

Učebné osnovy

Gymnázium Augusta Horislava Škultétyho
Školská 21
990 01 Veľký Krtíš

Školský vzdelávací program: **Gymnázium**

**Gymnázium -
môj „odrazový mostík“ na vysokoškolské štúdium**

Dĺžka štúdia: **štvorročná**

Motto:

„Vzdelaní a múdri ľudia boli, sú a budú národným bohatstvom,
soľou zeme.“

Jan Procházka

Učebné osnovy pre predmet **SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA**

Charakteristika predmetu:

Predmet slovenský jazyk a literatúra tvoria dve tesne zviazané a obsahovo sa prelínajúce zložky, a to **jazyková** a **literárna**. Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka a v tomto chápaní predstavuje základ celého učebného procesu. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii a zodpovedajú vekovým a vzdelanostným možnostiam žiakov. Základom literárnej zložky je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od analytického čítania až po schopnosť pracovať s významom literárneho textu na vyššej individuálnej úrovni spracovania (syntetické a hodnotiace čítanie).

V 4. ročníku gymnázia so štvorročným vzdelávacím programom je predmet slovenský jazyk a literatúra posilnený o **jednu disponibilnú hodinu v jazykovej zložke**. Disponibilná hodina slúži na opakovanie, prehĺbovanie a systemizáciu poznatkov získaných počas štúdia v predchádzajúcich ročníkoch. Podáva prierez jednotlivými jazykovými rovinami – zvukovou, lexikálnou, morfológickou a syntaktickou. Zameriava sa na rozvíjanie komunikačných zručností žiakov (schopnosti pohotovo vyberať a používať vhodné jazykové i mimojazykové prostriedky pri výstavbe písomných i ústnych jazykových prejavov), na osvojovanie si štylistických zručností, rozvíjanie a rozširovanie slovnej zásoby, správneho vyjadrovania sa, tvorivosti pri hľadaní slov a slovných výrazov, na odstránenie nedostatkov v jazykovom prejave.

V 4. ročníku gymnázia so štvorročným vzdelávacím programom je predmet slovenský jazyk a literatúra posilnený o **dve disponibilné hodiny vo forme literárneho seminára**. Disponibilné hodiny slúžia na opakovanie, prehĺbovanie a systemizáciu poznatkov získaných počas štúdia v predchádzajúcich ročníkoch z dejín literatúry a teórie literatúry so zameraním na slovenskú a svetovú literatúru od staroveku po súčasnosť. Rozvíjajú najmä čitateľské, interpretačné a vyjadrovacie zručnosti, skvalitňujú poznávacie schopnosti žiakov, zameriavajú sa na čítanie s porozumením, na určenie výpovednej hodnoty literárneho textu. Ďalej vedú žiakov k schopnosti samostatne sa orientovať v literárnom procese, vo forme a obsahu literárneho diela, samostatne si vyberať študijnú literatúru a pracovať s ňou a rozvíjajú aktívny záujem žiakov nielen o literatúru, ale aj kultúru a umenie.

Ciele:

Cieľom oboch zložiek je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí. Cieľom literárnej zložky je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov zamerané na špecifické poznávanie sveta, porozumenie medziľudských vzťahov a rozvíjanie estetického čítania.

- Uvedomiť si kultúrnu pestrosť v rámci Európy a sveta
- Pochopiť význam jazyka pre národnú kultúru a nadobudnúť pozitívny vzťah k národnému jazyku
- Vzbudiť záujem o kultúru a kultúrnu identitu a tým postupne poznávať kultúru vlastného regiónu
- Dospieť k chápaniu odlišností, tolerance v multikultúrnom prostredí Európy
- Nadobudnúť vzťah k slovesným umeleckým dielam
- Nadobudnúť vzťah k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúc z umeleckých textov
- Viest' k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku na získavanie a odovzdávanie informácií, na vyvodzovanie vlastných názorov a postojov
- Rozvíjať emocionálne a estetické cítenie a vnímanie
- Rozvíjať a posilňovať čitateľskú gramotnosť a interpretačné zručnosti
- Prostredníctvom ovládania jazykovej normy vedieť analyzovať a interpretovať texty/prejavy
- Prostredníctvom ovládania jazykovej normy viesť žiakov k tvorbe a k zvyšovaniu kultúry ich vlastných verbálnych i písomných jazykových prejavov
- Viest' každého žiaka k podpore sebadôvery
- Dať každému žiakovi priestor prejsť svoj pozitívny vzťah k sebe a k iným
- Dokázať hodnotiť svoje prednosti a nedostatky, svoje správanie a jeho dôsledky
- Viest' k zvládnutiu základných pravidiel medzilidskej komunikácie

Kompetencie – spôsobilosti – výstup:

I. Technika čítania a verejná prezentácia textu

1. Plynulo čítať súvislý vecný i umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.
2. Pri ústnom prejave správne suprasegmentálne a primerane uplatňovať paralingválne javy.
3. Reprodukovať umelecký aj vecný text (doslovne, podrobne, stručne).
4. Pri prednese literárneho textu aplikovať vedomosti o zvukovej rovine jazyka, v básnickom texte rešpektovať rytmickú usporiadanosť a frázovať ho v zhode s vlastným chápaním jeho významu.
5. Pri dramatizovanom čítaní primerane hlasovo prezentovať text postavy dramatického diela.

II. Pamäťové, klasifikačné a aplikačné kompetencie

1. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
2. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
3. Na základe indukcie a zovšeobecnenia odvodiť charakteristiky nových javov.
4. Usporiadať známe javy do tried a systémov.
5. Aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké texty.
6. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty.
7. Integrovať čitateľské skúsenosti, literárnoteoretické a literárnohistorické vedomosti s recepčnými skúsenosťami z iných druhov umenia.
8. Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu.

III. Analytické a interpretačné kompetencie

1. Uskutočniť jazykovú analýzu textu a vytvárať jazykové systémy.
2. Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text.
3. Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a žánrov.
4. Zovšeobecniť literárny jav a navrhnuť jeho definíciu.

5. Analyzovať literárny text z hľadiska štylistických, tematických a kompozičných prostriedkov a určiť ich funkčné využitie v diele.
6. Interpretovať literárne dielo, argumentovať výsledkami jeho analýzy a zohľadňovať poznatky z iných informačných zdrojov.
7. Hodnotiť dielo z vlastného stanoviska v kontexte doby jeho vzniku a v súčasnom kontexte.

IV. Tvorivé kompetencie

1. Vytvoriť vlastný text na základe dodržania stanoveného žánru (slohového postupu, jazykového štýlu)
2. Ústne prezentovať vlastný text.
3. Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo.
4. Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text.
5. Parafrázovať dej epického alebo dramatického diela.
6. Transformovať text diela do iného literárneho druhu, formy alebo žánru.
7. Vytvoriť básnický text, poviedku, scenár alebo iný kratší umelecký text.

V. Informačné zručnosti

1. Orientovať sa vo verejnej knižnici a jej službách.
2. Pracovať s údajmi o knižničnom fonde v lístkovej a elektronickej podobe.
3. Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a internetu.
4. Používať jazykovedné slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty.
5. Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov.

Okrem uvedených kompetencií sa na hodinách slovenského jazyka a literatúry rozvíjajú aj **klúčové kompetencie**, ktoré majú **nadpredmetový charakter**. Sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením a rozvíjajú sa na všetkých vyučovacích hodinách.

I. Poznávacie (kognitívne) kompetencie

1. Používať kognitívne operácie.
2. Učiť sa sám aj v skupine.
3. Kriticky myslieť.
4. Formulovať a riešiť problémy.
5. Tvorivo myslieť.

II. Komunikačné kompetencie

1. Tvoriť, prijať a spracovať informácie.
2. Vyhľadávať a sprostredkovať informácie.
3. Formulovať svoj názor a argumentovať.
4. Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.

III. Interpersonálne (sociálne) kompetencie

1. Akceptovať skupinové hodnoty.
2. Tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín.
3. Spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami.
4. Vžiť sa do pocitov a konania inej osoby.

IV. Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie

1. Vyhľadávať a reflektovať vlastnú identitu.
2. Vytvárať vlastný hodnotový systém.
3. Regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život.

Pedagogické stratégie – metódy a formy:

- formy hovoreného a písaného slova: vysvetľovanie, grafické znázornenie, diskusia

- motivačné, praktické, expozičné, fixačné metódy, reprodukčné, produkčné metódy
- diagnostická metóda

Metódy a formy práce:

Tematický celok	Metódy a formy práce
Komunikácia	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Práca s informáciami	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Učenie sa	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Sloh	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Zvuková rovina jazyka, grafická stránka jazyka a pravopis	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Významová/lexikálna rovina jazyka	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Tvarová/morfologická rovina jazyka	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Syntaktická/skladobná rovina jazyka	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Zvuková rovina jazyka, grafická stránka jazyka a pravopis	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov

Prierezové témy:

- Multikultúrna výchova
- Mediálna výchova
- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti
- Finančná gramotnosť

1. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický	Téma - obsah	Cieľ	Výstup -	Počet

celok			spôsobilosti	hodín
Komunikácia	Komunikácia; verbálna, neverbálna, súkromná, verejná, efektívna, asertívna, devalvujúca Mimojazykové prostriedky; mimika, gestika, proxemika Komunikačná situácia; odosielateľ, prijímateľ, dialóg, monológ Diskusia, debata; názor, dôkaz, argument, protiargument Vstupný diktát <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Mediálna výchova	Vedieť komunikovať adekvátne danej komunikačnej situácii Vedieť aktívne počúvať Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city Tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín Formulovať svoj názor a argumentovať Formulovať a riešiť problémy	Zorientovať sa v danej komunikačnej situácii a reagovať na počutý text Vhodne začať, viesť a ukončiť komunikáciu Aktívne využívať vhodné mimojazykové prostriedky Dodržiavať spoločenské zásady jazykovej komunikácie a vedome sa vyhýbať devalvujúcej komunikácii Prispôsobiť svoj prejav komunikačnej situácii	4
Práca s informáciami	Informácia; kľúčové slová, vedľajšia informácia v texte Zdroje informácií; nadpis, titulok, marginálie, resumé, abstrakt, anotácia, obsah, bibliografia, bibliografický záznam, menný a vecný register, poznámky pod čiarou, vysvetlivky Spôsoby spracovania informácií; konšpekt/poznámky, hlavná myšlienka, osnova z prečítaného alebo počutého textu, tézy Citácia; presná, voľná, parafráza Propagácia, agitácia, dezinformácia, masmediálne komunikačné prostriedky <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Mediálna výchova Tvorba projektu	Čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty Vedieť aktívne počúvať Používať kognitívne operácie Tvoriť, prijať a spracovať informácie Vyhľadávať a sprostredkovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Kriticky myslieť	Identifikovať kľúčové slová textu, odlišiť hlavné myšlienky od vedľajších, podstatné informácie od nepodstatných a sformulovať hlavnú myšlienku Analyzovať text – vytvoriť z neho konšpekt, osnovu a tézy Funkčne používať voľnú a presnú citáciu a parafrázu Efektívne využiť zdroje informácií pri práci s textom Posúdiť vierohodnosť, spoľahlivosť a relevantnosť informačných zdrojov	6

	a prezentačné zručnosti			
Učenie sa	Učebný štýl; faktory ovplyvňujúce učenie sa; efektívne zapamätávanie Plánovanie činnosti, kontrola plnenia plánu; projektovanie vlastnej budúcnosti Myslenie a učenie; analýza, syntéza, komparácia, indukcia, dedukcia, analógia Kontrolný diktát <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Schopnosť učiť sa učiť a schopnosť cieľavedome riadiť vlastný život Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Formulovať a riešiť problémy Formulovať svoj názor a argumentovať	Samostatne sa učiť , využívať podnety na učenie z rôznych zdrojov a poznať svoj učebný štýl Poznať zásady plánovania vlastnej činnosti	4
Sloh	Text; vecný, umelecký, súvislý, nesúvislý (graf, schéma, tabuľka), spoločné a rozdielne znaky textov Kontext; kľúčové slová, osnova, koncept Analýza textu (obsah textu, forma textu, autorský zámer); interpretácia textu Slohové postupy; slohové útvary; slohotvorný proces; jazykové štýly; hybridizácia jazykových štýlov, slohových postupov a slohových útvarov; štýlotvorné činitele Bežná komunikácia, hovorový štýl; klasické útvary bežnej komunikácie: ústne a písané (blahoželanie – ústne/písomne, pohľadnica, súkromný list), moderné útvary bežnej komunikácie: reklama, inzerát, vizitka, krátke správy – SMS, e-mail/mejl	Čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty Používať kognitívne operácie Tvoriť, prijať a spracovať informácie Vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii – ústne i písomne (vhodná forma a obsah) Tvorivo myslieť a uplatňovať výsledky tvorivého myslenia Vytvárať a reflektovať vlastnú identitu Spolupracovať s inými	Rozlíšiť a charakterizovať umelecký a vecný text po obsahovej i formálnej stránke Analyzovať v texte využité výrazové prostriedky z hľadiska autorovho zámeru a funkcie textu Vysvetliť pojem hybridizácia jazykových štýlov, slohových postupov výrazových prostriedkov hybridizácie a vo vlastných prejavoch odôvodniť ich využitie Vysvetliť pôsobenie jednotlivých štýlotvorných činiteľov pri tvorbe jazykových prejavov a zohľadňovať ich vo vlastných prejavoch Na základe komunikačnej situácie správne stanoviť vhodný slohový útvar a zodpovedajúci jazykový štýl a na ich základe samostatne vytvoriť požadovaný text	29

	Oficiálna komunikácia, administratívny štýl; útvary administratívneho štýlu: úradný list (žiadosť, reklamácia, objednávka, potvrdenie, sťažnosť, predtlač: dotazník, prihláška, zápisnica, splnomocnenie, motivačný list); pravidlá písania a úpravy písomností administratívneho štýlu Životopis; štruktúrovaný životopis, beletrizovaný životopis Kontrolná slohová práca – beletrizovaný životopis Rozprávanie ako slohový postup a útvar; vnútorná kompozícia rozprávania (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie) Kontrolná slohová práca – rozprávanie <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Mediálna výchova Finančná gramotnosť			
Zvuková rovina jazyka, grafická stránka jazyka a pravopis	Náuka o zvukovej rovine jazyka/fonetika a fonológia Fonéma, hláska, písmeno/graféma Abeceda; písmená: malé – veľké, písané – tlačené Diakritické znamienka: dĺžeň, mäkčeň, vokáľ, dve bodky Interpunkčné znamienka: bodka, otáznik, výkričník, čiarka, bodkočiarka, spojovník, zátvorka, pomlčka, úvodzovky, dvojbodka, apostrof,	Používať kognitívne operácie Vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah)	Charakterizovať jazykovedné disciplíny, ktoré skúmajú zvukovú a písomnú podobu reči, a ich základné jednotky V ústnych jazykových prejavoch dodržiavať pravidlá spisovnej slovenskej výslovnosti V písaných jazykových prejavoch dodržiavať pravidlá spisovného slovenského pravopisu	8

	lomka, tri bodky Systém hlások: samohlásky (krátke – dlhé), spoluhlásky (tvrdé – mäkké – obojaké, znelé – neznelé, znelé nepárové/zvučné), dvojhásky Slabika; rozdeľovanie slov na slabiku, slabikotvorné hlásky -l,-ĺ, -r,-f; rytmické krátenie Slovo; spisovná výslovnosť/ortoepia, splývavá/viazaná výslovnosť, spodobovanie/znelostná asimilácia, výslovnosť a výskyt ä, výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách; výslovnosť cudzích slov Kontrolný diktát <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj			
Významová/lexikálna rovina jazyka	Sémantický trojuholník; objekt/vec – pojem – slovo Lexikálny význam slova – gramatický význam slova Jednovýznamové – viacvýznamové slová; synonymá, antonymá/ opozitá, homonymá Jednoslovné a viacslovné pomenovania; združené pomenovania, frazeologizmus: príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie Slovná zásoba a jej členenie; jadro SZ – okraj SZ, SZ národného jazyka – individuálna SZ, aktívna SZ – pasívna SZ, spisovné a nespisovné slová (nárečové a slangové), termíny/odborné názvy, neutrálne slová, citovo zafarbené/expresívne	Používať kognitívne operácie Tvoriť, prijať a spracovať informácie Vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah)	Poznať význam využívaných slov, vyhľadať význam neznámych slov v slovníkoch Vysvetliť sémantické vzťahy medzi slovami, rozlíšiť homonymiu a viacvýznamovosť slov a správne ich uplatniť pri tvorbe vlastných prejavov Využívať primeraný repertoár slovnej zásoby, vyhýbať sa stereotypnému vyjadrovaniu, rozlišovať funkčnosť a vhodnosť domácich a cudzích slov Charakterizovať rozdiel medzi individuálnou SZ a SZ národného jazyka, cielene si rozširovať vlastnú aktívnu SZ z dostupných zdrojov – slovníky, beletria, odborná literatúra, internet ap. Vysvetliť spôsoby obohacovania SZ a využívať ich pri tvorbe	15

	slová (zdrobneniny, eufemizmy, pejoratíva, vulgarizmy), domáce slová – cudzie slová, nové slová/neologizmy – zastarané slová, archaizmy, historizmy Spôsoby obohacovania slovnej zásoby; tvorenie slov: slovotvorný základ, základové slovo; odvodzovanie – predpona, prípona, odvodené slovo; skladanie; skracovanie – skratky, značky, skratkové slová; preberanie slov; prenášanie významu/nepriame pomenovania – metafora, metonymia, personifikácia Internacionalizácia – internacionalizmus Slovná zásoba – systemizácia Slovníky; pravopisný, synonymický, výkladový, cudzích slov, frazeologický, prekladový, terminologický <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Mediálna výchova Multikultúrna výchova		vlastných jazykových prejavoch Vysvetliť slovotvorné postupy a využívať ich pri tvorbe vlastných jazykových prejavoch Odlišovať v písaných i počutých prejavoch spisovné/nespisovné, resp. štylisticky vhodné/ nevhodné slová a túto vedomosť vhodne využívať vo vlastných jazykových prejavoch	

2. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Sloh	Masmediálna komunikácia, publicistický štýl; útvary publicistického štýlu: správa, interview, recenzia, komentár, reportáž; horizontálne a vertikálne členenie novín a časopisov Komunikácia	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah) Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Formulovať a riešiť problémy Tvorivo myslieť	Rozlíšiť a charakterizovať umelecký a vecný text po obsahovej i formálnej stránke Analyzovať v texte využité výrazové prostriedky z hľadiska autorovho zámeru a funkcie textu Vysvetliť pojem hybridizácia	26

	slovesného umenia, umelecký štýl; využitie slohových postupov v umeleckom štýle; útvary umeleckého štýlu Opisný slohový postup; opis, kompozícia opisu, druhy opisu: statický – dynamický, objektívny – subjektívny, jednoduchý – umelecký – odborný Charakteristika; druhy charakteristiky: objektívna – subjektívna, priama – nepriama, skupinová charakteristika, porovnávací charakteristika, individuálna charakteristika Kontrolná slohová práca – umelecký opis Kontrolná slohová práca – charakteristika osoby <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Mediálna výchova Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Tvoriť, prijať a spracovať informácie Vyhľadávať a sprostredkovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city Tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	jazykových štýlov, slohových postupov a slohových útvarov a vo vlastných jazykových prejavoch odôvodniť využitie výrazových prostriedkov hybridizácie Vysvetliť pôsobenie jednotlivých štýlotvorných činiteľov pri tvorbe jazykových prejavov a zohľadňovať ich vo vlastných jazykových prostriedkoch Na základe komunikačnej situácie správne stanoviť vhodný slohový útvar a zodpovedajúci jazykový štýl a na ich základe samostatne vytvoriť požadovaný text	
Tvarová/ morfologická rovina jazyka	Gramatický tvar; skloňovanie; menné gramatické kategórie: rod, číslo, pád (pádové otázky) Podstatné mená; ohybný slovný druh, plnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, všeobecné – vlastné, konkrétne – abstraktné, životné – neživotné, skloňovacie vzory, pomnožné podstatné mená, podstatné mená mužského rodu, cudzie nesklonné podstatné mená, skloňovanie podstatného mena pani Prídavné mená; ohybný	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah) Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Formulovať a riešiť problémy Tvoriť a myslieť Tvoriť, prijať a spracovať informácie Vyhľadávať a sprostredkovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city Tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Klasifikovať slovné druhy Odlíšiť v texte plnovýznamové slovné druhy od neplnovýznamových Správne uplatniť gramatické kategórie slovných druhov pri tvorbe viet a textov Vo vlastných jazykových prejavoch používať na vyjadrenie vyššej miery vlastností či okolností deja správne tvary stupňovania prídavných mien a prísloviak Odlíšiť v texte plnovýznamové slovesá od neplnovýznamových	20

	slovný druh, plnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, akostné – vzťahové – privlastňovacie, stupňovanie, skloňovacie vzory Zámená; ohybný slovný druh, plnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, skloňovanie, druhy zámen: osobné (základné – privlastňovacie), zvrtné (základné – privlastňovacie), vymedzovacie, neurčité, opytovacie, ukazovacie Číslovky; ohybný slovný druh, plnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, skloňovanie, druhy čísloviek: určité – neurčité, základné, radové, násobné, skupinové Slovesný tvar: určitý – neurčitý (neurčitok, prechodník, činné prídavné príslovie, trpné prídavné slovesné podstatné meno), jednoduchý – zložený; časovanie; slovesné podstatné mená: osoba, číslo, čas, spôsob, rod, vid Slovesá; ohybný slovný druh, plnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, časovanie, tykanie/vykanie, historický prítomný čas, zvrtné – nezvrtné, plnovýznamové (činnostné a stavové) – neplnovýznamové (sponové, modálne, fázové) Príslovky; neohybný slovný druh,		Odlíšiť v texte jednotlivé druhy neplnovýznamových sloviac	

	plnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, stupňovanie, druhy prísloviak: miesta, času, spôsobu, príčiny Predložky; neohybný slovný druh, neplnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, väzba s pádom, vokalizácia Spojky; neohybný slovný druh, neplnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, priraďovacie (zlučovacie, stupňovacie, vylučovacie, odporovacie) – podraďovacie, interpunkcia Častice; neohybný slovný druh, neplnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, interpunkcia Citoslovčia; neohybný slovný druh, neplnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, interpunkcia Kontrolný diktát Test z morfolologickej roviny jazyka <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj			
Syntaktická/ skladobná rovina jazyka	Veta; vety podľa zloženia: jednoduchá veta (holá, rozvitá, s viacnásobným vetným členom) – zložená veta/súvetie (jednoduché a zložené súvetie); vety podľa členitosti (jednočlenná: slovesná – neslovesná,	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah) Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Formulovať a riešiť	Pri organizácii myšlienok vo vlastných jazykových prostriedkoch dodržiavať pravidlá a požiadavky syntaxe Vysvetliť funkciu prísudku, podmetu, predmetu, príslovkového určenia	20

	dvojčlenná: úplná – neúplná) Vetné členy: základné/hlavné (podmet: vyjadrený – nevyjadrený, prísudok: slovesný – neslovesný, vetný základ: slovesný – neslovesný), vedľajšie/rozvíjacie (predmet: priamy – nepriamy, príslovkové určenie miesta, času, spôsobu a príčiny; prívlastok: zhodný – nezhodný, prístavok) Vetné sklady: prisudzovací, určovací, priradovacie; zhoda Polovetná konštrukcia: s prechodníkom, s prídastím, s neurčitkom Jednoduché súvetie: priradovacie (zlučovacie, stupňovacie, vylučovacie, odporovacie) – podradovacie (vedľajšia veta prísudková, podmetová, predmetová, príslovková, prívlastková) Expresívne syntaktické konštrukcie: vsuvka, prístavok, oslovenie, výpustka/elipsa, neukončená výpoveď/apoziopezá; zápor v slovenčine Slovosled: významový, gramatický a rytmický činiteľ Nadvetná/textová syntax: názov, titulok, odsek, kapitola, úvod, jadro, záver; súdržnosť textu Kontrolný diktát	problémy Tvorivo myslieť Tvorit', prijať a spracovať informácie Vyhľadávať a sprostredkovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city Tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	a prívlastku vo vete Zdôvodniť vzťah medzi členmi skladov vo vete na základe ich funkcie Transformovať jednoduché vety na polovetné konštrukcie a súvetia a naopak, funkčne ich využívať vo vlastných jazykových prejavoch. Odlíšiť jednoduchú vetu od súvetia a funkčne ich využívať vo vlastných jazykových prejavoch, transformovať jednoduché vety na súvetia a naopak Odlíšiť priradovacie súvetie od podradovacieho, určiť druh priradovacieho súvetia a určiť druh vedľajšej vety v podradovacom súvetí Nájsť odchýlky od vetnej stavby (elipsu, vsuvku a apoziopezú) a funkčne ich používať vo vlastných jazykových prejavoch Dodržiavať interpunkciu v jednoduchej vete, v jednoduchom súvetí a v zloženom súvetí Vytvoriť štruktúrovaný a kompozične zrozumiteľný text s uplatnením logických, časových a príčinno-následných súvislostí textu a požiadaviek slovosledu v slovenčine V cudzom texte vyhľadať a vo vlastnom jazykovom prejave uplatniť obsahové, jazykové i mimojazykové konektory, ktoré zabezpečujú súdržnosť textu	

	Test z morfolologickej roviny jazyka <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj			

3. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Sloh	Vedecká, odborná a pracovná komunikácia; náučný štýl; vedecko-náučný a populárno-náučný štýl; útvary náučného štýlu; kompozícia a členenie textov náučného štýlu; súdržnosť textu; lexika, morfológia a syntax náučného štýlu Výkladový slohový postup; postupy a formy logického myslenia; vyjadrenie príčinnosti; výklad a jeho kompozícia, štylizácia výkladového textu Úvahový slohový postup; charakteristika úvahy a jej formy, uplatnenie prostriedkov umeleckého štýlu v úvahe Kontrolná slohová práca – výklad Kontrolná slohová práca – úvaha <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah) Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Formulovať a riešiť problémy Tvorivo myslieť Tvoriť, prijať a spracovať informácie Vyhľadávať a sprostredkovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city Tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Rozlíšiť umelecký a vecný text, určiť obsah textu, formu textu a autorský zámer. Charakterizovať náučný štýl a jeho útvary, rozlíšiť vedecko-náučný a populárno-náučný štýl Vytvoriť kompozične zrozumiteľný text, uplatňovať v ňom logické, časové a príčinnno-následné súvislosti a požiadavky slovosledu Vedieť vyhľadať a uplatniť obsahové, jazykové aj mimojazykové konektory zabezpečujúce súdržnosť textu Dodržiavať logické poradie viet v súvetiach, rešpektovať významový činiteľ výstavby výpovede Vybrať vhodný slohový žáner v súlade s cieľom komunikácie, samostatne transformovať text z jedného žánru do druhého Pri tvorbe vlastných jazykových prejavov dodržiavať tému a zohľadňovať funkciu prejavov Odlíšiť výkladový slohový postup od úvahového a odlíšiť výklad od úvahy	23

Zvuková rovina jazyka, grafická stránka jazyka a pravopis	Prozodické vlastnosti reči, intonácia Časová modulácia reči: kvantita hlások, prestávka/pauza (fyziologická, významová), tempo reči, rytmus Silová modulácia reči: slovný prízvuk, dôraz, sila hlasu Tónová modulácia reči: uspokojuvajú končiaca/klesavá, neuspokojuvajú končiaca/stúpavá a neuspokojuvajú nekončiaca melódia vety Frázovanie Pravopis: vybrané slová; rozdeľovanie predponových slov; slabičné a neslabičné predpony, priama reč a uvádzacia veta; vsuvka, prístavok, oslovenie; pravidlo o rytmickom krátení; samohlásková – spoluhlásková skupina Kontrolný diktát Kontrolný diktát <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah) Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Formulovať a riešiť problémy Tvorivo myslieť Tvorivo prijímať a spracovávať informácie Vyhľadávať a sprostredkovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city Tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Pri ústnom prejave dodržiavať spisovnú výslovnosť, správne artikulovať, uplatňovať vhodnú intonáciu, primerané tempo reči, správne frázovanie výpovede a vhodnú moduláciu hlasu Odlišovať zvukovú a písomnú podobu reči Poznať jazykovedné disciplíny, ktoré skúmajú zvukovú a písomnú podobu reči, a ich základné jednotky Ovládať a dodržiavať jazykovú normu vo vlastných prejavoch Používať jazykové slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty	10

Zdroje:

Učebnice

- IHNÁTKOVÁ, N. a kol. *Slovenský jazyk pre 1. – 2. ročník stredných škôl*. SPN, Bratislava: 1990, ISBN 80-08-00977-2
- IHNÁTKOVÁ, N. a kol. *Slovenský jazyk pre 3. – 4. ročník stredných škôl*. SPN, Bratislava: 1997, ISBN 80-08-02596-4
- HINCOVÁ, K. a HÚSKOVÁ, A. *Slovenský jazyk pre 1. – 4. ročník stredných škôl*. SPN, Bratislava: 2007, ISBN 978-80-10-00690-8
- CALTIKOVÁ, M. a kol. *Slovenský jazyk pre stredné školy 1*. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava: 2010, ISBN 978-80-8120-045-8
- CALTIKOVÁ, M. a kol. *Slovenský jazyk pre stredné školy 2*. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava: 2010, ISBN 9788071589990

- CALTIKOVÁ, M. a kol. *Slovenský jazyk pre stredné školy 3. Orbis Pictus Istropolitana*, Bratislava: 2012, ISBN 9788081201226

4. ročník (2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Sloh	Ústna verejná komunikácia Rečnický štýl Rétorika Znaky rečnického štýlu Útvary rečnického štýlu Agitačný prejav: politická reč, súdna reč Náučný prejav: prednáška, referát, diskusný príspevok Príležitostné prejavy: príhovor (prívet) Kontrolná slohová práca – slávnostný prejav Kontrolná slohová práca – diskusný príspevok <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah) Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Formulovať a riešiť problémy Tvorivo myslieť Tvoriť, prijívať a spracovávať informácie Vyhľadávať a sprostredkovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city Tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Rozlíšiť verejnú – súkromnú, ústnu – písomnú komunikáciu Charakterizovať rétoriku, rečnický štýl, jeho znaky a útvary Vysvetliť typické znaky príležitostných, náučných a agitačných prejavov a dokázať tieto žánre samostatne vytvoriť Pri tvorbe vlastných jazykových prejavov dodržiavať tému a zohľadňovať funkciu prejavov Poznať fázy tvorenia rečnického prejavu a vedieť ich aplikovať pri tvorbe vlastných jazykových prejavov Pri prednese vlastných jazykových prejavov dodržiavať pravidlá spisovnej výslovnosti, správne artikulovať, uplatňovať vhodnú intonáciu – dodržiavať významové a fyziologické pauzy, primerané tempo reči, správne frázovanie výpovede a vhodnú moduláciu hlasu Pri ústnej prezentácii jazykového prejavu aktívne využívať vhodné mimojazykové prostriedky	17
Všeobecné poznatky o jazyku	Jazyk ako znakový systém Jazyk a myslenie Fungovanie jazyka v spoločnosti – primárne a sekundárne funkcie	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah) Používať kognitívne operácie	Definovať pojmy: jazyk, jazykový znak, jazykový systém a reč Vedieť vysvetliť primárne a sekundárne funkcie jazyka Vysvetliť rozdiel medzi prirodzeným a umelým	13

	Vznik jazyka Prirodzený jazyk a plánové jazyky Vývin jazyka Indoeurópske jazyky Slovanské jazyky a ich triedenie Vznik a vývin slovenského jazyka Členenie slovenského národného jazyka Vývinové tendencie súčasnej slovenčiny Norma a kodifikácia Jazyková kultúra Jazykoveda a jej disciplíny Kontrolný diktát <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Kriticky myslieť Formulovať a riešiť problémy Tvorivo myslieť Tvoriť, prijať a spracovať informácie Vyhľadávať a sprostredkovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city Tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	jazykom; materinským, cieľovým a cudzím jazykom Charakterizovať národný jazyk a jeho formy: spisovnú, štandardnú a subštandardnú Rozlíšiť teritoriálne a sociálne nárečia Vysvetliť vývin indoeurópskych jazykov z indoeurópskeho prajazyka Vysvetliť vývin slovanských jazykov z praslovančiny a vedieť vymenovať súčasné slovanské jazyky Dokázať zhodnotiť text z hľadiska jazykovej kultúry Poznať a pri tvorbe vlastných jazykových prejavov aktívne využívať platné jazykové kodifikačné príručky Ovládať a vo vlastných jazykových prejavoch dodržiavať spoločenské zásady jazykovej komunikácie Definovať jazykovedu a jej disciplíny	
Zhrnutie učiva zo slovenského jazyka – príprava na maturitnú skúšku	Systém jazyka, jazykové roviny, jazykovedné disciplíny, jazykoveda Náuka o zvukovej rovine jazyka/fonetika a fonológia; spisovná výslovnosť/ortoepia; prozodické vlastnosti reči; grafická stránka jazyka Náuka o významovej rovine jazyka/lexikológia; triedenie slov, členenie slovnej zásoby, tvorenie slov Tvaroslovie/morfológia; gramatický tvar, slovné druhy, menné	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah) Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Formulovať a riešiť problémy Tvorivo myslieť Tvoriť, prijať a spracovať informácie Vyhľadávať a sprostredkovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Charakterizovať systém jazyka, jazykové roviny, jazykovedné disciplíny, jazykovedu Charakterizovať zvukovú rovinu jazyka, fonetiku a fonológiu; ovládať spisovnú výslovnosť a prozodické vlastnosti reči a vedieť ich aplikovať v ústnych prejavoch; ovládať pravopis slovenčiny Charakterizovať významovú rovinu jazyka, lexikológiu; poznať triedenie slov, členenie slovnej zásoby a tvorenie slov Definovať morfológiu, gramatický tvar, slovné druhy, menné a slovesné gramatické kategórie	30

	gramatické kategórie, slovesné gramatické kategórie Syntax/skladba; veta, vetný člen, vetný sklad, polovetná konštrukcia, súvetie, nadvetná/textová syntax Štylistika; funkčné jazykové štýly, štýlotvorné činitele, štýlotvorný proces; slohové postupy, slohové útvary Jazyk a reč; vznik a vývin jazyka; indoeurópske jazyky; slovanské jazyky; vývin spisovnej slovenčiny; národný jazyk; jazyková kultúra Komunikácia Práca s informáciami Učenie sa Kontrolný diktát <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Definovať syntax, vetu, vetný člen, vetný sklad, polovetnú konštrukciu, súvetie a nadvetnú syntax Charakterizovať štylistiku, funkčné jazykové štýly, štýlotvorné činitele, štýlotvorný proces, slohové postupy a slohové útvary Rozlíšiť jazyk a reč, poznať vznik a vývin jazyka, jeho funkcie a formy Charakterizovať komunikáciu a jej druhy; poznať znaky efektívnej komunikácii a vedieť ich uplatniť v praxi Poznať spôsoby získavania, spracovania a uchovávanía informácií Poznať svoj učebný štýl a zásady plánovania vlastnej činnosti	

Metódy a formy práce:

Tematický celok	Metódy a formy práce
Sloh	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Všeobecné poznatky o jazyku	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov

Zhrnutie učiva zo slovenského jazyka – príprava na maturitnú skúšku	informačno-receptívne, reprodukčné, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov

Zdroje:

Učebnice

- IHNÁTKOVÁ, N. a kol. *Slovenský jazyk pre 1. – 2. ročník stredných škôl*. SPN, Bratislava: 1990, 210 s. ISBN 80-08-00977-2
- IHNÁTKOVÁ, N. a kol. *Slovenský jazyk pre 3. – 4. ročník stredných škôl*. SPN, Bratislava: 1997, 143 s. ISBN 80-08-02596-4
- HINCOVÁ, K. a HÚSKOVÁ, A. *Slovenský jazyk pre 1. – 4. ročník stredných škôl*. SPN, Bratislava: 2007, 367 s. ISBN 978-80-10-00690-8
- CALTIKOVÁ, M. a kol. *Slovenský jazyk pre stredné školy 1*. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava: 2010, 96 s. ISBN 978-80-8120-045-8
- CALTIKOVÁ, M. a kol. *Slovenský jazyk pre stredné školy 2*. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava: 2010, 96 s. ISBN 9788071589990
- CALTIKOVÁ, M. a kol. *Slovenský jazyk pre stredné školy 3*. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava: 2012, 64 s. ISBN 9788081201226
- CALTIKOVÁ, M. a kol. *Slovenský jazyk pre stredné školy 4*. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava: 2015, 64 s. ISBN 9788081203497

Odborná literatúra a slovníky

- WEIDLEROVÁ, A. a WEIDLER, E. *Sloh na dlani*. Príroda, Bratislava: 2005, 240 s. ISBN 80-07-01332-6
- VARSÁNYIOVÁ, M. *Súbor pravopisných cvičení, diktátov a testov*. Varia Print, Komárno: 2004, 74 s. ISBN 80-89181-01-5
- Slovníky – výkladové, pravopisné, synonymické, frazeologické, terminologické, cudzích slov, správnej výslovnosti

K uvedeným zdrojom patria aj všetky dostupné odborné publikácie a internet.

Hodnotenie:

Predmetom hodnotenia a klasifikácie v predmete slovenský jazyk a literatúra sú výsledky, ktoré žiak dosiahol v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov v rámci jednotlivých zložiek predmetu: jazyková a literárna zložka. Hodnotí sa schopnosť získať, upraviť, spracovať, používať a prezentovať vedomosti, zručnosti a návyky v konkrétnych situáciách, obsahová kvalita a jazyková správnosť odpovede, t. j. rozsah slovnej zásoby, gramatická správnosť, štylistická pôsobivosť a stupeň rečovej pohotovosti. V písomnom aj ústnom prejave má žiak preukázať komplexnosť ovládania jazyka, mieru tvorivosti a celkovú vzdelanosť a kultúrnosť v miere vychádzajúce z učebných osnov a vzdelávacích štandardov.

Každý žiak musí napísať predpísaný počet diktátov, kontrolných slohových prác, testov a v každom polroku musí absolvovať 1 ústnu odpoveď. Súčasťou klasifikácie sú aj ostatné aktivity, t. j. referáty, krátke previerky, projekty, aktivita na vyučovacej hodine. Klasifikácia jednotlivých komponentov sa riadi podľa Metodického usmernenia č. 15/2006-R.

Každý žiak musí počas školského roka napísať 2 kontrolné diktáty, v každom polroku 1. Kontrolný diktát je súvislým textom, nie súborom viet vytrhnutých z kontextu a musí obsahovať 150 – 170 slov. Kontrolný diktát sa hodnotí nasledovne:

- 0 – 1 chyba = výborný
- 2 – 3 chyby = chváľitebný
- 4 – 6 chýb = dobrý
- 7 – 8 chýb = dostatočný
- 9 a viac chýb = nedostatočný

Každý žiak musí počas školského roka napísať 2 kontrolné slohové práce, v každom polroku 1. Kontrolná slohová práca sa píše 2 vyučovacie hodiny a 1 vyučovacia hodina sa venuje jej rozboru a oprave. Hodnotenie kontrolnej slohovej práce sa riadi pokynmi na hodnotenie písomnej formy internej časti maturitnej skúšky. Hodnotí sa:

- vonkajšia forma.....maximálne 4 body
- obsah.....maximálne 4 body
- kompozícia.....maximálne 4 body
- jazyk.....maximálne 4 body
- pravopis.....maximálne 4 body
- štýl.....maximálne 4 body
- celkový dojem.....maximálne 4 body

Kontrolná slohová práca sa hodnotí nasledovne:

- 28 – 26 bodov = výborný
- 25 – 21 bodov = chváľitebný
- 20 – 14 bodov = dobrý
- 13 – 9 bodov = dostatočný
- 8 – 0 bodov = nedostatočný

Didaktické testy sa hodnotia nasledovne:

- 100 – 90% = výborný
- 89 – 75% = chváľitebný
- 74 – 50% = dobrý
- 49 – 30% = dostatočný
- 29 – 0% = nedostatočný

LITERÁRNA ZLOŽKA

Metódy a formy práce:

Tematický celok	Metódy a formy práce
Všeobecné literárne pojmy	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Staroveká literatúra	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Stredoveká literatúra	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Humanistická	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové,

a renesančná literatúra	metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Baroková literatúra	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Klasicizmus a osvietenstvo	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Romantická literatúra	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Prechod od romantizmu k realizmu	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Realistická literatúra	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Literárna moderna	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca
Moderná slovenská poézia v medzivojnovom období	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca
Avantgarda	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Návrat k spoločenskej funkcii literatúry	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov

1. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín

Všeobecné literárne pojmy	Literatúra ako slovesné umenie; podsystémy literatúry, literárne druhy, literárne formy, literárne žánre Štruktúra literárneho diela; významový a dejový plán diela, vnútorná a vonkajšia kompozícia literárneho diela, kompozičné postupy, pásmo rozprávača a pásmo postáv Štylizácia a forma literárneho textu; umelecké výrazové prostriedky – anafora, prirovnanie, epiteton, hyperbola, metafora, metonymia, symbol, protiklad/kontrast Metrika; rým, rytmus, verš, veršový systém <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Používať kognitívne operácie Učiť sa sám aj v skupine Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať	Reprodukovať fakty a definície, vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi Usporiadať známe javy do tried a systémov Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty	4
Staroveká literatúra	Staroveká literatúra; antická grécka a rímska literatúra Lyrika – ľúbostná, spoločenská, reflexívna Epika; báj, bájka, podobnosť, rozsiahla epická skladba/epos Dráma; tragédia, komédia; herec, replika, monológ, dialóg Sofokles: Antigona <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Čítať s porozumením umelecké texty Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať	Charakterizovať starovekú literatúru Vymedziť pojmy ľúbostná, spoločenská a reflexívna lyrika a aplikovať ich na akúkoľvek lyrickú báseň Charakterizovať epos a jeho kompozíciu a uviesť príklady z antickej literatúry Poznať podstatu tragédie a komédie Analyzovať a interpretovať dielo Antigona	6

Stredoveká literatúra	Stredoveká literatúra; kresťanská a rytierska literatúra Duchovná lyrika; modlitba, symbol Epika; legenda, epická báseň, rozsiahla epická skladba/epos (hrdinský, rytiersky, alegorický) <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova	Čítať s porozumením umelecké texty Používať kognitívne operácie Formulovať a riešiť problémy Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať	Poznať znaky stredovekej literatúry Charakterizovať duchovnú lyriku Vysvetliť podstatu legendy, jej typické znaky a vedieť uviesť príklady zo stredovekej literatúry Porovnať staroveký a stredoveký epos	5
Humanistická a renesančná literatúra	Humanizmus a renesancia Lúboštná a spoločenská lyrika; sonet Epika; román, novela, literárna postava Dráma; vonkajšia a vnútorná kompozícia divadelnej hry, tragédia, komédia Shakespeare: Hamlet <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Tvoriť, prijať a spracovať informácie Vytvárať a reflektovať vlastnú identitu Spolupracovať s inými Formulovať svoj názor a argumentovať	Charakterizovať humanistickú a renesančnú literatúru Poznať kompozičnú štruktúru sonetu a rozpoznať formu sonetu aj u neznámej básne Charakterizovať román a novelu ako epické žánre a porovnať ich Poznať vonkajšiu a vnútornú kompozíciu divadelnej hry a vedieť ju aplikovať na akékoľvek dramatické dielo Analyzovať a interpretovať dielo Hamlet	6
Baroková literatúra	Baroková literatúra; hyperbola, protiklad/kontrast, symbol, alegória Odborná/náučná literatúra Lúboštná lyrika, reflexívna/úvahová lyrika, duchovná lyrika Rytmus a rým, sylabický veršový systém, rytmicko-syntaktický paralelizmus, básnické prirovnávanie, metafora	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvorivo myslieť a uplatniť výsledky tvorivého myslenia Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať	Charakterizovať barokovú literatúru Vymedziť pojmy didakticko-reflexívna, lúboštná a duchovná lyrika a aplikovať ich na akékoľvek básni Vysvetliť podstatu sylabického veršového systému a identifikovať jeho znaky v konkrétnej básni Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty Analyzovať a interpretovať dielo Valaská škola mravúv	5

	H. Gavlovič: Valaská škola mravúv stodola <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova		stodola	
Klasicizmus a osvietenstvo	Klasicistická literatúra Lúboštná a spoločenská lyrika; časomiera, stopa, daktyl, trochej Kollár: Předzpěv (Slávy dcera) Epika; román, epos Dráma; tragédia, komédia, charakterový typ postavy, hyperbola Molière: Lakomec <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Spolupracovať s inými	Charakterizovať klasicistickú literatúru Vysvetliť podstatu časomerného veršového systému a identifikovať jeho znaky v konkrétnej básni Analyzovať a interpretovať Předzpěv z diela Slávy dcera Definovať podstatu veselohry a uviesť príklady na komické sformovanie postavy a situačný humor Poznať pojem charakterový typ postavy a vedieť ho aplikovať na divadelnú hru s daným typom postavy Definovať pojem humor, poznať štylistické jazykové prvky, ktoré vytvárajú humoristický charakter textu (vrátane hyperboly), a dokázať ich vyhľadať v texte Analyzovať a interpretovať dielo Lakomec	7

2. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín

Romantická literatúra	Romantizmus; protiklad/kontrast, idealizovaný typ postavy Ústna ľudová slovesnosť; pieseň, balada, sylabický veršový systém, združený rým, rytmicko-syntaktický paralelizmus Lyrika; hymnická pieseň, básnická skladba; refrén Lyrickoepické žánre; básnická poviedka/ poéma, balada Epika; hrdinská báseň, historický román, poviedka, historická povesť; chronologický/ kronikársky kompozičný postup S. Chalupka: Mor ho! A. Sládkovič: Marína J. Kráľ: Zakliata panna vo Váhu a divný Janko J. Botto: Smrť Jánošíkova A. S. Puškin: Kapitánova dcéra <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvorivo myslieť a uplatniť výsledky tvorivého myslenia Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Vytvárať vlastný hodnotový systém	Charakterizovať ústnu ľudovú slovesnosť a jej typické žánre (pieseň a balada) Definovať sylabický veršový systém a nájsť jeho typické znaky v konkrétnej básni Poznať združený rým a vedieť určiť jeho rýmovú schému Charakterizovať romantizmus ako umelecký smer Poznať lyrické a lyrickoepické žánre, ktoré sa rozvíjali v období romantizmu (hymnická pieseň, básnická skladba, básnická poviedka/ poéma, balada) Poznať epické žánre, ktoré sa rozvíjali v období romantizmu (hrdinská báseň, historický román, poviedka, historická povesť) Definovať chronologický /kronikársky kompozičný postup a vedieť ho určiť v konkrétnom literárnom diele Analyzovať a interpretovať diela: Mor ho!, Marína, Zakliata panna vo Váhu a divný Janko, Smrť Jánošíkova, Kapitánova dcéra	14
Prechod od romantizmu k realizmu	Literatúra porevolučných a matičných rokov Idealizovaný typ postavy Komickosť; humor jazykový a situačný; komédia J. Palárik: Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri obžinkoch	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvorivo myslieť a uplatniť výsledky tvorivého myslenia Tvoriť, prijať a spracovať informácie	Charakterizovať slovenskú literatúru v období prechodu od romantizmu k realizmu Definovať podstatu veselohry a uviesť príklady na komické sformovanie postavy a situačný humor Analyzovať a interpretovať dielo Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri obžinkoch	3

	<i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Formulovať svoj názor a argumentovať Vytvárať vlastný hodnotový systém		
Realistická literatúra	Realizmus a naturalizmus; sociálny konflikt, sociálny typ postavy Lyrika; sonet; sylabotonický veršový systém, stopa, trochej, daktyl, jamb Lyrickoepické žánre; lyrickoepická skladba Epika; spoločenský/ sociálny román, psychologický román, poviedka, novela Chronologický a retrospektívny kompozičný postup; pásmo rozprávača a pásmo postáv; vševediaci, priamy a nespoľahlivý rozprávač; vnútorný monológ Dráma; činohra Kukučín: Keď báčik z Chochoľova umrie Timrava: Ľapákovci Tajovský: Maco Mlieč Tajovský: Statky-zmätky <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvorivo myslieť a uplatniť výsledky tvorivého myslenia Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Vytvárať vlastný hodnotový systém	Charakterizovať realizmus a naturalizmus Charakterizovať sylabotonický veršový systém, rozumieť pojmom stopa, daktyl, trochej, jamb Definovať žánrové formy prozaických diel (poviedka, novela, román) Poznať druhy románu, vedieť rozlíšiť sociálny a psychologický román Chápať podstatu vnútorného monológu a vedieť vysvetliť jeho funkciu v diele Vedieť určiť prvky vonkajšej kompozície a identifikovať fázy vnútornej kompozičnej osnovy Definovať retrospektívny kompozičný postup a vedieť ho určiť v konkrétnom literárnom diele Dokázať určiť vševediaceho, priameho a nespoľahlivého rozprávača Definovať podstatu činohry ako dramatického žánru a nájsť znaky tohto žánru v diele Analyzovať a interpretovať diela: Keď báčik z Chochoľova umrie, Ľapákovci, Maco Mlieč, Statky-zmätky	16

3. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický	Téma - obsah	Cieľ	Výstup -	Počet

celok			spôsobilosti	hodín
Literárna moderna	Moderna; symbolizmus, impresionizmus Čistá lyrika, prírodná lyrika, spoločenská lyrika, lúboštná lyrika, reflexívna lyrika Protiklad/kontrast, asociácia, symbol, zvukomaľba, eufónia Satira, irónia, kontrast I. Krasko (vlastný výber) <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvorivo myslieť a uplatniť výsledky tvorivého myslenia Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Vytvárať vlastný hodnotový systém	Charakterizovať modernu a jej smery (symbolizmus a impresionizmus) Osvojiť si pojem čistá lyrika a dokázať určiť tento druh lyrickej básne pri známych dielach napísaných metrickým i voľným veršom Vedieť charakterizovať lyriku, jej druhy a chápať prekrývanie sa jednotlivých druhov lyriky v konkrétnych dielach Definovať protiklad/kontrast, asociáciu, symbol, zvukomaľbu/eufóniu, vedieť ich vyhľadať a zapojiť do reprodukcie výkladu básne Analyzovať a interpretovať lyrické básne Ivana Kraska podľa vlastného výberu	6
Moderná slovenská poézia v medzivojnovom období	Literárne smery a tendencie; neosymbolizmus, vitalizmus Lyrika, lúboštná a spoločenská lyrika Sonet, verš J. Smrek (vlastný výber) <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvorivo myslieť a uplatniť výsledky tvorivého myslenia Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Vytvárať vlastný hodnotový systém	Charakterizovať literárne smery a tendencie v medzivojnovom období Definovať neosymbolizmus a vitalizmus a vedieť nájsť ich znaky v konkrétnej básni Analyzovať a interpretovať lyrické básne Jána Smreka podľa vlastného výberu	5
Avantgarda	Avantgarda, avantgardné smery a hnutia; expresionizmus, surrealizmus/nadrealizmus, katolícka moderna, naturizmus Voľný verš, zvukomaľba, protiklad/kontrast, asociácia	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvorivo myslieť a uplatniť výsledky tvorivého myslenia Tvoriť, prijať a spracovať	Charakterizovať avantgardu, avantgardné smery a hnutia Rozpoznať rozdiel medzi voľným a metricky viazaným veršom Chápať princíp voľného priraďovania lyrických pasáží a ich veľkú sémantickú a gramatickú	40

	Prúd vedomia, automatický text, pásmo Epika; spoločenský/ sociálny román, psychologický román, poviedka, novela Lyrizovaná próza Chronologický, retrospektívny a reťazový kompozičný postup; pásmo rozprávača a pásmo postáv; vševediaci a priamy rozprávač; vnútorný monológ; sociálny a charakterový typ postavy Dráma, činohra, komiks R. Dilong (vlastný výber) E. M. Remarque: Na západe nič nové M. Urban: Živý bič J. C. Hronský: Jozef Mak D. Chrobák: Drak sa vracia <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Tvorba projektov a prezentačné zručnosti	informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Vytvárať vlastný hodnotový systém	uvoľnenosť Definovať automatický text, chápať asociatívnosť ako vedomú alebo podvedomú formu radenia jednotlivých segmentov básnickej výpovede Charakterizovať román a poznať jeho druhy Vedieť rozlíšiť sociálny a psychologický román Poznať vymedzenie sociálneho a charakterového typu postavy a vedieť uviesť príklad z prozaických diel Vedieť charakterizovať klasický päťfázový i reťazový kompozičný postup a identifikovať príslušnú kompozíciu v známej próze Vedieť charakterizovať lyrizovanú prózu, nájsť v konkrétnom texte znaky lyrizmu Vedieť charakterizovať drámu, činohru, komiks Vedieť prezentovať svoj čitateľský/divácky zážitok Analyzovať a interpretovať lyrické básne Rudolfa Dilonga podľa vlastného výberu Analyzovať a interpretovať diela: Na západe nič nové, Živý bič, Jozef Mak, Drak sa vracia	
Návrat k spoločenskej funkcii literatúry	Počiatky absurdnej literatúry, sociálne angažovaná literatúra, literatúra prúdu vedomia, literatúra sci-fi Absurdita, nonsens; poviedka, román Proletárska literatúra; avantgardné	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvorivo myslieť a uplatniť výsledky tvorivého myslenia Tvoriť, prijať	Charakterizovať, príp. vysvetliť pojmy absurdná literatúra, sociálne angažovaná literatúra, literatúra prúdu vedomia, literatúra sci-fi Porovnať avantgardné experimentovanie a metódu socialistického realizmu v rámci proletárskej literatúry	15

	experimentovanie, socialistický realizmus; sociálna balada, novela Prúd vedomia, vnútorný monológ, bezsubjektívna próza, nespoľahlivý rozprávač P. Jilemnický: O dvoch bratoch, z ktorých prvý druhého vôbec nepoznal <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Tvorba projektov a prezentačné zručnosti	a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Vytvárať vlastný hodnotový systém	Definovať sociálnu baladu Vedieť poukázať na zmeny v spôsoboch rozprávania v netradičnej próze Dokázať vysvetliť princíp voľných asociácií v rozprávaní a uviesť na ne príklady Rozumieť koncepcii bizarných, nonrealistických, nadprirodzených postáv či netradičných rozprávačov a dokázať vystihnúť ich zmysel v celkovom zameraní diela Analyzovať a interpretovať dielo O dvoch bratoch, z ktorých prvý druhého vôbec nepoznal	

Zdroje:

Učebnice

- Gregorová, I. – Lapitka, M. *Literatúra 1 pre 1. ročník gymnázií a stredných škôl*. SPN, Bratislava: 2009, ISBN 978-80-10-01780-5
- Dvořák, K. *Čítanka 1 pre 1. ročník gymnázií a stredných škôl*. VKÚ, akciová spoločnosť, Harmanec: 2009, ISBN 978-80-8042-573-9
- Polakovičová, A. – Caltíková, M. – Štarková, Ľ. – Lábaj, Ľ. *Literatúra I. pre stredné školy*. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava: 2011, ISBN 978-80-81200618
- Obert, V. a kol. *Literatúra 1 pre 1. ročník gymnázií a stredných škôl*. Vydavateľstvo LITERA, Bratislava: 1994, ISBN 80-85452-33-2
- Ihnátková, N. a kol. *Čítanka 1 pre 1. ročník gymnázií a stredných škôl*. Vydavateľstvo LITERA, Bratislava: 1994, ISBN 85-85452-35-9
- Gregorová, I. – Lapitka, M.: *Literatúra 2 pre 2. ročník gymnázií a stredných škôl*. SPN, Bratislava: 2009, ISBN 978-80-10-01799-7
- Dvořák, K.: *Čítanka 2 pre 2. ročník gymnázií a stredných škôl*. VKÚ, akciová spoločnosť, Harmanec: 2009, ISBN 978-80-8042-574-6
- Polakovičová, A. – Caltíková, M. – Štarková, Ľ. – Mezeiová, A. *Literatúra II. pre stredné školy*. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava: 2011, ISBN 9788081201165
- Obert, V. a kol. *Literatúra 2 pre 2. ročník gymnázií a stredných škôl*. Vydavateľstvo LITERA, Bratislava : 1994, ISBN 80-85452-34-0
- Ihnátková, N. a kol. *Čítanka 2 pre 2. ročník gymnázií a stredných škôl*. Vydavateľstvo LITERA, Bratislava : 1995, ISBN 80-85452-36-7
- Gregorová, I. – Lapitka, M. *Literatúra pre 3. a 4. ročník gymnázií a stredných škôl 1. diel* SPN, Bratislava : 2011, ISBN 978-80-07-01894-5
- Dvořák, K.: *Čítanka 3 pre 3. ročník gymnázií a stredných škôl*. SPN, Bratislava: 2011, ISBN 9788010020225

- Polakovičová, A. – Caltíková, M. – Štarková, Ľ. – Mezeiová, A. *Literatúra III. pre stredné školy*. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava: 2012, ISBN 9788081201769
- Obert, V. a kol. *Literatúra 3 pre 3. ročník gymnázií a stredných škôl*. Vydavateľstvo Poľana, Bratislava : 1995, ISBN 80-85452-44-8
- Ihnátková, N. a kol. : *Čítanka 3 pre 3. ročník gymnázií a stredných škôl*. Vydavateľstvo LITERA, Bratislava: 1995, ISBN 80-85452-46-4

K uvedeným študijným materiálom patria aj dostupné odborné publikácie, časopisy, beletria a internet.

4. ročník (2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Vývin literárnych smerov po druhej svetovej vojne	Spoločenský a historický kontext Znaky literatúry po roku 1945 Literatúra západného a východného bloku Rozvoj realistickej i avantgardnej línie v literatúre Socialistický realizmus Samizdatová a exilová literatúra <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova	Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Vytvárať vlastný hodnotový systém	Charakterizovať spoločenskú situáciu po druhej svetovej vojne a chápať jej vplyv na umenie a literatúru Definovať znaky literatúry po roku 1945 Rozlíšiť pluralitný model západnej literatúry a monolitný model literatúry východného bloku Vymenovať hlavné literárne smery po druhej svetovej vojne Stručne charakterizovať literatúru socialistického realizmu Poznať pojmy samizdatová a exilová literatúra	4
Súčasná lyrická poézia	Svetová poézia po roku 1945 Beat generation – americká poézia Slovenská poézia po roku 1945 Osobitosť vývinu slovenskej poézie po roku 1956 M. Rúfus (vlastný výber) M. Válek (vlastný výber)	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvorivo myslieť a uplatniť výsledky tvorivého myslenia Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Vytvárať vlastný	Charakterizovať literárne smery a tendencie v svetovej a slovenskej poézii po roku 1945 Vysvetliť, ako bitnícka generácia reagovala na deformácie v americkej spoločnosti Vysvetliť, ako sa nová generácia básnikov, snažila oslobodiť básnickú tvorbu od schematismu a od vplyvu ideológie Analýzou vybraných básní poukázať na	20

	Vplyv svetovej avantgardy a českého poetizmu na tvorbu tzv. Trnavskej skupiny (konkretistov) Vplyv amerických básnikov na skupinu Osamelých bežcov Piesňové texty - poppoézia J. Urban (vlastný výber) <i>Prierežová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova	hodnotový systém	obsahovú a formálnu rôznorodosť tvorby Milana Rúfusa a Miroslava Válka Identifikovať vplyv svetovej avantgardy a českého poetizmu na tvorbu tzv. Trnavskej skupiny (konkretistov) Identifikovať vplyv amerických básnikov na skupinu Osamelých bežcov Vysvetliť pojem poppoézia, určiť jej špecifiká v porovnaní s „klasickou“ poéziou Analyzovať a interpretovať lyrické básne Jozefa Urbana podľa vlastného výberu	
Súčasná epická próza	Svetová próza po roku 1945 Revolta ako prejav spoločenskej angažovanosti (realita ako zdroj nespokojnosti) J. D. Salinger: Kto chytá v žite Literárny existencializmus (bytie a realita) Nový román (realita bez psychológie) Neorealizmus, spoločenský/sociálny román Postmoderna a magický realizmus (spájanie reality a fantázie) Človek v totalitnej spoločnosti Slovenská próza po roku 1945 Pokračovanie v tradíciách kritického,	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvorivo myslieť a uplatniť výsledky tvorivého myslenia Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Vytvárať vlastný hodnotový systém	Charakterizovať svetovú prózu po roku 1945 Charakterizovať epickú prózu, makrokompozíciu a mikrokompozíciu prozaického textu, druhy rozprávača Definovať retrospektívny kompozičný postup a vedieť ho identifikovať v konkrétnom diele Analýzou diela Kto chytá v žite priblížiť typ rebelanta v americkej literatúre Charakterizovať existencializmus ako myšlienkový a umelecký smer, nájsť znaky tohto smeru v konkrétnych ukázkach Vysvetliť rozdiel medzi tradičným románom s klasickou kompozíciou, psychológiou postáv, dejom a tzv. novým románom/antirománom Charakterizovať neorealizmus ako literárny smer Charakterizovať slovenskú prózu po roku 1945	24

	sociálneho a psychologického realizmu A. Bednár: Kolíska Politický pamflet L. Mňačko: Ako chutí moc Prvky postmodernity a magického realizmu v slovenskej próze D. Dušek: Kufor na sny Pišťanek, Taragel: Sekerou a nožom <i>Prierezové témy:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Tvorba projektov a prezentačné zručnosti		Priblížiť obraz ľudskej bolesti a utrpenia spôsobeného fašizmom v slovenskej próze Analýzou diela Kolíska zhodnotiť zhubné vplyvy fašizmu na charaktery a osudy ľudí Priblížiť obraz človeka v totalitnej spoločnosti v slovenskej próze Analýzou diela Ako chutí moc zhodnotiť zhubné vplyvy totalitného režimu na charaktery a osudy ľudí Identifikovať prvky postmodernity a magického realizmu v modernej slovenskej próze Na základe analýzy diel Kufor na sny, Sekerou a nožom dokázať originalnosť štýlu autorovho umeleckého stvárnenia skutočnosti	
Súčasná dramatická literatúra	Svetová dráma po roku 1945 Absurdná dráma Slovenská dráma po roku 1945 Dráma s prvkami existencializmu Bukovčan: Kým kohút nezaspieva Autorské divadlo, humor, satira, kabaret, skeč Podnety absurdnej drámy a postmodernity v kabaretných inscenáciách a divadelných hrách autorských divadiel Lasica, Satinský: Soirée	Čítať s porozumením umelecké texty Chápať umelecké dielo ako autorov model sveta Používať kognitívne operácie Kriticky myslieť Tvorivo myslieť a uplatniť výsledky tvorivého myslenia Tvoriť, prijať a spracovať informácie Formulovať svoj názor a argumentovať Vytvárať vlastný hodnotový systém	Charakterizovať vývoj svetovej a slovenskej drámy po roku 1945 Vysvetliť pojem absurdná dráma; na základe ukážky, príp. celého diela potvrdiť typické znaky absurdnej drámy Formulovať znaky hraničnej situácie v literárnom diele existencializmu a porovnať ich s hraničnou situáciou v dráme Kým kohút nezaspieva Vysvetliť pojmy: autorské divadlo, humor, satira, kabaret, skeč Charakterizovať humoristicko-satirické autorské divadlá na Slovensku Identifikovať prvky	12

	Prierezové témy: Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova		absurdnej drámy a postmoderny v diele Soirée	

Metódy a formy práce:

Tematický celok	Metódy a formy práce
Vývin literárnych smerov po druhej svetovej vojne	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh
Súčasná lyrická poézia	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca
Súčasná epická próza	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca, projekty, prezentácia projektov
Súčasná dramatická literatúra	informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, problémové, metódy logického myslenia, názorné, zážitkové, inscenačné, metódy riadeného rozhovoru, brainstorming, výklad, práca s učebnicou/slovníkom a textom, práca s IKT a masmédiami, riešenie úloh, samostatná a skupinová práca

Zdroje:

Učebnice

- Gregorová, I. – Lapitka, M.: *Literatúra pre 3. – 4. ročník gymnázií a stredných škôl*. Bratislava: Príroda, 2011, 128 s. ISBN 978-80-07-01895-2
- Dvořák, K.: *Čítanka 4 pre 4. ročník gymnázií a stredných škôl*. Harmanec : VKÚ, akciová spoločnosť, 2011, 256 s. ISBN 978-80-8042-627-9
- Polakovičová, A. – Caltíková, M. – Štarková, Ľ. – Mezeiová, A. *Literatúra IV. pre stredné školy*. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2015, 208 s. ISBN 978-80-8120-383-1

K uvedeným študijným materiálom patria aj dostupné odborné publikácie, časopisy, beletria a internet.

Učebné osnovy pre predmet

ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika predmetu:

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom. Cudzie jazyky poskytujú živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci Európskej únie. Osvojením si cudzích jazykov pomáha žiakovi prekonávať bariéry a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce.

Cudzie jazyky umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenie a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Požiadavky pre vzdelávanie v cudzích jazykoch vychádzajú zo spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje rôzne úrovne ovládania cudzích jazykov. Vzdelávanie v 1. cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne B2, v 2. cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne A2 (podľa spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky). Úspešnosť jazykového vzdelávania ako celku je závislá nielen od výsledkov vzdelávania v materinskom jazyku a v cudzom jazyku, ale závisí aj od toho, do akej miery sa jazyková kultúra žiakov stane predmetom záujmu aj všetkých ostatných oblastí vzdelávania.

Učenie sa cudzích jazykov podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie vytvára v nemalej miere podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Ciele:

Vzdelávanie v danej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie žiakov k:

- podpore sebadôvery každého žiaka;
- osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý ich život a zaujať aktívne miesto v ekonomickom, sociálnom a kultúrnom živote;
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého a mnohotvárneho prostriedku k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov;
- zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie;

- nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických cítení a vnímaní;
- pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami, prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov.

Kompetencie – spôsobilosti – výstup:

ÚROVNE OVLÁDANIA ANGLICKÉHO JAZYKA

Spoločný európsky rámec (The Common European Framework) rozdeľuje študentov cudzích jazykov do troch hlavných skupín (A, B, C). Každá skupina sa delí na dve úrovne.

Vzdelávanie v cudzích jazykoch na základných a stredných školách predpokladá iba dosiahnutie niektorej zo štyroch úrovní A1 – B2.

A – Požívateľ cudzieho jazyka so základnými vedomosťami – Basic User

- A1 – Začiatocníci – Breakthrough (A1.1, A1.2)
- A2 – Mierne pokročilí – Waystage (A2.1, A2.2)

B – Samostatný /nezávislý používateľ jazyka – Independent User

- B1 – Stredne pokročilí – Threshold (B1.1, B1.2)
- B2 – Vyšší stupeň stredne pokročilých – Vantage (B2.1, B2.1)

Všeobecná charakteristika stupňov:

A1 - Schopnosť porozumieť základným pojmom a jednoduchým vetám, používaným v každodennom styku za účelom vyjadrenia konkrétnych požiadaviek. Schopnosť predstaviť seba a iných, sformulovať jednoduché otázky, napr. kde bývaš?, koho poznáš?, čo máš? čo robíš? a podať adekvátnu odpoveď. Schopnosť dorozumieť sa jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner hovorí pomaly a zreteľne a je ochotný pomôcť.

A2 - Schopnosť porozumieť vetám a často používaným pojmom, súvisiacim s bezprostrednou komunikáciou /napr. informácie o osobách, rodine, nákupoch, práci/. Schopnosť dorozumieť sa v zaužívaných situáciách, kde sa jedná o jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných veciach. Pomocou jednoduchých jazyk. prostriedkov opísať svoj pôvod a vzdelanie, okolie a veci, súvisiace s bezprostrednými potrebami.

B1 - Schopnosť porozumieť hlavným bodom komunikácie, ak sa používa a spisovný, štandardný jazyk v už známych súvislostiach /škola, práca, voľný čas atď./ . Schopnosť zvládnuť väčšinu situácií, vyskytujúcich sa pri cestách do danej jazykovej oblasti. Schopnosť jednoduchého súvislého prejavu na známe témy a oblasti osobného záujmu. Schopnosť hovoriť o skúsenostiach a udalostiach, opisovať sny, želania a ciele a poskytnúť krátke odôvodnenie alebo vysvetlenie.

B2 - Schopnosť porozumieť komplexným textom na konkrétne a abstraktné témy, v oblasti vlastnej špecializácie porozumieť aj odborným diskusiám. Schopnosť spontánneho a plynulého dorozumievania sa pri normálnom tempe prejavu s partnerom, pre ktorého je daný jazyk materinským jazykom. Schopnosť jasného a detailného prejavu na rôzne témy, vyjadrenie vlastného stanoviska k aktuálnym otázkam a definovanie výhod i nevýhod rôznych možností.

1. KOMPETENCIE

Podľa *Spoločného európskeho referenčného rámca (SERR)* pre cudzie jazyky pri používaní a učení sa cudzieho jazyka sa rozvíja celý rad kompetencií. Učiaci sa využíva nielen všeobecné kompetencie, ale aj celý rad komunikačných jazykových kompetencií, ktoré spolupôsobia v rozličných kontextoch a v rôznych podmienkach. Zapája sa do jazykových činností, ktoré sa týkajú jazykových procesov, pri ktorých si vytvára a/alebo prijíma texty vo vzťahu k témam z konkrétnych oblastí. Pri tomto procese aktivuje tie stratégie, ktoré sa mu zdajú na splnenie úloh najvhodnejšie.

Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učiaci sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

1.1 Všeobecné kompetencie

Sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

1.2 Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí.

Patria sem jazyková, sociolingvistická a pragmatická kompetencia.

2. KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti). Patria sem: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav.

3. SPÔSOBILOSTI A FUNKCIE KOMUNIKÁCIE pre úrovne A1 – B2

SPÔSOBILOSTI	FUNKCIE (VÝSTUPY)	ÚROVNE
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie	A1,A2,B1,B2
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom) Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť	A1,A2,B1,B2
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)	A1,A2,B1,B2
4. Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty	A1,A2,B1,B2
5. Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)	A1,A2,B1,B2
6. Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť	A1,A2,B1,B2

7. Vnímať a prejavovať svoje city	Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu	A2,B1,B2
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, postťažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím	A2,B1,B2
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu	A1,A2,B1,B2
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného Urážať Nadávať	A2,B1,B2
11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietnuť Zakázať Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybníť zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť	A2,B1,B2
12. Reagovať na nespĺnenie pravidiel alebo povinností	Obviniť, obviniť sa, priznať sa Ospravedlniť sa Odmietnuť obvinenie Vyčítať	A2,B1,B2
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo Vyjadriť nezáujem	A2,B1,B2
14. Ponúknuť a reagovať na ponuku	Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného) Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného	A2,B1,B2
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	Varovať pred niekým/niečím Poradiť Dodať odvalu/Podporiť Adresovať niekomu svoje želanie	A2,B1,B2
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Spomenúť si na niečo/niekoho Vyjadriť, že som na niečo/niekoho zabudol Pripomenúť Kondolovať Gratulovať	A2,B1,B2
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať Predniesť prípitok	A1,A2,B1,B2
18. Korešpondovať	Korešpondovať Začať list Ukončiť list	A1,A2,B1,B2
19. Telefonovať	Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor	A2,B1,B2
20. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili	A1,A2,B1,B2

	Zabrániť niekomu v rozhovore	
21. Vypracovať prezentáciu/prednášku	Uviesť tému, hlavnú myšlienku (hlavné myšlienky) Oboznámiť s obsahom/osnovou Rozviesť tému a osnovu Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť svoj výklad	B1,B2
22. Obohatiť / Doplniť štruktúrovanú prezentáciu/prednášku	Podčiarknuť / dať do pozornosti Odbočiť od témy (digresia) Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať	B1,B2
23. Zúčastniť sa na diskusii / Argumentovať	Navrhnuť novú tému / nové body diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme / k bodu diskusie	B1,B2
24. Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadat' o pomoc pri vyjadrovaní ohľadom problematickeho slova/vyjadrenia/frázy Nahradiť zabudnuté/nepoznané slovo Hľadať slovo/vetu Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru	A2,B1,B2
25. Porozprávať niečo	Rozprávať príbeh Začať príbeh, historiku, anekdotu Zhrnúť príbeh, historiku	A2,B1,B2

5. JAZYKOVÉ VEDOMOSTI pre úrovne A1 – B2

5.1 Zvuková stránka jazyka

Učiaci sa vyslovuje zreteľne a zrozumiteľne, ovláda zásady správnej výslovnosti hlások, správnu intonáciu vo vetách ich rytmizáciu, správne uplatňuje slovný a vetný prízvuk. Pasívne ovláda znaky medzinárodného fonetického pravopisu. Nepresnosti vo výslovnosti a prízvuk materinského jazyka nenarúšajú komunikáciu.

Učiaci sa je schopný porozumieť rôznym variantom výslovnosti anglického jazyka.

5.2 Grafická stránka jazyka

Učiaci sa ovláda a uplatňuje pravidlá pravopisu, vrátane interpunkcie.

5.3 Lexika

Učiaci sa má dostatočnú slovnú zásobu, aby sa dokázal vyjadriť k témam uvedeným v kapitole 4. Svoje myšlienky dokáže formulovať rôznym spôsobom. Je schopný porozumieť ústnemu prejavu a písaným textom. Je schopný odhadnúť význam neznámych výrazov z kontextu alebo situácie.

5.4 Morfológia a syntax (gramatika)

Učiaci sa ovláda a vie prakticky používať gramatické konštrukcie v kontexte. Ovláda rozdiely medzi gramatickým systémom materinského a cudzieho jazyka. Gramatické javy používa správne, prípadné nedostatky vie opraviť.

Pedagogické stratégie – metódy a formy:

Aby učiaci sa pochopil, ktoré metódy sú pre jeho učenie najefektívnejšie, musí mať možnosť stretávať sa čo s najväčším množstvom interaktívnych metód a klásť si otázky, ktoré mu objasnia procesnú stránku učenia sa.

1. participatívne metódy:

- **dialóg a diskusia** - *Životný štýl, Domov, Hrdinovia, Výzva, Oslavy, Jedlo, Peniaze, Prístroje, Komunikácia, More, Tanec, Hudba, Obrazy, Príbehy, Cestovanie, Médiá, Reklama, Učenie sa, Kariéra, Kultúrny kútik 9, Austrália, Identita, Štýl. Krása, Citlivé stroje, Nové hranice*

- **situačné (prípadové) metódy** – *Výzva, Oslavy, Jedlo, Peniaze, Web, More, Tanec, Hudba, Obrazy, Médiá, Reklama, Kariéra, Civilizácia, Cestovanie, Smiech*
- **inscenačné metódy (metódy hrania role-play)**, - *Hrdinovia, Jedlo, Peniaze, Web, More, Tanec, Budovy, Dobrodružstvo, Médiá, Reklama, Učenie sa, Kariéra*
  2. **brainstormingové metódy (burza dobrých nápadov)** – *Oslavy, Jedlo, Prístroje, More, Budovy, Dobrodružstvo, Cestovanie, Reklama, učenie sa, Kariéra, Učenie sa, Civilizácia, Spoločnosť*
  3. **kognitívne metódy** – *Životný štýl, Domov, Hrdinovia, Výzva, Oslavy, Jedlo, Peniaze, Prístroje, Komunikácia, Web, More, Pohoria, Obrazy, Budovy, Príbehy, Cestovanie, Médiá, Reklama, Učenie sa, Kariéra, Civilizácia, Smiech, Globálne problémy*
  4. **zážitkové metódy** – *Komunikácia, Tanec, Hudba, Médiá, Reklama, Ľudia, Učenie sa, Kultúrny šok 9, Cestovanie*
  5. **skúsenostné metódy** – *Životný štýl, Jedlo, Prístroje, Komunikácia, More, Pohoria, Tanec, Hudba, Dobrodružstvo, Médiá, Reklama, Ľudia, Učenie sa*

Pri vyučovaní cudzích jazykov je dôležité striedať rôzne formy vyučovania, aby žiak sa čo najefektívnejšie zapájal do vyučovacieho procesu .

- výučba skupinová (rozdelenie žiakov do skupín podľa rôznych hľadísk, napríklad podľa záujmu, druhu činnosti, náročnosti úloh ap. Skupinu tvoria dvaja až siedmi žiaci. Práca v skupine na zlepšenie priebehu učenia a je vhodné využívať najmä vo fáze precvičovania a upevňovania poznatkov a zručností).

Jedlo, Prístroje, More, Tanec, Hudba, Obrazy, Dobrodružstvo, Médiá, Učenie sa, Reklama, Kariéra

- výučba vo dvojiciach (využíva sa predovšetkým pri role-play, pri riešení krížoviek, pri problémových úlohách a projektoch. Táto výučba by sa mala končiť diskusiou).

Domov, Výzva, Oslavy, Web, More, Tanec, Budovy, Dobrodružstvo, Cestovanie, Reklama, Ľudia

- výučba kooperatívna (skupinové vyučovanie , pri ktorom sa zdôraznia sociálne aspekty. Do popredia sa dostávajú sociálno–komunikačné kompetencie, celoživotné pravidlá ako sú aktívne počúvanie, dôvera, pravdivosť, úcta, maximálne osobné nasadenie – výkon.

Domov, Oslavy, Web, More, Pohoria, Obrazy, Budovy, Ľudia, Učenie sa, Kariéra, Kultúrny šok 7-Školský systém, Civilizácia

- samoštúdium (realizovať hlavne vo vyšších ročníkoch. Zadané témy musí byť reálne a musí zaujať a jej vypracovanie /analýza textu, mapa mysle, kritické zhodnotenie textu/ realizuje sa v škole v rámci vyučovania, ak je prístup k informáciám /na internete, v knižnici/a možnosť ďalších aktivít.

- výučba projektová (podstatou tejto organizačnej formy je riešenie určitej úlohy komplexného charakteru – projektu, ktorý buď vychádza z praktických potrieb, alebo je s praxou úzko spätý). Pri výbere témy je potrebné zohľadniť vek a osobnosť študenta a tematický plán v danom ročníku.

Životný štýl, Domov, Jedlo, Prístroje, Tanec, Obrazy, Budovy, Dobrodružstvo, Príbehy, Civilizácia, Reklama

- integrované tematické vyučovanie (nepritomnosť ohrozenia a podporujúce prostredie, zmysluplný obsah, možnosť výberu, obohatené prostredie, spolupráca, adekvátny čas, okamžitá spätná väzba, dokonalosť, cielený pohyb).

- problémové vyučovanie (problémové vyučovanie spočíva v tom, že v procese riešenia špeciálne vypracovaného systému problémov a problémových úloh žiaci získavajú skúsenosti z tvorivej činnosti, prebieha tvorivé osvojovanie poznatkov a spôsobov činnosti).

Životný štýl, Jedlo, Web, Tanec, Hudba, Dobrodružstvo, Cestovanie, Médiá, Reklama, Ľudia

- tradičné vyučovanie (rozumie sa pod tým hromadné vyučovanie a využíva sa predovšetkým pri výklade nového učiva alebo pri frontálnom skúšaní a opakovaní).

Životný štýl, Domov, Hrdinovia, Výzva, Oslavy, Jedlo, Peniaze, Prístroje, Komunikácia, More, Pohoria, Tanec, Hudba, Obrazy, Budovy, Dobrodružstvo, Médiá, Reklama, Ľudia, Učenie sa, Kultúrny šok 7 – Školský systém, Kariéra, Kultúrny šok - Austrália

- vyučovanie v odborných učebniach

- vyučovanie v prirodzenom prostredí

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova, mediálna výchova, enviromentálna výchova, ochrana života a zdravia tvorba projektu a prezenčné zručnosti

1. ročník – 1. cudzí jazyk (4 hodiny týždenne, 132 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Životný štýl	Jednoduchý prítomný čas Priebehový prítomný čas Vyjadrenie percent a zlomkov Britský životný štýl	Vyjadrenie vlastného názoru Rozlišovanie čo robíme pravidelne a čo robíme práve teraz Používanie frázových slovies <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova Finančná gramotnosť</i>	Opis a rozprávanie o obrázku Vyjadrenie vlastného názoru Získať vedomosti o UK	14
Domov	Predprítomný čas Použitie slovies do, go, make, have	Žiak bude vedieť: - vyjadriť svoje pocity - opísať bežný deň - naučiť sa pracovať v skupinách - vypracovať prehľad o životnom štýle žiakov v triede <i>Prierezová téma: Osobnostná a sociálna výchova Finančná gramotnosť</i>	Vedieť napísať list Napísať svoj režim dňa	14

Hrdinovia	Jednoduchý minulý čas Pribehový minulý čas Používanie členov a/an/the W. Shakespeare - Hamlet	Opis hrdinu Vyjadrenie vlastností človeka Reprodukcia textu Pozitívne a negatívne vlastnosti Zoznámiť sa s udalosťami z histórie USA Hamlet – čítanie s porozumením <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova</i>	žiak: • opis svojho hrdinu/vzoru/ideálu • vedieť opísať udalosť zo života napísať list priateľovi • vie zavolať kamarátovi • vie vyjadriť čo vlastní	14
Výzva	Predprítomný čas/jednoduchý minulý čas Tvorenie slov Frázové slovesá	Vyjadrenie názoru Opis športovej osobnosti Práca s prečítaným textom Porozumieť posluhu Fonetické cvičenia	Napísať príbeh na tému „záchrana „ Opísať zmeny vo svojom živote za posledné 3 roky	12
Oslavy	Modálne slovesá Prídavné mená Frázové slovesá Škótsko	Vyjadrenie žiadostí a povinností Sviatky a oslavy Naučiť sa blahoželať pri rôznych udalostiach Škótske sviatky <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova Finančná gramotnosť</i>	Porovnávanie sviatkov na Slovensku a v zahraničí	11
Jedlo	Stupňovanie prídavných mien	Zdravé/nezdravé stravovanie Opis reštaurácie Práca s textom <i>PT: Finančná gramotnosť</i>	žiak: • vie napísať krátky e mail vie opísať zdravú výživu - porovnávanie reštaurácií - opis osoby	14
Peniaze	Použitie some/any/ Much/many a lot of A few/ a little Frázové slovesá J. Steinbeck - Perla	Opis obrázku Tvorenie dialógov Naučiť sa vypýtať si tovar Čítanie s porozumením <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova Finančná gramotnosť</i>	žiak: • vie naviazať konverzáciu s predávateľom v obchode	13
Prístroje	Vyjadrenie budúcnosti pomocou will a going to	Vymenovať prístroje používané v domácnosti, kancelárii atď. vyjadrenie názoru porozumieť reklame z rádia <i>PT: Finančná gramotnosť</i>	žiak: vie použiť slovnú zásobu k téme napíše vlastný inzerát do novin	12

Komunikácia	Podmienkové vety Príslovky Frázové slovesá	Druhy komunikácie Klady a zápory TV Fonetické cvičenia Poočúvanie rádia – porovnávanie kultúr Internet <i>Prierezová téma: Mediálna výchova Finančná gramotnosť</i>	Napísať Internetovú stránku o meste alebo oblasti	12
Web	Podmienkové vety Zložené slovesá	Virtuálne cestovanie – Nový Zéland Klady a zápory používania mobilných telefónov terne <i>Mediálna výchova Multikultúrna výchova Finančná gramotnosť</i>	Vie vytvoriť formálny a neformálny telefonický rozhovor	16

Zdroje:

- učebnice a pracovný zošit - New Opportunities Beginner, Elementary
pre úroveň A1.1, A 1.2 (príma)
- New Opportunities Elementary, Pre-Intermediate
pre úroveň A1.2, B 1.1 (1.ročník – začiatníci)
  - New Opportunities Pre-Intermediate, Intermediate
pre úroveň B1 (1.ročník – pokročilí)

audiovizuálny materiál

časopisy Hello, Friendship, Bridge

denná tlač v anglickom jazyku

beletria z edície Penguin Reader's vydavateľstva Longman, Veľká Británia

filmy anglicky hovoriacich krajín v pôvodnom znení

internet

projekty v anglickom jazyku

Hodnotenie:

- ústne (frontálne a individuálne)
- písomné hodnotenie (formou písomiek, testov, slohových prác, projektov)
- sebahodnotenie

2. ročník – 1. cudzí jazyk (4 hodiny týždenne, 132 hodín ročne)

Tematický celok	Téma-obsah	Cieľ	Výstup-spôsobilosti	Počet hod.
More	Vyjadrenie návrhov Present simple Frázové slovesá E. A. Poe	Opísať svoj život Čítanie s porozumením <i>Prierezová téma: Enviromentálna výchova</i>	žiak: -vie vytvoriť telefonický rozhovor o prázdninách	12
Pohoria	Trpný rod	Čítanie úryvku z encyklopédie Rozprávanie o počasí, zimných športoch a pohoriach Počúvať dialóg a opis <i>Prierezová téma: Enviromentálna výchova Finančná gramotnosť</i>	žiak: - vie napísať formálny list - vie napísať stručný životopis Vie vytvoriť rozhovor so zamestnancom cestovnej kancelárie	13
Tanec	Budúci čas-všetky tvary budúceho času. Zložené slovesá Časové vety	Počúvať rozhovor v rádiu Precvičovať vyjadrovanie súhlasu Pracovať s textom piesne <i>Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Žiak: -vie použiť zložené slovesá -vie vytvoriť rozhovor na tému tanec a hudba - vie použiť adekvátnu slovnú zásobu	11
Hudba	Disjunktívne otázky Zložené slovesá	Čítanie a práca s textom s využívaním rôznych techník čítania Precvičovať disjunktívne otázky Oboznámiť sa so základnými pravidlami tvorby zložených slov <i>Prierezová téma: Multikulturálna výchova Finančná gramotnosť</i>	žiak: -získal prehľad o zložených podstatných menách -porozumie čítanému textu s cieľom pochopiť hlavnú myšlienku -aktívne používa slovnú zásobu	12

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Obrazy	Vzťahné vedľajšie vety a zámená Zložené slovesá	Čítať leták o múzeu s cieľom identifikácie vzťahných zámien Precvičovať vzťahné zámená a vedľajšie vety v kontexte Precvičovať stratégie rozhovoru zamerané na popis obrázkov	žiak: - získal vedomosti o vzťahných vetách, zámenách a aktívne ich používa - vie sa opýtať a odpovedať na otázky týkajúce sa umenia	12
Budovy	Nepriame požiadavky a príkazy Slovná zásoba – americká a britská angličtina v základnej slovnej zásobe a gramatike	Vedieť opísať základné znaky budovy a svoj vlastný dom Vedieť porovnať britskú a americkú angličtinu v základnej slovnej zásobe a gramatike <i>PT: Finančná gramotnosť</i>	žiak: -vie opísať budovu použitím prídavných mien formou projektovej práce -vie napísať stručný opis budovy	14
Dobrodružstvo	Opakovanie prítomných časov Vyjadrenie preferencií Osobný list Stavba slov	Vedieť napísať osobný list Vedieť tvoriť prídavné mená a príslovky z podstatných mien Vedieť správne použiť jednoduchý prítomný, prítomný priebehový a predprítomný čas Čítať letáky s ponukami cestovných kancelárií za účelom precvičenia si vyjadrenia preferencií	Žiak: - pomocou novej slovnej zásoby vie opísať jednotlivé športy - vie tvoriť otázky a odpovede vo všetkých prítomných časoch a využiť ich v rozhovore na tému „dovolenka“ - žiak vie tvoriť prídavné mená a príslovky z podstatných mien -vie napísať osobný list	14

Príbehy	Precvičovanie vyjadrenia názoru Písanie príbehu <i>Past Perfect</i>, používanie <i>would</i> a <i>used to</i> Spojky	Vedieť používať frázy na vyjadrenie názoru Vedieť správne používať spojky pri písaní a rozprávaní príbehu Vedieť viesť rozhovor na témy: <i>Film, Kniha</i> Vedieť správne použiť jednotlivé minulé časy	Žiak: - pomocou novej slovnej zásoby vie prerozprávať obsah knihy, článku alebo filmu - vhodným použitím spojok vie napísať/porozprávať krátky príbeh - je schopný viesť dialóg na tému <i>Film, Kniha</i> - vie rozlíšiť jednotlivé minulé časy a správne ich používať	15

Cestovanie	Predprítomný jednoduchý a predprítomný príbehový Zložené slovesá Zámená	Vedieť používať novú slovnú zásobu Vedieť pripraviť <i>roleplay</i> Vedieť reagovať na rôzne situácie a problémy súvisiace s cestovaním Vedieť napísať správu o turizme v našom regióne Vedieť vhodne používať <i>Predprítomný jednoduchý a predprítomný príbehový čas</i> <i>Prierezová téma: Multikulturálna výchova Finančná gramotnosť</i>	Žiak: - vie ako tvoriť a používať <i>Predprítomný jednoduchý a predprítomný príbehový</i> - vie vhodne použiť novú slovnú zásobu pri role-play na tému <i>Cestovanie</i> - vie reagovať na rôzne situácie s ktorými sa môže stretnúť pri cestovaní - je schopný napísať krátku správu o turizme	14
Média	Trpný rod Vyjadrenie názoru Vyjadrenie súhlasu a nesúhlasu Zložené slovesá Prídavné mená	Vedieť vyjadriť vlastný názor, súhlasiť/nesúhlasiť s rozličnými tvrdeniami, Vedieť napísať recenziu na film alebo televízny program Vedieť vlastnými slovami zreprodukovať obsah prečítaných článkov a príbehov Vedieť používať trpný rod	Žiak: - vie tvoriť a správne použiť trpný rod - vie voľne prerozprávať obsah prečítaných článkov a vyjadriť o nich svoj vlastný názor - použitím novej slovnéj zásoby je schopný napísať stručnú recenziu na ľubovoľný film alebo televízny program - je schopný vedenia dialógu na tému <i>Média</i> - vie použiť nové zložené slovesá a nahradiť ich synonymami	15

Zdroje:

učebnice a pracovný zošit - New Opportunities Pre-Intermediate

- New opportunities Intermediate

audiovizuálny materiál
časopisy Hello, Friendship
denná tlač v anglickom jazyku
beletria z edície Penguin Reader's vydavateľstva Longman, Veľká Británia
filmy anglicky hovoriacich krajín v pôvodnom znení
internet
projekty v anglickom jazyku

Hodnotenie:

- ústne (frontálne a individuálne)
- písomné hodnotenie (formou písomiek, testov, slohových prác, projektov)
- sebahodnotenie

3. ročník – 1. cudzí jazyk (4 hodiny týždenne, 132 hodín ročne)

Média	Trpný rod Vyjadrenie názoru Vyjadrenie súhlasu a nesúhlasu Zložené slovesá Prídavné mená	Vedieť vyjadriť vlastný názor, súhlasiť/nesúhlasiť s rozličnými tvrdeniami, Vedieť napísať recenziu na film alebo televízny program Vedieť vlastnými slovami zreprodukovať obsah prečítaných článkov a príbehov Vedieť používať trpný rod <i>Prierezová téma: Multimediálna výchova</i>	Žiak: - vie tvoriť a správne použiť trpný rod - vie voľne prerozprávať obsah prečítaných článkov a vyjadriť o nich svoj vlastný názor - použitím novej slovnej zásoby je schopný napísať stručnú recenziu na ľubovoľný film alebo televízny program - je schopný vedenia dialógu na tému <i>Média</i> - vie použiť nové zložené slovesá a nahradiť ich synonymami	23
Reklama	Budúci čas-všetky tary používajúce sa na vyjadrenie budúceho času Členy v geografických názvoch Zložené slovesá Dávať rady Vyjadriť názor	Vedieť správne používať tvary na vyjadrenie budúceho času Vedieť správne použiť členy s geografickými názvami Vedieť prezentovať reklamu na produkt Vedieť napísať reklamáciu na tovar Vedieť viesť dialóg na tému nákupy a reklamácia <i>Prierezová téma:</i>	Žiak: -vie tvoriť a správne používať všetky tvary budúceho času -vie predviesť dialóg v obchode -je schopný napísať reklamáciu formou e-mailu -vie poradiť a povedať svoj názor na reklamu a tovar -vie používať zložené slovesá o nakupovaní	17

		<i>Projektová a prezentačná zručnosť</i> <i>Finančná gramotnosť</i>		
Učenie sa	Modálne slovesá na vyjadrenie špekulácie Modálne slovesá v minulom čase Zložené slovesá týkajúce sa opisu ľudí Prídavné mená-tvorenie protikladov	Vedieť používať špekulatívne modálne slovesá Vedieť vytvoriť protiklady prídavných mien pomocou predpôn Vedieť opísať vonkajšie a charakterové vlastnosti ľudí Vedieť viesť dialóg a vzťahoch Vedieť napísať opis osoby <i>Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Žiak: -vie správne používať modálne slovesá a to aj v minulom čase -vie použiť správne predpony na tvorenie protikladov prídavných mien -je schopný viesť dialóg o ľuďoch a ich vzťahoch a vie ich opísať -vie napísať opis osoby	18
Učenie sa	Podmienkové vety Gerundium a infinitív Slovná zásoba o vzdelaní a učení sa Fakty o vzdelávacom systéme	Vedieť používať všetky základné tvary podmienkových viet Vedieť správne použiť gerundium alebo infinitív pri slovesách Vedieť získať správne informácie Naučiť sa slovnú zásobu a fakty týkajúce sa učenia a vzdelania Napísať „za“ a „proti“ esej <i>Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Žiak: -vie správne použiť podmienkové vety -naučil sa správne použiť infinitív a gerundium so slovesami -vie napísať „za“ a „proti“ esej -vie požiadať o informáciu -vie porozprávať o skúsenostiach a učení sa v škole a doma	19
Kariéra	Priama a nepriama reč Priame a nepriame nariadenia Vzťažné súvetia Slovná zásoba o práci a kariére Výber správneho	Vedieť správne používať priamu a nepriamu reč ako priame a nepriame nariadenia Vedieť viesť rozhovor na pohovore do	Žiak: -vie správne používať priamu a nepriamu reč -vie uskutočniť pohovor do zamestnania	20

	zamestnania a kariéra Interview do zamestnania Napísať formálny list – žiadosť o zamestnanie a životopis Fakty a pracovných príležitostiach a povolaniach	zamestnania Vedieť napísať životopis a žiadosť do zamestnania Vedieť porozprávať o vlastnom výbere povolania a kariére v zamestnaní <i>Prierezová téma:</i> <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i> <i>Finančná gramotnosť</i>	-vie napísať formálny list-žiadosť do zamestnania a životopis -vie porozprávať a pracovných možnostiach a výbere povolania -vie použiť správne zložené slovesá a povolaní	

Kultúrny šok	Priama a nepriama otázka Spojky a spájacie výrazy Rôzne kultúry a spôsoby správania sa Rozhovor o každodenných situáciách Neformálny osobný list	Vedieť tvoriť priame a nepriame otázky Vedieť správne používať spojky vo vetách Vedieť porozprávať o rôznych kultúrach a správaní sa ľudí v rôznych situáciách Vedieť napísať osobný list priateľovi o výmennom pobyte <i>Prierezová téma:</i> <i>Multikulturálna výchova</i>	Žiak: -vie tvoriť priame a nepriame otázky -vie správne použiť neformálne spojky v písanom texte -dokáže viesť rozhovor o rôznych kultúrach a správaní sa ľudí -vie napísať osobný list priateľovi	18
Kultúra, geografia a ľudia v anglicky hovoriacich krajinách	Vedieť používať všetky základné tvary podmienkových viet Vedieť správne použiť gerundium alebo infinitív pri slovesách Vedieť získavať správne informácie	Vedieť porozprávať o týchto krajinách a porovnať ich kultúru Porozumieť filmu a vedieť vyriešiť úlohy týkajúceho sa filmu o týchto krajinách <i>Prierezová téma:</i> <i>Multikulturálna výchova</i>	Žiak: -vie voľne a pútavo a plynule porozprávať a živote, geografii a kultúre anglicky hovoriacich krajín	6

	Naučiť sa slovnú zásobu a fakty týkajúce sa učenia			
Civilizácia	Želacie vety Ďalšie slovesá s gerundiom a infinitívom Opis miesta Dialóg o bývaní a miestach Napísať opis miesta	Vedieť správne používať želacie vety Vedieť opísať izbu Vedieť opísať krajinu, mesto, budovy Vedieť napísať list-opis miesta <i>Prierezová téma: Projektová a prezentačná zručnosť</i>	Žiak: -vie správne používať želacie vety -vie viesť dialóg o miestach ktoré navštívil -vie opísať svoju izbu -vie napísať opis miesta	11

Zdroje:

učebnice a pracovný zošit - New Opportunities Pre-Intermediate
- New opportunities Intermediate

audiovizuálny materiál

časopisy Hello, Friendship

denná tlač v anglickom jazyku

beletria z edície Penguin Reader's vydavateľstva Longman, Veľká Británia

filmy anglicky hovoriacich krajín v pôvodnom znení

internet

projekty v anglickom jazyku

interaktívna tabuľa

Hodnotenie:

- ústne (frontálne a individuálne)

- písomné hodnotenie (formou písomiek, testov, slohových prác, projektov)

- sebahodnotenie

4.ročník 1. cudzí jazyk (4 hodín týždenne, 120 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Identita	-autobiografia- slovná zásoba osobnosti -opakovanie gramatických časov -národná identita Britov a Slovákov -formálny/neformálny list <i>Prierezová téma: -Výchova k manželstvu</i>	ukážky o osobnosti -vedieť používať gramatické časy pri rozprávaní aj v písomnej forme -vedieť opísať národ a ich ľudí -vedieť rozlíšiť formálny list od neformálneho	Žiak: - vie porozprávať na základe ukážky literárneho diela obsah využitím rôznych gramatických časov -vie rozprávať o národoch a národnostiach použitím novej slovnice	15

	<i>a rodičovstvu</i> - <i>Ľudské práva</i>		zásoby -rozpozná rozdiely medzi formálnym a neformálnym listom	
Smiech	-predminulý priebehový čas -využitie minulých časov -zložené slovesá -história anglického jazyka -recenzia	-vedieť porovnávať a využívať minulé časy v kontexte -naučiť nové frázy -vedieť porozprávať o histórii anglického jazyka -vedieť napísať recenziu o	Žiak: -získal vedomosti o predminulom priebehovom čase a vie porovnať s ostatnými minulými časmi -bude vedieť nové frázy -vie napísať recenziu	10
Štýl	-ľudia, móda, miesta - opis -komunikácia o štýle v umení - grafity -vzťahné súvetia - písanie -opis miesta	-vedieť na obrázkov opísať ľudí, miesta a ich štýl použitím novej slovnej zásoby -vedieť povedať vlastný názor na umelecké dielo -naučiť sa tvoriť vzťahné súvetia -vedieť napísať opis <i>PT: Finančná gramotnosť</i>	Žiak: - vie opísať štýl ľudí, domu a zariadenia na obrázkoch -vie hovoriť o umení a umeleckom štýle -bude vedieť tvoriť vzťahné súvetia -naučí sa ako písať opis	14
Krása	-nová slovná zásoba - idiomatický jazyk, metafory ,prirovnania -trpný rod –všetky tvary -vedieť vyjadriť súhlas a nesúhlas	-vedieť nájsť v ukážke metafory a prirovnania -vedieť používať všetky tvary trpného rodu a vedieť odlíšiť od rodu činného -vedieť vyjadriť súhlas/nesúhlas s názorom inej osoby	Žiak: -bude vedieť nájsť v ukážke metaforu alebo prirovnanie -bude vedieť využiť trpný rod v praktickej komunikácii -bude vedieť súhlasiť/nesúhlasiť s názorom iných	12
Nové hranice	-veda a technika –nová slovná zásoba a fakty -budúci priebehový a budúci perfektný čas -opis udalosti	-vedieť rozprávať vede a technike a vedieť pripraviť prezentáciu -vedieť používať tvary budúceho času -vedieť opísať nejakú udalosť	Žiak: -žiak vie rozprávať o vede, technike, objavoch a vynálezoch a vie pripraviť prezentáciu o objave alebo vynáleze -žiak bude vedieť použiť správne rôzne tvary budúceho času	14
Citlivé stroje	-zdravie a moderná technológia -podmienkové vety -diskurzívna esej -história USA	-vedieť na obrázku vymenovať časti tela,orgány a vedieť hovoriť o ich funkciách -vedieť porozprávať o moderných technológiách v medicíne a o ich využití -vedieť stručne porozprávať o histórii USA	Žiak: -bude vedieť vymenovať časti tela,orgány a vedieť hovoriť o ich funkciách -bude vedieť porozprávať o moderných technológiách v medicíne a o ich využití -bude vedieť stručne	17

			porozprávať o histórii USA	
Cestovanie	-zážitky s cestovania -gerundium a infinitív -tvorenie slov predponami -písanie článku	-vedieť porozprávať o zážitkoch z cestovania a využitia rôznych dopravných prostriedkov a ich výhody a nevýhody - naučiť sa kde používať gerundium a kde infinitív -vedieť napísať článok do novín <i>PT: Finančná gramotnosť</i>	Žiak: -vie porozprávať svoje zážitky z ciest a o výhodách a nevýhodách rôznych dopravných prostriedkov -vie použiť tvary gerundia a infinitívu v slovách	9
Globálne problémy	- enviromentálne problémy a problémy ľudí vo svete dnes -nepriama reč -napísať žiadosť <i>Prierezová téma:</i> -Ochrana človeka a prírody -Enviromentálna výchova -Ľudské práva	-vedieť definovať globálne problémy vo svete a vedieť o nich rozprávať -vedieť používať nepriamu reč -vedieť napísať žiadosť <i>PT: Finančná gramotnosť</i>	Žiak: -vie definovať globálne problémy vo svete a vie o nich rozprávať -bude vedieť používať nepriamu reč -vie napísať žiadosť	19

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Spoločnosť	-spoločnosť, pravidlá, kultúra a správanie sa - slovná zásoba -postavenie človeka v spoločnosti -čítanie s porozumením -písanie eseje <i>Prierezová téma:</i> -Výchova k rodičovstvu a manželstvu	-naučiť sa novú slovnú zásobu týkajúcu sa spoločnosti -vedieť hovoriť a vyjadriť názor na život človeka spoločnosti -na základe prečítaného textu vedieť vyriešiť úlohy -vedieť napísať esej	Žiak: -žiak si obohatí slovnú zásobu týkajúcu sa danej témy -vie vyjadriť svoj vlastný názor na postavenie človeka v spoločnosti -bude vedieť napísať esej	10

ZDROJE

učebnice a pracovný zošit - New Opportunities Upper-Intermediate
pre úroveň B2

audiovizuálny materiál

časopisy Hello, Friendship

denná tlač v anglickom jazyku

beletria z edície Penguin Reader's vydavateľstva Longman, Veľká Británia

filmy anglicky hovoriacich krajín v pôvodnom znení

internet

projekty v anglickom jazyku

HODNOTENIE

- ústne (frontálne a individuálne)

- písomné hodnotenie (formou písomiek, testov, slohových prác, projektov)

- sebahodnotenie

Učebné osnovy pre predmet

FRANCÚZSKY JAZYK

Charakteristika predmetu:

Francúzsky jazyk sa na našej škole učí ako druhý cudzí jazyk. Tento predmet sa žiaci učia od prvého po štvrtý ročník štvorročného gymnázia. To znamená, že na začiatku prvého ročníka nemali žiadne vedomosti z tohto predmetu, sú úplný začiatočníci. V prvom ročníku sú francúzskemu jazyku v učebnom pláne vyčlenené 3 vyučovacie hodiny týždenne. Na hodinách všetkých cudzích jazykov, a teda aj francúzskeho jazyka sú triedy delené na skupiny.

Obsahovou náplňou vyučovania francúzštiny je nácvik rečových spôsobilostí, a to receptívnych, produktívnych, interaktívnych a mediačných pomocou jazykových prostriedkov. K ich rozvíjaniu sa využíva slovná zásoba vybraných tematických celkov a komunikačných situácií.

Podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky má byť v prípade francúzskeho jazyka, ako druhého vyučovacieho predmetu, po štyroch rokoch, dosiahnutá úroveň B1.

Vyučovanie jazyka vychádza z obsahu vzdelávacej oblasti Jazyk a jazyková komunikácia, vzdelávacieho odboru Cudzí jazyk a nadväzuje na vyučovanie slovenského jazyka.

Ciele:

Základným cieľom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby žiak:

- dokázal podať jednoduchý opis a charakteristiku ľudí, životných a pracovných podmienok, každodenných zvyklostí, opis toho, čo má a nemá rád, vo forme krátkeho sledu jednoduchých výrazov a viet,
- dokázal odpovedať na sled jednoznačne formulovaných otázok,
- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria francúzskym jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity v jazyku, ktorý si učiaci sa osvojuje,
- dokázal viac a lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

Počas štúdia žiak získa:

- **Kompetencie učenia sa**

Žiaci sú vedení:

a/ ku skupinovej a samostatnej práci zakončenej výstupmi (referáty, správy, písomné práce, vlastné prezentácie slovné i písomné),

b/ k aktívnej činnosti s informačnými zdrojmi, ku triedeniu a vyhľadávaniu informácií (práca s učebnicami, slovníkmi, internetom, tlačou, náučnou literatúrou),

c/ ku schopnosti pracovať s chybou, k vlastnému hodnoteniu svojej práce, ku sledovaniu dosiahnutých výsledkov.

▪ **Kompetencie riešenia problémov**

Žiaci sú vedení k riešeniu problémových úloh a situácií pomocou metódy hrania rolí.

▪ **Kompetencie komunikatívne**

Žiaci sú vedení:

a/ ku schopnosti prezentovať a obhajovať svoje názory a myšlienky (projekty, nástenky, prezentácie),

b/ ku pokojnému slovnému prejavu pred kolektívom a rodeným hovoriacim týmto jazykom.

▪ **Kompetencie sociálne a personálne**

Žiaci sú vedení:

a/ ku spolupráci s kolektívom spolužiakov, k zodpovednosti za výsledky tímovej práce, pri ktorej v širokom rozsahu uplatňujú a precvičujú zvládnuté jazykové prostriedky,

b/ k posilneniu sebadôvery, k tolerancii a ku schopnosti rešpektovať jednotlivé osobnosti a ich spôsob práce a vyjadrovania sa.

c/ k ústnemu i písomnému prejavu, v ktorom formulujú vlastné názory, obhajujú svoje práva a práva ostatných, sledujú dianie v triede, škole, spoločnosti,

d/ ku sledovaniu aktuálneho diania vo Francúzsku a frankofónnych krajinách, k rešpektovaniu jednotlivých kultúr a národností.

▪ **Kompetencie pracovné**

Žiaci sú vedení:

a/ k používaniu vhodných študijných pomôcok a technológií – slovníky, výukové programy,

b/ k vytváraniu pravidelnej študijnej a pracovnej morálky,

c/ ku vhodnému spôsobu štúdia a vedeniu záznamov v zošitoch, ku vhodnému osvojeniu slovnej zásoby a gramatiky.

• **Všeobecné kompetencie**

Žiak má osvojené všeobecné kompetencie a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

a/ vedome získať nové vedomosti a zručnosti, samostatne študovať využívajú dostupné materiály,

b/ opakovať si vedomosti a zručnosti, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,

c/ aktívne a často využívať osvojený jazyk,

d/ kriticky hodnotiť svoj pokrok,

e/ pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,

f/ identifikovať základné reálie krajín, cieľového jazyka a rozoznať rozdiely medzi nimi a podobnými reáliami vlastnej krajiny,

g/ rozoznať základné normy správania sa v krajinách, v ktorých sa hovorí daným jazykom,

h/ byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

i/ účinne spolupracovať vo dvojiciach i v skupinách

• **Komunikačné jazykové kompetencie**, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- **Jazykové kompetencie**

Žiak dokáže používať:

- a/ bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb,
- b/ základné vetné modely
- c/ vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
- d/ osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- e/ gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

- **Sociolingvistické kompetencie**

Žiak dokáže:

- a/ komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- b/ jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- c/ udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov,
- d/ vyjadriť sa v situáciách jednoduchej a priamej výmeny informácií, týkajúcich sa známych a bežných vecí a záležitostí, ale z hľadiska limitovanej slovnej zásoby a gramatiky, ktorú si osvojil, je nútený podstatne zjednodušiť obsah svojej výpovede.

- **Pragmatické kompetencie**

Žiak dokáže:

- a/ sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť),
- b/ funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- c/ vytvoriť interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- d/ použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- e/ používať najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

- **Komunikačné zručnosti**

1/ Počúvanie s porozumením

Žiak za predpokladu, že reč je jasne a zreteľne formulovaná :

- a/ dokáže naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého,
- b/ rozumie slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- c/ rozumie základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- d/ vie identifikovať tému, hlavnú myšlienku vypočutej diskusie, dialógu,

- e/ rozumie základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe,
- f/ rozumie jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- g/ chápe vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú.

2/ Čítanie s porozumením

Žiak dokáže porozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Žiak:

- a/ dokáže vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch,
- b/ vie vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- c/ rozumie bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach,
- d/ pochopí konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad korešpondencia, brožúry a krátke články,
- e/ porozumie jednoduché osobné listy, texty,
- f/ z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopí význam niektorých neznámych slov,
- g/ vie nájsť potrebné informácie v krátkych textoch v masovokomunikačných prostriedkoch.

3/ Písomný prejav

Žiak vie:

- a/ napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- b/ napísať jednoduché osobné listy,
- c/ zaznamenať krátky jednoduchý odkaz,
- d/ stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci, činnosť, udalosť, miesto
- e/ napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- f/ opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy),
- g/ napísať krátky príbeh, rozprávanie, životopis,
- h/ napísať krátky slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru.

4/ Ústny prejav

Žiak dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou, každodenným životom a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu.

Žiak dokáže:

1/ v dialógu:

- a/ zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú, témy bežného života
- b/ používať zdvorilostné formy oslovení,
- c/ sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia, reagovať na ne,
- d/ povedať, čo sa mu páči a čo nie,
- e/ požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť,

2/ v monológu:

- f/ podať jednoduchý opis alebo charakteristiku ľudí, podmienok v rodine a v škole, opis každodenných zvyklostí a toho, čo má alebo nemá rád, atď.,
- g/ vyjadriť svoje pocity a vďačnosť,
- h/ rozprávať sa o každodenných praktických otázkach,
- i/ komunikatívne zvládnuť jednoduché a rutinné úlohy (role),
- j/ vyrozprávať príbeh, podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov, osôb, obrázkov,...
- k/ opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Metódy a formy práce výuky sú prepojené s vyučovaním materského jazyka a využívajú sa i metódy práce iných predmetov. Z dramatickej výchovy sa pri vyučovaní francúzštiny uplatňuje hranie rolí a dramatizácia textov a to vo všetkých tematických celkoch. Ďalej sa v každej téme, lekcii využívajú rôzne motivačné metódy, zážitkové učenie, metódy hovoreného a písaného slova: vysvetľovanie, grafické znázornenie, metódy slovné – vysvetľovanie, rozhovor, diskusia, reprodukčné a produkčné, analyticko-syntetické, komparácia, motivačné, expozičné, fixačné, diagnostické.

Ako vyučovacie formy sa používajú individuálna a skupinová práca.

Prierezové témy:

V predmete sú realizované nasledovné prierezové témy:

- **Osobnostná a sociálna výchova**
  - pri zadávaní a vyhodnocovaní individuálnych alebo kolektívnych prác, pri rozhovoroch a diskusiách.
- **Multikultúrna výchova**
  - naplňa sa najmä pri vyučovaní reálií, kedy žiaci spoznávajú kultúrne zvyklosti frankofónnych krajín a funkcie jazyka ako dorozumievacieho prostriedku, ktorý zjednocuje rôzne národy a ich kultúru.
- **Mediálna výchova**
  - je realizovaná pri práci v rámci tematických celkov, pri práci s tlačou a ostatnými mediálnymi prostriedkami.
- **Environmentálna výchova**
  - ochrana prírody a životného prostredia, ľudské aktivity, vzťah človeka k problematike, nutnosť medzinárodnej spolupráce – pri čítaní a spracovávaní textov na danú tému, pri diskusiách a prácach na projektoch.
- **Tvorba projektu a prezentačné zručnosti**
  - pri zadávaní projektov, posterov, samostatnej práce a pri ich prezentácii

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Pozdravenie	• zvuková stránka jazyka • abeceda • základné výrazy, pokyny • časovanie slovesa "s'appeler"	Žiak bude vedieť nadviazať kontakt <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova, Osobnostná a sociálna výchova</i>	žiak: • ovláda pravidlá francúzskej výslovnosti • vie vyhláskovať a prečítať jednoduché francúzske slová • vie sa pozdraviť, predstaviť sa • pozná pravidlá slušného správania - rozlišuje vykanie a tykanie	10
Predstavenie	• určité členy • osobné zámená • časovanie slovesa "être" • časovanie pravidelných sloves 1. triedy • zápor "ne ... pas" • slovná zásoba: • číslovky od 0 do 69 • národnosti • povolania • fonetika: • intonácia • sykavky	Žiak bude vedieť rozlíšiť rôzne verbálne a neverbálne pozdravy, predstaviť seba i inú osobu, bude poznať Francúzsko ako krajinu kontrastou.. <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova, Osobnostná a sociálna výchova, Mediálna výchova</i>	žiak: • vie napísať svoju vizitku • vie napísať e-mail • vie sa pozdraviť • vie sa prezentovať predstaviť sa v rôznych situáciách • vie prepísať vetu kladnú na zápornú a naopak • vie potvrdiť i vyvrátiť tvrdenie	20

Stretnutia	- časovanie slovies "avoir", "aller", "partir", "venir", "prendre" - určité a neurčité členy - zámeno "quel" - opytovacie výrazy - predložky a príslovky miesta - slovná zásoba: - číslovky od 70 - verejná preprava osôb - otvorené a zatvorené "e"	Žiak bude vedieť prihovoriť sa, bude si vedieť kúpiť lístok, bude vedieť telefonovať a opýtať sa na miesto určenia, určiť polohu, a bude poznať dopravnú sieť Francúzska. <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova, Osobnostná a sociálna výchova</i>	žiak: - vie prečítať a napísať pohľadnicu - vie zostaviť krátku správu - vie vysvetliť kde sa čo nachádza, resp. ako sa kde dostať - vie počítať s reálnymi číslami	23
Zápisník	- zámeno "on" - výrazy množstva a delivý člen - privlastňovacie zámená - časovanie pravidelných slovies akončených na -ir, -issons - časovanie slovesa "faire" - zvrtné slovesá - slovná zásoba: - vyjadrenie času - potraviný - fonetika: - prízvuk	Žiak sa bude vedieť orientovať v čase, dohodnúť stretnutie a prezentovať svoj rozvrh hodín	žiak: - vie prepísať komiks - vie vypracovať svoj rozvrh hodín, denný program - vie vyjadriť čas - vie zostaviť jedálny lístok	23

Pozvanie	• zložený minulý čas s "avoir" a "être" • časovanie sloviess "savoir", "pouvoir" a "vouloir" • blízko budúci čas • prízvučné zámená • slovná zásoba: • rodina • kalendár • bývanie • fonetika: • otázka	Žiak bude vedieť pozvať niekoho, prijať, odmietnuť pozvanie, bude vedieť orientovať sa v čase, na mape a tiež bude vedieť rozprávať o svojej rodine a o svojom bývaní. <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova</i>	žiak: • vie odpovedať na pozvanie, • vie napísať list priateľovi • vie spraviť rodostrom • vie vyjadriť dátum • vie vymenovať francúzske a slovenské sviatky	23

V prvom ročníku dospejú žiaci po úroveň A1 až A2 vo vybraných tematických okruhoch. Postupne sa budú tieto tematické celky rozširovať tak, aby žiaci dosiahli stanovené kompetencie vo všetkých štandardami predpísaných okruhoch.

Zdroje:

Základným zdrojom pre vyučujúcich a žiakov v prvom ročníku je učebnica:

Baylon, Ch., Campà, À., Mestreit, C., Murillo, J., Tost, M.: FORUM Méthode de français 1. Paris:Hachette, 2000. ISBN 978-2-01-155085-9

a učebnice:

Taišlová, J., Baranová, E., Cluse, J-L.:En français 1. Bratislava: SPN/Hachette,2002. ISBN 80-08- 03428-9

Taišlová, J., Baranová, E., Cluse, J-L.:En français 2. Bratislava: SPN/Hachette, 2001. ISBN 80-08-03229-4

Ďalšími zdrojmi informácií sú: dostupná odborná literatúra, odborné časopisy, mesačník „L' amitié“, umelecká tvorba, mapy, obrazový materiál, internet.

Hodnotenie:

Bude vychádzať z platnej legislatívy, pričom ako podklady na záverečné hodnotenie budú slúžiť:

- priebežné gramatické testy na zhodnotenie písomného prejavu,
- projektové, posterové úlohy,
- individuálna či skupinová konverzácia na zhodnotenie ústneho prejavu,
- posluchové cvičenia, interpretácia textu na zhodnotenie porozumenia,
- slohové písomné práce.

2. ročník (3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Opakovanie	gramatické a lexikálne javy prebrané v 1. ročníku	Žiak bude vedieť používať prítomný, minulý a budúci čas slovíes	žiak: vie v časovom slede prerozprávať krátky príbeh s použitím zloženého minulého, prítomného a blízko budúceho času	7
Prázdniny	- osobné zámená ako priamy predmet - jednoduchý minulý čas, - časovanie slovíes, slovesá na –cer, -ger a -yer - časovanie slovesa „croire“ - výrazy času: „depuis“, „pendant“, „à partir de“, „jusqu’ à“, ... - slovná zásoba: - ľudské telo - vlastnosti - fonetika: - rozdiely vo výslovnosti zvukov [y], [ɥ] a zvukov [u], [w]	Žiak bude vedieť rozprávať o minulej udalosti, vyjadriť trvanie, rezervovať hotelovú izbu, opísať osobu, vyjadriť svoj názor, opísať čo robil cez prázdniny <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova</i>	žiak: - vie čítať a opísať kreslený príbeh - vie prerozprávať príbeh použitím zloženého i jednoduchého minulého času - vie čítať s porozumením a napísať inzerát - vie rozprávať o trávení prázdnin na Slovensku a vo Francúzsku - vie používať niektoré typické francúzske gestá	25
Obchody a nákupy	- nesamostatné a samostatné ukazovacie zámená - opytovacie zámeno „lequel“ - zámeno "quel" - osobné zámená ako nepriamy predmet - jednoduchý budúci čas - časovanie slovíes „mettre“, „voir“ a „devoir“ - osobné zámená ako nepriamy predmet - porovnávanie - slovná zásoba: - oblečenia - farby - predpoveď	Žiak bude vedieť nakupovať, vypýtať si tovar v obchode a zaplatiť rôznymi spôsobmi, dohovoríť sa pri skúšaní si oblečenia, rozprávať o počasí, porozumieť predpovedi počasia, poznať vzťah Francúzov k móde <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova, Finančná gramotnosť</i>	žiak: - vie rozprávať o nakupovaní - vie vyplniť objednávku tovaru - vie napísať list priateľovi - vie vytvoriť reklamu na tovar - vie napísať a prerozprávať predpoveď počasia	21

	počasia • fonetika: • sykavky			
Plán cesty	• rozkaz • radové číslovky • sloveso „découvrir“ • zámená „y“ a „en“ nahradzujúce výrazy miesta • slovná zásoba: • mesto • plán cesty • predložky a príslovkové určenia miesta • slovesá vyjadrujúce pohyb • fonetika: • rozkaz alebo rada? • nosovky	Žiak sa bude vedieť opýtať sa na cestu, vysvetliť ako sa niekam dostať, rozkazať a poradiť niečo, zakázať niečo, rozlíšiť slušné a neslušné vyjadrovanie, premiestňovať sa prostriedkami hromadnej dopravy v Paríži <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova</i>	žiak: • vie rozprávať o pláne exkurzie • vie napísať e-mail, list, v ktorom opíše a poradí plán cesty priateľom	23
Vychádzky	• prítomný podmieňovací spôsob • výrazy množstva • zámeno „en“ a výrazy množstva • slovná zásoba: • potraviny a nápoje • výrazy množstva • fonetika: • vyjadrenie vysvetlenia • protikladné zvuky • zvuky [z], [v], [R],...	Žiak bude vedieť rezervovať si stôl v reštaurácii, lístky na predstavenie, objednať si niečo v reštaurácii, vypýtať si účet, vyjadriť množstvo, porovnať a vybrať si niečo, vyjadriť, čo by si želali robiť, navrhnúť urobiť niečo, porozumieť a navrhnúť recept na prípravu jedla, vyjadriť svoj názor, správať sa v reštaurácii, u priateľa, základné informácie o francúzskej gastronómii <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova</i>	žiak: • vie opísať typické slovenské jedlo a napísať recept na jeho prípravu • napísať e-mail, v ktorom si žiada radu, resp. v ktorom dáva radu	23

V druhom ročníku dospejú žiaci po úroveň A2 vo vybraných tematických okruhoch. Postupne sa budú tieto tematické celky rozširovať tak, aby žiaci dosiahli stanovené kompetencie vo všetkých štandardami predpísaných okruhoch.

Zdroje:

Základným zdrojom pre vyučujúcich a žiakov v druhom ročníku je učebnica:
Baylon, Ch., Campà, À., Mestreit, C., Murillo, J., Tost, M.: FORUM méthode de français 1. Paris: Hachette, 2000. ISBN 978-2-01-155085-9

a učebnice:

Taišlová, J., Baranová, E., Cluse, J-L.:En français 2. Bratislava: SPN/Hachette, 2001. ISBN 80-08-03229-4

Taišlová, J., Baranová, E., Cluse, J-L.:En français 3. Bratislava: SPN/Hachette, 2006. ISBN 80-10-00925-3

Ďalšími zdrojmi informácií sú: dostupná odborná literatúra, odborné časopisy, mesačník „L' amitié“, umelecká tvorba, mapy, obrazový materiál, internet.

Hodnotenie:

Bude vychádzať z platnej legislatívy, pričom ako podklady na záverečné hodnotenie budú slúžiť:

- priebežné gramatické testy na zhodnotenie písomného prejavu,
- projektové, posterové úlohy,
- individuálna či skupinová konverzácia na zhodnotenie ústneho prejavu,
- posluchové cvičenia, interpretácia textu na zhodnotenie porozumenia,
- slohové písomné práce.

3. ročník (3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Opakovanie	gramatické a lexikálne javy prebrané v 2. ročníku	Používať prítomný, minulý a budúci čas slovíes v konverzácii.	žiak: vie v časovom slede prerozprávať krátky príbeh s použitím zloženého minulého, prítomného a blízko budúceho času	3
Víkend	- prítomný konjunktív - prítomný konjunktív po výrazoch „il faut que“, „pour que“ - vzťahné zámená „qui“, „que“, „où“, „dont“ - zámená „y“ a „en“ nahrádzajúce nepriamy predmet - slovná zásoba: - záľuby - názvy krajín - fonetika: - protikladné zvuky - delené vety	Vedieť navrhnúť nejakú činnosť alebo niečo, vyjadriť súhlas, nesúhlas, vyjadriť svoj názor, argumentovať, hodnotiť niečo alebo niekoho, poskytnúť upresnenia. <i>Prierezová téma:</i> <i>Multikultúrna výchova</i>	Žiak: - vie prezentovať turistickú zaujímavosť vo svojom regióne - vie prečítať a písomne spracovať turistický okruh a program exkurzie - vie rozprávať o trávení víkendu na Slovensku a vo Francúzsku - pozná perspektívy frankofónneho sveta - pozná región Honfleur	23
Stretnutie	- priama otázka (opakovanie) - opakovanie minulých časov - le plus-que-parfait - výrazy vyjadrujúce čas, trvanie - predpony „re-“, a „in-“ - fonetika: - otázka alebo prekvapenie - koncové spoluhlásky	Vedieť prerozprávať nejakú udalosť v minulom čase, predstaviť seba a niekoho iného, byť schopný zoznámiť sa s niekým, Vedieť vyžiadať si upresnenia, byť schopný vyjadriť svoj záujem, vedieť sa vyhnúť odpovedi v rozhovore, byť schopný rozvíjať	Žiak: - dokáže viesť rozhovor - vie pracovať s internetom, s francúzskymi internetovými stránkami - vie napísať e-mail - má prehľad o školskom systéme vo	23

		konverzáciu. <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova</i>	Francúzsku • vie rozprávať o udalostiach, ktoré prebiehajú počas roka	
Na turné	• yjadrenie pocitu s konjunktívom • vzťahné zámená /opakovanie/ • výrazy „ce que“, „ce qui“ • zdôraznenie pomocou „c'est... qui“ a „c'est...que“ • komparatív a superlatív • príslovnky s „-ment“ • prípony „-ible“ a „-able“ • slovná zásoba: • oblečenia • farby • predpoveď počasia • fonetika: • zvolanie: nadšenie, sklamanie zvuky [ʃ], [ʒ]	Vedieť povedať, čo sa mu páči a čo sa mu nepáči, vyčítať niečo niekomu, vyjadriť svoje nadšenie alebo sklamanie, vyjadriť výsledok alebo dôsledok, vysloviť nestrannú odpoveď, zmeniť tému rozhovoru. <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova</i>	žiak: • vie vyjadriť svoj názor • vie vyjadriť svoje pocity • vie vyjadriť, napísať kritiku • je schopný vypracovať filmovú kritiku • sa oboznámi charakter Francúzov • pozná kultúrne festivaly vo Francúzsku	23
Hovoríme o budúcnosti	• vyjadrenie pochybnosti a možnosti pomocou konjunktívu (opakovanie) • prítomný podmieňovací spôsob (opakovanie) • minulý podmieňovací spôsob • podmienkové vety • ženský rod profesií • fonetika: • vyjadrenie hypotézy • nosovky	Vedieť formulovať hypotézy, vyjadriť potreby, želania, sformulovať projekty, vyjadriť pravdepodobnosť, strach, obavy, vyjadriť podmienky, vyjadriť istotu a neistotu, vedieť zmeniť, obnoviť a ukončiť konverzáciu. <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova</i>	žiak: • vie napísať svoj životopis • vie napísať motivačný list • má základné poznatky z oblasti práce, pracovného práva • pozná často používané skratky • vie vyjadriť svoje potreby, želania,...	23

Písomné slohové práce a ich oprava				4

V treťom ročníku dospejú žiaci po úroveň A2/B1 vo vybraných tematických okruhoch. Postupne sa budú tieto tematické celky rozširovať tak, aby žiaci dosiahli stanovené kompetencie vo všetkých štandardami predpísaných okruhoch.

Zdroje:

Základným zdrojom pre vyučujúcich a žiakov v druhom ročníku je učebnica:

Baylon, Ch., Campà, À., Mestreit, C., Murillo, J., Tost, M.: FORUM méthode de français 1. Paris: Hachette, 2000. ISBN 978-2-01-155085-9

Campà, À., Mestreit, C., Murillo, J., Tost, M.: FORUM méthode de français 2. Paris: Hachette, 2000. ISBN 978-2-01-155447-5

a učebnice:

Taišlová, J., Baranová, E., Cluse, J-L.:En français 2. Bratislava: SPN/Hachette, 2001. ISBN 80-08-03229-4

Taišlová, J., Baranová, E., Cluse, J-L.:En français 3. Bratislava: SPN/Hachette, 2006. ISBN 80-10-00925-3

Ďalšími zdrojmi informácií sú: dostupná odborná literatúra, odborné časopisy, mesačník „L' amitié“, umelecká tvorba, mapy, obrazový materiál, internet.

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia výsledkov žiakov vychádza z platnej legislatívy, pričom ako podklady na záverečné hodnotenie budú slúžiť:

- priebežné gramatické testy na zhodnotenie písomného prejavu,
- projektové, posterové úlohy,
- individuálna či skupinová konverzácia na zhodnotenie ústneho prejavu,
- posluchové cvičenia, interpretácia textu na zhodnotenie porozumenia,
- slohové písomné práce.

4. ročník (2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Interview	Pasívum Neurčité adjektíva a zámená zápor Nominálna veta Tvorba mien pomocou sufixov - age, -t,x,ion,-ment Vokatív Francúzske médiá <i>Prierezová téma:</i> <i>Multikultúrna výchova</i> <i>Mediálna výchova</i>	Vedieť: Oznámiť skutočnosť Vyjadriť súhlas, potvrdiť skutočnosť Využívať lexikálne konektory a vedieť skomponovať prejav	Žiak: Sa vie zorientovať v zahraničnej tlači, Pozná štruktúru článkov a rôzne žánre Vie čítať francúzsku tlač Pozná francúzske médiá a pozná obvyčajne Francúzov Vie oznámiť fakty, vyjadriť súhlas a vie skomponovať text	12

			pre tlač	
Ankety a reportáže	Zámenné príslovky en a y Postavenie predmetových zámen vo vete Príčastie prítomné Prechodník Tvorba mien pomocou sufixov -eur, -euse Fonetické cvičenia Zberatelia Voľný čas Francúzov <i>Prierezová téma: Osobnostná a sociálna výchova</i>	Vedieť: Vyjadriť svoju mienku, svoje hodnotenie Predpokladať niečo Informovať sa o niečom Vyjadriť skutočnosť, fakty prezentovať	Žiak: Si vie prečítať reakcie čitateľov tlače pomocou elektronickej pošty či pošty Pozná zaujímavé a netradičné zberateľské vášne a vie porozprávať o voľnočasových aktivitách Francúzov a porovnáva ich s našimi Hodnotí fakty prostredníctvom svojho názoru a utvrdzuje alebo vyvracia svoje predpoklady Prezentuje svoj názor	8
Verejné vysielania	Ústny a písomný prejav Priama a nepriama reč Časová súslednosť Zmeny označovania času Jednoduchý minulý čas - informatívne Tvorba mien pomocou sufixov - té, -eur, -esse a pomocou -isme, -iste Fonetické cvičenia Ekológia Životné prostredie <i>Prierezová téma: Environmentálna výchova Multikultúrna výchova</i>	Vedieť: Prerozprávať prejav niekoho iného Zhodnotiť niekoho prejav Vyhodnotiť informácie Potvrdiť niekoho prejav, podporiť prejavom	Žiak: Vie prečítať a spracovať obsah z článku z tlače Vie prerozprávať a hodnotí použitím priamej i nepriamej reči prejav iných Vie podporiť prejavom Využíva v prejave časovú súslednosť Pozná problematiku životného prostredia a ekologické problémy vo Francúzsku	8
Plány, projekty	Privlastňovacie zámená Neosobné vetné konštrukcie Vetné konštrukcie s neurčitkom Vyjadrenie účelu, cieľa Zložené podstatné a prídavné mená Otázka priama a nepriama	Vedieť: Navrhnuť niečo urobiť Vyjadriť účel, cieľ alebo úmysel, zámer Prezentovať, sformulovať alebo upresniť nejakú myšlienku, nejaký argument	Žiak: Pozná štruktúru prospektu a petície Používa účelové vety Prezentuje svoje myšlienky a argumenty Vie vyjadriť	7

	- Fonetika Solidarita Človek a spoločnosť <i>Prierezová téma:</i> <i>Osobnostná a sociálna výchova</i> <i>Multikultúrna výchova</i>	Vyjadriť obmedzenie	obmedzenia Používa privlastňovacie zámená a neosobné vetné konštrukcie Vie použiť konštrukcie s neurčitkom Pozná zložené podstatné a prídavné mená Pozná rôzne typy otázok Pozná rôzne asociácie vo Francúzsku zamerané na solidaritu	
Diskusie	Vyjadrenie príčiny a dôsledku Príkaz a zákaz Vyjadrenie opozície, nesúhlasu Prefixy negácie Jednoduchá oznamovacia veta - súvetie - vzťahné vety - fonetika Byvanie Umenie <i>Prierezová téma:</i> <i>Multikultúrna výchova</i>	Vedieť: Vyjadriť príčinu a dôsledok, následok Postaviť sa proti Odpovedať na argumenty Potvrdiť, obhájiť svoju pozíciu, tvrdenie Formulovať zákazy Vyjadriť prijatie alebo neprijatie	Žiak: Porozprávať o umení a o bývaní vo Francúzsku Vie vo svojom prejave vyjadriť príčinu a následok, vie odpovedať na argumenty a obhájiť svoj názor Vie sformulovať zákazy Vie vyjadriť akceptovanie alebo neakceptovanie nejakého argumentu, faktu Pozná formulovanie protestného listu Pozná diskusné fórum Rozozná intonáciu jednoduchej vety a vzťahného súvetia	8
Sľuby	Zložené vzťahné zámená Zložený budúci čas Minulý neurčitok Lexikálne konektory textu Tvorba slovies - sufixmi -er a -ir Súvetie -priradovacie a podradovacie Štylizračné cvičenie Francúzsko Politické inštitúcie, imigrácia do krajiny Konverzačné témy	Vedieť: Presvedčiť, pokúsiť sa presvedčiť Odhaliť Vyjadriť relatívnosť a nuansy, odtienky Dať si čas na premýšľanie Prerušit' niekoho Nenechať priestor na vyjadrenie sa inému Konverzovať na dané témy	Žiak: Pozná symboly a reálie Francúzska Oboznámi sa s politickými inštitúciami a problémom imigrácie do krajiny Pozná formulovanie svedectva a vyhlásenia Využíva zložené vzťahné zámená - využíva časy - aj zložený budúci a minulý neurčitok	17

	<i>Prierezová téma:</i> <i>Multikultúrna výchova</i>		Pozná lexikálne konektory textu Rozozná foneticky súvetie priraďovacie od podrad'ovacieho Vie presvedčiť iných a vyjadriť relatívnosť alebo odtienky Dokáže si dať čas na premýšľanie Vie prerušiť alebo nenechá priestor na vyjadrenie sa	

Zdroje :

Základným zdrojom pre vyučujúcich a žiakov vo štvrtom ročníku je učebnica:
Campà, À., Mestreit, C., Murillo, J., Tost, M.: FORUM méthode de français 2. Paris:
Hachette, 2000. ISBN 978-2-01-155447-5

a učebnice:

Taišlová, J., Baranová, E., Cluse, J-L.:En français 3. Bratislava: SPN/Hachette, 2006.
ISBN 80-10-00925-3

Taišlová, J., Baranová, E., Cluse, J-L.:En français 4. Bratislava: SPN/Hachette, 1996.
ISBN 80-08-01137-8

Ďalšími zdrojmi informácií sú: dostupná odborná literatúra, odborné časopisy,
mesačník „L' amitié“, umelecká tvorba, mapy, obrazový materiál, internet.

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia výsledkov žiakov vychádza z platnej legislatívy, pričom ako
podklady na záverečné hodnotenie budú slúžiť:

- priebežné gramatické testy na zhodnotenie písomného prejavu,
- projektové, posterové úlohy,
- individuálna či skupinová konverzácia na zhodnotenie ústneho prejavu,
- posluchové cvičenia, interpretácia textu na zhodnotenie porozumenia,
- slohové písomné práce.

Učebné osnovy pre predmet

NEMECKÝ JAZYK

(2. cudzí jazyk)

Charakteristika predmetu:

Nemecký jazyk je štátnym jazykom v Nemecku, Rakúsku, Švajčiarsku a dorozumievacím jazykom v iných nemecky hovoriacich krajinách. Spoločenskou požiadavkou je jeho aktívne zvládnutie. Poňatie učebného predmetu, učebný obsah a vyučovacie metódy sú založené na princípoch komunikatívnosti, postupného rozvíjania vedomostí, zručností a návykov, veku primeranosti a postupne narastajúcej náročnosti v súčinnosti s princípmi humanity, vzájomnej tolerancie a demokracie, plne rešpektujúc individuálne schopnosti, sociálne a jazykové prostredie žiakov.

NJ prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom. Poskytuje živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci EÚ. Osvojenie si nemeckého jazyka pomáha žiakovi prekonávať bariéry a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce. Nemecký jazyk umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvára podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Požiadavky pre vzdelávanie v NJ vychádzajú zo spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky. Učenie sa NJ podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v NJ sú dôležité pre podporu mobility v rámci EÚ, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorých z jej členských štátov. Vo výuke vzniká priestor pre nadpredmetové a predmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú.

Organizačné vymedzenie:

Vyučovací predmet Nemecký jazyk je zaradený do vyučovania od 1. ročníka štvorročného gymnázia. Ako prvý cudzí jazyk má v 1. a 2. ročníku dotáciu 4 hodiny. Ako druhý cudzí jazyk má dotáciu 3 hodiny. Na hodinách sa využívajú ďalšie doplnkové materiály, napr. časopis Freundschaft, videokurzy, posluchové materiály, rôzne materiály dostupné online, nástenné mapy a ďalší obrazový materiál a rôzne cvičebnice gramatiky. Každý žiak má k dispozícii učebnicu a pracovný zošit.

Ciele:

Hlavný cieľ vyučovania predmetu obsahuje tri cieľové komponenty: komunikatívny, kognitívny a formatívny. Kľúčovým pojmom je komunikatívna kompetencia, čiže schopnosť žiaka porozumieť a tvoriť z lexikálnej a gramatickej stránky správne vety ako aj schopnosť interakcie v bežných situáciách v súlade s jazykovými normami nemeckého jazyka.

Kompetencie – spôsobilosti – výstup:

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane rečových zručností.

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazyková kompetencia – **Čítanie a počúvanie, Rodina, Stravovanie, Priatelia, Orientácia v meste, Mladí ľudia, Svet filmu a reality**
- sociolingvistická kompetencia - **Ľudia, Rodina, Priatelia, Problémy a ťažkosti, Závislosti, Medziľudské vzťahy, Ideál krásy**
- pragmatická kompetencia – **Nakupovanie, Stravovanie, Konzum a peniaze, Režim dňa, Regióny, Životné prostredie, Budúcnosť**

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú

- počúvanie s porozumením
- čítanie s porozumením
- písomný prejav
- ústny prejav – dialóg
monológ

Spôsobilosti:

Komunikačné spôsobilosti a funkcie komunikácie:

- nadviazať kontakt v súlade s kom. Situáciou
- vypočuť si a podať informácie
- vybrať si z ponúkaných možností
- vyjadriť svoj názor
- vyjadriť svoju vôľu
- vyjadriť svoju schopnosť
- vnímať a prejavovať svoje city
- vyjadriť očakávania a reagovať na ne
- predstaviť svoje záľuby a svoj vkus
- reagovať vo vyhrotenej situácii
- stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti
- reagovať na príbeh alebo udalosť
- ponúknuť a reagovať na ponuku
- reagovať na niečo čo sa stalo v minulosti
- reagovať pri prvom stretnutí
- korešpondovať
- telefonovať
- vymieňať si názory, komunikovať s niekým
- vypracovať prezentáciu/prednášku
- obohatiť/doplniť štruktúrovanú prezentáciu/prednášku
- zúčastniť sa diskusii/argumentovať
- uistiť sa v diskusii, že moje slová, môj výklad, môj argument boli pochopené
- porozprávať niečo
-

Pedagogické stratégie – metódy a formy:

Metódy:

1. Metódy slovné
  - Metódy hovoreného slova – **Čítanie a počúvanie, Ľudia, Priateľstvo, Slovenská republika, Švajčiarsko, Nemecko, Moje skúsenosti so zahraničím, Dovolenka, Sny a želania, Berlín, Problémy a ťažkosti**

- Metódy písaného slova – **Rodina, Bývanie, Priateľstvo, Povolania, Mladí ľudia, Svet filmu a reality, Budúcnosť, Medzil'udské vzťahy**
- 2. Metódy názorno-demonštračné – **Orientácia v meste, Udalosti, Zdravie, Ľudia – výzor, Človek a spoločnosť, Regióny**
- 3. Metódy praktické – **Režim dňa, Životné prostredie, Sny a želania, Konzum a peniaze**
- 4. Metódy reprodukčné – **Stravovanie, Udalosti, Cestovanie a turistika, Dovolenka, Viedeň**
- 5. Metódy produkčné – **Vzdelanie a budúcnosť, Médiá, Povolania**
- 6. Metódy motivačné - **Nemecko, Švajčiarsko, Slovenská republika, Šport, Berlín, Závislosť, Životné prostredie, Ideál krásy**
- 7. Expozičné metódy - **Nakupovanie**
- 8. Fixačné metódy
- 9. Diagnostické metódy
- 10. Aplikačné metódy - **Nakupovanie**

Organizačné formy vyučovania:

- Frontálne – formy hromadnej práce
- Skupinové – vyučovanie skupín žiakov
- Individuálne – vyučovanie s jednotlivcami
- Krátkodobé
- Dlhodobé
- Formy zamerané na teoretické vyučovanie
- Formy zamerané na praktickú činnosť
- Spontánne vznikajúce činnosti
- Aktivizujúce formy (napr. súťaže, kvízy)
- Pasívne (návštevy rôznych podujatí)

Výstup:

Žiaci píšú kontrolné práce, zamerané na spätnú väzbu osvojenia si učiva. Testy sa píšú po prebratí každého celku. Okrem toho sa píšú dve povinné práce. Práce sa píšú v prvom polroku a na konci školského roka.

Prierezové témy:

V predmete NJ sú realizované nasledujúce prierezové témy a ich tematické okruhy:

Osobnostná a sociálna výchova

- pri projektoch, rozhovoroch, skupinovej práci
- Komunikácia
- Kreativita
- Sebarealizácia a sebaorganizácia

Multikultúrna výchova

- pri reáliách, poznávaní významu cudzieho jazyka ako prostriedku komunikácie, poznávaní kultúrnych zvyklostí nemecky hovoriacich krajín
- Kultúrna diferencia
- Multikulturalita

Mediálna výchova

- pri práci v rámci konverzačných tém, pri čítaní s porozumením
- Fungovanie a vplyv médií v spoločnosti

Environmentálna výchova

- pri diskusiách, projektoch, pri čítaní na danú tému
- Ľudské aktivity a problematika životného prostredia

1.ročník – druhý cudzí jazyk (3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Ľudia	Pozdravy	Pozdraviť, privítať hostí Viesť rozhovor s priateľmi	Žiak - pozdraví a privíta hostí - vedie rozhovory s priateľmi	25
	Ľudia a ich jazyk a krajina	Pomenovať a určiť národnosti a jazyk krajiny	Žiak - pomenuje a určí národnosť a jazyk	
	Škola a predmety	Hovoriť o svojej škole. Vymenovať predmety a hovoriť o obľúbených predmetoch	Žiak - hovorí o svojej škole - vymenuje predmety a hovorí o obľúbených predmetoch	
Rodina	Rodinné fotky	Hovoriť o svojich príbuzných Opísať rodinné fotky	Žiak - hovorí o svojich príbuzných na základe rodinných fotiek	15
	Súrodenci	Vytvoriť štatistiku v triede o súrodencoch. Opísať vzťah so súrodencami	Žiak - vytvorí štatistiku o súrodencoch v triede	
	Zvieratá – členovia rodiny	Diskutovať o postavení zvierat v rodine? Patria do rodiny? Hovoriť o obľúbených jedlách. Pomenovať rôzne druhy jedál	Žiak - opíše vzťahy so súrodencami Žiak - diskutuje na tému, či zvieratká sú členmi rodiny alebo nie	
Stravovanie	Čo rád ješ?	Opísať jednotlivé jedlá počas dňa. Vymenovať možnosti stravovania	Žiak - hovorí o obľúbenom jedle - pomenuje rôzne jedlá	15
	Stravovacie návyky	Opísať slovenskú a medzinárodnú kuchyňu.	Žiak - opíše jednotlivé jedlá počas dňa - vymenuje rôzne stravovacie	

Režim dňa	(Medzi)národná kuchyňa	Porovnať našu kuchyňu s nemeckou.	Žiak - zariadenia - opíše slovenskú a medzinárodnú kuchyňu - porovná našu kuchyňu s nemeckou	15
	Z Denisinho života	Pomenovať činnosti v každodennom živote. Určiť čas a časti dňa. Opisovať priebeh dňa iných osôb.	Žiak - pomenuje činnosti zo života	
	Priatelia a ich voľný čas	Rozprávať o svojom dni Pripraviť a viesť rozhovory	Žiak - určí čas a časti dňa - opíše priebeh dňa iných osôb	
Priateľstvo	Schôdzka	Opísať najlepšieho kamaráta/ najlepšiu kamarátku	Žiak - rozpráva o svojom dni - vedie rozhovor	15
	Naša partia	Diskutovať o vzájomnom vzťahu priateľov Vymenovať pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti	Žiak - opíše najlepšieho priateľa	
	Vzťahy medzi priateľmi	Hovoriť o problémoch a ťažkostiach. Vyjadriť prosbu o pomoc	Žiak - diskutuje o vzťahu priateľov - vymenuje pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti	
Problémy a ťažkosti	To (ne)dokážem!	Plánovať Odmietnuť a uviesť dôvod odmietnutia	Žiak - hovorí o problémoch a ťažkostiach - vyjadří prosbu o pomoc	14
	Čo cez víkend?	Žiadať o povolenie Diskutovať o problémoch v škole	Žiak - plánuje - odmietne a uvedie dôvod odmietnutia	
	Problémy v škole		Žiak - žiada o povolenie - diskutuje	

			o problémoch v škole	

Zdroje:

Zdrojom informácií sú dostupné učebnice, odborné príručky, časopisy, literatúra a internet

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia vychádza z METODICKÉHO USMERNENIA. Do hodnotenia sa zahŕňajú ústne odpovede, testy, projekty a slohové práce.

2. ročník – druhý cudzí jazyk (3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Moje skúsenosti so zahraničím	Pochádzam z....	Hovoriť o sebe, svojej rodine a svojich koníčkoch. Viesť rozhovor s priateľmi	Žiak - Hovorí o sebe a svojej rodine - Vede rozhovor s priateľmi - Získava a odovzdáva informácie	9
	Môj najkrajší prázdninový zážitok	Opísať zážitky a skúsenosti z prázdnin doma a v zahraničí	Žiak - Opíše zážitky z prázdnin	
	Výmenný pobyt	Získať a odovzdať informácie o výmennom pobyte	Žiak - Získa a odovzdá informácie o výmennom pobyte formou riadeného rozhovoru	
Cestovanie a turistika	Nehody	Opísať udalosť (nehodu) s použitím minulého času. Popísať situácie, vyjadriť postupnosť udalostí	Žiak - Opíše udalosť (nehodu) - Použije minulý čas - Popíše situácie, vyjadri postupnosť udalostí	10
	Na cestách	Informovať druhých o svojich skúsenostiach na cestách, používať predložky určujúce	Žiak - Informuje o skúsenostiach na cestách - Použije predložky určujúce miesto	

Dovolenka	Dovolenkové ciele Moja najkrajšia dovolenka Typy dovoleniek	miesto Vyjadriť svoj názor na tému prázdniny. Rozprávať sa na tému priority v súvislosti s dovolenkou či prázdninami iných osôb. Opísať miesta a pamiatky, ktoré navštívili, s použitím predložiek. Opísať, akému spôsobu a forme trávenia prázdnin dáva prednosť Formulovať návrhy s použitím viet so spojkou „wenn“	Žiak - Vyjadri svoj názor na tému prázdniny Žiak - Rozpráva o svojej dovolenke - Opíše miesta, ktoré navštívil s použitím predložiek Žiak - Opíše, akému typu dovolenky dáva prednosť - Formuluje návrhy s použitím viet s „wenn“	10
Zdravie	Čo robíš pre zdravie Ako sa máš	Vymenovať časti tela, názvy bežných chorôb. Popísať choroby a dĺžky ich trvania Povedať, ako sa cíti a pýtať sa na to isté. Podat' informácie o problémoch a ich následkoch a navrhovať ich riešenie	Žiak - Vymenuje časti tela a rôzne choroby - Popíše choroby Žiak - Hovorí o tom ako sa cíti - Podá informácie o problémoch - Navrhne ich riešenie	11
Ľudia – výzor	Oblečenie Čo je moderné	Pomenovať jednotlivé kusy oblečenia Stupňovať prídavné mená Radiť ohľadom spôsobu oblečenia	Žiak - Pomenuje kusy oblečenia - Stupňuje prídavné mená - Radí ako sa obliecť Žiak - Rozpráva o známych ľuďoch - Porovnáva ľudí - Vyjadri svoj názor	9
Povolania	Druhy povolaní	Rozprávať o známych ľuďoch Porovnávať osoby a vyjadriť svoj názor na	Žiak - Vymenuje rôzne druhy povolania	10

Sny a želania	Brigády	nich Pomenovať povolania a činnosti s nimi súvisiace Hovoriť o výbere povolania a odôvodniť ho, používať vedľ. vety s „damit“ Napísať štruktúrovaný životopis	- Hovorí o výbere svojho budúceho povolania a odôvodní ho - Napíše štruktúrovaný životopis Žiak	11
	Želania	Diskutovať o brigádach, pomenovať ich klady a zápory	- Diskutuje o brigádach - Hovorí o ich kladoch a záporoch Žiak	
	Vysnívaný dom	Vyjadriť svoje prania a opísať prania iných Hovoriť o plánoch do budúcnosti	- Vyjadrí svoje prania - Hovorí o plánoch do budúcností Žiak	
Berlín	Nemecké hlavné mesto	Zdôvodniť svoje rozhodnutie Opísať svoj vysnívaný dom/byt/izbu	- Opíše svoj vysnívaný dom Žiak - Opíše mesto a jeho pamiatky - Zhrnie faktografické informácie Žiak	10
	Na cestách v Berlíne	Opísať mesto a jeho pamiatky, tvoriť nepriame otázky Zhrnúť alebo využiť faktografické informácie	- Opíše mesto a jeho pamiatky - Zhrnie faktografické informácie Žiak	
Človek a spoločnosť	Nové fakty	Opisovať zážitky z minulosti Klást' zdvorilostné otázky Odpovedať na otázky týkajúce sa podrobností	- Opíše zážitky z minulosti - Kládie a odpovedá na otázky Žiak	9
	Každodenný život	Čítať spoločenskovedné texty rozprávať o udalostiach okolo seba v préterite	- Číta spoločenské texty - Rozpráva o udalostiach v préterite - Používa časové vety Žiak	
Viedeň	Turisti vo Viedni	používať vety s časovými	- Rozpráva o svojom prvom dni v škole Žiak	10

	Viedeň inak	spojkami Rozprávať o prvom dni v škole Prezentovať Viedeň z pozície turistu Čítať a priradovať informácie k pamiatkam Viedne	- Prezentuje Viedeň ako turista - Priradí informácie k pamiatkam Žiak - Poskytne informácie v trpnom rode - Rozpráva o svojich zážitkoch vo Viedni	
	Ako sa hovorí vo Viedni	Poskytnúť podrobnosti o jednotlivých zaujímavostiach mesta Formulovať informácie v trpnom rode Opísať zážitky Osvojiť si niektoré pojmy z viedenského dialektu	Žiak - Osvojí si a používa viedenský dialekt	

Zdroje:

Zdrojom informácií je učebnica Direkt neu 2, odborné príručky, časopisy, literatúra a internet.

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia vychádza z METODICKÉHO USMERNENIA. Do hodnotenia sa zahŕňajú ústne odpovede, testy, projekty a slohové práce.

3.ročník – druhý cudzí jazyk (3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Šport	Šport vo voľnom čase	Hovoriť o športe vo voľnom čase Diskutovať o športových aktivitách	Žiak - hovorí o športe - diskutuje o svojich športových aktivitách	9
	Druhy športu	Vymenovať a určiť rôzne druhy športu	Žiak - vymenuje a určí	

Udalosti	Extrémne športy	Diskutovať o adrenalínových športoch	Žiak - diskutuje o adrenalínových športoch	12
	Sviatky a tradície	Hovoriť o najznámejších udalostiach a sviatkoch v Nemecku Vyhľadať v texte informácie o udalostiach	Žiak - hovorí o najznámejších udalostiach a sviatkoch v Nemecku - vyhľadá informácie v texte	
Médiá	Návšteva kultúrneho podujatia	Opísať návštevu divadelného predstavenia alebo koncertu Diskutovať o organizácii osláv, koncertov, kultúrnych a športových akcií	Žiak - opíše návštevu kultúrneho podujatia - diskutuje o organizovaní kultúrnych alebo športových akcií	12
	Denglisch	Rozumieť anglicizmom		
	Druhy médií	Diskutovať o ich používaní Pomenovať jednotlivé médiá Rozumieť popisu funkčnosti jednotlivých médií	Žiak - rozumie anglicizmom - diskutuje o ich použití	
Vzdelanie a budúcnosť	Skúsenosti s médiami	Hovoriť o výhodách a nevýhodách médií Popísať vlastné skúsenosti s médiami a porovnať ich	Žiak - pomenuje jednotlivé médiá - rozumie popisu funkčnosti médií	12
	Školský systém Nemecka	Hovoriť o vzdelávacom systéme v Nemecku	Žiak - hovorí o výhodách a nevýhodách médií - popíše vlastné skúsenosti s médiami	
Životné prostredie	Plány do budúcnosti	Hovoriť o svojich plánoch do budúcnosti Vyjadriť predstavu o budúcnosti sveta		12
	Znečistenie životného prostredia	Diskutovať o životnom prostredí Rozumieť textu k ekologickej tematike Popísať javy (ne)priaznivé pre	Žiak - hovorí o vzdelávacom systéme v Nemecku	

Slovensko	Čo robíme pre životné prostredie	životné prostredie Informovať o tom, čo robíme pre životné prostredie Popísať ako sa triedi odpad Hovoriť o rôznych organizáciách	Žiak - hovorí o svojich plánoch do budúcnosti - vyjadrí predstavu o svete	15
	Prírodné podmienky, môj región, zvyky, tradície	Popísať prírodné podmienky Slovenska Opísať svoj región Hovoriť o zvykoch a tradíciách Pripraviť program pre turistov	Žiak - diskutuje o životnom prostredí - rozumie textu k ekologickej tematike - popíše javy (ne)priaznivé pre životné prostredie	
	Známe osobnosti	Hovoriť o známych osobnostiach Slovenska	Žiak - informuje o tom, čo robí pre životné prostredie a čo robia iní - popíše triedenie odpadu	
Švajčiarsko	Prírodné podmienky	Hovoriť o prírodných podmienkach krajiny	- hovorí o medzinárodných organizáciách	12
	Mestá, pamiatky Zurich	Popísať a poznať známe švajčiarske pamiatky, osobnosti, výrobky a mestá Poznať o meste Zurich	Žiak - popíše prírodné podmienky - opíše svoj región - hovorí o zvykoch a tradíciách - pripraví program pre turistov	
Nemecko	Prírodné podmienky	Rozprávať o prírodných podmienkach Nemecka Popísať nemecké osobnosti, produkty	Žiak - hovorí o známych osobnostiach	15
	Problematika iných národností Politický systém Nemecka	Diskutovať o iných národnostiach a migrantoch Diskutovať o politike Uviest' základné informácie k politickému systému Nemecka	Žiak - hovorí o prírodných podmienkach krajiny Žiak - popíše a pozná známe švajčiarske pamiatky, osobnosti, mestá	

			- poznať Zurich	
			Žiak - rozpráva o prírodných podmienkach krajiny - popíše nemecké osobnosti a produkty	
			Žiak - diskutuje o iných národnostiach	
			Žiak - diskutuje o politike - uvedie základné informácie k politickému systému Nemecka	

Zdroje:

Zdrojom informácií je učebnica Direkt neu 3, odborné príručky, časopisy, literatúra a internet.

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia vychádza z METODICKÉHO USMERNENIA. Do hodnotenia sa zahŕňajú ústne odpovede, testy, projekty a slohové práce.

4. ročník prvý cudzí jazyk (4 hodiny týždenne, 120 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Mladí ľudia	Mladí ľudia dnes	Rozprávať o mladých ľuďoch, ich výzore, správaní Diskutovať o ich problémoch	Žiak - rozpráva o mladých ľuďoch, ich výzore, správaní - diskutuje o ich problémoch	13
	Trošku dospelý	Porovnať mladých a dospelých Hovoriť o generačných rozdieloch Používať infinitív s „zu“	Žiak - porovná mladých a dospelých - hovorí o generačných rozdieloch - používa infinitív s „zu“	

	Zákony pre mládež	Hovoriť o tom, čo sa smie a čo sa nesmie Používať modálne slovesá v správnom význame	Žiak - hovorí o tom, čo sa smie robiť a čo nie - používa modálne slovesá v správnom význame	
Konsum a peniaze	YOU – Berlin – najväčší európsky veľtrh mladých	Rozprávať o veľtrhu Opísať atmosféru, vymenovať produkty a oblasti prezentované na tomto veľtrhu Používať účelové vety	Žiak - rozpráva o najväčšom európskom veľtrhu - opíše atmosféru - vymenuje produkty - používa účelové vety	12
	Reklama a konzum	Hovoriť o potrebách Diskutovať o výhodách a nevýhodách reklamy, o jej vplyve na konzumenta Používať vety s „statt...dass, ohne...dass/ a inf.konštrukcie	Žiak - hovorí o potrebách - diskutuje o výhodách, nevýhodách a vplyve reklamy - používa „statt...dass/ohne...dass, inf.konštrukcie	
	Mladí v dlhoch	Hovoriť ako sa mladí dostanú do dlhov Navrhnuť možnosti riešenia problému s dlhmi	Žiak - hovorí a navrhne možnosti riešenia problémov s dlhmi	
Čítanie a počúvanie	Čítanie	Hovoriť o čítaní Vymenovať rôzne žánre kníh, opísať ich Používať zámeno „es“ v rôznych funkciách	Žiak - hovorí o čítaní - vymenuje rôzne žánre a opíše ich - používa zámeno „es“	13
	Knihy pre mladých	Hovoriť o knihách pre mladých Opísať obľúbenú knihu a autora Viesť rozhovor s mladou autorkou	Žiak - hovorí o knihách pre mládež - opíše svoju obľúbenú knihu alebo autora - vedie rozhovor	

			s mladou autorkou Žiak - diskutuje o knihách na počúvanie	
Svet filmu a reality	Seriály Herecké povolanie Mladí filmoví tvorcovia	Diskutovať o seriáloch, prečo ich mladí ľudia pozerajú Hovoriť o tom, ako vznikajú seriály Používať správne časové údaje Hovoriť o hereckom povolání Vymenovať známych hercov Rozprávať o tvorbe mladých filmárov Tvoriť prítomné a minulé príčastie	Žiak - diskutuje o seriáloch - o tom, prečo ich mladí ľudia radi pozerajú - hovorí o tom, ako vznikajú seriály - používa časové údaje Žiak - hovorí o hereckom povolání - vymenuje známych hercov Žiak - rozpráva o tvorbe mladých filmárov - tvorí príčastia	12
Životné prostredie	Klimatické zmeny Čo robíme pre životné prostredie Organizácie	Hovoriť o životnom prostredí Vymenovať a opísať rôzne druhy znečistenia Diskutovať o alternatívnych zdrojoch energie Popísať čo robíme pre životné prostredie Tvoriť podmienkové vety Vymenovať organizácie zaoberajúce sa ochranou životného prostredia Nahradit' pasív inými spôsobmi	Žiak - hovorí o životnom prostredí - vymenuje a opíše rôzne druhy znečistenia Žiak - diskutuje o alternatívnych zdrojoch energie - popíše, čo robí pre životné prostredie - tvorí podmienkové vety Žiak - vymenuje medzinárodné organizácie - nahradí trpný spôsob náhradnými formami	14
Regióny	Mesto	Diskutovať	Žiak	10

	a vidiek Berlín	o výhodách bývania v meste a na vidieku Používať modálne častice Popísať Berlín Hovoriť o histórii Berlína	- diskutuje o výhodách bývania v meste a na dedine - používa modálne častice Žiak - popíše Berlín, jeho pamiatky - hovorí o jeho histórii	
Závislosti	Fajčenie Druhy závislosti Šport miesto drog	Hovoriť o nebezpečenstve fajčenia Diskutovať o zákaze fajčenia na školách Používať zdvojené spojky Vymenovať rôzne druhy závislostí Tvoriť a používať predminulý čas Diskutovať o možnostiach prevencie a liečby Reprodukovať priamu reč – Indirekte Rede	Žiak - hovorí o nebezpečenstva fajčenia - diskutuje o zákaze fajčenia na školách - používa zdvojené spojky Žiak - vymenuje rôzne závislosti - tvorí a používa predminulý čas – plusquamperfektum Žiak - diskutuje o možnostiach liečby a prevencie - reprodukuje priamu reč	11
Medzilidské vzťahy	Láska Priateľstvo	Hovoriť o problémoch s láskou Pomenovať rôzne druhy lásky Vzťažné vety s „wer, wem, wen“ Opísať najlepšieho priateľa/najlepšiu priateľku Diskutovať o priateľstve medzi chlapcom	Žiak - hovorí o problémoch s láskou - pomenujú rôzne druhy lásky - tvorí vzťažné vety Žiak - opíše najlepšieho priateľa - diskutuje o priateľstve medzi chlapcom a dievčaťom	11

		a dievčaťom Konzekutívne vety	- používa konzekutívne vety	
Ideál krásy	Ideál krásy Operácie krásy Integrácia ľudí s postihnutím	Diskutovať o ideáloch Opísať ideálneho človeka Hovoriť, prečo mladí ľudia chcú operácie Pro a contra integrovania postihnutých ľudí do spoločnosti	Žiak - diskutuje o ideáloch - opíše ideálneho človeka Žiak - hovorí o príčinách potreby skrášľovacích operácií Žiak - vyjadrí svoj postoj k integrovaniu postihnutých ľudí	13
Budúcnosť	Pohľad do budúcnosti Ekologický vodičský preukaz	Hovoriť o svojich predstavách budúcnosti Budúci čas Hovoriť o ekologickom vodičskom preukaze, čo je to Slovesá s predložkami	Žiak - hovorí o svojich predstavách budúcnosti - používa budúci čas Žiak - hovorí o ekologickom vodičskom preukaze - používa slovesá s predložkami	11

Zdroje:

Zdrojom informácií sú dostupné učebnice, odborné príručky, časopisy, literatúra a internet

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia vychádza z METODICKÉHO USMERNENIA. Do hodnotenia sa zahŕňajú ústne odpovede, testy, projekty a slohové práce.

Učebné osnovy pre predmet **Ruský jazyk**

Charakteristika predmetu:

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch, v ruskom jazyku, je podľa Európskeho referenčného rámca založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca. Označenie úrovne B2 je samostatný používateľ. Rozumie hlavným myšlienkam zložitého textu na konkrétne aj abstraktné témy vrátane odborných diskusií vo svojej špecializácii. Komunikuje na takom stupni plynulosti a spontánnosti, ktorý mu umožňuje viesť bežnú konverzáciu s rodenými hovoriacimi bez toho, aby to pre ktoréhokoľvek účastníka interakcie predstavovalo zvýšené úsilie. Dokáže vytvoriť

jasný, podrobný text na rozličné témy a vysvetliť svoje stanovisko k aktuálnym témam s uvedením výhod aj nevýhod rozličných možností. Osvojenie si ruského jazyka pomáha žiakovi prekonávať bariéry a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce. Ruský jazyk umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenie a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Ciele:

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu u ruský jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky . Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup –na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu ruský jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie sporozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

...

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam, a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú.

Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ .

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a

udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využitím rozmanitých zručností a kritického prístupu;
- tvorivé myslenie, t.j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov;
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

Všeobecné kompetencie

sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
- identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí ruským jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú tieto zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie.

Ruský jazyk, úroveň B2 –gymnázium so štvorročným vzdelávacím programom

Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia);
- morfológické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia);
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia);
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia, ortoepická a ortografická).

Žiak dokáže:

- vyjadriť sa jasne a bez zjavných známkov nutnosti obmedzovať to, čo chce povedať;
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol

podat' jasný opis, vyjadrovať názory a argumentovať bez nápadného hľadania slov, pričom používa zložité typy podradovacích súvetí;

- v relatívne vysokej miere ovládať gramatiku. Nerobí chyby, ktoré by viedli k nedorozumeniu;
- osvojiť si jasnú, prirodzenú výslovnosť a intonáciu;
- vytvoriť jasne zrozumiteľný súvislý písomný text, ktorý sa riadi štandardným usporiadaním a členením do odsekov;
- pomerne presne si osvojiť pravopis a interpunkciu, ktoré však môžu obsahovať znaky vplyvu materinského jazyka

Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych spoločenských komunikačných situáciách;
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá;
- vyjadrovať sa s istotou, zrozumiteľne a zdvorilo vo formálnych aj neformálnych funkčných štýloch, ktoré zodpovedajú danej situácii a osobám;
- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu;
- uvedomiť si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správa;
- uvedomiť si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie .

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- prispôbiť svoj prejav, svoje vyjadrovacie prostriedky situácii a príjemcovi jazykového prejavu a zvoliť si vhodnú úroveň formálnosti, ktorá zodpovedá daným okolnostiam;
- zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova;
- komunikáciu začať, udržať a ukončiť ju pomocou účinného striedania sa s partnerom;
- rozvinúť zrozumiteľný opis alebo rozprávanie, pričom rozvinie hlavné kompozičné zložky a doloží ich adekvátnymi podrobnosťami a príkladmi;
- efektívne využívať rozličné spojovacie výrazy tak, aby vystihli vzťah medzi jednotlivými myšlienkami;
- celkom plynulo komunikovať s rodenými hovoriacimi do takej miery, že komunikácia nie je zaťažujúca pre žiadnu zo zúčastnených strán; K
- spoľahlivo odovzdávať podrobné informácie .

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

Metódy:

1. metódy slovné

- metódy hovoreného slova: *Moja rodina, Moja škola, Jedlo a nápoje, Kam na prázdniny, Povedz mi, kto je tvoj priateľ, Priebeh dňa, Sviatky v roku, Kde sa stretneme, Opakovanie- matka múdrosti, Buďte zdraví!, Odevy a oblečenie, Záujmy a koníčky, Náš domov Slovensko*

- metódy písaného slova a grafického znázornenia: *Moja rodina, Jedlo a nápoje, Kam na prázdniny, Priebeh dňa, Sviatky v roku, Bud'ťe zdraví!, Odevy a oblečenie, Záujmy a koníčky, Náš domov Slovensko*
- 2. metódy názorno-demonštračné: *Nakupovanie, Kde sa stretieme, Sviatky v roku, Bud'ťe zdraví!, Odevy a oblečenie, , Záujmy a koníčky, Náš domov Slovensko*
- 3. metódy praktické: *Multikultúrna spoločnosť, Nakupovanie, Stravovanie, Oblúbené miesto stretnutia, Záujmy a koníčky*
- 4. metódy reprodukčné: *Ročné obdobia, Jedlo a nápoje, Kam na prázdniny, Povedz mi, kto je tvoj priateľ, Priebeh dňa, Sviatky v roku, Kde sa stretieme, Opakovanie- matka múdrosti, Bud'ťe zdraví!, Náš domov Slovensko*
- 5. metódy produkčné: *Kde sa stretieme?, Záujmy a koníčky, Náš domov Slovensko*
- 6. motivačné metódy: *Jedlo a nápoje, Kam na prázdniny, Povedz mi, kto je tvoj priateľ, Priebeh dňa, Sviatky v roku, Kde sa stretieme, Opakovanie- matka múdrosti*
- 7. expozičné metódy: *Moja škola, Mestá, miesta, Bud'ťe zdraví!, Odevy a oblečenie, , Záujmy a koníčky, Náš domov Slovensko, Bud'ťe zdraví!, Odevy a oblečenie, Záujmy a koníčky, Náš domov Slovensko*
- 8. fixačné metódy: *Jedlo a nápoje, Kam na prázdniny, Povedz mi, kto je tvoj priateľ, Priebeh dňa, Sviatky v roku, Kde sa stretieme, Opakovanie- matka múdrosti, Bud'ťe zdraví!, Odevy a oblečenie, Záujmy a koníčky, Náš domov Slovensko*
- 9. diagnostické metódy: *Jedlo a nápoje, Kam na prázdniny, Povedz mi, kto je tvoj priateľ, Priebeh dňa, Sviatky v roku, Kde sa stretieme, Opakovanie- matka múdrosti*
testy *Bud'ťe zdraví!, Odevy a oblečenie, Záujmy a koníčky, Náš domov Slovensko,*
- 10. aplikačné metódy: *Moja trieda, Prázdniny, Priebeh dňa, Bud'ťe zdraví!, Odevy a oblečenie, Záujmy a koníčky, Náš domov Slovensko*
- 11. Inovatívne metódy IKT: *Jedlá a nápoje, Kam na prázdniny, Sviatky v roku, Bud'ťe zdraví!, Odevy a oblečenie, Záujmy a koníčky, Náš domov Slovensko*

Organizačné formy vyučovania:

- frontálne – formy hromadnej práce: *Jedlo a nápoje, Kam na prázdniny, Povedz mi, kto je tvoj priateľ, Priebeh dňa, Sviatky v roku, Kde sa stretieme, Opakovanie- matka múdrosti, Bud'ťe zdraví!, Záujmy a koníčky*
- skupinové – vyučovanie skupín žiakov: *Jedlo a nápoje, Kam na prázdniny, Povedz mi, kto je tvoj priateľ, Priebeh dňa, Kde sa stretieme, Bud'ťe zdraví!, Záujmy a koníčky*
- individuálne – vyučovanie s jednotlivcami
- krátkodobé: *Jedlá a nápoje, Priebeh dňa, Náš domov Slovensko*
- dlhodobé
- formy zamerané na teoretické vyučovanie: *Bud'ťe zdraví!, Odevy a oblečenie, Náš domov Slovensko*
- formy zamerané na praktickú činnosť
- spontánne vznikajúce činnosti: *Jedlo a nápoje, Kam na prázdniny, Povedz mi, kto je tvoj priateľ, Priebeh dňa, Sviatky v roku, Kde sa stretieme, Opakovanie- matka múdrosti, Bud'ťe zdraví!, Záujmy a koníčky*
- aktivizujúce formy (napr. súťaže, kvízy): *Jedlo a nápoje, Bud'ťe zdraví!, Odevy a oblečenie, Náš domov Slovensko*
- pasívne (návštevy rôznych podujatí)

- tradičné vyučovanie-hromadné, výklad, frontálne skúšanie *Jedlo a nápoje, Kam na prázdniny, Povedz mi, kto je tvoj priateľ, Priebeh dňa, Kde sa stretneme*
- vyučovanie v odborných učebniach *Jedlo a nápoje, Kam na prázdniny, Povedz mi, kto je tvoj priateľ, Priebeh dňa, Sviatky v roku, Kde sa stretneme, Opakovanie- matka múdrosti*

Výstup: žiaci píšú kontrolné práce, zamerané na spätnú väzbu osvojenia si učiva. Testy sa píšú po prebratí každého celku. Okrem toho sa píšú dve povinné práce. Práce sa píšú v prvom polroku a na konci školského roka.

Prierezové témy:

V predmete RJ sú realizované nasledujúce prierezové témy a ich tematické okruhy:

Osobnostná a sociálna výchova

- pri projektoch, rozhovoroch, skupinovej práci
- Komunikácia
- Kreativita
- Sebarealizácia a sebaorganizácia

Multikultúrna výchova

- pri reáliách, poznávaní významu cudzieho jazyka ako prostriedku komunikácie, poznávaní kultúrnych zvyklostí rusky hovoriacich krajín
- Kultúrna diferenciacia
- Multikulturalita

Mediálna výchova

- pri práci v rámci konverzačných tém, pri čítaní s porozumením
- Fungovanie a vplyv médií v spoločnosti

Výchova k mysleniu v európskych a globálnych súvislostiach

- pri reáliách, konverzačných témach voľný čas – cestovanie, prázdniny, hudba, film a pod.
- Európa a svet nás zaujímajú
- Objavujeme Európu a svet

Environmentálna výchova

- pri diskusiách, projektoch, pri čítaní na danú tému
- Ľudské aktivity a problematika životného prostredia

1. ročník (3 hodín týždenne, 99 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Prvé kontakty Človek a spoločnosť	1.AZBUKA výslovnosť	Úvod do štúdia ruštiny, nácvik azbuky, výslovnosť- samohlásky mäkké, tvrdé, spoluhlásky mäkké, tvrdé, mäkký a tvrdý znak, pozdravy, predstavenie sa, o 1. septembri v	Žiak - pozná zhodné písmená azbuky s latinkou, odlišné významom a nové tvary písmen, - vie vysloviť prízvukné a neprízvukné slabiky,	14

		Rusku, jazykolamy	-vie sa pozdraviť, predstaviť, opýtať sa na meno spolužiaka, spolužiačky, -vie čo je typické v Rusku pre 1. september	
Rodina	2. RODINA Moja rodina	Hovoriť o členoch rodiny, podať informácie o sebe, svojej rodine ,bydlisku, o záujmoch, o domácich zvieratách, zoznámiť sa, vymenovať profesie, najrozšírenejšie mená v Rusku	Žiak -sa vie pozdraviť, predstaviť, predstaviť druhého, pozná intonáciu oznamovacej a opytovacej vety, - vie vyslovovať správne mäkké i tvrdé samohlásky v ruštine	14
Multikultúrna spoločnosť	3. JE NOVÁ	Spoznať názvy vybraných štátov, ich obyvateľov, národnosti v Rusku komunikovať s niekým, vymieňať si názory, vypočuť si a podať informácie, telefonovať, naučiť sa číslovky, časovanie slovies, zápor v ruštine	Žiak -pozná niektoré číslovky, vie časovať a použiť vo vete vybrané slovesá, -vie utvoriť vetu v zápore, -vie čítať a písať všetky písmená ruskej abecedy, - vie prečítať a napísať niekoľko slov a viet	14
Škola	4.ŠKOLA	Vymenovať dni v týždni, školské predmety, hovoriť o svojich a záujmoch mladých ľudí, diskutovať o ruských školách, naučiť sa ďalšie číslovky, časovať slovesá mať, písať rozoznať mäkké spoluhlásky v ruštine	Žiak -vie pomenovať dni v týždni, školské predmety, -vie popísať rozvrh, -vie vyjadriť, že niečo má alebo nemá rád a -vie časovať a použiť vo vete sloveso písať	14
Opakovanie	5. Opakovanie – matka múdrosti	Predstaviť seba a svoju rodinu. Nadviazať kontakt. Vypočuť si a podať informácie, komunikovať s niekým. Opakovanie fráz, Gramatiky a slovnej zásoby	Žiak -vie predstaviť seba a svoju rodinu - mená ,bydlisko, profesie, -vie rozprávať o záujmoch, pozná ruskú abecedu a vie slová a vety správne prečítať	15
Človek, príroda a spoločnosť	6. Narodeniny, ročné obdobia	Vymenovať ročné obdobia a mesiace, napísať pozvanie na narodeniny. Vybrať si s ponúkaných	Žiak -vie vymenovať mesiace a ročné obdobia, činnosti počas jednotlivých	13

		možností, vyjadriť svoj názor a komunikovať s niekým	ročných období, - vie povedať, kedy sa narodil on a jeho príbuzní - vie vyjadriť svoj názor a komunikovať s inou osobou	
Obchod, nákupy	7. Nakupovanie	Pomenovať obchody, názvy tovarov, nakupovať. Vypočítať si a podať informáciu Vyjadriť svoj názor, komunikovať v obchode. Vyjadriť slovenské sloveso potrebujem, musím, osobné zámená, sloveso kúpiť, skloňovanie podstatných mien v datíve, tvrdé a mäkké spoluhlásky	Žiak -vie pomenovať obchody v obchodnom centre, -vie povedať, aký tovar nakupuje, čo chce a potrebuje, pozná niekoľko radových čísloviek – vie ich spojiť s predložkami, -vie používať správne sloveso kúpiť -vie používať vybrané podstatné mená v datíve	15

Zdroje : Zdrojom informácií je v prvom rade učebnica a pracovný zošit „KLAS“, gramatické tabuľky, odborné príručky, časopisy, literatúra a internet

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia vychádza z METODICKÉHO USMERNENIA. Do hodnotenia sa zahŕňajú ústne odpovede, testy, projekty a slohové práce

2. ročník (3 hodín týždenne, 99hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Stravovanie	8. JEDLO A NÁPOJE Dobrá chuť!	Pomenovať rôzne nápoje a jedlá, pochváliť jedlo, vyjadriť, že nám chutí. Vyjadriť cenu v rubľoch a rôznych iných menách. Objednať si v reštaurácií. Popísať svoje stravovacie návyky a návyky v rodine. Časovať slovesá jesť a piť	Žiak • pomenuje rôzne nápoje a jedlá, pochváli jedlo • vyjadrí cenu potravín v rubľoch a porovná ju s inými cenami napr. V eurách • vie si objednať v reštaurácii • popíše stravovacie návyky v rodine ako aj svoje • vie časovať	16

			slovesá jest' a piť	
Prázdniny	9. KAM NA PRÁZDNINY Plány na prázdniny	Krátko povedať, kam sa chystáme na prázdniny a akými dopravnými prostriedkami. Upozorniť kamaráta na predmet, ktorý nás zaujal. Predstaviť stručne svoje mesto, dedinu. Naučiť sa zámená aký, aká, aké, akí Projekt Sankt-Peterburg	Žiak • vie hovoriť o svojich plánoch na prázdniny aké dopravné prostriedky pritom môže využiť • upozorní kamaráta na predmet, ktorý ho zaujal • predstaví stručne svoje mesto • vie používať opytovacie zámeno aký • vie vyhľadať informácie o danom meste	13
Medziľudské vzťahy	10. Povedz mi, kto je Tvoj priateľ Charakteristika	Rozprávať o svojich záujmoch a záujmoch druhých osôb. Opisovať a charakterizovať osoby. Vyjadriť vzťah k druhým ľuďom. Osvojiť si akuzatív jednotného čísla prídavných mien a tvar inštrumentálu j.č. podstatných mien. Projekt o priateľstve medzi mestami rôznych krajín.	Žiak • rozpráva o svojich záujmoch a záujmoch druhých osôb • opisuje a charakterizuje druhé osoby • vyjadrí svoj vzťah k druhým osobám • vie používať akuzatív prídavných mien v jednotnom čísle a tvar inštrumentálu pods.mien • nájde info o priateľstve medzi mestami	13
Režim dňa	11. PRIEBEH DŇA Opis priebehu dňa	Povedať, koľko je hodín a označovať	Žiak • povie koľko	13

		dennú dobu. Opísať svoj deň, jeho priebeh a priebeh dňa iných osôb. Naučiť sa časovať a to 1.,2., a 3. osobu jednotného čísla. Používať zvratný postfix v jednotnom čísle sloviess. Projekt – Môj ideálny deň	je hodín a označí dennú dobu • opíše svoj deň, režim dňa a priebeh dňa iných osôb • časuje slovesá v singulári • používa zvratné zámená v jednotnom čísle	
Voľný čas a sviatky	12. SVIATKY V ROKU Slovenské a ruské sviatky	Povedať, čo robíme v lete a čo v zime. Pomenovať po rusky slovenské sviatky a porozprávať o slovenských tradíciách. Naučiť sa čítať dátumy. Hovoriť o sviatkoch v Rusku, o Novom roku a Vianociach. Tvoriť množné číslo sloviess a množné číslo zvratných sloviess.	Žiak • povie, čo robí v lete a v zime • porozpráva po rusky o slovenských sviatkoch a tradíciách • vie čítať dátumy • porozpráva o sviatkoch a tradíciách v Rusku • vie tvoriť množné číslo sloviess a množné číslo zvratných sloviess	16
Mestá, miesta	13. KDE SA STRETNEME? V meste	Pomenovať budovy a miesta v meste. Opisovať polohu budovy, pamiatok a iných miest v meste. Spýtať sa na cestu, dopravné prostriedky a opísať cestu. Viazať podstatné mená s predložkami. Tvoriť genitív a lokál jednotného čísla vybraných podstatných mien. Tvoriť rozkazovací spôsob sloviess. Zorientovať sa na "Námestí vedy".	Žiak • pomenuje budovy, miesta v meste • opíše polohu budovy, pamiatok a iných miest • vie sa spýtať na cestu, dopravné prostriedky a opíše cestu • ovláda slovesné predložkové väzby • dokáže	17

			utvoriť genitív a lokál singuláru podstatných mien • tvorí rozkaz • vyzná sa na „Námestí vedy“	
Počúvanie, čítanie, hovorenie a písanie	14. OPAKOVANIE, MATKA MÚDROSTI Oblíbené miesto stretnutia	Hovoriť o oblíbenom mieste stretnutia. Počúvať s porozumením rozhovor – Čo sa stalo? Hovoriť o známom múzeu Ermitáž. Pomenovať a hovoriť o iných sviatkoch v Rusku. Zapísať z facebooku, aký mal Vadim deň. Popísať plánik mesta. Porozprávať o svojom dni. Vyznať sa v cestovnom poiadku.	Žiak • porozpráva o svojom oblíbenom mieste stretnutia a popíše plánik mesta • počúva text s porozumením • porozpráva o iných sviatkoch a o Ermitáži • zapíše z facebooku, aký mal Vadim deň • vyzná sa v cestovnom poriadku	11
				99

Zdroje : Zdrojom informácií je v prvom rade učebnica a pracovný zošit „KLAS“, gramatické tabuľky, odborné príručky, časopisy, literatúra a internet

Hodnotenie: Hodnotenie a klasifikácia vychádza z METODICKÉHO USMERNENIA. Do hodnotenia sa zahŕňajú ústne odpovede, testy, projekty a slohové práce

3. ročník (3 hodín týždenne, 99 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Starostlivosť o zdravie	15. BUĎTE ZDRAVÍ! Časti tela Choroby	Povedať ako sa človek cíti, ako sa cítia iní ľudia. Pomenovať časti ľudského tela. Vypýtať si v lekárni potrebný liek. Spoznať porekadlá	Žiak • vie povedať, ako sa cítia on a iní ľudia • pomenuje časti ľudského tela	13

		a príslovia o zdraví. Vyjadriť „nemáš“, „nesmieš“ Pomocou konštrukcie. Tvoríť vety s spojkou „ak“. Zistiť, čo znamená skratka MČS	- dokáže si v lekárni vypýtať liek - reprodukuje príslovia a porekadlá o zdraví - tvorí vety s výrazmi „nemáš“, „nesmieš“ - tvorí vety so spojkou „ak“ - vie. Čo znamená skratka MČS	
Odevy a oblečenie	16. ČLOVEKA VÍTAJ PODĽA ŠIAT A VYPREVÁDZAJ PODĽA JEHO ROZUMU Oblečenie a farby	Pomenovať oblečenie a farby. Vyjadriť názor na oblečenie. Rozlíšiť oblečenie na rôzne príležitosti. Pomenovať, akému oblečenie a farbe dávam prednosť. Časovať slovesá „obliecť, obliekať sa, dávať prednosť“. Vyjadriť, že niečo potrebujete na oblečenie. Používať v rozprávaní zámená „taký, -á, -é, -í“	Žiak - pomenuje časti oblečenia a základné farby - vie vyjadriť názor na oblečenie - pomenuje obľúbené oblečenie a farbu - vie časovať slovesá „obliecť, obliekať a dávať prednosť“ - vyjadrí, že niečo potrebuje na oblečenie - používa vo vetách zámená taký, -á, -é, -í	12
Záujmy a koníčky	17. NAJPRV PRÁCA, POTOM ZÁBAVA Koníčky a záujmy	Rozprávať o svojich záujmoch a záujmoch svojich priateľov. Rozprávať v čom sa vyznáte a aké novinky sledujete. Pomenovať rôzne druhy hudobných štýlov, filmových žánrov a literárnych textov. Pomenovať hudobné nástroje. Tvoríť lokál a inštrumenál množného čísla vybraných podstatých a prídavných mien.	Žiak - vie porozprávať o svojich záujmoch a záujmoch svojich kamarátov - rozpráva o novinkách a čo sleduje - pomenuje hudobné štýly, filmové žánre, literárne texty	12

		Spoznať populárne hudobné skupiny v Rusku.	a hudobné nástroje • tvorí inštrumentát podstatných a prídavných mien • pozná populárne hudobné skupiny v Rusku	
Opakovanie	18. OPAKOVANIE-MAŤ MÚDROSTI	Pomenovať aká profesija sa im hodí. Porozprávať sa o hudbe a o hudobníkoch mladých ľudí. Oboznámiť sa s charakteristikami známych a populárnych relácií ruskej televízie. Hovoriť o chorobách a oblečení priateľov.	Žiak • pomenuje profesie, ktoré sa im hodia • porozpráva o hudbe, hudobníkoch • pozná populárne relácie ruskej televízie • hovorí o chorobách a oblečení priateľov	12
Moja vlasť	19. NÁŠ DOMOV SLOVENSKO Mestá a miesta	Predstaviť Slovenskú republiku, svoj región, svoje mesto. Poznať dôležité osobnosti a udalosti slovenskej histórie. Poznať a hovoriť o slovenskej histórii. Tvoríť tvar datívu singuláru podstatných a prídavných mien. Tvoríť superlatív prídavných mien. Tvoríť genitív podstatných a prídavných mien.	Žiak • vie hovoriť o svojej vlasti, o regióne a o svojom meste • pozná dôležité osobnosti, udalosti slovenskej histórie • tvorí a používa datív, genitív podstatných a prídavných mien, ako aj superlatív prídavných mien	16
Charakteristika	20.KDE JE TEN JEDINEČNÝ? Prvá schôdzka	Vyjadriť svoje pocity. Opísať inú osobu, vysnívaného partnera, partnerku. Opísať prvé stretnutie, prvú schôdzku. Oboznámiť sa s niekoľkými známymi príbehmi o láske.	Žiak • vyjadrí svoje pocity • opíše inú osobu, svojho vysnívaného partnera/partnerku	17

		Preložiť známu pieseň o láske.	- opíše prvú schôdzku - pozná známe príbehy o láske - preloží známu pieseň	
Zamestnanie, profesia	21. TRPEZLIVOSŤ A PRÁCA RUŽE PRINÁŠA Druhy zamestnaní	Hovoriť o zamestnaniach a rôznych profesiach. Pripraviť sa na pracovný pohovor. Charakterizovať rôzne druhy zamestnaní. Charakterizovať vlastné prednosti a vlohy na určitú profesiju. Zistiť, kde si možno privyrobiť. Tvoriť vedľajšie vety pomocou spojok „pretože, ktorý“. Používať vo vetách privlastňovacie zámená „jej, ich“. Používať tvar „pracovať+tvar inštrumentálu jednotného čísla podstatných mien“.	Žiak - hovorí o povolaniach a charakterizuje ich - pripraví sa na pracovný pohovor - charakterizuje svoje prednosti a vlohy na určitú profesiju - vie, kde si môže privyrobiť - tvorí vedľajšie vety s spojkami „ktorý, pretože“ - používa tvar „pracovať+tvar inš.jed.č. pod.m.“	17
				99

Zdroje : Zdrojom informácií je v prvom rade učebnica a pracovný zošit „KLAS“, gramatické tabuľky, odborné príručky, časopisy, literatúra a internet

Hodnotenie: Hodnotenie a klasifikácia vychádza z METODICKÉHO USMERNENIA. Do hodnotenia sa zahŕňajú ústne odpovede, testy, projekty a slohové práce

4. ročník (3 hodiny týždenne, 90 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Náš svet	22. Aký krásny je náš svet	Opisovať javy nepriaznivé pre životné prostredie. Hovoriť o spôsoboch šetrenia energiou a ochrany životného	Žiak - opíše javy nepriaznivé pre životné prostredie - hovorí	16

		prostredia. Informovať o činnosti ekologických organizácií, o ekologických akciách v našom meste, v našej škole Časovať sloveso byť, zabudnúť,šetriť, slovies s príponami -ovať,-irovať, väzba slovies: používať čo, zúčastňovať sa čoho, vety so spojku aby. Fonetika výslovnosť mäkkej a tvrdej spoluhlásky „l“. Projekt „V ZOO“	o šetrení energiou a o ochrane životného prostredia - informuje o činnosti ekologických organizácií, o ekologických akciách v našom meste a škole - vie časovať slovesá byť, zabudnúť, šetriť, slovies s príponami - ovať, -irovať - používa väzbu slovies:používať čo, zúčastňovať sa čoho, vety so spojku –aby - správne vyslovuje mäkké a tvrdé „l“ - urobí projekt „V Zoo“	
Opakovanie	23. Opakovanie – matka múdrosti	Opisovať javy nepriaznivé pre životné prostredie. Hovoriť o spôsoboch šetrenia energiou a ochrany životného prostredia. Informovať o činnosti ekologických organizácií, o ekologických akciách v našom meste, v našej škole. Hovoriť ako môžeme sami pomôcť prírode.	Žiak - opíše javy nepriaznivé pre životné prostredie - hovorí o šetrení energiou a o ochrane životného prostredia - informuje o činnosti ekologických organizácií v našom meste, na našej škole	11

		Porozprávať o pamätihodnostiach na Slovensku. Povedať kto bol Dušan Makovický. Opísať svatbu.	- rozpráva o pamätihodnostiach na Slovensku - porozprávať o D. Makovickom - opíše stavbu	
Hlavné mesto Ruska	24. Moskva – ako veľa počuť v tomto zvuku	Prezentovať hlavné mesto Ruska. Informovať o niektorých moskovských pamiatkach a zaujímavostiach. Získať informácie o ruskom vedcovi M.V.Lomonosovi. Hovoriť o ďalších významných osobnostiach Ruska a o histórii Olympijských hier. Tvoríť datív privlastňovacích mien tvoj, váš v mužskom a ženskom rode, akuzatív singuláru osobných zámien on, ona, druhý stupeň prídavných mien, neurčité zámeno s časticou – niekto. Fonetika – mäkké spoluhlásky „z,s“. Projekt – referát o Tretiakovskej galérii, o nejakom nezvyčajnom pomníku v Moskve či na území Ruska	Žiak - rozpráva o hlavnom meste Ruska - informuje o jeho pamiatkach a zaujímavostiach - získa informácie o ruskom vedcovi M.V. Lomonosovi - hovorí o ďalších osobnostiach Ruska a o histórii Olympijských hier - tvorí datív privlastňovacích mien - tvorí akuzatív osobných zámien - vysslovuje správne mäkké“s,z“ - urobí projekt o Tretiakovskej galérii a o nejakom pomníku	19
Moderné média	25. Kam všade sa dostal pokrok	Pomenovať rôzne média a ich funkcie. Diskutovať o televíznom programe.Tvoríť tvar	Žiak - pomenuje média a ich funkciu - diskutuje	16

		genitívu a akuzatívu plurálu podstatých a prídavných mien mužského rodu. Nahrádzať výrazy typu „prijímajúci“ vedľajšou vetou so vzťahným zámenom „ktorý“ vo funkcii spojky. Hovoriť o svojej práci s počítačom. Tvoriť neurčité zámená a neurčité zámenné príslovky s časticou –mo. Porozprávať o histórii televízie a počítača. Tvoriť druhý stupeň prídavných mien pomocou pomocného slova „viac“. Hovoriť, čo predpovedajú autori sci-fi.	o televíznom programe • tvorí genitív a akuzatív plurálu podstatých a prídavných mien • nahradí výraz „prijímajúci“ vedľajšou vetou s zámenom „ktorý“ • porozpráva o svojej práci s počítačom • tvorí neurčité zámená a zámenné príslovky • tvorí druhý stupeň prídavných mien • porozpráva, čo predpovedajú autori sci-fi	
Cestovanie – EÚ	26. Náš európsky dom	Napísať priateľom na rozlúčku pár pekných slov. Hovoriť o zaujímavých miestach na trase St. Peterburg – Bratislava. Tvoriť rozkazovací spôsob pre 1. osobu plurálu. Tvoriť tvar lokálu singuláru prídavných mien tvrdého a mäkkého skloňovania všetkých rodov. Hovoriť o význame cestovania. Časovať sloveso „dávať“. Podatť informácie o histórii a práci EÚ	Žiak • napíše list na rozlúčku • porozpráva o zaujímavých miestach na trase St. Peterburg – Bratislava • tvorí rozkazovací spôsob pre 1.os.PL • tvorí lokál prídavných mien tvrdého a mäkkého skloňovania • hovorí o význame cestovania • vie časovať	16

		a jej štruktúr. Hovoriť o výhodách a nevýhodách členstva v EÚ. Informovať kedy a prečo sa slávi Európsky deň jazykov. Naplánovať trasu z Petrohradu do nášho bydliska. Fonetika – opakovanie výslovnosti „tvrdé y, sč,zč“, kontrast medzi tvrdými a mäkkými slabikami.	sloveso “dávať” • hovorí o histórii a práci EU • informuje o Európskom dni jazykov • naplánuje trasu výletu z Petrohradu do bydliska • vyslovuje tvrdé „y, sč,zč“	
Opakovanie	27. Opakovanie – matka múdrosti	Hovoriť o vede a technike. Urobiť interview s spisovateľom fantastických kníh. Získať nové informácie z geografie. Napísať list o pláne cesty do Ruska. Diskutovať o tom, ako by bolo bez technických vymožeností.	Žiak • hovorí o vede a technike • urobí interview s spisovateľom • získa nové informácie z geografie • napíše list o pláne cesty do Ruska • diskutuje o tom, aké by to bolo ťažké bez technických vymožeností	12

Zdroje : Zdrojom informácií je v prvom rade učebnica a pracovný zošit „KLAS 3“, gramatické tabuľky, odborné príručky, časopisy, literatúra a internet

Hodnotenie: Hodnotenie a klasifikácia vychádza z METODICKÉHO USMERNENIA. Do hodnotenia sa zahŕňajú ústne odpovede, testy, projekty a slohové práce

Učebné osnovy pre predmet

ŠPANIELSKY JAZYK

Charakteristika predmetu:

Španielsky jazyk sa na našej škole učí ako druhý cudzí jazyk. Tento predmet sa žiaci učia od prvého po štvrtý ročník štvorročného gymnázia. To znamená, že na začiatku prvého ročníka nemali žiadne vedomosti z tohto predmetu, sú úplný začiatočníci. V prvom ročníku sú španielskemu jazyku v učebnom pláne vyčlenené 3 vyučovacie hodiny týždenne. Na hodinách všetkých cudzích jazykov, a teda aj španielskeho jazyka sú triedy delené na skupiny.

Podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky má byť v prípade španielskeho jazyka, ako druhého vyučovacieho predmetu, po štyroch rokoch, dosiahnutá úroveň B1.

Ciele:

Základným cieľom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby žiak:

- dokázal podať jednoduchý opis a charakteristiku ľudí, životných a pracovných podmienok, každodenných zvyklostí, opis toho, čo má a nemá rád, vo forme krátkeho sledu jednoduchých výrazov a viet,
- dokázal odpovedať na sled jednoznačne formulovaných otázok,
- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria španielskym jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity v jazyku, ktorý si učiaci sa osvojuje,
- dokázal viac a lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

Počas štúdia žiak získa:

• Všeobecné kompetencie

Žiak na úrovni A2 má osvojené všeobecné kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- a/ vedome získať nové vedomosti a zručnosti, samostatne študovať využívajúc dostupné materiály,
- b/ opakovať si vedomosti a zručnosti, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- c/ aktívne a často využívať osvojený jazyk,
- d/ kriticky hodnotiť svoj pokrok,
- e/ pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- f/ identifikovať základné reálie krajín, cieľového jazyka,
- g/ rozoznať základné normy správania sa v krajinách, v ktorých sa hovorí daným jazykom

h/ byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

i/ účinne spolupracovať vo dvojiciach i v skupinách

• Komunikačné jazykové kompetencie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí. Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

• Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

- a/ □ bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb,
- b/ □ základné vetné modely

- c/ vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
- d/ osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- e/ gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

- **Sociolingvistické kompetencie**

Žiak dokáže:

- a/ komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- b/ jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- c/ udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov,
- d/ vyjadriť sa v situáciách jednoduchej a priamej výmeny informácií, týkajúcich sa známych a bežných vecí a záležitostí, ale z hľadiska limitovanej slovnej zásoby a gramatiky, ktorú si osvojil, je nútený podstatne zjednodušiť obsah svojej výpovede.

- **Pragmatické kompetencie**

Žiak dokáže:

- a/ sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť),
- b/ funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- c/ vytvoriť interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- d/ použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- e/ používať najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

- **Komunikačné zručnosti**

1/ Počúvanie s porozumením

Žiak za predpokladu, že reč je jasne a zreteľne formulovaná :

- a/ dokáže naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého,
- b/ rozumie slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- c/ rozumie základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- d/ vie identifikovať tému, hlavnú myšlienku vypočutej diskusie, dialógu,
- e/ rozumie základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe,
- f/ rozumie jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- g/ chápe vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú

2/ Čítanie s porozumením

Žiak dokáže porozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Žiak:

- a/ dokáže vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch,
- b/ vie vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- c/ rozumie bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach,
- d/ pochopí konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad korešpondencia, brožúry a krátke články,
- e/ porozumie jednoduché osobné listy, texty,
- f/ z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopí význam niektorých neznámych slov,
- g/ vie nájsť potrebné informácie v krátkych textoch v masovokomunikačných prostriedkoch

3/ Písomný prejav

Žiak vie:

- a/ napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- b/ napísať jednoduché osobné listy,
- c/ zaznamenať krátky jednoduchý odkaz,
- d/ stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci, činnosť, udalosť, miesto
- e/ napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- f/ opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy),
- g/ napísať krátky príbeh, rozprávanie, životopis,
- h/ napísať krátky slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru.

4/ Ústny prejav

Žiak dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou, každodenným životom a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu.

Žiak dokáže:

1/ v dialógu:

- a/ zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú, témy bežného života
- b/ používať zdvorilostné formy oslovení,
- c/ sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlňenia, reagovať na ne,
- d/ povedať, čo sa mu páči a čo nie,

METÓDY A FORMY VYUČOVANIA

Aby učiaci sa pochopili, ktoré metódy sú pre jeho učenie najefektívnejšie, musí mať možnosť stretávať sa čo s najväčším množstvom interaktívnych metód a klásť si otázky, ktoré mu objasnia procesúalnu stránku učenia sa.

- participatívne metódy

- **dialóg a diskusia** – Kino, Človek v spoločnosti, Cesta, Nákupy, Voľný čas, Informácie o Španielsku, Ľudové slávnosti, Dieta, Latinská Amerika

- **situačné (prípadové) metódy**- Cestovanie, Doprava, Človek v spoločnosti, Nákupy, Voľný čas, Ľudové slávnosti, Dieta

- **inscenačné metódy (metódy hrania role-play)**- Človek v spoločnosti, Doprava, Nákupy, Španielsko, Ľudové slávnosti, Dieta

- **brainstormingové metódy (burza dobrých nápadov)**- Slovensko, Kino, Doprava, Španielsko, Nákupy, Voľný čas, Ľudové slávnosti, Dieta, Latinská Amerika

- kognitívne metódy- Kino, Človek v spoločnosti, Doprava, Nákupy, Voľný čas, Informácie o Španielsku, Dieta, Latinská Amerika

- zážitkové metódy- Cestovanie, Doprava, Kino, Nákupy, Voľný čas, Ľudové slávnosti, Dieta, Latinská Amerika

- skúsenostné metódy- Doprava, Kino, Človek v spoločnosti, Nákupy, Voľný čas, Informácie o Španielsku, Dieta, Ľudové slávnosti, Latinská Amerika

Pri vyučovaní cudzích jazykov je dôležité striedať rôzne formy vyučovania, aby žiak sa čo najefektívnejšie zapájal do vyučovacieho procesu .

- výučba skupinová (rozdelenie žiakov do skupín podľa rôznych hľadísk, napríklad podľa záujmu, druhu činnosti, náročnosti úloh ap. Skupinu tvoria dvaja až siedmi žiaci. Práca v skupine na zlepšenie priebehu učenia a je vhodné využívať najmä vo fáze precvičovania a upevňovania poznatkov a zručností).

- výučba vo dvojiciach (využíva sa predovšetkým pri role-play, pri riešení krížoviek, pri problémových úlohách a projektoch. Táto výučba by sa mala končiť diskusiou).

- výučba kooperatívna (skupinové vyučovanie, pri ktorom sa zdôraznia sociálne aspekty. Do popredia sa dostávajú sociálno–komunikačné kompetencie, celoživotné pravidlá ako sú aktívne počúvanie, dôvera, pravdivosť, úcta, maximálne osobné nasadenie – výkon.

- samoštúdium (realizovať hlavne vo vyšších ročníkoch. Zadanie témy musí byť reálne a musí zaujať a jej vypracovanie /analýza textu, mapa mysle, kritické zhodnotenie textu/ realizuje sa v škole v rámci vyučovania, ak je prístup k informáciám /na internete, v knižnici/a možnosť ďalších aktivít.

- výučba projektová (podstatou tejto organizačnej formy je riešenie určitej úlohy komplexného charakteru – projektu, ktorý buď vychádza z praktických potrieb, alebo je s praxou úzko spätý). Pri výbere témy je potrebné zohľadniť vek a osobnosť študenta a tematický plán v danom ročníku.

- integrované tematické vyučovanie (nepritomnosť ohrozenia a podporujúce prostredie, zmysluplný obsah, možnosť výberu, obohatené prostredie, spolupráca, adekvátny čas, okamžitá spätná väzba, dokonalosť, cielený pohyb).

- problémové vyučovanie (problémové vyučovanie spočíva v tom, že v procese riešenia špeciálne vypracovaného systému problémov a problémových úloh žiaci

získavajú skúsenosti z tvorivej činnosti, prebieha tvorivé osvojovanie poznatkov a spôsobov činnosti).

- tradičné vyučovanie (rozumie sa pod tým hromadné vyučovanie a využíva sa predovšetkým pri výklade nového učiva alebo pri frontálnom skúšaní a opakovaní).
- vyučovanie v odborných učebniciach
- vyučovanie v prirodzenom prostredí.

METÓDY A FORMY VYUČOVANIA

Aby učiaci sa pochopili, ktoré metódy sú pre jeho učenie najefektívnejšie, musí mať možnosť stretávať sa čo s najväčším množstvom interaktívnych metód a klásť si otázky, ktoré mu objasnia procesnú stránku učenia sa.

- participatívne metódy
- **dialóg a diskusia** – vonkajší vzhľad, voľný čas, stravovanie a oblečenie
- **situačné (prípadové) metódy**- Nákupy - oblečenie, Voľný čas
- **inscenačné metódy (metódy hrania role-play)**- Nákupy, stravovanie, hľadanie si práce
- **brainstormingové metódy (burza dobrých nápadov)**- Nákupy, vzhľad - oblečenie
- kognitívne metódy- Nákupy, Voľný čas, Pohovor
- zážitkové metódy- Nákupy, Voľný čas,
- skúsenostné metódy- Nákupy, Voľný čas, Stravovanie

Aby učiaci sa pochopili, ktoré metódy sú pre jeho učenie najefektívnejšie, musí mať možnosť stretávať sa čo s najväčším množstvom interaktívnych metód a klásť si otázky, ktoré mu objasnia procesnú stránku učenia sa.

- participatívne metódy
- dialóg a diskusia,
- situačné (prípadové) metódy,
- inscenačné metódy (metódy hrania role-play),
- brainstormingové metódy (burza dobrých nápadov),
- kognitívne metódy,
- zážitkové metódy,
- skúsenostné metódy.

Pri vyučovaní cudzích jazykov je dôležité striedať rôzne formy vyučovania, aby žiak sa čo najefektívnejšie zapájal do vyučovacieho procesu .

- výučba skupinová (rozdelenie žiakov do skupín podľa rôznych hľadísk, napríklad podľa záujmu, druhu činnosti, náročnosti úloh ap. Skupinu tvoria dvaja až siedmi žiaci. Práca v skupine na zlepšenie priebehu učenia a je vhodné využívať najmä vo fáze precvičovania a upevňovania poznatkov a zručností).
- výučba vo dvojiciach (využíva sa predovšetkým pri role-play, pri riešení krížoviek, pri problémových úlohách a projektoch. Táto výučba by sa mala končiť diskusiou).
- výučba kooperatívna (skupinové vyučovanie , pri ktorom sa zdôraznia sociálne aspekty. Do popredia sa dostávajú sociálno–komunikačné kompetencie, celoživotné pravidlá ako sú aktívne počúvanie, dôvera, pravdivosť, úcta, maximálne osobné nasadenie – výkon).
- samoštúdium (realizovať hlavne vo vyšších ročníkoch. Zadanie témy musí byť reálne a musí zaujať a jej vypracovanie /analýza textu, mapa mysle, kritické zhodnotenie textu/ realizuje sa v škole v rámci vyučovania, ak je prístup k informáciám /na internete, v knižnici/a možnosť ďalších aktivít.

- výučba projektová (podstatou tejto organizačnej formy je riešenie určitej úlohy komplexného charakteru – projektu, ktorý buď vychádza z praktických potrieb, alebo

Prierezové témy:

V predmete SPJ sú realizované nasledujúce prierezové témy a ich tematické okruhy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

- pri projektoch, rozhovoroch, skupinovej práci
- komunikácia
- kreativita
- sebarealizácia a sebaorganizácia

Mediálna výchova

- pri práci v rámci konverzačných tém, pri čítaní s porozumením
- fungovanie a vplyv médií v spoločnosti

Multikultúrna výchova

- pri reáliách, poznávaní významu cudzieho jazyka ako prostriedku komunikácie, poznávaní kultúrnych zvyklostí španielsky hovoriacich krajín
- kultúrna diferenciacia
- multikulturalita

Environmentálna výchova

- pri diskusiách, projektoch, pri čítaní na danú tému
- ľudské aktivity a problematika životného prostredia

Výchova k mysleniu v európskych a globálnych súvislostiach

- pri reáliách, konverzačných témach voľný čas – cestovanie, prázdniny, hudba, film a pod.
- Európa a svet nás zaujímajú
- Objavujeme Európu a svet

Ochrana života a zdravia

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Ročník: **PRVÝ**

1_ . ročník (_3_ hodín týždenne, _99_ hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Človek v spoločnosti	Traja kamaráti-Človek v spoločnosti	Opis situácie	Opísal situáciu medzi kamarátmi	30
		Opis triedy, školy,	Pomenoval vzťahy	

	Škola	spolužiakov, vzťah k predmetom	a opísal triedu a školu	
	Vyjadrenie gramatických pádov, slovesá	vyjadriť pády pomocou predložiek, vyčasovať slovesá	vyjadril pády a vyčasoval slovesá	
	V Kaviarni	Pomenovať hotely, služby, nakupovanie	Pomenoval všetko o službách a nákupoch	
	Základné číslovky, spojky, slovná zásoba	Vyjadriť opisom slová, použiť spojky	Použil spojky v správnom tvare, vyjadril slová	
	Petrova rodina- výchova k manželstvu a rodičovstvu	Rozprávanie o členoch rodiny, vzťahoch medzi nimi, záľuby	Rozprával o členoch a vzťahoch v rodine	
	Ukazovacie zámená, nepravidelné slovesá	Vyjadrovať zámená vo vetách a určovať nepravidelných slovies	Vyjadril zámená vo vetách a určil nepravidelné slovesá	
Kino	Voľný čas- názvy dní, prechádzky, príprava osláv	Opis narodeninových osláv- prípravy, pomenovať dni v týždni	Rozprával o narodeninovej oslave, pomenoval dni	30
	Rozhovory (dialogy)	vyjadriť situáciu dialogom	Dialogom vyjadril situáciu (určenú)	
	Juraj má na ponáhlo, zvrtné zámená, príslovky.	Porozprávať o Jurajovi, vytvoriť príslovky (-mente)	Porozprával príbeh a vyjadril gramatiku	
	Radové číslovky, slovná zásoba	Ovládať rozdiel medzi zakl. č. a radovými	ovladal rozdiel medzi zak.č a radovými číslovkami	
Cesta	Un viaje- Cestovanie	Opis miest kam rád chodí, dopravné prostriedky, výhody - nevýhody	Opísal miesta kam cestuje, dopravné prostriedky	
	Osobné zámená v 3 a 4 páde- nesamostatné tvary, slovná zásoba	Vyjadriť zámená v 3 a 4 páde	Vyjadril zámená v 3 a 4 páde	

Slovensko Doprava	Geografické údaje, historia, turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície. Dopravné prostriedky, osobná doprava,	Používa- najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.	

Zdroje:

Základným zdrojom pre vyučujúcich a žiakov v prvom ročníku je učebnica: J. Lenghartová- Španielčina I., Cumbre-curso de nivel elemental- compone-Erika Hernández, Lopéz, Gila, Alvaréz, Campillo, Fejardo, Varo, Guerrero- Abanico, L. Trup- slovník, španielsko-slovenský, slovensko-španielsky, Universidad de Salamanca- diccionario de la lengua espanola, E. Hanáková, A. Kucharíková- Espanol en comunicacion, Sanchez, Martín, Matílla- Gramática práctica de espanol para extranjeros, J.C. Montero, L.S. Bernardino- Reálie španielsky hovoriacich krajín.

Hodnotenie:

Bude vychádzať z platnej legislatívy, pričom ako podklady na záverečné hodnotenie budú slúžiť:

- priebežné gramatické testy na zhodnotenie písomného prejavu,
- projektové
- individuálna či skupinová konverzácia na zhodnotenie ústneho prejavu,
- posluchové cvičenia, interpretácia textu na zhodnotenie porozumenia,
- slohové písomné práce.

Výslovnosť

- Krátka, zreteľná, napätá výslovnosť prízvuchnosť a neprízvuchnosť samohlások.
- Výslovnosť dvojhĺások a trojhĺások, rozlišovanie r-rr.
- Tvrdá výslovnosť spoluhlások pred e, i.
- Výslovnosť spojení pomocných slov so plnovýznamovými slovami.
- Rytmické členenie vety.
- Intonácia základných typov viet.

Lexika

- Slovotvorné prostriedky na rozširovanie potenciálnej slovnej zásoby žiakov, a to:
- prípony podstatných mien: -o, -a, -e, -ista, -eros, -era, -dor, -dora, -ción, -ida, -ante, -mente, -ente, -iente, -miente, -ita, -ito, -illo, -illa, -ismo, -tor, -sor, -sora, -dad, -tad, -ia;
  - prípony sloviac: -ar, -ear, -ificar, -izar;
  - prípony prídavných mien: -able, -ible, -esa, -iso(a), -ista, -oso(a), -al, -il, -ante, -ano, -iente, -der, -eno, -ense;
  - predpony prídavných mien a sloviac: re-, de-, en-, sobre-, inter-, ante-, des-, dis-, co-, con-, pre-, anti-, in-, pro-;
  - predpôň podstatných mien: in-, anti-, pro-, re-, de-, des-, dis-, trans-;
  - tvorenie podstatných mien konverziou.

Gramatika

Vetná skladba

A. Produktívne i receptívne

- Oznamovacie, opytovacie (s opytovacím slovom i bez neho) a rozkazovacie vety a ich záporné varianty.
- Vety s neurčitým podmetom a neosobné vety.
- Základné spôsoby vyjadrovania podmetu.
- Vyjadrovanie prísudku: zložený prísudok (osobný tvar slovesa + infinitív al. gerundium), menný prísudok.
- Sponové slovesá: ser, estar, parecer, tenerse por, hacerse, ponerse, volverse, seguir, resultar, quedar.
- Slovosled vo vete s dôrazom na postavenie prídavných mien a tzv. neprízvučných tvarov osobných zámen.
- Súvetia tvorené pomocou spojok y, o, pero, sino.
- Podradňovacie súvetia s vedľajšou vetou predmetovou (que, si, qué), časovou (cuando, antes (de)que, después(de)que), príčinnou (porque), účelovou (para que), podmienkovou (si), spôsobovou (sin que), prípustkovou (aunque, bienque).

B. Receptívne

- Jednočlenné vety oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie.
- Priradňovacie súvetie so spojkou mas.
- Podradňovacie súvetia tvorené s pomocou vzťažných zámen a prísloviac.
- Infinitívne konštrukcie so slovesami: ver, mirar, oír, escuchar, sentir, gritar.

Tvaroslovie

A. Produktívne i receptívne

- Používanie členov.
  - Funkcie prídavného mena. Vyjadrovanie zhody prídavných mien s podstatnými menami. Skrátené tvary prídavných mien: buen(o), mal(o), gran(de).
  - Stupňovanie prídavných mien. Dve formy superlatívu.
  - Používanie osobných zámen s predložkami: a, para, de, en, por, sin, con, entre.
- Oslovovanie tú-usted, vosotros-ustedes.
- Privlastňovacie, ukazovacie, opytovacie a zvrätané zámená.

- Základné a radové číslovky, vyjadrovanie dátumu, letopočtu a určovanie času podľa hodínok.
  - Prechodné a neprechodné slovesá, ich osobitosti. Rôzne typy časovania sloviess: Systém slovesných spôsobov na vyjadrovanie postojov hovoriaceho (indikatív, imperatív, kondicionál, subjunktív) a vzťahov medzi vetami.
  - Systém slovesných tvarov: Presente de Indicativo, Preterito Imperfecto de Indicativo, Preterito Indefinido, Futuro Simple, Futuro proximo, Preterito perfecto de Indicativo, Modo Subjuntivo, Modo Potencial, Presente de Subjuntivo, El Imperativo afirmativo, Imperativo negativo.
  - Predložky na vyjadrovanie priestorových, časových a iných vzťahov.
- B. Receptívne
- Poznať významovotvornú funkciu člena pri formálne zhodných slovách: el frente-front, la frente-čelo.
  - Preterito Pluscuamperfecto de Indicativo.
  - Súslednosť časov. Najtypickejšie spôsoby vyjadrovania súslednosti v grafickom texte.
  - Vzťažné zámená.
  - Príslovkové spojenia: a ciegas, a todo correr, al contrario, de prisa, de golpe, de buena gana, de mala grana; en resumen; en total; en balde; por desgracia; por fortuna.
- Pravopis, grafika
- Označovanie prízvukov.
  - Písanie otáznikov, výkričníkov, úvodzoviek.

Ročník: **Druhý**

2. ročník (_3_ hodín týždenne, _99_ hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Človek (žiak) v spoločnosti	De visita (na návšteve), prechodník, väzba estar +prechodník	Porozprávať o návšteve u priateľa, vyjadriť priebehový čas.	Porozprával o návšteve u priateľa a vyjadril vo vetách priebehový čas.	21
	Samostatné privlastňovacie zámená, nepravidelné slovesá TRAER a PONER	Vytvoriť vety na danú gramatiku.	Vytvoril vety na danú gramatiku.	
	De compras (náklady) – Obchod a služby	Porozprávať o obchodnej sieti v našom meste, kam a čo chodíme kupovať, kvalita obsluhy, ceny.	Porozprával o obsluhu v obchodoch a o cenách-porovnanie	
	Oslavy - dátumy pre všetky oslavy, ktoré sa konajú	Vyjadriť vlastnými slovami prípravy na oslavu.	Vyjadril vlastnými slovami ako sa pripravuje na oslavu.	
	Jednoduchý minulý čas, výrazy po ktorých sa tento	Žiak používa základné vetné modely.	Žiak dokáže používať základné	

	čas používa.		vetné modely.	
Prázdniny	Prázdniny u mojich starých rodičov- Voľný čas	Žiak používa vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení.	Žiak dokáže používať vymedzený repertoár naučených slovných spojení.	30
	Jednoduchý minulý čas nepravidelných slovies, vyjadrenie bezprostrednej minulosti.	Žiak používa gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.	Žiak dokáže používať základné vetné modely	
	Kde tráviť voľný čas, prechádzky po Bratislave jej okolie, obľúbené činnosti, koníčky, kultúrne a iné zážitky.	Žiak používa bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre jednoduché komunikačné potreby.	Žiak dokáže používať bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre jednoduchú komunikáciu.	
	Komunikácia- rozhovor	Žiak komunikuje v bežných spoločenských situáciách .	Žiak dokáže komunikovať v bežných spoločenských situáciách	
Španielsko	Hlavné informácie o Španielsku, povrch, najvyšší vrch....	Vyhľadať informácie o základných dátach.	Vyhľadal a informoval o Španielsku.	48
	Obyvateľstvo, ekonomika, turistika.	Pripraviť projekt o téme.	Pripravil projekt o danej téme.	
	Štát, vláda parlament.	Vyhľadať informácie o vláde.	Vyhľadal informácie o španielskej vláde.	
	Zvyky- stravovacie návyky u nás a v Španielsku- porovnanie.	Informovať o zisteniach.	Informoval o zisteniach nájdených na nete.	
	Španielske regiony- znaky jednotlivých regionov v	Žiak používa gramatické javy, slovnú zásobu	Žiak dokáže používať gramatické javy, slovnú zásobu	
	Príčastie minulé, trpný rod, určitý člen pri vlastných menách.	Použiť správne gramatické tvary vo vetách.	Použil správne gramatické tvary vo vetách.	
	Koľko práce ma to stálo- Vzory a ideály , zložený minulý čas	Opis článku s príslušnou gramatikou.	Opísal článok a vyjadril gramatiku.	
	Príslovky, slovná zásoba, nepravidelné sloveso satisfacer.	Použiť danú gramatiku v rozhovore.	Použil danú gramatiku v rozhovore.	

Zdroje:

Základným zdrojom pre vyučujúcich a žiakov v prvom ročníku je učebnica: J. Lenghartová- Španielčina I-II., Cumbre-curso de nivel elemental- compone-Erika Hernández, Lopéz, Gila, Alvaréz, Campillo, Fejardo, Varo, Guerrero- Abanico, L. Trup- slovník, španielsko-slovenský, slovensko-španielsky, Universidad de Salamanca- diccionario de la lengua espanola, E. Hanáková, A. Kucharíková- Espanol en comunicacion, Sanchez, Martín, Matílla- Gramática práctica de espanol para extranjeros, J.C. Montero, L.S. Bernardino- Reálie španielsky hovoriacich krajín.

Hodnotenie:

Bude vychádzať z platnej legislatívy, pričom ako podklady na záverečné hodnotenie budú slúžiť:

- priebežné gramatické testy na zhodnotenie písomného prejavu,
- projektové
- individuálna či skupinová konverzácia na zhodnotenie ústneho prejavu,
- posluchové cvičenia, interpretácia textu na zhodnotenie porozumenia,
- slohové písomné práce.

Výslovnosť

- Krátka, zreteľná, napätá výslovnosť prízvuchnosť a neprízvuchnosť samohlások.
- Výslovnosť dvojhĺások a trojhĺások, rozlišovanie r-rr.
- Tvrdá výslovnosť spoluhlások pred e, i.
- Výslovnosť spojení pomocných slov so plnovýznamovými slovami.
- Rytmické členenie vety.
- Intonácia základných typov viet.

A. Produktívne i receptívne

- Používanie členov.
- Funkcie prídavného mena. Vyjadrovanie zhody prídavných mien s podstatnými menami. Skrátené tvary prídavných mien: buen(o), mal(o), gran(de).
- Stupňovanie prídavných mien. Dve formy superlatívu.
- Používanie osobných zámen s predložkami: a, para, de, en, por, sin, con, entre. Oslovovanie tú-usted, vosotros-ustedes.
- Privlastňovacie, ukazovacie, opytovacie a zvrtné zámená.
- Základné a radové číslovky, vyjadrovanie dátumu, letopočtu a určovanie času podľa hodínok.
- Prechodné a neprechodné slovesá, ich osobitosti. Rôzne typy časovania sloviess: Systém slovesných spôsobov na vyjadrovanie postojov hovoriaceho (indikatív, imperatív, kondicionál, subjunktív) a vzťahov medzi vetami.

- Systém slovesných tvarov: Presente de Indicativo, Preterito Imperfecto de Indicativo, Preterito Indefinido, Futuro Simple, Futuro proximo, Preterito perfecto de Indicativo, Modo Subjuntivo, Modo Potencial, Presente de Subjuntivo, El Imperativo afirmativo, Imperativo negativo.

- Predložky na vyjadrovanie priestorových, časových a iných vzťahov.

B. Receptívne

- Poznať významovotvornú funkciu člena pri formálne zhodných slovách: el frente-front, la frente-čelo.

- Preterito Pluscuamperfecto de Indicativo.

- Súslednosť časov. Najtypickejšie spôsoby vyjadrovania súslednosti v grafickom texte.

- Vzťažné zámená.

- Príslovkové spojenia: a ciegas, a todo correr, al contrario, de prisa, de golpe, de buena gana, de mala grana; en resumen; en total; en balde; por desgracia; por fortuna.

Pravopis, grafika

- Označovanie prízvukov.

- Písanie otáznikov, výkričníkov, úvodzoviek.

Ročník: Tretí

3 ročník (3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Oslavy	Jedlá názvy, podobné stravovacie návyky, hodinové intervaly.	Žiak používa: bežné slová a slovné spojenia.	Žiak dokáže používať bežné slová a slovné spojenia	40
	Stravovanie	Opis príbehu dievčaťa, ktoré chcelo schudnúť, cvičenie, rady od priateľov	Opísal príbeh o dievčati, ktoré chcelo schudnúť.	
	Dieta- Ochrana človeka a zdravia	Komunikovať medzi personálom a klientom.	Žiak dokáže zvládnuť jednoduchú komunikáciu	
	Reštaurácie	Použiť gramatiku (predminulý čas, vyjadrenie predčasnej minulosti)	Dokáže používať najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet, potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom úseku.	

Španielsko	Španielsko- základné informácie	Opis Španielska ako krajiny od histórie až po súčasnosť.	Opísal Krajinu od jej počiatku až po súčasnosť.	25
	Ekonomika	Opis ekonomiky v Španielsku čo je najdôležitejšie, delenie regionov, súslednosť časovv oznamovacom spôsobe	Opísal a nazbieral informácie o ekonomike v Španielsku.	
	Luis Buñuel	Informovať o živote a práci, známej osobnosti, tvorba filmov a jeho spolupráca so slávnymi osobnosťami.	Informoval o známej osobnosti. O jeho živote a tvorbe.	

	Hlavné mesto	Opis hlavného mesta, rozloha, obyvateľstvo, rieky, hlavné námestie, čo sa tam dialo v minulosti a teraz.	Dokázal opísať, hlavné mesto a jeho históriu.	
Zamestnanie	Moji rodičia nechcú aby som sa venovala tejto profesii- článok	Žiak sformuluje svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou.	Žiak dokáže sformulovať svoje myšlienky.	9
	Skracovanie vedľajších viet uvedených spojku QUE	Použiť jednoduché výrazové prostriedky.	Použil jednoduché výrazové prostriedky.	
	Tvorenie otázok na rozhovor do zamestnanie,	Vedieť vytvoriť otázky na výber do práce	Vedel vytvoriť otázky na rozhovor do zamestnania .	
	Spojovací spôsob zloženého minulého času, minulý infinitív.	Funkčne využíva základné jazykové prostriedky.	Dokáže využívať jazykové prostriedky.	
Latinská Amerika	Kolonizácie, politické systémy, jazyky a pod.využívanie minulého podmienovacieho spôsobu.	Informovať o základných dátach Latinskej Ameriky	Informoval o základných dátach Latinskej ameriky.	9
	Latinská literatúra	Informovať o troch autoroch z Latinskej Ameriky	Informoval o troch autoroch z Latinskej Ameriky.	
Príroda	Príroda v Salamance- Ochrana človeka a prírody	Opis prírody v meste Salamanca, výhody a nevýhody.	Opísal prírodu v meste Salamanca.	16
	Pre mňa je veľmi dôležité aby tam bolo viac zelene	Porozprávať o článku týkajúci sa zelene a životného prostredia.	Porozprával o článku týkajúci sa zelene a životného prostredia.	
	Trávenie voľného času v prírode, stane pod holým nebom	Informovať spolužiakov o svojich zážitkoch s prírody	Informoval spolužiakov o svojich zážitkoch s prírody.	

Zdroje:

Základným zdrojom pre vyučujúcich a žiakov v prvom ročníku je učebnica: J. Lenghartová- Španielčina I-II., Cumbre-curso de nivel elemental- compone-Erika Hernández, Lopéz, Gila, Alvaréz, Campillo, Fejardo, Varo, Guerrero- Abanico, L. Trup- slovník, španielsko-slovenský, slovensko-španielsky, Universidad de Salamanca- diccionario de la lengua española, E. Hanáková, A. Kucharíková- Español en comunicacion, Sanchez, Martín, Matílla- Gramática práctica de español para extranjeros, J.C. Montero, L.S. Bernardino- Realie španielsky hovoriacich krajín.

Hodnotenie:

Bude vychádzať z platnej legislatívy, pričom ako podklady na záverečné hodnotenie budú slúžiť:

- priebežné gramatické testy na zhodnotenie písomného prejavu,
- projektové
- individuálna či skupinová konverzácia na zhodnotenie ústneho prejavu,
- posluchové cvičenia, interpretácia textu na zhodnotenie porozumenia,
- slohové písomné práce.

Výslovnosť

- Krátka, zreteľná, napätá výslovnosť prízvuchnosť a neprízvuchnosť samohlások.
- Výslovnosť dvojhlasok a trojhlasok, rozlišovanie r-rr.
- Tvrdá výslovnosť spoluhlások pred e, i.
- Výslovnosť spojení pomocných slov so plnovýznamovými slovami.
- Rytmické členenie vety.
- Intonácia základných typov viet.

A. Produktívne i receptívne

- Používanie členov.
- Funkcie prídavného mena. Vyjadrovanie zhody prídavných mien s podstatnými menami. Skrátené tvary prídavných mien: buen(o), mal(o), gran(de).
- Stupňovanie prídavných mien. Dve formy superlatívu.
- Používanie osobných zámen s predložkami: a, para, de, en, por, sin, con, entre. Oslovovanie tú-usted, vosotros-ustedes.
- Privlastňovacie, ukazovacie, opytovacie a zvrtné zámená.
- Základné a radové číslovky, vyjadrovanie dátumu, letopočtu a určovanie času podľa hodínok.
- Prechodné a neprechodné slovesá, ich osobitosti. Rôzne typy časovania sloviess: Systém slovesných spôsobov na vyjadrovanie postojov hovoriaceho (indikatív, imperatív, kondicionál, subjunktív) a vzťahov medzi vetami.

- Systém slovesných tvarov: Presente de Indicativo, Preterito Imperfecto de Indicativo, Preterito Indefinido, Futuro Simple, Futuro proximo, Preterito perfecto de Indicativo, Modo Subjuntivo, Modo Potencial, Presente de Subjuntivo, El Imperativo afirmativo, Imperativo negativo.

- Predložky na vyjadrovanie priestorových, časových a iných vzťahov.

B. Receptívne

- Poznať významovotvornú funkciu člena pri formálne zhodných slovách: el frente-front, la frente-čelo.

- Preterito Pluscuamperfecto de Indicativo.

- Súslednosť časov. Najtypickejšie spôsoby vyjadrovania súslednosti v grafickom texte.

- Vzťažné zámená.

- Príslovkové spojenia: a ciegas, a todo correr, al contrario, de prisa, de golpe, de buena gana, de mala grana; en resumen; en total; en balde; por desgracia; por fortuna.

Pravopis, grafika

- Označovanie prízvukov.

- Písanie otáznikov, výkričníkov, úvodzoviek.

ROČNÍK: ŠTVRTÝ

4. ročník (2. hodiny týždenne, 60. hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hod.
Zdanie klame	Vonkajší výzor- Osobnostný a sociálny rozvoj	Opis človeka	Opísal vonkajší výzor	15
	Charakter človeka	Pomenovať vlastnosti človeka	Pomenoval vlastnosti človeka	
	Aký sú ľudia v Španielsku	Rozprávanie a porovnávanie	Zhromaždil informácie o ľuďoch zo Španielska	
	Rôznorodosť ľudí	Opis ľudí v Španielsku a na Slovensku	Charakterizoval vlastnosti ľudí na Slovensku a v Španielsku	
	Prvý dojem pri pohovore	Rozprávanie o oblečení a správaní sa pri pohovore do práce	Rozprával o otázkach ktoré sa dávajú pri prijímaní do práce	
Strava a oblečenie	Dieta	Opis vlastných skúseností	Porozprával o diete a jej výhodách a nevýhodách	10
	Recepty	Rozprávanie o strave,	Informoval	

		ktorá je výživná	o výživnej strave, zhromaždil recepty	
	Najlepšie strava je vegetariánska	Vyjadrenie svojho názoru na bezmäsitú stravu	Zhromaždil informácie a výhodách a nevýhodách vegetariánstva	

	Potraviny	Vymenovanie potravín a zaradenie ich do potravinového reťazca	Zaradil všetky potraviny do správnych tried	
	Oblečenie	Informácie o zmene oblečenia po diete	Porozprával o skúsenosti svojej alebo o skúsenosti z okolia	
Životná úroveň	Podmienky v ktorých žijeme	Opis životných podmienok	Porozprával o vlastných životných skúsenostiach	15
	Ekonomika	Porovnávanie u nás a vo krajinách s vyššou životnou úrovňou	Pochopil a zhromaždil informácie o danej problematike	
	Solidarita s chudobnými krajinami	_jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov	-dokáže: jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov	
	Hľadanie práce	Porozprávať ako by si predstavoval svoju prácu do budúcnosti	Informoval o postupe hľadania práce	
		Informovať spolužiakov	Dokázal sa	

	Postoj k dnešným podmienkam čo sa týka práce	o svojom názore (slohová práca)	orientovať v danej problematike	
Drogy	Kriminalita – Ochrana života a zdravia	Vyjadriť svoj názor a podeliť sa s vlastnými skúsenosťami	-dokáže: jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov	20
	V tejto štvrti sa nedá žiť	Opis svojho okolia, výhody a nevýhody v tom , že tam žije	Žiak dokáže používať: _bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb	

	Spomienky mladého dievčaťa čo drogovalo	Vyjadriť svoj názor na článok	_ vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné schopnosti	
	Záľuby, ktoré by mali mať mladí ľudia aby neprepadli drogám	Zhromaždiť informácie o záľubách, ktoré žiak sám osobne má	Porozprával o svojich záľubách a informoval spolužiakov o danej problematike	
	Stratiť identitu aby si zapadol	Opis textu k danej téme a vlastné skúsenosti	Opísal svoje skúsenosti pomocou textu a osvojenej slovnej zásobe	

Výslovnosť

- Krátka, zreteľná, napätá výslovnosť prízvučnosť a neprízvučnosť samohlások.
- Výslovnosť dvojhlások a trojhlások, rozlišovanie r-rr.
- Tvrdá výslovnosť spoluhlások pred e, i.
- Výslovnosť spojení pomocných slov so plnovýznamovými slovami.
- Rytmické členenie vety.
- Intonácia základných typov viet.

A. Produktívne i receptívne

- Používanie členov.
- Funkcie prídavného mena. Vyjadrovanie zhody prídavných mien s podstatnými menami. Skrátene tvary prídavných mien: buen(o), mal(o), gran(de).
- Stupňovanie prídavných mien. Dve formy superlatívu.
- Používanie osobných zámen s predložkami: a, para, de, en, por, sin, con, entre. Oslovovanie tú-usted, vosotros-ustedes.
- Privlastňovacie, ukazovacie, opytovacie a zvrtné zámená.
- Základné a radové číslovky, vyjadrovanie dátumu, letopočtu a určovanie času podľa hodínok.
- Prechodné a neprechodné slovesá, ich osobitosti. Rôzne typy časovania sloviess: Systém slovesných spôsobov na vyjadrovanie postojov hovoriaceho (indikatív, imperatív, kondicionál, subjunktív) a vzťahov medzi vetami.
- Systém slovesných tvarov: Presente de Indicativo, Preterito Imperfecto de Indicativo, Preterito Indefinido, Futuro Simple, Futuro proximo, Preterito perfecto de Indicativo, Modo Subjuntivo, Modo Potencial, Presente de Subjuntivo, El Imperativo afirmativo, Imperativo negativo.
- Predložky na vyjadrovanie priestorových, časových a iných vzťahov.

B. Receptívne

- Poznať významovotvornú funkciu člena pri formálne zhodných slovách: el frente-front, la frente-čelo.
- Preterito Pluscuamperfecto de Indicativo.
- Súslednosť časov. Najtypickejšie spôsoby vyjadrovania súslednosti v grafickom texte.
- Vzťažné zámená.
- Príslovkové spojenia: a ciegas, a todo correr, al contrario, de prisa, de golpe, de buena gana, de mala grana; en resumen; en total; en balde; por desgracia; por fortuna.

Pravopis, grafika

- Označovanie prízvukov.
- Písanie otáznikov, výkričníkov, úvodzoviek.

Zdroje:

Základným zdrojom pre vyučujúcich a žiakov v prvom ročníku je učebnica:
J. Lenghartová- Španielčina I-II., Cumbre-curso de nivel elementar- compone-Erika Hernández, Lopéz, Gila, Alvaréz, Campillo, Fejardo, Varo, Guerrero- Abanico, L. Trup- slovník, španielsko-slovenský, slovensko-španielsky, Universidad de Salamanca- diccionario de la lengua espanola, E. Hanáková, A. Kucharíková- Espanol en comunicacion, Sanchez, Martín, Matílla- Gramática práctica de espanol para extranjeros, J.C. Montero, L.S. Bernardino- Reálie španielsky hovoriacich krajín.

Hodnotenie:

Bude vychádzať z platnej legislatívy, pričom ako podklady na záverečné hodnotenie budú slúžiť:

- priebežné gramatické testy na zhodnotenie písomného prejavu,
- projektové
- individuálna či skupinová konverzácia na zhodnotenie ústneho prejavu,
- posluchové cvičenia, interpretácia textu na zhodnotenie porozumenia,
- slohové písomné práce.

Učebné osnovy pre predmet

FYZIKA

Charakteristika predmetu:

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote.

Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane také základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach. Získa schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne.

Štandardy tohto vzdelávacieho programu určujú iba všeobecný základ pre všetkých žiakov. Ich splnenie nie je postačujúcou prípravou na maturitnú skúšku, je pre ňu len východiskom.

Predmetu sme pridali **2 disponibilné hodiny, jednu v 2.ročníku a jednu v 3.ročníku.**

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet. Hodinová dotácia bola navýšená z dôvodu zvýšenia kvality výkonu. Kvalita výkonu sa mení tým, že sa vytvorí väčší priestor na utvrdenie, upevnenie a komplexnejšie využívanie učiva v časti **Pozorovanie, meranie, experiment, Elektrina a magnetizmus, Energia okolo nás**

Ciele:

Sú rozdelené do jednotlivých oblastí:

Oblasť: Svet/prírodovedné poznatky a myšlienky

Žiaci opíšu spôsoby, ktorými prírodné vedy pracujú,

- vyhodnotia zisky a nedostatky aplikácií vedy,
- diskutujú na tému etických a morálnych otázok vyplývajúcich z aplikácie vedy,
- diskutujú o tom, ako je štúdium vedy podmienené kultúrnymi vplyvmi,
- chápu, ako rôzne prírodovedné disciplíny vzájomne súvisia a ako súvisia s inými predmetmi,
- považujú vedu za aktivitu spolupráce,
- demonštrujú znalosť vedeckých faktov, definícií, zákonov, teórií, modelov,
- demonštrujú schopnosť používať vhodnú terminológiu, vrátane použitia symbolov.

Oblasť: Komunikácia

Žiaci vyjadrujú myšlienky, argumenty, praktické skúsenosti z pozorovania

- použitím vhodného slovníka a jazyka,
- použitím grafov a tabuliek,
- použitím vhodného formátu laboratórneho protokolu,
-

Oblasť: Prírodovedné bádanie/vykonávanie experimentov

Žiaci formulujú problém vo forme otázky, ktorá môže byť zodpovedaná experimentom,

formulujú hypotézu,

- testujú hypotézu v podmienkach riadenia jednej nezávisle premennej veličiny,
- plánujú experiment,
- naznačia záver konzistentný s realizovaným experimentom, komentujú chyby merania,
- vyhodnotia celkový experiment vrátane použitých postupov,
- postupujú podľa slovných i písaných inštrukcií,
- vyberú a bezpečne použijú experimentálnu zostavu, materiál, techniku vhodnú na meranie,
- vykonajú experiment bezpečne, zaznamenajú údaje z pozorovania a merania,
- použijú vhodné nástroje a techniku na zber dát,
- spolupracujú v skupine rovesníkov zostavenej učiteľom.

Oblasť: Spracovanie dát

Žiaci riešia úlohy s úplne definovaným problémom, ako aj úlohy s neúplne definovaným problémom a neúplne definované úlohy,

- organizujú, prezentujú a vyhodnocujú dáta rôznymi spôsobmi,
- transformujú dáta prezentované jednou formou do inej formy vrátane matematických výpočtov, grafov, tabuliek,
- identifikujú trendy v dátach,
- vytvárajú predpovede založené na dátach,
- naznačujú závery založené na dátach,
- odhadujú dáta na základe vlastnej skúsenosti,
- použijú poznatky na vysvetlenie záverov.

ŠTRUKTÚRA KOMPETENCIÍ ROZVÍJANÝCH VYUČOVANÍM FYZIKY

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

Vzdelávací obsah predmetu je rozdelený na sedem tematických okruhov:

Pozorovanie, meranie, experiment

Sila a pohyb

Vlastnosti kvapalín a plynov

Periodické deje

Elektrina a magnetizmus

Elektromagnetické žiarenia a častice mikrosвета

Energia okolo nás

Tematický okruh Energia okolo nás je tematicky rozdelený a vložený do okruhov: Sila a pohyb, Elektrina a magnetizmus, Elektromagnetické žiarenia a častice mikrosвета. Hlavná časť okruhu Pozorovanie, meranie, experiment je sústredená hlavne do tretieho ročníka z dôvodu jednej delenej hodiny počas školského roka.

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

Ak chceme dosiahnuť stanovené ciele je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť

viac foriem a metód. Ich striedanie môže prispieť k udržaniu pozornosti žiaka a vyhnúť sa stereotypu.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej vyučovacej hodine dosiahnuť.

Metódy :

- expozičná metóda – využíva sa pri výklade nového učiva
- fixačná metóda – využíva sa pri opakovaní a upevňovaní učiva
- motivačná metóda – jej cieľom je žiaka zaujať, prebudiť v ňom kreativitu
- brainstorming – burza nápadov – dáva žiakovi možnosť vyjadriť svoj názor k danému problému, prípadne viesť diskusiu s ostatnými, s cieľom vybrať najvhodnejšie riešenie
- projektová metóda

Formy:

- klasický typ hodiny – opakovanie, výklad, upevňovanie učiva
- práca v skupinách
- tvorba a prezentácia projektov
- praktické cvičenia
- samostatná práca
- hodina s využitím IT
- riadený rozhovor – beseda
- diskusia

Prierezové témy:

Enviromentálna výchova –

V oblasti vedomostí, zručností a schopností:

- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;
- schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;
- vedieť hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce.

V oblasti postojov a hodnôt

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu;
- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;

- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehĺbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

Mediálna výchova:- praktickej schopnosti obhájiť svoj názor, argumentovať, diskutovať, verejne vystupovať

Multikultúrna výchova - Viesť žiakov k chápaniu činnosti človeka v jej **prepojení** na prirodzené životné prostredie.

Podnecovať **samostatné uvažovanie** o vzťahu človeka k životnému prostrediu.

Formovať toleranciu k odlišným **životným štýlom**.

Rozvíjať schopnosť **prepájať poznatky** z viacerých predmetov.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti- Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií a ďalšie spôsobilosti, napríklad dokážu: vhodným spôsobom zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt, zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, poznajú ich funkciu, formálnu úpravu a vedia ju aplikovať, vytvoriť základné písomnosti osobnej agendy v elektronickej podobe, pri tvorbe osobnej agendy využiť nástroje IKT, identifikovať a popísať problém, podstatu javu, navrhnuť postup riešenia problému a spracovať algoritmus, získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich, na základe získaných informácií formulovať jednoduché uzávery, na základe stanovených kritérií posúdiť rôzne riešenia a ich kvalitu, kultivovane prezentovať svoje produkty, názory, prijať kompromis alebo stanovisko inej strany.

Ochrana života a zdravia

Mechanika kvapalín a plynov - tlaková vlna, podtlak ako dôsledok tlakovej vlny, použitie prúdnic pri hasení požiarov, meranie rýchlosti prúdenia, bezpečnosť leteckej dopravy (vzdušné víry).

Molekulová fyzika a termodynamika - účinok tepelného žiarenia na ľudský organizmus, prvá pomoc, premena tepla na mechanickú

Vlnenie - zisťovanie zdroja zvuku, určovania polohy a odhad vzdialenosti zdroja zvuku, overovanie v noci, fyzikálna podstata hluku, šírenie hluku od zdrojov, nadmerný hluk na pracovisku, psychohygienické účinky hluku na človeka a ich vplyv na pracovnú úrazovosť.

Elektrina a magnetizmus - statická elektrina, zákaz plnenia ľahko zápalných kvapalín do nádob z plastov, nebezpečenstvo požiaru v prašnom prostredí, zásady použitia hasiacich prístrojov pri hasení elektrických zariadení.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Môže sa napríklad realizovať prostredníctvom modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

1. ročník, počet hodín týždenne 2 (66 ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Pozorovanie, meranie, experiment	Odhad chyby merania spôsobenej meradlom. Odhad a znázornenie chyby merania. Vyjadrenie hodnoty fyzikálnej veličiny pomocou hlavnej jednotky aj jej násobkov a dielov. Používať počet platných cifier v zápise hodnoty veličiny.	Graficky zobrazit' chyby merania pri kreslení grafu fyzikálnej závislosti. Používať zápis jednotiek v tvare 1 nm, aj v tvare 1×10^{-9} m. Napríklad 0,0123 m = 12,3 mm. Rozlišovať hodnotu 1,00 m a hodnotu 1 m. (prvá hodnota s presnosťou na tri platné cifry, druhá hodnota na jednu platnú cifru).	Vysvetliť, ako súvisí chyba merania s kreslením čiary, ktorá aproximuje meraním získanú fyzikálnu závislosť. Vedieť používať zápis jednotiek v tvare 1 nm, aj v tvare 1×10^{-9} m. Zaokrúhľovať vypočítané hodnoty s ohľadom na presnosť hodnôt vstupujúcich do výpočtu.	7
Sila a pohyb	Znázornenie sily vektorovou úsečkou, vektorová veličina. Sila ako miera vzájomného pôsobenia. Tretí Newtonov zákon. Skladanie síl. Rozklad sily na zložky s danými smermi. Trecie sily	Skúmať súvislosť medzi smerom a veľkosťou sily. Tretí Newtonov zákon. Skladanie síl pôsobiacich na teleso v jednej priamke a rôznobežných síl pôsobiacich na teleso v spoločnom pôsobisku. Znázorniť tiažovú silu pôsobiacu na teleso na naklonenej rovine. Merať treciu silu silomerom. Pomenovať valivé trenie.	Vedieť znázorniť schému javu v ktorom pôsobia rôzne sily, pri zvolenom jednotkovom vektore sily. Vedieť pomenovať sily pôsobiace na teleso. Vedieť vysvetliť, ako a prečo pomáha naklonená rovina v každodennej ľudskej praxi. Vysvetliť rozdiel medzi statickým a dynamickým trením. Vysvetliť, kedy trenie potrebujeme a kedy a ako sa ho snažíme obmedziť.	41
	Mechanická práca silou vykonaná a silou spotrebovaná. Kinetická energia telesa.	Skúmať, ako sa prejaví práca vykonaná silou pri pohybe telesa na vodorovnej podložke so započítaním odporových síl. Výpočet kinetickej energie hmotného bodu.	Vysvetliť prečo sa niekedy prejaví vykonaná mechanická práca ako teplo, inokedy ako kinetická energia.	

	Rozlíšenie pohybov (dejov) rovnomerných a nerovnomerných, zrýchlených a spomalených. Pohyb telesa bez pôsobenia sily 1. Newtonov pohybový zákon. Pohyb telesa pri pôsobení konštantnej výslednej sily. Zrýchlenie. 2. Newtonov pohybový zákon. Pád telesa, voľný pád. Hybnosť, impulz sily, zachovnaie hybnosti. Prečo sa mení smer pohybu? Dostredivá sila.	Použiť na rozlíšenie pohybov veličinu „zmena dráhy“ analýzou graficky znázornenej závislosti dráhy od času. Používať fyzikálne veličiny konkretizované v tomto programe pri opise pozorovaných javov a dejov. Analyzovať stroboskopickú fotografiu alebo videozáznam padajúcej guľôčky, zostrojiť graf závislosti $s = s(t)$, dráhy od času. Krivočiare pohyby – príklady. Kvalitatívna odlišnosť dostredivej silu a sily ako miery vzájomného pôsobenia telies. Dostredivá sila iba kvalitatívne.	Rozlíšiť a klasifikovať deje s rôznymi časovými rozvojmí. Vysvetliť, ktorú z meniacich sa fyzikálnych veličín použijeme pri opise deja. Chápať zmenu pohybového stavu ako účinok výslednice pôsobiacich síl. Riešiť úlohy, v ktorých vystupuje vzájomná súvislosť medzi výslednou pôsobiacou silou, zrýchlením a hmotnosťou telesa. Vedieť analyzovať stroboskopickú fotografiu. Používať veličinu hybnosť a zákon zachovania hybnosti. Chápať zmenu pohybového stavu ako účinok výslednice pôsobiacich síl.	
	Potenciálna energia telesa. Práca pri deformácii pružiny. Potenciálna energia pružného telesa. Premeny mechanickej energie. Formy energie. Tuhé teleso. Ťažisko telesa. Moment sily. Momentová veta. Energia rotačného pohybu.	Skúmať prácu vykonanú pri zmene prevýšenia telesa nad vodorovnou rovinou, pri pôsobení sily na rôznych dráhach. Zobrazit' vykonanú prácu v grafe závislosti sily od posunutia. Pomocou grafu závislosti sily od predĺženia určiť potenciálnu energiu napätej/stlačenej pružiny. Rozbor športovej činnosti , skok o žrdi. Moment sily a statika telesa. Energia rotačného pohybu iba kvalitatívne.	Vedieť rozlíšiť fyzikálnu prácu v tiažovom poli Zeme od „fyziológicky“ pociťovanej práce. Vysvetliť, ako súvisí práca v tiažovom poli Zeme s potenciálnou energiou telesa. závislosti od predĺženia zobrazuje prácu potrebnú na deformáciu pružiny. Opísať dej z hľadiska vzájomných premien mechanickej energie Analyzovať premeny energie pri športových výkonoch, používať pojem bazálny metabolismus. Chápať rozdiel medzi kinetickou energiou translačného pohybu (hmotný bod) a celkovou kinetickou energiou rotujúceho telesa.	
	Tekutiny.	Zdôvodniť rozdielnu	Používať Pascalov zákon pri	18

Vlastnosti kvapalín a plynov	Pascalov zákon, hydraulické zariadenie. Atmosférický tlak, Torricelliho experiment Hydrostatická vztlaková sila, Archimedov zákon Rovnica spojitosti. Bernoulliho rovnica Prúdenie reálnej kvapaliny Pohyb telesa vo vzduchu a v kvapaline	tekutosť kvapalín. Vysloviť Pascalov a Archimedov zákon. Poznať rozdiely medzi reálnou a ideálnou kvapalinou. Definovať veličinu tlak a jej jednotku. Vysvetliť pojmy tlaková sila, hydrostatická tlaková sila, hydrostatická vztlaková sila, hydrostatický tlak. Vyjadriť vzťahom závislosť veľkosti vztlakovej hydrostatickej sily od iných veličín. . Objasniť príčinu atmosférického tlaku a jeho zmeny veľkosti so vzdialenosťou od povrchu Zeme. Definovať ustálené a neustálené prúdenie kvapaliny. Poznať súvislosť medzi tlakom v kvapaline a tlakovou energiou jednotkového objemu. Vyjadriť vzťah medzi kinetickou energiou jednotkového objemu prúdiacej kvapaliny a veľkosťou jej rýchlosti. Opísať tento vzťah. Aerodynamická a hydrodynamická odporová sila.	riešení úloh. Určiť tlak, tlakovú silu alebo obsah plochy, na ktorú sila pôsobí, ak sú dané ostatné veličiny. Vypočítať hydrostatický tlak, ak sú dané potrebné údaje. Vypočítať hydrostatickú tlakovú silu na vodorovné dno a zvislú stenu nádoby. Aplikovať vzťah závislosti veľkosti vztlakovej hydrostatickej sily od iných veličín pri riešení úloh. Vyjadriť vzťahom objemový a hmotnostný tok. Aplikovať rovnicu kontinuity pri riešení úloh. Vysvetliť fyzikálny význam rovnice kontinuity. Aplikovať rovnicu pri riešení úloh. Vyjadriť vzťahom zákon zachovania energie pre prúdiacu kvapalinu. Aplikovať Bernoulliho rovnicu pri riešení úloh. Čítať s porozumením text, v ktorom vystupujú tieto sily.	

Názov tematického celku		Stratégia vyučovania	
		Metódy	Formy
1.	Pozorovanie, meranie, experiment	Expozičná, fixačná	Klasický typ, riadený rozhovor
2.	Sila a pohyb	Expozičná, fixačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
3.	Mechanika kvapalín a plynov	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov
4.	Energia okolo nás	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách, riadený rozhovor

Zdroje:

1. Prezentácie a digitálna učebnica fyziky , J. Beňuška
2. Vachek, Bednažík, Fyziky pre 1.ročník gymnázií, SPN , 1993
3. Koubek, Lapitková , Demankin, Fyzika pre 1. ročník gymnázia, EDUCO, 2009
4. Digiškola DVO
5. planetavedomosti.iedu.sk/
6. www.zborovna

2. ročník, počet hodín týždenne 2 (66 ročne)

Tematický celok	Obsah	Cieľ	Výstup	Počet hodín
Elektrina a magnetizmus	Elektricky nabité teleso, elektrický náboj Elektrická sila a Coulombov zákon Elektrické napätie Kapacita vodiča, kondenzátor, spájanie kondenzátorov	Opísať vlastnosti elektrického náboja Vysvetliť obsah Culombovho zákona. Definovať slovne a vzťahom elektrické napätie. Znázorniť elektrické pole. Definovať veličinu kapacita vodiča. Odvodiť z definičného vzťahu jednotku kapacity.	Vypočítať veľkosť elektrickej sily, ktorou na seba pôsobia elektrické náboje. Určiť smer tejto sily. Aplikovať vzťah pre kapacitu platňového kondenzátora pri riešení fyzikálnych úloh. Vypočítať výslednú kapacitu kondenzátorov spojených za sebou a vedľa seba.	8
Elektrina a magnetizmus	El. napätie a prúd Ohmov z. pre časť obvodu a uzavretý obvod; El. odpor vodiča, jeho závislosť od geometrie a teploty vodiča premena el. energie na vnútornú en. spotrebiča Spájanie rezistorov, práca a výkon v obvode s konšt. prúdom Úloha ističa el. prúdu. El. prúd v kovochoch a polovodičoch, kvapalinách a plynoch	Pracovať so schémou el. obvodu Premena el. energie na vnútornú, ohrievanie Vysvetliť funkcie ističa v domácnosti. El. obvod s kovovými vodičmi a elektrolytickým vodičom Vysvetliť prechod el. nabitých častíc uzavretým el. obvodom a vodivosti častíc - kvalitatívne	Vysvetliť súvislosť medzi elektrickým napätím, elektrickým prúdom a pohybom nabitých častíc vo vodiči. Riešiť úlohy s využitím vzťahu pre závislosť elektrického odporu kovového vodiča od jeho geometrických rozmerov. Riešiť úlohy súvisiace s V-A charakteristikou vláknovej žiarovky. Riešiť úlohy súvisiace s premenou elektrickej energie	34
	Magnetické pole permanentného magnetu, vodiča s prúdom. Pôsobenie MP na vodič s prúdom. Pôsobenie MP na nabitú časticu	Magnetické indukčné čiary. Oerstedov pokus. Ampérovovo pravidlo pravej ruky. Zadefinovať Flemingovo pravidlo ľavej ruky	Vedieť znázorniť MP .Vedieť vysvetliť súvislosť medzi el. prúdom a MP – kvalitat. Vedieť určiť smer sily, kt. pôsobí MP na časticu s nábojom	
	Elektromagnetická indukcia (EMI)	Faradayov z. EMI, opísať jav EMI v rôznych podmienkach experimentu	Vedieť opísať jav EMI pri prechode magnetu cievkou, kvalitatívne	
	Vlastnosti striedavého prúdu	Zadefinovať pojmy frekvencia, amplitúda prúdu a napätia, efektívna hodnota	Vedieť používať dané pojmy pri riešení úloh	

	Generátor elektrickej energie	prúdu a napätia, fázový posun medzi prúdom a napätím, výkon striedavého prúdu Opísať funkcie alternátora ako príklad využitia javu EMI	Vedieť opísať alternátor a funkcie jeho jednotlivých častí.	
	Transformátor Elektrická rozvodná sieť. Prečerpávací elektrárň. Elektrická energia spotrebovaná v domácnosti	Využiť princíp činnosti transformátora pri experimente zapojenia žiarovky Vyhľadávať informácie o cenách el. energie pre rôznych odberateľov	Vedieť aplikovať jav EMI Vedieť riešiť úlohy na premenu el. energie . Opísať prečerpávaciu elektrárň z hľadiska premien energie.	
Vlastnosti kvapalín a plynov	časticová stavba látok Vnútorná energia telesa, teplota, teplo, vedenie tepla, kalorimetrická rovnica Topenie a tuhnutie látok. Vyparovanie a kondenzácia, nasýtené pary.	Kvalitatívne opísať základné predstavy o časticovej stavbe látok. Zadefinovať pojem vnútorná energia telesa. Vysvetliť stav nasýtených vodných pár a relatívnu vlhkosť.	Vedieť vysvetliť predstavu o atómov a molekulách. Diskutovať o prenose tepla na rôznych príkladoch, vedieť riešiť jednoduché úlohy. Poznať využitie informácií o relatívnej vlhkosti vzduchu v miestnosti a vonku.	24
	Zákony ideálneho plynu, Kelvinova stupnica Stavová rovnica, jej využitie.	Osvojiť si dej s ideálnym plynom, znázornenie ich závislosti v pV diagrame Zavedenie Kelvinovej stupnice, Zadefinovať stavovú rovnicu,	Kvalitatívne poznať závislosť objemu, tlaku, teploty a množstva plynu v uzavretej nádobe Vedieť prepočet medzi Celziovou a Kelvinovou stupnicou	

Názov tematického celku		Stratégia vyučovania	
		Metódy	Formy
1.	Elektrina a magnetizmus	Expozičná, fixačná	Práca v skupinách, tvorba a prezentácia projektov
2.	Mechanika kvapalín a plynov	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov
3.	Energia okolo nás	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách ,riadený rozhovor

Zdroje:

1. Prezentácie a digitálna učebnica fyziky , J. Beňuška
2. Demankin, Horváth, Chalupková, Šuhajová, Fyzika pre 2. ročník gymnázia a 6. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, EDUCO, 2010
3. Koubek, Lapitková , Demankin, Fyzika pre 1. ročník gymnázia, EDUCO, 2009
4. J. Pišút a kol., SPN, 2005
5. Koubek, Lepil, Fyzika pre 3. ročník gymnázií, SPN, 2003
6. Digiškola DVO
7. planetavedomosti.iedu.sk/
8. www.zborovna

3. ročník, počet hodín týždenne 3 (99 ročne)

Tematický celok	Obsah	Cieľ	Výstup	Počet hodín
Periodické deje	Periodické deje v prírode a spoločnosti .Pohyby s konštantnou periódou . Kmitanie, perióda, frekvencia, okamžitá výchylka, amplitúda kmitania ,časový rozvoj harmonického kmitania a neharmonického periodického deja . Vlastnosti mechanického oscilátora. Pružinové kyvadlo, matematické a fyzikálne kyvadlo Nútené kmitanie, konkrétne príklady. Rezonancia, využitie v praxi, nežiaduce účinky rezonancie . Vlnenie v rade bodov Frekvencia, vlnová dĺžka, rýchlosť vlny. Vlnenie na vodnej hladine , vlnoplocha Dopplerov jav, využitie v medicíne, doprave... Skladanie vlnení, interferencia vlnení . Priečne a pozdĺžne vlnenie. Polarizácia vlnenia. Stojaté vlnenie na strune . Kmitňa, uzol, vlnová dĺžka Vlastnosti zvuku: hlasitosť, farba, výška tónu sluch	Zadefinovať pojmy perióda, frekvencia, amplitúda KP, ich overenie na pokuse s kyvadlom Zadefinovať základnú rovnicu KP Spoznať príklady núteného kmitania a využitia rezonancie a jej nežiaducich účinkov. Spoznať grafické modely priečného a pozdĺžneho vlnenia Zadefinovať pojmy perióda, frekvencia a vlnová dĺžka, základná rovnica postupnej vlny Objasnenie pojmov kmitňa, uzol, vlnová dĺžka a ich súvislosť so strunovým nástrojom Zadefinovať pojmy hlasitosť, farba zvuku, výška tónu, Odvodiť Dopplerov jav a jeho využitie	Vedieť vysvetliť vzťah medzi periódou a frekvenciou Vedieť čítať informácie z grafov KP, riešiť jednoduché úlohy využitím základnej rovnice KP Vedieť opísať príklady využitia rezonancii. Odhadnúť aj odmerať stopkami periódu dejov v bežnom živote. Vyjadriť frekvenciu deja z hodnoty periódy v intervale od 1 dňa po 1 milisekundu, objaviť z výsledkov experimentu faktory ovplyvňujúce periódu matematického kyvadla. Analyzovať grafy harmonického a neharmonického periodického deja, zistiť hodnoty z grafu závislosti okamžitej výchylky od času pre mechanický oscilátor. Vysvetliť jav polarizácie s	19

			využitím grafických modelov. Vysvetliť analógiu medzi stojatým vlnením na napnutej strune a stojatým vlnením vo vzduchovom stĺpci. Naplánovať experiment na meranie rýchlosti zvuku vo vzduchu, □ spôsoby aktívnej ochrany sluchu.	
Elektromagnetické žiarenia a častice mikrosveta	Viditeľné žiarenie Geometrické zobrazovanie svetla Difúzny odraz, disperzia svetla Interferencia svetla Difrakčná mriežka Emisné spektrum, čiarové spektrum, spojité spektrum princíp rozkladu svetla na spektrum hranolom a optickou mriežkou Tepelné žiarenie Prenos energie tepelným žiarením Infračervené a ultrafialové žiarenie, ich vlastnosti a využitie Fotón žiarenia Röntgenové žiarenie, Využitie v medicíne a priemysle Rádioaktivita, žiarenie alfa, beta, gama Rádioaktivita prostredia Fyzikálne objekty malé a veľké, prostriedky na ich poznávanie Lineárny rozmer od Slnčnej sústavy po jadro atómu Atóm Väzbová energia jadra, hmotnostný úbytok, uvoľňovanie energie jadrovou syntézou a štiepením jadier Vedenie, žiarenie a prúdenie tepla.	Spoznať základné vlastnosti svetla a zákonov odrazu a lomu Pracovať so šošovkami graficky a prakticky Opísať oko z fyzikálneho hľadiska Rozklad svetla hranolom a mriežkou, čítanie informácií z čiarového a spojitého svetelného spektra, Využitie infračerveného žiarenia v medicíne a v stavebníctve Príklady využitia infračerveného žiarenia niektorými živočíchmi Súvislosť medzi infračerveným žiarením emitovaným telesom a teplotou telesa Príklady využitia röntgenového žiarenia Vysvetlenie spoločných a rozdielnych vlastností žiarení Rádioaktivita prostredia a zdroje pridanej rádioaktivity v minulosti a v súčasnosti Charakterizovať vývoj názorov na mikrosvet. Opísať podstatu fotoelektrického	Riešiť úlohy s využitím princípov geometrickej optiky, Riešiť úlohy súvisiace s rýchlosťou svetla a indexom lomu, Identifikovať jav disperzie svetla a interferencie svetla, čítať informácie z čiarového a spoj. emisného spektra, Riešiť úlohy s využitím vzťahu medzi teplotou telesa a vlnovou dĺžkou λ_{MAX} emitovaného elektromagnetického žiarenia, Riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet energie fotónu, Vysvetliť proces vzniku spojitého a čiarového spektra röntgenového žiarenia, Porovnať vlastnosti a podstatu žiarení alfa, beta a gama, Zaujať stanovisko v súvislosti s rádioaktivitou prostredia, zdrojmi pridanej rádioaktivity a rádioaktívnymi izotopmi používanými v medicíne (v diagnostike aj v terapii), Zaujať stanovisko v súvislosti s prostriedkami na skúmanie vesmíru a na skúmanie	47

		javu Vysvetliť obsah pojmov: svetelné kvantum, fotón, Opísať zloženie jadra atómu a objasniť funkciu jadrových síl. Vysvetliť vzťah medzi väzbovou energiou jadra a hmotnostným úbytkom jadra atómu. Opísať spôsob využitia rádionuklidov. Opísať základné spôsoby ochrany pred žiarením. Opísať najnovšie objavy mikrosвета a elementárnych častíc.	objektov na úrovni atómu, Vysvetliť historické postavenie experimentov Thomsona, Millikana a Rutherforda a teórií súvisiacich s týmito experimentmi, Posúdiť klady a zápory jadrovej energetiky v porovnaní s inými možnosťami získavania elektrickej energie.	
Pozorovanie, meranie, experiment	Meranie dĺžky telesa, spracovanie merania Meranie hustoty telesa Overenie rovnomernosti pohybu Šmykové trenie a valivý odpor Moment sily Pokusné pozorovanie vz. premien mech energie Kinematika pohybu guľôčky Meranie vlastného výkonu Práca na naklonenej rovine Meranie výtokovej rýchlosti Merná tepelná kapacita Overenie úlohy ističa Povrchové napätie Merné skupenské teplo topenia ľadu Meranie napätia a prúdu Voltampérová charakteristika diódy Meranie indukčnosti cievky a kapacity kondenzátora Vplyv spájania rezistorov na odpor v obvode Overenie vzťahu pre periódu kyvadla. Určenie hmotnosti pomocou mechanického oscilátora Meranie rýchlosti zvuku Overenie činnosti transformátora Meranie indexu lomu Spektrum čiarové Meranie ohniskovej vzdialenosti šošovky Snímací senzor mobilu a infračervené žiarenie	Pozorovanie a rozlíšenie dejov (pohybov) rovnomerných a nerovnomerných, zrýchlených a spomalených Zápis hodnoty veličiny rozlišovanie presnosti hodnoty veličiny podľa počtu platných číslíc v zápise vyjadrenie hodnoty veličiny pomocou rôznych násobkov a dielov jednotky s predponami mega až piko Chyba merania, jej príčiny a vyjadrenie odhad veľkosti chyby spôsobenej meradlom Aritmetický priemer z viacerých meraní Experiment objaviteľský a overovací Lineárna závislosť dvoch veličín Priama úmernosť medzi dvomi veličinami	Overiť rozmerovou analýzou správnosť použitého vzťahu, Vysvetliť súvislosť chyby merania s kreslením čiary aproximujúcej fyzikálnu závislosť získanú meraním, Vysvetliť súvislosť presnosti merania s počtom meraní, Formulovať a zdôvodniť hypotézu, Navrhnuť cieľ, metódu a aparáturu experimentu na potvrdenie hypotézy, Vyhodnotiť priebeh a výsledky experimentu, Vyvodiť záver, používať meracie prístroje poskytnuté učiteľom obvyklým spôsobom a bezpečne Zaznamenávať všetky relevantné merané údaje v primeranej štruktúre, zvyčajne tabuľkou alebo grafom Zaokrúhliť vypočítanú hodnotu veličiny s ohľadom na	33

			presnosť hodnôt vstupujúcich do výpočtu. □	

Názov tematického celku		Stratégia vyučovania	
		Metódy	Formy
1.	Periodické deje	Expozičná, fixačná, motivačná	Práca v skupinách, tvorba a prezentácia projektov
2.	Elektromagnetické žiarenia a častice mikrosveta	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov
3.	Pozorovanie , meranie, experiment	Expozičná, brainstorming, motivačná	Práca v skupinách ,prezentácia,riadený rozhovor

Zdroje:

1. Prezentácie a digitálna učebnica fyziky , J. Beňuška
2. Demkanin, Horváth, Chalupková, Šuhajová, Fyzika pre 2.ročník gymnázia a 6. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, EDUCO, 2010
3. Koubek, Lepil, Fyzika pre 3. ročník gymnázií, SPN, 2003
4. Demkanin, Horváthová, Fyzika pre 3 . ročník gymnázia a 7 . ročník gymnázia s osemročným štúdiom, EDUCO, 2012
6. Digiškola DVO
9. planetavedomosti.iedu.sk/
10. www.zborovna

Hodnotenie a klasifikácia žiakov z fyziky:

Písomné formy preverovania vedomostí:

Jednotlivé úlohy sú ohodnotené počtom bodov, ktoré určí vyučujúci na základe náročnosti úlohy.

Písomným prácam vždy predchádza opakovanie.

Písomné práce sú hodnotené pomocou tabuľky percentuálnej úspešnosti:

Počet percent od:	Počet percent do:	Známka:
100	90	1
89,9	75	2
74,9	50	3
49,9	33,3	4
33	0	5

1. Previerka / test, po prebratí časti tematického celku (20 – 25 min)
2. Previerka/ test, po prebratí konkrétnej témy (10 – 15 min)
3. Päťminútovky – priebežne podľa potreby

Previerky do 15 minút nemusia byť vopred oznámené žiakom.

Ústne formy preverovania vedomostí

Je ďalšou formou hodnotenia žiaka. Vo fyzike sa obvykle ústne hodnotí schopnosť žiaka riešiť konkrétnu úlohu ,popísať praktickú činnosť, charakterizovať a vysvetliť fyzikálne zákonitosti a vlastnosti. Poskytuje žiakovi spätnú väzbu o stave jeho vedomostí a zručností, účelom ktorej je, aby žiak vedel, v čom sú jeho slabé miesta, o čom má nesprávnu predstavu, v čom vyniká ap.

Ústna forma preverovania vedomostí sa uplatňuje aj u žiakov s poruchami učenia, ktorí majú odporúčanie od špeciálneho pedagóga hlavne v prípade keď žiak zle napíše písomnú prácu alebo nestihne v limite vypracovať celú písomnú prácu.

Čiastkové hodnotenie

Žiak môže získať tzv malé jednotky, body za aktivitu, za nadštandardnú aktivitu na hodine, ktorá súvisí s vyučovacím procesom, napríklad:

- tvorivé nápady, inovatívne, neštandardné postupy riešenia úloh
- objavovanie nových súvislostí
- riešenie úloh nad rámec povinných úloh
- za nadštandardný výkon na vyučovacej hodine
- za vynikajúce vypracovanie domácej úlohy
- za riešenie nepovinnej úlohy podľa dohody s vyučujúcim
- zapojenie sa do fyz. súťaže , FO, Projekty...

Učebné osnovy pre predmet

CHÉMIA

Charakteristika predmetu:

Obsah vyučovacieho predmetu chémia tvoria poznatky o zložení, štruktúre, vlastnostiach a použití látok, o chemických reakciách látok, ich podstate, ovplyvňovaní a využití. Zastúpené sú aj poznatky, ktoré umožňujú žiakom chápať význam chemickej vedy a chemického priemyslu pre spoločnosť a prírodu.

Východisko pre rozvoj porozumenia žiakov vlastnostiam anorganických a organických látok a ich premenám tvoria všeobecne platné teoretické poznatky o vzťahoch medzi štruktúrou a vlastnosťami látok a poznatky o zákonitostiach chemických reakcií. Žiaci sa učia aplikovať metódy vedeckého poznávania, z ktorých najdôležitejší je experiment. Upevňujú si dôležité spôsobilosti, najmä spôsobilosť objektívne a spoľahlivo pozorovať a opísať pozorované. Merajú, zaznamenávajú, triedia, analyzujú a interpretujú získané údaje, vytvárajú, overujú predpoklady a tvoria závery v procese experimentálnej činnosti vo forme úloh rôznej kognitívnej náročnosti.

Vzdelávanie v predmete chémia prebieha v kontexte prípravy na život, ďalšie štúdium odborov nechemického zamerania a zároveň vytvára predpoklady na rozšírenú prípravu na štúdium odborov, ktoré pracujú so širšími chemickými základmi ako aj samotných chemických odborov.

V rámci učebného plánu školského vzdelávacieho programu boli oproti štátnemu vzdelávaciemu programu pridané 2 disponibilné hodiny – 1 hodina do 1. ročníka gymnázia so 4-ročným študijným programom (5. ročníka gymnázia s 8-ročným študijným programom) a 1 hodina do 3. ročníka gymnázia so 4-ročným študijným programom (7. ročníka gymnázia s 8-ročným študijným programom).

Rozdelenie hodín:

1. ročník (kvinta) – 2 hodiny teoretické + 1 hodina (disponibilná) laboratórne cvičenia, výpočty, opakovanie a precvičovanie učiva (žiaci sú rozdelení do dvoch skupín s týždennou dvojhodinovou alternáciou)
2. ročník (sexta) – 2 hodiny
3. ročník (septima) – 2 hodiny, z toho 1 disponibilná (krátke laboratórne cvičenia, precvičovanie a opakovanie učiva)

Ciele:

Cieľom vyučovania chémie je, aby žiaci:

- si prehĺbili a rozšírili poznatky o látkach dôležitých pre život,
- hlbšie porozumeli chemickým javom a procesom prebiehajúcim v prírode aj technickej praxi,
- používali odbornú terminológiu na opísanie chemických javov a procesov,
- používali správnu chemickú symboliku,
- triedili a usporadúvali pojmy podľa logických súvislostí,
- plánovali a realizovali pozorovania, merania a experimenty pri skúmaní chemických javov,
- používali správne postupy a techniky pri praktických činnostiach, spracúvali a vyhodnocovali získané údaje zo súvislých aj nesúvislých textov,
- prezentovali a obhajovali svoje postupy a tvrdenia logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- získali manuálne zručnosti, intelektové a sociálne spôsobilosti pri realizácii praktických činností,
- osvojili si a uplatňovali zásady bezpečnej práce s látkami,
- analyzovali problémy, aplikovali poznatky, formulovali a overovali hypotézy,
- prezentovali vhodným spôsobom odborné poznatky a informácie,

- spájali poznatky nadobudnuté štúdiom chémie a iných vedných odborov a riešili nastolené problémy,
- diferencovali informácie o použití rôznych látok v priemysle, poľnohospodárstve a v živote, z odborného chemického hľadiska, z hľadiska významu pre človeka, vplyvu na životné prostredie a ľudské zdravie.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

V učebnom predmete chémia by žiaci mali nadobudnúť a rozvíjať nasledovné kompetencie:

a) k učeniu

- plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť,
- hľadať a rozvíjať účinné postupy vo svojom učení,
- kriticky pristupovať ku zdrojom informácií, informácie tvorivo spracovávať a využívať pri svojom štúdiu

b) komunikačné schopnosti

- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a údaje z rôznych zdrojov,
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
- zrozumiteľne prezentovať nadobudnuté vedomosti, skúsenosti a zručnosti,
- urobiť zápis o experimente pomocou textu, schém, náčrtu, obrázkov a tabuliek,
- spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie

c) riešenie problémov

- analyzovať vybrané problémy,
- aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych problémových úloh,
- využívať informačné a komunikačné technológie pri riešení problémových úloh,
- posúdiť vhodnosť navrhnutého postupu riešenia problémovej úlohy,
- zhodnotiť úspešnosť riešenia problémovej úlohy,
- logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom chémie a iných učebných predmetov a využiť ich pri riešení problémových úloh

d) manuálne

- používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, osvojiť si zásady poskytovania prvej pomoci a vedieť ich využiť v praxi

e) sociálne

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách,
- vzájomne si pomáhať pri riešení úloh teoretického a praktického charakteru,
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti,

- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- prijímať ocenenie, radu a kritiku a čerpať poučenie pre ďalšiu prácu

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

- reprodukčné - frontálne , individuálne skúšanie
- logického aspektu - analýza syntéza, indukcia, dedukcia, problémový výklad
- motivačné - rozprávanie, pozorovanie, rozhovor
- expozičné –vysvetľovanie, diskusia, práca s učebnicou, chem. tabuľkami, pracovným listom
- fixačné –pokus, demonštrácia, exkurzia
- diagnostické –ústne skúšanie, didaktický test, hodnotenie posteru, referátu
- aplikačné- žiacky poster, prezentácia, referát
- sociálne- individuálne, skupinové, frontálne
- aktivizujúce- heuristické, objavujúce, kvízy, súťaže, osemsmerovky, krížovky
- krátkodobé, dlhodobé

Organizačné formy: hodina základného typu (45 minút)

laboratórne cvičenie (90 minút)

Tematický celok	Metódy	Formy
Bezpečnosť práce	Frontálne, skupinové, rozhovor, demonštrácia, kvíz	Hodina základného typu
Sústavy látok, pozorovanie, experiment	Skupinové, frontálne, rozhovor, dedukcia, práca s pracovným listom, pokus, demonštrácia, pozorovanie, test, aktivizujúce metódy	Hodina základného typu, laboratórne cvičenia
Štruktúra atómov a iónov, PSP	Informačno-receptívne, reproduktívne, motivačné, problémové, demonštračné, výklad, pozorovanie, pokus, práca s textom, práca s IKT, skupinová práca, samostatná práca, tvorba a prezentácia projektov	Hodina základného typu, laboratórne cvičenia
Anorganické zlúčeniny a základy ich názvoslovía	Metódy logického aspektu, aktivizujúce, frontálne, skupinové, individuálne, diagnostické, práca s pracovným listom a tabuľkami	Hodina základného typu, laboratórne cvičenia
Chemická väzba	Metódy logického aspektu, aktivizujúce, frontálne, skupinové, individuálne, diagnostické, práca s pracovným listom a tabuľkami, pozorovanie, pokus, demonštračné	Hodina základného typu, laboratórne cvičenia
Chemické reakcie, chemické rovnice	Metódy logického aspektu, aktivizujúce, frontálne, skupinové, individuálne, diagnostické, práca s pracovným listom a tabuľkami, demonštračné metódy, pokus, pozorovanie, tvorba a prezentácia projektov	Hodina základného typu, laboratórne cvičenia
Anorganické prvky a ich zlúčeniny	Informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, metódy logického myslenia, výklad, riadený rozhovor, práca s učebnicou,	Hodina základného typu Laboratórne cvičenie – krátke jednoduché pokusy

	práca s pracovným listom, práca s IKT, riešenie úloh, frontálne, skupinové, aktivizujúce, demonštračné pokusy, prezentácie projektov	
Organické zlúčeniny	Informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, metódy logického myslenia, výklad, riadený rozhovor, práca s učebnicou, práca s pracovným listom, práca s IKT, riešenie úloh, frontálne, skupinové, aktivizujúce	Hodina základného typu Laboratórne cvičenie – krátke jednoduché pokusy
Uhlíkovodíky	Informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, metódy logického myslenia, výklad, riadený rozhovor, práca s učebnicou, práca s pracovným listom, práca s IKT, riešenie úloh, frontálne, skupinové, aktivizujúce, demonštračné pokusy, prezentácie projektov	Hodina základného typu Laboratórne cvičenie – krátke jednoduché pokusy
Deriváty uhlíkovodíkov	Informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, metódy logického myslenia, výklad, riadený rozhovor, práca s učebnicou, práca s pracovným listom, práca s IKT, riešenie úloh, frontálne, skupinové, aktivizujúce, demonštračné pokusy	Hodina základného typu Laboratórne cvičenie – krátke jednoduché pokusy
Látky v živých organizmoch	Informačno-receptívne, reproduktívne, heuristické, motivačné, metódy logického myslenia, výklad, riadený rozhovor, práca s učebnicou, práca s pracovným listom, práca s IKT, riešenie úloh, frontálne, skupinové, aktivizujúce, demonštračné pokusy	Hodina základného typu Laboratórne cvičenie – krátke jednoduché pokusy

Prierezové témy:

V priebehu vyučovanie chémie sa v jednotlivých tematických celkoch budú prelínať nasledovné prierezové témy:

Enviromentálna výchova,- ENV

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – TPZ

Ochrana života a zdravia - OZZ

1. ročník (3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Bezpečnosť práce	Pravidlá bezpečnej práce v chemickom laboratóriu	Bezpečnosť práce v chemickom laboratóriu Prierezové témy: OZZ, ENV	Poznať laboratórny poriadok a zásady bezpečnej práce v laboratóriu, poznať zásady prvej pomoci a vedieť ich použiť.	1
	Základné laboratórne	Použiť správnu	Poznať základné	2

	pomôcky a práca s nimi	techniku pri práci s laboratórnymi váhami, odmerným valcom a pipetou, poznať základné laboratórne pomôcky (sklenené aj kovové) Prierezové témy: OZZ, ENV	laboratórne pomôcky a vedieť ich použiť pri práci : skúmavka, kadička, destilačná banka, odmerná banka, Petriho miska, filtračný lievik, hodinové sklíčko, striekačka, oddeľovací lievik, odmerný valec, pipeta, chladič, stojan, držiak, svorka, filtračný kruh, chemické kliešte, laboratórna lyžička, teplomer, filtračný papier, trojnožka, kovová sieťka (s keramickou vložkou), kahan, byreta, kryštalizačná miska	
Sústavy látok, pozorovanie a experiment	Pozorovanie a pokus v chémii	Poznať základné metódy poznávania sveta v prírodovedných predmetoch.	Žiak vie uplatniť princípy pozorovania a realizovať pokusy v chémii.	1
	Látky a ich vlastnosti Látka Chemicky čistá látka Prvok, zlúčenina Homogénna a heterogénna zmes, emulzia, suspenzia, pena, aerosól Otvorená a uzavretá sústava	Rozlíšiť chemicky čisté látky a zmesi Rozlíšiť rovnírodé a rôznorodé zmesi pomocou ich charakteristických znakov a skupenstva Prierezové témy: ENV	Žiak vie charakterizovať látky, chemicky čisté látky a zmesi. Vie uviesť príklady homogénnych a heterogénnych zmesí – emulzie, suspenzie, aerosólu a peny. Vie uviesť rozdiely medzi otvorenou a uzavretou sústavou a uviesť príklady týchto sústav.	2
	Oddeľovanie zložiek zmesí Filtrácia Destilácia Kryštalizácia, odparovanie Usadzovanie chromatografia	Zoznámiť sa so základnými oddeľovacími metódami využívanými v chemickej praxi. Prierezové témy: OZZ, ENV	Žiak vie navrhnúť a uskutočniť vhodný spôsob oddelenia zložiek zmesi: destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia, odparovanie	5
	Relatívna atómová a molekulová hmotnosť Relatívna atómová hmotnosť Relatívna molekulová	Poznať rozdiely medzi skutočnou a relatívnou hmotnosťou atómov a molekúl.	Vypočítať molárnu hmotnosť zlúčeniny zo známych hodnôt molárnych hmotností atómov prvkov	2

	hmotnosť Avogadrova konštanta			
	Látkové množstvo Látkové množstvo Molárna hmotnosť	Poznať veličinu vyjadrujúcu počet častíc a hmotnosť látky.	Vyriešiť úlohy na výpočet látkového množstva	4
	Roztoky Vyjadrenie zloženia roztokov	Charakterizovať roztoky, ich zloženie a klasifikáciu a význam. Rozpustnosť látky Hmotnostný zlomok, koncentrácia látkového množstva Zmiešavanie roztokov Prierezové témy: ENV, FG	Definovať roztok, klasifikovať roztoky, popísať ich zloženie a uviesť príklady ich využitia v domácnosti a technickej praxi. Vyriešiť úlohy na výpočet hmotnostného zlomku a koncentrácie látkového množstva zložky. Pripraviť roztok daného zloženia.	7
Štruktúra atómov a iónov, periodická sústava prvkov	Atóm, atómové jadro	Charakterizovať atóm, atómové jadro, protón, neutrón, nukleóny Vedieť určiť protónové, neutrónové a nukleónové číslo prvku, poznať pojem Izotop. Prierezové témy: TPZ	Znázorniť štruktúru atómu s vyznačením protónov, neutrónov a elektrónov. Určiť počet protónov, neutrónov a elektrónov v atóme prvku na základe hodnôt protónového, neutrónového a nukleónového čísla	2
	Elektrónový obal atómu	Charakterizovať elektrón, elektrónový obal, elektrónová vrstva, orbitály. Naučiť sa zapísať elektrónovú konfiguráciu atómu. Prierezové témy: TPZ	Určiť počet valenčných elektrónov na základe umiestnenia prvku v PTP	3
	Ióny	Charakterizovať ión, kation, anión, naučiť sa zapísať ich vznik a elektrónovú konfiguráciu.	Napísať schému vzniku kationu alebo aniónu z atómu Rozlíšiť v skupine iónov kationy alebo anióny	2
	Periodická sústava prvkov Periodický zákon , periodická sústava prvkov. Periodická tabuľka prvkov, perióda, skupina Alkalické kovy, halogény, vzácne plyny Elektronegativita Kovy, nekovy, polokovy	Pochopiť význam periodického zákona pre rozvoj vedeckej chémie a pre poznanie vlastností látok. Prierezové témy: TPZ	Určiť periódu a skupinu daného prvku v PTP Používať triviálne názvy skupín (alkalické kovy, halogény, vzácne plyny) Určiť základné charakteristiky	6

			atómu prvku zo základných údajov v PTP (protónové číslo, elektronegativita, relatívna atómová hmotnosť). Zaradiť prvok podľa umiestnenia v PTP do skupiny kov, nekov, polokov Porovnať fyzikálne a chemické vlastnosti prvkov na základe ich umiestnenia v PTP Roztriediť skupinu prvkov na prvky s malou a veľkou hodnotou elektronegativity na základe ich umiestnenia v PTP.	
Anorganické zlúčeniny a základy ich názvoslovnia, chemická väzba	Názvy a značky prvkov	Poznať značky a názvy prvkov 1. – 4. periódy PSP	Použiť značky a slovenské názvy prvkov 1. – 4. Periódy hlavných skupín a vybraných kovov (Fe, Cu, Zn, Ag, Au, Mn, Cr, Co, Ni, Hg, Pt)	1
	Chemické vzorce Stechiometrický, molekulový, štruktúrny vzorec zlúčenín Oxidačné číslo Molekula, zlúčenina Oxidy, hydroxidy, halogenidy, bezkyslíkaté kyseliny, kyslíkaté kyseliny, soli kyselín, hydrogénsoli Výpočty zo vzorcov	Na základe osvojených algoritmov určiť oxidačné čísla prvkov v zlúčeninách – pomenovať zlúčeninu a napísať vzorec.	Použiť triviálne názvy a vzorce: voda, amoniak, sulfán, amónny kation Určiť oxidačné číslo atómov prvkov v chemických zlúčeninách Použiť pravidlá tvorby vzorcov a názvov zlúčenín: oxidy, halogenidy, bezkyslíkaté kyseliny, kyslíkaté kyseliny dusíka, síry, uhlíka, chlóru, fosforu, solí kyselín uvedených prvkov a hydrogénsolí kyselín uhličitej a trihydrogénfosforečnej Vypočítať zastúpenie prvku v zlúčenine a určiť stechiometrický vzorec zlúčeniny	8
	Chemická väzba Molekula, chemická väzba Väzbový elektrónový pár, voľný elektrónový pár Kovalentná väzba, polárna a nepolárna kovalentná väzba	Pochopiť a aplikovať stavbu atómov na vznik chemických väzieb v zlúčeninách. Vyvodíť vplyv chemickej väzby na vlastnosti látok.	Vysvetliť podstatu kovalentnej väzby molekule vodíka Vymenovať príklady molekúl, v ktorých sa nachádzajú jednoduché, dvojité	8

	Jednoduchá väzba, násobná väzba Iónová väzba Kovová väzba Vodíková väzba, medzimolekulové sily		alebo trojité väzby Určiť typ chemickej väzby na základe rozdielu hodnôt elektronegativít atómov viažucich sa atómov prvkov Vysvetliť podstatu iónovej väzby v chloride sodnom Zdôvodniť vodivosť kovov ako dôsledok kovovej väzby	
	Kryštalické látky Kryštál: iónový, molekulový, kovový Kryštalická látka Amorfná látka	Pochopiť ako typ kryštálu určuje vlastnosti látok. Prierezové témy: ENV	Vymenovať príklady kryštalických látok, napr. NaCl, K ₂ SO ₄ , CaCO ₃ , grafit, diamant, ľad, železo Vysvetliť rozdiel medzi kryštalickou a amorfnou látkou z hľadiska štruktúry a fyzikálnych vlastností	4
Chemické reakcie, chemické rovnice	Chemická reakcia, chemická rovnica	Fyzikálne a chemické zmeny Popísať chemickú reakciu, reaktanty, produkty. Vysvetliť význam chemických rovníc a zákona zachovania hmotnosti v chemických reakciách. Naučiť sa určovať stechiometrické koeficienty. Výpočty z rovníc a ich význam v technickej praxi. Prierezové témy: FG	Zapísať chemickú reakciu schémou alebo rovnicou Vysvetliť kvalitatívno- kvantitatívny význam chemickej rovnice Zapísať rovnicu chemickej reakcie na základe jej slovného opisu Vypočítať stechiometrické koeficienty v zápise chemickej reakcie na základe zákona zachovania hmotnosti Vypočítať hmotnosť reaktantu alebo produktu na základe chemickej rovnice, ak je daná hmotnosť tuhého produktu alebo reaktantu	8
	Exotermické a endotermické reakcie Exotermická reakcia Endotermická reakcia Reakčné teplo Termochemické zákony	Oboznámiť sa s tepelnými javmi sprevádzajúcimi chemické reakcie.	Rozlíšiť exotermické a endotermické reakcie na základe pozorovania Rozlíšiť exotermické a endotermické reakcie na základe ich zápisu Vymenovať príklady exotermickej	4

			a endotermickej reakcie zo života Určiť hodnotu reakčného tepla spätnej reakcie s využitím 1. termochemického zákona	
	Reakčná kinetika Rýchlosť chemickej reakcie Faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií (koncentrácia reaktantov, teplota, katalyzátor, veľkosť povrchu tuhých látok)	Formovať ucelené predstavy o procesoch a zákonitostiach chemického deja a diskutovať o nich. Prierezové témy: ENV	Porovnať rýchlosť priebehu chemických reakcií na základe pozorovania Uviesť príklad y chemických reakcií zo života, ktoré prebiehajú pomaly a ktoré rýchlo. Vysvetliť podstatu vplyvu zmeny teploty, zmeny koncentrácie reaktantov a katalyzátora na rýchlosť chemickej reakcie Vymenovať príklady dejov zo života, v ktorých je rýchlosť chemickej reakcie ovplyvňovaná niektorým z uvedených faktorov Overiť vplyv faktorov na rýchlosť priebehu chemickej reakcie experimentom podľa vlastného návrhu	6
	Chemická rovnováha Vratná reakcia Chemická rovnováha Rovnovážna koncentrácia látok Faktory ovplyvňujúce chemickú rovnováhu (koncentrácia, teplota, tlak)	Vysvetliť význam chemickej rovnováhy pre priebeh a množstvo získaných produktov v chemických reakcií.	Vysvetliť podstatu vplyvu pridania reaktantu alebo odobrania produktu, zmeny teploty a tlaku na rovnovážny stav sústavy	3
	Protolytické reakcie Brönstedova kyselina, Brönstedova zásada Protolytická reakcia, konjugovaný pár Amfotérne látky, slabá a silná kyselina, slabá a silná zásada Autoprotolýza vody pH, stupnica pH kyslý, zásaditý, neutrálny roztok neutralizácia soľ indikátor	Uvedomiť si význam poznania kyslých a zásaditých vlastností látok. Charakterizovať pojem kyselina, zásada a protolytická reakcia. Prakticky určiť kyslý a zásaditý charakter roztoku pomocou indikátorov. Prierezové témy: OZZ, ENV	Uviesť príklady silných a slabých kyselín a zásad Napísať chemickú rovnicu autoprotolýzy vody Rozlíšiť oxóniový kation a hydroxidový anión Použiť indikátory pH na určenie kyslosti alebo zásaditosti roztoku Klasifikovať roztoky na kyslé, neutrálné	8

			a zásadité podľa danej hodnoty pH Napísať chemickú rovnicu neutralizácie Vymenovať príklady praktického využitia neutralizácie Vymenovať rôzne spôsoby prípravy solí Dodržiavať zásady bezpečnej práce s kyselinami a zásadami	
	Oxidačno-redukčné reakcie	Charakterizovať pojmy: oxidácia, redukcia, redoxné reakcie. Naučiť sa zapísať čiastkové reakcie, určiť redukovadlo, oxidovadlo. Popísať korózia a možnosti ochrany kovov proti nej. Na základe umiestnenia kovov v elektrochemickom rade napätia kovov zapísať produkty reakcie. Poznať význam a využitie lektrolýzy. Prierezové témy: ENV, FG	Určiť oxidačné čísla atómov prvkov v redoxných reakciách Vyznačiť v chemickej rovnici atómy prvkov, ktorých oxidačné čísla sa v priebehu chemickej reakcie zmenili Vysvetliť oxidáciu a redukciu na príklade Zapísať čiastkové reakcie oxidácie a redukcie Klasifikovať kovy na základe usporiadania prvkov v elektrochemickom rade napätia kovov Na, Mg, Al, Zn, Fe, Pb, H, Cu, Ag, Au na ušľachtilé a neušľachtilé Spracovať záznam o priebehu elektrolýzy roztoku a taveniny NaCl Vysvetliť podstatu korózie kovov a spôsob ochrany kovov proti nej Vymenovať príklady redoxných dejov prebiehajúcich v prírode Uskutočniť pokus s využitím poznatkov o elektrochemickom rade napätia kovov	8
	Zrážacie reakcie	Vysvetliť pojem zrážacia reakcia, zrazenina, málo rozpustná látka. Vedieť	Použiť skrátenej iónový zápis zrážacej reakcie Vymenovať	4

		zapísať iónový zápis chemickej reakcie a prakticky zrealizovať experiment. Prierezové témy: ENV	príklady zrážacích reakcií a ich využitie v praxi Napláňovať, zrealizovať a spracovať záznam z experimentu o využití zrážacích reakcií	

Zdroje :

J. Kmeťová, P. Silný, M. Medveď, M. Vydrová: Chémia pre 1. ročník gymnázií, EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., 2010

J. Vacík a kol: Chémia pre 1. ročník gymnázií

Názvoslovie anorganických zlúčenín

Materiály z Planéty vedomostí

CD Chemie I

Vlastné pracovné listy a prezentácie

2. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Bezpečnosť pri práci	Bezpečnosť pri práci v chemickom laboratóriu	Zopakovať zásady bezpečnej práce s chemikáliami. Zopakovať zásady prvej pomoci.	Poznať laboratórny poriadok a zásady bezpečnej práce v laboratóriu, poznať zásady prvej pomoci a vedieť ich použiť.	1
Prvky a ich anorganické zlúčeniny	Vodík	Charakterizovať vodík, jeho vlastnosti, výrobu a použitie, zlúčeniny, traskavá zmes. Peroxid vodíka. Prierezové témy: ENV, OZZ	Charakterizovať vodík z hľadiska jeho zloženia, vlastností, prípravy a použitia. Zapísať chemickou rovnicou prípravu vodíka (reakciou kovu s kyselinou, alkalického kovu s vodou). Spracovať záznam o príprave a dôkaze vodíka. Určiť hlavné využitie prvku a H ₂ O ₂ .	2
	Voda	Aplikovať poznatky o vode – jej vlastnostiach a význame pre život na Zemi. Tvrdosť vody, vodný kameň, anomália vody. Prierezové témy: OZZ, ENV, TPZ	Aplikovať poznatky o fyzikálnych vlastnostiach vody (teplota topenia, teplota varu, hustota vody a ľadu, anomália vody) a poznatky o chemických vlastnostiach vody (polarita, tvorba vodíkových mostíkov). Zapísať chemickou rovnicou odstraňovanie tvrdosti vody varom a sódou.	2

	Prvky s	Charakterizovať prvky s na základe postavenia v PSP, ich štruktúru, vlastnosti, použitie, najdôležitejšie zlúčeniny (NaCl, NaOH, KOH, Na₂CO₃, NaHCO₃, (NH₄)₂CO₃, CaO, Ca(OH)₂, CaCO₃). Charakterizovať vplyv Na, K, Ca, Mg (biogénne prvky) na ľudský organizmus. Plameňové skúšky – spôsob dôkazu prítomnosti. Prierezové témy: ENV, OZZ	Aplikovať vedomosti zo všeobecnej chémie pri určovaní základných fyzikálnych a chemických vlastností alkalických kovov a kovov alkalických zemín (vodivosť, lesk, tvrdosť, hustota, tvorba kationov, oxidačné číslo, reaktivita, elektronegativita, redukčné účinky). Porovnať základné fyzikálne a chemické vlastnosti alkalických kovov a kovov alkalických zemín a spôsob ich uchovávaní. Vymenovať prírodné zdroje Na, K, Mg, Ca. Zapísať chemickou rovnicou a vysvetliť chemickú podstatu neutralizácie žalúdočných kyselín, kyprenia cesta sódou bikarbónou, výroby páleného a haseného vápna, tvrdnutia malty, vzniku krasových javov. Spracovať záznam o uskutočnených plameňových skúškach iónov Li, Na, K, Ca, Sr; reakciách alkalického kovu s vodou, kovu s kyselinou.	4
	Prvky p	Hliník – charakterizovať štruktúru, vlastnosti, výrobu a použitie. Uhlík – charakterizovať zloženie, štruktúru, vlastnosti (diamant, grafit, fullerény), najdôležitejšie zlúčeniny (CO, CO₂, uhličitany org. látky), ich vlastnosti a použitie. Skleníkový efekt, globálne otepľovanie. Kremík – charakterizovať	Porovnať vlastnosti kovov a nekov, ich význam a použitie. Určiť skupenstvá prvkov Al, C, Si, N, P, O, S, halogénov, vzácnych plynov. Vymenovať zdroje Al, C, Si, N, P, O, S, halogénov, vzácnych plynov (bauxit, diamant, grafit, uhličitany, organické látky, kremeň, hlinitokremičitany, íly, kaolín, vzduch, liadky,	14

		zloženie, vlastnosti, význam a použitie, zlúčeniny SiF_4, SiO_2, kremičitany, hlinítokremičitany, kremeň, silikóny, sklo, keramika. Dusík – charakterizovať zloženie, štruktúru, vlastnosti, použitie, zlúčeniny NH_3, oxidy, HNO_3, dusičnany NaNO_3, NH_4Cl, lúčavka kráľovská, rajský plyn. Kyslé dažde. Inertná atmosféra. Fosfor – charakterizovať štruktúru, vlastnosti, zlúčeniny P_4O_6, P_4O_{10}, hnojivá. Kyslík – štruktúra, vlastnosti, použitie, O_3, oxidy, ozónová diera, dokonalé a nedokonalé spaľovanie Síra – charakterizovať vlastnosti, využitie a zlúčeniny SO_2, SO_3, H_2SO_4, H_2S, sírany, sadrovec. Alotropické modifikácie síry, dehydratačné účinky H_2SO_4. Charakterizovať oxidy síry ako zložky exhalátov. Zásady bezpečnej práce s H_2SO_4. Halogény – skupenstvá halogénov, zdroje halogénov – halogenidy, morská voda, biogénne vlastnosti F, Cl, I, oxidačné účinky a elektronegativita halogénov. Zlúčeniny HCl, salmiak, NaCl. Vzácne plyny – výskyt, inertnosť, využitie. Prierezové témy: ENV, TPZ	fosforečnany, oxidy, sulfán, sulfidy, sírany, halogenidy). Zdôvodniť biogénne vlastnosti prvkov C, Si, N, P, O, S, F, Cl, I. Aplikovať vedomosti o základných vlastnostiach hliníka (lesk, vodivosť, kujnosť, mäkkosť, hustota, odolnosť voči korózii, redukovaadlo) na možnosti jeho využitia. Porovnať vlastnosti grafitu a diamantu, bieleho a červeného fosforu (skupenstvo, tvrdosť, elektrická vodivosť, teplota topenia, horľavosť). Porovnať nebezpečné vlastnosti CO a CO_2. Spracovať záznam o uskutočnených dôkazoch zásaditých vlastností NaHCO_3 a kyselinotvorných vlastnostiach CO_2, príprave a dôkazoch CO_2. Vysvetliť príčiny vzniku ozónovej diery, prízemného ozónu, kyslých dažďov. Zapísať chemickou rovnicou syntézu amoniaku z prvkov, vymenovať základné vlastnosti amoniaku (skupenstvo, zápach, hustota, žieravina, rozpustnosť a tvorba vodíkových väzieb, zásaditá reakcia s vodou, redukovaadlo). Aplikovať poznatky o vlastnostiach HNO_3 (silná kyselina, na svetle sa rozkladá, oxidačné účinky, súčasť lúčavky kráľovskej). Klasifikovať oxidy podľa reakcie s vodou. Spracovať

			záznam o príprave a vlastnostiach kyslíka. Opísať základné vlastnosti síry (skupenstvo, tvrdosť, rozpustnosť, teplota topenia a varu, horľavosť). Vymenovať vlastnosti sulfánu a SO₂ (skupenstvo, zápach, rozpustnosť vo vode, toxicita, protolytické a redoxné vlastnosti). Zapísať chemickou rovnicou prípravu SO₂, SO₃, H₂SO₄. Aplikovať poznatky o vlastnostiach H₂SO₄ (olejovitá kvapalina, silná kyselina, dehydratačné účinky). Porovnať amorfné a kryštalické formy uhlíka a síry a ich využitie. Porovnať oxidačné účinky, elektronegativitu a reaktivitu halogénov. Zapísať chemickou rovnicou reakciu HCl s vodou a s NaOH. Porovnať príčinu inertnosti vzácnych plynov, dusíka a CO₂ a z toho vyplývajúce využitie. Určiť hlavné využitie halogénov, chlórnanov, chlorečnanov.	
	Prvky d	Charakteristika prvkov d – elektrónová konfigurácia, väzba, vlastnosti, výskyt a použitie, pasivácia kovov, liatina, zliatiny. Koordinačné zlúčeniny- zloženie a názvoslovie Chróm, mangán – vlastnosti, využitie, zlúčeniny Železo, výroba železa a ocele Prvky skupiny zinku a medi- vlastnosti,	Porovnať základné vlastnosti a charakteristiky kovov Fe, Zn, Cr, Cu, Ag, Au, Hg (farba, oxidačné čísla, tvrdosť, hustota, reaktivita a výskyt v rýdzej forme). Zdôvodniť biogénne vlastnosti železa. Zaradiť prvky Cd, Hg a ich zlúčeniny do skupiny toxických látok.	7

		využitie, zlúčeniny	Určiť hlavné využitie prvkov Fe, Zn, Cr, Cu, Ag, Au, Hg a ich zlúčenín AgNO₃, modrá skalica, zinková beloba, amalgám. Spracovať záznam a uskutočnení plameňovej skúšky iónov Cu. Opísať základný princíp výroby surového železa a ocele a ich využitie. Rozlíšiť zloženie zliatin bronz, mosadz, spájka, nerezová oceľ a ich využitie. Porovnať reaktivitu kovov Cu, Ag, Au z hľadiska správania sa na vzduchu a z hľadiska reakcie s HNO₃ a lúčavkou kráľovskou.	
Organické látky	Organické zlúčeniny – charakteristika Väzby v organických zlúčeninách Štruktúra organických zlúčenín Rozdelenie organických zlúčenín Reakcie organických zlúčenín Názvoslovie organických zlúčenín	Charakterizovať organickú chémiu, organické zlúčeniny – uhľovodíky, deriváty uhľovodíkov, izomériu (konštitúcia, konformácia) Na základe reťazcov rozlíšiť acyklický, cyklický, alifatický uhľovodík. Popísať štruktúru organických zlúčenín, primárny, sekundárny, terciárny a kvartérny atóm uhlíka, empirický (stechiometrický) vzorec, sumárny (molekulový), konštitučný (štruktúrny) vzorec, zjednodušený konštitučný vzorec. Oboznámiť sa s reakčnou schémou činidlami - radikál, nukleofil, elektrofil. Výpočet stochiometrického vzorca. Na základe algoritmov substitučného (systémového) názvoslovie vedieť určiť triviálne názvy, reťazec, uhľovodíkový zvyšok (alkyl-,	Aplikovať vedomosti o štruktúre atómu a postavení v PSP pri určovaní väzbovosti atómov C, H, S, O, N a halogénov v molekulách organických zlúčenín. Rozlíšiť na základe konštitučného vzorca druh uhľovodíka a tvar reťazca. Určiť typ vzorca organickej zlúčeniny. Zapísať vzorce všetkých konštitučných izomérov uhľovodíkov s daným molekulovým vzorcom (C₃ – C₆). Rozlíšiť častice: radikál, elektrofil (elektrofilné činidlo), nukleofil (nukleofilné činidlo). Určiť stochiometrický a molekulový vzorec z relatívneho zastúpenia prvkov v zlúčenine. Vypočítať zo	10

		cykloalkyl-, aryl-)	stechiometrického vzorca relatívne zastúpenie prvkov v zlúčenine. Napísať vzorec a názov alkylových skupín: metyl-, etyl-, propyl-, izopropyl-, butyl-, vinyl-. Uviesť príklady alkánov, cykloalkánov, alkénov, alkadiénov, alkínov (vzorcie a názvy). Utvoriť názvy a vzorce: nerozvetvených alkánov, alkénov, alkínov C1 – C10 a cykloalkánov C3 – C6, rozvetvených alkánov, alkénov a alkínov C4 – C10 s maximálne dvomi alkylovými skupinami. Uviesť vzorce a triviálne názvy: benzén, toluén, styrén, naftalén, skupiny fenyl-. Utvoriť názov a napísať vzorec arénov odvodených od benzénu s maximálne dvomi alkylovými skupinami.	
Uhlíkovodíky	Alkány a cykloalkány – štruktúra, vlastnosti, reakcie, použitie Alkény, alkadiény – zloženie, štruktúra, vlastnosti, reakcie, využitie Alkíny – zloženie štruktúra, vlastnosti, reakcie, využitie Arény – zloženie, štruktúra, vlastnosti, reakcie, využitie Zdroje uhlíkovodíkov – ropa, zemný plyn, spracovanie ropy, benzín, ekologické problémy	Charakterizovať alkány a cykloalkány, homologický rad, homologický vzorec, substitučná radikálová reakcia. Alkény, alkadiény, alkíny, jednoduchá a násobná väzba, adičná elektrofilná reakcia, polymerizácia. Poznať fosilne suroviny – zemný plyn, ropa. Poznať spôsoby spracovania ropy - frakčná destilácia ropy a využitie jej produktov.. (Benzín, oktánové číslo benzínu. Nafta, mazut, asfalt Petrochémia Plast, polymér, makromolekula, PE, PP, PVC, PS). Charakterizovať arény, substitučná elektrofilná reakcia na	Aplikovať vedomosti o základných vlastnostiach alifatických uhlíkovodíkov (skupenstvo, rozpustnosť vo vode a v nepolárnych rozpúšťadlách, horľavosť, výbušnosť v zmesi so vzduchom, typ väzieb a charakteristické reakcie). Zapísať chemickú reakciu chlorácie metánu, horenia metánu (dokonalé, nedokonalé). Zapísať chemickú rovnicu reakcie eténu a etínu s H₂O, HCl, H₂. Uviesť príklad využitia eténu a etínu. Vymenovať	12

		aromatickom jadre. Prierezové témy: TPZ, ENV	uhl'ovodíky, ktoré sa využívajú ako zdroje energie (metán, propán, bután) a príklady ich konkrétneho využitia. Porovnať fosílné palivá z hľadiska ich vyčerpatelnosti, ekologických dôsledkov ich ťažby, spracovania a využitia obsahu škodlivých prímiesí. Uviesť príklady alternatívnych zdrojov energie, obnoviteľných a neobnoviteľných zdrojov energie. Vysvetliť pojem plast, polymér, makromolekula. Priradiť skratky PP, PE, PS, PVC k názvom makromolekulových látok a porovnať ich základné fyzikálne a chemické vlastnosti (hustota, tepelná a elektrická vodivosť, horľavosť, rozložiteľnosť v zemi) a spôsob ich využitia. Vysvetliť podstatu aromatického charakteru arénov. Porovnať základné vlastnosti alifatických a aromatických uhl'ovodíkov (horľavosť, rozpustnosť, skupenstvo, karcinogénne účinky, charakteristické reakcie). Zapísať chemickou reakciou nitráciu benzénu do prvého stupňa. Vymenovať príklady využitia benzénu, toluénu, styrénu a naftalénu.	
Deriváty uhl'ovodíkov	Charakteristika derivátov, názvoslovie derivátov Halogénderiváty- zloženie, štruktúra, vlastnosti, použitie; freóny a ich vplyv na ozónovú vrstvu Dusíkaté deriváty – amíny, nitroderiváty – zloženie,	Charakterizovať deriváty, heteroatóm, funkčná (charakteristická) skupina, izoméria funkčných skupín. Vedieť napísať vzorce a názvy	Žiak vie označiť uhl'ovodíkový zvyšok a funkčné skupiny v uvedených vzorcoch. Uviesť charakteristické	14

	štruktúra, rozdelenie, vlastnosti, použitie Alkoholy a fenoly – vlastnosti, rozdelenie, využitie, alkoholizmus Étery Aldehydy a ketóny – štruktúra, vlastnosti, použitie	najvýznamnejších derivátov z jednotlivých typov a popísať ich vlastnosti a charakteristické reakcie. Naučiť sa poznať praktické využitie jednotlivých typov derivátov. Halogenderiváty, insekticídy, freóny. Hydroxyderiváty, alkoholy (jednosýtné a viacsýtné; primárne, sekundárne, terciárne), fenoly. Karboonylové zlúčeniny, aldehydy, ketóny. Nitroderiváty, amíny (primárne, sekundárne, terciárne). Prierezové témy: ENV, OZZ, TPZ	skupiny derivátov uhľovodíkov (F-, Cl-, Br-, I-, -OH, -NO₂, -NH₂, CO-, -CHO), -COOH a spôsob tvorenia ich názvov. Použiť triviálne názvy a vzorce derivátov uhľovodíkov: chloroform, jodoform, vinylchlorid, anilín, etylénglykol, glycerol, fenol, formaldehyd, acetaldehyd, acetón). Utvoriť a napísať vzorec derivátov odvodených od benzénu a alkánov C₁ – C₁₀ s maximálne jedným druhom funkčnej skupiny. Aplikovať základné vlastnosti derivátov uhľovodíkov (rozpustnosť vo vode, skupenstvo v porovnaní s uhľovodíkmi, charakteristický zápach, polárny charakter väzby C-heteroatóm, tvorba vodíkovej väzby, zásaditý, kyslý, amfotérny charakter, typické reakcie) Vyznačiť čiastkové náboje na atómoch väzby C-heteroatóm. Zapísať reakčnú schému reakcie brómetánu s NaOH (S_N aj eliminačný produkt). Uviesť príklady využitia chloroformu, CCl₄, teflónu, nitrozlučenin, metanolu, etanolu, glycerolu, etylénglykolu, formaldehydu, acetónu, ich účinok na ľudský organizmus a nebezpečenstvo pri manipulácii s nimi (toxická, horľavosť, výbušnosť).	

			Uviest' využitie freónov, posúdia vplyv ich chemického pôsobenia na ozónovú vrstvu a z toho vyplývajúce dôsledky pre životné prostredie. Rozlíšiť primárny, sekundárny a terciárny amín a alkohol, jednosýtny a viacsýtny alkohol. Zapísať chemickou schémou základné princípy výroby etanolu. Napísať reakčnú schému oxidácie etanolu na acetaldehyd a kyselinu octovú.	

Zdroje :

J. Kmeťová, M. Skoršepa, P. Mäčko: Chémia pre 2. ročník gymnázia so štvorročným štúdiom a 6. Ročník gymnázia s osemročným štúdiom, EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., 2012

J. Pacák a kol: Chémia pre 2. ročník gymnázií, SPN Bratislava, 1992

Názvoslovie anorganických zlúčenín

Názvoslovie organických zlúčenín

Materiály z Planéty vedomostí

CD Chemie II

Vlastné pracovné listy a prezentácie

3. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Bezpečnosť pri práci	Bezpečnosť pri práci v chemickom laboratóriu	Zopakovať zásady bezpečnej práce s chemikáliami. Zopakovať zásady prvej pomoci.	Poznať laboratórny poriadok a zásady bezpečnej práce v laboratóriu, poznať zásady prvej pomoci a vedieť ich použiť.	1
Deriváty uhľovodíkov	Karboxylové kyseliny	Definovať karboxylové kyseliny, ich zloženie, vlastnosti, použitie, esterifikácia – jej význam.	Použiť triviálne názvy a vzorce - kyselina mravčia, kyselina octová, kyselina benzoová. Porovnať silu karboxylových kyselín s anorganickými kyselinami. Uviest' využitie karboxylových kyselín mravčej, octovej, benzoovej.	6

			Rozlíšiť na príklade esteru a aminokyseliny funkčné a substitučné deriváty karboxylových kyselín.	
Látky v živých organizmoch	Úvod do štúdia biochémie - Chemické zloženie živých organizmov - Heterocyklické zlúčeniny Alkaloidy Liečivá a lieky Psychoaktívne návykové látky (drogy)	Na základe štúdia literatúry a iných zdrojov popísať zastúpenie prvkov v živých organizmoch. Popísať biogénne zlúčeniny: voda, CO ₂ , NH ₃ a ich význam Charakterizovať heterocyklické zlúčeniny, heteroatóm, porovnať aromatický charakter heterogénnych zlúčenín, vedieť klasifikácia heterocyklických zlúčenín a popísať význam heterocyklických zlúčenín. Poznať alkaloidy ako látky súčasťou ktorých sú heterocyklické zlúčeniny a ich význam pre človeka. Oboznámiť sa so škodlivým účinkom drog a pozitívnym účinkom liečiv. Prierezové témy: TPZ	Vysvetliť obsah pojmov heteroatóm, heterocyklická zlúčenina. Napísať chemické vzorce furánu, tiofenu, pyrolu, pyridínu, purínu, pyrimidínu. Klasifikovať heterocyklické zlúčeniny podľa druhu a počtu heteroatómov a veľkosti kruhu. Odôvodniť a porovnať aromatický charakter heterocyklov. Uviest význam heterocyklických zlúčenín v prírode (porfín, pyrolové farbivá, nikotínamid, purínové a pyrimidínové bázy) Poznať funkciu a účinok antibiotík. Vedieť o škodlivosti návykových látok na živý organizmus.	7
	Lipidy - Štruktúra a vlastnosti jednoduchých lipidov - Štruktúra a vlastnosti zložených lipidov - Štruktúra a vlastnosti izoprenoidných lipidov - katabolizmus lipidov	Charakterizovať lipidy - jednoduché lipidy: tuky, oleje, vosky Stužovanie olejov Popísať zmydelňovanie tukov, mydlá, zložené lipidy: fosfolipidy a ich význam. Hydrofóbne a hydrofilné vlastnosti látok Popísať význam cholesterolu, mastných karboxylových kyseliny, esenciálne mastné kyselín, ω -3 a ω -6 mastných kyselín. Zrealizovať experimenty na overenie vlastností a využitie lipidov. Na základ schémy popísať postup rozkladu lipidov ,	Opísať lipidy z hľadiska výskytu, štruktúry, vlastností, významu a zastúpenia vo výžive človeka. Porovnať oleje a tuky z hľadiska štruktúry (obsahu mastných kyselín) a z hľadiska ich významu pre organizmus (zdravá výživa, obezita) Aplikovať poznatky o fyzikálnych a chemických vlastnostiach látok pri vysvetľovaní podstaty významných reakcií lipidov, napr. stužovanie olejov, žltnutie tukov, zmydelňovanie. Porovnať výskyt,	12

		najmä β-oxidáciu mastných kyselín Prierezové témy: ENV, TPZ	význam a zloženie jednoduchých a zložených lipidov. Spracovať záznam o uskutočnenom pokuse overujúcom vlastnosti a využitie lipidov. Opísať vlastnosti mydla, vysvetliť podstatu čistiacich účinkov mydiel Porovnať význam LDL – „zlého cholesterolu“ a HDL – „dobrého cholesterolu“ pre človeka. Lokalizovať priebeh β-oxidácie mastných kyselín v bunke a poznať energetický význam tejto metabolickej dráhy dráhy.	
	Sacharidy - Štruktúra a vlastnosti monosacharidov - Zložené sacharidy - Fotosyntéza - Metabolizmus sacharidov	Charakterizovať sacharidy, ich vlastnosti a význam pre človeka. Mono-, oligo- a polysacharidy Aldózy, ketózy, tri-, pent- a hexózy Chiralita, chirálne centrum, optická izoméria Ribóza, deoxyribóza, glukóza, fruktóza, sacharóza, laktóza, glykogén, celulóza. Popísať biosyntézu a rozklad sacharidov a ich význam. Fotosyntéza Redoxné deje v organizme Glykolýza Alkoholové a mliečne kvasenie Citrátový cyklus Prierezové témy: ENV, TPZ	Uviest' pôvod , výskyt a význam sacharidov. Identifikovať chirálné atómy uhlíka vo vzorci monosacharidu. Porovnať glukózu a fruktózu, sacharózu a laktózu, škrob, glykogén a celulózu z hľadiska štruktúry a významu pre výživu človeka. Spracovať záznam o uskutočnenom pokuse dokazujúcom redukčné vlastnosti sacharidov a dôkaze škrobu v potravinách. Opísať biochemické reakcie z hľadiska energetickej bilancie. Lokalizovať priebeh citrátového cyklu, dýchacieho reťazca, glykolýzy v bunke. Vysvetliť priebeh glykolýzy podľa predloženej schémy. Vysvetliť vzťah medzi glykolýzou a citrátovým cyklom a dýchacím reťazcom. Vysvetliť podstatu alkoholového	15

			a mliečného kvasenia.	
	Bielkoviny - Aminokyseliny - Peptidová väzba - Štruktúra bielkovín - Prehľad bielkovín	Definovať proteíny, ich zloženie, štruktúru a z toho vyplývajúce vlastnosti. Aminokyseliny, proteinogénne aminokyseliny, α-uhlík Peptidová väzba Primárna, sekundárna, terciárna a kvartérna štruktúra Fibrilárne, globulárne proteíny Denaturácia Hém, hemoglobín, myoglobín Lipoproteíny, glykoproteíny, fosfoproteíny, hemoproteíny Prierezové témy: TPZ	Vysvetliť vzťah medzi zložením, štruktúrou, vlastnosťami a funkciou proteínov. Uviesť vzorce a triviálne názvy aminokyselín (glycín, alanín). Vyznačiť peptidovú väzbu vo vzorci peptidu. Vysvetliť vzťah medzi denaturáciou a zmenou biologických funkcií proteínov. Prakticky overiť vplyv denaturačných činidiel a zmeny fyzikálnych podmienok na proteíny. Uviesť príklady fibrilárnych (kolagén, keratín) a globulárnych bielkovín (hemoglobín, myoglobín).	10
	Nukleové kyseliny - Zloženie nukleových kyselín - Štruktúra nukleových kyselín - Význam a funkcia nukleových kyselín - Biosyntéza nukleových kyselín	Popísať nukleové kyseliny, ich zloženie a význam. Adenín, guanín, cytozín, uracil, tanín Nukleozid, nukleotid Makroergická väzba, polynukleotidový reťazec DNA, RNA ADP, ATP Proteosynéza – kodón, atikodón, transkripcia, translácia	Dať do vzťahov zloženie, štruktúru, vlastnosti, výskyt, funkcie a význam DNA a RNA. Aplikovať princíp komplementarity na príklade DNA Pomocou schémy opísať proces proteosyntézy. Vysvetliť a lokalizovať kodón a antikodón	5
	Enzýmy Zloženie a štruktúra enzýmov Špecifita enzýmovej katalýzy Mechanizmus enzýmových reakcií Faktory ovplyvňujúce proces enzýmovej katalýzy Aktivácia a inhibícia enzýmov Trávacie enzýmy Biologická hodnota stravy, výživa	Poznať význam enzýmov pre živé organizmy, najmä pri trávení potravy.	Vysvetliť štruktúru, vlastnosti a funkciu enzýmov. Vysvetliť vplyv enzýmu na priebeh reakcie. Opísať vplyv faktorov na rýchlosť enzýmovej reakcie. Overiť pokusom katalytický účinok enzýmu. Posúdiť kvalitu a správne zloženie stravy.	6

	Vitamíny Vitamíny rozpustné vo vode Vitamíny rozpustné v tukoch Potravinové zdroje vitamínov	Pochopiť vplyv vitamínov na zdravie človeka Prierezové témy: TPZ	Poznať prehľad vitamínov rozpustných vo vode a v tukoch. Uviesť dôsledky hypovitaminózy. Vedieť uviesť zdroje vitamínov.	4

Zdroje :

J. Kmeťová, M. Skoršepa, P. Mäčko: Chémia pre 3. ročník gymnázia so štvorročným štúdiom a 7. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., 2011

J. Čársky a kol: Chémia pre 3. ročník gymnázií, SPN Bratislava, 1992

Materiály z Planéty vedomostí

CD Chemie II

Vlastné pracovné listy a prezentácie

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia bude prebiehať na základe Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov SŠ čl. 9.

Metódy hodnotenia:

- ústne skúšanie
- písomné skúšanie: testy s tvorbou odpovede, testy s výberom odpovede
- overovanie praktických činností a zručností
- hodnotenie schopnosti vypracovať a obhájiť projekt samostatne alebo v skupine
- hodnotenie schopnosti pri získavaní a spracovaní informácií, pri práci s internetom, pri príprave prezentácií

Učebné osnovy pre predmet

BIOLÓGIA

Názov predmetu		BIOLÓGIA				
Časový rozsah výučby						
	Ročník	1.	2.	3.	4.	Spolu
	Štátny vzdelávací program	2	3	1	–	6
	Školský vzdelávací program	2	3	1	–	–
	Voliteľný maturitný predmet – botanika, cvičenia z biológie	–	–	–	4	4
	Voliteľný maturitný seminár	–	–	–	2	2
	SPOLU	4	6	2	6	12
Kód a názov odboru štúdia		7902 500 gymnázium				
Stupeň vzdelania		vyššie sekundárne vzdelanie ISCED 3A				
Forma štúdia		denná				
Dĺžka štúdia		štvorročná				
Vyučovací jazyk		slovenský jazyk				

* Uvedená časová dotácia v 4. ročníku platí len pre študentov, ktorí si vyberú voliteľný maturitný predmet Biológia a voliteľný maturitný Seminár z biológie.

CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU:

Učebný predmet biológia poskytne v rámci štátneho programu stredoškolského vzdelávania (ISCED3a) základný **system poznatkov o živej prírode, ako predpokladu formovania prírodovednej gramotnosti**. Poznanie zákonov, ktorými sa riadi živá príroda, je základom pre pochopenie jej fungovania ako celku a je dôležité pre formovanie citlivého vzťahu k nej. Toto poznanie je zároveň nevyhnutným predpokladom zodpovedného prístupu k celému okolitému svetu ako aj sebe samému.

Program je koncipovaný tak, aby bolo možné čo najviac vyžívať moderné didaktické formy, metódy a prostriedky, ktoré okrem maximálnej názornosti, podporujú samostatnosť a kreativitu žiakov pri práci s informáciami, umožňujú pracovať s prírodninami, realizovať experimenty a rozvíjajú schopnosť žiakov poznatky aplikovať.

Druhý ročník je zameraný na poznávanie **spoločných znakov, vlastností a prejavov živých organizmov**. Jednotlivé tematické celky približujú stavbu a organizáciu živých sústav, vysvetľujú podstatu procesov prebiehajúcich v organizmoch na všetkých úrovniach počnúc bunkou. Zdôrazňujú vzájomnú súvislosť medzi stavbou a funkciou orgánov, čoho výsledkom sú životné prejavy organizmov. Tento tematický okruh poskytne základné informácie dôležité pre pochopenie jednoty živej prírody. Praktické cvičenia umožnia žiakom vyskúšať si a v praxi overiť teoretické poznatky rôznymi formami od klasických laboratórnych prác s prírodninami až po prácu s informáciami prostredníctvom IKT.

Tretí ročník je venovaný **biológii človeka a ochrane zdravia** (33 hodín). Jeho ťažisko predstavuje tematický celok - **Orgánové sústavy človeka-** , ktorý okrem informácií o stavbe a funkcii jednotlivých orgánov a orgánových sústav poskytne aj základné informácie o najčastejších poruchách ich činnosti, o ich príčinách, prejavoch,

liečbe a prevencii. Nadväzujúci tematický celok – **Zdravý životný štýl** – otvára možnosti pre projekty a samostatné práce žiakov. Umožní získať nielen ďalšie poznatky dôležité pre formovanie zodpovedného prístupu k vlastnému zdraviu, ale aj rozvíjať zručnosti pri práci s informáciami. Časť - **Základy poskytovania prvej pomoci** – budeme realizovať formou cvičení v nadväznosti na jednotlivé kapitoly o orgánových sústavách človeka, oslovíme aj odborníkov zo záchranného systému a lekárov.

CIELE:

1. Formovať ucelenú predstavu o rozmanitosti a jednote živej prírody, o javoch a procesoch, ktoré v nej prebiehajú, o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky živé organizmy.
2. Poznávať praktický význam živých organizmov pre život človeka.
3. Rozvíjať zručnosti pri práci v teréne a v prírodovednom laboratóriu.
4. Formovať ucelenú predstavu o anatómii, morfológii človeka, o javoch a procesoch, ktoré v tele človeka prebiehajú, o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky živé organizmy. Získať poznatky pre formovanie zodpovedného prístupu k vlastnému zdraviu, poznať príčiny a prejavy poruchy činnosti orgánov, liečbe a prevencii.
5. Poznávať praktický význam poznatkov pre starostlivosť o zdravie človeka a predchádzaniu chorôb, poznať prakticky zásady prvej pomoci
6. Rozvíjať zručnosti, ktoré súvisia so starostlivosťou o zdravie a starostlivosť o svoje telo.

KOMPETENCIE:

1. Formovať ucelenú predstavu o rozmanitosti a jednote živej prírody, o javoch a procesoch, ktoré v nej prebiehajú, o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky živé organizmy.

Kompetencie:

- schopnosť vnímať živú prírodu ako hierarchicky usporiadaný, neustále sa meniaci, dynamický systém;
- schopnosť chápať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím;
- vedieť odlišovať zákonité príčiny biologických procesov od ich vonkajších prejavov;
- schopnosť hľadať v prírodných javoch a procesoch príčinné súvislosti a tým podporovať logické myslenie;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- samostatne a slobodne (na základe poznania predmetu), voliť výberové a maturitné predmety, zodpovedne rozhodovať o svojom ďalšom štúdiu na VŠ a budúcej profesii.

2. Poznávať praktický význam živých organizmov pre život človeka.

Kompetencie:

- poznať najbežnejšie úžitkové a hospodársky významné druhy rastlín, húb a živočíchov;
- poznať možnosti využitia vlastností a životných prejavov organizmov v biotechnológiách;
- poznať nebezpečné a patogénne organizmy, ich účinok na ľudský organizmus, možnosti liečby, prevencie a poskytnutia prvej pomoci.

3. Rozvíjať zručnosti pri práci v teréne a v prírodovednom laboratóriu.

Kompetencie:

- schopnosť pozorovať biologické objekty vo voľnej prírode;
- bezpečne manipulovať s bežným biologickým materiálom pri jeho zbere a spracovaní v laboratóriu;
- schopnosť pracovať s bežnými laboratórnymi pomôckami a prístrojmi

4. Formovať ucelenú predstavu o anatómii, morfológii človeka, o javoch a procesoch, ktoré v tele človeka prebiehajú, o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky živé organizmy. Získať poznatky pre formovanie zodpovedného prístupu k vlastnému zdraviu, poznať príčiny a prejavy poruchy činnosti orgánov, liečbe a prevencii.

Kompetencie:

- schopnosť vnímať živú prírodu a človeka ako hierarchicky usporiadaný, neustále sa meniaci, dynamický systém;
- schopnosť chápať vzájomné vzťahy medzi orgánmi, sústavami orgánov
- vedieť odlišovať zákonité príčiny biologických procesov v tele človeka od ich vonkajších prejavov; poznať princíp stavby a funkcie jednotlivých orgánov a sústav človeka a vedieť lokalizovať jednotlivé orgány
- vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o vplyve nesprávnej životosprávy, výživy, význam zdravého životného štýlu mladého človeka
- vedieť vysvetliť pojem reprodukčné zdravie a starostlivosť oň
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k vlastnému telu, zdraviu a prostrediu v ktorom žijeme
- samostatne a slobodne (na základe poznania predmetu), voliť výberové a maturitné predmety, zodpovedne rozhodovať o svojom ďalšom štúdiu na VŠ a budúcej profesii.

5. Poznávať praktický význam poznatkov pre starostlivosť o zdravie človeka a predchádzaniu chorôb, poznať prakticky zásady prvej pomoci

Kompetencie:

- rozpoznať najbežnejšie ochorenia a ich prejavy
- poznať vplyvy prostredia na organizmus, civilizačné ochorenia človeka
- poznať nebezpečné a patogénne organizmy, ich účinok na ľudský organizmus, možnosti liečby, prevencie a poskytnutia prvej pomoci.
- poznať zásady prvej pomoci
- pochopiť a rozpoznať vplyv rizika na zdravie človeka

6. Rozvíjať zručnosti, ktoré súvisia so starostlivosťou o zdravie a starostlivosť o svoje telo.

VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE:

- poznať najbežnejšie úžitkové a hospodársky významné druhy rastlín, húb a živočíchov;
- poznať možnosti využitia vlastností a životných prejavov organizmov v biotechnológiách;
- poznať nebezpečné a patogénne organizmy, ich účinok na ľudský organizmus, možnosti liečby, prevencie a poskytnutia prvej pomoci.
- schopnosť pozorovať biologické objekty vo voľnej prírode;
- bezpečne manipulovať s bežným biologickým materiálom pri jeho zbere a spracovaní v laboratóriu;

- schopnosť pracovať s bežnými laboratórnymi pomôckami a prístrojmi pri poznávaní biologického materiálu.

STRATÉGIA VYUČOVANIA:

Na vyučovacích hodinách budeme využívať rôzne vyučovacie metódy, napr. práca s odbornou literatúrou, internetom, skupinové vyučovanie, príprava projektov, prezentácie projektov, problémové vyučovanie, organizovať vychádzky do prírody spojené s poznávaním prírody a okolia školy, uskutočniť exkurzie do botanickej alebo zoologickej záhrady, organizovať besedy s odborníkmi /lekár, záchranár, psychológ/.

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

- reprodukčné - frontálne , individuálne skúšanie,
- motivačné - rozprávanie, pozorovanie, rozhovor,
- expozičné –vysvetľovanie, diskusia, práca s učebnicou, pracovným listom,
- fixačné – exkurzia,
- diagnostické –ústne skúšanie, didaktický test, hodnotenie posteru, referátu,
- aplikačné- žiacky poster, prezentácia, referát,
- sociálne- individuálne, skupinové, frontálne,
- aktivizujúce- heuristické, objavujúce,
- krátkodobé, dlhodobé

Metódy:

- **rozhovor** – *Orgánové sústavy človeka – stavba, funkcia, najčastejšie poruchy činnosti, Zdravý životný štýl, Základy poskytovania prvej pomoci - cvičenia*
- **výklad**- *Orgánové sústavy človeka – stavba, funkcia, najčastejšie poruchy činnosti, Zdravý životný štýl, Základy poskytovania prvej pomoci - cvičenia*
- **vysvetľovanie** - *Orgánové sústavy človeka – stavba, funkcia, najčastejšie poruchy činnosti, Zdravý životný štýl, Základy poskytovania prvej pomoci - cvičenia*
- **experimentálna činnosť žiakov**- *Zdravý životný štýl*
- **zážitkové učenie** – *Zdravý životný štýl, Základy poskytovania prvej pomoci - cvičenia*

Formy:

- **individuálna práca** - *Orgánové sústavy človeka – stavba, funkcia, najčastejšie poruchy činnosti, Zdravý životný štýl, Základy poskytovania prvej pomoci - cvičenia*
- **hromadná práca** - *Orgánové sústavy človeka – stavba, funkcia, najčastejšie poruchy činnosti, Zdravý životný štýl, Základy poskytovania prvej pomoci - cvičenia*

- **skupinová práca** - *Základy poskytovania prvej pomoci - cvičenia*
- **exkurzia** - *Orgánové sústavy človeka – stavba, funkcia, najčastejšie poruchy činnosti*

PRIEREZOVÉ TÉMY:

Environmentálna výchova

Celé učivo kladie dôraz na rozvoj osobnosti žiaka v tejto oblasti, učí chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi organizmom a jeho životným prostredím. Poznaním stavby a súvislosti v rastlinnej a živočíšnej ríši má žiak vedieť hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a tým sa zodpovedne a uvedomelo správať./ tematické celky Životné prejavy organizmov, Rozmnožovanie organizmov, Rast a vývin/. V tematickom celku Dedičnosť a premenlivosť poukázať na možnosť vzniku mutácií a chorôb vplyvom faktorov vonkajšieho prostredia.

Poznanie stavby ľudského tela a súvislostí spojených so životným prostredím vedie žiaka hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a tým sa zodpovedne a uvedomelo správať.

Ochrana života a zdravia

V tematickom celku Genetika človeka získavajú žiaci vedomosti o vplyve rizikových faktorov životného prostredia na organizmus človeka a potrebe ochrany zdravia. Získanými vedomosťami vedieme žiakov k uvedomelému správaniu a postojom v mimoriadnych situáciách, tiež pri pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie. Poznať geneticky podmienené ochorenia človeka, dispozície, význam genetického poradenstva pre existenciu zdravej populácie. V učive sa kladie dôraz na prevenciu a zmiernenie príznakov ochorenia.

V III. ročníku žiaci získavajú vedomosti o vplyve rizikových faktorov životného prostredia na organizmus človeka a potrebe ochrany zdravia. Poznatky z tohto predmetu vychovávajú žiakov k bezpečnému správaniu, ochrane pred úrazmi a prevencii. V tematickom celku Reprodukcia a vývin je zdôraznený význam uvedomelého správania v sexuálnej oblasti, problematika násillia páchaného na ženách, zneužívanie detí, sexuálne úchyľky a deviácie.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti. Súčasťou učebných osnov a hodnotenia žiakov je tvorba projektu a jeho prezentácia. Tým rozvíjame u žiakov kompetencie tak, aby vedeli komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať a prezentovať sám seba, svoje schopnosti, ale spolupracovať aj v skupine. Pestovať kvalitné medziľudské vzťahy.

Učebné osnovy podporujú aj rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí - prierezová téma - **Osobnostný a sociálny rozvoj.** Predmet rozvíja ľudský potenciál žiakov, zodpovednosť za svoje konanie, osobný život a životný štýl, partnerské vzťahy, sexuálne správanie, výchovu k rodičovstvu a partnerstvu.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice 1,2,3,4,5,6 pre gymnáziá, odborné časopisy, Internet, atlasy rastlín a živočíchov, rôzne modely, mikroskop a mikroskopické preparáty, anatomické atlasy človeka.

1. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Prehľad systému živej prírody – taxonomické jednotky	Taxonomické jednotky PT - ENV	Poznať systém živých organizmov	Poznajú význam triedenia organizmov. • Vedieť zatriediť vybrané organizmy podľa charakteristických znakov do najvyšších taxonomických kategórií	4 hod
II.Mikrosvet	• vírusy – charakteristika, rozdelenie, význam • baktérie – charakteristika, rozdelenie, Význam mikroorganizmov	VIROLOGIA, BAKTERIOLOGIA VÍRUS, BAKTERIOFÁG, VÍRUSY ČLOVEKA (ONKOVÍRUSY, RETROVÍRUSY, HIV, AIDS), PROFYLAXIA, REZISTENCIA, ANTIBIOTIKÁ	Žiaci charakterizujú vírusy z hľadiska stavby a spôsobu života. • Poznajú najdôležitejšie ochorenia spôsobené vírusmi, prevencia, možnosti liečby. • Charakterizujú baktérie z hľadiska stavby, spôsobu života a významu v prírode. • Poznať najrozšírenejšie skupiny baktérií. • Uviesť najbežnejšie bakteriálne ochorenia, prevencia a možnosti liečby	5 hod
III. Eukaryotické organizmy	Ríša – Jednobunkovce – Protista Prvoky - Protozoa Ríša – Rastliny – Plantae 1. Podríša – nižšie rastliny-Thallobionta - riasy - Algae 1. Oddelenie – Červené riasy - Rhodophyta 2.Oddelenie- Rôznobičikaté riasy - Heterokontophyta 3.Oddelenie- Červenoočká Euglenophyta 4.Oddelenie-Zelené riasy - Chlorophyta Zhrnutie a upevnenie učiva 2.Podríša- Vyššie rastliny - Cormobionta Výtrusné rastliny – Sporophyta Oddelenie –	Poznať fytoplanktón (sinice, riasy), zooplanktón (prvoky, drobné bezstavovce), Charakterizovať výtrus, stielka, cievnaté rastliny, kvet, piestik, tyčinka, vajíčko, peľ, semeno, plod, fotosyntéza demonštrovať postavenie vodných a pobrežných rastlín v ekosystéme	Žiaci poznajú základné zložky zooplanktónu a fytoplanktónu. Žiaci vymenujú najrozšírenejšie druhy prvokov, ich význam v prírode. Poznajú najbežnejšie ochorenia, ktoré spôsobujú prvoky, prevencia a liečba. • Charakterizujú prvoky z hľadiska stavby a spôsobu života. Vysvetlia význam planktónu pre vodný ekosystém. Na príklade vybraného zástupcu popíšu vonkajšiu stavbu tela mnohobunkových rias	27 hod

	Machorasty - Bryophyta Oddelenie- Plavúňorasty - Lycopodiophyta Oddelenie- Prasličkorasty - Eguisetophyta Oddelenie- Sladičorasty - Polypodiophyta Zhrnutie a upevnenie učiva Semenné rastliny- Spermatophyta Oddelenie - Borovicorasty - Pinophyta Oddelenie- Magnóliorasty- Magnoliophyta Dvojkličnolistové - Magnoliopsida, Dicotyledonae Zhrnutie a opakovanie učiva Jednokličnolistové - Liliopsida, Monocotyledonae .Život pri vode - RASTLINY • vodné rastliny - významní zástupcovia morské riasy - stavba tela, zástupcovia, význam • rastliny lužných lesov, mokradí a močiarov - významní zástupcovia • výtrusné rastliny – charakteristika, zástupcovia • semenné rastliny – charakteristika • nahosemenné a krytosemenné rastliny-porovnanie • dvojkličnolistové a jednokličnolistové rastliny – PT – ENV – ochrana rastlín Ríša živočíchov - Animalia	Charakterizovať rastliny dvojkličnolistové - ružovité, bôbovité, kapustovité, ľuľkovité, mrkvovité, makovité, lipovité, čajovníkovité a pod., jednokličnolistové - lipnicovité, ľaliovité, Poznať stavbu pŕhlivcov (polypovce), ploskavcov, mäkkýšov (ulitníky, lastúrniky), obrúčkavcov (pijavice), článkonožcov (kôrovce, hmyz), rýb tečúcich a stojatých vôd, obojživelníkov (žaby, mloky). Charakterizovať stielku, hubky pŕhlivce (medúzy, sasanky, koraly), mäkkýše(lastúrniky, hlavonožce), článkonožce (morské kôrovce), ostnatokožce (hviezdovky, ježovky, holotúrie), drsnokožce (žraloky, raje), morské ryby, cicavce,	Žiaci poznajú najznámejšie druhy vodných a pobrežných rastlín – byliny a dreviny. Vedia zatriediť a porovnať výtrusné a semenné, nahosemenné a krytosemenné, dvojkličnolistové a jednokličnolistové rastliny. Poukážu prostredníctvom konkrétnych zástupcov na zákonom chránené druhy rastlín .Vedia vysvetliť prispôsobenie rastlín životu vo vode a v jej okolí. Prostredníctvom konkrétnych zástupcov demonštrujú postavenie vodných a pobrežných rastlín Vedia vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o drevinách lužných lesov, o porastoch mokradí, močiarov a pod. Žiaci poznajú najznámejšie vodné druhy z kmeňov bezstavovcov a tried stavovcov.	

Dvojlistovce – Diblastica – vývoj telesnej organizácie – zygota, morula, blastula, gastrula - hubky, pŕhlivce, nepŕhlivce Prvoústovce – ploskavce, okrúhlovce (stavba tela, životné prejavy, životné prostredie, zástupcovia, význam.) Prvoústovce s treťou zárodočnou vrstvou a coelomom – mäkkýše nečlánkované telo. Obrúčkavce – homonómna článkovanosť. Článkonožce – heteronómna článkovanosť Druhoústovce – ostnatokožce, chordáty (vývoj chordy) Stavovce – všeobecná charakteristika a rozdelenie (kruhoústnice, drsnokožce) Ryby – všeobecná charakteristika, rozdelenie Obojživelníky Plazy Vtáky Cicavce – stavba tela, životné prejavy, zástupcovia, význam. 1. Život pod vodnou hladinou 1.1. ŽIVOT V SLADKÝCH VODÁCH • planktón – zložky, význam • bezstavovce sladkých vôd – základné morfologické znaky kmeňov/tried, spôsob života, zástupcovia, význam • stavovce - základné morfologické znaky	Využívať a poznať termíny: adaptácia, kontaminácia Charakterizovať PLAZY (HADY, JAŠTERICE, KORYTNAČKY) VTÁKY - (PLÁVAJÚCE, POTÁPAVÉ, BRODIVÉ), CICAVCE, PLÁVACIE BLANY, MASTNÉ PERIE, TUKOVÉ TĽAZY, SRŠŤ, ETOLÓGIA (DVORENIE, STAROSTLIVOSŤ O MLÁDĎATÁ, HNIEZDENIE, OCHRANA, KOMUNIKÁCIA ŽIVOČÍCHOV, MIGRÁCIA A POD.). Poznať morské druhy živočíchov. Charakterizovať druhy živočíchov žijúce pri vode.	Vedia popísať základné morfologické znaky jednotlivých kmeňov bezstavovcov a tried stavovcov. Vedia porovnať spoločné a rozdielne morfologické znaky vodných bezstavovcov. Vedia porovnať spoločné a rozdielne morfologické znaky vodných stavovcov. Žiaci vysvetlia prispôsobenie organizmov životu vo vodnom prostredí. Na príklade vybraných zástupcov žiaci demonštrujú postavenie bezstavovcov v potravinovom reťazci vodných ekosystémov. Žiaci poznajú možnosti druhovej ochrany a význam stavovcov vo vodných ekosystémoch. Poznajú nebezpečenstvo kontaminácie vôd a jeho dôsledky na vodné organizmy. Vedia vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o ekologickom a hospodárskom význame vybraných zástupcov zooplanktónu, fytoplanktónu, vodných bezstavovcov a stavovcov. Žiaci poznajú živočíchov žijúce v extrémnych podmienkach prostredia Žiaci poznajú významné druhy plazov, vtákov a cicavcov žijúcich pri vode. Vedia popísať základnú morfologickú stavbu tela, spoločné a rozdielne znaky plazov, vtákov a cicavcov. Poznajú formy prispôsobenia sa plazov, vtákov a cicavcov životu pri vode . Na príklade vybraných	

	tried (ryby, obojživelníky), spôsob života, zástupcovia, význam 1.2. ŽIVOT V MORI - morské bezstavovce - základné morfológické znaky kmeňov/tried, spôsob života, zástupcovia, význam - morské stavovce – základné morfológické znaky tried (drsnokožce, ryby, plazy, cicavce) spôsob života, zástupcovia, význam PT - ENV 2. Život pri vode - ŽIVOČÍCHY - bezstavovce žijúce pri vode – významní zástupcovia (prehľad) stavovce žijúce pri vode - významní zástupcovia (prehľad) • plazy, vtáky, cicavce – základné morfológické znaky tried, - spôsob		zástupcov demonštrujú postavenie vybraných druhov plazov, vtákov a cicavcov v potravinovom reťazci. Poznajú možnosti druhovej ochrany a význam stavovcov pre vodné ekosystémy. Vedia vysvetliť rozdiel medzi vtákmi plávajúcimi, brodivými a potápavými. Charakterizujú špecifické formy správania sa vtákov počas rôznych ročných období. Vedia vyhľadať, spracovať a prezentovať formy správania sa vtákov a cicavcov.	

	života, zástupcovia, význam význam živočíchov žijúcich pri vode pre vodný ekosystém PT – ENV – ochrana živočíchov			
IV. Život na úkor iných – parazity	- parazitizmus a jeho formy - parazitické rastliny - huby - spôsoby parazitizmu, vybraní zástupcovia - prvky - spôsoby parazitizmu, vybraní zástupcovia - živočíchy - spôsoby parazitizmu, vybraní zástupcovia - cesty nákazy, liečba a prevencia PT – ENV – Ochrana života a zdravia	Charakterizovať jednotlivé druhy výživy- heterotrofia, saprofyt, parazit, poloparazit, holoparazit, endoparazit, ektoparazit, hostiteľ, medzihostiteľ, životný cyklus, parazitárne ochorenie	Žiaci vysvetlia podstatu parazitizmu. Porovnajú rôzne typy parazitizmu. Charakterizujú vybrané druhy rastlinných poloparazitov a parazitov . Charakterizujú vybrané druhy parazitických húb, prvkov a živočíšnych parazitov. Poznajú význam parazitov pre zdravie človeka. Vysvetlia úlohu hostiteľa a medzihostiteľa v životnom cykle parazita. Vedia vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o možnostiach nákazy.	14 hod
V. Extrémne podmienky	Za polárnym kruhom. - V púšti. - Hlboko v mori. - V sladkej aj slanej vode. - Jaskyne. - V pôde. PT – ENV – Ochrana života a zdravia	Poznať jednotlivé druhy živočíchov žijúcich v extrémnych podmienkach prostredia	Žiaci vedia opísať špecifické životné podmienky v rôznych biotopoch. Vedia vyhľadať a spracovať informácie o živote v rôznych typoch prostredia. Pripravujú a prezentujú žiacke samostatné práce a projekty. Spolupracujú v skupinách pri práci na projektoch.	6 hod
VI. Život s človekom	1. Rastliny a huby v službách človeka rastliny ako potrava – hospodársky významné čeľade,	Charakterizovať význam -kvasiniek, plesní, vyšších húb, bielkovín, cukrov, tukov, vitamínov, vlákniny, liečiv, jedov, drog,	Poznajú hospodársky významné druhy rastlín a húb, ktoré slúžia ako potrava, koreniny a pochutiny.	10 hod

	základná charakteristika, zástupcovia, význam • koreniny a pochutiny – základná charakteristika, zástupcovia, • význam • liečivá a drogy - základná charakteristika, zástupcovia, význam • krmoviny - hospodársky významné čeľade, základná charakteristika, zástupcovia, význam • okrasné rastliny parkov a záhrad (stromy, kry a byliny – vybrané druhy) izbové rastliny – vybrané druhy • priemyselné využitie rastlín a húb 2. Živočíchy v službách človeka Námety na samostatné práce žiakov: • Podmienky chovu hospodársky významných druhov živočíchov. • Význam hospodársky významných druhov živočíchov pre človeka (hmyz, dobytok, hydina a pod.) • Pomocníci - v poľnohospodárstve, športe, zdravotníctve a pod. akvaristika, teraristika, chov exotických vtákov, hlodavcov, mačiek, psov a pod.) 3. Adaptácia na život v ľudských sídlach/ • neželaní spoločníci v	fytoterapie. Osvojiť si a pochopiť význam slov - deratizácia, dezinfekcia, premnoženie, monokultúra, škodcovia, biologická rovnováha, prenos ochorení, spevavce,	Poukážu prostredníctvom vybraných zástupcov na význam rastlín pre ich nutričné hodnoty, racionálnu výživu, vplyv na imunitu a pod. Poznajú hospodársky významné a voľne rastúce druhy rastlín, ktoré slúžia ako liečivá – drogy. Vysvetlia negatívny dopad jedov na ľudský organizmus. Poukážu na význam fyto terapie. Poznajú hospodársky významné druhy rastlín, ktoré slúžia ako krmoviny. Poznajú vybrané druhy okrasných rastlín záhrad a parkov. Poznajú vybrané druhy izbových rastlín. Poznajú priemyselné využitie rastlín a húb. • Poznajú a vysvetlia dôsledky nesprávneho postupu pri pestovaní a skladovaní hospodársky významných rastlín. liečenia a prevencie parazitárnych ochorení. Vedia vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o využití rastlín a húb človekom. Poznajú zástupcov živočíchov, ktorí uľahčujú človeku jeho činnosti v rôznych oblastiach. Poznajú zástupcov živočíchov, ktorí slúžia človeku ako pomocníci. Vedia vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o spôsobe života a podmienkach chovu hospodársky významných druhov, spoločníkov a pomocníkov. Poukážu na dôležitosť správneho skladovania a spracovania potravín. Poukážu na rôzne spôsoby boja človeka	

	domácnosti (plesne, článkonožce, hlodavce) živočíchy záhrad a polí (bezstavovce, stavovce) • • živočíchy v ľudských sídlach (bezstavovce, stavovce) PT – ENV – ochrana života a zdravia		proti neželaným organizmom v domácnosti. Poznajú regionálne významné druhy vtákov a cicavcov ktoré žijú v blízkosti človeka. Poukážu na význam vtákov a cicavcov pre udržanie biologickej rovnováhy v záhradách a ovocných sadoch. Poznajú príčiny premnoženia škodcov . Na konkrétnych príkladoch demonštrujú negatívny dopad spolunažívania človeka a niektorých živočíchov žijúcich v blízkosti ľudských obydí na zdravie človeka. Poznajú nebezpečenstvo voľnej migrácie vtákov z hľadiska prenosu infekčných ochorení. Vedia vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o konkrétnych príkladoch negatívneho vplyvu urbanizácie, ľudských zásahov do prírody a zmenách správania sa zvierat. Vysvetlia spôsoby adaptácie živočíchov na život v ľudských sídlach a domácnostiach. Poznajú najbežnejšie druhy organizmov, Charakterizujú mikroskopické huby z hľadiska stavby a spôsobu života. Vymenujú najrozšírenejšie druhy mikroskopických húb, základné ochorenia ktoré spôsobujú, ich význam v prírode a pre človeka.	

Zdroje :

Biológia pre 1. ročník gymnázií, EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., 2010
Materiály z Planéty vedomostí
Vlastné pracovné listy a prezentácie

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet. hodín
1. Všeobecné vlastnosti živých sústav	- Živá a neživá príroda - Stavba a organizácia živých sústav - Všeobecné vlastnosti živých sústav 1.LC - BOZP 2.LC – Práca s mikroskopom PT - ENV	Poznať rozdiel medzi živou a neživou prírodou. Porovnať vlastnosti a prejavy živej a neživej prírody.	Charakterizovať živú a neživú prírodu a uviesť príklady.	10 hod
1. Stavba a organizácia tela živých organizmov	2.1. Bunka – stavebná a funkčná jednotka živých organizmov Chemické zloženie bunky Základné bunkové štruktúry Typy buniek 3.LC – pozorovanie rastlinných buniek 2.2. Stavba rastlinného tela -pletivá -vegetatívne orgány rastlín -reprodukčné orgány rastlín 4.LC – Pozorovanie pletív 2.3. Stavba	Popísať bunku, jej zloženie a stavbu, význam bunky. Popísať a nakresliť jednotlivé organely buniek. Rozlišovať typy pletív, ich uloženie v rastlinnom tele, charakterizovať a poznávať rastlinné orgány, ich vonkajšiu a vnútornú stavbu. Rozlišovať typy tkanív, ich stavbu a funkciu	Charakterizovať stavbu buniek a stavbu jednotlivých organel buniek a ich funkciu Poznať a popísať vegetatívne a generatívne orgány rastlín a určovať ich. Poznať a popísať typy tkanív a ich funkcie v organizme. Žiak pozná jednotlivé sústavy, ich funkciu pre organizmus. Žiak vníma živočíšny organizmus ako celok.	30 hod

	živočíšneho organizmu. - tkanivá - orgánové sústavy živočíchov - sústavy zabezpečujúce veľkosť a tvar tela, ochranu, oporu a pohyb -tráviaca sústava -dýchacia sústava -telové tekutiny a obehová sústava -vylučovacia sústava -radiace sústavy 5.LC – Pozorovanie tkanív PT – ENV – ochrana života a zdravia	Poznať a ovládať mechanizmus dýchania, výmena dýchacích plynov, vonkajšie (plúcne) a vnútorné (tkanivové) dýchanie, transport látok, obehová sústava, telové tekutiny, tkanivový mok, lymfa, okysličená, odkysličená krv, vylučovanie, homeostáza, difúzia, filtrácia, nefrón, primárny a definitívny moč, potné žľazy	Žiak získa základné vedomosti o jednotlivých sústavách.	
3. Životné prejavy organizmov	3.1. Životné procesy na úrovni bunky - príjem a výdaj látok bunkou - premena látok a energie v bunke 6.LC – pozorovanie osmotických javov bunky 3.2. Životné procesy na úrovni rastlín - vodný režim	Poukázať na procesy prebiehajúce v bunke spojené s príjmom látok a výdajom látok Pochopiť význam vody pre rastlinu, jej príjem, vedenie a výdaj rastlinou. Pochopiť procesy fotosyntézy,	Žiak vie rozlíšiť difúziu, osmózu, endocytózu, exocytózu, transport látok. Žiaci vedia popísať vodný režim rastlín, príjem vody rastlinou. Žiaci poznajú procesy,	20 hod

	rastlín - výživa rastlín - metabolické procesy rastlín 7. LC – pozorovanie anatomickej stavby koreňa, stonky a listu. 8.LC – získavanie asimilačných farbív 3.3. Životné procesy na úrovni živočíchov -výživa živočíchov - dýchanie živočíchov - transport látok v tele živočíchov - vylučovanie živočíchov - regulačné mechanizmy živočíchov 9.LC – pozorovanie vnútornej stavby tela živočíchov 10.LC – pitva oka 3.4. Rozmnožovanie, rast a vývin-ontogenéza	chemosyntézy a dýchania. Význam metabolických procesov v rastlinách. Poznať životné procesy u živočíchov – výživu a dýchanie, transport látok a vylučovanie nepotrebných látok z tela živočíchov. Poznať regulačné mechanizmy živočíchov. Rozlišovať jednotlivé typy rozmnožovania buniek. nepohlavné - vegetatívne rozmnožovanie, bunkové delenie, rozpad stielky, tvorba spór, tvorba výtrusov, rozmnožovacie cibuľky, hľuzy, poplazy, pučanie Popísať bunkový cyklus, interfáza, mitóza, S-fáza, zdvojenie genetickej	ktoré zabezpečujú vedenie a výdaj vody rastlinou. Žiaci vedia podstatu fotosyntézy, chemosyntézy a dýchania u rastlín. Žiaci vedia uviesť príklady na metabolické procesy. Žiaci poznajú životné procesy živočíchov – výživu, dýchanie, transport látok, vylučovanie a popíšu ich. Žiaci vedia popísať regulačné mechanizmy živočíchov. Žiaci vedia popísať amitózu, mitózu a meiózu a uviesť príklady na jednotlivé delenia buniek. - Žiaci vedia charakterizovať rozmnožovanie ako základný životný prejav organizmov - na príklade vedieť vysvetliť rozdiely medzi pohlavným a nepohlavným rozmnožovaním - poznajú podstatu a význam nepohlavného	

	-delenie buniek -spôsoby rozmnožovania organizmov -pohlavné rozmnožovanie a životný cyklus rastlín -rozmnožovanie a ontogenéza živočíchov 11. LC – pozorovanie delenia buniek PT – ENV, Ochrana života a zdravia	informácie, chromozóm, chromatída, centroméra, diploidná a haploidná bunka, profáza, metafáza, anafáza, telofáza, deliace vretienko, mitotický aparát, meióza, gaméty rodozmena, gametofyt, sporofyt, výtrusnice, kvet, plod, semeno, samčie a samičie pohlavné orgány - tyčinka a piestik, gaméty, vajíčková bunka, spermatická bunka, opelenie, oplodnenie, ontogenéza, klíčenie, rast, vývin, dormancia pučanie, regenerácia, gaméta, pohlavné orgány, párenie, vajíčka a spermie, hermafroditizmus, gonochorizmus, pohlavný dimorfizmus, partenogenéza, oplodnenie, vonkajšie – mimotelové oplodnenie, vnútorné oplodnenie, zygota, embryonálny - postembryonálny vývin, priamy vývin, nepriamy vývin	rozmnožovania rastlín a živočíchov - vedia uviesť príklady zástupcov rastlín a živočíchov na jednotlivé formy nepohlavného rozmnožovania - vedia opísať fázy bunkového cyklu - poznajú význam S- fázy bunkového cyklu - vedieť odlíšiť chromozóm v interfáze bunkového cyklu a počas delenia bunky - poznajú základnú stavbu chromozómu - vedia zdôvodniť rozdiel v počte chromozómov medzi diploidnou a haploidnou bunkou - vedia definovať pojem mitóza a charakterizovať základné fázy mitotického delenia poznať význam redukčného delenia buniek -na príklade machu vysvetlia princíp rodozmeny. - definujú pojmy opelenie a oplodnenie. - vedia uviesť príklady na rôzne spôsoby opelenia semenných rastlín. - poznajú	

			základné rozdiely medzi oplodnením nahosemenných a krytosemenných rastlín. - vedia opísať základné fázy ontogenézy rastlín. - poznajú základné vonkajšie a vnútorné faktory ovplyvňujúce rast rastlín. - vedia uviesť príklady zástupcov jednoročných, dvojročných rastlín a trvaliek - charakterizujú vonkajšie a vnútorné oplodnenie živočíchov . - uvedú príklady. - poznajú podstatné rozdiely medzi hermafroditmi a gonochoristami - vedia odôvodniť, prečo sa aj hermafrodity pária - uvedú príklady živočíchov s priamym a nepriamym vývinom - poznajú podstatný rozdiel medzi embryonálnym a postembryonálnym vývinom stavovcov	
4. Dedičnosť a premenlivosť	4.1 Podstata dedičnosti • úvod do genetiky • dedičnosť a premenlivosť • základné genetické pojmy	Charakterizovať nové pojmy - dedičnosť, premenlivosť – variabilita, križenie - hybridizácia, znak (kvalitatívny, kvantitatívny), fenotyp, gén	Žiaci vysvetlia vzájomnú súvislosť medzi podmienkami prostredia, starostlivosťou o potomstvo a množstvom vytvorených	50 hod

	4.2 Základy bunkovej dedičnosti • chromozóm • dedičnosť eukaryotických buniek • dedičnosť prokaryotických buniek 4.3 Mendelove pravidlá dedičnosti Mendelove zákony • monohybridizmus • dihybridizmus neúplná	(veľkého a malého účinku), genotyp, alela Charakterizovať a popísať pojmy - chromozóm, rameno, centroméra, jednochromatidový a dvochromatidový chromozóm, autozómy a pohlavné chromozómy, homologické a heterologické chromozómy, haploidná a diploidná bunka, lokus, meióza, prvé a druhé meiotické delenie, crossing over, rekombinácia génov, segregácia chromozómov, mimojadrová dedičnosť, prokaryotický chromozóm, plazmid, rezistencia gaméta, zygota, monohybridizmus, dihybridizmus, rodičovská (parietálna) generácia, generácia potomkov (filiálna), dominancia, recesivita úplná a neúplná dominancia intermediarita), kodominancia, dedičnosť krvných skupín, homozygot, heterozygot, štiepny pomer, uniformita, reciprocita, spätné kríženie, kombinačný	vajíčok - vedia vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o špecifickom správaní živočíchov v období rozmnožovania Žiaci poznajú podstatu dedičnosti a premenlivosti - poznajú základné genetické pojmy - vedia vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o významných objavoch v oblasti genetiky - vedia vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o vedcoch ktorí prispeli k rozvoju genetiky (J.G. Mendel) Žiaci poznajú lokalizáciu genetickej informácie v bunke - vedia opísať časti chromozómu. - vysvetliť rozdiel medzi somatickou a pohlavnou bunkou - poznajú rozdiel medzi medzi autozómom a pohlavným chromozómom - vedia opísať základné fázy meiózy - vysvetlia pojem crossing over a jeho význam pre kombináciu génov v gamétach	

	dominancia • platnosť Mendelových zákonoch 12. – 13. LC – riešenie príkladov z genetiky 4.4 Dedičnosť a pohlavie • chromozómové určenie pohlavia • dedičnosť viazaná na X chromozóm	štvorec, väzba génov, väzbová skupina génov Pochopiť a používať termíny - heterochromozómy, homologické a nehomologické úseky pohlavných chromozómov, dedičnosť krížom, hemofília, daltonizmus Osvojiť si a používať termíny -	-poznajú genetické dôsledky meiózy - poznajú lokalizáciu génov mimo jadra. -vysvetlia podstatu dedičnosti v prokaryotických bunkách -používajú Mendelové zákony – 1.zákon homozygotov, 2.zákon heterozygotov a 3. - zákon o voľnej kombinovateľnosti alel. - na konkrétnych príkladoch vysvetlia rozdiel v platnosti Mendelových zákonov pri úplne a neúplnej dominancii -vedia aplikovať Mendelove zákony na dedičnosť krvných skupín človeka - poznajú význam Mendelových zákonov pre prax - poznajú podmienky platnosti Mendelových zákonov -vedia vysvetliť význam väzby génov -vysvetlia platnosť Mendelových zákonov: - zákon o uniformite a reciprocite (jednotnosti prvej generácie krížencov) - zákon o segregácii a	

	4.5 Molekulové základy g e n e t i k y • nukleové kyseliny (DNA, RNA) • genetický kód • replikácia DNA • expresia génu (transkripcia, translácia) 4.6 Premenlivosť -mutácie • nededičná premenlivosť • dedičná premenlivosť a jej	DNA, RNA(mediátorová, transferová, ribozómová) nukleotid, dusíkatá báza (adenín,guanín, cytozín, tymín, uracil), komplementarita, genetický kód, gén (štruktúrny a regulačný), expresia génu, aminokyselina, bielkovina, replikácia, matrica, triplet, kodón, antikodón, proteosyntéza, transkripcia, translácia, premenlivosť dedičná a nededičná, mutácie (gametické, somatické, indukované, spontánne, génové, chromozómové, genómové), mutagény, antimutagény, génové manipulácie, genetické inžinierstvo, geneticky modifikované organizmy rodokmeňová analýza, populačný výskum, ľudský genóm, geneticky podmienené ochorenia, syndrómy, dispozície, prenatálna diagnostika, amniocentéza, genetické poradenstvo Prierezové témy: ENV,	ich následnej -vysvetlia význam pohlavných chromozómov pri určení pohlavia. □□na príklade hemofilie a daltonizmu vedieť vysvetlia princíp dedičnosti viazanej na X chromozóm - poznajú princíp stavby nukleových kyselín -poznajú rozdiel v štruktúre DNA a RNA. -poznajú typy a význam jednotlivých nukleových kyselín - vysvetlia podstatu genetického kódu - opíšu replikáciu DNA a vysvetlia jej význam pri delení bunky vysvetlia princíp prenosu genetickej informácie na molekulovej úrovni. poznajú podstatu vzniku rezistencie baktérií na antibiotika Žiaci poznajú základné typy mutácií -vysvetlia rozdiel medzi dôsledkami gametických a somatických mutácií na organizmus - poznajú význam mutácií pre evolúciu	

	príčiny • mutácie (génové, chromozómové, genómové) • príčiny mutácií – mutagény • dôsledky gametických a somatických mutácií pre organizmus • význam mutácií v evolučných procesoch • génové manipulácie a ich praktické využitie 4.7 Genetika človeka • metódy genetiky človeka • dedičnosť normálnych znakov • dedičné choroby a dispozície • genetické poradenstvo 14. -15. LC – riešenie príkladov z humánnej 16. LC – riešenie príkladov z populačnej genetiky PT – ENV –	OZZ	živých organizmov - vedia vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o génových manipuláciách, o ich vyžívaní v praxi, význame a rizikách - poznajú rozdiely v metódach využívaných vo všeobecnej a humánnej genetike - vedia vysvetliť význam poznania dedičnosti normálnych znakov človeka pre prax - poznajú najčastejšie geneticky podmienené ochorenia človeka. - vedia vysvetliť pojem dedičné dispozície. - poznať význam genetického poradenstva pre existenciu zdravej populácie - vedia vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o geneticky podmienených poruchách u človeka, o ich prevencii a zmiernení	

	ochrana života a zdravia		príznakov	

Zdroje :

Biológia pre 2.ročník gymnázia a 6. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., 2012

Materiály z Planéty vedomostí

Vlastné pracovné listy a prezentácie

3. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Orgánové sústavy človeka – stavba, funkcia, najčastejšie poruchy činnosti <i>Ochrana života a zdravia / Environmentál na výchova</i>	• Tkanivá • Povrch tela a kožná sústava • Oporná sústava • Pohybová sústava • Tráviaca sústava • Dýchacia sústava • Obehová sústava a telové tekutiny • Vylučovacia sústava • Hormonálna sústava • Nervová sústava • Zmyslové orgány • Termoregulácia • Imunitný systém • Reprodukcia a vývin	• Charakterizovať jednotlivé druhy tkanív, porovnať ich • Poznať stavbu a funkciu kože • Poznať stavbu kostry • Poznať stavbu, typy, činnosť a význam svalov • Poznať stavbu a činnosť orgánov tráviacej sústavy • Poznať stavbu a funkciu orgánov dýchacej sústavy • Poznať zloženie a funkciu krvi, krvné skupiny, darcovstvo krvi • Poznať stavbu a činnosť močovej sústavy, poškodenia a prevenciu ochorení • Poznať regulačné sústavy človeka a porovnať ich • Poznať základné časti CNS a ONS a ich funkciu • Poznať stavbu a funkciu jednotlivých zmyslových orgánov • Význam udržiavania	• Žiak musí poznať charakteristické vlastnosti jednotlivých druhov tkanív • Žiak musí pomenovať viditeľné kožné útvary na svojej koži a musí vedieť význam kože pre človeka, poznať typické poranenia kože a vedieť zásady prvej pomoci, zdôvodniť nevhodnosť opaľovania na prudkom slnku • Žiak musí vedieť popísať stavbu kostí a pomenovať jednotlivé kosti na kostre, rozlíšiť spojenie kostí	28

		telesnej teploty pre činnosť jednotlivých sústav človeka • Poznať význam imunity pre život človeka • Poznať stavbu a funkciu reprodukčných orgánov. Poznať vývin jedinca a obdobia ľudského života	väzivom, chrupkou, zrastením a kĺbom • Žiak musí vedieť rozlíšiť typy svalového tkaniva, porovnať činnosť hladkého a priečnepruhovaného svalového tkaniva, poznať základné typy svalov • Žiak musí vedieť opísať stavbu, podstatu trávenia, vstrebávania a látkovú premenu, musí vedieť zdôvodniť význam jednotlivých zložiek potravy, poznať škodlivosť nadmerného pitia alkoholu na činnosť tráviacej sústavy. Zdôvodniť škodlivosť prejedania. Uviesť následky hladovania človeka • Žiak musí vedieť ukázať a pomenovať hlavné časti dýchacej	

			sústavy, vysvetliť podstatu dýchania. Zdôvodniť význam čistoty ovzdušia pre človeka, poznať účinky fajčenia na dýchaciu sústavu. • Žiak musí vedieť ukázať zložky krvi a vysvetliť ich význam, uviesť význam transfúzie krvi, poznať stavbu srdca a jeho funkciu, poznať ochorenia srdca a obehovej sústavy zapríčinené nevhodným spôsobom života, vedieť postup prvej pomoci pri poranení tepny a žily a opísať nepriamu masáž srdca • Žiak musí poznať stavbu a vysvetliť význam obličiek a močových ciest, uviesť príčiny ochorenia močovej sústavy	

			• Žiak musí pomenovať regulačné sústavy človeka a uviesť význam regulovania činnosti organizmu, poznať žľazy s vnútorným vylučovaním a uviesť ich význam • Žiak musí vedieť ukázať jednotlivé časti mozgu, vysvetliť význam mozgovej kôry, pomenovať časti reflexného oblúka a poznať rozdiely medzi podmienenými a nepodmienenými reflexami • Žiak musí vedieť opísať stavbu zmyslových orgánov, ich funkciu, najbežnejšie chyby a ochorenia oka, ucha • Žiak musí vedieť charakterizovať termoreguláciu a porovnať fyzikálnu	

			a chemickú termoreguláciu • Žiak musí vedieť spôsoby získavania imunity, význam očkovania • Žiak musí vedieť ukázať a pomenovať jednotlivé časti reprodukčnej sústavy, popísať menštruačný cyklus, oplodnenie a priebeh tehotenstva, charakterizovať obdobia ľudského života, poznať pohlavné choroby a možnosti nákazy, opísať podstatu ochorenia AIDS a možnosti jej predchádzania	
Zdravý životný štýl - <i>Ochrana života a zdravia / Environmentál na výchova Mediálna výchova</i>	• Základné predpoklady zdravia • Reprodukčné zdravie • Civilizačné choroby • Rizikové správanie	• Poznať vonkajšie vplyvy na ľudské zdravie • Poznať riziká promiskuitného životného štýlu a význam plánovaného rodičovstva • Poznať najbežnejšie civilizačné choroby (	• Žiak musí poznať správnu výživu, zdravý životný štýl, nákazlivé ochorenia • Žiak musí poznať pohlavné choroby a prevenciu pred	2

		kardiovaskulárne, onkologické, diabetes melitus) • Poznať toxické a návykové látky a ich vplyv na zdravie človeka	pohlavnými chorobami a musí poznať dedičné ochorenia a možnosti prevencie pred nimi • Žiak sa oboznámi s najbežnejšími civilizačnými chorobami, ich prevenciou a liečbou • Žiak musí vedieť vysvetliť drogovú závislosť a zdôvodniť na príklade škodlivosť drogovej závislosti na zdravie človeka	
Základy poskytovania prvej pomoci – cvičenia <i>Ochrana života a zdravia / Environmentál na výchova Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Prvá pomoc pri zlomeninách, poranení ciev a žíl, popáleninách, uštipnutí jedovatým hadom, otravou hubami, zasiahnutí elektrickým prúdom, poleptanie kyselinami a zásadami.	Vedieť poskytnúť prvú pomoc pri rôznych poraneniach a otravách	Žiak musí nadobudnúť zručnosti a návyky pri poskytovaní prvej pomoci	3

Samostatné práce a projekty (odporúčané pre zdravý životný štýl)

- Získavanie materiálu a informácií – práca s informačnými zdrojmi, interpretácia získaných informácií
- Spracovanie informácií – triedenie , porovnávanie, hľadanie rozdielov a podobností, určovanie príčin, prejavov a dôsledkov pozorovaných javov a procesov
- Vyvodzovanie záverov, riešenie úloh, vypracovanie konečnej podoby práce
- Tímová práca- deľba práce a kooperácia
- Prezentácia vlastnej práce, zdôvodnenie a diskusia

Ciel':

- Poznať stavbu orgánových sústav človeka, oboznámiť sa s ich funkciou
- Svoje vedomosti využívať v starostlivosti o svoje telo a zdravie
- Poukázať na najčastejšie ochorenia a prevenciu voči týmto ochoreniam
- Oboznámiť sa so zdravým životným štýlom
- Poznať najznámejšie drogy a omamné látky, vedieť ich negatívny vplyv na človeka
- Oboznámiť sa s civilizačnými chorobami a prevenciou voči nim

Zdroje:

- Biológia 6 pre gymnázia
- Prvá pomoc – príručka
- Internet
- Anatomický atlas človeka

Hodnotenie:

- Percentuálne prepočítané na známku – ústna odpoveď
- Bodové prepočítané na známku – písomná odpoveď

Na záver tematického celku skúšanie formou testov a ústne skúšanie priebežne na každej hodine. Stupnica hodnotenia pre písomné testy:

100% - 90% - výborný
 89% - 70% - chválitebný
 69% - 50% - dobrý
 49% - 30% - dostatočný
 29 % - 0% - nedostatočný

Stupnica hodnotenia pre ústne skúšanie:

Výborný:

pochopenie a aplikácia skúšanej témy a správne odpovede na kontrolné otázky zo strany učiteľa a spolužiakov

Chválitebný:

pochopenie a aplikácia preberanej látky, menšie chyby v odpovedi na kontrolné otázky zo strany učiteľa a spolužiakov

Dobry:

pochopenie učiva, nedostatočná aplikácia učiva a jeho využitie, správne odpovede na kontrolné otázky za pomoci vyučujúceho

Dostatočný:

verbálne memorovanie učiva bez pochopenia a aplikácie a nedostatočné odpovede na kontrolné otázky

Nedostatočný:

slabé memorovanie učiva bez pochopenia a bez správnych odpovedí na kontrolné otázky

Učebné osnovy pre predmet

DEJEPIS

Charakteristika predmetu:

Dejepis je samostatným predmetom a spolu s humánnou zložkou zemepisu, geografie a občianskou výchovou i občianskou náukou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Spolu s nimi predstavuje jeden z významných

prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Pomocou vyučovania dejepisu sa žiaci oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach. Postupne si osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Ide predovšetkým o postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Dejepis na základnej škole kladie dôraz najmä na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Vyučovanie dejepisu vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasť kultivovania ich historického vedomia. Pritom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektuje kultúrne a iné odlišnosti ľudí, rôznych skupín a spoločenských skupín. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnakú dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Ciele:

predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencií

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na stredných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávanie transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom:

- poznávať históriu, ktorá nepredstavuje uzavretú minulosť (sumu faktov a letopočtov) so vždy konečnými a jednostrannými interpretáciami,
- poznávať históriu, ktorá je výsledkom mnohostranného a protirečivého procesu,
- poznávať históriu na základe kritickej analýzy primeraných multiperspektívnych (mnohostranných) školských historických prameňov, ktoré považujeme za základný prostriedok nadobúdania spôsobilosti rozumieť dejinám, preto aj za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i učebníc dejepisu,
- rozvíjať komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, prostredníctvom ktorých žiaci riešia uvedené úlohy a problémy,
- rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti,

- závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Kompetencie – spôsobilosti – výstup:

Žiaci sa naučia pochopiť a pracovať :

- **s historickým časom K-1**
  - zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy chronologicky, □
  - zaraďovať historické fakty, udalosti, javy synchronne, vytvoriť chronologické a synchronne tabuľky, □
  - rozpoznať nerovnomernosť historického vývoja na základe prijatých kritérií,
  - identifikovať rôzne časové štruktúry - letopočet, dátum, obdobie, perióda, doba, moment, dlhé trvanie, krátke trvanie, medzník, periodizácia
- **s historickým priestorom K-2**
  - identifikovať známe geografické pamiatky krajiny, □
  - lokalizovať určité miesto v geografickom priestore, □
  - zaraďiť historickú udalosť vo vymedzenom priestore, □
  - porovnať jednotlivé historické a geografické udalosti v priestore, □
  - rozlišovať medzi miestnymi, regionálnymi, národnými, globálnymi historickými javmi a procesmi, □
  - rozpoznať rôznorodú podmienenosť medzi geografickým prostredím a životom človeka, spoločnosti.
- **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním K-3**
  - vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť
  - charakterizovať historické udalosti, javy, procesy na základe určujúcich znakov, □
  - určiť príčiny a vymedziť dôsledky historických udalostí, javov a procesov,
  - vymedziť a popísať základné znaky jednotlivých historických období, civilizácií, kultúr, □
  - objasniť základné vývinové a typologické zvláštnosti historických období, civilizácií v jednotlivých krajinách, oblastiach a regiónoch, □
  - vymedziť ekonomické, sociálne, politické a kultúrne faktory, ktoré názor a kritický pohľad ovplyvňovali historický vývoj, □
  - vyjadriť k historickým faktom, udalostiam, javom a procesom svoj vlastný postoj.
- **aplikujú ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri analýze školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňov – stopách po minulosti K-4**
  - pri vymedzovaní predmetu skúmania, napr. kníhtlače, □
  - pri analyzovaní štruktúry problému skúmania o kníhtlači, □
  - pri rozlišovaní kľúčových problémov, otázok spojených so základnými znakmi kníhtlače, □
  - pri vyjadrovaní toho, čo už vieme a čo ešte musíme odhaliť o kníhtlači,
  - pri myslení v alternatívach, napr. prečo pisári odmietali vynález kníhtlače, □ pri vytvorení plánu skúmania kníhtlače, □
  - pri komunikácii v „skúmateľskom“ tíme o výsledkoch skúmania kníhtlače,
  - pri vytváraní záznamu zo skúmania kníhtlače
- **pri vyhľadávaní relevantných informácií K-5**

- z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických i z textov kombinovaných, napr. vedeckých, literárnych, svedectiev, článkov, plagátov, máp
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok, archeologických nálezísk,
- z odbornej, populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie
- **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty K-6**
  - pri vyberaní informácií, napr. z primárneho písomného prameňa, z karikatúry, fotografie, historického obrazu, □
  - pri organizovaní informácií, napr. prostredníctvom mentálnych máp, schém, grafov, □
  - pri porovnávaní informácií, napr. spoločné, podobné, rozdielne, staré, nové, skutočné, neskutočné, dobré, zlé, □
  - pri rozlišovaní informácií, napr. rozlíšiť symboly na karikatúre, komikse,
  - pri zaradovaní informácií, napr. na časovú priamku, do tabuľky, schémy, grafu, □
  - pri kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napr. plagátu, karikatúry, zhodnotení viacerých webových stránok na jednu tému
- **pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu K-7**
  - v zoradení výsledkov, v rozpoznaní podstatného od nepodstatného
  - □ pri zoradení výsledkov, napr. do chronologickej tabuľky, Vennovho diagramu, tezauru kľúčových pojmov, poznámok, □
  - pri rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napr. vymedzovaním historických pojmov, vzťahov medzi pojмами, faktov v rôznorodých textoch, □
  - pri určovaní podstatného, kľúčového, napr. tvorbou mentálnej mapy, □
  - pri integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napr. pomocou časovej priamky, □
  - pri vyhodnocovaní správnosti postupu, napr. kritickým overovaním historických faktov, - pri tvorbe súboru vlastných prác (portfólio), napr. rôznorodými opakovacími zápismi, schémami, náčrtmi, kresbami, súbormi vlastných i cudzích textov a pod.

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. 1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.“

1..ročník

Tematický celok – kompetencie

Z historikovej dielne K-1 – K-7

Z údolí veľkých riek K-1 – K-7

Stopy antiky K-1 – K-7

Stopy stredoveku K-1 - K-7

Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline K-1 – K-7

Uhorské Kráľovstvo K-1 – K-7

Odkaz novoveku K-1 – K-7

Habsburská monarchia v novoveku K-1 – K-7

2.ročník

Tematický celok – kompetencie

Zrod modernej doby a nacionalizmus K-1 – K-7
Moderný slovenský národ K-1 – K-7
Európska expanzia 1492-1914 K-1 – K-7
Od koncertu veľmocí k prvej svetovej vojne K-1 - K-7
Slováci a Rakúsko Uhorsko K-1 – K-7

3.ročník

Tematický celok – kompetencie

Prvá svetová vojna K-1 – K-7
Slováci a vznik ČSR K-1 – K-7
Na ceste k druhej svetovej vojne K-1 – K-7
Druhá svetová vojna K-1 - K-7
Konflikt ideológií K-1 – K-7
Premeny Československa K-1 – K-7
Integrácia Európy vznik Slovenskej republiky K-1 – K-7

Požiadavky na výstup:

Vzdelávacie výstupy sú ustanovenia o tom, čo žiak vie, chápe a je schopný urobiť, aby ukončil proces vzdelávania. Ide o popis spôsobilostí nevyhnutných pre výkon určitej pracovnej úlohy, činnosti alebo súboru činností. Vzdelávacie výstupy stanovujú zistenie k vedomostiam a pochopeniu, k intelektuálnym zručnostiam, k praktickým spôsobilostiam a ku kľúčovým spôsobilostiam.

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

- s historickým časom
- s historickým priestorom
- s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním
- aplikujú ich v nových situáciách pri pátraní v regionálnych dejinách či rodinných archívoch
- pri vyhľadávaní relevantných informácií
- pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty
- pri tvorbe vlastných prác

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Dejepisné vyučovanie na strednej škole vychádza z tendencie umožniť žiakom získať kompetencie, ktoré im vytvoria podmienky na aktívny prístup k pátraniu a skúmaniu minulosti. Získané spôsobilosti umožnia žiakom vyhľadávať a pátrať, pýtať sa na jednotlivé historické javy a procesy a tým spôsobom neprístupovať k histórii len ako k uzavretej minulosti.

V procese rozvíjania špecifických predmetových cieľov žiakov najvýznamnejším faktorom je učiteľ. Od toho ako vyučuje dejepis a ako vníma svoju úlohu na vyučovacej hodine, závisí aj kvalita rozvíjania uvedených cieľov. Poslaním učiteľa dejepisu je prekonať transmisívnu výučbu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov prevažne vysvetľujúcimi metódami. Učiteľ je ten, ktorý má na hodinách dejepisu aplikovať postupy a metódy, ktoré kladú dôraz na aktívny prístup žiakov v procese hľadania, objavovania a vytvárania poznatkov z uplynulých období. Je to proces, v ktorom sa má uplatniť žiakova vlastná činnosť, ktorá môže byť individuálna alebo kolektívna (kooperatívna) a ktorá v súlade so skúsenosťami a pod vedením učiteľa žiakom umožní získanie nových poznatkov, ale zároveň aj radosť z procesu poznávania. Má vytvárať možnosti na prácu v malých vzájomne prepojených skupinách ako aj priestor na diskusiu v rámci celej triedy. Učiteľ je ten subjekt vo vyučovaní, ktorý musí zabezpečiť historický materiál a doniesť ho na hodinu dejepisu, umožniť žiakom prístup k rôznym dôkazovým materiálom alebo informovať žiakov o tom, kde priliehavý historický materiál je možné nájsť.

Okrem učebníc významným prostriedkom na realizáciu vyučovania dejepisu je súbor primeraných školských historických prameňov, historické mapy, ako aj iné názorné učebné prostriedky (vystrihnuté články z novín a časopisov, karikatúry, grafy a pod.). Moderne vyučovať dejepis nie je možné bez používania počítača a internetu. Z internetu žiaci môžu získať rôzne informácie s dejepisnou problematikou. V tomto procese je veľmi významná úloha učiteľa, ktorý by mal byť skôr príjemným radcom a usmerňovateľom než prísny a neoblomným „staromódnym“ učiteľom.

Za zmysluplné a efektívne vyučovanie dejepisu sa považuje také vyučovanie, ktoré zabezpečí:

- chronologické preberanie učiva
- synchronne vyučovanie svetových a národných dejín
- adekvátny dôraz na národné dejiny
- návštevu múzeí, galérií a realizáciu primeraných exkurzií
- vyučovanie regionálnych dejín.

Vo vyučovaní dejepisu je potrebné využívať poznatky, ktoré žiaci získajú z vyučovacích predmetov vlastiveda, geografia, občianska výchova, občianska náuka, slovenský jazyk a literatúra, využívať aj prierezové témy. Okrem individuálnej používať aj skupinovú prácu žiakov, zvlášť pri tvorbe a realizácii projektov.

1.ročník

Tematický celok – metódy

Z historikovej dielne – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, analýza historických prameňov

Z údolí veľkých riek – výklad, skupinová práca, problémové úlohy, diskusia, práca s historickou mapou, práca s historickým prameňom

Stopy antiky – výklad, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, práca s historickým prameňom

Stopy stredoveku – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, tvorba prezentácií, diskusia

Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, vyhľadávanie informácií na internete, práca so štatistickými údajmi a ich vyhodnocovanie

Uhorské kráľovstvo – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, vyhľadávanie informácií na internete, práca so štatistickými údajmi a ich vyhodnocovanie

Odkaz novoveku – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, tvorba a použitie prezentácií, diskusia

Habsburská monarchia v novoveku – výklad, skupinová práca, získavanie a spracovanie informácií z rôznych zdrojov – náučná literatúra, internet, dokumentárny film, tvorba prezentácií, referát

2.ročník

Tematický celok – metódy

Zrod modernej doby a nacionalizmus – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, analýza historických prameňov

Moderný slovenský národ – výklad, skupinová práca, problémové úlohy, diskusia, práca s historickou mapou, práca s historickým prameňom a so štatistickými údajmi a ich vyhodnocovanie

Európska expanzia 1492-1914 – výklad, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, práca s historickým prameňom, vyhľadávanie informácií na internete

Od koncertu veľmocí k prvej svetovej vojne – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, tvorba prezentácií, diskusia

Slováci v Rakúsko Uhorsku – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, vyhľadávanie informácií na internete, práca so štatistickými údajmi a ich vyhodnocovanie

3.ročník

Tematický celok – metódy

Prvá svetová vojna – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, analýza historických prameňov

Slováci a vznik ČSR – výklad, skupinová práca, problémové úlohy, diskusia, práca s historickou mapou, práca s historickým prameňom

Na ceste k druhej svetovej vojne – výklad, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, práca s historickým prameňom

Druhá svetová vojna – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, tvorba prezentácií, diskusia

Konflikt ideológií – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, vyhľadávanie informácií na internete, práca so štatistickými údajmi a ich vyhodnocovanie

Premeny Československa - výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, vyhľadávanie informácií na internete, práca so štatistickými údajmi a ich vyhodnocovanie

Integrácia Európy a vznik Slovenskej republiky – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, tvorba a použitie prezentácií, diskusia

Zdroje:

- učebnice dejepisu
- Denník pátrača po minulosti
- časopisy, noviny, encyklopédie, náučná literatúra
- materiálo-technické zabezpečenie: dejepisná učebňa, internet, CD
- didaktické pomôcky: mapy, obrazový materiál, trojrozmerné pomôcky
- exkurzie: múzeá, výstavy, galérie, expozície v prírode

Hodnotenie:

Kritériá hodnotenia:

- dbať na informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu hodnotenia
- dbať na pravidelnosť v hodnotení
- kombinovať klasifikáciu so slovným hodnotením
- rešpektovať vekové a individuálne osobitosti žiaka
- pri priebežnom hodnotení žiaka prihliadať na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť
- pri súhrnom hodnotení objektívne hodnotiť kvalitu žiakových vedomostí, zručností a návykov

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov získavať týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavným diagnostikovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu žiaka
- rôznymi druhmi skúšok/ ústne i písomné/
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka
- konzultáciami s ostatnými učiteľmi podľa potreby
- rozhovormi so žiakom a jeho zástupcami

Hodnotiace portfólio

- ústne skúšanie

- písomné testy
- súťaže, projekty, referáty

1. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Historikova dielňa	Osobitosti historikov-	Informovať žiakov o význame práce historika o historických metodách, prameňoch a periodizácii dejín	Žiaci sú schopní: porovnať metódy historiografie s metódami exaktných vied, <i>uvedomiť si hranice objektivity historika</i> rozpoznať rôzne druhy prameňov <i>zostaviť chronologickú a synchronnu tabuľku v kontexte svojho regiónu,</i> špecifikovať postupne súbor adekvátnych otázok k školskému historickému prameňu, <i>používať periodické termíny - medzníky.</i>	6
	ho poznávanie			
	Historické pramene			
V údolí veľkých riek	Odkaz starovekých civilizácií Ich kultúra a umenie a odkaz pre dnešok	Vyzdvihnúť rozvoj starovekých civilizácií ich prínos pre európsku civilizáciu	Žiaci vedia Analyzovať príčiny vzniku starovekých civilizácií Špecifikovať ich civilizačný rozvoj Charakterizovať prírodné zdroje Analyzovať kultúrne výdobytky Charakterizovať spoločnosť Zhodnotiť význam pre súčasnosť	4
Stopy antiky	Odkaz antiky	Vyzdvihnúť civilizačný prínos antiky a kresťanstva k európskej civilizácii	Žiaci vedia: uviesť znaky priamej demokracie <i>analyzovať oslavnú reč Perikla nad hrobmi padlých</i> analyzovať Tukydidovu a Plutarchovu charakteristiku Perikla ako politika <i>porovnať antickú demokraciu s modernou demokraciou</i> špecifikovať podmienky vzniku kresťanstva v období rímskeho cisárstva <i>zhodnotiť význam kalokagatie pre súčasnosť</i> porovnať politický systém aténskej demokracie a rímskej republiky - zovšeobecniť civilizačný odkaz antiky pre súčasnosť	8
	Antický človek			
	Kresťanstvo			
Stopy stredoveku	Feudalizmus	Žiaci získajú poznatky o novom spôsobe	Žiaci sú schopní: identifikovať sociálnu štruktúru	7
	Stredoveký človek			

	Kultúra stredoveku	or- ganizácie spoločnosti feudalizme a o živote ľudí v stredoveku	spoločnosti v období raného a vrcholného stredoveku <i>charakterizovať pomery stredo- vekého štátu</i> nakresliť graf lénnych vzťahov a rozlíšiť pojmy vazal, poddaný <i>uviesť príčiny napätia medzi svetskou a cirkevnou mocou</i> odhaliť vzťahy medzi mestom a dedinou <i>vymenovať špecifické znaky kráľovského mesta a vysvetliť pojem privilegium</i> uviesť dôsledky Veľkej schizmy <i>vystihnúť spoločné a rozdielne</i>	
			<i>znaky kresťanstva a islamu</i> vysvetliť pojem reconquista <i>porovnať postavenie panovníka západnej Európy s Byzantskou ríšou</i>	
Predkovia Slovákov v Karpatskej kotlini	Veľká Morava Život našich predkov	Zoznámiť žiakov o predkoch Slovákov, o ich spôsobe života a presťahovaní sa do Karpatskej kotliny	Žiaci vedia: vymenovať najstaršie národy v Karpatskej kotlini <i>vymedziť pravlasť Slovanov</i> rozpoznať migračné prúdy Slovanov <i>charakterizovať slovansko- avarské spolužitie</i> vyberať z Fredagarovej kroniky informácie a Samovi a jeho ríši <i>opísať život na slovanskom hradisku</i> vysvetliť okolnosti vzniku Veľkej Moravy <i>odhaliť príčiny a dôsledky napä- tia medzi Mojmirom a Pribinom, Rastislavom a Svätoplukom</i> charakterizovať vzťahy medzi Veľkou Moravou a Franskou ríšou <i>opísať pôsobenie Konštantína a Metoda na Veľkej Morave</i> analyzovať list Rastislava Michalovi III	7
Uhorské kráľovstvo	Formovanie Uhorské- ho štátu	Žiaci sa zoznámia so vznikom Uhorska a	Žiaci sú schopní opísať proces formovania	8

	Slováci v Uhorsku Spôsob fungovania a organizácia štátu Uhorsko vo vzťahu k českému a poľskému kráľovstvu, vzdelanosť a kultúra uhorského stredoveku	prínose Slovákov v tom procese, fungovaní štátu, etnickom zložení Uhorska a o kultúre a vzdelanosti jeho obyvateľov	Uhorského kráľovstva <i>poznávať postupný proces začleňovania územia Slovenska do Uhorského kráľovstva</i> analyzovať Ponaučenia kráľa Štefana synovi Imrichovi <i>uviesť výhody a nevýhody mnohonárodnostného Uhorského štátu</i> zhodnotiť význam Zlatej Buly <i>analyzovať Privilegium pro Slavis ako dôkaz formovania slovenskej etnickej identity</i> uviesť dôsledky tatárskeho vpádu do Uhorska <i>analyzovať mestské privilégia na príkladoch stredovekých miest</i> rozlíšiť pojmy poddaný, nevoľník <i>vysvetliť okolnosti vzniku nevoľníctva v Uhorsku</i>	
			zostaviť plán trasy po slovenskej gotickej ceste <i>zostaviť obrazový materiál architektonických pamiatok zo slovenskej gotickej cesty</i> uviesť dôsledky husitských vpádov do Uhorska <i>identifikovať sociálnu štruktúru uhorského kráľovstva</i> opísať postavenie uhorských magnátov <i>zhodnotiť kultúrny rozvoj Uhorska za vlády Mateja Korvína</i>	
Odkaz novoveku	Novoveké myslenie a kultúra Novoveký človek Premeny novovekého štátu Vláda z vôle občana Revolúcia bez mantinelov	Vzdelat' žiakov tak, aby vedeli vysvetliť a pochopiť nové filozofické a vedecké myšlienky, novú organizáciu štátu a jeho častí	Žiaci vedia: vysvetliť pojem kníhtlač <i>zhodnotiť význam kníhtlače pre človeka raného novoveku a človeka súčasnosti</i> uviesť pozitíva a negatíva slobodného šírenia myšlienok <i>porovnať možnosti slobody prejavu v stredoveku a novoveku</i> vysvetliť pojmy humanizmus a	14

renesancia
<i>vytvoriť mentálnu mapu pojmov, ktoré súvisia so stredovekým a novovekým myslením</i>
na základe analýzy prameňov vysvetliť príčiny a dôsledky reformácie
<i>ukázať na mape smery šírenia reformácie v Európe</i>
vysvetliť hlavné dôsledky reformáčného procesu
<i>vysvetliť rozhodnutia Tridentského koncilu v kontexte reakcie katolíckej cirkvi na reformáciu</i>
charakterizovať na základe písomných prameňov činnosť jezuitov
<i>vysvetliť výrok I.Kanta: "Osvietenstvo je vykročením človeka z nerozumnosti zavinenej ním samotným"</i>
pochopiť na základe koncepcie základných ľudských práv zmenu vnímania človeka osvietenstva a stredoveku
<i>pochopiť spojenie medzi osvietenstvom a snahou o reformu spoločnosti</i>
V jednoduchých bodoch sformulovať krátky životopis mešťanajiteľa manufaktúry
<i>pochopiť význam meštianskej vrstvy ako nového prvku v stredovekej a ranonovovekej spoločnosti</i>
vytvoriť porovnávaciu tabuľku základných znakov absolutizmu a parlamentizmu
<i>pochopiť základné príčiny napätia medzi absolutistickým panovníkom a nastupujúcim meštianskym stavom</i>
analyzovať Habeas corpus act a Bill of rights
<i>aplikovať svoje poznatky o ľudských právach analýzou Deklarácie nezávislosti USA</i>
identifikovať vzťah medzi Deklaráciou práv človeka a občana a Deklaráciou nezávislosti USA
<i>definovať základné pojmy francúzskej revolúcie : národné</i>

			zhromaždenie, republika, jakobínsky teror	
			na základe analýzy Deklarácie práv človeka a občana a Zákona o podozrivých posúdiť klady a zápory revolúcie	
Habsburská monarchia v novoveku	Koniec stredovekého Uhorska	Žiaci budú schopní pochopiť a vysvetliť	Žiaci sú schopní:	12
	Turci v Uhorsku	historický rozvoj	uviesť politické, hospodárske a sociálne zmeny po nástupe Habsburgovcov na uhorský trón	
	Človek osvietenstva	Uhorska v novoveku	<i>identifikovať dôležité medzníky vojen s Turkami</i>	
	Habsburgovci v európskej politike		zakresliť do obrysovej mapy nové územné členenie Uhorska	
			<i>uviesť dôsledky tureckej prítomnosti v Uhorsku</i>	
			na jednom príklade uviesť príčiny a dôsledky protihabsburských povstaní	
			<i>porovnať proces reformácie a protireformácie v Uhorsku s kontextom Európy</i>	
			analýzou Satumarského mieru zhornotia jeho význam pre uhorskú šľachtu a Habsburgovcov	
			<i>porovnávať osvietenský absolutizmus a absolutizmus</i>	
			uviesť najvýznamnejšie reformy Márie Terézie a Jozefa II.	
		<i>zhodnotiť život roľníka po zrušení nevoľníctva v Uhorsku</i>		

Rozširujúce učivo

Tematické celky:

- Po dejepisných a zemepisných stopách regiónu** (významné kultúrne pamätihodnosti: kostoly, kaštiele, zámky, hrady, parky, chránené územia, knižnice, múzeá, galérie, pamätné tabule, významné osobnosti)
- Johann Gutenberg alebo na počiatku mediálneho sveta** (vynález a rozvoj písma, vynález kníhtlače, vydávanie kníh, novín, rozhlas, televízia, počítač, internet).

Zdroje:

Dejepisné vyučovanie na gymnáziu vychádza z tendencie umožniť žiakom získať kompetencie, ktoré im vytvoria podmienky na aktívny prístup k pátraniu a skúmaniu minulosti. Získané spôsobilosti umožnia žiakom vyhľadávať a pátrať, pýtať sa na jednotlivé historické javy a procesy a tým spôsobom neprístupovať k histórii len ako k uzavretej minulosti. V procese rozvíjania špecifických predmetových cieľov žiakov najvýznamnejším faktorom je učiteľ. Od toho ako vyučuje dejepis a ako vníma svoju úlohu na vyučovacej hodine závisí aj kvalita rozvíjania uvedených cieľov. Poslaním

učiteľa dejepisu je prekonať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov prevažne vysvetľujúcimi metódami. Učiteľ je ten, ktorý na hodinách dejepisu má aplikovať postupy a metódy, ktoré kladú dôraz na aktívny prístup žiakov v procese hľadania, objavovania a vytvárania poznatkov z uplynulých období. Je to proces v ktorom sa má uplatniť žiakova vlastná činnosť, ktorá môže byť individuálna alebo kolektívna (kooperatívna) a ktorá v súlade so skúsenosťami a pod vedením učiteľa žiakom umožní získanie nových poznatkov ale zároveň aj radosť z procesu poznávania. Má vytvárať možnosti na prácu v malých vzájomne prepojených skupinách ako aj priestor na diskusiu v rámci celej triedy. Učiteľ je ten subjekt vo vyučovaní, ktorý musí zabezpečiť historický materiál a doniesť ho na hodinu dejepisu, umožniť žiakom prístup k rôznym dôkazovým materiálom alebo informovať žiakov o tom, kde priliehavý historický materiál je možné nájsť. Okrem učebníc významným prostriedkom na realizáciu vyučovania dejepisu je súbor primeraných školských historických prameňov, historické mapy ako aj iné názorné učebné prostriedky (vystrihnuté články z novín a časopisov, karikatúry, grafy a pod). Moderne vyučovať dejepis nie je možné bez používania počítača a internetu. Z internetu žiaci môžu získať rôzne informácie z dejepisnou problematikou. V tomto procese je veľmi významná úloha učiteľa, ktorý by mal byť skôr príjemným radcom a usmerňovateľom než prísny a neoblomným „staromódnym“ učiteľom. Za zmysluplné a efektívne vyučovanie dejepisu považujeme také vyučovanie, ktoré zabezpečí:

- chronologické preberanie učiva
- synchrónne vyučovanie svetových a národných dejín
- adekvátny dôraz na národné dejiny
- návštevu múzeí, galérií a realizáciu primeraných exkurzií
- vyučovanie regionálnych dejín.

Vo vyučovaní dejepisu využívať poznatky, ktoré žiaci získajú z vyučovacích predmetov geografia, náuka o spoločnosti, estetická výchova, slovenský jazyk a využívať aj prierezové témy.

Okrem individuálnej používať aj skupinovú prácu žiakov zvlášť pri tvorbe a realizácii projektov.

Študijná literatúra:

Povinná:

BADA, M. a kol. Dejepis pre prvý ročník gymnázií a SŠ. SPN, Bratislava 2011.

Odporúčaná:

A.Śpiesz: Dejiny Slovenska, Perfekt, Bratislava, 1992.

Kronika ľudstva

Kronika Slovenska 1

Ilustrované dejiny sveta

Kamenický, M. a kol.: Lexikón svetových dejín. Bratislava 1997.

Kučera, M.: Slovensko v dobách stredovekých. Bratislava, 1985.

Škvarna, D. a kol.: Lexikón slovenských dejín. Bratislava 1999.

časopis Historická revue

Hodnotenie :

Podklady pre hodnotenie žiakov budú získavané nasledovným spôsobom (poradie vyjadruje stupeň dôležitosti jednotlivých foriem):

1. písomné testy z opakovania tematických celkov (čas trvania 25 - 30 minút)
2. individuálne ústne skúšanie
3. čiastkové písomné odpovede preverujúce vedomosti z historickej faktografie, chronológie pojmov
4. čiastkové ústne odpovede (zapájanie sa do heuristických rozhovorov a riešenia úloh)
5. aktivita žiaka vo všetkých fázach vyučovacej hodiny a záujem prejavovaný nad rámec povinných úloh

S požiadavkami na hodnotenie jednotlivými klasifikačnými stupňami budú žiaci oboznámení v úvodných hodinách.

2. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Zrod modernej doby a nacionalizmus	Stabilita vs. zmena Premeny spoločnosti Národný štát	Žiaci získajú poznatky o 1. fr. cisárstve a o Napoleonových výbojoch. Budú vedieť char. Európsku rovnováhu po Viedenskom kongrese, priemyselnú revolúciu a ideológie 19. storočia.	Žiaci sú schopní: - opísať okolnosti vzniku 1. fr. cisárstva - analyzovať Code Civil - zhodnotiť vnútornú politiku Napoleona Bonaparte - zostaviť poradie najdôležitejších výbojov Napoleona na časovej priamke - identifikovať najdôležitejšie zahranično-polit. aktivity Napoleona - posúdiť kontroverznosť osobnosti Napoleona Žiaci vedia: - objasniť význam Viedenského kongresu - vysvetliť úlohu Svätej aliance Žiaci sú schopní: - charakterizovať význam priemyselnej revolúcie, technické inovácie, industrializáciu, urbanizáciu - pochopiť nástup industriálnej spoločnosti ako i následnú premenu	14

			agrárnej spoločnosti - určiť výrobné odvetvia, ktoré sa vďaka priemys. revolúcii radikálne zmenili - - definovať zásadnú premenu európskej spoločnosti v 19. st. - zdôvodniť prečo je 19. st. storočím tzv. ideológií - opísať zmeny v živote moderného človeka - zhodnotiť život kapitalistu (podnikateľa, robotníka, žien, detí v 19. st.) - porovnať spôsob života v meste a na dedine v 19. st. s predchádzajúcimi obdobiami Žiaci vedia: - - pochopiť historický význam vzniku národných štátov - porovnať spôsob zjednotenia Nemecka a Talianska - posúdiť rozdiel medzi národným hnutím a nacionalizmom	
Moderný slovenský národ	Moderné politické prúdy, človek moderného veku	Žiaci získajú informácie o procese formovania moderného slovenského národa.	Žiaci sú schopní: - objasniť proces formovania moderného slovenského národa - - identifikovať jednotliv	14

	Tri generácie národne uvedomelých vzdelancov Slováci v revolúcii 1848/49		é etapy formovania slovenského národa - charakt. znaky slov. národ. hnutia - - analyzovať historickú úlohu troch generácií slovenských národne uvedomelých dejateľov – identifikovať spoločné a rozdielne spôsoby, ale i výsledky v činnosti slov. vzdelancov - uviesť dôvody nevyhnutnosti kodifikácie spisovného jazyka – vysvetliť na konkrétnych udalostiach posun od jazykovo kultúrnych ku politickým aktivitám – charakt. maďarské národné hnutie (L. Kossuth) - zhodnotiť Štúrov polit. program - - opísať historickú úlohu revolučného roku 1848 v Rakúskej monarchii - - identifikovať spoločné znaky revolúcií 1848/49 v Európe - zhodnotiť revolučné roky 1848/49 a boj Slovákov za národné práva - - analyzovať prvý politický program Slovákov – Žiadosti národa slovenského	

			- hodnotiť výsledky revolučných rokov 1848/49 z pohľadu jednotlivých spoločenských vrstiev, žijúcich v Rakúskej monarchii	
Európska expanzia 1492 - 1914	Objavitelia, dobyvatelia Kolónie, impérium Objavitelia a objavení	Informovať žiakov o objavných plavbách a o rozdelení kolónií. Uvedomia sa potrebu vzájomného rešpektovania rôznych kultúr.	Žiaci vedia: - opísať predpoklady a príčiny rozmachu zemepisných objavov v 15. storočí - zostaviť chronologickú tabuľku objavných plavieb - identifikovať trasy putovania najvýznamnejších moreplavcov - zhodnotiť pozitívne a negatívne stránky výsledkov zámorských objavov - pochopiť okolnosti vzniku koloniálnych ríš - charak. význam kolónií - posúdiť vzťah objaviteľov (dobyvateľov) s objavenými - objasniť na vybraných príkladoch vzťah kolonizátorov a kolonizovaných - oboznámiť sa s konkrétnymi prejavmi netolerantnosti a odporu v kontexte koloniálnej expanzie - - uviesť kľúčové európs	12

			ke moci a osobnosti, ktoré sa zaslúžili o námorské objavy - identifikovať pomocou mapy objavené a dobývané územia - pochopiť nevyhnutnosť tolerantného rešpektovania iných kultúr, iných národov, iného spôsobu správania sa - vysvetliť okolnosti vzniku svetového trhu a svetového obchodu - vysvetliť na konkrétnych príkladoch zmenu životného štýlu pod vplyvom európskej expanzie Žiaci sú schopní: - opísať rozdelenie kolónií európskych veľmocí na začiatku novoveku - porovnať rozdelenie kolónií európskymi veľmocami na konci 19. st. a na začiatku 20. st. - zdôvodniť záujem o nové územné prerozdelenie sveta v závere 19. a na začiatku 20. st.	
	<i>PT: Finančná gramotnosť</i>			
Od koncertu veľmocí k prvej svetovej vojne	Zápas o veľmocenské postavenie	Zoznámiať žiakov s charakteristickými znakmi imperializmu, s predpokladmi vzniku veľmocenských blokov, s príčinami a dôsledkami regionálnych konfliktov na	Žiaci sú schopní: - pochopiť príčiny zlyhania európskej rovnováhy určenej Viedenským	12

		prelome 19. a 20. st.	kongresom - opísať znaky monopolistického kapitalizmu (imperializmu), ako produktu modernej doby záveru 19. storočia - zhodnotiť pomocou kľúčových udalostí situáciu veľmocenskej politiky v druhej polovici 19. st. (Anglicko, Francúzsko, Turecko, Rusko, Rakúsko, USA, Japonsko) - vysvetliť okolnosti vzniku veľmocenských blokov v závere 19. st. - porovnať ciele Trojspolku a Dohody - zhodnotiť zásadné regionálne konflikty záveru 19. st. a na začiatku 20. st., ktoré urýchlili vznik prvej svetovej vojny - identifikovať vplyv nerovnomerného vývoja jednotlivých štátov na aktuálnu medzinárodnú situáciu – analyzovať príčiny napätia a konfliktov medzi štátmi na začiatku 20. storočia	
Slováci v Rakúsko-Uhorsku	Mnohonárodná monarchia Politické aktivity Slovákov	Žiaci sa naučia charakterizovať Habsburskú monarchiu v období dualizmu, budú vedieť opísať politické aktivity Slovákov v druhej polovici 19. st.	Žiaci vedia: - opísať cestu Habsburskej monarchie k dualizmu - zhodnotiť spôsob fungovania monarchie po vzniku Rakúsko-Uhorska	14

	Premeny Slovenska		- uviesť spoločné a rozdielne mocenské inštitúcie v monarchii - vysvetliť postavenie Slovenska a Slovákov v monarchii - zhodnotiť politické aktivity Slovákov v druhej polovici 19. st. - analyzovať Memorandum národa slovenského a porovnať ho so Žiadosťami národa slovenského - uviesť význam založenia Matice slovenskej - identifikovať Starú a Novú školu v prostredí slovenských národne uvedomelých vzdelancov - rozpoznať okolnosti a ciele prvých politických strán na Slovensku - osvojiť si poznatky o významných osobnostiach slovenského politického, kultúrneho, hospodárskeho života v 2. polovici 19. st. - charakterizovať rozdielnosť národnostných pomerov v rakúskej a uhorskej časti monarchie - analyzovať príčiny a dôsledky černojskej	

			tragédie - charakterizovať modernizáciu monarchie v druhej polovici 19. st. - opísať priebeh a výsledky industrializácie Uhorska v druhej polovici 19. st. - porovnať spôsob života v meste a na dedine v monarchii koncom 19. a na začiatku 20. st. s predchádzajúcimi historickými obdobiami - objasniť príčiny vysťahovalectva - charakterizovať význam Slovákov v USA - oboznámiť sa s osobnosťami amerických Slovákov	

Zdroje:

Dejepisné vyučovanie na gymnáziu má umožniť žiakom získať kompetencie, ktoré im vytvoria podmienky na aktívny prístup k pátraniu a skúmaniu minulosti. Poslaním učiteľa dejepisu je prekonať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov prevažne vysvetľujúcimi metódami. Učiteľ má aplikovať postupy a metódy, ktoré kladú dôraz na aktívny prístup žiakov v procese objavovania, vytvárania poznatkov z uplynulých období. Má vytvárať možnosti na prácu malých vzájomne prepojených skupinách ako aj priestor na diskusiu v rámci celej triedy. Učiteľ má zabezpečiť historický materiál, umožniť žiakom prístup k rôznym dôkazovým materiálom alebo informovať žiakov o tom, kde je možné nájsť potrebný historický materiál. Okrem učebníc významným prostriedkom na realizáciu vyučovania dejepisu je súbor primeraných školských historických prameňov, historické mapy ako aj iné názorné učebné prostriedky (vystrihnuté články z novin a časopisov, karikatúry, graf a pod.) Moderne vyučovať dejepis nie je možné bez používania počítača a internetu. Z internetu žiaci môžu získať rôzne informácie s dejepisnou problematikou. Vyučovanie dejepisu má zabezpečiť:

- chronologické preberanie učiva
- synchronne vyučovanie svetových a národných dejín
- adekvátny dôraz na národné dejiny
- návštevu múzeí, galérií a realizáciu primeraných exkurzií
- vyučovanie regionálnych dejín

Vo vyučovaní dejepisu je potrebné využívať poznatky, ktoré žiaci získajú z vyučovacích predmetov geografia, náuka o spoločnosti, estetická výchova, slovenský jazyk a využívať aj prierezové témy.

Okrem individuálnej používať aj skupinovú prácu žiakov, zvlášť pri tvorbe a realizácii projektov.

Študijná literatúra:

Povinná:

BOCKOVÁ, A. a kol.: Dejepis pre 2. ročník gymnázií a SŠ. Bratislava : SPN, 2012.

Odporúčaná literatúra:

BĚLINA, P. a kol.: Dějiny evropské civilizace II. Praha : Paseka, 1997.

KŘIVSKÝ, P. a kol.: Věk starý a nový. Praha, 1985.

KOVÁČ, D. Dejiny Slovenska. Praha : Lidové noviny, 1998.

ŠPIESZ, A.: Dejiny Slovenska. Bratislava : Perfekt, 1992.

KAMENICKÝ, M. a kol.: Lexikón svetových dejín. Bratislava, 2003.

ŠKVARNA, D. a kol.: Lexikón slovenských dejín. Bratislava, 1999.

Dejiny Európy. Bratislava : Mladé letá, 1992.

BUTVIN, J. – KOSTICKÝ, B. – VARTÍKOVÁ, M.: Dejiny Slovenska slovom i obrazom. Martin, 1981.

TIBENSKÝ, J.: Dejiny vedy a techniky na Slovensku. Martin, 1977.

Časopis Historická revue.

Hodnotenie:

Predpoklady pre hodnotenie budú získavané nasledovným spôsobom:

1. písomné testy z opakovania tematických celkov.
2. individuálne ústne skúšanie
3. čiastkové písomné odpovede preverujúce vedomosti historickej faktografie, chronológie pojmov
4. čiastkové ústne odpovede (zapájanie sa do heuristických rozhovorov a riešenia úloh)
5. aktivita žiaka vo všetkých fázach vyučovacej hodiny a záujem prejavovaný nad rámec povinných úloh

3. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma- obsah	Cieľ	Výstup spôsobilosti	Poč. Hod.
Prvá svetová vojna	Zákopová vojna	Žiaci pochopia príčiny 1.svetovej vojny, získajú informácie o živote v zákopoch a v zázemí, o využití vedeckých vynálezov vo vojne a geopolitických výsledkoch 1. svetovej vojny	Žiaci sú schopní: -zovšeobecniť príčiny 1. svetovej vojny, -porozumieť zákopovej forme boja na konkrétnych príkladoch, -opísať život v zázemí, -identifikovať zmeny v spôsoboch boja vďaka novým vedecko-technickým vynálezom, -zostaviť sprievodcu po cintorínoch, resp, pomníkoch, či pamätných tabuliach	5

	Versailleský systém		obetiam 1. svetovej vojny v mieste svojho bydliska, -zdôvodniť pomenovanie vojny 1. svetová, -zhodnotiť geopolitické výsledky 1. svetovej vojny	
Slováci a vznik ČSR	Slovenská spoločnosť počas 1. svetovej vojny Cesta k česko-slovenskému štátu	Zoznámiť žiakov s československým odbojom a historickým významom vzniku 1. ČSR	Žiaci vedia: -opísať situáciu na Slovensku počas 1. vojny, -zhodnotiť pomocou mentálnej mapy medzníky domáceho a zahraničného odboja, -objasniť úlohu československých légii v kontexte s 1. svetovou vojnou, -identifikovať významné osobnosti československého odboja, -analyzovať a následne hodnotiť Clevelandskú a Pittsburskú dohodu, Washingtonskú a Martinskú deklaráciu, -porovnať z hľadiska spoločných a rozdielnych znakov uvedené dokumenty, -zhodnotiť historický význam vzniku 1. ČSR	4
Na ceste k druhej svetovej vojne	Podoby totality a demokracie	Žiaci sa zoznámia s podstatou totalitných a demokratických režimov v medzivojnovom období	Žiaci sú schopní: -charakterizovať okolnosti nástupu boľševického režimu, -opísať fungovanie komunistickej totality v medzivojnovom ZSSR, -vysvetliť vznik fašistického totalitného systému, -identifikovať spoločné a rozdielne znaky fašizmu a nemeckého národného socializmu, -objasniť úlohu propagandy totalitných režimov, -charakterizovať medzivojnové moderné demokratické systémy, -zhodnotiť klady a nedostatky medzivojnových demokratických systémov, -objasniť pomocou mentálnej mapy spôsob fungovania demokratických a totalitných systémov medzivojnovej Európy,	10

			-zhodnotiť pozíciu ľudských a občianskych práv v medzivojnovom období, -vysvetliť pojmy: rasizmus, antisemitizmus, xenofóbia, extrémizmus	
Druhá svetová vojna	Druhá svetová vojna	Oboznámiť žiakov s príčinami, priebehom a výsledkami druhej svet. vojny	Žiaci dokážu: -analyzovať príčiny 2. svetovej vojny, -opísať ťažiskové medzníky z priebehu 2. svetovej vojny, -vysvetliť historickú úlohu protifašistickej koalície, -pochopiť, čo spájalo a čo rozdeľovalo členov Veľkej trojky, -opísať formy a výsledky protifašistického odboja, -vysvetliť okolnosti vzniku a realizáciu holokaustu, -spoznávať pomocou mapy Európy koncentračné tábory, -zhodnotiť pomocou konkrétnych príkladov úlohu vedy a techniky v totálnej vojne, -zdôvodniť historické miesto etnických čistiek následkom ukončenia 2. svetovej vojny, -porovnať 2. svetovú vojnu s 1. svetovou vojnou, -zdôvodniť poslanie a význam OSN	8
Konflikt ideológií	Studená vojna Krízy v sovietskom bloku	Informovať žiakov o studenej vojne a jej hlavných konfliktoch, charakterizovať dekolonizáciu	Žiaci vedia: -vysvetliť pojem studená vojna na základe dokumentov: Churchillov prejav vo Fultone, Marshallovho plánu a Trumanovej doktríny, -porovnať fungovanie politického a ekonomického systému rozdeleného sveta na východný a západný blok, -uviesť príklady krízových javov vo východnom bloku, Objasniť najzávažnejšie obdobia studenej vojny, -opísať postavenie tretieho sveta v druhej polovici 20. storočia, -zhodnotiť proces dekolonizácie v druhej polovici 20. storočia	6

Premeny Československa	Medzivojnové Československo a Slováci Slovenská republika (1939-1945)	Zoznámiť žiakov so životom Slovákov v medzivojnovom Československu, v období Slovenskej republiky a v komunistickom Československu	Žiaci sú schopní: -zostaviť sprievodcu po cintorínoch a pamätných tabuliach obetiam 2. svetovej vojny napr. v oblasti svojho regiónu, -porozumieť medzníkom histórie ČSR, vysvetliť vnútornú a zahraničnú politiku, -zhodnotiť politický systém medzivojnového Československa, -porovnať hlavné prúdy slovenskej politickej scény medzivojnového obdobia, -analyzovať prejavy čechoslovakizmu, centralizmu, autonomizmu, -opísať hospodársky systém Slovenska v medzivojnovom období, -charakterizovať osobnosti politického a kultúrneho života v medzivojnovom ČSR, -porozumieť historickému miestu Mníchovskej dohody a Viedenskej arbitráže, -opísať autonómiu a vznik Slovenského štátu, -zostaviť kalendárium najdôležitejších vnútropolitických udalostí Slovenskej republiky v období 1939-1945, -zhodnotiť medzinárodné postavenie Slovenskej republiky, -objasniť riešenie židovskej otázky v období Slovenskej republiky, -analyzovať Židovský kódex, -opísať historický význam Slovenského národného povstania, -uviesť formy a spôsoby protifašistického odboja na území Slovenskej republiky, -vyhľadať príklady účasti Slovákov na bojiskách 2. svetovej vojny, -opísať každodenný život obyvateľov Slovenského štátu, -opísať hospodársky a kultúrny život v Slovenskej republike, -opísať priebeh oslobodenia Slovenska, Moravy a Čiech,	24

	Slovensko v komunistickom Československu		-vysvetliť cestu povojnovej ČSR od ľudovej demokracie ku komunistickej totalite, -zhodnotiť historické miesto februárového prevratu v roku 1948, -objasniť príčiny a dôsledky začlenenia ČSR do sovietskeho bloku, -identifikovať podoby komunistickej totality v ČSR, -opísať existujúci odpor proti komunistickej totalite, -zhodnotiť historický význam obrodného procesu z roku 1968, -uviest' významných predstaviteľov obrodného procesu, -vysvetliť príčiny a dôsledky československej normalizácie, -opísať spôsoby fungovania každodenného života v období komunistickej totality v ČSSR	
Integrácia Európy a vznik Slovenskej republiky	Pád železnej opony Samostatná a suveréna Slovenská republika	Vyzdvihnúť prínos integrácie Európy Poukázať na význam vzniku Slovenskej republiky	Žiaci dokážu: -vysvetliť príčiny a dôsledky pádu železnej opony v roku 1989 so zreteľom na nežnú revolúciu, -opísať proces integrujúcej sa Európy v 2. polovici 20. storočia, -zhodnotiť historický význam fungovania EU vzhľadom na klady, ale i nedostatky, -porovnať spoločné a rozdielne znaky jednotlivých európskych kultúr, -pochopiť nevyhnutnosť vzájomnej tolerancie a rešpektovania sa, napriek existujúcej inakosti, -uvedomiť si dôležitosť zachovania úcty k tradičným kultúrnym európskym hodnotám, -chápať, čo nás v Európe rozdeľuje, -hľadať, čo nás, inak rozdielných, v dnešnej Európe môže spájať Žiaci vedia: -vysvetliť rozdelenie ČSFR v roku 1993 na 2 samostatné štáty, -zhodnotiť historický význam	9

	<i>PT: Finančná gramotnosť</i>		vzniku Slovenskej republiky v roku 1993, -oboznámiť sa s významnými osobnosťami a udalosťami suverénnej Slovenskej republiky od roku 1993 po súčasnosť, -zhodnotiť význam začlenenia SR do Európskeho integračného procesu, -posúdiť dôležitosť zachovania národných tradícií v európskom kontexte, -identifikovať aktuálne zmeny súčasného sveta na konkrétnych príkladoch (informačná explózia, mediálny svet, globálna dedina), -spoznávať tie vývojové trendy súčasného sveta, ktoré ohrozujú ľudstvo (terorizmus, ekológia)
	Globalizácia	Zhodnotiť negatívne a pozitívne stránky globalizácie	

Zdroje:

Dejepisné vyučovanie na gymnáziu má umožniť žiakom získať kompetencie, ktoré im vytvoria podmienky na aktívny prístup k pátraniu a skúmaniu minulosti. Poslaním učiteľa dejepisu je prekonať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov prevažne vysvetľujúcimi metódami. Učiteľ má aplikovať postupy a metódy, ktoré kladú dôraz na aktívny prístup žiakov v procese objavovania, vytvárania poznatkov z uplynulých období. Má vytvárať možnosti na prácu malých vzájomne prepojených skupinách ako aj priestor na diskusiu v rámci celej triedy. Učiteľ má zabezpečiť historický materiál, umožniť žiakom prístup k rôznym dôkazovým materiálom alebo informovať žiakov o tom, kde je možné nájsť potrebný historický materiál. Okrem učebníc významným prostriedkom na realizáciu vyučovania dejepisu je súbor primeraných školských historických prameňov, historické mapy ako aj iné názorné učebné prostriedky (vystrihnuté články z novin a časopisov, karikatúry, graf a pod.) Moderne vyučovať dejepis nie je možné bez používania počítača a internetu. Z internetu žiaci môžu získať rôzne informácie s dejepisnou problematikou. Vyučovanie dejepisu má zabezpečiť:

- chronologické preberanie učiva
- synchronne vyučovanie svetových a národných dejín
- adekvátny dôraz na národné dejiny
- návštevu múzeí, galérií a realizáciu primeraných exkurzií
- vyučovanie regionálnych dejín

Vo vyučovaní dejepisu je potrebné využívať poznatky, ktoré žiaci získajú z vyučovacích predmetov geografia, náuka o spoločnosti, estetická výchova, slovenský jazyk a využívať aj prierezové témy.

Okrem individuálnej používajú aj skupinovú prácu žiakov, zvlášť pri tvorbe a realizácii projektov.

Študijná literatúra:

Povinná:

LETZ, R. a kol.: Dejepis pre 3. ročník gymnázií a SŠ. Bratislava: SPN, 2013.

Odporúčaná:

DAMANKOŠ, M.: Svetové dejiny III. Bratislava: Eurolitera, 2005.

BUDAJ, M.: Slovenské dejiny II. Bratislava: Eurolitera, 2009.

BĚLINA, P. a kol.: Dějiny evropské civilizace II. Praha: Paseka, 1997.

KŘIVSKÝ, P. a kol.: Věk starý a nový. Praha, 1985.

KOVÁČ, D.: Dejiny Slovenska. Praha: Lidové noviny, 1998.

ŠPIESZ, A.: Dejiny Slovenska. Bratislava: Perfekt, 1992.

KAMENICKÝ, M. a kol.: Lexikón svetových dejín. Bratislava, 2003.

ŠKVARNA, D. a kol.: Lexikón slovenských dejín. Bratislava, 1999.

Hodnotenie:

Predpoklady pre hodnotenie budú získavané nasledovným spôsobom:

1. písomné testy z opakovania tematických celkov.
2. individuálne ústne skúšanie
3. čiastkové písomné odpovede preverujúce vedomosti historickej faktografie, chronológie pojmov
4. čiastkové ústne odpovede (zapájanie sa do heuristických rozhovorov a riešenia úloh)
5. aktivita žiaka vo všetkých fázach vyučovacej hodiny a záujem prejavovaný nad rámec povinných úloh

Učebné osnovy pre predmet

GEOGRAFIA

Charakteristika predmetu:

Učebný predmet geografia v gymnaziálnom štúdiu rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Nadväzuje na učivo základnej školy. Pomáha správne chápať podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Ciele:

Cieľom vyučovania je zvládnuť a správne vedieť využiť nadobudnuté geografické poznatky v praxi, vedieť využiť mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe ako základný zdroj informácií, vedieť správne interpretovať geografické informácie v rôznych formách (grafy, tabuľky, schémy, fotografie, filmy a. i.), vyhľadať, porovnať, posúdiť pravdivosť dostupných informácií o krajine z rôznych informačných zdrojov, rozumieť podstate rozmanitosti ľudskej spoločnosti a jej variabilným prejavom, vedieť zaujať postoj k najvážnejším otázkam existencie ľudstva na Zemi a ponúknuť vhodné riešenia, vedieť interpretovať zložitú krajinu a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek, vedieť komplexne posúdiť perspektívy rozvoja jednotlivých regiónov. Predmetu sme venovali 33 disponibilných hodín v 3. ročníku na prehĺbenie poznatkov.

Ciele geografie:

- Rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať
- Všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny
- Prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta
- Vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – rôzne druhy máp, vrátane digitálnych
- Pracovať s informáciami o krajine ako časti Zeme – vyhľadať potrebné informácie a použiť ich pre praktické potreby v bežnom živote
- Rozumieť grafom, diagramom, tabuľkám
- Hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (riešiť projekt, prezentovať ho)
- Diskutovať o návrhoch
- Oceniť krásu prírodných pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť

Kompetencie – spôsobilosti – výstup :

1. Rozvíjanie kompetencie pracovať s informáciami
2. Aplikovať poznatky o zákonitostiach premien krajiny
3. Pochopenie globálnych trendov vývoja spoločnosti na Zemi
4. Komunikatívnu kompetenciu – využívaním samostatných prejavov žiakov a používaním správnej geografickej terminológie
5. viesť žiakov k vnímaniu odlišnosti medzi národmi, kultúrami a náboženstvami
6. Spoznávanie kultúr a zvykov obyvateľov rôznych štátov, vedie k akceptácii ich spôsobu života
7. vedieť pracovať s mapou, čítať, interpretovať

8. vedieť vyhotoviť projekt a prezentovať ho

Kompetencie – spôsobilosti – výstup z geografie v 1. ročníku:

- a) určiť polohu ľubovoľného miesta na mape pomocou geografických súradníc
- b) rozlíšiť informačné zdroje (dôveryhodné, menej dôveryhodné, nedôveryhodné) a vedieť vyhľadať a interpretovať štatistické údaje, fakty a dôležité skutočnosti z dôveryhodných informačných zdrojov
- c) tvorivo využívať geografické poznatky v rôznych grafických podobách (obsah tematickej mapy, tabuľky, schémy, diagramy, kartogramy, kartodiagramy) a adekvátne používať údaje prezentované v GPS prístrojoch a navigátoroch
- d) poznať spôsoby, ktorými zobrazujeme zemský povrch do roviny a vedieť vysvetliť príčiny vzniku skreslenia a jeho prejavy
- e) vypočítať skutočnú vzdialenosť miest na mape z číselnej alebo grafickej mierky a vyhľadať mesto (miesto, ulicu, pamiatku) v on-line dostupnej digitálnej mape a navrhnúť k nemu trasu
- f) poznať základné hypotézy týkajúce sa vzniku a stavby Zeme
- g) vysvetliť princípy obehu Zeme okolo Slnka a dôsledky sklonu zemskej osi k rovine jej obehu
- h) vysvetliť príčiny vzniku rozdielov v dĺžke trvania dňa a noci na rôznych miestach Zeme v priebehu roka
- i) určiť rozdiel v miestnom čase medzi dvoma bodmi na Zemi
- j) zdôvodniť príčiny vzniku prírodných pásiem na Zemi
- k) zhodnotiť vplyv klimatotvorných činiteľov na podnebie vybraných miest na Zemi a vysvetliť príčiny vzniku prúdenia vzduchu v troposfére
- l) poznať význam a spoľahlivosť meteorologických predpovedí a riziká atmosférických procesov
- m) na konkrétnych príkladoch opísať globálne zmeny podnebia a ich možné dôsledky pre život na Zemi
- n) vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo fyzikálnych a chemických vlastnostiach vody oceánov,
- o) charakterizovať zákonitosti prúdenia vody v oceánoch a ich vplyv na živočíšne spoločenstvá a človeka a zdôvodniť vznik a prejavy slapových javov a opísať ich priebeh
- p) vysvetliť príčiny rozdielneho režimu odtoku riek sveta a uviesť ich príklady
- r) zhodnotiť význam ľadovcov a podpovrchovej vody pre formovanie povrchu Zeme a život obyvateľstva
- s) poznať hlavné zdroje pitnej vody a ich obmedzenú dostupnosť a hydrologické hrozby a riadiť sa pokynmi varovných systémov
- t) rozumieť dôvodom usporiadania jednotlivých vrstiev zemského telesa a poznať dôkazy zmeny usporiadania kontinentov a oceánov na Zemi v geologickej minulosti
- u) vysvetliť príčiny pohybu litosferických dosiek
poznať dôsledky platňovej tektoniky na zmeny povrchu Zeme
- v) identifikovať miesta zvýšeného rizika výskytu katastrofických prejavov tektonických procesov
- w) porovnať vplyv vnútorných a vonkajších geologických procesov na formovanie povrchu Zeme a poznať varovné systémy upozorňujúce na hrozbu živelných pohrôm a katastrofických udalostí
- z) poznať rozdiely medzi pôdou a rozdrobenou horninou zhodnotiť vplyv pôdotvorných činiteľov na vlastnosti pôdy a poznať nepriaznivé dôsledky ľudských aktivít na pôdy
- y) vysvetliť príčiny vzniku bioklimatických pásiem na Zemi a uviesť príklady najznámejších rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých bioklimatických pásmach Zeme
- x) rozumieť príčinám a prejavom vertikálnej členitosti biosféry a opísať najväznejšie ekologické problémy spôsobené činnosťou človeka

Tematické celky:

- Geografia v praxi
- Mapovanie Zeme
- Planéta Zem
- Atmosféra
- Litosféra
- Hydrosféra
- Biosféra a pedosféra

Kompetencie – spôsobilosti – výstup z geografie v 2. ročníku

- uviesť a odôvodniť 3 príklady vyčleňovania regiónov Zeme,
- vysvetliť príčiny vzniku nových štátov na mape sveta,
- zdôvodniť význam a úlohu spolupráce medzi štátmi a regiónmi
- vysvetliť príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľstva v regióne
- poznať hlavné dôvody rozdielov v natalite a mortalite vyspelých a hospodársky najmenej rozvinutých regiónov a štátov na Zemi
- zhodnotiť príčiny migrácie obyvateľstva
- identifikovať na mape najdôležitejšie smery a oblasti migrácie obyvateľstva
- správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp
- z dostupných informačných zdrojov určiť 15 najľudnatejších miest sveta, lokalizovať ich na mape a určiť ich zastúpenie v určitom regióne,
- poznať problémy života obyvateľov veľkomiest vo vyspelých a menej rozvinutých krajinách sveta
- porovnať štáty s najväčším a najmenším HDP na obyvateľa a lokalizovať ich na mape
- poznať aktuálne problémy svetového hospodárstva a príčiny zväčšujúcej sa priepasti medzi bohatými a chudobnými
- správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých štátov sveta a jej regiónov
- zhodnotiť najdôležitejšie lokalizačné činitele ovplyvňujúce umiestnenie automobilového, chemického, potravinárskeho a textilného priemyselného závodu
- poznať najvýznamnejšie oblasti a centrá cestovného ruchu na jednotlivých svetadieloch a lokalizovať ich na mape
- zoradiť podľa významu jednotlivé typy dopravy a posúdiť ich význam podľa regiónov Zeme
- vysvetliť podstatu zahraničného obchodu a určiť najvýznamnejších importérov a exportérov v regiónoch a na svete
- kategorizovať globálne problémy na Zemi a ich prejavy
- porovnať jednotlivé svetadiely a ich regióny (zhodnotiť polohu regiónu identifikovať ho na mape, vyzdvihnúť nosné prírodné danosti regiónu, zhodnotiť súčasnú politickú situáciu v regióne, zaujať stanovisko k aktuálnym ohniskám vojnových konfliktov a náboženských sporov, správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých regiónov, štátov, správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva regiónu prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp)

Tematické celky:

- Regionálna geografia
- Humánna geografia

Kompetencie – spôsobilosti – výstup z geografie v 3. ročníku

- hodnotiť geografické súvislosti vyplývajúce z polohy Slovenska
- poznať hlavné etapy formovania povrchu Slovenska,

- c) uviesť príklady pôsobenia horotvorných procesov prebiehajúcich v geologickej minulosti na území Slovenska a ich dôsledky
- d) určiť najvýznamnejšie povrchové tvary vznikajúce činnosťou ľadovca, vody a vetra
- e) charakterizovať najväčšie pohoria, nížiny a kotliny Slovenska a identifikovať ich na mape
- f) vysvetliť príčiny premenlivosti počasia na Slovensku
- g) zdôvodniť vznik a rozmiestnenie klimatických oblastí na území Slovenska
- h) vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo vodnom stave a prietokoch významných slovenských riek počas roka
- i) identifikovať na mape významné zdroje podzemnej vody a pramene termálnych vôd
- j) rozlíšiť jazerá a vodné nádrže podľa využitia
- k) charakterizovať typické rastlinné a živočíšne druhy žijúce v jednotlivých vegetačných stupňoch
- l) zosumarizovať príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľov na území Slovenska
- m) identifikovať významné funkcie najľudnatejších miest Slovenska, ich hospodársku vybavenosť a perspektívy rozvoja
- n) správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva Slovenska, prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp
- o) odôvodniť veľké hospodárske zaostávanie Slovenska v minulosti
- p) poznať príčiny aktuálnych problémov slovenského hospodárstva a dôvody nerovnomerného rozmiestnenia priemyslu na území Slovenska
- r) správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele popisujúce hospodársku výkonnosť Slovenska a jeho regiónov
- s) analyzovať údaje o nezamestnanosti v jednotlivých regiónoch Slovenska
- t) odhadnúť vývoj a možné riziká zmien v kľúčových odvetviach priemyslu Slovenska
- u) porovnať rozvinuté a menej rozvinuté regióny Slovenska
- v) zhodnotiť potenciál rozvoja najvýznamnejších oblastí cestovného ruchu na Slovensku
- x) poznať najvýznamnejšie centrá cestovného ruchu

Tematické celky:

- Slovensko

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Na geografii sa budú využívať nasledovné metódy :

Motivačné metódy

Expozičné metódy

Aktivizujúce a rozvíjajúce metódy

Fixačné metódy

Diagnostické a klasifikačné metódy

Projektová metóda

Prezentačné metódy

Práca s mapou

Metódy:

- **rozhovor** – Mapovanie Zeme, Geografia v praxi, Planéta Zem, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Poloha,

Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Zahraničný obchod, Cestovný ruch, Regióny SR

- **výklad** - Geografia v praxi, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Zahraničný obchod, Regióny SR
- **vysvetľovanie** – Mapovanie Zeme, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Zahraničný obchod, Cestovný ruch, Regióny SR
- **demonštrácia** – Planéta Zem, Mapovanie Zeme, Geografia v praxi, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Sídla, Cestovný ruch, regióny SR
- **práca s mapou, textom** – Mapovanie Zeme, Geografia v praxi, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Zahraničný obchod, Regióny SR
- **didaktické hry** - Mapovanie Zeme, Geografia v praxi, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Povrch, Vodstvo, Sídla, Cestovný ruch, Regióny SR
- **projektová metóda**- Mapovanie Zeme, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, - Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Zahraničný obchod, Cestovný ruch, Regióny SR
- **zážitkové učenie** – Planéta Zem, Mapovanie Zeme, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Podnebie, Vodstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Cestovný ruch, Regióny SR

Formy :

Vyučovacia hodina (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu)

- **individuálna práca** – Geografia v praxi, Mapovanie Zeme, Planéta Zem, Atmosféra, Biosféra, Litosféra, Podnebie, Vodstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Cestovný ruch, Regióny SR
- **hromadná práca** - Geografia v praxi, Mapovanie Zeme, Planéta Zem, Atmosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Zahraničný obchod, Regióny SR
- **skupinová práca** - Geografia v praxi, Mapovanie Zeme, Planéta Zem, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Cestovný ruch, Regióny SR

Vychádzky a exkurzie - navrhnuť trasu geografickej exkurzie (vychádzky) a naplánovať jej program, odhadnúť náročnosť prístupu k zaujímavým bodom na

turistickej mapy (vrcholy, kultúrno-historické a prírodné pamiatky), pomocou prístroja GPS (mobilu) vyhľadať zaujímavé miesta a určiť ich dostupnosť, resp. využiť geocaching, zorganizovať a pripraviť 1-2dňovú exkurziu po Slovensku..

Prierezové témy:

Environmentálna výchova, Tvorba projektu a prezentácia, Osobnostný a sociálny rozvoj

Začlenenie prierezových tém

Prierezová téma	Vzdelávacie stratégie
Environmentálna výchova	Mapovanie Zeme Atmosféra, Hydrosféra, Litosféra, Biosféra a pedosféra Humánna a regionálna geografia Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Regióny Slovenska
Tvorba projektu	Geografia v praxi Mapovanie Zeme Atmosféra, Hydrosféra, Litosféra, Biosféra a pedosféra Humánna a regionálna geografia Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Cestovný ruch, Zahraničný obchod, Regióny SR
Osobnostný a sociálny rozvoj	Geografia v praxi Mapovanie Zeme Atmosféra, Hydrosféra, Litosféra, Biosféra a pedosféra Humánna a regionálna geografia Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Cestovný ruch, Zahraničný obchod, Regióny SR
Multikultúrna výchova	Obyvateľstvo, Sídla, Humánna geografia, Regionálna geografia, Zahraničný obchod, Hospodárstvo
Mediálna výchova	Politická mapa sveta, Medzinárodné a regionálne zoskupenia štátov, Hospodárstvo, Regionálna geografia geografia, Obyvateľstvo, Zahraničný obchod, Hospodárstvo

1.ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Geografia	Mapa	Určiť polohu	Diskutovať	3

v praxi Zdroje poznávania v geografii	Súradnice na mapách Obsah mapy Tematická mapa a jej obsah Diagram Schéma Tabuľka Kartogram a kartodiagram GPS	Ľubovoľného bodu na Zemi pomocou geografických súradníc Získať údaje z rôznych tematických máp a použiť údaje pri riešení úloh Orientovať sa na mape Rozumieť a adekvátne používať údaje prezentované v GPS prístrojoch a navigátoroch. Porovnať využitie GPS s mapou v každodennom živote	o možnostiach uplatnenia geografických informácií v každodennom živote. Tvorivo využívať geografické poznatky v rôznych grafických podobách (obsah tematickej mapy, tabuľky, schémy, diagramy, kartogramy, kartodiagramy), Rozlíšiť informačné zdroje (dôveryhodné, menej dôveryhodné, nedôveryhodné), Vyhľadať a interpretovať štatistické údaje, fakty a dôležité skutočnosti z dôveryhodných informačných zdrojov Orientovať sa s mapou v krajine alebo plánom v meste <i>Prierezové témy:</i> <i>Ochrana človeka a zdravia</i> <i>Tvorba projektu a prezentácia</i>	
Mapovanie Zeme	Glóbus Kartografické zobrazenia Skreslenie Obsah mapy Legenda Mierka mapy GPS navigátor	Poznať spôsoby, ktorými zobrazujeme zemský povrch do roviny Vysvetliť príčiny vzniku skreslenia a jeho prejavy Zhodnotiť význam a vplyv technológie GPS na bežný život	Vypočítať skutočnú vzdialenosť miest na mape z číselnej alebo grafickej mierky Vyhľadať mesto (miesto, ulicu, pamiatku) v on-line dostupnej digitálnej mape a navrhnúť k nemu trasu	3

			<i>Prierezové témy: Environmentálna výchova Ochrana človeka a zdravia Tvorba projektu a prezentácia</i>	
Planéta Zem	Veľkosť Zeme Polomer Zeme – guľa ,elipsoid Rotácia Zeme/hviezdny deň , slnečný deň , dátumová hranica, časové pásma / Obch Zeme okolo Slnka / tropický rok a dôsledky obehu / Mesiac	Porovnať veľkosť Zeme pri aproximácii jej tvaru ako gule a elipsoidu Uviest' príklady dôsledkov tvaru Zeme na usporiadanie typov krajín na Zemi Demonštrovať pohyby Zeme na modeloch , nákresoch a uviest' dôsledky jej pohybov Opísať obch Zeme okolo Slnka , vysvetliť dôsledky obehu na ľubovoľné miesto na Zemi Vysvetliť vznik slapových javov	Opísať spôsob výpočtu rozdielu časov miest v ľubovoľných časových pásmach Určiť rozdiel v miestnom čase medzi dvoma bodmi na Zemi, Zdôvodniť príčiny vzniku prírodných pásiem na Zemi.	4
Atmosféra	Zloženie atmosféry Počasie , klíma a procesy v atmosfére Rozloženie zrážok a teploty na Zemi Prúdenie vzduchu v atmosfére Klimatické pásma a oblasti Zmeny klímy Meteorologické predpovede	Charakterizovať zloženie atmosféry a význam jej jednotlivých vrstiev Charakterizovať zmeny klímy na Zemi a jej príčiny Zdôvodniť rozdiely v počasí a klíme v troposfére. Na základe tabuliek a mapy vedieť ich charakterizovať Zhrnúť rozloženie zrážok a teplôt na Zemi	<i>Prierezové témy: Environmentálna výchova Ochrana života a zdravia Tvorba projektu a prezentácia</i>	7

		Vysvetliť príčiny vzniku prúdenia vzduchu v troposfére Poznať význam a spoľahlivosť meteorologických predpovedí, na konkrétnych príkladoch opísať globálne zmeny podnebia	Analyzovať obsah tabuliek . Interpretovať tematické mapy a klimatické diagramy. Diskutovať o možnostiach eliminovania dopadov zmeny klímy na prírodu a človeka	
Hydrosféra	Obeh vody na Zemi a jeho bilancia Svetový oceán /moria a oceány/ Vlastnosti vody oceánov a morí Pohyby oceánskej morskej vody, morské prúdy , slapové javy. Význam oceánu pre človeka Vodstvo na súši , jazerá , rieky , vodopády , podpovrchová voda. Vodou podmienené procesy a formy reliefu. Pitná voda , jej zdroje , ich dostupnosť a jej ochrana	Zhodnotiť zdroje pitnej vody Zemi a na Slovensku. Zhodnotiť ich dostupnosť a navrhnúť význam jej ochrany. Vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo fyzikálnych a chemických vlastnostiach vody oceánov Opísať tri vodou podmienené procesy formujúce zemský povrch, zhodnotiť význam ľadovcov a podpovrchovej vody pre formovanie povrchu Zeme a život obyvateľstva Poznať hydrologické hrozby a varovné signály	<i>Prierezové témy:</i> <i>Environmentálna výchova</i> <i>Ochrana človeka a zdravia</i> <i>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</i>	6
Litosféra	Stavba Zeme Litosferické dosky Pohyb	Poznať stavbu zemského telesa , základných jednotiek pevnín , ich	<i>Prierezové témy:</i> <i>Environmentálna výchova</i>	5

	litosférických dosiek Príčiny a dôsledky pohybu litosférických dosiek Pohoria , kotliny , rift ,priekopová prepadlina , sopka Zemetrasné pásma ,okraje litosférických dosiek	mobilitu , príčiny mobility a dopady na horotvornú činnosť, Sopečnú činnosť a zemetrasenia Porovnať mechanizmy pôsobenia vnútorných a vonkajších geologických procesov na formovanie povrchu Zeme Zdôvodniť miesta výskytu zemetrasení , tsunami a sopečných erupcií A možnosti ochrany človeka pred nimi, poznať varovné signály	<i>Ochrana človeka a zdravia Tvorba projektu a prezentácia</i>	
Biosféra a pedosféra	Štruktúra a vlastnosti pôdy Pôdny druhy, pôdne typy Bioklimatické pásma Horizontálne a vertikálne členenie biosféry Dôsledky ľudskej aktivity na pôdy a biosféru	Zhodnotiť vplyv pôdotvorných činiteľov na vlastnosti pôdy Zdôvodniť rozšírenie pôd v Európe Bioklimatické pásma a zóny ako príčiny vertikálneho členenia biosféry. Opísať dôsledky ľudských aktivít na pôdy , rastlinstvo a živočíšstvo. Analyzovať proces odlesňovania a jeho riziká, uviesť príklady.	<i>Prierezové témy: Environmentálna výchova Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</i>	5

ZDROJE :

Učebnica - Geografia pre 1. ročník gymnázií / 2009 /
Atlas sveta, mapy rôzneho typu, digitálne mapy
Internet
Odborná literatúra, odborné časopisy, DVD a pohľadnice

HODNOTENIE :

Bude prebiehať podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Hodnotiť sa budú ústne odpovede, písomné testy , tvorba prezentácií, aktivita na hodine.

Typ hodnotenia: známkou

Cieľom hodnotenia je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky a aké pokroky naopak dosiahol, prípadne poskytnúť systém krokov, ako postupovať ďalej. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce. V procese hodnotenia budeme uplatňovať primeranú

náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi a humánny prístup. Zohľadníme aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka.

Pri hodnotení a klasifikácii budeme vychádzať z metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu. Využijeme aj slovné hodnotenie (klady a nedostatky práce žiaka), motivačné hodnotenie a hodnotenie čiastkových úloh. U žiakov budeme rozvíjať správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom.

Písomné odpovede budú hodnotené podľa percentuálnej tabuľky:

100% - 90%	- 1
89% - 75%	- 2
74% - 50%	- 3
49% - 30%	- 4
29% - 0%	- 5

Hodnotiť sa bude:

- 1. Verbálna forma** - zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu, súvislosť a presnosť prejavu (primerane veku), ovládanie odbornej terminológie a samostatnosť pri riešení úloh
- 2. Písomná forma – test** na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém, zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu.
- 3. Samostatná práca žiakov, aktivita**
- 4. Prezentácia projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľa a žiakov.

2. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Regionálna geografia	Regióny Zeme	Uviesť a odôvodniť 3 príklady vyčleňovania regiónov Zeme	Vedieť rozdeliť svet na svetadiely, kontinenty, kultúrne regióny	1
	Politická mapa sveta	Poznať aktuálnu politicko – ekonomickú štruktúru sveta	Vedieť sa orientovať na politickej mape sveta, vedieť vysvetliť príčinu vzniku nových štátov	3
	Medzinárodné a regionálne zoskupenia štátov	Zdôvodniť význam a úlohu spolupráce medzi štátmi a regiónmi Poznať konkrétne názvy svetových a regionálnych organizácií	Poznať zameranie jednotlivých organizácií a ich prínos pre riešenie politických a hospodárskych problémov (EU,NATO,OSN)	
Humánna geografia	Rozmiestnenie obyvateľstva a hustota obyvateľstva	Poznať oblasti s vysokou koncentráciou a oblasti s nízkou hustotou zaľudnenie	Podľa mapy určiť oblasti a vysvetliť príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľstva v rôznych častiach sveta	12
	Dynamika obyvateľstva	Poznať hodnoty populačných procesov	Vedieť vysvetliť príčiny rozdielov	

		natality a mortality Poznať príčiny a populačnej explózie	v natalite a mortalite vyspelých a hospodárske menej rozvinutých krajín vedieť ich ukázať na mape	
	Mechanický pohyb obyvateľstva	Poznať základné druhy a príčiny mechanického pohybu Vedieť zhodnotiť príčiny mechanického pohybu	Vedieť zdôvodniť význam migrácie Diskutovať o problémoch migrantov Ukázať na mape najdôležitejšie smery a oblasti migrácie	
	Veková štruktúra obyvateľstva	Vekové kategórie Vekové pyramídy	Vedieť čítať vekové pyramídy, grafy, tabuľky a tematické mapy	
	Rasová štruktúra Jazyková a národnostná štruktúra	Základné , prechodné a zmiešané formy rasovej štruktúry Vymenovať základné jazykové rodiny a národy sveta	Vedieť pracovať s mapou a ukázať oblasti rozšírenia	
	Náboženská štruktúra	Svetové , regionálne a kmeňové náboženstvá Základné znaky a charakteristika	Priestorové rozšírenie jednotlivých náboženstiev Vedieť ich ukázať na mape Význam náboženstva v živote ľudí a spoločnosti Diskutovať o problémových oblastiach a ich príčinách	
	Sídla osídlenie v jednotlivých štátoch sveta	Poznať základné pojmy osídlenie sídlo , obec , mesto, aglomerácia konurbácia megalopolis	Z dostupných zdrojov určiť 15 najľudnatejších miest sveta	4
	Sídelná štruktúra Štruktúra mesta	Rast miest funkcie mesta Kultúrna rôznorodosť	Porovnať na konkrétnych príkladoch	

		Poznať problémy veľkomiest vo vyspelých aj menej rozvinutých regiónoch sveta	rast miest Diskutovať o problémoch v mestách, o životnej úrovni a kvalite života Porovnať mestá v rozvinutých a menej rozvinutých štátoch	
	Vidiecke sídla	Poznať jednotlivé typy a charakterizovať ich	Porovnať vidiecke sídla v jednotlivých oblastiach svet Diskutovať o živote vo vidieckych sídlach	
	Hospodárstvo Štruktúra svetového hospodárstva	Vedieť rozdeliť hospodárstvo na výrobné a nevýrobné odvetvia Poznať aktuálne problémy svetového hospodárstva a príčiny zväčšujúcej sa priepasti medzi bohatými a chudobnými vedieť porovnať štáty s najväčším a najmenším HDP na obyvateľa	Správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých štátov sveta a jej regiónov Lokalizovať na mape	12
	Lokalizačné činitele priemyslu	Poznať a zhodnotiť najdôležitejšie lokalizačné činitele ovplyvňujúce umiestnenie automobilového, chemického, potravinárskeho a textilného priemyselného závodu	Vysvetliť a vyhodnotiť vplyv nerastných surovín na rozvoj hospodárstva Diskutovať o surovinovej kríze a možnosti riešenia	
	Dopravné systémy	Základné členenie dopravy Dopravné systémy v regiónoch sveta Vplyv prírodných pomerov na dopravné systémy	Lokalizovať na mape priestorové rozmiestnenie Diskutovať o trendoch, význame a o vplyve dopravy na životné	

			prostredie Zoradiť podľa významu jednotlivé typy dopravy a posúdiť ich význam podľa regiónov Zeme	
	Poľnohospodárstvo	Základné rozdelenie Rastlinná a živočíšna výroba Význam poľnohospodárskej pôdy	Vyhodnotiť súčasný stav	
	Cestovný ruch Rozdelenie cestovného ruchu Oblasti cestovného ruchu	Poznať základné pojmy a poznať vplyv prírodných a ekonomických podmienok na cestovný ruch Charakterizovať postavenie cestovného ruchu v ekonomike štátov sveta Poznať najvýznamnejšie oblasti a centrá cestovného ruchu na jednotlivých svetadieloch a vedieť ich lokalizovať na mape	Pracovať s mapou Ukázať na mape oblasti Prezentácie projekty Navrhnuť trasu možnej exkurzie vo vybranom regióne	
	Zahraničný obchod	Vysvetliť podstatu zahraničného obchodu a vedieť určiť najvýznamnejších importérov a exportérov v regiónoch a na svete	Lokalizovať na mape významné miesta odbytu	
	Globálne problémy na Zemi	Vedieť kategorizovať globálne problémy na Zemi a ich prejavy	Diskutovať o globálnych problémoch: otepľovanie, dezertifikácia, svetový oceán, odpadové hospodárstvo, exhaláty, voda, výživa, ozónová diera, odlesňovanie	

			Vytvoriť návrhy na riešenie stavu Lokalizovať na mape sveta oblasti s najväčším stupňom ohrozenia	
Regionálna geografia	Európa Európska únia Nemecko Štáty susediace so Slovenskom Rusko Ázia, Čína, India, Japonsko Afrika, Juhoafrická republika, Nigéria Amerika, USA, Brazília Austrália	Vedieť zhodnotiť polohu regiónu a identifikovať ho na mape vedieť vyzdvihnúť nosné prírodné danosti regiónu Vedieť zhodnotiť súčasnú politickú situáciu v regióne a zaujať stanovisko k aktuálnym ohniskám vojnových konfliktov a náboženských sporov vedieť správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých regiónov, štátov správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva regiónu prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických má	Vedieť pracovať s mapou Pracovať s odbornou a štatistickou literatúrou Hodnotiť javy geografickej povahy	34

Zdroje :

Učebnice – Geografia pre 2. ročník, doc. RNDr. L. Tolmáči PhD. A kol., VKÚ Harmanec 2009
Odborná literatúra
Štatistická literatúra
Mapy , atlasy
IKT, Internet
DVD, video

Hodnotenie:

bude prebiehať podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu . Hodnotiť sa budú ústne odpovede , písomné didaktické testy , prezentácie , projekty.

Typ hodnotenia: známka

Cieľom hodnotenia je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky a aké pokroky naopak dosiahol, prípadne poskytnúť systém krokov, ako postupovať ďalej. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce. V procese hodnotenia budeme uplatňovať primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi a humánny prístup. Zohľadníme aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka.

Pri hodnotení a klasifikácii budeme vychádzať z metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu. Využijeme aj slovné hodnotenie (klady a nedostatky práce žiaka), motivačné hodnotenie a hodnotenie čiastkových úloh. U žiakov budeme rozvíjať správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom.

Písomné odpovede budú hodnotené podľa percentuálnej tabuľky:

100% - 90%	- 1
89% - 75%	- 2
74% - 50%	- 3
49% - 30%	- 4
29% - 0%	- 5

Hodnotiť sa bude:

- 1. Verbálna forma** - zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu, súvislosť a presnosť prejavu (primerane veku), ovládanie odbornej terminológie a samostatnosť pri riešení úloh
- 2. Písomná forma – test** na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém, zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu.
- 3. Samostatná práca žiakov, aktivita**
- 4. Prezentácia projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľa a žiakov.

3.ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma – obsah	Cieľ	Výstup – spôsobilosti	Počet hodín

Slovensko	Geografická poloha Geologický vývoj Reliéf a typy reliéfu Geomorfologické členenie Podnebie Vodstvo Rastlinstvo a živočíšstvo	Zhodnotiť geografické súvislosti vyplývajúce z polohy Slovenska Orientovať sa na mape Európy a určiť podľa súradníc a mapy geografickú polohu Poznať geologický vývoj Slovenska Vplyv geologického vývoja na stavbu hornín a tvary povrchu Slovenska . Poznať vplyv geomorfologických činiteľov na reliéf Vedieť vysvetliť príčiny premenlivosti počasia na Slovensku Poznať a vedieť určiť významné vodné toky a vodné plochy, zdroje podzemných vôd a minerálne a termálne pramene Charakterizovať typické rastlinné a živočíšne druhy žijúce v jednotlivých	Vedieť sa orientovať na mape Vedieť uviesť príklady pôsobenia horotvorných procesov na území Slovenska a poznať hlavné etapy formovania povrchu Slovenska Vedieť čítať tematické mapy Vedieť určiť najvýznamnejšie povrchové tvary vznikajúce činnosťou ľadovca, vody a vetra Vedieť zdôvodniť vznik a rozmiestnenie klimatických oblastí Vedieť vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo vodnom stave a prietokoch významných slovenských riek počas roka identifikovať na mape významné zdroje podzemnej vody a pramene termálnych vôd, Vedieť určiť na mape veľkoplošné	14

	vegetačných stupňoch	chránené územia	
Sídla	Poznať základné chronologické obdobia osídľovania	Vedieť uviesť príčiny nerovnomerného osídľovania	12
Osídľovanie Slovenska			
Typy sídel a ich vznik	Poznať základné pojmy a súčasné tendencie urbanizácie Slovenska	identifikovať významné funkcie najľudnatejších miest Slovenska, ich hospodársku vybavenosť a perspektívy rozvoj	
Obyvateľstvo			
Vývoj počtu obyvateľstva	Poznať etapy vývoja počtu obyvateľstva	Vedieť správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva Slovenska, prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp	
Rozmiestnenie obyvateľstva			
Dynamika obyvateľstva – prirodzený pohyb	Vedieť určiť oblasti S rozdielnou hustotou zaľudnenie a poznať príčiny		
Mechanický pohyb	Vedieť určiť hodnoty populačných procesov obyvateľstva		
Štruktúra obyvateľstva	Poznať základné pojmy a druhy	Interpretovať údaje	

	mechanického pohybu Poznať príčiny mechanického pohybu Poznať vekovú , národnostnú , náboženskú jazykovú štruktúru obyvateľstva Slovenska		
Priemysel Vznik a vývoj priemyselnej výroby Odvetvia priemyselnej výroby Oblasti koncentrácie priemyselnej výroby Zahraničný obchod	Poznať príčiny aktuálnych problémov slovenského hospodárstva a dôvody nerovnomerného rozmiestnenia priemyslu na území Slovenska Charakterizovať jednotlivé odvetvia(automobilový, hutnícky, chemický, potravinársky) Porovnať menej rozvinuté a rozvinuté regióny SR Poznať produkty exportu a importu	Vedieť zdôvodniť veľké hospodárske zaostávanie v minulosti Vedieť odhadnúť vývoj a možné riziká zmien v kľúčových odvetviach priemyslu Prostredníctvom rôznych štatistických údajov vyhodnotiť postavenie Slovenska v integračných zoskupeniach	10

	Hlavné oblasti koncentrácie Export a import Doprava Hlavné druhy dopravy Činitele ovplyvňujúce dopravu Príčiny rozdielov v úrovni dopravy v jednotlivých regiónoch	Poznať hlavné druhy dopravy na Slovensku Posúdiť vplyv činiteľov na rozvoj jednotlivých druhov dopravy a úroveň dopravy v jednotlivých regiónoch	Vedieť pracovať s mapou Vedieť porovnať postavenie jednotlivých druhov dopravy Pri preprave osôb a nákladov Vedieť čítať tematické mapy	4
	Cestovný ruch Predpoklady cestovného ruchu na Slovensku Oblasti cestovného ruchu	Poznať základné pojmy a vplyv jednotlivých činiteľov na rozvoj cestovného ruchu Poznať oblasti cestovného ruchu – najvýznamnejšie centrá, pamiatky zapísané v Zozname prírodného	Pracovať s mapou a použiť dostupné informácie pri prezentáciách jednotlivých oblastí Zhodnotiť potenciál rozvoja najvýznamnejších oblastí cestovného ruchu Navrhnuť trasu možnej exkurzie, výletu vo vybranom regióne	4

		a kultúrneho dedičstva UNESCO		
	Regióny Slovenska	Vedieť syntetizovať poznatky získané na tému Slovensko	Vytvoriť prezentácie vybraných regiónov	22
	Západné Slovensko	poznať pôsobenie a vplyv človeka na krajinu		
	Stredné Slovensko			
	Sever			
	Stred	v jednotlivých regiónoch	Vedieť čítať mapu a pracovať s kartografickými údajmi	
	Juh			
	Východné Slovensko:			
	Juh			
	Sever			

Zdroje :

Učebnice – Geografia pre 3. ročník, doc. RNDr. L. Tolmáči PhD. A kol., VKÚ Harmanec 2010
 Odborná literatúra
 Štatistická literatúra
 Mapy , atlasy
 IKT, Internet
 DVD, video

Hodnotenie:

bude prebiehať podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu . Hodnotiť sa budú ústne odpovede , písomné didaktické testy , prezentácie , projekty.

Typ hodnotenia: známkou

Cieľom hodnotenia je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky a aké pokroky naopak dosiahol, prípadne poskytnúť systém krokov, ako postupovať ďalej. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce. V procese hodnotenia budeme uplatňovať primeranú

náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi a humánny prístup. Zohľadníme aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka.

Pri hodnotení a klasifikácii budeme vychádzať z metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu. Využijeme aj slovné hodnotenie (klady a nedostatky práce žiaka), motivačné hodnotenie a hodnotenie čiastkových úloh. U žiakov budeme rozvíjať správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom.

Písomné odpovede budú hodnotené podľa percentuálnej tabuľky:

100% - 90%	- 1
89% - 75%	- 2
74% - 50%	- 3
49% - 30%	- 4
29% - 0%	- 5

Hodnotiť sa bude:

- 1. Verbálna forma** - zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu, súvislosť a presnosť prejavu (primerane veku), ovládanie odbornej terminológie a samostatnosť pri riešení úloh
- 2. Písomná forma – test** na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém, zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu.
- 3. Samostatná práca žiakov, aktivita**
- 4. Prezentácia projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľa a žiakov.

Učebné osnovy pre predmet

OBČIANSKA NÁUKA

Charakteristika predmetu:

Predmet oboznamuje žiakov s vybranými poznatkami z oblasti psychológie, sociológie, politológie, práva, ekonómie, sveta práce a filozofie. Je koncipovaný tak, aby svojim obsahom pomáhal žiakovi orientovať sa v sociálnej realite a ich začleňovaní do rôznych spoločenských vzťahov. Otvára cestu k realistickému sebaopoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a k pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií. Oboznamuje žiakov so vzťahmi v rodine a v škole, činnosťou dôležitých politických inštitúcií a orgánov a s možnými spôsobmi zapojenia sa jednotlivcov do občianskeho života. Rozvíja občianske a právne vedomie žiakov, posilňuje zmysel jednotlivcov pre osobnú i občiansku zodpovednosť a motivuje žiakov k aktívnej účasti na živote demokratickej spoločnosti. Poskytuje základy ekonomickej gramotnosti, učí žiakov základnej orientácii a uplatneniu sa na pracovnom trhu aj v medzinárodnom meradle, oboznamuje so základným kategoriálno-pojmovým aparátom filozofie, prezentuje filozofiu a jej dejiny ako určité laboratórium ľudského myslenia.

Ciele predmetu:

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií:

sociálnych a personálnych,
spoločenských a občianskych,
iniciatívnosť a podnikavosť,
schopnosť naučiť sa učiť.

Vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebaopoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- orientácii v politických, právnych a ekonomických faktov tvoriacich rámec každodenného života,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerance,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznávaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- osvojovaní si základov ekonomickej gramotnosti, dôležitej na orientáciu v zložitých podmienkach modernej trhovej ekonomiky a k orientovaniu a rozhodovaniu sa v rôznych situáciách na trhu,
- získaniu základných vedomostí o formách a nástrojoch politiky zamestnanosti a trhu práce, ktoré mu umožnia základnú orientáciu o uplatnení sa na pracovnom trhu aj v medzinárodnom meradle,
- zvládnutiu základného kategoriálno-pojmového aparátu filozofie,
- prezentovaniu filozofie a jej dejín ako určité laboratórium ľudského myslenia a výkony jednotlivých filozofov ako inšpirujúcu ukážku toho, ako sa ľudské myslenie rodilo, v čase menilo a precizovalo v strete s inými myšlienkovými platformami,
- uplatňovaniu vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,

- rešpektovaniu a uplatňovaniu mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratiu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania

Kompetencie – spôsobilosti - výstup:

Žiak:

- vie opísať podstatu ľudskej psychiky,
- vie vysvetliť odlišnosť prejavov správania ľudí,
- pozná zásady duševnej hygieny,
- vie uviesť príčiny a dôsledky stresu,
- vie vysvetliť poslanie a funkcie rodiny, svoje miesto v rodine, vie vysvetliť práva a povinnosti členov rodiny,
- na príkladoch vie uviesť fungovanie vzťahov v rôznych typoch rodín,
- vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby využívania voľného času,
- uvedomuje si význam hodnôt týkajúcich sa rodiny, školy a spoločnosti vo svojom živote,
- je schopný angažovať sa v škole, v spoločnosti,
- pozná svoje práva a povinnosti ako aj práva iných,
- aktívne sa podieľa na tvorbe pravidiel v triede a v škole a riadi sa nimi,
- vie pomenovať sociálne roly a statusy,
- vie rozlišovať kladné i záporné vlastnosti seba i ostatných ľudí,
- vie komunikovať s rôznymi orgánmi štátu /štátne orgány, orgány miestnej samosprávy, orgány zabezpečujúcimi ochranu ľudských práv/, vie riešiť problémy,
- vie sa prakticky orientovať v problematike trhového mechanizmu, trhu práce, v problematike zamestnanosti,
- pozná finančné inštitúcie a ich produkty, daňový systém štátu,
- vie prezentovať a vhodne obhajovať vlastný postoj, názor, vlastné myšlienky, city,
- pozná základný kategorický aparát filozofie,
- dokáže prezentovať filozofiu a jej dejiny

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Rozhovor, beseda, riadený dialóg, zážitkové učenie, modelové situácie, výklad.
Individuálna práca, skupinová práca, exkurzia po škole.

Prierezové témy:

Multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, enviromentálna výchova, ochrana života a zdravia, finančná gramotnosť.

2. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup – spôsobilosť	Počet hodín

Úvod do predmetu				1
Človek ako jedinec	Podstata ľudskej psychiky /psychika, vnímanie, pozorovanie, pamäť, myslenie, emócie/ Osobnosť človeka /temperament, schopnosti, motívy a postoje, učenie/ Psychológia v každodennom živote /duševná hygiena, zdravie a stres, poradenstvo/ <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Uvedomiť si svoju vlastnú jedinečnosť, identitu, identitu iných ľudí a rešpektovať ju. Vedieť sa sebaopozorovať a sebahodnotiť. Pochopiť základy zdravej duševnej hygieny a riadiť sa ňou.	Žiak vie: - opísať, ako človek vníma, prežíva a poznáva skutočnosť, seba a druhých ľudí a čo vplyva na jeho vnímanie - vysvetliť odlišnosti ľudí a rôznorodosť prejavov ich správania - porovnať rôzne metódy učenia - vysvetliť zásady duševnej hygieny - identifikovať príčiny stresu a uviesť dôsledky stresu - aplikovať získané poznatky pri sebaopoznávaní, poznávaní druhých ľudí, voľbe profesijnej orientácie	9
Človek a spoločnosť	Proces socializácie /socializácia, sociálne vzťahy, sociálne skupiny, sociálne roly, sociálne statusy, medzil'udská komunikácia/ Sociálne procesy /rodina, škola, voľný čas/ Sociálne fenomény /normy správania, deviácia, sociálne problémy/ <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Vytvárať pozitívne vzťahy k sebe a k iným. Uplatňovať toleranciu k rôznym sociálnym skupinám. Poznať život školy a aktívne sa do neho zapájať. Rešpektovať a uplatňovať mravné hodnoty, princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania. Vedieť racionálne využívať voľný čas. Uplatňovať pravidlá spoločenského spolunažívania a preberať zodpovednosť za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania. Poznať rôzne typy štátu a podstatu ich fungovania.	- prakticky uplatniť spoločensky vhodné spôsoby komunikácie vo formálnych a neformálnych vzťahoch - uviesť na príkladoch, k akým dôsledkom môžu viesť predsudky a nerešpektovanie kultúrnych odlišností príslušníkov rôznych sociálnych skupín. - vysvetliť rozdiely v jednotlivých typoch rodín. - vysvetliť svoje práva a povinnosti v škole - na príkladoch ilustrovať možnosti angažovania sa v školskom prostredí - obhájiť racionálne využívanie voľného času - popísať spoločenskú organizáciu vo svojom okolí, pracujúcu s mládežou - objasniť podstatu niektorých sociálnych problémov súčasnosti - načrtnúť možné dopady sociálno-patologického správania na jednotlivca a spoločnosť	10

Občan a štát	Štát /znaky a formy štátu, právny štát, Ústava SR/ Demokracia /princípy, politický systém, voľby, volebné systémy/ Ľudské práva /Ľudské práva, dokumenty, systém ochrany ľudských práv, práva dieťaťa/ <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana zdravia a života	Vedieť uplatniť sa v demokratickom štáte. Rešpektovať základné princípy demokracie. Poznať ľudské práva a vedieť uplatniť ich. Poznať právne systémy, právne normy, právne odvetvia, orgány právnej ochrany.	- rozlíšiť a porovnať historické a súčasné typy štátov - popísať, akú funkciu plní v štáte ústava a ktoré oblasti upravuje - vysvetliť, prečo je štátna moc v SR rozdelená na 3 nezávislé zložky - rozlíšiť a porovnať funkcie a úlohy orgánov štátnej moci SR - vysvetliť podstatu demokracie, uviesť príklady nedemokratických foriem riadenia - objasniť podstatu a význam politického pluralizmu - charakterizovať podstatu komunálnych, parlamentných a prezidentských volieb - popísať spôsoby volieb - vymenovať zložky politického systému a uviesť ich úlohu - načrtnúť príklady, ako môže občan ovplyvňovať spoločenské dianie v obci a v štáte - navrhnúť okruhy problémov, s ktorými sa môže občan obrátiť na jednotlivé štátne inštitúcie - uplatniť zvládnutie komunikácie v styku s úradmi - uviesť dokumenty zakotvujúce ľudské práva - vysvetliť systém ochrany zabezpečujúci ochranu ľudských práv - zdôvodniť, že jednotlivec nemá právo na všetko, čo chce - na príkladoch uviesť svoje práva a práva iných - obhájiť svoje práva, rešpektovať ľudské práva druhých a osobne sa angažovať proti ich porušovaniu	15
Občan a právo	Právo /normy, morálka, právo/ Právo v každodennom	Byť schopný obrátiť sa s konkrétnym problémom na príslušné orgány	- vysvetliť rozdiely medzi morálnymi a právnymi normami - charakterizovať právny	9

	živote /právna spôsobilosť, právny systém, odvetvia práva, občianske právo, rodinné právo, trestné právo/ Orgány ochrany práva /advokácia, prokuratúra, notariáty/ <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana zdravia a života	ochrany práva.. Rozoznať základné typy ekonomík.. Získať prehľad o ekonomike SR. Vedieť sa správať v rôznych situáciách na trhu.	systém - uviesť, ktoré štátne orgány vydávajú právne predpisy aj ako a kde sú zverejňované - rozlíšiť zmysel a význam trestného, občianskeho a rodinného práva - vysvetliť základné práva spotrebiteľa - uviesť podmienky vzniku manželstva - odôvodniť účel sankcií pri porušení právnych noriem - porovnať náplň činnosti orgánov právnej ochrany - uviesť príklady právnych problémov, s ktorými sa môžu občania na nich obrátiť	
Ekonomický život <i>Základné ekonomické problémy a ich riešenie</i>	Problém vzácnosti Základné ekonomické otázky Typy ekonomík /príkazová, trhová/ Národná ekonomika	Získať základné vedomosti o formách a nástrojoch politiky zamestnanosti a trhu práce. Byť schopný orientovať sa na trhu práce. Získať orientáciu o uplatnení sa na pracovnom trhu SR a v zahraničí.	-vysvetliť pojem vzácnosti - porovnať rôzne typy ekonomík z hľadiska ich prístupu k riešeniu základných ekonomických otázok - charakterizovať ekonomiku SR	21
<i>Trhový mechanizmus</i>	Ekonomický kolobeh /funkcie a úlohy trhu, typy trhov/ Správanie spotrebiteľov a výrobcov /dopyt, ponuka/ Trhová rovnováha /proces tvorby cien, konkurencia/	Poznať možnosti profesionálne-ho uplatnenia, dokumenty potrebné k uchádzaniu sa o prácu, štúdium.	- preukázať praktickú orientáciu v problematike fungovania trhového mechanizmu - opísať správanie sa subjektov trhu a rozhodovanie v rôznych situáciách na trhu	
<i>Trh práce</i>	Trh práce /dopyt po práci, ponuka práce, cena práce/ Mobilita práce /pracovný trh v EÚ,		- vysvetliť špecifiká trhu práce - porovnať záujmy subjektov na trhu práce - preukázať praktickú orientáciu v profesijnom	

<i>Nezamestnanosť a jej sociálno-ekonomický dopad</i>	globalizácia pracovného trhu/ Nezamestnanosť /formy nezamestnanosti/ Úrad práce /ďalšie inštitúcie riešiace problém nezamestnanosti, hmotné zabezpečenie v nezamestnanosti/ Práca /povolanie, zamestnanie/ Vzdelávanie /príprava na výber povolania, kariérne poradenstvo, práca s profesijnými informáciami/ Písomné materiály uchádzača o zamestnanie /žiadosť o prijatie do zamestnania, motivačný list, prihláška na štúdium, profesijný životopis/ Vstup na trh práce /pracovný pomer, pracovná zmluva/ Samostatná zárobková činnosť /poradenské služby pre začínajúcich podnikateľov, živnostenské podnikanie, zakladanie živnosti/	Byť schopný posúdiť pravosť eurobankoviek a euromincí. Poznať bankový systém, produkty bánk, poisťovní a daňový systém štátu. Získať základnú ekonomickú gramotnosť.	dopyte na slovenskom a európskom trhu práce -identifikovať príčiny vzniku nezamestnanosti -navrhnuť spôsoby riešenia tohto problému - zaujať stanovisko k funkcii podpory v nezamestnanosti - na príkladoch uviesť, ako pomáhajú úrady práce a personálne agentúry - kriticky posúdiť svoje predpoklady k voľbe ďalšieho štúdia a profesijnej orientácie - vysvetliť súvislosti medzi dosiahnutým vzdelaním a možnosťami svojho osobného profesijného uplatnenia - vyhľadať informácie o zamestnaní - vypracovať potrebné dokumenty k uchádzaniu sa o prácu /štúdium/ - posúdiť výhody a riziká podnikania v porovnaní so zamestnaním - uviesť, ako postupovať pri založení živnosti	
<i>Svet práce</i>	Peniaze /funkcie a formy peňazí, euro v SR/ Finančné inštitúcie /banky, bankový účet, poisťovne, produkty poisťovní/ Daňová sústava /dane, daňové úrady, daňové a odvodové povinnosti/ <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj		- rozlišovať hodnoty eurových bankoviek a mincí - určiť ochranné znaky eurobankoviek - uviesť úlohu bánk a iných finančných inštitúcií ako finančných sprostredkovateľov - vysvetliť základné typy daní - opísať spôsob podávania daňového priznania z príjmov	

Aktualizácia učiva, opakovanie učiva	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti Ochrana zdravia a života Finančná gramotnosť			1

Zdroje:

Sopóci, J., Búzik, B.: Základy sociológie, Bratislava SPN, 2009. ISBN 978-80-10-01444-6
 Krsková, A., Krátka, D.: Základy práva a ochrana spotrebiteľa, Bratislava SPN, 2006. ISBN 80-10-00918-0
 Košč, M.: Základy psychológie, Bratislava SPN, 2003. ISBN 80-10-00202-X
 Okruhlicová, A., Zelina, M.: Základy psychológie pre stredné školy, Bratislava Litera, 1997. ISBN 80-85452-63-4
 Tóth, R.: Základy politológie, Bratislava SPN, 2004. ISBN 80-10-00599-1
 Šlosár, R., Búrová, S., Fabová, Ľ., Lisý, J.: Základy ekonómie a ekonomiky, Bratislava SPN, 1997. ISBN 80-08-02639-1
 Novák, J., Šlosár, R.: Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy, Bratislava SPN, 2008. ISBN 978-80-10-01346-3
 a internet, učebnice, časopisy, príručky a iné aktuálne zdroje.

Hodnotenie:

Žiaci sú hodnotení na základe platnej legislatívy. Podkladom pre hodnotenie je ústna odpoveď, testy, aktivita na hodinách, projekty.

3. ročník (1 hodina týždenne, 30 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup – spôsobilosť	Počet hodín
Religionistika	Religionistika, náboženstvo, prvky náboženstva/ Kresťanstvo Svetové náboženstvá Alternatívne náboženské prejavy/	Poznať základné prvky náboženstva, kresťanstvo a základy svetových náboženstiev ako aj nových náboženských hnutí. Viesť k náboženskej tolerancii.	Žiak vie: - charakterizovať pojmy ako náboženská viera, náboženské symboly, praktiky a prejavy - vysvetliť podstatné znaky kresťanstva a vybraných svetových náboženstiev a kultov, rozlíšiť jednotlivé	5

	<i>Prierezová téma:</i> Multikultúrna výchova		náboženská -identifikovať prejavy náboženskej neznášanlivosti -rozoznať prejavy sektárskeho myslenia - porovnať základné rozdiely prístupov k Bohu: teizmus, panteizmus, deizmus, ateizmus	
Filozofia a jej atribúty	Filozofia a mýtus Filozofické otázky a zdroje filozofických úvah Filozofické disciplíny a filozofické smery Filozofia, veda, náboženstvo, umenie a ideológia	Pochopiť rozdiel medzi filozofiou a mýtom Získať základné poznatky o zdrojoch a povahe filozofického myslenia Poznať vzťah filozofie k iným oblastiam ľudského myslenia	-na základe ukážok rozlíšiť mýtus od filozofických úvah -odlíšiť filozofické otázky od bežných otázok -rozlišovať jednotlivé disciplíny a smery a zaradiť do nich jednotlivé filozofické problémy -sformulovať vlastné stanovisko k filozofickému textu -uviesť vzťah medzi filozofiou a inými vedami cez ich základné znaky	6
Dejinno-filozofický exkurz	Základné znaky západnej filozofie ako celku Periodizácia dejín filozofie: Antická filozofia Stredoveká filozofia Renesančná filozofia Novoveká filozofia Filozofia 19. Storočia Filozofia 20. Storočia a ich charakteristiky Základné filozofické domény európskeho filozofického myslenia	Získať prehľad o dejinách filozofie Získať základné poznatky o povahe filozofického poznania, o vplyve filozofického myslenia filozofov na myslenie človeka Vedieť sa orientovať v základných problémoch filozofie Vedieť porovnávať, analyzovať a systematizovať javy, ktoré sa odohrali a odohrávajú	-vysvetliť predpoklady vzniku filozofie v Grécku -charakterizovať spoločné črty západnej filozofie -interpretovať dejiny filozofického myslenia ako proces prechodu od skúmania objektu k skúmaniu subjektu a zároveň ako prechod od „myslenia o svete“ k analýze jazyka -vysvetliť predmet filozofie v jednotlivých obdobiach dejín filozofie -vysvetliť prínos jednotlivých filozofov pre spoločnosť -objasniť a vhodne používať základné filozofické pojmy -charakterizovať učenia vybraných filozofov -porovnať a analyzovať názory jednotlivých filozofov -zaujať vlastné stanovisko k riešeniam filozofických problémov rôznymi filozofmi	17

Aktualizácia učiva				2

Zdroje:

Fürstová,M., Trinks,J.: Filozofia, Bratislava SPN,1998.
 Kiczko,L., Marcelli,M., Waldschütz,E., Dejiny filozofie, Bratislava, SPN, 1996.
 a internet, učebnice, časopisy, príručky a iné aktuálne zdroje.

Hodnotenie:

Žiaci sú hodnotení na základe platnej legislatívy. Podkladom pre hodnotenie je ústna odpoveď, písomné odpovede, aktivita na hodinách, projekty.

Učebné osnovy pre predmet

ETICKÁ VÝCHOVA

Charakteristika predmetu:

Poslaním povinne voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významne miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácii o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu / zvnútornenie / mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je v súlade s nimi.

Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych zručností / otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných .../ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

Organizačné vymedzenie

Vyučovací predmet Etická výchova je zaradený do vyučovania v štvorročnom gymnáziu s dotáciou v ročníkoch 1.- 2. po 1 hodine.

Ciele :

- Umožniť žiakom na primeranej úrovni pomenovať a vysvetliť základné etické postoje a spôsobilosti.

- Ďalej rozvíjať a zdokonaľovať u žiakov základné etické postoje a spôsobilosti, osvojenie na základnej škole, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziľudských vzťahov atď.
- Vysvetliť žiakom princípy náboženskej a nenáboženskej etiky, ukázať im cestu k pochopeniu a tolerovaniu správania a názorov spoluobčanov a spolužiakov.
- Vysvetliť žiakom dôležité hodnoty a etické normy, súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolani, posilniť u žiakov rozvíjanie morálneho úsudku a zmyslu pre zodpovednosť.
- Pomocou zážitkových metód, nácviku a prepojením osvojeného správania s každodenným životom umožniť žiakom osvojiť si základné postoje a spôsobilosti súvisiace s uvedenými hodnotami a normami.

OBSAH :

Komunikácia

Nadviazanie, udržiavanie a ukončenie rozhovoru. Vyjadrenie pozitívnych a negatívnych citov. Empatia a asertivita v komunikácii. Zdravá a nezdravá kritičnosť. Tvorivé riešenie medziľudských vzťahov prostredníctvom úcty k iným a otvorenej komunikácie.

Komunikácia ako prostriedok prosociálneho správania.

Dôstojnosť ľudskej osoby – poznanie a pozitívne hodnotenie seba a druhých

Poznanie svojich silných a slabých stránok. Sebaovládanie a seba výchova. Pozitívne hodnotenie druhých, umenie hľadať prijateľný kompromis. Pochopenie a akceptovanie ľudí, ktorí majú iný svetonázor. Ľudská dôstojnosť a náboženská etika. Rešpekt a úcta k iným rasám, etnikám, handicapovaným ľuďom.

Etika sexuálneho života

Počatie a prenatálny život. Zdržanlivosť a vernosť ako optimálna prevencia pohlavne prenosných chorôb a AIDS, odporúčaná WHO. Dôsledky predčasného sexuálneho života, prirodzené a umelé metódy regulácie počatia, hodnota ľudského života, mravný dopad promiskuitného života, pornografie na človeka.

Kompetencie – spôsobilosti - výstup:

Žiak je schopný kultivovane vyjadrovať svoje city – chápe a akceptuje zásady tohto kultivovaného vyjadrovania citov, chápe dôležitosť empatie v komunikácii.

V správaní prejavuje rešpekt a úctu voči osobám iného svetonázoru, inej sexuálnej orientácie, voči iným rasám a etnikám.

V oblasti sexuality sa prejavuje zodpovedne / chápe, že aj sexuálny život musí byť integrovaný do zdravého životného štýlu, čo vedie k zodpovednosti k sebaovládaniu, sebaúcte, úcte k iným,./.

Chápe svoje miesto v rodine, je schopný konštruktívneho dialógu s rodičmi a súrodencami – pozitívne participuje na živote rodiny.

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Ako hlavné metódy sa využívajú:

- **zážitkové učenie**- Komunikácia, Dôstojnosť ľudskej osoby, Etika sexuálneho života
- **beseda**- Komunikácia, Dôstojnosť ľudskej osoby, Etika sexuálneho života
- **riadený rozhovor**- Komunikácia, Dôstojnosť ľudskej osoby, Etika sexuálneho života
- **dialóg**- Komunikácia, Dôstojnosť ľudskej osoby, Etika sexuálneho života
- **monológ**- Komunikácia, Dôstojnosť ľudskej osoby, Etika sexuálneho života

Základné formy uplatňované na tomto predmete sú:

- **Individuálna práca**

- Skupinová práca

Prierezové témy:

Multikultúrna výchova, mediálna výchova, osobný a sociálny rozvoj, ochrana života a zdravia. Tieto prierezové témy sú obsiahnuté v každom tematickom celku.

1. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Komunikácia	Nadviazanie, udržiavanie a ukončenie rozhovoru. Vyjadrenie pozitívnych a negatívnych citov. Empatia a asertivita v komunikácii. Zdravá a nezdravá kritičnosť. Tvorivé riešenie medziľudských vzťahov prostredníctvom úcty k iným a otvorenej komunikácie. Komunikácia ako prostriedok prosociálneho správania.	Umožniť žiakom na primeranej úrovni pomenovať a vysvetliť základné etické postoje a spôsobilosti.	Je schopný začať, udržať i ukončiť rozhovor. Je schopný kultivovane vyjadrovať svoje city. V správaní prejavuje rešpekt a úctu voči osobám iného svetonázoru, inej sexuálnej orientácie, voči iným rasám a etnikám – voči každej ľudskej osobe	10
Dôstojnosť ľudskej osoby	Poznanie svojich silných stránok a slabých stránok. Sebaovládanie a seba výchova. Pozitívne hodnotenie druhých, umenie hľadať prijateľný kompromis. Pochopenie a akceptovanie ľudí, ktorí majú iný svetonázor. Ľudská dôstojnosť a náboženská etika. Rešpekt a úcta k iným rasám, etnikám handicapovaným ľuďom	Ďalej rozvíjať a zdokonaľovať u žiakov základné etické postoje a spôsobilosti, osvojené na základnej škole, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziľudských vzťahov. <i>PT: finančná gramotnosť</i>	V oblasti sexuality sa prejavuje zodpovedne – vo vzťahoch s osobami opačného pohlavia je rozvážny.	12
Etika sexuálneho života	Počatie a prenatálny život. Zdržanlivosť a vernosť ako	Vysvetliť žiakom dôležité hodnoty	Je schopný konštruktívneho dialógu s rodičmi	10

	optimálna prevencia pohlavne prenosných chorôb a AIDS, odporúčaná WHO. Dôsledky predčasného sexuálneho života, prirodzené a umelé metódy regulácie počatia, hodnota ľudského života, mravný dopad promiskuitného života, pornografie na človeka.	a etické normy súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou.	a súrodencami – pozitívne participuje na živote rodiny	
Zhrnutie, opakovanie	Téma podľa potreby			1

Zdroje:

Dostupné metodické materiály, programy Cesta, Program rozvoja osobnosti zameraný na prevenciu, časopisy, internet, krásna literatúra, učebnice Základy rodinnej a sexuálnej výchovy, Základy etiky, odborná literatúra.

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia vychádza z METODICKÉHO USMERNENIA.

Žiak je hodnotený na každej hodine za aktivitu, prístup, osobný postoj. Predmet nie je klasifikovaný, hodnotí sa **absolvoval**, neabsolvoval.

2. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín

Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad	Súvislosť medzi hodnotami a mravnými normami, medzi právnymi a mravnými normami. Svedomie, rozvíjanie morálneho úsudku. Česť, pravda, poznanie a kultúra ako etická hodnota. Význam prosociálnych vzorov pre výchovu v jednotlivých kultúrach. /Etické hodnoty svetových náboženstiev/ <i>Prierezová téma : Multikultúrna výchova, Osobný a soc. rozvoj</i>	Pomocou zážitkových metód , nácviku a prepojenia osvojeného správania s každodenným životom umožniť žiakom osvojiť si základné postoje a spôsobilosti, súvisiace s uvedenými hodnotami a normami. Ďalšie rozvíjanie a zdokonaľovanie základných etických postojov a spôsobilostí žiakov osvojených na základnej škole	Žiak vie vysvetliť termíny hodnota a norma a ich vzťah – pozná význam prosociálnych vzorov pre výchovu v jednotlivých kultúrach Je ochotný dodržiavať všeobecne akceptovateľné mravné normy. Angažuje sa za spoločné dobro	14
Dobré vzťahy v rodine	Rodinné spoločenstvo a ja . Očakávania mojich rodičov a ich kompatibilita s mojimi očakávaniami. Pochopenie života mojich rodičov a súrodencov a z toho vyplývajúce korigovanie alebo upevnenie správania. Fungujúca rodina a prevencia voči kriminalite a závislostiam. <i>Prierezová téma : Osobný a sociálny rozvoj. Ochrana života a zdravia.</i>		Žiak pozná a vie vysvetliť dôležitosť rodiny pre život človeka, vie vysvetliť jej funkcie. Chápe svoje miesto v rodine a svoj podiel na jej dobrách i zlyhávaniach, usiluje sa o pozitívny vzťah k starým rodičom a širšej rodine. Je schopný konštruktívneho dialógu s rodičmi a súrodencami, pozitívne participuje na živote rodiny.	12
Etika práce, etika ekonomika	Zamestnanie a povolanie, práca a odpočinok. Profesijsná etika. Etické hodnoty	Umožniť žiakom na primeranej úrovni vysvetliť základné etické pojmy a hodnoty /zamestnanie, povolanie,	Žiak vie vysvetliť pojem profesijná etika a jej zásady Pozná pojem „etický	7

	súťaživosti a spolupráce. Pravidlá „fair play“ v ekonomicko-pracovných vzťahoch. Etický kódex zamestnanca. Prosociálne správanie ako vedomé vytváranie dobrých vzťahov na pracovisku. <i>Prierezová téma : Osobný a sociálny rozvoj, mediálna výchova, ochrana života a zdravia.</i>	profesijná etika, etický kódex zamestnanca, súťaživosť, kooperácia, pravidlá „fair play“/	kódex“ zamestnanca. Chápe dôležitosť profesijnej etiky – rozumie hodnotám súťaživosti a kooperácie na pracovisku Pri spoločnej práci v škole rešpektuje pravidlá „fair play“, je schopný rešpektovať autoritu.	

Zdroje:

PhDr. Jana Miedzgová, CSc., 1994 Základy etiky, príručky, časopisy a iné aktuálne zdroje

Program na rozvoj osobnosti zameraný na prevenciu

Hodnotenie:

Žiak je hodnotený na každej hodine za aktivitu, prístup, osobný postoj. Predmet nie je klasifikovaný, hodnotí sa **absolvoval**, neabsolvoval.

Učebné osnovy pre predmet
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
EVANJELICKÉ NÁBOŽENSTVO

Charakteristika predmetu:

Náboženská výchova dáva človeku iný pohľad na svet, existenciu, pôvod a zmysel bytia. Učí deti vnímať Boha ako osobu, ako niekoho, kto je živý a prítomný v ľudskej existencii. Okrem duchovného rozmeru učí deti vážiť si život, prírodu, stvorenie. Učí vzájomnej úcte, tolerancii, znášanlivosti.

Ciele:

Za základnú cieľovú kategóriu výučby náboženstva považujeme tvorbu kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom:

- poznávať Božiu existenciu, dôvod a zmysel bytia
- poznávať náboženskú históriu, ktorá môže ľuďom pomôcť vyvarovať sa podobných chýb či brať si príklad
- vážiť si ľudí, prírodu, samých seba
- rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp ekumenických vzťahov v demokratickej spoločnosti

Kompetencie – spôsobilosti – výstup:

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií

- **s historickým časom, priestorom a udalosťami**
  - zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy
  - rozlišovať medzi miestnymi, regionálnymi, národnými, globálnymi historickými náboženskými javmi a procesmi
  - chápať vzájomnú prepojenosť i rozdielnosť náboženstiev
  - chápať úlohu osobností v dejinách
- **s náboženskou terminológiou, duchovnými hodnotami**
  - chápať zmysel života, existenciu Boha, úlohu človeka
  - chápať názvy a cirkevné výrazy

Pedagogické stratégie – metódy a formy:

Pri rešpektovaní zásady veku, primeranosti ako aj možných adaptačných problémov žiakov budú predovšetkým využívané tieto metódy:

- vysvetľovanie, výklad, zápis na tabuľu
- heuristický rozhovor
- riadená práca žiakov s textom, biblickými mapami, videoprogramom
- exkurzie do kostola
- využívanie internetu a kresťanských stránok

Prierezové témy:

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického,

národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehlbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Jedným z týchto trendov, ktorý výrazne zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku, je migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr. Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti však nikdy neznamenal len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu. Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr a náboženstiev. Preto je potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení, a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí. Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr, náboženstiev a sietí, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerance, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti.

MEDIÁLNA VÝCHOVA

Cieľom mediálnej výchovy ako prierezovej témy je:

- umožniť žiakom, aby si osvojili stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi a súčasne rozvinúť u žiakov spôsobilosť - **mediálnu kompetenciu** t.j. zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, čo znamená viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu,
- vychovať žiakov ako občanov schopných vytvoriť si vlastný názor na základe prijímaných informácií,
- formovať schopnosť detí a mládeže kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to nielen akademický rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne akademický rozvoj podporujú. Cieľom je:

- rozvíjať u žiakov sebareflexiu (rozmyšľať o sebe) sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedľávanie,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, podporovať svojím obsahom prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok),
- pestovať kvalitné medziludské vzťahy,
- rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu.

Téma sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

Cieľom je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť:

- chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím
- pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu,
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni,

- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu,

V oblasti postojov a hodnôt nadobudne schopnosť:

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu,
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby,

1. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
III./ 2. / 1.	1. Religionistika		.	2
	Úvod	- žiak sa oboznámi s tým, čo je religionistika, rozdelenie náboženstiev, základné pojmy (náboženstvo, boh, Boh, kult) - žiak sa zoznámi s religionistikou ako vedeckou disciplínou - spoznáva základné religionistické pojmy, učí sa ich rozlišovať a vnímať vo svete okolo seba - naučí sa, podľa akých kritérií sa delia náboženstvá	- žiak vie čo je religionistika, čo skúma, ako sa definuje pojem náboženstvo - žiak sa orientuje v prejavoch náboženstva okolo seba, vie ich definovať a zaradiť podľa jednotlivých typov	
III./ 2. / 2.	2. Náboženstvá sveta			7
	Prvotné náboženstvá (fetišizmus, animizmus, totemizmus, démonizmus)	- žiak sa zoznámi s prvotnými náboženstvami, spoznáva ich typické prejavy	- žiak vie popísať a rozoznať znaky a prejavy prvotných náboženstiev teoreticky, ale aj v ich prejavoch v súčasnosti	
	Polyteistické náboženstvá (egyptské, grécke, rímske)	- žiak spoznáva najznámejšie polyteistické náboženstvá, ich mytológiu, učenie a prax	- žiak sa vie zorientovať v základných polyteistických náboženstvách, pozná základy učenia a praxe	
	Východné náboženstvá Indie (hinduizmus, budhizmus, džinizmus)	- žiak spoznáva najznámejšie východné náboženstvá Indie, ich učenie, prax, šírenie a popularitu v západnom svete	- žiak sa orientuje v základnej problematike učenia a praxe vybraných východných náboženstiev so zreteľom na ich popularitu v našom prostredí	

	Východné náboženstvá Číny (konfucionizmus, taoizmus)	- žiak spoznáva najznámejšie náboženstvá Číny, ich mytológiu, učenie a prax, so zreteľom na rozdiely medzi indickými náb.	- žiak je schopný popísať základy typických čínskych náb., pozná rozdiely medzi čínskymi a indickými náb. systémami; orientuje sa v prejavoch čínskych náb. vo svojom okolí	
	Monoteistické náboženstvá (judaizmus, islam)	- žiak spoznáva najznámejšie monoteistické náboženstvá, ich učenie a prax; učí sa o dôležitosti judaizmu pre kresťanstvo, zoznámi sa s rozdielmi v rámci každého z týchto náb.	- žiak sa orientuje v učení a praxi uvedených monoteistických náb. s dôrazom na ich prepojenie s kresťanstvom; dokáže prekonať predsudky a čo najobjektívnejšie posúdiť prejavy rozdielnych vetiev v rámci každého z týchto náb.	
III./ 2. / 3.	3. Kresťanské cirkvi			8
	Rímskokatolícka cirkev	- žiak sa zoznámi so základmi učenia a praxe rkc, so zreteľom na spoločné prvky s ECAV a zároveň na body učenia, ktoré sú v rozpore	- žiak je schopný bez výsmechu, predsudkov a odsudzovania popísať učenie a prax rkc a porovnať s ECAV	
	Pravoslávna cirkev	- žiak sa zoznámi so základmi učenia a praxe pravoslávnej cirkvi	- žiak dokáže popísať učenie a prax pravoslávnej cirkvi s pochopením jej starobylého dedičstva	
	Reformovaná cirkev	- žiak sa zoznámi so základmi učenia a praxe reformovanej cirkvi ako paralelnej reformačnej tradície s ECAV; naučí sa spoločné črty, aj rozdiely, ktoré nedovolili zjednotenie oboch reformačných prúdov	- žiak vie popísať základy učenia a praxe ref. cirkvi, spoločné a rozdielne črty	
	Evanjelikálne cirkvi (metodisti, baptisti, cirkev bratská, adventisti siedmeho dňa)	- žiak sa oboznamuje s dôvodmi vzniku a charakteristikami evanjelikálnych cirkví; učí sa o spoločných základoch, aj iných dôrazoch v učení oproti ECAV	- žiak je schopný popísať dôvody vzniku evanjelikálnych cirkví, ich typické dôrazy, spoločné body s ECAV, aj zásadné rozdiely	

	Letničné cirkvi (apoštolská cirkev)	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe letničného hnutia, učí sa o typických dôrazoch, ktoré toto hnutie charakterizujú	- žiak pozná príčiny vzniku, základy učenia a praxe letničných cirkví, ich typické dôrazy čo najobjektívnejšie, so snahou porozumieť a nie odsudzovať, resp. vysmievať sa aj takejto tradícii	
	Charizmatické hnutia, cirkvi, zbory (Hnutie Viery, Slovo Života, Kresťanské spoločenstvá)	- žiak sa zoznami s dôvodmi vzniku, základmi učenia a praxe charizmatického hnutia, učí sa o typických dôrazoch, spoločných črtách a rozdieloch s letničným hnutím	- žiak pozná príčiny vzniku, základy učenia, typické dôrazy charizmatických hnutí vo vzťahu s letničnými; zároveň dokáže pomenovať aj problematické body učenia a praxe takýchto spoločenstiev	
III./ 2. / 4.	4. Sekty			8
	Vymedzenie pojmu (čo charakterizuje sektu, znaky sekty)	- žiak sa oboznami so základnými znakmi siekt, mechanizmom ich pôsobenia; dozvedá sa, prečo sú nebezpečné, ako ich rozoznať a ako sa brániť ich vplyvu	- žiak pozná základné charakteristiky siekt, pozná mechanizmus ich pôsobenia, vie, prečo sú nebezpečné a ako sa brániť ich vplyvu	
	Svedkovia Jehovovi	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe tejto sekty s dôrazom na fakty, prečo je spoločenstvo nebezpečné a označované za sektu	- žiak pozná vznik, základy učenia a praxe sekty, vie, prečo je pre členov nebezpečná a ako reagovať na agitáciu zo strany jej členov	
	Mormóni	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe tohto spoločenstva	- žiak pozná vznik, základy učenia a praxe spoločenstva, vie, prečo môže byť pre členov nebezpečné	
	Moonisti	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe tejto sekty s dôrazom na fakty, prečo je spoločenstvo nebezpečné a označované za sektu	- žiak pozná vznik, základy učenia a praxe sekty, vie, prečo je pre členov nebezpečná a prečo sa označuje za sektu	
	Hare Krišna	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe tejto sekty s dôrazom na fakty, prečo je spoločenstvo nebezpečné a označované za sektu	- žiak pozná vznik, základy učenia a praxe sekty, vie, prečo je pre členov nebezpečná a prečo ju považujeme za sektu	
	Sri Chinmoy	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe tejto sekty s dôrazom na fakty, prečo je spoločenstvo nebezpečné a označované za sektu	- žiak pozná vznik, základy učenia a praxe sekty, vie, prečo je pre členov nebezpečná a prečo sa považuje za sektu	

	Scientológia	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe tejto sekty s dôrazom na fakty, prečo je spoločenstvo nebezpečné a označované za sektu	- žiak pozná vznik, základy učenia a praxe sekty, vie, prečo je pre členov aj spoločnosť nebezpečná a prečo sa považuje za sektu; pozná aj typické spôsoby agitácie a prezentácie sa tohto spoločenstva	
	UFO kultury (Raeliáni, Nebeská brána, Vesmírni ľudia)	- žiak sa zoznami s populárnym fenoménom vzniku UFO kultov, s príčinami vzniku a základmi učenia a praxe s dôrazom na fakty, prečo sú tieto spoločenstvá nebezpečné	- žiak pozná dôvody vzniku takýchto spoločenstiev, ich učenie a prax, v čom sú nebezpečné pre členov a ako na ne reagovať	
III./ 2. / 5.	5. Svetonázory			7
	Úvod – čo je svetonázor	- žiak sa oboznami so základnými pojmami súvisiacimi s uvedenou problematikou; dozvie sa, čo znamená slovo „svetonázor“	- žiak vie definovať pojem „svetonázor“; orientuje sa v základnej problematike s týmto súvisiacej, uvedomuje si, že aj on má, resp. buduje si svoj vlastný svetonázor	
	Teizmus/ Deizmus	- žiak sa zoznamuje so základmi teizmu a deizmu, ich typickými dôrazmi, spoločnými črtami, rozdielmi a dôsledkami z toho plynúcimi	- žiak pozná základné znaky teizmu a deizmu, ich dôrazy, spoločné črty a rozdiely a ich význam v praxi	
	Monizmus/panteizmus	- žiak sa zoznamuje so základmi monizmu/panteizmu, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi	- žiak pozná základné znaky monizmu/panteizmu, jeho dôrazy a ich význam v praxi	
	Ateizmus/ Nihilizmus	- žiak sa zoznamuje so základmi ateizmu a nihilizmu, dozvie sa o ich vzájomnej súvislosti a nadväznosti jedného na druhý - oboznami sa s dôsledkami prijatia týchto svetonázorov	- žiak pozná základné znaky ateizmu a nihilizmu, ich vzájomnú nadväznosť, dôrazy a ich význam v praxi	
	Existencializmus	- žiak sa zoznamuje so základmi existencializmu, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi	- žiak pozná základné znaky existencializmu, jeho dôrazy a ich význam v praxi so zreteľom na literatúru (medzipredmetový vzťah)	
	New age	- žiak sa zoznamuje so základmi New age, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi	- žiak pozná základné znaky New age, jeho dôrazy a ich význam v praxi	
	Postmodernizmus	- žiak sa zoznamuje so základmi postmodernizmu, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi	- žiak pozná základné znaky postmodernizmu, jeho dôrazy a ich význam v praxi	

Zdroje:

učebnice náboženstva, spevník, Biblia, biblické mapy

Hodnotenie :

Podklady pre hodnotenie žiakov budú získavané nasledovným spôsobom

1. písomné testy z opakovania tematických celkov
2. opakovanie učiva na začiatku vyučovacej hodiny

Predmet je výchovný predmet, hodnotí sa: **absolvoval** – neabsolvoval.

2. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
III./ 2. / 1.	1. Religionistika			2
	Úvod	- žiak sa oboznámi s tým, čo je religionistika, rozdelenie náboženstiev, základné pojmy (náboženstvo, boh, Boh, kult) - žiak sa zoznámi s religionistikou ako vedeckou disciplínou - spoznáva základné religionistické pojmy, učí sa ich rozlišovať a vnímať vo svete okolo seba - naučí sa, podľa akých kritérií sa delia náboženstvá	- žiak vie čo je religionistika, čo skúma, ako sa definuje pojem náboženstvo - žiak sa orientuje v prejavoch náboženstva okolo seba, vie ich definovať a zaradiť podľa jednotlivých typov	
III./ 2. / 2.	2. Náboženstvá sveta			7
	Prvotné náboženstvá (fetišizmus, animizmus, totemizmus, démonizmus)	- žiak sa zoznámi s prvotnými náboženstvami, spoznáva ich typické prejavy	- žiak vie popísať a rozoznať znaky a prejavy prvotných náboženstiev teoreticky, ale aj v ich prejavoch v súčasnosti	
	Polyteistické náboženstvá (egyptské, grécke, rímske)	- žiak spoznáva najznámejšie polyteistické náboženstvá, ich mytológiu, učenie a prax	- žiak sa vie zorientovať v základných polyteistických náboženstvách, pozná základy učenia a praxe	
	Východné náboženstvá Indie (hinduizmus, budhizmus, džinizmus)	- žiak spoznáva najznámejšie východné náboženstvá Indie, ich učenie, prax, šírenie a popularitu v západnom svete	- žiak sa orientuje v základnej problematike učenia a praxe vybraných východných náboženstiev. so zreteľom na ich popularitu v našom prostredí	

	Východné náboženstvá Číny (konfucionizmus, taoizmus)	- žiak spoznáva najznámejšie náboženstvá Číny, ich mytológiu, učenie a prax, so zreteľom na rozdiely medzi indickými náb.	- žiak je schopný popísať základy typických čínskych náb., pozná rozdiely medzi čínskymi a indickými náb. systémami; orientuje sa v prejavoch čínskych náb. vo svojom okolí	
	Monoteistické náboženstvá (judaizmus, islam)	- žiak spoznáva najznámejšie monoteistické náboženstvá, ich učenie a prax; učí sa o dôležitosti judaizmu pre kresťanstvo, zoznámi sa s rozdielmi v rámci každého z týchto náb.	- žiak sa orientuje v učení a praxi uvedených monoteistických náb. s dôrazom na ich prepojenie s kresťanstvom; dokáže prekonať predsudky a čo najobjektívnejšie posúdiť prejavy rozdielnych vetiev v rámci každého z týchto náb.	
III./ 2. / 3.	3. Kresťanské cirkvi			8
	Rímskokatolícka cirkev	- žiak sa zoznámi so základmi učenia a praxe rkc, so zreteľom na spoločné prvky s ECAV a zároveň na body učenia, ktoré sú v rozpore	- žiak je schopný bez výsmechu, predsudkov a odsudzovania popísať učenie a prax rkc a porovnať s ECAV	
	Pravoslávna cirkev	- žiak sa zoznámi so základmi učenia a praxe pravoslávnej cirkvi	- žiak dokáže popísať učenie a prax pravoslávnej cirkvi s pochopením jej starobylého dedičstva	
	Reformovaná cirkev	- žiak sa zoznámi so základmi učenia a praxe reformovanej cirkvi ako paralelnej reformačnej tradície s ECAV; naučí sa spoločné črty, aj rozdiely, ktoré nedovolili zjednotenie oboch reformačných prúdov	- žiak vie popísať základy učenia a praxe ref. cirkvi, spoločné a rozdielne črty	
	Evanjelikálne cirkvi (metodisti, baptisti, cirkev bratská, adventisti siedmeho dňa)	- žiak sa oboznamuje s dôvodmi vzniku a charakteristikami evanjelikálnych cirkví; učí sa o spoločných základoch, aj iných dôrazoch v učení oproti ECAV	- žiak je schopný popísať dôvody vzniku evanjelikálnych cirkví, ich typické dôrazy, spoločné body s ECAV, aj zásadné rozdiely	

	Letničné cirkvi (apoštolská cirkev)	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe letničného hnutia, učí sa o typických dôrazoch, ktoré toto hnutie charakterizujú	- žiak pozná príčiny vzniku, základy učenia a praxe letničných cirkví, ich typické dôrazy čo najobjektívnejšie, so snahou porozumieť a nie odsudzovať, resp. vysmievať sa aj takejto tradícii	
	Charizmatické hnutia, cirkvi, zbory (Hnutie Viery, Slovo Života, Kresťanské spoločenstvá)	- žiak sa zoznami s dôvodmi vzniku, základmi učenia a praxe charizmatického hnutia, učí sa o typických dôrazoch, spoločných črtách a rozdieloch s letničným hnutím	- žiak pozná príčiny vzniku, základy učenia, typické dôrazy charizmatických hnutí vo vzťahu s letničnými; zároveň dokáže pomenovať aj problematické body učenia a praxe takýchto spoločenstiev	
III./ 2. / 4.	4. Sekty			8
	Vymedzenie pojmu (čo charakterizuje sektu, znaky sekty)	- žiak sa oboznami so základnými znakmi siekt, mechanizmom ich pôsobenia; dozvedá sa, prečo sú nebezpečné, ako ich rozoznať a ako sa brániť ich vplyvu	- žiak pozná základné charakteristiky siekt, pozná mechanizmus ich pôsobenia, vie, prečo sú nebezpečné a ako sa brániť ich vplyvu	
	Svedkovia Jehovovi	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe tejto sekty s dôrazom na fakty, prečo je spoločenstvo nebezpečné a označované za sektu	- žiak pozná vznik, základy učenia a praxe sekty, vie, prečo je pre členov nebezpečná a ako reagovať na agitáciu zo strany jej členov	
	Mormóni	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe tohto spoločenstva	- žiak pozná vznik, základy učenia a praxe spoločenstva, vie, prečo môže byť pre členov nebezpečné	
	Moonisti	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe tejto sekty s dôrazom na fakty, prečo je spoločenstvo nebezpečné a označované za sektu	- žiak pozná vznik, základy učenia a praxe sekty, vie, prečo je pre členov nebezpečná a prečo sa označuje za sektu	
	Hare Krišna	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe tejto sekty s dôrazom na fakty, prečo je spoločenstvo nebezpečné a označované za sektu	- žiak pozná vznik, základy učenia a praxe sekty, vie, prečo je pre členov nebezpečná a prečo ju považujeme za sektu	
	Sri Chinmoy	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe tejto sekty s dôrazom na fakty, prečo je spoločenstvo nebezpečné a označované za sektu	- žiak pozná vznik, základy učenia a praxe sekty, vie, prečo je pre členov nebezpečná a prečo sa považuje za sektu	

	Scientológia	- žiak sa zoznami so vznikom, základmi učenia a praxe tejto sekty s dôrazom na fakty, prečo je spoločenstvo nebezpečné a označované za sektu	- žiak pozná vznik, základy učenia a praxe sekty, vie, prečo je pre členov aj spoločnosť nebezpečná a prečo sa považuje za sektu; pozná aj typické spôsoby agitácie a prezentácie sa tohto spoločenstva	
	UFO kultury (Raeliáni, Nebeská brána, Vesmírni ľudia)	- žiak sa zoznami s populárnym fenoménom vzniku UFO kultov, s príčinami vzniku a základmi učenia a praxe s dôrazom na fakty, prečo sú tieto spoločenstvá nebezpečné	- žiak pozná dôvody vzniku takýchto spoločenstiev, ich učenie a prax, v čom sú nebezpečné pre členov a ako na ne reagovať	
III./ 2. / 5.	5. Svetonázory			8
	Úvod – čo je svetonázor	- žiak sa oboznami so základnými pojmami súvisiacimi s uvedenou problematikou; dozvie sa, čo znamená slovo „svetonázor“	- žiak vie definovať pojem „svetonázor“; orientuje sa v základnej problematike s týmto súvisiacej, uvedomuje si, že aj on má, resp. buduje si svoj vlastný svetonázor	
	Teizmus/ Deizmus	- žiak sa zoznamuje so základmi teizmu a deizmu, ich typickými dôrazmi, spoločnými črtami, rozdielmi a dôsledkami z toho plynúcimi	- žiak pozná základné znaky teizmu a deizmu, ich dôrazy, spoločné črty a rozdiely a ich význam v praxi	
	Monizmus/panteizmus	- žiak sa zoznamuje so základmi monizmu/panteizmu, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi	- žiak pozná základné znaky monizmu/panteizmu, jeho dôrazy a ich význam v praxi	
	Ateizmus/ Nihilizmus	- žiak sa zoznamuje so základmi ateizmu a nihilizmu, dozvie sa o ich vzájomnej súvislosti a nadväznosti jedného na druhý - oboznami sa s dôsledkami prijatia týchto svetonázorov	- žiak pozná základné znaky ateizmu a nihilizmu, ich vzájomnú nadväznosť, dôrazy a ich význam v praxi	
	Existencializmus	- žiak sa zoznamuje so základmi existencializmu, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi	- žiak pozná základné znaky existencializmu, jeho dôrazy a ich význam v praxi so zreteľom na literatúru (medzipredmetový vzťah)	
	New age	- žiak sa zoznamuje so základmi New age, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi	- žiak pozná základné znaky New age, jeho dôrazy a ich význam v praxi	
	Postmodernizmus	- žiak sa zoznamuje so základmi postmodernizmu, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi	- žiak pozná základné znaky postmodernizmu, jeho dôrazy a ich význam v praxi	

Zdroje:

učebnica náboženstva, Biblia, spevník, biblické mapy

Hodnotenie :

Podklady pre hodnotenie žiakov budú získavané nasledovným spôsobom:

1. písomné testy z opakovania tematických celkov
2. opakovanie učiva na začiatku vyučovacej hodiny

Predmet je výchovný predmet, hodnotí sa: **absolvoval** – neabsolvoval.

Učebné osnovy pre predmet
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
KATOLÍCKE NÁBOŽENSTVO

Charakteristika predmetu:

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy v škole.

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu kresťanských cirkví a k ich tradíciám, otvára pre neho možnosť života s cirkvou.

Vyučovací predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú.

Výučba predmetu zároveň naväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Ciele:

Predmet náboženská výchova umožňuje žiakom:

- formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania
- konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet
- hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu
- formovať svedomie
- spoznávaním identity človeka reflektovať vlastnú identitu
- uvedomiť si dôležitý význam vlastného rozhodnutia pre svetonázorový postoj
- prehľbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie
- v trojičnom rozmere budovať ľudský rozmer vzťahov ako naplnenie zmyslu života
- rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi

Kompetencie – spôsobilosti – výstup:

Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom klúčových a predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Vyučovací predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji klúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií: kompetencie k učeniu sa - žiak vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánuje, organizuje a riadi vlastné učenie, žiak vníma

udalosti svojho života a spracováva ako životnú skúsenosť, tj. je schopný na základe reflexie prežitých udalostí, transformovať svoje konanie v budúcnosti.

kompetencie k riešeniu problémov – žiak vníma, rozpozná a pochopí problém, premyslí a naplánuje riešenie problému, žiak samostatne rieši problém s dôrazom na etický princíp k druhým ľuďom a k životnému prostrediu, kriticky myslí, hľadá kritéria pre voľbu riešenia problémov, zdôvodní návrhy svojich riešení s ohľadom na učenie cirkvi, žiak robí uvážené rozhodnutia, je schopný ich obhájiť, zhodnotí výsledky svojich činov, žiak chápaním vlastnej tradície a chápaním postojov inak svetonázorovo alebo zmýšľajúcich ľudí predchádza konfliktom a postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu vlastného konania.

komunikačné kompetencie – žiak formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory v logickom slede, vyjadruje sa výstižne, súvisle a kultivovane, žiak sa účinne zapája do diskusie, obhajuje svoj názor a vhodne argumentuje, žiak využíva získané komunikačné zručnosti k vytváraniu vzťahov potrebných k plnohodnotnému súžitiu a kvalitnej spolupráci s ostatnými ľuďmi, žiak objavuje zmysel symbolického vyjadrovania, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach.

sociálne a interpersonálne kompetencie – žiak účinne spolupracuje v skupine, na základe poznania alebo prijatia novej roly v pracovnej činnosti pozitívne ovplyvňuje kvalitu spoločnej práce, žiak sa podieľa na utváraní príjemnej atmosféry v triednom tíme, ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov, v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada, žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí, žiak sa angažuje a uskutočňuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky, žiak si uvedomuje si svoje silné a slabé stránky, ktoré vníma ako svoje rozvojové možnosti, žiak si vytvára si pozitívny obraz o sebe, ktorý podporuje jeho sebadôveru a samostatný rozvoj, ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba

občianske kompetencie – žiak rešpektuje, chráni a oceňuje národnú tradíciu, kultúrne a historické dedičstvo, žiak rešpektuje presvedčenie iných ľudí a váži si ich vnútorné hodnoty, je otvorený kultúrnej etnickej a náboženskej rôznorodosti, žiak pozná spoločné základy viery aj špecifiká kresťanských cirkví a je pripravený v ekumenickom duchu s nimi spolupracovať, žiak rozumie rozdielom a spoločným prvkom v učení svetových náboženstiev a postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu svojho konania, žiak objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti a akceptuje skutočnosť existencie objektívnej pravdy, žiak si uvedomuje svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných, Dekalóg vníma (IV- X) ako spoločnosťou overenú a Bohom garantovanú normu medziľudských vzťahov

pracovné kompetencie – žiak si dokáže stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov, žiak vníma prácu nielen ako zdroj príjmu zaisťujúci určitú životnú úroveň, ale aj ako povolanie k spolupráci na rozvoji dobrej budúcnosti pre ľudí a pre svet

kultúrne kompetencie – žiak si osvojí tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim s kresťanstva (obraz, literatúra, stavba, hudba, literárne žánre), vníma ich ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície, žiak cez umelecké diela rozvíja chápanie biblického textu a jeho posolstva, žiak nadobudne zodpovedné postoje a kritické myslenie k súčasnej kultúrnej ponuke a k médiám

existenciálne kompetencie – žiak akceptuje existenciu nemennej pravdy, žiak uznáva hodnotu individuálneho ľudského života, objavuje zmysel života, preberá sebariadenie, preberá zodpovednosť za sebaurčenie, žiak rozumie psychickým, sociálnym a historickým súvislostiam, ktoré podmieňujú hľadanie zmyslu života a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku, žiak je schopný posúdiť a oceniť hodnotu vzťahov /priateľstva, manželstva, rodiny/, chápe význam manželstva a rodiny a posúdi ich prínos pre spoločnosť, chápe zmysel vernosti, žiak sa dokáže konfrontovať s vlastnou vinou, je otvorený pre kresťanský pohľad na vinu a odpustenie, žiak aplikuje vo svojom

živote jednotlivé prvky kresťanskej spirituality, je otvorený pre vnímanie rozmeru večnosti vo svojom živote.

Pedagogické stratégie – metódy a formy:

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť motivačné metódy, ako je motivačné rozprávanie (približovanie obsahu učenia), motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva), rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), demonštračná metóda (demonštrácia obrazov), pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), manipulácia s predmetmi (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú problémové metódy, ku ktorým patrí heuristická metóda (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité aktivizujúce metódy, z nich je vhodná diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), filozofická diskusia je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, situačná metóda (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), inscenačná metóda (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), dramatizácia (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) simulácia (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), kompozícia (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), "A propos": konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy).

Žiaci počas hodín NV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ pre danú aktivitu zvolil.

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Prierezové témy:

Prostredníctvom začlenenenia prierezových tém do obsahu učiva náboženskej výchovy, žiak rozvíja nasledovné kompetencie:

Mediálna výchova

3. téma: Byť človekom

Žiak

- dokáže preskúmať rôzne druhy prameňov informácií a vie zaujať k nim kritický postoj
- osvojí si schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá

Osobný a sociálny rozvoj

1 téma: Hľadanie cesty

Žiak

- je pripravený pre otvorené vzťahy v dôveryhodnom prostredí
- využíva možnosti na vytváranie medziľudských vzťahov
- uvedomuje si význam sebazdieľania

4. téma: Na ceste k osobnosti – šance a riziká

Žiak

- má pozitívny vzťah k druhým ľuďom
- ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba
- cení si vlastnú jedinečnosť a rešpektuje jedinečnosť ostatných
- je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch

6. téma: Človek v spoločnosti

Žiak

- nachádza si svoje miesto v spoločnosti iných ľudí
- v medziľudských vzťahoch vníma túžbu človeka po prekročení samého seba, zároveň si uvedomuje možnosť jej zneužitia

Enviromentálna výchova

3. téma: Byť človekom

Žiak

- vníma život ako najvyššiu hodnotu

1. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma	Cieľ	Výstup – spôsobilosti Žiak	Počet hodín
Hľadanie cesty	Naše cesty sa spojili Cesta k druhým – komunikácia Komunikácia cez internet Trojrozmernosť človeka Človek a jeho otázky Zmysel života Človek – bytosť náboženská	Zdôvodniť význam komunikácie a modlitby v živote človeka. Definovať a vysvetliť trojrozmernosť človeka. V kontexte Svätého písma a na podklade učenia Katolíckej cirkvi vysvetliť zmysel života človeka. Charakterizovať prvky náboženstva. Na podklade Katechizmu Katolíckej cirkvi (KKC) zdôvodniť vznik a potrebu náboženstva. Vysvetliť rozdiel medzi prirodzeným a nadprirodzeným náboženstvom. Spoznať sa navzájom a prejavíť záujem o spoluprácu v skupine.	- je otvorený pre náboženskú rôznorodosť - pozná súvislosti podmieňujúce hľadanie a nachádzanie životného zmyslu a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku. - osvojí si tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim z kresťanstva (obraz, literatúra, stavba, hudba), vníma ich ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície. - chápe význam komunikácie pre tvorivé budovanie pozitívnych medziľudských vzťahov vo svojom živote ako naplnenie zmyslu života - využíva získané komunikačné zručnosti	7

		Objavovať v sebe túžbu po prekročení všednej každodennej ohraničenosti svojho života smerom k transcendentnu. Precvičiť a osvojiť si základné prvky verbálnej a neverbálnej komunikácie. Rozvíjať postoj zmysluplného konania v živote.	k vytváraniu plnohodnotných vzťahov - je pripravený vnímať hĺbku osobného dialógu s Bohom - volí správne komunikačné stratégie - účinne sa zapája do diskusie, vhodne argumentuje	
Boh ľudskom svete	v Reč Metafora – reč viery Božie slovo v ľudskom slove Vydať sa na cestu – Abrahám Počúvať Boha Ísť vlastnou cestou – konflikt vo svedomí Dekalóg - Magna charta ľudských práv Boh čaká na ľudské „ÁNO“	Uviest' príklad metaforického vyjadrenia vo Svätom písme. Interpretovať oslovenie Bohom a dôveru v Boha u Abraháma, Samuela a Márie. Uviest' príklady ľudskej skúsenosti zdieľania Boha s človekom. Vysvetliť význam morálneho svedomia pre život človeka na podklade učenia KKC. Určiť prvky spravodlivých zákonov na podklade Dekalógu. Vnímať hodnotu ticha, objavovať hĺbku svojho vnútra. Vnímať metaforickú reč slov. Oceniť hodnotu dôvery a zodpovednosti v medziľudských vzťahoch a vo vzťahu k Bohu. Precvičiť pozorné počúvanie a poukázať na komunikačné chyby. Osvojiť si pravidlá spolupráce vo vzájomnom dialógu.	- pozná dokumenty zakotvujúce ľudské práva - Dekalóg vníma ako etický princíp pre vznik zákonov riadiacich štát - vníma Dekalóg ako spoločnosťou overenú a Bohom garantovanú normu medziľudských vzťahov - chápe súvislosť Svätého písma s postojom viery a vníma ho ako výzvu pre svoj osobný život - rozvíja vo svojom živote postoje ponúknutých vzorov - je otvorený pre reflexiu vlastného postoja viery - pozná pravidlá pri neistom rozhodovaní a dáva ich do súvisu s výchovou svojho svedomia - je otvorený pre chápanie metaforickej reči viery - uplatňuje aktívne techniky počúvania s dôrazom na vypočutie si druhých - dokáže preskúmať rôzne druhy prameňov informácií a vie ich využívať - Svätému písmu rozumie ako knihe, ktorej obsahom je svedectvo Boha, ktorý komunikuje s človekom a čaká od neho odpoveď viery	8
Byť človekom	Môj počiatok Dôstojnosť osoby Spravodajské hodnoty Ježiš Boží Syn a Syn človeka Ježiš v evanjeliách	Vysvetliť tajomstvo svojho počiatku na vedeckom podklade a v kontexte Svätého písma. Vysvetliť pojmy: podstata, prirodzenosť, bytie. Definovať učenie Katolíckej cirkvi o osobe Ježiša Krista. Na základe prameňov obhájiť historickosť Ježiša Krista, aplikovaním poznatkov z predošlých ročníkov predložiť argumenty viery a Kristovho učenia. Zaujať kritický postoj k spochybňujúcim tendenciám kresťanského učenia o Ježišovi Kristovi. Uvedomiť si dar vlastnej existencie pri počatí.	- rozumie kresťanskému pohľadu na hodnotu a dôstojnosť ľudskej osoby od počatia - uznáva ľudskú osobu ako nositeľa ľudských práv - prehodnotí komponenty problémovej situácie spochybňovania Ježišovej ľudskej alebo božskej prirodzenosti - účinne sa zapája do diskusie, vhodne argumentuje, na základe prameňov obháji historickosť Ježiša a na základe evanjeliového poňatia Ježiša Krista predloží argumenty viery	5

		Vnímať ohraničenosť a priestor svojho života. Zostaviť charakteristiku ľudskej osoby. Vyhľadať v rôznych vyjadrovacích prostriedkoch, médiách, tendencie spochybňujúce kresťanské učenie o Ježišovi Kristovi.		
Na ceste k osobnosti – šance a riziká	Ľudia, ktorí ma oslovili Na ceste k osobnosti Deformácia osobnosti Krištof – pútnik hľadajúci zmysel života	Charakterizovať vývoj osobnosti. Uviesť predpoklady k úspešnému utváraniu vlastnej osobnosti. Zdôvodniť negatívne vplyvy na dozrievanie osobnosti. Charakterizovať legendu ako literárny útvar, rozlíšiť ju od historickej správy. V legende o sv. Krištofovi objaviť výzvu pre hľadanie a odkrývanie zmyslu svojho života. Uvedomiť si dôležitosť vnútorného rastu a zrelosti osobnosti. Vnímať význam životného zmyslu pri vytváraní životného štýlu. Oceniť nachádzanie zmyslu a vlastného človečenstva v stretnutí s Ježišom Kristom. Vedome spolupracovať na formovaní vlastnej osobnosti spytovaním svedomia.	- chápe svoj život nielen ako dar, ale aj ako úlohu budovať samého seba a vnútorne rásť - objavuje zmysel života, preberá sebariadenie, a zodpovednosť za sebaurčenie - rozumie znakom a pravdivosti kresťanských stredovekých legiend - kontroluje vlastné konanie (vrátane násilných a sebazničujúcich vplyvov)	4
Boh a človek	Boh vzťahov S Tebou na ceste Znovunájdenny Otec	Vysvetliť schopnosť vytvárať vzťahy na základe spätného pohľadu na svoj počiatok. Definovať učenie o vzťahoch Najsvätejšej Trojice na podklade KKC. Nájsť analógiu medzi vzťahmi Najsvätejšej Trojice a schopnosťou človeka vytvárať vzťahy. Posúdiť svoju sieť vzťahov. Definovať sviatosť. Oceniť hodnotu osobných vzťahov. Uvedomiť si prítomnosť Božej blízkosti vo sviatosťiach spôsobom, ktorý oslovuje zmysly. Na ceste svojho života znázorniť dôležité udalosti a priradiť k nim sviatosťi sprevádzajúce tieto udalosti.	- Božiu trojedinosť chápe ako symbol kvality Božieho bytia a kvality medziľudských vzťahov, je otvorený pre uvedenú skutočnosť - sviatosťi vníma ako symbolické znaky sprítomňujúce aktuálne Božie pôsobenie vo svojom živote a prijíma ich ako pomoc pri prekonávaní životných prekážok - volí správne komunikačné stratégie - účinne sa zapája do diskusie, vhodne argumentuje - je otvorený pre aktívnu účasť na slávnostiach v spoločnosti ako aj na liturgických sláveniach vo farskom spoločenstve - rozumie štruktúre a podstate slávenia kresťanskej nedele a oceňuje jej prínos pre rozvoj vlastnej spirituality a kresťanského spoločenstva - oceňuje hodnotu času, ktorý nie je naplnený výkonom alebo únikom z reality, ale	3

			stretnutím so sebou, s druhými a s Bohom	
Človek v spoločnosti	Muž a žena – ikona Boha AIDS – choroba vzťahov Kto je môj brat, moja sestra? Povolanie Slávnosť ako hodnota dávajúca životu hlbší rozmer Opakovanie	Vysvetliť úlohu a význam sexuality človeka. Vysvetliť črty a význam pohlavnosti človeka v manželstve a rodine. Vysvetliť poslanie jednotlivých povolání, ich prínos pre cirkev a spoločnosť. Uviesť ľudský, náboženský a kresťanský dôvod na potrebu slávenia v živote človeka aj ľudského spoločenstva. Zdôvodniť kresťanské slávenie nedele a sviatkov. Oceniť hodnotu otcovstva a materstva. Upevniť vedomie zodpovednosti za vlastné správanie a za svoju budúcnosť. Oceniť hodnotu jednotlivých povolání. Vnímať slávnosť ako hodnotu, ktorá dáva životu hlbší rozmer. Podieľať sa v skupine na hraní životných rolí potrebných k stabilite vzťahu. Hľadať si svoje miesto v cirkvi. Formovať návyk modlitby za spoznanie svojho životného povolania.	- rozumie kresťanskému pohľadu na ľudskú sexualitu, jej úlohu v manželstve a rodičovstve a vníma ju ako výzvu pre svoju osobnú prípravu na zodpovedné rodičovstvo - vyberá si z alternatív s uvedomovaním si následkov rizikového sexuálneho správania - stanovuje si životné ciele a chápe svoj život ako výzvu pre voľbu životného povolania. - oceňuje prínos jednotlivých povolání pre cirkev a spoločnosť	6

Zdroje :

Metodická príručka Vzťahy a zodpovednosť, Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Hodnotenie :

Na hodine náboženskej výchovy žiakov učiteľ nehodnotí známku. Pri praktických aktivitách je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, výtvarných, literárnych prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov. Predmet nie je klasifikovaný, hodnotí sa **absolvoval**, neabsolvoval.

2. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
MOJE HODNOTY	Hodnoty. Reflexia vlastného rebríčka hodnôt. Životný štýl.	Vysvetliť pojem hodnota. Posúdiť podiel výberu hodnôt na tvorbu životného štýlu. Prejaviť záujem o pravé hodnoty vo svojom živote.	• -vysvetliť pojem hodnota • -usporiadať vlastný rebríček hodnôt • -posúdiť podiel výberu	3

		Zostaviť rebríček svojich hodnôt. Vytvoriť profily rôznych životných štýlov.	hodnôt na tvorbu životného štýlu -na konkrétnych príkladoch porovnať rôzne životné štýly	
HODNOTA ŽIVOTA	Obraz sveta v mýte a v logu. Biblická správa o stvorení (Gn 1,1-2,4). Veda a viera – dve nezávislé odvetvia hľadajúce pravdu. Správcovstvo Zeme človekom. Etika životného prostredia z kresťanského pohľadu. Človek ako spoločenstvo osôb. Manželstvo - jeho zmysel a význam z pohľadu štátu a cirkvi. Liturgia sviatosti manželstva. Manželský sľub. Plodnosť. Hodnota života. Riešenie problémovej úlohy - príbeh s mravnou dilemou (potrat).	Položiť si základné existenciálne otázky. Vysvetliť chápanie mýtickosti mýtu, to znamená jeho pravdivosti, vo vzťahu k biblickému textu o stvorení sveta a človeka. Na podklade biblického textu vyvodiť závery pre život človeka ako muža a ženy v ich nerozlučnom spoločenstve. Obhájiť právo človeka na život od počatia, na vedeckom podklade a na základe učenia KKC. Posúdiť hodnotu rodiny a pomenovať jej ohrozenia v súčasnosti. Uvedomiť si aktuálnosť biblického posolstva správy o stvorení sveta a človeka pre dnešnú dobu. Vnímať túžbu človeka po prekročení samého seba ako základ túžby človeka po láske k človeku a k Bohu. Pozorovať zvláštnosti, krásu a dobro vyplývajúce z vlastnej pohlavnosti a plodnosti. Prejaviť zdravú sebaúctu a vzájomnú úctu. Uvedomiť si dôstojnosť ľudského života ako prvej hodnoty, za ktorú sme zodpovední. Pozorovať snahu človeka v každej dobe, hľadať odpovede na základné existenciálne otázky. Vytvoriť pravidlá pre jednotlivcov aj pre spoločnosť na ochranu prírody. Podieľať sa na aktivitách na ochranu	-zdôvodniť snahu človeka v každej dobe, hľadať odpovede na základné nemenné existenciálne otázky -vysvetliť chápanie mýtickosti mýtu - jeho pravdivosti, vo vzťahu k biblickému textu o stvorení sveta a človeka -opísať historické pozadie vzniku obidvoch správ o stvorení sveta a človeka vo Svätom písme -porovnať vedu a vieru ako dve cesty vedúce k pravde -vysvetliť správcovstvo Zeme človekom na pozadí Gn1,27-30 -sformulovať posolstvo biblického textu o správcovstve Zeme človekom a porovnať ho s myšlienkami platnými v zákonoch krajín a v myslení ľudí vnímať súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu -sformulovať možné riešenia pre zdravé životné prostredie	7

		života od počatia.	-uvedomiť si aktuálnosť posolstva biblickej správy o stvorení sveta a človeka pre dnešnú dobu -vnímať túžbu človeka po prekročení samého seba ako základ túžby človeka po láske k človeku a k Bohu -na podklade biblického textu vyvodit' závery pre život človeka ako muža a ženy v ich nerozlučnom spoločenstve -vysvetliť symbolické úkony liturgie sviatosti manželstva vysvetliť úlohu a poslanie manželstva -zdôvodniť úlohu štátu a cirkvi pri ochrane rodiny a jej morálnych hodnôt -posúdiť hodnotu rodiny a pomenovať jej ohrozenia v súčasnosti -oceniť zvláštnosti, krásu a dobro vyplývajúce z vlastnej pohlavnosti a plodnosti -prejaviť zdravú sebaúctu a vzájomnú úctu -vysvetliť morálny aspekt abortu -uviesť následky abortu na telesné a duševné zdravie ženy -vymenovať dokumenty cirkvi o nedotknuteľnosti života -vysvetliť kresťanský pohľad na hodnotu	

			individuálneho ľudského života -obhájiť právo človeka na život od počatia, na vedeckom podklade a na podklade učenia KKC - uvedomiť si dôstojnosť ľudského života ako prvej hodnoty, za ktorú sme zodpovední -zapojiť sa do aktivít za ochranu ľudského života pred narodením	
ŠÍRENIE KRESŤANSKÝCH HODNÔT V EURÓPE	Hierarchia v cirkvi. Autorita. Reflexia vlastného postoja k autoritám. Biblické obrazy cirkvi: Boží ľud na ceste, ovčinec, roľa, stavba, vinica, telo... Šírenie kresťanstva, prenasledovanie kresťanov (sv. Pavol). Legendy o mučeníkoch a symbolický význam legendy. Milánsky edikt a jeho dôsledky. Vznik mníšstva (sv. Benedikt). Kresťanské korene Európy a kríza hodnôt v súčasnosti (sekularizmus, konzumizmus).	Položiť si otázky o vonkajšej povahe cirkvi (hierarchia, autorita). Vysvetliť úlohu hierarchie v cirkvi. Prostredníctvom biblických obrazov cirkvi vyjadriť vnútornú povahu cirkvi. Opísať šírenie kresťanstva v prvých storočiach a vznik mníšstva. Ohraničiť pravdivosť kresťanskej legendy voči historickým faktom. Analyzovať dôsledky osvietenstva, konzumizmu a sekularizmu na život človeka v súčasnosti. Oceniť úlohu cirkvi pri šírení kresťanských hodnôt v Európe. Pozorovať znaky a pravdivosť kresťanských legiend. Prejaviť záujem o dianie v cirkvi. Formovať návyk kritického myslenia a hodnotenia pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi.	-definovať cirkev -vymenovať a definovať znaky cirkvi -opísať biblické obrazy cirkvi -zdôvodniť založenie cirkvi Ježišom Kristom -zdôvodniť potrebu autority - porovnať hierarchiu s anarchiou a vyvodiť závery pre život v ľudskom spoločenstve -vysvetliť hierarchické usporiadanie v cirkvi -opísať šírenie kresťanstva sv. Pavlom -vnímať prepojenie židovskej a helenistickej kultúry vďaka sv. Pavlovi - zhrnúť šírenie kresťanstva v prvých troch storočiach -charakterizovať legendu ako literárny útvar, rozlíšiť ju od historickej správy a rozumie	7

			spracovaní historických faktov – v symbolickej reči legendy o stotníkovi Félixovi opísať počiatky vzniku mníšstva -pozorovať cirkev v jej dejinnom zápase pri uskutočňovaní Ježišovho odkazu -aplikovať poznatky z dejepisu a posúdiť osvietenstvo ako dejinný jav -pomenovať prvky konzumného spôsobu života v súčasnosti analyzovať dôsledky osvietenstva, sekularizmu a konzumizmu na život súčasného človeka uvedomiť si dôvody pre súčasné myslenie človeka - na pozadí vývinu európskeho myslenia zaujať vlastný kritický postoj k pozitívnym aj negatívnym javom v spoločnosti a v cirkvi	
KRES- ĎANSKÉ HODNO- TY V SPOLOČ- NOSTI	Človek ako súčasť celku. Úloha cirkvi, úloha politiky. Vzťah štátu a cirkvi v dejinách (konštantínovský obrat, investitúra, pápežský štát, francúzska revolúcia a jej dôsledky pre vzťah cirkvi a štátu, obdobie totality, súčasný vzťah cirkvi a štátu v SR).	Zdôvodniť spoločnosť človeka. Posúdiť vzťah cirkvi a štátu v dejinách. Rozlíšiť úlohu cirkvi a úlohu politiky. Uvedomiť si slobodu ale aj zodpovednosť jedinca voči ostatným. Oceniť úlohu cirkvi a úlohu štátu v spoločnosti. Podieľať sa na spoločnej práci v triede. Navrhnuť osobné možnosti zodpovednosti za spoločenské a politické	-zdôvodniť spoločnosť človeka -definovať úlohu cirkvi a politiky -vymenovať rozdiely medzi štátom a cirkvou -rozlíšiť úlohu cirkvi a úlohu politiky -aplikovať poznatky z dejepisu a posúdiť vzťah cirkvi a štátu	4

	KKC 1878 – 1912	dianie.	v dejinách -vymenovať pozitívne prvky demokratického systému a jeho riziká -oceniť prínos štátu a cirkvi pre dobro jednotlivca a spoločnosti -uviesť príklady pre vlastné možnosti ovplyvnenia spoločenského diania v obci, štáte, vo farnosti a v cirkvi	
PRAMENE PLNO-HODNOTNÉHO ŽIVOTA	Modlitba ako mlčanie pred Bohom (cesta z vonkajšieho do vnútorného sveta, KKC 2563) Modlitba Otče náš. Ježiš vypočuje modlitbu (zázraky – Ježišove uzdravenia dotykom rúk) Sviatosti (Ježišove uzdravenia cez ruky a gestá vysluhovateľa sviatosti)	Položiť si kritické otázky o svojej vlastnej viere v Boha a vzťahu k nemu. Opísať jednotlivé formy modlitby. Pomenovať podmienky dobrej modlitby a ťažkosti v modlitbe. Vysvetliť štruktúru modlitby Otče náš a charakterizovať jednotlivé prosby tejto modlitby. Opísať zázraky vyliečenia v príbehoch prírodných a antických národov, zázraky v kresťanstve a vysvetliť biblické chápanie zázraku. Analyzovať negatívne vplyvy okultizmu. Zdôvodniť význam sviatostí pre osobný rast vo viere. Vnímať svoj vlastný stred. Prehľbiť vlastné hľadanie Boha do osobného vzťahu s ním v modlitbe. Oceniť hodnotu stretnutia sa s Bohom v modlitbe. Vnímať sviatosti ako dotyk Ježišovej prítomnosti v dnešnej dobe. Rozvíjať schopnosť stíšenia a načúvania, ako základných schopností k chápaniu skutočnosti, v ktorej môže objaviť hlbšiu dimenziu.	-položiť si kritické otázky k svojej vlastnej viere v Boha a vzťahu k nemu -definovať modlitbu na podklade KKC -zdôvodniť potrebu modlitby pre svoj život -vymenovať podmienky dobrej modlitby -pomenovať ťažkosti, s ktorými sa človek stretáva na ceste modlitby -rozlíšiť rôzne druhy modlitieb -stíšiť sa a načúvať prehľbiť vlastné hľadanie Boha do osobného vzťahu s ním v modlitbe -vysvetliť štruktúru modlitby Otče náš -charakterizovať jednotlivé prosby modlitby Otče náš -vysvetliť význam modlitby pre život človeka -písomne vyjadriť svoj postoj k zázrakom -opísať zázraky vyliečenia v príbehoch	7

		Písomne vyjadriť svoj postoj k zázrakom. Formovať návyk pravidelnej modlitby a prístupovania k sviatostiam.	prírodných a antických národov, zázraky v kresťanstve a vysvetliť biblické chápanie zázraku -vysvetliť význam sviatostného života pre svoj duchovný život -vnímať sviatosti ako dotyk Ježišovej prítomnosti -v dnešnej dobe analyzovať negatívne vplyvy okultizmu	
PLNOSŤ ŽIVOTA	Právo na dôstojné umieranie (paliatívna liečba). Možnosti a hranice paliatívnej liečby. Kresťanský zmysel utrpenia. Mravný aspekt eutanázie. KKC 2276 – 2279. Sviatosť pomazania chorých. Smrť (klinická, biologická). Obrady kresťanského pohrebu.	Položiť si otázky o živote a smrti. Uviesť rozdielne pohľady na starobu a chorobu človeka v súčasnej spoločnosti, porovnať ich s kresťanským pohľadom na hodnotu človeka a vyvodiť závery pre svoj život. Posúdiť mravný aspekt eutanázie. Interpretovať učenie cirkvi o smrti a posmrtnom živote. Vysvetliť význam sviatosti pomazania chorých, orientovať sa v obradoch kresťanského pohrebu a rozoznať v nich znamenia kresťanskej viery vo vzkriesenie mŕtvych. Na rôznych ukázkach myslenia ľudí v rôznej dobe a kultúre, zdôvodniť túžbu po nesmrteľnosti, ktorú v sebe nosí každý človek. Porovnať kresťanské učenie o posmrtnom živote s učením iných náboženstiev. Vyvodiť závery pre svoj život z apokalyptického rozmeru sveta z pohľadu kresťanstva. Integrovať do svojho života jeho konečnosť, zmysel utrpenia a otázky	-položiť si otázky o živote a smrti -uviesť rozdielne pohľady na starobu a chorobu v súčasnej spoločnosti porovnať ich s kresťanským učením a vyvodiť závery pre svoj život -charakterizovať sviatosť pomazania chorých, -orientovať sa v obradoch kresťanského pohrebu a rozoznať v nich znamenia kresťanskej viery vo vzkriesenie mŕtvych -pomenovať príčiny najčastejšieho nepochopenia sviatosti pomazania chorých u veriacich -na rôznych ukázkach myslenia ľudí v rôznej dobe a kultúre zdôvodniť túžbu po nesmrteľnosti, ktorú v sebe nosí každý človek -interpretovať učenie cirkvi o smrti a posmrtnom	5

		o živote po smrti. Vnímať paradox smrti a nového života. Oceniť kresťanské poslanstvo nádeje o posmrtnom živote. Výtvarne vyjadriť abstraktné pojmy: smrť a život. Spoločne vytvoriť propagačný materiál (nástenka, www stránka...) na tému: Kresťan a večný život.	živote -vysvetliť eschatologické pojmy (nesmrteľná duša, osobitný a posledný súd, posmrtný život, odpustky) - vnímať paradox smrti a nového života -integrvať do svojho života jeho konečnosť, zmysel utrpenia a otázky o živote po smrti -definovať reinkarnáciu - vysvetliť rozdiely aj spoločné prvky v učení svetových náboženstiev - k problematike utrpenia a smrti -porovnať a vysvetliť učenie cirkvi o večnom živote s učením iných náboženstiev -oceniť kresťanské poslanstvo nádeje o posmrtnom živote -vyvodiť závery pre svoj život z apokalyptického rozmeru sveta z pohľadu kresťanstva	

Zdroje :

Metodická príručka Hodnoty a rozhodnutia, Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Hodnotenie :

Na hodine náboženskej výchovy žiakov učiteľ nehodnotí známku. Pri praktických aktivitách je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, výtvarných, literárnych prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov. Predmet nie je klasifikovaný, hodnotí sa **absolvoval**, neabsolvoval.

Učebné osnovy pre predmet

MATEMATIKA

Charakteristika predmetu:

Učebný predmet matematika na gymnáziách je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament: „Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických znalostí sa dôraz kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti. Matematická kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky).“

Ciele:

- používať matematiku a matematické myslenie vo svojom budúcom živote,
- rozvíjať logické a kritické myslenie,
- argumentovať, komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému,
- čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- využívať pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh,
- vyhľadávať, získať a spracovať informácie vrátane samostatnej práce s učebnicou a ďalšími textami,
- osvojiť si základné matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy,
- spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry
- **tvoriť jednoduché hypotézy a skúmať ich pravdivosť**
- **používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy)**
- **orientácie v rovine a priestore**
- **používať algoritmické myslenie**
- **pracovať s návodmi a tvoriť ich**
- **správne používať matematickú symboliku a znázorňovanie**
- **čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy**
- **využívať pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh**
- **chápať matematizáciu reálnej situácie a tvorbu matematických modelov**
- **používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií**

Ciele uvedené v predchádzajúcom odseku sa týkajú všetkých žiakov, bez ohľadu na to, či budú alebo nebudú z matematiky maturovať. Maturant v porovnaní so žiakom, ktorý nebude z matematiky maturovať, má dosiahnuť vyšší stupeň automatizácie výpočtových zručností, používať väčší rozsah matematických nástrojov a dosiahnuť vyšší stupeň formalizácie matematických poznatkov (vrátane používania symboliky a odbornej terminológie) a abstrakcie.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších **klúčových kompetencií** žiakov:

1. v oblasti kompetencie k celoživotnému učeniu sa

- uvedomovať si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
  - dokázať reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňovať rôzne stratégie učenia sa,
  - dokázať kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať
- 2. v oblasti komunikatívne a sociálne interakčné spôsobilosti**
- efektívne využívať dostupné informačno-komunikačné technológie,
  - aktívne používať odborný jazyk,
  - kriticky hodnotiť informácie (kniha, internet a iné)
  - čítať slovné úlohy s porozumením,
  - vyjadrovať sa jasne, presne, zrozumiteľne a vecne.
- 3. v oblasti uplatňovať matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky**
- používať matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
  - používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
  - používať základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov,
- 4. v oblasti schopnosti riešiť problémy**
- uplatňovať pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
  - hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu problému,
  - posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
  - korigovať nesprávne riešenia problému,
  - inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh.

Vzdelávací obsah predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov:

- 1) Čísla, premenná a početné výkony s číslami
- 2) Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy
- 3) Geometria a meranie
- 4) Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika
- 5) Logika, dôvodenie, dôkazy.

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viac foriem a metód. Ich striedanie môže prispieť k udržaniu pozornosti žiaka a vyhnúť sa stereotypu.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej vyučovacej hodine dosiahnuť.

Metódy :

- expozičná metóda – využíva sa pri výklade nového učiva
- fixačná metóda – využíva sa pri opakovaní a upevňovaní učiva
- motivačná metóda – jej cieľom je žiaka zaujať, prebudiť v ňom kreativitu
- brainstorming – burza nápadov – dáva žiakovi možnosť vyjadriť svoj názor k danému problému, prípadne viesť diskusiu s ostatnými, s cieľom vybrať najvhodnejšie riešenie

Formy:

- klasický typ hodiny – opakovanie, výklad, upevňovanie učiva

- ☐ práca v skupinách
- ☐ tvorba a prezentácia projektov
- ☐ hodina s využitím IT
- ☐ riadený rozhovor – beseda
- ☐ diskusia

☐

1. ročník (4 hodiny týždenne, 132 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Čísla, premenná a počtové výkony s číslami. Čísla a ich zápis. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, environmentál na výchova</i>	Počítame s kalkulačkou.	Rozšírenie pojmov konštanta, premenná, desatinný rozvoj, desatinné číslo, racionálne číslo, iracionálne číslo a reálne číslo.	Použiť kalkulačku na približný výpočet číselných výrazov.	10
	Mocniny čísla 10 a vedecký zápis čísel.	Rozšírenie pojmu čísla, s dôrazom na rádové hodnoty čísel a s použitím odborného jazyka aj v prípadoch konfrontácie s praxou.	Využiť počítanie s mocninami 10. Upraviť reálne číslo na tvar $a \cdot 10^n$. Používať, prečítať, zapísať, násobiť, deliť čísla zapísané vedeckým spôsobom.	
	Iné číselné sústavy.	Dvojková a šesťnástková sústava.	Vysvetliť princíp zápisu v pozičnej sústave. Vysvetliť princíp sčítania a násobenia v pozičnej sústave.	
Čísla, premenná a počtové výkony s číslami. Základné výpočtové postupy. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, finančná gramotnosť</i>	Percentá, promile, úroky, miera nezamestnanosti.	Rozvíjanie algoritmického myslenia, modelovania problémov z praxe.	Vedieť uplatniť percentá, promile, úroky v riešení úloh z bežného praktického života.	10
	Mierky máp a plánov, kurzy a meny peňazí.	Rozvíjanie algoritmického myslenia, modelovania problémov z praxe.	Vedieť použiť trojčlenku, priamu a nepriamu úmernosť a pomer na riešenie jednoduchých úloh.	
Čísla, premenná a počtové výkony s číslami. Premenné a rovnice. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, environmentál na výchova</i>	Výrazy, vzorce, aplikácie.	Prakticky používať vzorce.	Dosadiť do vzorca. Zapísať jednoduché vzťahy opísané slovne pomocou premenných, konštánt, rovností a nerovností.	47
	Lineárne rovnice, nerovnice, rovnice a nerovnice v súčinovom a podielovom tvare.	Riešenie lineárnych rovníc.	Nájsť riešenie lineárnej rovnice. Zdôvodniť postup riešenia lineárnej rovnice. Zdôvodniť, ktoré z použitých úprav sú ekvivalentné	

			a ktoré neekvivalentné.	
	Sústavy rovníc.		Nájsť všetky riešenia sústavy rovníc.	
	Mocniny		Vedieť používať pravidlá pri riešení mocnín	
Logika, dôvody, dôkazy.	Výrok - pravdivostná hodnota, negácia výroku, hypotéza, definícia, tvrdenie	Rozlíšiť výrok, úsudok, hypotéza, tvrdenie, definícia.	Určiť, či daná veta je výrokom.	20
<i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Zložený výrok - logické spojky, konjunkcia, alternatíva, implikácia, ekvivalencia, negácie zložených výrokov, odlišnosti a spoločné znaky	Rozumieť zloženému výroku.	Správne vnímať logické spojky. Vysvetliť rozdiel medzi vylučovacím a nevylučovacím chápaním spojky. Vysvetliť rozdiel medzi implikáciou a ekvivalenciou. Tvorit' zložené výroky. Utvorit' negáciu zložených výrokov.	
	Kvantifikované výroky – kvantifikátory - všeobecný a existenčný	Rozlíšiť všeobecný kvantifikátor a všeobecný kvantifikátor.	Preformulovať niektoré tvrdenia vyjadrené pomocou kvantifikátorov aspoň, najviac, najmenej, ..., na ekvivalentné tvrdenia používajúce iný kvantifikátor.	
Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy.	Súradnicová sústava v rovine, funkcia jednej premennej, graf, opis základných vlastností funkcií, lineárne funkcie, modely, grafy, tabuľky.	Rozvíjanie funkčného myslenia, chápanie priradenia ako pravidla, hľadanie vhodného modelu.	Odčítať s dostatočnou presnosťou veľkosť funkčnej hodnoty. Nájsť pre dané hodnoty nezávislých premenných hodnotu závisle premennej. Zostrojiť graf lineárnej funkcie.	25
<i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Kvadratická funkcia, jej vlastnosti, graf.	Poznať vlastnosti funkcií a vedieť ich určovať z grafu.	Zostrojiť graf kvadratickej funkcie.	
	Kvadratická rovnica, spôsoby riešenia, vzťahy medzi koreňmi a koeficientami kvadratickej rovnice.	Riešiť kvadratickú rovnicu.	Vedieť použiť vhodnú metódu riešenia kvadratickej rovnice (napr. pomocou úpravy na štvorec, diskriminantu, graficky).	
Geometria a meranie.	Základné rovinné útvary	Poznať základné rovinné útvary.	Rozlíšiť základné útvary a určiť správne ich vlastnosti.	20
	Dvojice uhlov	Poznať dvojice uhlov.		
<i>Osobnostný</i>	Trojuholník, prvky, základné vlastnosti	Správne klasifikovať trojuholníky a vedieť	Poznať vlastnosti trojuholníkov.	

a sociálny rozvoj, environmentál na výchova, dopravná výchova		základné vlastnosti.	Rozhodnúť, či dva trojuholníky sú zhodné alebo podobné. Odvodiť Pytagorovu a Euklidove vety. Použiť geometriu pravouhlého trojuholníka na výpočet veľkosti jeho uhlov a strán.
	Obvod a obsah trojuholníka	Použiť vhodnú metódu, nástroje a vzorce pri určovaní dĺžok a obsahov.	Vyriešiť slovné úlohy z reálneho života s využitím poznatkov o obvode a obsahu trojuholníka.

Názov tematického celku		Stratégia vyučovania	
		Metódy	Formy
1.	Čísla, premenná a počtové výkony s číslami	Expozičná, fixačná	Klasický typ, riadený rozhovor
2.	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy	Expozičná, fixačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
3.	Geometria a meranie	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov
4.	Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika	Expozičná, fixačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
5.	Logika, dôvodenie, dôkazy	Expozičná, brainstorming	Tvorba a prezentácia projektov

Zdroje:

11. Kubáček Z.: Matematika pre 1. ročník gymnázií 1. časť, SPN Bratislava 2009
12. Kubáček Z.: Matematika pre 1. ročník gymnázií 2. časť, SPN, Bratislava 2010
13. Hecht T. : Funkcie. Matematika pre 2.ročník gymnázií a SOŠ. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 1997
14. Hecht T. : Planimetria. Matematika pre 1.ročník gymnázií a SOŠ. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 1996
15. planetavedomosti.iedu.sk/
16. www.zborovna

2. ročník (4 hodiny týždenne, 132 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Opakovanie a prehĺbovanie	Výrazy. Lineárne rovnice.	Vedieť modelovať jednoduché vzťahy.	Dosadiť do vzorca. Zapísať jednoduché vzťahy	15

e učiva 1. ročníka.			opísané slovne pomocou premenných, konštant, rovností a nerovností.	
	Funkcie.	Rozvíjanie funkčného myslenia, chápanie priradovania ako pravidla, hľadanie vhodného modelu.	Odčítať s dostatočnou presnosťou veľkosť funkčnej hodnoty. Nájsť pre dané hodnoty nezávislých premenných hodnotu závisle premennej. Zostrojiť graf lineárnej a kvadratickej funkcie.	
	Trojuholník.	Správne klasifikovať trojuholníky a vedieť základné vlastnosti.	Poznať vlastnosti trojuholníkov. Rozhodnúť, či dva trojuholníky sú zhodné alebo podobné. Odvodiť Pytagorovu a Euklidove vety. Použiť geometriu pravouhlého trojuholníka na výpočet veľkosti jeho uhlov a strán.	
Čísla, premenná a počtové výkony s číslami. Mocniny, odmocniny. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, finančná gramotnosť</i>	Približné čísla	Rozšírenie pojmu čísla, s dôrazom na rádové hodnoty čísel a s použitím odborného jazyka aj v prípadoch konfrontácie s praxou.	Používať zjednodušené pravidlá na počítanie s približnými číslami. Vysvetliť odhad chyby.	16
	Mocniny s prirodzeným, celočíselným a racionálnym exponentom. Vety o mocninách.	Zvoliť správny spôsob výpočtu.	Riešiť jednoduché úlohy využívajúce operácie s mocninami.	
	Odmocniny. Vety o odmocninách. Úpravy výrazov s mocninami.		Definovať odmocninu a vysvetliť vzťah medzi mocninou a odmocninou. Používať pravidlá pre počítanie s mocninami a odmocninami pri úprave jednoduchých výrazov.	
Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, enviromentál na výchova</i>	Funkcie. Vlastnosti funkcií. Grafy funkcií.	Rozvíjanie funkčného myslenia, chápanie priradovania ako pravidla, hľadanie vhodného modelu.	Určiť intervaly monotónnosti, extrémny funkcie, body v ktorých funkcia nadobúda kladné alebo záporné hodnoty	56
	Mocninové funkcie.	Vedieť modelovať jednoduché vzťahy, vytvárať grafickú reprezentáciu vzťahu	Načrtnúť a porovnať grafy funkcií $y=x^n$, pre rôzne hodnoty n.	

	Goniometrické funkcie.	dvoch veličín, ilustrovať užitočnosť na príkladoch rôznych závislostí.	Načrtnúť grafy funkcií $\sin x$, $\cos x$, $\operatorname{tg} x$. Nájsť pomocou kalkulačky riešenie rovnice $f(x)=a$, kde f je niektorá z goniometrických funkcií.	
Geometria a meranie. Základné rovinné útvary a ich vlastnosti. <i>Multikultúrna výchova</i>	Štvoruholníky	Orientovanosť a rozhladenosť v oblasti preberaných rovinných útvarov.	Vysvetliť vlastnosti a myšlienku odvodenia vzorca pre obsah rovnobežníka. Zdôvodniť postup konštrukcie.	20
	N - uholníky	Rozvíjanie predstavivosti.	Vypočítať obsah rovinných útvarov rozložiteľných na základné rovinné útvary.	
	Kruh, kružnica a jej časti.	Naučiť sa analyzovať vlastnosti a vzťahy geometrických útvarov, rozvíjať matematickú argumentáciu.	Vysvetliť vlastnosti a myšlienku odvodenia vzorca pre obsah kruhu. Zdôvodniť postup konštrukcie. Rozhodnúť o vzájomnej polohe priamky a kružnice, dvoch kružníc.	
Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika. Kombinatorika. <i>Mediálna výchova</i>	Organizácia súboru obsahujúceho veľký počet dát. Systematické vyhľadávanie možností.	Získanie a rozvíjanie rôznych stratégií zisťovania počtu možností a hľadanie súvislostí a hľadanie súvislosti a rozdielov pri rôznych výberoch.	Navrhnuť v jednoduchých prípadoch organizáciu súboru obsahujúceho veľký počet dát. Používať rôzne stratégie zisťovania počtu možností.	25
	Pravidlo súčtu a súčinu.		Použiť kombinatorické pravidlo súčtu a súčinu.	
	Variácie. Permutácie. Kombinácie. Kombinačné číslo a jeho vlastnosti.	Vypisovať možností, tvoriť diagramy, zisťovať počet	Využiť vzorce pre výpočet variácií, kombinácií a permutácií.	

Názov tematického celku		Stratégia vyučovania	
		Metódy	Formy
1.	Čísla, premenná a početové výkony s číslami	Expozičná, fixačná	Klasický typ, riadený rozhovor
2.	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy	Expozičná, fixačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
3.	Geometria a meranie	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov
4.	Kombinatorika, pravdepodobnosť,	Expozičná, fixačná	Hodina s využitím IT, práca

	štatistika		v skupinách
5.	Logika, dôvodenie, dôkazy	Expozičná, brainstorming	Tvorba a prezentácia projektov

Zdroje:

1. Kubáček Z.: Matematika pre druhý ročník gymnázií prvá časť, Orbis Pictus Istropolitana, spol. s. r. o., Bratislava 2009
2. Kubáček Z.: Matematika pre druhý ročník gymnázií druhá časť, Orbis Pictus Istropolitana, spol. s. r. o., Bratislava 2010
3. Hecht T. : Funkcie. Matematika pre 2.ročník gymnázií a SOŠ. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 1997
4. Hecht T. : Planimetria. Matematika pre 1.ročník gymnázií a SOŠ. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 1996.
5. Smida J a kol.: Matematika pre 1. ročník gymnázia. SPN, Bratislava 1984
6. Smida J a kol.: Zbierka úloh z matematiky pre 1. ročník gymnázia. SPN, Bratislava 1985
7. Smida J a kol.: Zbierka úloh z matematiky pre 2. ročník gymnázia. SPN, Bratislava 1985
8. planetavedomosti.iedu.sk/
9. www.zborovna
10. [internet](#)

3. ročník (4 hodiny týždenne, 132 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Opakovanie a prehĺbovanie učiva 2. ročníka.	Mocniny, odmocniny.	Zvoliť správny spôsob výpočtu.	Používať pravidlá pre počítanie s mocninami a odmocninami pri úprave jednoduchých výrazov.	15
	Štvoruholníky, n-uholníky, kruh a kružnica.	Orientovanosť a rozhladenosť v oblasti preberaných rovinných útvarov. Rozvíjanie priestorovej predstavivosti.	Vypočítať obsah rovinných útvarov rozložiteľných na základné rovinné útvary.	
	Kombinatorika.	Získanie a rozvíjanie rôznych stratégií zisťovania počtu možností a hľadanie súvislostí a hľadanie súvislosti a rozdielov pri rôznych výberoch.	Využiť vzorce pre výpočet variácií, kombinácií a permutácií.	
Geometria a meranie. Množiny bodov daných vlastností a konštrukcie. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Os úsečky, os rovnobežiek. Talesova kružnica.	Naučiť sa analyzovať vlastnosti a vzťahy geometrických útvarov, rozvíjať matematickú argumentáciu.	Opísať, načrtnúť množiny bodov s konštantnou vzdialenosťou od bodu, priamky, kružnice.	18
	Dvojica rovnobežiek rovnako vzdialených od danej priamky.	Rozvíjať schopnosť orientácie v rovine.	Opísať, načrtnúť množiny bodov, ktoré majú rovnakú vzdialenosť od dvoch bodov, dvoch rovnobežných priamok.	

			Uskutočniť konštrukciu danú opisom.	
Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, enviromentál na výchova</i>	Funkcia jednej premennej a spôsoby jej určenia. základné vlastnosti funkcií.	Rozvíjanie funkčného myslenia, chápanie priradovania ako pravidla, hľadanie vhodného modelu. Vedieť modelovať jednoduché vzťahy, vytvárať grafickú reprezentáciu vzťahu dvoch veličín, ilustrovať užitočnosť na príkladoch rôznych závislostí.	Určiť intervaly monotónnosti, extrémny funkcie, body v ktorých funkcia nadobúda kladné alebo záporné hodnoty. Načrtnúť graf funkcie daných jednoduchých vlastností.	35
	Exponenciálna funkcia.	Vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí.	Vysvetliť exponenciálny rast na základe exponenciálnej funkcie. Rozlíšiť lineárnu a exponenciálnu závislosť a uviesť typické príklady týchto závislostí.	
	Ďalšie funkcie	Na základe grafu aj predpisu identifikovať niektoré ďalšie typy funkcií.	Riešiť jednoduché praktické úlohy vyžadujúce čítanie grafu funkcie alebo jeho tvorbu. Pracovať u daného grafu na intuitívnej úrovni s pojmom rýchlosť zmeny.	
Geometria a meranie. Znázorňovanie trojrozmerného priestoru. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Rozvíjanie priestorovej predstavivosti.	Riešiť jednoduché úlohy vyžadujúce priestorovú predstavivosť.	Načrtnúť v rovnobežnom premietaní kváder, jednoduché teleso zložené z malého počtu kvádrov, pravidelný n-boký ihlan a hranol. Nakresliť bokorys, pôdorys a nárys jednoduchých útvarov zložených z kvádrov.	32
	Vzájomná poloha priamok a rovín.	Riešiť jednoduché úlohy vyžadujúce priestorovú predstavivosť.	Opísať možnosti pre vzájomné polohy ľubovoľných dvoch lineárnych útvarov v priestore a dokumentovať ich príkladmi.	
	Rezy telies	V jednoduchých prípadoch zobraziť rez telesa rovinou. Riešiť jednoduché úlohy vyžadujúce priestorovú predstavivosť.	Vysvetliť základné princípy zostrojenia rovinného rezu kvádom. Zostrojiť rovinný rez kocky, kvádra rovinou určenou tromi bodmi ležiacimi v rovinách stien.	

Geometria a meranie. Telesá, ich objemy a povrchy. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Telesá.	Používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie.	Vypočítať povrch a objem pomocou daných vzorcov vrátane jednoduchých prípadov, keď je potrebné niektoré údaje dopočítať z ostatných údajov. Poznať súvislosti rezu guľou so súradnicovým systémom poludníkov a rovnobežiek.	10
Logika, dôvodenie, dôkazy. Dôkazy. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Priamy, nepriamy dôkaz. Dôkaz sporom a implikáciou.	Formulácia nových súvislostí, podporovanie nároku na dôkazy. Rozvoj logického myslenia, tvorba hypotéz, skúmanie ich pravdivosti, základné typy dôkazov.	Opísať základné druhy dôkazov a dokumentovať ich príkladmi. Vysvetliť súvis základných druhov dôkazov s poznatkami o pravdivosti implikácie. Aplikovať základné druhy dôkazov v jednoduchých prípadoch aj v situáciách bežného života.	10
Čísla, premenná a počtové výkony s číslami. Základné výpočtové postupy. <i>Finančná gramotnosť</i>	Jednoduché a zložené úrokovanie. Úlohy na pravidelné vkladanie a vyberanie.	Rozlíšenie každodenného spôsobu myslenia a matematického myslenia.	Riešiť jednoduché úlohy na pravidelné vkladanie alebo vyberanie súm z banky. Na konkrétnom príklade vysvetliť princíp splácania pôžičky.	12

Názov tematického celku		Stratégia vyučovania	
		Metódy	Formy
1.	Čísla, premenná a počtové výkony s číslami	Expozičná, fixačná	Klasický typ, riadený rozhovor
2.	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy	Expozičná, fixačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
3.	Geometria a meranie	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov
4.	Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika	Expozičná, fixačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
5.	Logika, dôvodenie, dôkazy	Expozičná, brainstorming	Tvorba a prezentácia projektov

Zdroje:

1. Kubáček Z.: Matematika pre druhý ročník gymnázií prvá časť, Orbis Picturs Istropolitana, spol. s. r. o., Bratislava 2009

2. Kubáček Z.: Matematika pre druhý ročník gymnázií druhá časť, Orbis Pictus Istropolitana, spol. s. r. o., Bratislava 2010
3. Kubáček Z.: Matematika pre 3. ročník gymnázia a 7.ročník gymnázia s osemročným štúdiom 1. časť, SPN – Mladé letá, s.r.o., 2012
4. Kubáček Z.: Matematika pre 3. ročník gymnázia a 7.ročník gymnázia s osemročným štúdiom 2. časť, SPN – Mladé letá, s.r.o., 2013
5. Hecht T. : Funkcie. Matematika pre 2.ročník gymnázií a SOŠ. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 1997
6. Hecht T. : Planimetria. Matematika pre 1.ročník gymnázií a SOŠ. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 1996.
7. Smida J a kol.: Matematika pre 1. ročník gymnázia. SPN, Bratislava 1984
8. Smida J a kol.: Zbierka úloh z matematiky pre 3. ročník gymnázia. SPN, Bratislava 1985
9. Smida J a kol.: Zbierka úloh z matematiky pre 2. ročník gymnázia. SPN, Bratislava 1985
10. Bušek I a kol.: Zbierka úloh z matematiky pre 3. ročník gymnázia. SPN, Bratislava 1987
11. planetavedomosti.iedu.sk/
12. www.zborovna
13. [internet](#)

4. ročník (1 hodina týždenne, 30 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Opakovanie a prehĺbovanie vedomostí. <i>Mediálna výchova</i>	Pravidlo súčtu a súčinu.	Vypisovať možnosti, tvoriť diagramy, zisťovať počet	Použiť kombinatorické pravidlo súčtu a súčinu.	3
	Variácie, permutácie, kombinácie. Kombinačné číslo a jeho vlastnosti.	Vysvetliť spôsob vyjadrenia počtu variácií, permutácií, kombinácií.	Využiť vzorce pre výpočet variácií, kombinácií a permutácií.	
Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika. Pravdepodobnosť. <i>Environmentálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj.</i>	Šanca a porovnávanie šancí.	Vedieť porovnať šance, vedieť odhad rizika, orientovať sa v bežnom živote.	Vedieť na základe porovnávania šancí zhodnotiť ich efektívnosť.	12
	Pravdepodobnosť a niektoré jej vlastnosti.	Používať základné pravdepodobnostné pojmy. Uviesť príklady pravdepodobnostných javov. Posúdiť pravdepodobnosť výhry v hre.	Riešiť úlohy zamerané na hľadanie pomeru všetkých priaznivých a všetkých možností aj pomocou jednoduchých kombinatorických úloh, doplnkovej pravdepodobnosti. V jednoduchých prípadoch porovnať dve pravdepodobnosti. Riešiť úlohy využitím geometrickej pravdepodobnosti. Uviesť príklady pravdepodobnostných javov.	
Kombinatorika, pravdepodobnosť	Štatistický súbor, rozsah súboru, štatistický znak a jeho hodnota.	Spoznať myšlienku aplikácie štatistických hodnôt v praxi.	Pre daný štatistický súbor určiť hodnoty základných	15

bnosť, štatistika. Štatistika. <i>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti, environmentálna výchova</i>			štatistických parametrov.
	Početnosť a relatívna početnosť pre jednotlivé hodnoty št. znaku-frekvenčné tabuľky.	Vysvetliť myšlienku odhadu relatívnej frekvencie skúmaného znaku.	Zostaviť frekvenčné tabuľky.
	Aritmetický priemer, modus, medián, rozptyl, smerodajná odchýlka.		Vypočítať aritmetický priemer. Zistiť v danom súbore modus, medián. Pomocou softvéru zistiť v danom súbore rozptyl, smerodajnú odchýlku.
	Grafické spracovanie dát.	Použiť vhodný softvér pri grafickom spracovaní dát.	Vytvoriť jednoduché tabuľky, grafy a spracovať v grafickom prostredí

Názov tematického celku		Stratégia vyučovania	
		Metódy	Formy
1.	Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika.	Expozičná, fixačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
2.	Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika.	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov

Zdroje:

1. Kubáček Z.: Matematika pre 3. ročník gymnázia a 7. ročník gymnázia s osemročným štúdiom 1. časť, SPN Bratislava 2012
2. Šedivý J.: Matematika pre 3. ročník gymnázia, SPN Bratislava 1986
3. Bušek I.: Zbierka úloh z matematiky pre 3. ročník gymnázia, SPN Bratislava 1987
4. planetavedomosti.iedu.sk/
5. www.zborovna

Hodnotenie a klasifikácia žiakov z *matematiky*

Písomné formy preverovania vedomostí:

V prvom ročníku sú povinné 4 písomné práce. Obsahom písomnej práce je učivo za príslušný školský štvrťrok. Úlohy majú komplexný charakter, pri ich riešení má žiak využiť známe algoritmy výpočtov, ako aj individuálny prístup k riešeniu zadanej úlohy. Jednotlivé úlohy sú ohodnotené počtom bodov, ktoré určí vyučujúci na základe obtiažnosti úlohy.

Písomným prácam vždy predchádza opakovanie.

Písomné práce sú hodnotené pomocou tabuľky percentuálnej úspešnosti:

Počet percent od:	Počet percent do:	Známka:
100	90	1
89,9	75	2
74,9	50	3
49,9	33,3	4
33	0	5

Okrem týchto predpísaných previerok učiteľ na základe zváženia a potreby zaradí nasledovné previerky:

1. Previerka po prebratí časti tematického celku (20 – 25 min)
2. Previerka po prebratí konkrétnej témy (10 – 15 min)
3. Päťminútovky – priebežne podľa potreby

Previerky do 25 minút nemusia byť vopred oznámené žiakom.

Ústne formy preverovania vedomostí

Je ďalšou formou hodnotenia žiaka. V matematike sa obvykle ústne hodnotí schopnosť žiaka riešiť konkrétnu úlohu. Poskytuje žiakovi spätnú väzbu o stave jeho vedomostí a zručností, účelom ktorej je, aby žiak vedel, v čom sú jeho slabé miesta, o čom má nesprávnu predstavu, v čom vyniká ap.

Ústna forma preverovania vedomostí sa uplatňuje aj u žiakov s poruchami učenia, ktorí majú odporúčanie od špeciálneho pedagóga hlavne v prípade keď žiak zle napíše písomnú prácu alebo nestihne v limite vypracovať celú písomnú prácu.

Čiastkové hodnotenie

Žiak môže získať tzv malé jednotky za nadštandardnú aktivitu na hodine, ktorá súvisí s vyučovacím procesom, napríklad:

- tvorivé nápady, inovatívne, neštandardné postupy riešenia úloh
- objavovanie nových súvislostí
- riešenie úloh nad rámec povinných úloh
- za nadštandardný výkon na vyučovacej hodine
- za vynikajúce vypracovanie domácej úlohy
- za riešenie nepovinnnej úlohy podľa dohody s vyučujúcim
- zapojenie sa do mat. súťaže (MO, KLOKAN, PYTAGORIÁDA, LOMIHLAV, MAMUT)
- úspešný riešiteľ matematickej súťaže v školskom, prípadne vyššom kole

Za tri malé jednotky sa udelí jedna veľká 1 - výborný.

Učebné osnovy pre predmet

INFORMATIKA

Charakteristika predmetu :

Poslaním výučby informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t. j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo výučbe iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy. Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život občanov v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Ciele:

Žiaci

- pracujú v prostredí bežných aplikačných programov, efektívne vyhľadávajú informácie uložené na pamäťových médiách, alebo na sieti,
- komunikujú cez sieť,
- rozvíjajú svoje schopnosti kooperácie a komunikácie,
- nadobúdajú schopnosti potrebné pre výskumnú prácu,
- rozvíjajú svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, sebakritickosť a snažia sa o sebazvdelávanie,
- rešpektujú intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov i aplikácií.

Vzdelávací obsah informatiky je rozdelený na päť tematických okruhov: **Reprezentácie a nástroje, Komunikácia a spolupráca, Algoritmické riešenie problémov, Softvér a hardvér, Informačná spoločnosť**

Ciele v jednotlivých okruhoch:

Reprezentácie a nástroje

- vedieť základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- vedieť vytvárať jednoduché tabuľky a grafy,
- získať zručnosti kreslenia v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
- porozumieť nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
- prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií pochopiť využitie IKT v iných predmetoch,
- pomocou IKT dokázať realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Komunikácia a spolupráca

- naučiť sa pracovať s elektronickou poštou,
- pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
- získať základné vedomosti o priamej komunikácii prostredníctvom IKT (rozhovory, okamžité správy),
- poznať niektoré základné postupy pri využívaní internetu v informačnej spoločnosti (cestovný poriadok, mapy, internetový obchod),
- uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Algoritmické riešenie problémov

- pochopiť špecifiká riešenia problémov pomocou IKT
- získať základy algoritmického myslenia

- byť schopný uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT

Softvér a hardvér

- pochopiť logický princíp fungovania IKT
- získať základné poznatky o pojmoch softvér, hardvér, počítač a periférie
- spoznať a uvedomiť si limity súčasného technického vybavenia
- zvládnuť obsluhu počítača a jeho prídavných zariadení
- oboznámiť sa s pojmom operačný systém, rozumieť jeho úlohu

Informačná spoločnosť

- oboznámiť sa s využitím IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti
- pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám
- viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií
- podporovať záujem o účasť v komunitách a sieťach na kultúrne, sociálne a/alebo profesionálne účely

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

Informatické vzdelávanie na 8 ročnom gymnáziu buduje základy informatiky ako vednej disciplíny.

V jednotlivých okruhoch nadobudnú žiaci nasledujúce kompetencie:

Reprezentácie a nástroje

- Vysvetliť význam pojmov údaj, informácia, znalosť, digitalizácia, kódovanie, šifrovanie, komprimácia.
- Demonštrovať použitie rôznych číselných sústav.
- Poznať druhy aplikácií na spracovanie informácií (podľa typu informácie) a charakterizovať ich typických predstaviteľov.
- Vybrať vhodnú aplikáciu v závislosti od typu informácie, vedieť zdôvodniť výber.
- Efektívne používať nástroje aplikácií na spracovanie informácií (podľa typu informácie).
- Poznať a dodržiavať základné pravidlá (formálne, estetické) a odporúčania spracovania rôznych typov informácií.
- Spracovať informácie tak, aby sa neznížila ich informačná hodnota a informácie boli prístupné, použiteľné a jasné.
- Poznať vlastnosti (výhody, nevýhody) bežných formátov dokumentov v závislosti od typu informácie.
- Demonštrovať možnosti prenosu častí rôznych typov dokumentov medzi rôznymi aplikáciami.
- Poznať princípy kódovania rôznych typov informácie.
- Vysvetliť princíp digitalizácie v závislosti od typu informácie.
- Poznať princíp komprimácie dát, používať komprimačný program.
- Použiť jednoduché šifry.
- Poznať výhody a možnosti e-vzdelávania a dištančného vzdelávania. Poznať možnosti využitia IKT v iných predmetoch.

Softvér a hardvér

- Vymenovať jednotlivé časti počítača von Neumannovského typu, poznať ich využitie a význam.
- Poznať približné kapacity jednotlivých druhov pamätí a obmedzenia ich použitia.
- Vymenovať a charakterizovať základné prídavné zariadenia.
- Charakterizovať používaný operačný systém.
- Demonštrovať získavanie informácií o systéme, zariadeniach, priečinkoch a súboroch.
- Vysvetliť činnosti operačného systému pri práci so súbormi a priečinkami.

Komunikácia a spolupráca

- Poznať princípy fungovania internetu (klient-server) a niektoré jeho služby.
- Poznať možnosti Web2.
- Demonštrovať princípy e-pošty na konkrétnom klientovi.
- Demonštrovať princípy jednej zo služieb rozhovoru (Yahoo, ICQ, Skype, ...).
- Využívať služby webu na získavanie informácií.
- Poznať rôzne spôsoby vyhľadávania informácie (index, katalóg)
- Vytvoriť webovú prezentáciu využitím služieb internetu.
- Poznať a dodržiavať pravidlá Netikety.
- Poznať spôsoby ochrany počítača zapojeného v sieti a osoby na ňom pracujúcej.
- Poznať internetové nástroje/služby e-spoločnosti.

Algoritmické riešenie problémov

- Analyzovať problém, navrhnuť algoritmus riešenia problému, zapísať algoritmus v zrozumiteľnej formálnej podobe, overiť správnosť algoritmu.
- Riešiť problémy pomocou algoritmov, vedieť ich zapísať do programovacieho jazyka, hľadať a opravovať chyby.
- Rozumieť hotovému programom, určiť vlastnosti vstupov, výstupov a vzťahy medzi nimi, vedieť ich testovať a modifikovať.
- Riešiť úlohy pomocou príkazov s rôznymi obmedzeniami použitia príkazov, premenných, typov a operácií.
- Pracovať s textovým súborom.
- Používať a definovať procedúry a funkcie bez parametrov aj s parametrami. Správne používať lokálne a globálne premenné.
- Rozpoznať a odstrániť syntaktické chyby, opraviť chyby vzniknuté počas behu programu, identifikovať miesta programu, na ktorých môže dôjsť k chybám počas behu programu.
- Dodržiavať zásady čitateľného zápisu algoritmu.

Informačná spoločnosť

- Poznať súčasné trendy IKT, ich limity a riziká.
- Špecifikovať základné znaky informačnej spoločnosti, vymedziť kladné a záporné stránky informačnej spoločnosti.
- Charakterizovať jednotlivé typy softvéru z hľadiska právnej ochrany (freeware, shareware, ...) a rozumieť, ako sa dajú používať.
- Chápať potrebu právnej ochrany programov.
- Vysvetliť pojmy „licencia na používanie softvéru“, „autorské práva tvorcov softvéru“, multilicencia.
- Vymenovať jednotlivé typy softvérového pirátstva.
- Charakterizovať činnosť počítačových vírusov, vysvetliť škody, ktoré môže spôsobiť a princíp práce antivírusových programov.
- Poznať kultúrne, sociálne a zdravotné aspekty používania počítačov a služieb internetu.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Disponibilné hodiny

Rámcový učebný plán pre gymnáziá s osemročným štúdiom s vyučovacím jazykom slovenským predpisuje aby žiaci absolvovali počas celého štúdia 6 hodín informatiky. V školskom vzdelávacom programe Gymnázium A. H. Škultétyho pridáva na

vyučovanie povinnej informatiky 1 disponibilnú hodinu. Disponibilná hodina bola pridaná v 1. ročníku. Rozdelenie hodín informatiky podľa ročníkov:

1. ročník	2
2. ročník	1
3. ročník	1

Disponibilná hodina je určená na hlbšie osvojenie si zručností, v témach okruhov Reprezentácie a nástroje, Komunikácia a spolupráca a Algoritmické riešenie problémov.

V druhom a treťom ročníku majú žiaci možnosť vybrať si ako voliteľný predmet po dve hodiny predmetu Spracovanie informácií. Obsah predmetu má rozšíriť vedomosti a zručnosti žiakov z povinného predmetu informatika v predchádzajúcich ročníkoch a aplikovať ich pri tvorbe a spracovaní projektu. Je vhodný aj pre žiakov, ktorí nemajú k informatike hlbší vzťah a nebudú sa jej v štúdiu ďalej venovať.

Vo štvrtom ročníku si môžu žiaci vybrať dva voliteľné predmety – Cvičenia z informatiky a Seminár z informatiky. Predmety si volia študenti, ktorí budú maturovať z informatiky. Ich obsahom sú témy, ktoré sú obsahom cieľových požiadaviek na ukončovanie štúdia v predmete Informatika a nie sú obsahom štandardov pre predmet Informatika.

Kompetencie: Výchové a vzdelávacie stratégie

Vo vyučovacom predmete Informatika využívame pre utváranie a rozvíjanie jednotlivých kľúčových kompetencií nasledovné výchovné a vzdelávacie stratégie z pohľadu žiaka:

kompetencie k celoživotnému učeniu sa

- uvedomiť si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie
- a osobného rozvoja
- kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,

sociálne komunikačné kompetencie

- využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu
- prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používať odborný jazyk
- chápať význam a uplatňovať formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú
- základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti

kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- efektívne využívať informačno-komunikačné technológie pri svojom vzdelávaní, tvorivých aktivitách, projektovom vyučovaní, vyjadrovaní svojich myšlienok a postojov a riešení problémov reálneho života,
- nadobudnúť schopnosť prostredníctvom internetu a IKT získavať a spracovávať informácie v textovej aj grafickej podobe,
- vedieť algoritmicky myslieť a využívať tieto schopnosti v reálnom živote,
- uvedomovať si rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- rozumieť príležitostiam a možným rizikám, ktoré sú spojené s využívaním internetu a informačno-komunikačných technológií

kompetencie riešiť problémy

- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri práci s IKT,

- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- posudzovať riešenie daného algoritmického problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- korigovať nesprávne riešenia problému,

Vyučovanie informatiky sa uskutočňuje v počítačovej učebni formou cvičení, trieda sa delí na skupiny podľa príslušných predpisov o bezpečnosti práce.

Pri delbe na skupiny sa prihliada na záujem a predchádzajúce vedomosti a zručnosti žiakov.

Na precvičenie získaných poznatkov a získanie potrebnej zručnosti poslúžia aktivity s využitím súťaživosti a spolupráce. Na záver preberanej témy má nasledovať zhrnutie (čo sme sa naučili, prípadne odkazy na ďalšie zdroje).

Dôraz vyučovania je na samostatnej, aktívnej a tvorivej práci žiakov prostredníctvom riešenia zadaní, ktorých scenár vychádza z praktických úloh, ktoré je potrebné riešiť v reálnom živote.

Vyučovanie treba organizovať do tém a projektov, v ktorých sa bude premietiť logická vzájomná prepojenosť oblastí učiva.

Každý žiak by mal mať príležitosť pracovať na vybranej téme individuálne. Je však potrebné, aby sa dala príležitosť pracovať aspoň na jednej téme alebo projekte počas roka spoločne dvom, trom, resp. skupinám žiakov.

Vo vyučovaní informatiky využívame nasledovné stratégie vyučovania:

1. ročník

Tematický celok	Téma	Stratégia vyučovania
Reprezentácie a nástroje	informácie	práca s textom, rozhovor, diskusia, získavanie zručností – praktické cvičenie
Komunikácia a spolupráca	vyhľadávanie na webe	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) získavanie zručností – praktické cvičenie
	práca s nástrojmi na komunikáciu	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
Informačná spoločnosť	bezpečnosť a riziká	výkladovo-ilustratívna metóda, deduktívna metóda
Softvér a hardvér	počítač a prídavné zariadenia	výkladovo-problémová metóda, samostatná práca s pracovným listom
	práca v operačnom systéme	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	práca so súbormi a priečkami	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	práca v počítačovej sieti a na internete	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači

	práca proti vírusom a špehovaniu	práca s textom, rozhovor, diskusia, získavanie zručností – praktické cvičenie
Reprezentácie a nástroje	práca s grafikou	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	práca s textom	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	práca s prezentáciami	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači, projektové vyučovanie

2. ročník

Tematický celok	Téma	Stratégia vyučovania
Reprezentácie a nástroje	práca s tabuľkami	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) získavanie zručností – praktické cvičenie
	štruktúry	Výklad, riadený rozhovor, diskusia, problémové vyučovanie
Algoritmické riešenie problémov	analýza problému	Výklad, riadený rozhovor, diskusia, problémové vyučovanie
	jazyk na zápis riešenia	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	pomocou postupnosti príkazov	výkladovo-problémová metóda, samostatná práca s pracovným listom
	pomocou nástrojov na interakciu	výkladovo-problémová metóda, samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	pomocou premenných	výkladovo-problémová metóda, samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	pomocou vetvenia	výkladovo-problémová metóda, samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	pomocou cyklov	výkladovo-problémová metóda, samostatná práca- praktické cvičenie na počítači

3. ročník

Tematický celok	Téma	Stratégia vyučovania
Algoritmické riešenie problémov	interpretácia zápisu riešenia	výklad, riadený rozhovor, diskusia, problémové vyučovanie, samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	hľadanie a opravovanie chýb	výklad, riadený rozhovor, diskusia, problémové vyučovanie, samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
Komunikácia a spolupráca	práca s nástrojmi na spoluprácu a zdieľanie informácií	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) získavanie zručností – praktické cvičenie
	prezentovanie informácií prostredníctvom webovej stránky	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači, projektové vyučovanie
Reprezentácie a nástroje	práca s multimédiami	výkladovo-ilustratívna metóda, deduktívna metóda, projektové vyučovanie
Informačná spoločnosť	legálnosť používania	výkladovo-problémová metóda, samostatná práca s pracovným listom
	digitálne technológie v spoločnosti	výkladovo-problémová metóda, samostatná práca s pracovným listom

Priebežne:

E-learning, dištančné vzdelávanie, vzdelávania využitím IKT

1. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Reprezentácie a nástroje	• informácie	• Pojmy: bit, bajt, kilobajt, megabajt, dvojková sústava, digitalizácia Vlastnosti a vzťahy: vzťahy medzi jednotlivými typmi informácií (grafika, text, čísla, zvuk), text a hypertext (napr. na internete, v encyklopédii, ...), formátovaný a neformátovaný text, vplyv reprezentácie na pamäť, stratová a bezstratová kompresia • Procesy: prevod čísel do postupnosti bitov (dvojkovej sústavy) a späť, kódovanie textovej, zvukovej a obrazovej informácie	Žiak vie/dokáže • posudzovať vlastnosti informácií rôznych typov, • posudzovať rôzne reprezentácie pri spracovaní informácií, • zakódovať informáciu do konkrétnej digitálnej reprezentácie, • dekódovať informáciu z konkrétnej digitálnej reprezentácie, • hodnotiť rozdiely medzi digitalizovanými a pôvodnými údajmi, • voliť vhodné nástroje na riešenie problému, na získanie a spracovanie informácií rôznych typov a na komunikovanie,	4

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Komunikácia a spolupráca	vyhľadávanie na webe	Procesy: práca s informačnými systémami, prekladanie textov, vyhľadávanie miest a trás na mape f	Žiak vie/dokáže - vyhľadávať a získavať informácie rôznych typov prostredníctvom zložených výrazov, - vyhľadávať a získavať informácie rôznych typov (napr. textové preklady, prevody jednotiek, kurzy, mapy, trasy), - hodnotiť vyhľadávanie (napr. správnosť a kvalitu vyhľadaných informácií, ako rýchlo boli nájdené, ...).	2
	práca s nástrojmi na komunikáciu	- Vlastnosti a vzťahy: interaktívna a neinteraktívna komunikácia - Procesy: komunikácia s jedným aj viacerými účastníkmi Prierezová téma: Multikultúrna výchova	Žiak vie/dokáže - komunikovať pomocou nástrojov na interaktívnu a neinteraktívnu komunikáciu, - porovnávať klady i zápory interaktívnej a neinteraktívnej komunikácie, - voliť najvhodnejší nástroj na komunikáciu pre danú situáciu, - dodržiavať pravidlá netikety a elektronickej komunikácie	10

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Informačná spoločnosť	• bezpečnosť a riziká	• Procesy: šírenie počítačových vírusov a spamov, bezpečné a etické správanie sa na internete, činnosť hekerov, nezverejňovanie vlastných údajov na internete	Žiak vie/dokáže • posudzovať riziká práce na počítači so škodlivým softvérom, • aplikovať pravidlá pre zabezpečenie prístupu do e-mailu, do komunity, do počítača a proti neoprávnenému použitiu, • zabezpečiť svoje údaje a komunikáciu proti zneužitiu, • hodnotiť dôveryhodnosť informácií na webe, • rozpoznať počítačovú kriminalitu, • rozlíšiť nelegálny obsah.	2

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Softvér a hardvér	počítač a prídavné zariadenia	- Pojmy: kapacita - Vlastnosti a vzťahy: procesor a pamäť, vstupné a výstupné zariadenia a pamäťové zariadenia, hardvér a softvér - Procesy: odhadovanie množstva zaznamenaných údajov podľa daných parametrov	Žiak vie/dokáže - realizovať akcie so špecifickým hardvérom (tlačiareň, robotická stavebnica, a pod.), - využívať parametre a princípy fungovania počítača, zariadení a sietí na efektívne riešenie úloh, - hodnotiť parametre a princíp fungovania počítača, zariadení a sietí na efektívne riešenie úloh, - prenášať údaje medzi rôznymi zariadeniami.	4
	práca v operačnom systéme	- Pojmy: aplikácia - Vlastnosti a vzťahy: operačný systém ako softvér, operačný systém a správa prostriedkov (procesor, pamäť, ...) a poskytovanie služieb (pre aplikácie, ...), aplikácia ako softvér	Žiak vie/dokáže - spravovať aplikácie (napr. inštalovať, odinštalovať softvér, do- plnky, zistiť parametre bežiacej aplikácie/procesor v, zastaviť ich, ...), - používať nástroje na prispôbenie si (pracovného) prostredia v počítači a správanie sa počítača, - skúmať nové možnosti operačného systému.	2
Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Softvér a hardvér	práca so súborami a priečkami	Vlastnosti a vzťahy: súbor ako štruktúra údajov rôznych typov,	Žiak vie/dokáže organizovať súbory a	2

		vzťah veľkosti súboru a uloženej informácie/zvolenej reprezentácie (napr. vplyv zvolenej kompresie)	priečinky, • posudzovať vlastnosti súborov rôznych typov, • pracovať so súborovým manažérom a získavať informácie o súboroch, priečinkoch a pamäťových zariadeniach.	
	• práca v počítačovej sieti a na internete	• Pojmy: prenosová rýchlosť • Procesy: odhadovanie množstva prenesených údajov podľa daných parametrov	Žiak vie/dokáže • získavať údaje zo sieťových zariadení (napr. skener, úložisko súborov, a pod.), • sprístupňovať zariadenia iným ľuďom (napr. tlačiareň, sieťové pripojenie).	4
Reprezentácie a nástroje	• práca s grafikou	• Pojmy: rastrová a vektorová grafika • Vlastnosti a vzťahy: vektorový obrázok ako zoskupenie objektov • Procesy: tvarovanie, transformácia a usporiadanie objektov Prierezová téma: Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Žiak vie/dokáže • kombinovať rastrové, vektorové obrázky a texty, • vytvárať grafické produkty pri realizácii svojich projektov, • navrhovať a hodnotiť postupnosť grafických operácií	10

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Reprezentácie a nástroje	práca s textom	- Vlastnosti a vzťahy: štýl ako nástroj na formátovanie textu - Procesy: revidovanie dokumentov (komentovanie, sledovanie zmien), úprava štýlov, príprava dokumentu na publikovanie Prierezová téma: Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Žiak vie/dokáže - kombinovať texty a iné objekty (grafiku, tabuľky,...), - využívať nástroje na prácu s textom pri realizácii svojich projektov, - navrhovať a hodnotiť postupnosť operácií pri práci s textom.	16
Reprezentácie a nástroje	práca s prezentáciami	Procesy: nastavovanie efektov, reagovanie na udalosti Prierezová téma: Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Žiak vie/dokáže - používať nástroje na tvorbu a úpravu prezentácií pri prezentovaní svojich projektov, - posudzovať výhody a nevýhody rôznych nástrojov na tvorbu prezentácií, - navrhovať a hodnotiť postupnosť operácií pri práci s prezentáciami	8
Softvér a hardvér	práca proti vírusom a špehovaniu	Vlastnosti a vzťahy: vírus ako škodlivý softvér, špehovanie ako nepovolená aktivita softvéru alebo webových stránok, antivírus ako softvér na zisťovanie a odstraňovanie škodlivého softvéru a blokovanie škodlivých činností, obmedzenia antivírusových programov (antivírus je tiež iba program, a nemusí odhaliť najnovší nebezpečný softvér)	Žiak vie/dokáže využívať nástroje na odhaľovanie a odstraňovanie škodlivého softvéru	2

2. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín

Reprezentácie a nástroje	práca s tabuľkami	- Pojmy: tabuľka, vzorec, podmienka, funkcia - Vlastnosti a vzťahy: vzorce ako vzťah viacerých buniek, graf ako vizualizácia a prezentácia údajov - Procesy: vloženie funkcie (suma, priemer), vyhodnotenie výrazu, vloženie grafu Prierezová téma: Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Žiak vie/dokáže - využívať tabuľkový editor pri riešení problémov, - zostavovať výrazy s operáciami, podmienkami a funkciami, - prezentovať údaje z tabuliek (napr. pomocou grafu), - interpretovať súvislosti (t. j. údaje a výrazy) v tabuľkách, - hľadať, odhaľovať a opravovať chyby pri práci s tabuľkami a výpočtami.	14
	štruktúry	Pojmy: postupnosť, tabuľka (frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka), strom (napr. priečinky a podpriečinky, nadriadený – podriadený, strom rozhodnutí, stratégií, turnajov, rodokmeň), graf (mapa, kto sa komu dovoľá)	Žiak vie/dokáže - organizovať informácie do štruktúr – vytvárať a manipulovať so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a vzťahy (tabuľky, grafy, postupnosti obrázkov, čísel), - orientovať sa, vyhľadávať a získavať informácie zo štruktúry podľa stanovených kritérií, - voliť vhodnú štruktúru pre reprezentáciu informácie a zdôvodňovať ju (napr. kedy voliť čísla, alebo kedy meno a priezvisko evidovať v dvoch samostatných stĺpcoch v tabuľke, ...), - posudzovať vlastnosti operácií s rôznymi štruktúrami (napr. možnosť mazania, vkladania, vyhľadávania, ...), - interpretovať údaje zo štruktúr – odvodzovať	2

Algoritmické riešenie problémov

			vzťahy zo zadaných údajov v štruktúre, prerozprávať informácie uložené v štruktúre vlastnými slovami.	
	analýza problému	- Vlastnosti a vzťahy: zadaný problém – vstup – výstup - Procesy: rozdelenie problému na menšie časti, syntéza riešenia z riešení menších častí, identifikovanie opakujúcich sa vzorov, identifikovanie miest pre rozhodovanie sa (vetvenie a opakovanie), identifikovanie všeobecných vzťahov medzi informáciami	Žiak vie/dokáže - identifikovať vstupné informácie zo zadania úlohy, - popisovať očakávané výstupy, výsledky, akcie, - identifikovať problém, ktorý sa bude riešiť algoritmicky, - formulovať a neformálne (prirodzeným jazykom) vyjadriť ideu riešenia, - uvažovať o vlastnostiach vykonávateľa (napr. korytnačka, grafické pero, robot, a pod.), - plánovať riešenie úlohy ako postupnosť príkazov vetvenia a opakovania.	2
	jazyk na zápis riešenia	- Pojem: program, programovací jazyk - Vlastnosti a vzťahy: zápis algoritmu a vykonanie programu, vstup – vykonanie programu – výstup/akcia - Procesy: zostavenie programu, identifikovanie, hľadanie, opravovanie chýb	Žiak vie/dokáže - používať jazyk na zápis algoritmického riešenia problému (používať konštrukcie jazyka, aplikovať pravidlá jazyka), - používať matematické výrazy pri vyjadrovaní vzťahov a podmienok, - rozpoznávať a odstraňovať chyby v zápise, - vytvárať zápisy a interpretovať zápisy podľa nových stanovených pravidiel (syntaxe) pre zápis algoritmov	2
	pomocou postupnosti	Pojmy: príkaz,	Žiak vie/dokáže	2

	príkazov	parameter príkazu, postupnosť príkazov • Vlastnosti a vzťahy: ako súvisia príkazy a výsledok realizácie programu • Procesy: zostavenie a úprava príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov, úprava sekvencie príkazov (pridanie, odstránenie príkazu, zmena poradia príkazov)	• riešiť problém skladaním príkazov do postupnosti, • aplikovať pravidlá, konštrukcie jazyka pre zostavenie postupnosti príkazov.	
	• pomocou nástrojov na interakciu	• Vlastnosti a vzťahy: prostriedky jazyka pre získanie vstupu, spracovanie vstupu a zobrazenie výstupu • Procesy: čakanie na neznámy vstup – vykonanie akcie – výstup, následný efekt	Žiak vie/dokáže • rozpoznávať situácie, kedy treba získať vstup, • identifikovať vlastnosti vstupnej informácie (obmedzenia, rozsah, formát), • rozpoznávať situácie, kedy treba zobraziť výstup, realizovať akciu, • zapisovať algoritmus, ktorý reaguje na vstup, • vytvárať hypotézu, ako neznámy algoritmus spracováva zadaný vstup, ak sú dané páry vstup–výstup/akcia.	1
	• pomocou premenných	• Pojmy: premenná, meno (pomenovanie) premennej, hodnota premennej, operácia (+, -, *, /) • Vlastnosti a vzťahy: pravidlá jazyka pre použitie premennej, meno premennej – hodnota premennej • Procesy: nastavenie hodnoty (priradenie), zistenie hodnoty (použitie premennej), zmena hodnoty premennej, vyhodnocovanie výrazu s premennými, číslami a operáciami	Žiak vie/dokáže • identifikovať zo zadania úlohy, ktoré údaje musia byť zapamätané, resp. sa menia (a teda vyžadujú použitie premenných), • riešiť problémy, v ktorých si treba zapamätať a neskôr použiť zapamätané hodnoty vo výrazoch, • zovšeobecniť riešenie tak, aby fungovalo nielen s konštantami	1
	• pomocou vetvenia	• Pojmy: vetvenie,	Žiak vie/dokáže	4

		podmienka • Vlastnosti a vzťahy: pravda/nepravda – splnená/nespĺnená podmienka • Procesy: zostavovanie a upravovanie vetvenia, vytvorenie podmienky a vyhodnotenie podmienky s negáciami a logickými spojkami (a, alebo)	• rozpoznávať situácie a podmienky, kedy treba použiť vetvenie, • rozpoznávať, aká časť algoritmu sa má vykonať pred, v rámci a po skončení vetvenia, • riešiť problémy, ktoré vyžadujú vetvenie so zloženými podmienkami (s logickými spojkami), • riešiť problémy, v ktorých sa kombinujú cykly a vetvenia.	
	• pomocou cyklov	• Pojmy: opakovanie, počet opakovaní, podmienka vykonávania cyklu, telo cyklu • Vlastnosti a vzťahy: ako súvisí počet opakovaní s výsledkom, čo platí po skončení cyklu • Procesy: vyhodnotenie hraníc/podmienky cyklu, vykonávanie cyklu	Žiak vie/dokáže • rozpoznávať opakujúce sa vzory, • rozpoznávať, aká časť algoritmu sa má vykonať pred, počas aj po skončení cyklu, • riešiť problémy, v ktorých treba výsledok získať akumulovaním čiastkových výsledkov v rámci cyklu, • riešiť problémy, ktoré vyžadujú neznámy počet opakovaní, • riešiť problémy, v ktorých sa kombinujú cykly a vetvenia, • stanoviť hranice a podmienky vykonávania cyklov.	5

3. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Algoritmické riešenie problémov	interpretácia zápisu riešenia	- Vlastnosti a vzťahy: jazyk - vykonanie programu - Procesy: krokovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe	Žiak vie/dokáže - krokovat' riešenie, simulujú činnosť vykonávateľa s postupnosťou príkazov, s výrazmi a premennými, s vetvením a s cyklami, - vyjadriť ideu daného návodu (objavovať a vlastnými slovami popisovať ideu zapísaného riešenia – ako program funguje, čo zápis realizuje pre rôzne vstupy), - upraviť riešenie úlohy vzhľadom na rôzne dané obmedzenia, - doplňat', dokončujú, modifikujú rozpracované riešenie, - hľadať vzťah medzi vstupom, algoritmom a výsledkom, - uvažovať o rôznych riešeniach, navrhovať vylepšenie.	3
Algoritmické riešenie problémov	hľadanie a opravovanie chýb	Vlastnosti a vzťahy: chyba v postupnosti príkazov (zlý príkaz, chýbajúci príkaz, vymenený príkaz alebo príkaz navyše), chyba vo výrazoch s premennými, chyba v algoritmoch s cyklami a s vetvením, chyba pri realizácii (logická chyba), chyba v zápise (syntaktická	Žiak vie/dokáže - rozpoznávať, kedy program pracuje nesprávne, - hľadať chybu vo vlastnom, nesprávne pracujúcom programe a opraviť ju, - zistiť, pre aké vstupy, v ktorých prípadoch, situáciách program zle pracuje,	3

		chyba) • Procesy: rozpoznanie chyby, hľadanie chyby	• uvádzať kontra príklad, kedy niečo neplatí, nefunguje, • posudzovať a overovať správnosť riešenia (svojho aj cudzieho), • rozlišovať chybu pri realizácii od chyby v zápise.	
Komunikácia a spolupráca	• práca s nástrojmi na spoluprácu a zdieľanie informácií	• Procesy: zdieľanie priečinkov a súborov na webe, paralelná práca s textom, obrazom, tabuľkami a prezentáciami	Žiak vie/dokáže • používať nástroje na zdieľanie a publikovanie informácií, • vytvárať a upravovať zdieľané produkty pomocou nástrojov na spoluprácu, • využívať nástroje na spoluprácu pri riešení problémov	1
Komunikácia a spolupráca	• prezentovanie informácií prostredníctvom webovej stránky	• Vlastnosti a vzťahy: webová stránka ako miesto na prezentáciu a komunikáciu • Procesy: úprava a formátovanie textu, obrázka, tabuľky, vkladanie odkazu (na vlastnú podstránku, inú stránku), zverejnenie stránky Prierezová téma: • Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Žiak vie/dokáže • používať konkrétne nástroje na vytvorenie webovej stránky s požadovaným obsahom a formátom (napr. výsledky práce žiaka), • realizovať postup pre sprístupnenie/publikovanie stránky na webe.	16
Reprezentácie a nástroje	• práca s multimédiami	• Vlastnosti a vzťahy: vplyv časovej osi na výsledný produkt • Procesy: manipulovanie s objektmi na časovej osi	Žiak vie/dokáže • používať multimediálne nástroje pri realizácii svojich projektov, • posudzovať výhody a nevýhody rôznych nástrojov na manipuláciu s multimédiami, • navrhovať a hodnotia postupnosť	8

			operácií pri práci s multimédiami.	
Informačná spoločnosť	legálnosť používania	- Pojmy: autorské práva, licencia - Procesy: získavanie a používanie softvéru v súlade s licenciami	Žiak vie/dokáže - rozlišovať softvér s otvoreným zdrojovým kódom, - rozlišovať softvér šírený zadarmo a softvér, za ktorý sa platí, - dodržiavať autorské práva (vzťahujúce sa aj na softvér), - diskutovať o právnych dôsledkoch neoprávneného správania sa.	1
Informačná spoločnosť	digitálne technológie v spoločnosti	Pojmy: digitálne technológie, limity a riziká digitálnych technológií	Žiak vie/dokáže - diskutovať o profesiách, ktoré súvisia s rozvojom digitálnych technológií, - diskutovať o využití digitálnych technológií pri zjednodušení života hendikepovaných, - hodnotiť súčasné trendy digitálnych technológií a ich vplyv na spoločnosť (limity a riziká) a odhadujú ich ďalší vývoj, - hodnotiť rozvoj digitálnych technológií a ich vplyv na svoje učenie sa.	1

Zdroje :

1. Pracovné listy pre ZŠ
2. Tvorivá informatika. Prvý zošit z programovania
3. Tvorivá informatika. Prvý zošit s internetom
4. Tvorivá informatika. Prvý zošit s obrázkami + CD
6. Tvorivá informatika. Prvý zošit o práci s textom + CD
7. Informatika okolo nás

8. Tvorivá informatika. Prvý zošit o práci s číslami + CD
9. Informatika pre SŠ. Práca s tabuľkami
10. Informatika pre SŠ. Programovanie v Delphi

Hodnotenie:

Bodový spôsob hodnotenia s percentuálnym záverom, prepočítavaný na známku.

UMENIE A KULTÚRA

Charakteristika predmetu:

Predmet **umenie a kultúra** integrálne spája percepciu globálnych javov života s hlavnými umeleckými druhmi, svetom kultúry, životným štýlom. Rozvíja tvorivé myslenie zručnosti a návyky žiakov, formuje ich vlastné názory a hodnotové postoje.

Koncepcia predmetu predpokladá uplatňovanie zážitkových metód edukácie, kreatívne chápanie umenia, mimoumeleckého estetického a širšej kultúrnej aktivity človeka. Prostredníctvom zážitkových a skúsenostných metód vyučovania (projekčné metódy, dramatická výchova, priama skúsenosť atď.) sa snaží motivovať žiakov, rozvíjať a kultivovať ich osobnosť. Zámer aktívnej formy vnímania umeleckého diela smeruje k praktickej činnosti spojenej s poznávaním vyjadrovacích prostriedkov, reči umenia. Spoločné témy, námety, procesy, analógie a špecifiká vo vyjadrovacích prostriedkoch ... budú obsahom interpretácie rôznych druhov umení ako realizácia polyestetického výchovy.

Poznanie estetických pojmov a estetických názorov v paralele dejín umenia a kultúry bude záverečnou syntézou vedomostí a zručností maturanta gymnázia.

Organizačné vymedzenie:

Vyučovací predmet Umenie a kultúra je zaradený do vyučovania v štvorročnom gymnáziu s dotáciou po jednej hodine v 1. a 2. ročníku.

Ciele:

Hlavným cieľom predmetu Umenie a kultúra je teda rozvoj socio-afektívnych schopností žiaka, jeho postojov, hodnotových orientácií a kritického vnímania kultúry. Predmet sa orientuje aj na rozvoj psycho-motorických schopností žiaka, na jeho samostatné tvorivé vyjadrovanie obsahov psychiky, ako aj na rozvoj kognitívnych schopností žiaka v poznávaní kultúry súčasnosti a minulosti.

Čiastkovými cieľmi učebného predmetu sú:

- rozvoj žiakovej kultúrnej identity,
  - rozvoj kultúrno-historického povedomia,
  - rozvoj schopnosti porozumieť iným kultúram,
  - rozvoj schopnosti rešpektovať a tolerovať hodnoty iných ľudí a kultúr,
  - rozvoj schopnosti vnímať rôzne vyjadrovacie prostriedky, médiá a tendencie, ktoré v kultúre a v umeniach existujú,
  - rozvoj schopnosti vyjadrovať sa na úrovni doby a na úrovni svojich optimálnych schopností s pomocou nástrojov, ktoré žiakovi kultúra ponúka,
  - rozvoj kultivovanej vizuálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti,
  - rozvoj schopnosti kreatívneho vyjadrovania myšlienok, skúseností a emócií).
- prostredníctvom rôznych médií, vrátane hudobných umení, scénických umení, písaného a hovoreného slova, architektúry, výtvarných prostriedkov a elektronických médií. (hudobných, výtvarných, dramatických umení, multimédií, literatúry a hovoreného slova, dizajnu a architektúry).

Predmet podporuje aj zodpovedné a samostatné postoje k súčasnej kultúrnej ponuke, k móde a k subkultúram, k tradičným hodnotám vlastnej kultúry, podnecuje kritické myslenie vo vzťahu k mediálnej ponuke a k iným súčasným kultúrnym procesom. Rozvíjajú sa tu žiakove interkultúrne kompetencie pre komunikáciu a spoluprácu s príslušníkmi iných kultúr.

Predmet rozvíja vo viacerých témach tak osobnostné kompetencie, ako aj kognitívne kompetencie, komunikačné kompetencie a občianske kompetencie. Pretože žiak je komplexnou osobnosťou a nie je možné rozvíjať jeho kompetencie izolovane, niektoré

kompetencie sa rozvíjajú cez viaceré témy. Predmet vedie žiakov k tomu, aby vnímali kultúrne artefakty, kultúrne prejavy a umelecké diela v ich mnohostrannosti ako prirodzenú súčasť svojho života.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

Kultúrne kompetencie (kultúrna gramotnosť):

Vo väzbe na kľúčové kompetencie možno vyčleniť tieto hlavné kultúrne kompetencie, ktoré rozvíja predmet Umenie a kultúra:

- Povedomie **kultúrnej identity**,
- rešpekt a tolerancia k hodnotám iných kultúr, základné **interkultúrne kompetencie** pre komunikáciu s príslušníkmi iných kultúr,
- pochopenie významu **estetických** faktorov, estetickej činnosti a **umenia** v živote človeka a spoločnosti,
- rozlišovanie hlavných **umeleckých druhov**, reflexia svojich estetických **zážitkov**,
- kultivovaná vizuálna, akustická, jazyková a pohybová **gramotnosť**, schopnosť kreatívneho **vyjadrovanie** myšlienok, skúseností a emócií prostredníctvom rôznych médií,
- práca s **informáciami** o významných umeleckých dielach a tendenciách z európskej tradície, a informáciami o typických dielach vybraných iných kultúrnych tradícií,
- porozumenie **súčasnej** umeleckej a kultúrnej tvorbe,
- kultúrna **komunikácia**,
- zodpovedné **postoje** a kritické myslenie k súčasnej kultúrnej ponuke a k médiám.

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Metódy:

- **zážitkové učenie** – Kultúra tela, zmysel športu
- **rozhovor** – Historická kultúra a súčasnosť
- **dramatizácia** – Životný štýl, móda
- **dialóg** – Kultúra a kultúrne tradície
- **diskusia** – Životný štýl, móda
- **nastolenie problému** – Kultúra tela, zmysel športu
- **modelové situácie** – Populárna masová kultúra
- **práca s textom** – Kultúra a kultúrne tradície
- **využitie IKT** – Základné vyjadrovacie prostriedky hlavných umeleckých druhov

Formy:

- skupinová práca
- individuálna práca

Prierezové témy:

V predmete umenie a kultúra sú zaradené nasledovné prierezové témy: multikultúrna výchova a mediálna výchova.

1. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický	Téma – obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet

celok				hodín
1. Svet kultúry, vizuálne, zvukové, pohybové, priestorové znaky a činnosti človeka	Kultúrna tradícia: kultúrne povedomie a identita, tvorba kultúrnej tradície.	Poznať historické pamiatky v regióne, produkty tradičných remesiel, zvyky. Vedieť sa orientovať v literatúre o pamiatkach.	Žiak vie spracovať a prezentovať danú tému. Diskutovať, vymieňať skúsenosti.	3
,	Vnímanie a experimenty s každodennou kultúrou, s každodennými predmetmi okolo nás	Uvedomiť si stratégiu a psychológiu pôsobenia reklamy. Poznať rôzne žánre videoklipov (multimediálny, reklamný, sebaaprezenačný...). Porovnať a interpretovať kultúrne súvislosti.	Žiak dokáže zhotoviť logo a reklamný pútač, slogan na konkrétnu akciu. Dokáže obsahovo analyzovať scenár reklamnej kampane. Vytvoriť a prezentovať „životné príbehy „ jednotlivých predmetov	5
2. Základné vyjadrovacie prostriedky hlavných umeleckých druhov	Vyjadrovacie prostriedky každodennej činnosti žiaka .	Uvedomiť si vplyv verbálnej a neverbálnej komunikácie.	Žiak vytvorí vlastný príbeh, napísanie scenára, dramaturgické spracovanie, zapojenie hudby. Telový dizajn, maska, kostým.	2
	Vyjadrovacie prostriedky kultúry okolo nás	Vnímanie jednotlivých typov kultúr (vizuálna, auditívna, slovesná a pod.)	Žiak spracuje návrh na zmenu priestorov. Spracovanie vlastného textu s možnosťou dramatizácie, zhudobnenia, ilustrácie, spracovanie kolážou a pod.	2
	Odlišnosť každodenných a umeleckých vyjadrovacích prostriedkov	Rozlišovať všednosť a slávnosť.	Žiaci pracujú skupinovo na základe individuálnych návrhov. Plánovanie výstavy. Inštalácia foto alebo videodokumentácie, diskusia a vzájomné hodnotenie.	2
3. Historická kultúra a súčasnosť	Kultúra okolo nás.	Identifikovať masovú, populárnu, klasickú, národnú kultúru, kultúrnu tradíciu, svetové kultúrne dedičstvo.	Žiak dokáže porovnávať žánre, výrazových polôh a posolstiev vybraných artefaktov, javov. Diskusia tradícia vs. súčasnosť.	2
	Kultúra ako ľudská aktivita, ako estetická hodnota.	Vnímať estetickú kvalitu predmetov. Rozlišovať „kultúrne“ a „nekultúrne“.	Žiak analyzuje a interpretuje rôzne relácie v TV, pôsobenie obrazov v rôznom prostredí, pôsobenie dizajnu a architektúry.	4
4. Životný štýl. Móda	Komunikácia gestom, mimikou, oblečením.	Prezentovať rôzne módné kreácie,	Žiak vytvorí návrhy telového dizajnu	2

	Funkcie oblečenia	body art, líčenie, masky, vizáž, tetovanie, pirsing. Telový dizajn prírodných národov.	a oblečenia pre rôzne hudobné žánre, spoločenské role a pod.	
	Kultúra životného štýlu.	Analyzovať ukážky z rôznych filmov, z literárnych diel, z výtvarných diel a pod. kde komunikujú dve a viac osôb.	Žiak vedie diskusiu o ukážkach a tvorbe vlastných modelových situácií.	2
5. Kultúra tela, zmysel športu.		Poznať kalokagatiu	Žiak vytvorí mediálnu prezentáciu športovej udalosti. Projekt vlastného zdravého životného štýlu.	2
6. Populárna masová kultúra. Elektronické médiá	Populárna kultúra.	Poznať princípy populárnej kultúry. Zameranie na silný zážitok, orientácia na konkrétne sociálne skupiny. Diferencovanosť hodnôt a zážitkov.	Žiaci realizujú triednu show – nácvik, prezentácia, propagácia, dokumentácia.	2
	Masová kultúra.	Zorientovať sa v tendencii nadbiehať masovému vkusu. Poznať trh s kultúrou, rozlišovať gýč a brak.	Žiak vytvorí suvenír z vlastného regiónu. Diskusia k tvorbe vlastného hodnotového postoja.	3
	Elektronické médiá.	analyzovať rôzne webové stránky, logá a pod.	Žiak vie vytvoriť elektronický fotoalbum, hudobný album, vlastné portfólio.	2

Zdroje :

Učebnica Umenie a kultúra pre 1. ročník SŠ, odborná literatúra, internet

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia vychádza z METODICKÉHO USMERNENIA.

Pri klasifikácii sa v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov hodnotí:

- aktívny vzťah k predmetu
- využívanie osobnostných predpokladov
- autenticnosť, kreativita a originalita pri riešení úloh
- nachádzanie a používanie medzipredmetových vzťahov a súvislostí
- záujem a snaha o zlepšovanie
- schopnosť zaujať postoj a vyjadriť vlastný názor
- schopnosť vyhľadávať informácie, ich spracovanie a primeraná prezentácia, v prípade potreby aj prostriedkami IKT

- schopnosť riešiť úlohy a prezentovať informácie samostatne i v skupine

Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak je v činnostiach aktívny, samostatný, využíva naplno svoje osobné predpoklady. Pri riešení teoretických a praktických úloh preukazuje svoju autenticnosť, kreativitu a originalitu. V prípade potreby je schopný v plnej miere nachádzať a používať medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Má záujem a snahu o neustále zlepšovanie sa. Vie pohotovo zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a aktívne vyjadriť a obhájiť svoj vlastný názor.

Stupňom 2 – chváľitebný sa žiak klasifikuje, ak je v činnostiach aktívny, využíva svoje osobné predpoklady. Pri riešení teoretických a praktických úloh preukazuje menšiu mieru autenticnosti, kreativity a originality. V prípade potreby je schopný nachádzať a používať medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Prejavuje snahu zlepšovať sa. Vie zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a vyjadriť svoj vlastný názor.

Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak je v činnostiach skôr pasívny, málo využíva svoje osobné predpoklady. Pri riešení teoretických a praktických úloh preukazuje nízku mieru autenticnosti, kreativity a originality. Jeho vedomosti a zručnosti sú obmedzené, s problémami aplikuje medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Menej sa snaží zlepšovať. Ťažšie zaujíma postoj k požadovaným záležitostiam a s problémami vyjadruje svoj vlastný názor.

Stupňom 4 – dostatočný sa žiak klasifikuje, ak je na vyučovacích hodinách pasívny, nespolupracuje. Pri riešení teoretických a praktických úloh neprejavuje autenticnosť, kreativitu a originalitu. Jeho vedomosti a zručnosti sú veľmi obmedzené, nedokáže aplikovať medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Prejavuje veľmi nízku snahu o svoje zlepšenie. Nevie zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a vyjadriť svoj vlastný názor.

Stupňom 5 – nedostatočný sa žiak klasifikuje, ak proklamatívne ignoruje výučbu, odmieta spolupracovať, jeho vedomosti a zručnosti sú nedostatočné, jeho prístup skôr defenzívny. Nesnaží sa zlepšovať. Odmieta zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a vyjadriť svoj vlastný názor.

2. ročník (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
1. Poznanie, Analýza a interpretácia vybraných umelec. diel a tendencií z histórie a kultúry	Úžitkové predmety a umelecké diela	• návrat k 2. tematickému celku z 1. ročníka • pochopenie odlišnosti každodenných a umeleckých vyjadrovacích prostriedkov	• žiak si dokáže sprítomniť predmety vnímané a vytvorené v 1. ročníku • vie opísať procesy tvorby	3
	Estetické vnímanie	• rozvoj estetického vnímania a prežívania • rozvoj estetického vkusu	• žiak dokáže esteticky vnímať a prežívať • vie opísať svoje zážitky a diskutovať o nich	3
	Analýza umeleckého diela	• pochopenie štruktúry umeleckého diela • pochopenie	• žiak dokáže analyzovať umelecké diela z rôznych	3

		kompozície umeleckého diela	umeleckých druhov • vie porovnávať ich vyjadrovacie prostriedky	
	Interpretácia umeleckého diela	• hľadanie rôznych významových vrstiev diela	• žiak dokáže porovnávať „intenzitu, rôznosť...“ zážitkov z vnímania umeleckých diel z rôznych umeleckých druhov	3
	Hlavné umelecké druhy	• oboznámenie sa s hlavnými umeleckými druhmi	• žiak má prehľad o štruktúre umeleckých druhov	3
2. Princípy populárnej kultúry, masová kultúra, elektronické médiá. Kultúra a technika	Populárna kultúra	• oboznámenie sa s hlavnými typmi produktov populárnej kultúry • vysvetlenie pojmov idol, vzor, norma • pochopenie zmyslu populárnej kultúry	• žiak dokáže interpretovať konkrétne produkty (videoklip, film, graffiti, značky) • vie vytvoriť portfólio o svojom idole/vzore • má prehľad o folklórnom umení v obci	3
	Masová kultúra	• oboznámenie sa s hlavnými typmi produktov masovej kultúry • masové médiá, reklama, móda • štandardizácia vnímania	• žiak dokáže vytvoriť reklamný šot, názov, plagát ako reklamu • vie vytvoriť rôzne spravodajské a publicistické žánre (napr. vlastný blog)	3
	Tzv. vysoká kultúra	• oboznámenie sa s hlavnými produktmi tzv. vysokej kultúry • pochopenie zmyslu tzv. vysokej kultúry • voľné a úžitkové umenie • konvencia a experimentovanie v umení	• žiak dokáže vnímať, prežívať a analyzovať artefakty z rôznych epoch a rôznych umeleckých druhov • vie hľadať hodnoty kultúrnej tradície	3
	Analýza a interpretácia produktov populárnej kultúry	• hľadanie významov, hodnôt a štruktúry produktov populárnej kultúry	• žiak dokáže analyzovať a interpretovať významy	3

		• pochopenie vzťahov populárna kultúra a médiá, populárna kultúra a mládež, umelecký trh a marketing	• a kultúrno-historické kontexty • vie pracovať s internetom • vie diskutovať o mediálnych vzoroch	
	Analýza a interpretácia produktov masovej kultúry	• hľadanie významov, hodnôt a štruktúry produktov masovej kultúry • pochopenie princípov fungovania masovej kultúry a vzťahov masová kultúra a médiá, umelecký trh a marketing	• žiak dokáže analyzovať a interpretovať významy a kultúrno-historické kontexty • vie diskutovať o mediálnych vzoroch	3
	Analýza a interpretácia produktov tzv. vysokej kultúry	• pochopenie princípov tzv. vysokej kultúry • koncert, galéria, divadelné predstavenie, kino, festival	• žiak dokáže analyzovať a interpretovať významy a kultúrno-historické kontexty	3

Zdroje :

odborná literatúra, internet

Hodnotenie:

Pri klasifikácii sa v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov hodnotí:

- aktívny vzťah k predmetu
- využívanie osobnostných predpokladov
- autenticnosť, kreativita a originalita pri riešení úloh
- nachádzanie a používanie medzipredmetových vzťahov a súvislostí
- záujem a snaha o zlepšovanie
- schopnosť zaujať postoj a vyjadriť vlastný názor
- schopnosť vyhľadávať informácie, ich spracovanie a primeraná prezentácia, v prípade potreby aj prostriedkami IKT
- schopnosť riešiť úlohy a prezentovať informácie samostatne i v skupine

Učebné osnovy pre predmet

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika predmetu:

Predmet telesná športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov.

Ciele vyučovacieho predmetu:

Všeobecným cieľom telesnej športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

Pohybové kompetencie

- Žiak si vie vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb.
- Žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia.
- Žiak má osvojené primerané množstvo pohybových činností vo vybraných odvetviach telesnej výchovy a športu a vie ich uplatniť vo voľnom čase.

Tematický celok: Športové činnosti pohybového režimu, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Kognitívne kompetencie

- Žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia.
- Žiak používa odbornú terminológiu osvojených pohybových činností a oblastí poznatkov.
- Žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti.
- Žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru.
- Žiak vie, ktoré sú základné olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote.
- Žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem.
- Žiak vie poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí.
- Žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti.

- Žiak pozná životné priority a priority v starostlivosti o vlastné zdravie.
- Žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus.

Tematický celok: Zdravý životný štýl, Zdravie a jeho poruchy, Športové činnosti pohybového režimu

Komunikačné kompetencie

- Žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať.
- Žiak používa správnu odbornú terminológiu v edukačnom procese i počas voľnočasových aktivít.

Tematický celok: Zdravý životný štýl

Učebné kompetencie

- Žiak vie zdôvodniť potrebu zaradenia pohybových aktivít do svojho denného režimu.
- Žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako prevenciu pred zranením.

Tematický celok: Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl

Interpersonálne kompetencie

- Žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i k iným.
- Žiak efektívne pracuje v kolektíve.
- Žiak vie racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe.
- Žiak sa vie správať empaticky a asertívne pri vykonávaní telovýchovných a športových činností, ale i v živote.

Tematický celok: Športové činnosti pohybového režimu, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Postojové kompetencie

- Žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti.
- Žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom záporení i v živote, uznať kvality súpera.
- Žiak dodržiava princípy fair-play.
- Žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity.
- Žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.

Tematický celok: Športové činnosti pohybového režimu, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

Vyučovacie metódy: **expozičné** – *Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť, Športové činnosti pohybového režimu*
fixačné – *Športové činnosti pohybového režimu*
diagnostické – *Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť- testovanie*
hodnotiace – *Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť, Športové činnosti pohybového režimu*

Organizačné formy:

- Individuálne –Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť,
- Skupinové- *Športové činnosti pohybového režimu*
- Hromadné –Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť
- Prúdové – Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť
- Kruhové na stanovištiach- Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Prierezové témy:

ochrana života a zdravia, osobnostný a sociálny rozvoj, mediálna výchova

**Vyučovacie metódy, organizačné formy a prierezové témy
v tematických celkoch:**

Ochrana života a zdravia: Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl

Osobnostný a sociálny rozvoj: Športové činnosti pohybového režimu, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Mediálna výchova: Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl

Tematický celok: ***Metódy :***   ***Formy:***   ***Prierez. témy:***

Zásady správnej výživy   expozičné
fixačné   hromadné   OŽaZ

Testovanie VPV   diagnostické   individuálne   osobnostný rozvoj

Tematický celok: ***Metódy :***   ***Formy:***   ***Prierez. témy:***

Atletika   expozičné
fixačné
diagnostické
hodnotiace   hromadné
prúdové
individuálne
skupinové   OŽaZ
osobnostný rozvoj

Posilňovanie a kondičná
gymnastika   expozičné
fixačné   hromadné
prúdové
skupinové
kruhové
na stanovištiach   OŽaZ

Plávanie, korčuľovanie
a lyžovanie (kurz)   expozičné
fixačné
diagnostické
hodnotiace   hromadné
prúdové
individuálne
skupinové
kurzová forma   OŽaZ
osobnostný rozvoj

Športové hry – *basketbal*
volejbal
futbal
hokel
a netradičné športy a hry   expozičné
fixačné
diagnostické
hodnotiace   hromadné
prúdové
individuálne
skupinové   OŽaZ
osobnostný rozvoj

Športová gymnastika   expozičné
fixačné
diagnostické
hodnotiace   hromadné
prúdové
individuálne
skupinové   OŽaZ
osobnostný rozvoj

1.ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
priebežná	<i>Teoretická hodina:</i>	- vnímať zdravie ako	žiak vie:	2 1

aplikácia	<i>Význam zdravia pre jednotlivca a spoločnosť- vplyv pohybu na opornú a pohybovú sústavu, tráviacu, dýchaciu, zmyslovú a nervovú sústavu</i> <i>Teoretická hodina: Všeobecné zásady prvej pomoci – poruchy zdravia, ich vznik, bezpečnosť pri športovaní – prevencia</i> - základná gymnastika - zdravotne orientované cvičenie - relaxačné a dýchacie cvičenie - cvičenie na držanie tela - strečing	subjektívnu a objektívnu hodnotovú kategóriu - prebrať zodpovednosť za svoje zdravie - pochopiť účinok aktivity na zdravie a organizmus - vedieť poskytnúť prvú pomoc a racionálne jednať v situácii ohrozenia zdravia - osvojiť si poznanie, že prevencia je hlavný nástroj ochrany zdravia pri pohybových aktivitách vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb	definovať zdravie, zdravotný stav, zdravotné oslabenie, zdravotné postihnutie - vysvetliť vplyv pohybových aktivít k udržaniu zdravia - vysvetliť a prakticky aplikovať zásady prvej pomoci - vysvetliť zásady prevencie pri pohybovej aktivite mať schopnosť diskutovať o problematike týkajúcej sa zdravia, civilizačných chofôb a hľadať a realizovať riešenia v tejto problematike prakticky vykonať preventívne a nápravné cvičenia	1 počas vyučovacích hodín cca 10% z celkového obsahu vzdelávania
Zásady správnej výživy zdravého životného štýlu –	správnej výživy - osvojiť si základy zdravého životného štýlu - získať skúsenosť s využívaním			1

význam aktívneho odpočinku a kompenzačný účinok pohybu	adaptačných a kompenzačných mechanizmov - pochopiť význam aktívneho odpočinku vo voľnom čase <i>všestranne rozvíjajúce cvičenia</i> - <i>Pozdrav slnku</i> - <i>5 Tibeťanov</i> - <i>jogging</i> - <i>chôdza s behom</i> - <i>sezónne činnosti</i> - <i>cvičenia v prírode</i> - <i>pohybové a didaktické hry</i> - <i>hody na cieľ</i> - <i>prekážkové dráhy</i>	- osvojiť si základy správnej výživy získať praktické zručnosti zdravotne orientovaných pohybových činností a využívať ich v dennom režime a voľnom čase - zorganizovať si pohybový režim a vytvoriť si program vlastných pravidelných pohybových aktivít ako súčasť životného štýlu	žiak vie: klasifikovať zloženie potravín a ich význam pre zdravú výživu - charakterizovať atribúty zdravého životného štýlu ovládať zdravotne orientované cvičenia a vie ich primerane použiť - zostaviť program denného pohybového režimu	Priebežná aplikácia počas vyučovacích hodín cca 10% z celového obsahu vzdelávania
<i>Testovanie všeobecnej pohybovej výkonnosti</i>	- hodnotiť a diagnostikovať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť	- hodnotiť a diagnostikovať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť	Žiak vie: diagnostikovať a hodnotiť pohybovú výkonnosť a zdatnosť vlastnú i spolužiakov žiak vie:	26 4 12

<i>Atletika – behy, skoky, hody</i>	- prostredníctvom základných lokomočných pohybov rozvíjať pohybovú výkonnosť a zdatnosť	využiť prostriedky atletiky na rozvoj vlastných pohybových schopností rozvoj vlastných schopností	
<i>Posilňovanie - fitness</i>	- naučiť správne vykonávať posilňovacie cvičenia slúžiace k rozvoju pohybových schopností	charakterizovať zásady rozvoja kondičných a koordinačných schopností a správne aplikovať v praxi.	2
<i>Plávanie</i>	- osvojiť si a zdokonaľiť správnu techniku jednotlivých plaveckých spôsobov využiť zdravotný význam vodného prostredia na zvýšenie kondície	- správnu techniku využiť v praxi aspoň v dvoch plaveckých spôsoboch	4
<i>Korčuľovanie</i>	- osvojiť si optimálnu techniku jednotlivých korčuliarskych prvkov pohybom v zdravom zimnom prostredí pozitívne pôsobiť na systémy organizmu	- vykonávať základné lokomočné pohyby na ľade	4
<i>- aerobik</i>	- získať skúsenosti z pôsobenia rôznych telovýchovných a športových činností na	Charakterizovať zásady rozvoja a rozdiel vo vykonávaní cvičení na	
<i>- kondičná gymnastika</i>	telesný, funkčný		

		a motorický rozvoj		
	- <i>posilňovacie cvičenia s vlastným telom</i> - <i>ropeskipping</i>	- vedieť uplatniť viaceré pohybové prostriedky na rozvoj jednotlivých pohybových schopností - pochopiť potrebu dosiahnutia svojej optimálnej pohybovej výkonnosti ako predpokladu na vykonávanie záujmovej športovej činnosti	rozvoj rýchlosti, sily, vytrvalosti, kĺbovej pohyblivosti uplatniť princípy ich rozvoja pre svoju potrebu	Priebežná aplikácia počas vyučovacích hodín 30% z celkového obsahu vzdelávania
Športové činnosti pohybového režimu	<i>Športové hry – basketbal</i> - <i>volejbal</i>	vedieť hrať basketbal podľa pravidiel a rozhodovať, pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play, vedieť prezentovať osobný výkon vedieť hrať volejbal podľa pravidiel a rozhodovať, pociťovať pozitívne zážitky, konať	žiak vie: - správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca - pomenovať a popísať základné pravidlá basketbalu - vykonávať funkciu pomocného rozhodcu správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti	37 10

		fair-play, vedieť prezentovať osobný výkon	jednotlivca pomenovať a popísať základné pravidlá volejbalu, vykonávať funkciu pomocného rozhodcu	
- <i>futbal</i>	vedieť hrať futbal na malé bránky podľa dohodnutých pravidiel a rozhodovať, pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play, vedieť prezentovať osobný výkon	- správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca - pomenovať a popísať základné pravidlá futbalu na malé bránky - vykonávať funkciu pomocného rozhodcu	6	
- <i>ľadový hokej</i>	- vedieť hrať ľadový hokej podľa dohodnutých pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť prezentovať osobný výkon	- správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca - pomenovať a popísať základné pravidlá ľadového hokeja na malé bránky - vykonávať funkciu pomocného rozhodcu	4	

	<i>Športová gymnastika</i>	- preukázať pohybovú gymnastickú gramotnosť - prostredníctvom gymnastických cvičení rozvíjať adekvátne kondičné a koordinačné pohybové schopnosti a kreativitu - pozitívne vplývať na systémy organizmu	- preukázať osvojené vybrané činnosti zo športovej gymnastiky - preukázať schopnosť zachovania bezpečnosti a prevencie	9
	<i>Netradičné športy a hry</i>	- získať poznatky a praktické skúsenosti a vedieť ich uplatniť a osvojiť si pravidlá, - prispieť k rozvoju osobnosti žiaka, k pracovnej kooperácii a komunikácii	- preukázať osvojené vybrané činnosti z netradičných športov a uplatniť ich v hre - spolupracovať v kolektíve - chápať postoj voči súperovi	8

Zdroje:

FITNIS: A. Zrubák – V. Štulrajter, SPN Bratislava 1999
 TERMINOLÓGIA GYMNASTIKY: H. Pelikán, UK Bratislava 2001
 ŠVIHADLÁ: J. Miklovičová, UK Bratislava 2002
 ÚPOLY: M. Ďurech a kol., UK Bratislava 2000
 TEÓRIA A DIDAKTIKA BASKETBALU: M. Rehák a kol., UK Bratislava 1999
 ŠPORTOVÁ GYMNASTIKA: X. Rovná – G. Varga, n.p., Banská Bystrica 1985
 POHYBOVÉ HRY: G. Argaj a kol., UK Bratislava 2001
 NAUČME SA POMÁHAŤ: Slovenský červený kríž, Bratislava 1994

Hodnotenie na predmete telesná a športová výchova:

(1) Za najdôležitejšie pri hodnotení a klasifikácii žiaka v telesnej a športovej výchove a telesnej výchove sa považuje nielen to, aké dôsledky zanechala táto

činnosť na zlepšení jeho zdravia, pohybovej gramotnosti a výkonnosti, telesnej zdatnosti, ale vo väčšom rozsahu aj to, či žiak získal k tejto činnosti vzťah, či sa na nej so záujmom zúčastňoval, a to nielen v čase povinného vyučovania, ale aj mimo neho, či pociťoval z nej radosť a potešenie, či sa stala súčasťou jeho životného štýlu. Preto za základné ukazovatele hodnotenia žiaka sa považujú:

- a) posúdenie prístupu a postojov žiaka, najmä jeho vzťahu k pohybovej aktivite a vyučovaniu telesnej a športovej výchovy a jeho sociálneho správania a adaptácie,
- b) rozvoj telesných, pohybových a funkčných schopností žiaka, najmä rozvoj zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti s prihliadnutím na individuálne predpoklady žiaka,
- c) proces učenia sa, osvojovania, zdokonaľovania a upevňovania pohybových zručností a teoretických vedomostí, najmä orientácia v obsahu učebných programov zostavených učiteľom a realizovaných na jednotlivých školách.

(2) Hodnotenie vzťahu žiaka k telesnej a športovej výchove realizuje učiteľ nielen na základe dlhodobého sledovania prejavov žiaka na vyučovaní, pri ktorej si všíma najmä jeho aktivitu, snahu, samostatnosť a tvorivosť, ale aj na základe jeho aktivity a angažovanosti v školskej i mimoškolskej záujmovej telovýchovnej a športovej činnosti. Úroveň poznatkov v telesnej výchove a športe posudzuje priebežne v procese a môže si na to vytvárať i pomocné vedomostné testy. Na hodnotenie telesného rozvoja, telesnej zdatnosti a všeobecnej pohybovej výkonnosti sa odporúča používať batérie somatometrických a motorických testov. Na hodnotenie zvládnutia obsahu učebných programov používa učiteľ pomocné posudzovacie škály, využíva testy špeciálnej pohybovej výkonnosti a pridrižiava sa štandardov.

(3) Súhrnné hodnotenie žiaka je vyjadrené na vysvedčení. Ide o také súhrnné hodnotenie, aké sa na danej škole používa aj v iných vyučovacích predmetoch. Odporúča sa však priebežne počas vyučovania využívať najmä slovné hodnotenie, pretože umožňuje presnejšie vyjadriť klady a nedostatky žiakov a pre mnohých je dôležitým a často aj silnejším motivačným činiteľom.

(4) Výchovno-vzdelávacie výsledky žiaka sa v týchto predmetoch sa klasifikujú podľa kritérií uvedených v odsekoch 5 až 9 v primeranom rozsahu pre príslušný ročník štúdia. Žiakovi, ktorý na základe lekárskeho potvrdenia zo zdravotných dôvodov neabsolvoval pohybovú časť obsahu vyučovania za klasifikačné obdobie sa na vysvedčení uvedie „oslobodený/oslobodená“.

(5) Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak dosahuje výbornú úroveň pri osvojovaní pohybových zručností vzhľadom na svoje individuálne predpoklady. Jeho pohybová výkonnosť a zdatnosť má stúpajúcu tendenciu. Má kladný vzťah k pohybovým aktivitám. Angažuje sa v aktivitách na vyučovacej hodine a v športových činnostiach v čase mimo vyučovania. Je disciplinovaný, kreatívny a dobre pripravený na vyučovanie.

(6) Stupňom 2 – chválitebný sa žiak klasifikuje, ak je aktívny a dosahuje štandardnú úroveň pri osvojovaní pohybových zručností vzhľadom na svoje individuálne predpoklady. Udržiava si pohybovú výkonnosť a zdatnosť. Zapája sa do pohybových aktivít. Na hodine je aktívny a disciplinovaný. Na vyučovacie hodiny, ktoré pravidelne aktívne absolvuje je dobre pripravený.

(7) Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak je v pohybových činnostiach skôr pasívny a nedosahuje pri osvojovaní pohybových zručností takú úroveň, na ktorú má individuálne predpoklady. Neprejavuje záujem a snahu k zlepšeniu svojej výkonnosti a zdatnosti. Nezapája sa samostatne do činností v rámci hodiny a nezapája sa do športových činností mimo vyučovania. V príprave na vyučovanie sa vyskytujú nedostatky. Evidujú sa neodôvodnené absencie na pohybových aktivitách vo vyučovacích hodinách.

(8) Stupňom 4 – dostatočný sa žiak klasifikuje ak je v prístupe k pohybovým činnostiam ľahostajný a pri osvojovaní pohybových zručností nedosahuje štandard napriek tomu, že má individuálne predpoklady. Neprejavuje záujem o zlepšenie svojho fyzického stavu a potrebných vedomostí. Je neaktívny, veľmi slabo pripravený na vyučovaciu hodinu. Veľmi často neodôvodnene vynecháva aktívnu časť vyučovania.

(9) Stupňom 5 – nedostatočný sa žiak výnimočne klasifikuje, ak je úplne ľahostajný k vyučovaniu, ignoruje obsah vyučovania a odmieta sa zapájať do pohybových činností na vyučovacej hodine. Jeho pohybové zručnosti nedosahujú štandard a neprejavuje záujem o zlepšenie svojej fyzickej zdatnosti. Odmieta sa zapájať aj do kolektívnych činností. Veľmi často neodôvodnene vynecháva vyučovanie.

Hodnotenie pomocou tabuliek modifikovaných podľa MORAVCA et al. (1996, 1990) :

T E S T Y CHLAPCI /DIEVCATÁ	Chlapci			Dievčatá		
	A	B	C	A	B	C
1. Činkový beh 10 x 5 m (s)	26	21	16	28	23	18
2. Skok do diaľky z miesta (cm)	135	185	235	110	150	190
3. Ľah – sed (počet za 30 sekúnd)	28	39	50	20	31	40
4.a) Beh za 12 minút (m)	1580	2210	2840	1310	1830	2350
4.b) Činkový vytrvalostný beh (počet 20 m úsekov)						
- test je alternatívou testu behu za 12 minút	44	61	78	24	33	42
5. Výdrž v zhybe (sekúnd)	22	30	38	9	13	17

Legenda: A = minimálny základný

B = priemerný štandard

C = nadpriemerný štandard

II. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Zdravie a jeho poruchy <i>Prierezové témy:</i> <i>Ochrana života a zdravia,</i> <i>Mediálna výchova</i>	<i>Teoretická hodina:</i> <i>Civilizačné poruchy zdravia, nebezpečenstvo závislostí, ich biologické a sociálne následky, výchova k prevencii a eliminácii rizika.</i> <i>Teoretická hodina:</i> <i>Teoretické vedomosti a praktické zručnosti zo športu pri prevencii chorôb ako najúčinnjší spôsob starostlivosti o vlastné zdravie</i> - základná gymnastika - zdravotne orientované cvičenie - relaxačné a dýchacie cvičenie - cvičenie na držanie tela - strečing	- porozumieť základným otázkam vzniku civilizačných porúch zdravia a princípom primárnej a sekundárnej prevencie - porozumieť nebezpečenstvu závislostí - osvojiť si poznanie, že prevencia a pohybové športové aktivity sú hlavný nástroj ochrany zdravia - vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb	žiak vie: - definovať príčiny vzniku civilizačných porúch zdravia - vysvetliť vplyv pohybových aktivít k udržaniu zdravia - vysvetliť zásady prevencie vzniku civilizačných porúch zdravia - definovať závislosti a ich následky -mať schopnosti diskutovať o problematike týkajúcej sa zdravia, civilizačných chorôb, a hľadať a realizovať riešenia v tejto problematike - prakticky vykonať preventívne a nápravné cvičenia	2 priebežná aplikácia počas vyučovacích hodín cca 10% z celkového obsahu vzdelávania

Zdravý životný štýl <i>Prierezové témy: Ochrana života a zdravia Mediálna výchova</i>	<i>Teoretická hodina: Účinok pohybu na telesný, psychický, funkčný a motorický rozvoj</i> - všestranne rozvíjajúce cvičenia - Pozdrav slnku - 5 Tibeťanov - jogging - chôdza s behom - sezónne činnosti - cvičenie v prírode - pohybové a didaktické hry - hody na cieľ - prekážkové dráhy - masáž a relaxácia	- pochopiť význam aktívnej pohybovej činnosti na rozvoj organizmu a jeho pozitívne zmeny - získať praktické zručnosti zdravotne orientovaných pohybových činností a využívať ich v dennom režime a voľnom čase - zorganizovať si pohybový program vlastných pravidelných pohybových aktivít ako súčasť životného štýlu	žiak vie: - teoreticky i prakticky vnímať a pociťovať účinky pohybovej činnosti na svoj organizmus - ovládať zdravotne orientované cvičenia a vie ich primerane použiť - zostaviť program denného pohybového režimu	1 priebežná aplikácia počas vyučovacích hodín cca 10% z celkového obsahu vzdelávania
Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť <i>Prierezové témy: Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	<i>Testovanie všeobecnej pohybovej výkonnosti</i> <i>Atletika – behy, skoky, hody</i>	- hodnotiť a diagnostikovať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť - prostredníctvom základných lokomočných pohybov rozvíjať pohybovú výkonnosť a zdatnosť - naučiť správne	žiak vie: - diagnostikovať a hodnotiť pohybovú výkonnosť a zdatnosť vlastnú i spolužiakov žiak vie: - využiť prostriedky atletiky na rozvoj vlastných pohybových schopností - využiť prostriedky atletiky pre	25 3 12

	<i>Posilňovanie - fitness</i>	vykonávať posilňovacie cvičenia slúžiace k rozvoju pohybových schopností	pozitívne zmeny v organizme - zostaviť vlastný program	2
	<i>Plávanie</i>	- osvojiť si a zdokonaľiť správnu techniku jednotlivých plaveckých spôsobov - využiť zdravotný význam vodného prostredia na zvýšenie kondície	- charakterizovať zásady rozvoja kondičných a koordinačných schopností a správne aplikovať v praxi.	4
	<i>Korčuľovanie</i>	- osvojiť si optimálnu techniku jednotlivých korčuliarskych prvkov - pohybom v zdravom zimnom prostredí pozitívne pôsobiť na systémy organizmu	- správnu techniku využiť v praxi aspoň v dvoch plaveckých spôsoboch - uvedomiť význam plávania pre organizmus - zaradiť plávanie do svojho životného štýlu	4
	- aerobik - kondičná gymnastika - posilňovacie cvičenia s vlastným telom - ropeskiipping	- získať skúsenosti z pôsobenia rôznych telovýchovných a športových činností na telesný funkčný a motorický rozvoj - vedieť uplatniť viaceré pohybové prostriedky na rozvoj jednotlivých pohybových schopností - pochopiť potrebu dosiahnutia svojej optimálnej pohybovej výkonnosti ako predpokladu na vykonávanie záujmovej športovej činnosti	- vykonávať základné lokomočné pohyby na ľade - charakterizovať zásady rozvoja a rozdiel vo vykonávaní cvičení na rozvoj rýchlosti, sily, vytrvalosti, kĺbovej pohyblivosti - uplatniť princípy ich rozvoja pre svoju potrebu	priebežná aplikácia počas vyučovacích hodín cca 30% z celkového obsahu vzdelávania

Športové činnosti pohybového režimu <i>Prierezové témy: Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	<i>Športové hry – basketbal</i> <i>volejbal</i> <i>futbal</i> <i>- ľadový hokej</i> <i>Športová gymnastika</i>	- vedieť hrať basketbal podľa pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť prezentovať osobný výkon - vedieť hrať volejbal podľa pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť prezentovať osobný výkon - vedieť hrať futbal na malé bránky podľa dohodnutých pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť prezentovať osobný výkon - vedieť hrať ľadový hokej podľa dohodnutých pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť prezentovať	žiak vie: - správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca - pomenovať a popísať základné pravidlá basketbalu - vykonávať funkciu pomocného rozhodcu - správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca - pomenovať a popísať základné pravidlá volejbalu - vykonávať funkciu pomocného rozhodcu - správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca - pomenovať a popísať základné pravidlá futbalu na malé bránky - vykonávať funkciu	38 8 8 6 4 8

	<i>Netradičné športy a hry</i>	osobný výkon - preukázať pohybovú gymnastickú gramotnosť - prostredníctvom gymnastických cvičení rozvíjať adekvátne kondičné a koordinačné pohybové schopnosti a kreativitu - pozitívne vplývať na systémy organizmu - získať poznatky a praktické skúsenosti a vedieť ich uplatniť a osvojiť si pravidlá - prispieť k rozvoju osobnosti žiaka, k pracovnej kooperácii, spolupráci a komunikácii	pomocného rozhodcu - správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca - pomenovať a popísať základné pravidlá ľadového hokeja na malé bránky - vykonávať funkciu pomocného rozhodcu - preukázať osvojené vybrané činnosti zo športovej gymnastiky - preukázať schopnosť zachovania bezpečnosti a prevencie - preukázať osvojené vybrané činnosti z netradičných športov a uplatniť ich v hre - spolupracovať v kolektíve - chápať postoj voči súperovi	4

Zdroje :

- FITNIS: A. Zrubák – V. Štulrajter, SPN Bratislava 1999
 TERMINOLÓGIA GYMNASTIKY: H. Pelikán, UK Bratislava 2001
 ŠVIHADLÁ: J. Miklovičová, UK Bratislava 2002
 ÚPOLY: M. Ďurech a kol., UK Bratislava 2000
 TEÓRIA A DIDAKTIKA BASKETBALU: M. Reháč a kol., UK Bratislava 1999
 ŠPORTOVÁ GYMNASTIKA: X. Rovná – G. Varga, n.p., Banská Bystrica 1985
 POHYBOVÉ HRY: G. Argaj a kol., UK Bratislava 2001
 NAUČME SA POMÁHAŤ: Slovenský červený kríž, Bratislava 1994

Hodnotenie:**Hodnotenie a klasifikácia žiakov z telesnej výchovy,
telesnej športovej výchovy a telesnej a športovej výchovy.**

Žiaci osemročného štúdia: I.OG, II.OG, III.OG, IV.OG – telesná športová výchova - hodnotenie podľa Metodického pokynu č. 8/2009 – R zo 14.mája 2009 Čl.1-5, Čl.16 bod 1,2,3

Hodnotenie a klasifikácia žiakov podľa Pokynov na hodnotenie vzdelávacích štandardov z telesnej výchovy žiakov stredných škôl schválených Ministerstvom školstva Slovenskej republiky dňa 15.3.2004 pod č.CD – 2004 – 3178/6208 – 1:09 s platnosťou od 1.9.2004.

Metodický pokyn č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl schválený Ministerstvom školstva Slovenskej republiky pre hodnotenie a klasifikáciu v predmetoch vzdelávacej oblasti zdravie a pohyb.

Hodnotenie: *Hodnotenie pomocou tabuliek modifikovaných podľa MORAVCA et al. (1996, 1990) :*

T E S T Y <i>chlapci - dievčatá</i>	<i>Chlapci</i>			<i>Dievčatá</i>		
	A	B	C	A	B	C
1. Člnkový beh 10 x 5 m (s)	26	21	16	28	23	18
2. Skok do diaľky z miesta (cm)	135	185	235	110	150	190
3. Ľah – sed (počet za 30 sekúnd)	28	39	50	20	31	40
4.a) Beh za 12 minút (m)						
4.b) Člnkový vytrvalostný beh (počet 20 m úsekov)	1580	2210	2840	1310	1830	2350
- test je alternatívou testu behu za 12 minút	44	61	78	24	33	42

5. Výdrž v zhybe (sekúnd)	22	30	38	9	13	17

Legenda: A = *minimálny základný*

B = *priemerný štandard*

C = *nadpriemerný štandard*

3.ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup
Zdravie a jeho poruchy	<i>Teoretická hodina:</i> <i>Poznatky o vplyve pohybu na opornú a pohybovú sústavu a vnútorné orgány a sústavy.</i>	- porozumieť základným otázkam vplyvu pohybu na ľudský organizmus	žiak vie: - definovať poruchy zdravia - vysvetliť vznik a výskyt aktivít k udržiavaniu zdravia - vysvetliť vznik a výskyt vzniku civilizačných chorôb zdravia - definovať následky
	<i>Teoretická hodina:</i> <i>Charakteristiky niektorých porúch zdravia, ich vznik, bezpečnosť pri športovaní veľkosť zaťažovania. Poznatky o zásadách prvej pomoci pri športovaní</i>	- vedieť správne zaťažovať organizmus, rozpoznať základné poruchy zdravia - osvojiť si poznanie, že prevencia a pohybové športové aktivity sú hlavný nástroj ochrany zdravia	- mať schopnosť rozpoznať o problémoch zdravia, civilizačných chorôb a hľadať a aplikovať v tejto oblasti
	- základná gymnastika - zdravotne orientované cvičenie - relaxačné a dýchacie cvičenie - cvičenie na držanie tela - strečing	- vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia na vnútorné systémy organizmu	- prakticky vykonávať úkony prvej pomoci - prakticky aplikovať a nápravne

Zdravý životný štýl	<i>Teoretická hodina: Pohybový režim, hygienické návyky, režim dňa a správne stravovanie</i> - všestranne rozvíjajúce cvičenia - Pozdrav slnku - 5 Tibeťanov - jogging - chôdza s behom - sezónne činnosti - cvičenie v prírode - pohybové a didaktické hry - hody na cieľ - prekážkové dráhy - masáž a relaxácia	- pochopiť význam dodržiavania zdravého životného štýlu a správnych návykov Prierezové témy: ochrana života a zdravia, mediálna výchova - získať praktické zručnosti zdravotne orientovaných pohybových činností a využívať ich v dennom režime a voľnom čase - zorganizovať si pohybový režim a vytvoriť si program vlastných pravidelných pohybových aktivít ako súčasť životného štýlu	žiak vie: - teoreticky a pociťovať životného - ovládať zručnosti cvičenia a použiť - zostaviť program pohybových
Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť	<i>Testovanie všeobecnej pohybovej výkonnosti</i> <i>Atletika – behy, skoky, hody</i> <i>Posilňovanie - fitness</i> <i>Plávanie</i>	- hodnotiť a diagnostikovať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť - prostredníctvom základných lokomočných pohybov rozvíjať pohybovú výkonnosť a zdatnosť - naučiť správne vykonávať posilňovacie cvičenia slúžiace k rozvoju pohybových schopností - osvojiť si a zdokonaľiť správnu techniku jednotlivých plaveckých	žiak vie: - diagnostikovať pohybovú a zdatnosť spolužiakov žiak vie: - využiť prostredie pre rozvoj vlastných schopností - využiť pozitívne zručnosti - zostaviť v - charakterizovať rozvoja koordinácie a správne aplikovať - správnu techniku praxi a spôsoby plaveckých

	<i>Korčuľovanie</i> - aerobik - kondičná gymnastika - posilňovacie cvičenia s vlastným telom - ropeskipling	spôsobov - využiť zdravotný význam vodného prostredia na zvýšenie kondície - osvojiť si optimálnu techniku jednotlivých korčuľarských prvkov - pohybom v zdravom zimnom prostredí pozitívne pôsobiť na systémy organizmu - získať skúsenosti z pôsobenia rôznych telovýchovných a športových činností na telesný funkčný a motorický rozvoj - vedieť uplatniť viaceré pohybové prostriedky na rozvoj jednotlivých pohybových schopností - pochopiť potrebu dosiahnutia svojej optimálnej pohybovej výkonnosti ako predpokladu na vykonávanie záujmovej športovej činnosti Prierezové témy: osobnostný a sociálny rozvoj	- uvedomiť pre organizáciu - zaradiť plán životného - vykonávať lokomočné - charakterizovať rozvoja a rozvoja vo vykonávaní rozvoj rýchlosti vytrvalosti pohyblivosti - uplatniť pre svoju p
Športové činnosti pohybového režimu	<i>Športové hry – basketbal</i> - volejbal - futbal	- vedieť hrať basketbal podľa pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť prezentovať osobný výkon - vedieť hrať volejbal podľa pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť prezentovať osobný výkon - vedieť hrať futbal na malé bránky podľa dohodnutých	žiak vie: - správne po prakticky u - uplatniť zá činnosti je - pomenovať základné p - vykonávať pomocných - správne po prakticky u - uplatniť zá činnosti je - pomenovať základné p - vykonávať pomocných - správne po prakticky u

Športové činnosti pohybového režimu	<i>- ľadový hokej</i> <i>Športová gymnastika</i> <i>Netradičné športy a hry</i>	pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť prezentovať osobný výkon <i>- vedieť hrať ľadový hokej podľa dohodnutých pravidiel a rozhodovať</i> - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť prezentovať osobný výkon - preukázať pohybovú gymnastickú gramotnosť - prostredníctvom gymnastických cvičení rozvíjať adekvátne kondičné a koordinačné pohybové schopnosti a kreativitu - pozitívne vplývať na systémy organizmu - získať poznatky a praktické skúsenosti a vedieť ich uplatniť a osvojiť si pravidlá - prispieť k rozvoju osobnosti žiaka, k pracovnej kooperácii, spolupráci a komunikácii Prierezové témy: osobnostný a sociálny rozvoj	uplatniť zá činnosti je - pomenova základné p malé bránk - vykonávať pomocných <i>- správne po prakticky u uplatniť zá činnosti je</i> - pomenova základné p hokeja na - vykonávať pomocných - preukázať činnosti z gymnastik - preukázať zachovani a prevenci - preukázať činnosti z - športov a u - spoluprac - chápať po

Zdroje:

FITNIS: A. Zrubák – V. Štulrajter, SPN Bratislava 1999
TERMINOLÓGIA GYMNASTIKY: H. Pelikán, UK Bratislava 2001
ŠVIHADLÁ: J. Miklovičová, UK Bratislava 2002
ÚPOLY: M. Ďurech a kol., UK Bratislava 2000
TEÓRIA A DIDAKTIKA BASKETBALU: M. Rehák a kol., UK Bratislava 1999
ŠPORTOVÁ GYMNASTIKA: X. Rovná – G. Varga, n.p., Banská Bystrica 1985
POHYBOVÉ HRY: G. Argaj a kol., UK Bratislava 2001
NAUČME SA POMÁHAŤ: Slovenský červený kríž, Bratislava 1994

Klasifikácia predmetu telesná a športová výchova

(10) Za najdôležitejšie pri hodnotení a klasifikácii žiaka v telesnej a športovej výchove a telesnej výchove sa považuje nielen to, aké dôsledky zanechala táto činnosť na zlepšení jeho zdravia, pohybovej gramotnosti a výkonnosti, telesnej zdatnosti, ale vo väčšom rozsahu aj to, či žiak získal k tejto činnosti vzťah, či sa na nej so záujmom zúčastňoval, a to nielen v čase povinného vyučovania, ale aj mimo neho, či pociťoval z nej radosť a potešenie, či sa stala súčasťou jeho životného štýlu. Preto za základné ukazovatele hodnotenia žiaka sa považujú:

- a) posúdenie prístupu a postojov žiaka, najmä jeho vzťahu k pohybovej aktivite a vyučovaniu telesnej a športovej výchovy a jeho sociálneho správania a adaptácie,
- b) rozvoj telesných, pohybových a funkčných schopností žiaka, najmä rozvoj zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti s prihliadnutím na individuálne predpoklady žiaka,
- c) proces učenia sa, osvojovania, zdokonaľovania a upevňovania pohybových zručností a teoretických vedomostí, najmä orientácia v obsahu učebných programov zostavených učiteľom a realizovaných na jednotlivých školách.

(11) Hodnotenie vzťahu žiaka k telesnej a športovej výchove realizuje učiteľ nielen na základe dlhodobého sledovania prejavov žiaka na vyučovaní, pri ktorej si všíma najmä jeho aktivitu, snahu, samostatnosť a tvorivosť, ale aj na základe jeho aktivity a angažovanosti v školskej i mimoškolskej záujmovej telovýchovnej a športovej činnosti. Úroveň poznatkov v telesnej výchove a športe posudzuje priebežne v procese a môže si na to vytvárať i pomocné vedomostné testy. Na hodnotenie telesného rozvoja, telesnej zdatnosti a všeobecnej pohybovej výkonnosti sa odporúča používať batérie somatometrických a motorických testov. Na hodnotenie zvládnutia obsahu učebných programov používa učiteľ pomocné posudzovacie škály, využíva testy špeciálnej pohybovej výkonnosti a pridržiava sa štandardov.

(12) Súhrnné hodnotenie žiaka je vyjadrené na vysvedčení. Ide o také súhrnné hodnotenie, aké sa na danej škole používa aj v iných vyučovacích predmetoch. Odporúča sa však priebežne počas vyučovania využívať najmä slovné hodnotenie, pretože umožňuje presnejšie vyjadriť klady a nedostatky žiakov a pre mnohých je dôležitým a často aj silnejším motivačným činiteľom.

(13) Výchovo-vzdelávacie výsledky žiaka sa v týchto predmetoch sa klasifikujú podľa kritérií uvedených v odsekoch 5 až 9 v primeranom rozsahu pre príslušný ročník štúdia. Žiakovi, ktorý na základe lekárskeho potvrdenia zo zdravotných dôvodov neabsolvoval pohybovú časť obsahu vyučovania za klasifikačné obdobie sa na vysvedčení uvedie „oslobodený/oslobodená“.

(14) Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak dosahuje výbornú úroveň pri osvojovaní pohybových zručností vzhľadom na svoje individuálne predpoklady. Jeho pohybová výkonnosť a zdatnosť má stúpajúcu tendenciu. Má kladný vzťah k pohybovým aktivitám. Angažuje sa v aktivitách na vyučovacej hodine a v športových činnostiach v čase mimo vyučovania. Je disciplinovaný, kreatívny a dobre pripravený na vyučovanie.

(15) Stupňom 2 – chválitebný sa žiak klasifikuje, ak je aktívny a dosahuje štandardnú úroveň pri osvojovaní pohybových zručností vzhľadom na svoje individuálne predpoklady. Udržiava si pohybovú výkonnosť a zdatnosť. Zapája sa do pohybových aktivít. Na hodine je aktívny a disciplinovaný. Na vyučovacie hodiny, ktoré pravidelne aktívne absolvuje je dobre pripravený.

(16) Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak je v pohybových činnostiach skôr pasívny a nedosahuje pri osvojovaní pohybových zručností takú úroveň, na ktorú má individuálne predpoklady. Neprejavuje záujem a snahu k zlepšeniu svojej výkonnosti a zdatnosti. Nezapája sa samostatne do činností v rámci hodiny a nezapája sa do športových činností mimo vyučovania. V príprave na vyučovanie sa vyskytujú nedostatky. Evidujú sa neodôvodnené absencie na pohybových aktivitách vo vyučovacích hodinách.

(17) Stupňom 4 – dostatočný sa žiak klasifikuje ak je v prístupe k pohybovým činnostiam ľahostajný a pri osvojovaní pohybových zručností nedosahuje štandard napriek tomu, že má individuálne predpoklady. Neprejavuje záujem o zlepšenie svojho fyzického stavu a potrebných vedomostí. Je neaktívny, veľmi slabo pripravený na vyučovaciu hodinu. Veľmi často neodôvodnene vynecháva aktívnu časť vyučovania.

(18) Stupňom 5 – nedostatočný sa žiak výnimočne klasifikuje, ak je úplne ľahostajný k vyučovaniu, ignoruje obsah vyučovania a odmieta sa zapájať do pohybových činností na vyučovacej hodine. Jeho pohybové zručnosti nedosahujú štandard a neprejavuje záujem o zlepšenie svojej fyzickej zdatnosti. Odmieta sa zapájať aj do kolektívnych činností. Veľmi často neodôvodnene vynecháva vyučovanie.

Hodnotenie:

Hodnotenie pomocou tabuliek modifikovaných podľa MORAVCA et al. (1996, 1990) :

T E S T Y CHLAPCI /DIEVCATÁ	Chlapci			Dievčatá		
	A	B	C	A	B	C
1. Člnkový beh 10 x 5 m (s)	26	21	16	28	23	18
2. Skok do diaľky z miesta (cm)	135	185	235	110	150	190
3. Ľah – sed (počet za 30 sekúnd)	28	39	50	20	31	40
4.a) Beh za 12 minút (m)						
4.b) Člnkový vytrvalostný beh (počet 20 m úsekov)	1580	2210	2840	1310	1830	2350
- test je alternatívou testu behu za 12 min.	44	61	78	24	33	42
5. Výdrž v zhybe (sekúnd)	22	30	38	9	13	17

Legenda: A = minimálny základný

B = priemerný štandard

C = nadpriemerný štandard

Hodnotenie a klasifikácia:

- Stupňom 1 – výborný** sa žiak klasifikuje, ak dosahuje výbornú úroveň pri osvojovaní pohybových zručností vzhľadom na svoje individuálne predpoklady. Jeho pohybová výkonnosť a zdatnosť má stúpajúcu tendenciu. Má kladný vzťah k pohybovým aktivitám. Angažuje sa v aktivitách na vyučovacej hodine a v športových činnostiach v čase mimo vyučovania. Je disciplinovaný, kreatívny a dobre pripravený na vyučovanie.
- Stupňom 2 – chválitebný** sa žiak klasifikuje, ak je aktívny a dosahuje štandardnú úroveň pri osvojovaní pohybových zručností vzhľadom na svoje individuálne predpoklady. Udržiava si pohybovú výkonnosť a zdatnosť. Zapája sa do pohybových aktivít. Na hodine je aktívny a disciplinovaný. Na vyučovacie hodiny, ktoré pravidelne aktívne absolvuje je dobre pripravený.
- Stupňom 3 – dobrý** sa žiak klasifikuje, ak je v pohybových činnostiach skôr pasívny a nedosahuje pri osvojovaní pohybových zručností takú úroveň, na ktorú má individuálne predpoklady. Neprejavuje záujem a snahu k zlepšeniu svojej výkonnosti a zdatnosti. Nezapája sa samostatne do činností v rámci hodiny a nezapája sa do športových činností mimo vyučovania. V príprave na vyučovanie sa vyskytujú nedostatky. Evidujú sa neodôvodnené absencie na pohybových aktivitách vo vyučovacích hodinách.

- **Stupňom 4 – dostatočný** sa žiak klasifikuje ak je v prístupe k pohybovým činnostiam ľahostajný a pri osvojovaní pohybových zručností nedosahuje štandard napriek tomu, že má individuálne predpoklady. Neprejavuje záujem o zlepšenie svojho fyzického stavu a potrebných vedomostí. Je neaktívny, veľmi slabo pripravený na vyučovaciu hodinu. Veľmi často neodôvodnene vynecháva aktívnu časť vyučovania.
- **Stupňom 5 – nedostatočný** sa žiak výnimočne klasifikuje, ak je úplne ľahostajný k vyučovaniu, ignoruje obsah vyučovania a odmieta sa zapájať do pohybových činností na vyučovacej hodine. Jeho pohybové zručnosti nedosahujú štandard a neprejavuje záujem o zlepšenie svojej fyzickej zdatnosti. Odmieta sa zapájať aj do kolektívnych činností. Veľmi často neodôvodnene vynecháva vyučovanie.

4.ročník (2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín

Zdravie a jeho poruchy / Ochrana života a zdravia, Mediálna výchova/	<i>Teoretická hodina:</i> <i>Poznanky o vplyve pohybu na opornú a pohybovú sústavu, vnútorné orgány a sústavy.</i>	- porozumieť základným otázkam vplyvu pohybu na ľudský organizmus	<i>žiak vie</i> - definovať príčiny vzniku porúch zdravia - vysvetliť vplyv pohybových aktivít k udržaniu zdravia - vysvetliť zásady prevencie vzniku civilizačných porúch zdravia - definovať závislosti a ich následky - mať schopnosti diskutovať o problematike týkajúcej sa zdravia, civilizačných chorôb, a hľadať a realizovať riešenia v tejto problematike	1
	<i>Teoretická hodina:</i> <i>Charakteristiky niektorých porúch zdravia, ich vznik, bezpečnosť pri športovaní veľkosť zaťažovania. Poznanky o zásadách prvej pomoci pri športovaní</i>	- vedieť správne zaťažovať organizmus, rozpoznať základné poruchy zdravia - osvojiť si poznanie, že prevencia a pohybové športové aktivity sú hlavný nástroj ochrany zdravia	- mať schopnosti diskutovať o problematike týkajúcej sa zdravia, civilizačných chorôb, a hľadať a realizovať riešenia v tejto problematike	1
	- základná gymnastika - <i>zdravotne orientované cvičenie</i> - <i>relaxačné a dýchacie cvičenie</i> - <i>cvičenie na držanie tela</i> - <i>strečing</i>	- vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia na vnútorné systémy organizmu	- prakticky vykonávať základné úkony prvej pomoci - prakticky vykonať preventívne a nápravné cvičenia	priebežná aplikácia počas vyučovacích hodín cca 10% z celkového obsahu vzdelávania

Zdravý životný štýl <i>/ Ochrana života a zdravia, Mediálna výchova/</i>	Teoretická hodina: <i>Pohybový režim, hygienické návyky, režim dňa a správne stravovanie</i> - všestranne rozvíjajúce cvičenia - <i>Pozdrav slnku</i> - <i>5 Tibeťanov</i> - <i>jogging</i> - <i>chôdza s behom</i> - <i>sezónne činnosti</i> - <i>cvičenie v prírode</i> - <i>pohybové a didaktické hry</i> - <i>hody na cieľ</i> - <i>prekážkové dráhy</i> - <i>masáž a relaxácia</i>	- pochopiť význam dodržiavania zdravého životného štýlu a správnych návykov Prierezové témy: ochrana života a zdravia, mediálna výchova - získať praktické zručnosti zdravotne orientovaných pohybových činností a využívať ich v dennom režime a voľnom čase - zorganizovať si pohybový režim a vytvoriť si program vlastných pravidelných pohybových aktivít ako súčasť životného štýlu	žiak vie: - teoreticky i prakticky vnímať a pociťovať účinky zdravého životného štýlu - ovládať zdravotne orientované cvičenia a vie ich primerane použiť - zostaviť program denného pohybového režimu	1 priebežná aplikácia počas vyučovacích hodín cca 10% z celkového obsahu vzdelávania
Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť <i>/ Ochrana života a zdravia, Osobnostný a sociálny rozvoj/</i>	Testovanie všeobecnej pohybovej výkonnosti <i>Atletika – behy, skoky, hody</i>	- hodnotiť diagnostikovať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť prostredníctvom základných lokomočných pohybov	žiak vie: - diagnostikovať a hodnotiť pohybovú výkonnosť a zdatnosť vlastnú i spolužiakov žiak vie: - využiť prostriedky atletiky na rozvoj vlastných	3 10

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť <i>/ Ochrana života a zdravia, Osobnostný a sociálny rozvoj/</i>	Posilňovanie – fitness	rozvíjať pohybovú výkonnosť a zdatnosť - naučiť správne vykonávať posilňovacie cvičenia slúžiace k rozvoju pohybových schopností	pohybových schopností - využiť prostriedky atletiky pre pozitívne zmeny v organizme - zostaviť vlastný program	5
	<i>Plávanie – (alternatíva s korčuľov. a ľadovým hokejom)</i>	- osvojiť si a zdokonaľiť správnu techniku jednotlivých plaveckých spôsobov - využiť zdravotný význam vodného prostredia na zvýšenie kondície	- charakterizovať zásady rozvoja kondičných a koordinačných schopností a správne aplikovať v praxi. - správnu techniku využiť v praxi aspoň v dvoch plaveckých spôsoboch - uvedomiť význam plávania pre organizmus - zaradiť plávanie do svojho životného štýlu	
	Korčuľovanie	- osvojiť si optimálnu techniku jednotlivých korčuliarskych prvkov - pohybom v zdravom zimnom prostredí pozitívne pôsobiť na systémy	- vykonávať základné lokomočné pohyby na ľade	2 /dievčatá/

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť / Ochrana života a zdravia, Osobnostný a sociálny rozvoj/	- <i>aerobik, zumba</i> - <i>kondičná gymnastika</i> - <i>posilňovacie cvičenia s vlastným telom</i> - <i>ropeskiipping</i>	organizmu - získať skúsenosti z pôsobenia rôznych telovýchovných a športových činností na telesný funkčný a motorický rozvoj - vedieť uplatniť viaceré pohybové prostriedky na rozvoj jednotlivých pohybových schopností - pochopiť potrebu dosiahnutia svojej optimálnej pohybovej výkonnosti ako predpokladu na vykonávanie záujmovej športovej činnosti Prierezové témy: osobnostný a sociálny rozvoj	- charakterizovať zásady rozvoja a rozdiel vo vykonávaní cvičení na rozvoj rýchlosti, sily, vytrvalosti, kĺbovej pohyblivosti - uplatniť princípy ich rozvoja pre svoju potrebu	priebežná aplikácia počas vyučovacích hodín cca 30% z celkového obsahu vzdelávania
Športové činnosti pohybového režimu	<i>Športové hry basketbal</i>	- vedieť hrať basketbal podľa pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť	žiak vie: - správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca - pomenovať	6

<i>/ Osobnostný a sociálny rozvoj/</i>	<i>volejbal</i>	prezentovať osobný výkon - vedieť hrať volejbal podľa pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť prezentovať osobný výkon	a popísať základné pravidlá - vykonávať funkciu pomocného rozhodcu v basketb. - správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca - pomenovať a popísať základné pravidlá volejbalu - vykonávať funkciu pomocného rozhodcu	10
Športové činnosti pohybového režimu	<i>futbal, futsal</i>	- vedieť hrať futbal na malé bránky podľa dohodnutých pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť prezentovať osobný výkon	- správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca - pomenovať a popísať základné pravidlá futbalu na malé bránky - vykonávať funkciu pomocného rozhodcu	4
<i>/ Osobnostný a sociálny rozvoj/</i>	<i>floorball</i> <i>herné činnosti jednotlivca</i> <i>herné kombinácie</i>	Vedieť hrať podľa pravidiel	Vykonávať funkciu pomocného rozhodcu, zapisovateľa. Vedieť vysvetliť základné pravidlá pohybových hier, charakterizovať zásady fair-play, popísať hráčske funkcie.	4

Športové činnosti pohybového režimu <i>/ Osobnostný a sociálny rozvoj /</i>	Ľadový hokej	- vedieť hrať ľadový hokej podľa dohodnutých pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair-play - vedieť prezentovať osobný výkon	- správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca - pomenovať a popísať základné pravidlá ľadového hokeja na malé bránky - vykonávať funkciu pomocného a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca - pomenovať, popísať základné pravidlá ľadového hokeja na malé bránky - vykonávať funkciu pomocného rozhodcu	2 <i>/chlapci/</i>	
	Športová gymnastika	- vedieť prezentovať osobný výkon - dohodnutých pravidiel a rozhodovať - pociťovať pozitívne zážitky, konať fair - play - vedieť prezentovať osobný výkon	- preukázať pohybovú gymnastickú gramotnosť prostredníctvom gymnastických cvičení rozvíjať adekvátne kondičné a koordinačné pohybové schopnosti a kreativitu - pozitívne vplývať na systémy organizmu	- preukázať osvojené vybrané činnosti zo športovej gymnastiky - preukázať schopnosť zachovania bezpečnosti a prevencie	7
	Netradičné športy a hry	- získať poznatky a praktické skúsenosti	- preukázať osvojené vybrané činnosti z netradičných športov a uplatniť	6	

		a vedieť ich uplatniť a osvojiť si pravidlá - prispieť k rozvoju osobnosti žiaka, k pracovnej kooperácii, spolupráci a komunikácii Prierezové témy: <i>osobnostný a sociál. rozvoj</i>	ich v hre - spolupracovať v kolektíve - chápať postoj voči súperovi	

Zdroje :

FITNIS: A. Zrubák – V. Štulrajter, SPN Bratislava 1999
 TERMINOLÓGIA GYMNASTIKY: H. Pelikán, UK Bratislava 2001
 ŠVIHADLÁ: J. Miklovičová, UK Bratislava 2002
 ÚPOLY: M. Ďurech a kol., UK Bratislava 2000
 TEÓRIA A DIDAKTIKA BASKETBALU: M. Rehák a kol., UK Bratislava 1999
 ŠPORTOVÁ GYMNASTIKA: X. Rovná – G. Varga, n.p., Banská Bystrica 1985
 POHYBOVÉ HRY: G. Argaj a kol., UK Bratislava 2001
 NAUČME SA POMÁHAŤ: Slovenský červený kríž, Bratislava 1994

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia žiakov z *telesnej výchovy, telesnej športovej výchovy* a *telesnej a športovej výchovy*.

Žiaci osemročného štúdia: I.OG, II.OG, III.OG, IV.OG – telesná športová výchova
 - hodnotenie podľa Metodického pokynu č.8/2009 – R zo 14.mája
 2009 Čl.1-5, Čl.16 bod 1,2,3

Žiaci osemročného štúdia: V.OG, VI.OG, VII.OG, VIII:OG - telesná výchova -
 hodnotenie podľa Metodického pokynu č.8/2009 – R zo
 14.mája 2009 Čl.1-5, Čl.16 bod 1- 9

Žiaci štvorročného štúdia: I.A, I.B, II.A, II.B, III.A, III.B, IV.A, IV.B – telesná
 a športová výchova - hodnotenie podľa Metodického pokynu č.8/2009 – R zo
 14.mája 2009 Čl.1-5, Čl.16 bod 1- 9

Hodnotenie a klasifikácia žiakov podľa Pokynov na hodnotenie vzdelávacích
 štandardov z telesnej výchovy žiakov stredných škôl schválených Ministerstvom
 školstva Slovenskej republiky dňa 15.3.2004 pod č.CD – 2004 – 3178/6208 – 1:09
 s platnosťou od 1.9.2004.

Metodický pokyn č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov
 stredných škôl schválený Ministerstvom školstva Slovenskej republiky pre hodnotenie
 a klasifikáciu v predmetoch vzdelávacej oblasti zdravie a pohyb.

HODNOTENIE:

Hodnotenie pomocou tabuliek modifikovaných podľa MORAVCA et al. (1996, 1990) :

TESTY <i>chlapci - dievčatá</i>	<i>Chlapci</i>			<i>Dievčat</i>		
	A	B	C	A	B	C
1. Člnkový beh 10 x 5 m (s)	26	21	16	28	23	18
2. Skok do diaľky z miesta (cm)	135	185	235	110	150	190
3. Ľah – sed (počet za 30 sekúnd)	28	39	50	20	31	40
4.a) Beh za 12 minút (m)						
4.b) Člnkový vytrvalostný beh (počet 20 m úsekov)	1580	2210	2840	1310	1830	2350
- test je alternatívou testu behu	44	61	78	24	33	42
5. Výdrž v zhybe (sekúnd)	22	30	38	9	13	17

Legenda: A = *minimálny základný*

B = *priemerný štandard*

Učebné osnovy pre predmet **LITERÁRNY SEMINÁR**

Charakteristika predmetu:

Literárny seminár je voliteľný predmet, ktorý úzko súvisí s vyučovaním literatúry a nadväzuje naň. Spolu s predmetom slovenský jazyk a literatúra patrí do vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia. Predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov a uvedomenia si národnej a individuálnej identity. Vede žiakov k úcte k vlastnému národu, jeho kultúre, pričom kladie dôraz aj na úctu ku kultúre iných národov a etník. Zároveň vytvára priestor na vyjadrenie citov a pocitov a je významným prvkom v tvorbe vlastného hodnotového systému žiakov. Prostredníctvom vyučovania literatúry sa žiaci oboznamujú s vývinom ľudskej spoločnosti, čo prispieva k rozvoju medzipredmetových vzťahov (dejepis, filozofia).

Ciele:

- uvedomene sústavne čítať, hodnotiť a osvojovať si krásnu literatúru;
- samostatne sa orientovať v literárnom procese, v literárnom štýle a základných funkciách umeleckého diela;
- tvorivo premýšľať o literatúre a jej funkciách v živote človeka;
- vyjadrovať svoje názory na literatúru jazykovo správne a kultivovane;
- orientovať sa v základných umeleckých prostriedkoch;
- charakterizovať jednotlivé literárne obdobia a vedieť začleniť hlavných predstaviteľov literatúry do literárnych prúdov, škôl, smerov;
- vedieť pracovať s literárnym textom, rozvíjať interpretačné a vyjadrovacie zručnosti;
- vytvoriť pozitívny vzťah k vlastnému národu a k jeho literatúre;
- pripraviť na EČ a ÚČ maturitnej skúšky.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

- zapamätať si potrebné fakty (mená autorov, názvy diel, literárnovedná terminológia a definície) a vedieť demonštrovať ich znalosť;
- vysvetliť podstatu literárnych javov (jazykových prostriedkov, tematických motívov, kompozičných prostriedkov a pod.) a vzťahov medzi nimi;
- usporiadať známe javy do tried a systémov;
- aplikovať vedomosti z teórie a dejín literatúry na štandardizované literárne texty;
- aplikovať vedomosti z teórie a dejín literatúry na neštandardizované literárne texty;
- integrovať literárnoteoretické a literárnohistorické vedomosti a čitateľské skúsenosti s teoretickými a historickými vedomosťami a recepčnými skúsenosťami z iných druhov umenia.

Analytické a interpretačné zručnosti

- odlíšiť medzi sebou epické, lyrické a dramatické texty;

- odlíšiť intencionálny (programový) lyrický text od pocitového (impresívneho);
- extrahovať a lineárne reprodukovať dejovú líniu štandardizovaného epického diela;
- odlíšiť dejový a významový plán štandardizovaného literárneho diela;
- chápať štandardizované literárne dielo ako štylizovanú autorskú výpoveď o svete;
- analyzovať štandardizované literárne dielo po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prostriedkov v dejovom a významovom pláne diela;
- hodnotiť dielo v kontexte doby jeho vzniku;
- hodnotiť dielo z vlastného stanoviska a v súčasnom kontexte;
- zaujať vlastné stanovisko k cudzej interpretácii a hodnoteniu literárneho diela.

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

- motivačné metódy podnecujúce k činnosti – motivačný rozhovor, rozprávanie;
- interpretačno-analytické metódy – samostatná práca s textom, interpretácia textu a diela, vyjadrenie vlastného názoru na dielo;
- autodidaktické metódy (samostatná práca s textom, s faktami, práca s PC)

Prierezové témy:

- mediálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, tvorba projektov a prezentačné schopnosti, multikultúrna výchova

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
LITERATÚRA A UMENIE V ŽIVOTE ČLOVEKA	▪ text ▪ literatúra (vecná, umelecká) ▪ funkcie literatúry ▪ estetický zážitok ▪ poézia, próza ▪ literárna veda ▪ literárne podsystemy (sci-fi, literatúra faktu, UĽS)	1. Tvorivo premýšľať o literatúre a jej funkciách v živote človeka. 2. Vyjadrovať svoje názory na literatúru jazykovo správne a kultivovane.	1. Žiak chápe esteticky zmysel umenia a umeleckej literatúry a vie charakterizovať podstatu estetického zážitku. 2. Žiak rozumie estetickú a poznávaciu funkciu umeleckého diela a vie tieto pojmy uplatniť pri interpretácii akéhokoľvek primeraného literárneho diela.	2
LITERÁRNA TEÓRIA	Lyrika ▪ spoločenská, ľúbostná, reflexívna, duchovná, čistá, prírodná ▪ sonet, automatický text, lyrická báseň, populárna pieseň Epika ▪ poviedka, novela, román (sociálny,	1. Uvedomene sústavne čítať, hodnotiť a osvojovať si krásnu literatúru. 2. Samostatne sa orientovať v literárnom procese, v literárnom štýle a základných funkciách umeleckého	1. Žiak na základe analýzy konkrétnych literárnych javov pohotovo vytvára vecne a jazykovo správne definície literárnych pojmov. 2. Chápe zásady klasifikácie pojmov a vie zaradiť literárny	*54

	psychologický, detektívny), epos, balada, báj, podobenstvo (alegória) Dráma ▪ komédia (veselohra) ▪ tragédia, činohra, absurdná dráma ▪ divadelná hra, inscenácia, herec, režisér, dramaturgia Štruktúra literárneho diela ▪ rozprávač (vševediaci, priamy, nespoľahlivý) ▪ literárna postava (idealizovaný typ, charakterový typ, sociálny typ) ▪ kompozičný postup (chronologický - kronikársky, retrospektívny, reťazový) ▪ kompozičné fázy diela (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, dejový obrat, rozuzlenie a záver) ▪ vnútorná kompozícia diela ▪ vertikálne členenie diela (dejový plán diela, významový (myšlienkový) plán diela) ▪ horizontálne členenie diela (pásmo rozprávača, pásmo postáv, vnútorný monológ, prúd autorovho vedomia) ▪ horizontálne členenie drámy (monológ, dialóg, autorská poznámka, replika) ▪ vonkajšia kompozícia (spev, výstup) ▪ autorská štylizácia reality Štylizácia textu ▪ anafora, básnické prirovnanie, metafora,	diela. 3. Vyjadrovať svoje názory na literatúru jazykovo správne a kultivovane. 4. Orientovať sa v základných umeleckých prostriedkoch. 5. Vedieť pracovať s literárnym textom, rozvíjať interpretačné a vyjadrovacie zručnosti.	javy do tried na základe určených spoločných, resp. rozdielnych vlastností. Tieto vedomosti vie využiť pri ktoromkoľvek literárnom jave, ktorý sa vytvoril na vyučovaní. 3. Žiak si dokáže zapamätať potrebné fakty z literárnovednej teórie a vie demonštrovať ich znalosť. 2. Žiak vie vysvetliť podstatu literárnych javov (jazykových prostriedkov, tematických motívov, kompozičných prostriedkov a pod.) a vzťahov medzi nimi. 3. Žiak dokáže usporiadať známe javy do tried a systémov. 4. Žiak vie aplikovať vedomosti z teórie literatúry na štandardizované a neštandardizované literárne texty. 5. Žiak integruje literárnoteoretické vedomosti a čitateľské skúsenosti s teoretickými a historickými vedomosťami a recepčnými skúsenosťami z iných druhov umenia. 6. Žiak dokáže odlíšiť medzi sebou epické, lyrické a dramatické texty. 7. Žiak dokáže odlíšiť intencionálny	

	metonymia, symbol, epiteton, protiklad (kontrast), humor, irónia, satira, hyperbola (zveličenie), asociácia, zvukomaľba Metrika ▪ rytmus, viazaná umelecká reč, neviazaná umelecká reč, voľný verš, rým (združený, striedavý, obkročný, prerývaný)		(programový) lyrický text od pocitového (impresívneho). 8. Žiak extrahuje a lineárne reprodukuje dejovú líniu štandardizovaného a neštandardizovaného epického diela. 9. Žiak vie odlíšiť dejový a významový plán štandardizovaného literárneho diela. 10. Žiak chápe štandardizované literárne dielo ako štylizovanú autorskú výpoveď o svete. 11. Žiak vie analyzovať štandardizované literárne dielo po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a dokáže určiť funkciu jednotlivých prostriedkov v dejovom a významovom pláne diela.	
LITERÁRNA HISTÓRIA	• staroveká literatúra • stredoveká literatúra • renesančná literat. • baroková literatúra • klasicistická literat. • romantická literatúra • realistická literatúra (naturalizmus) • literárna moderna (symbolizmus, impresionizmus) • avantgardná literatúra (futurizmus, expresionizmus, surrealizmus, nadrealizmus) • naturizmus • socialistický	1. Samostatne sa orientovať v historickom vývine literatúra. 2. Charakterizovať jednotlivé literárne obdobia a vedieť začleniť hlavných predstaviteľov literatúry do literárnych prúdov, škôl, smerov. 3. Vedieť pracovať s literárnym textom, rozvíjať interpretačné a vyjadrovacie zručnosti	1. Žiak aplikuje vedomosti dejín literatúry na štandardizované a neštandardizované literárne texty. 2. Žiak integruje literárnohistorické vedomosti a čitateľské skúsenosti s teoretickými a historickými vedomosťami a recepčnými skúsenosťami z iných druhov umenia.	*54

	• realizmus • existencializmus • postmoderna	4. Vyjadrovať svoje názory na literatúru jazykovo správne a kultivovane. 5. Vytvoriť pozitívny vzťah k vlastnému národu a k jeho literatúre.	3. Žiak dokáže hodnotiť dielo v kontexte doby jeho vzniku. 4. Žiak dokáže hodnotiť dielo z vlastného stanoviska a v súčasnom kontexte. 5. Žiak vie zaujať vlastné stanovisko k cudzej interpretácii a hodnoteniu literárneho diela. 6. Žiak dokáže opísať základnú chronológiu vývinu umeleckej literatúry. 7. Žiak vie vysvetliť systémovú nadväznosť jednotlivých období vo vývine umenia a umeleckej literatúry. 8. Žiak dokáže charakterizovať z filozofického, spoločenského a umeleckého hľadiska hlavné obdobia v dejinách umeleckej literatúry. 9. Žiak dokáže nájsť odraz základných znakov literárneho obdobia v konkrétnom literárnom diele.	
OPAKOVANIE A SYSTEMATIZÁCIA POZNATKOV			▪ Žiak vie aplikovať nadobudnuté vedomosti a spôsobilosti.	4

Vzhľadom na to, že tematické celky Literárna teória a Literárna história sa vyučujú synchronne, nemožno presne stanoviť počet hodín pre jeden konkrétny tematický celok.

Zdroje :

Zdrojom informácií pre vyučujúcich a žiakov je predovšetkým dostupná odborná literatúra, odborné časopisy, umelecká a vecná literatúra, internet.

ŽILKA, T. – OBERT, V. – IVANOVÁ, M.: Teória literatúry pre gymnáziá a stredné školy. Bratislava, Litera 1997.

IHNÁTKOVÁ, N a kol.: Čítanka pre 1. ročník gymnázií a stredných škôl. Bratislava: Poľana, 2001. ISBN 80-89002-34-X

IHNÁTKOVÁ, N a kol.: Čítanka pre 2. ročník gymnázií a stredných škôl. Bratislava: LIITERA, 1995. ISBN 80-85452-36-7

IHNÁTKOVÁ, N a kol.: Čítanka pre 3. ročník gymnázií a stredných škôl. Bratislava: LIITERA, 1995. ISBN 80-85452-46-4

IHNÁTKOVÁ, N a kol.: Čítanka pre 4. ročník gymnázií a stredných škôl. Bratislava: LIITERA, 1996. ISBN 80-85452-47-2

VARSÁNYIOVÁ, M.: Príručka slovenskej literatúry pre stredoškóľakov. Komárno: VARIA PRINT, ISBN 80-89181-10-4

VARSÁNYIOVÁ, M.: Čítanka slovenskej literatúry pre stredoškóľakov, 1. časť. Komárno: VARIA PRINT, ISBN 80-968982-9-9

VARSÁNYIOVÁ, M.: Čítanka slovenskej literatúry pre stredoškóľakov, 2. časť. Komárno: VARIA PRINT, ISBN 80-89181-00-7

Hodnotenie:

Podklady pre hodnotenie žiakov budú získavané nasledovným spôsobom:

1. písomné testy z opakovania tematických celkov (čas trvania 25 - 30 minút);
2. individuálne ústne skúšanie;
3. čiastkové písomné odpovede preverujúce vedomosti z teórie literatúry a literárnej histórie;
4. čiastkové ústne odpovede (zapájanie sa do heuristických rozhovorov a riešenia úloh);
5. aktivita žiaka vo všetkých fázach vyučovacej hodiny a záujem prejavovaný nad rámec povinných úloh;

S požiadavkami na hodnotenie jednotlivými klasifikačnými stupňami budú žiaci oboznámení v úvodných hodinách.

Učebné osnovy pre predmet
KONVERZÁCIA V ANGLICKOM JAZYKU

Charakteristika predmetu:

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom. Cudzie jazyky poskytujú živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci Európskej únie. Osvojením si cudzích jazykov pomáha žiakovi prekonávať bariéry a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce. Cudzie jazyky umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenie a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Požiadavky pre vzdelávanie v cudzích jazykoch vychádzajú zo spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje rôzne úrovne ovládania cudzích jazykov. Štúdiom konverzácie v anglickom jazyku sa má dosiahnuť aktívne zvládnutie jazykových zručností, dorozumenie sa a komunikovanie v danom jazyku, úroveň B1, čo sa týka komunikačných zručností - v písomnom a ústnom prejave pre osobné, spoločenské a študijné účely v anglickom jazyku – toto všetko má smerovať k úspešnému zvládnutiu maturitnej skúšky z anglického jazyka.

Ciele:

Základným cieľom výučby konverzácie v anglickom jazyku je:

- u žiakov postupne a cieľavedome rozvíjať všetky štyri rečové zručnosti t.j. ústny prejav, čítanie, počúvanie a písomný prejav na základe osvojenej slovnej zásoby a gramatiky a zároveň rozvíjať stratégie učenia sa, a to konkrétne:

- a) porozumenie hovoreného jazyka a schopnosť efektívne sa zúčastňovať rozličných konverzačných a posluchových aktivít,
- b) schopnosť čítať, porozumieť a reagovať na všetky typy textov a štýlov,
- c) schopnosť písať presným a vhodným jazykom a prispôbovať štýl čitateľom a účelu
- d) jednoznačné pochopenie gramatických štruktúr a schopnosť ich správneho a vhodného používania v hovorenej a písanej podobe,
- e) socio-kultúrne a sociolingvistické vedomosti o živote a kultúre v anglicky hovoriacich krajinách,
- f) schopnosť čítať originálne literárne texty;

- posilňovať cieľavedomosť, vytrvalosť a systematickosť v štúdiu cudzieho jazyka;

- osvojovať si tvorivý prístup k riešeniu úloh a rozvíjať vlastné kritické myslenie;

- viesť žiakov k využívaniu osvojených znalostí a zručností pri ďalšom štúdiu a v budúcej profesii;

- prehľbovať vzájomné porozumenie medzi národmi a toleranciu k iným kultúram a zvykom prostredníctvom poznatkov z rôznych oblastí života ľudstva.

Kompetencie a spôsobilosti:

Kompetencie sú všeobecné požiadavky na vedomosti a zručnosti, ktoré si má žiak osvojiť, ak chce štúdium konverzácie v anglickom jazyku ukončiť maturitnou skúškou.

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie užívateľa cudzieho jazyka zahŕňajú jeho vedomosti, zručnosti, osobnú zainteresovanosť a schopnosť učiť sa cudzí jazyk.

Žiak:

- uplatňuje vedomosti týkajúce sa zemepisných, hospodárskych, spoločensko-ekonomických a kultúrnych reálií,
- porovnáva reálie anglofónnych krajín s reáliami vlastnej krajiny,
- správa sa v súlade s konvenciami príslušných krajín,
- uplatňuje získané vedomosti a zručnosti v každodennom živote,
- chápe potrebu celoživotného vzdelávania sa v anglickom jazyku,
- získava nové vedomosti a zručnosti uvedomelo,
- opakuje si osvojené vedomosti a dopĺňa si ich,
- uplatňuje stratégie učenia sa cudzieho jazyka,
- uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti v príprave na svoje budúce povolanie.

Komunikatívne kompetencie:

Na uskutočnenie komunikatívneho zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa anglickým jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňujú nasledovné zložky:

a) jazykovú kompetenciu

Žiak vie a používa:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia),
- morfológické a syntaktické javy (gramatická kompetencia),
- tvorenie slov a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia),
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortografická a ortoepická).

b) sociolingvistickú kompetenciu

Žiak vie:

- komunikovať v rôznych spoločenských úlohách v bežných komunikačných situáciách,
- používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so sociokultúrnym úzom v anglicky hovoriacich krajinách,
- správne reagovať v rôznych spoločenských situáciách (pozdravy, oslovenie, nadviazanie rozhovoru, zvolania),
- dodržiava konvencie slušnosti (vyjadrenie záujmu o druhého, výmena názorov,

informácií, vyjadrenie obdivu, srdečnosti, pohostinnosti, obdarovanie, vyhýbanie sa priamym príkazom, vyjadrenie poľutovania, ospravedlnenia, vyhýbanie sa opravovaniu, protirečeniu, poučovaniu, primerané používanie slov ďakujem, prosím, vyhýbanie sa vyjadreniu asertívnej nadradenosti, neprimeranému sťažovaniu sa, neprimeranej nespokojnosti),

- používa výrazy ľudovej múdrosti (príslovia, porekadlá, ustálené spojenia),
- uvedomuje si rozdiely registra (veľmi formálneho, formálneho, neformálneho, rodinného, intímneho).

Žiak dokáže uplatňovať širokú škálu jazykových funkcií, používajúc bežné prostriedky neutrálneho štýlu. Uvedomuje si konvencie slušnosti a podľa nich aj koná. Uvedomuje si najvýznamnejšie rozdiely medzi zvyklosťami, postojmi, životnými hodnotami v krajinách, ktorých jazyk sa učí, a porovnáva ich s vlastným postojom, životnými hodnotami a zvyklosťami vo vlastnej krajine.

c) pragmatickú kompetenciu

Žiak vie:

- ako prehovoriť (zámer, téma, následnosť, príčina, kohézia, koherencia, štýl, register, rétorika),
- ako funkčne využívať jazykové prostriedky na získavanie informácií, vyjadrenie postojov – súhlas, nesúhlas, modality – povinnosť, schopnosť, vôľa – túžby, zámery, emócie – radosť, uspokojenie, nevôľa, záujem, prekvapenie, rozčarovanie, strach, etické zásady – ospravedlnenie, ľútosť, poľutovanie, súhlas, nesúhlas, pozdravenie, žiadosť, odmietnutie, začatie, udržiavanie a ukončenie rozhovoru,
- ako zostaviť prehovor vzhľadom na interaktívnu (výmena informácií) alebo transaktívnu (sprostredkovanie informácií) schému.

Rečové zručnosti

V oboch častiach maturitnej skúšky (externej i internej) sa preverujú receptívne (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) a produktívne (ústny prejav a písomný prejav) rečové zručnosti. Tieto zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

Počúvanie s porozumením

Žiak rozumie krátkym jednoduchým monologickým, dialogickým a kombinovaným ústnym prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v štandardnej angličtine a primeranom tempe reči.

Žiak rozumie:

- prejavu ako celku, téme a hlavnej myšlienke, rozumie podstatným a špecifickým informáciám, vie rozlíšiť hovoriacich,
- jednoduchým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy) v primeranom tempe reči a v štandardnom jazyku,
- kratšiemu jednoduchšiemu prejavu naratívneho charakteru (zážitok, príbeh),
- podstatným informáciám v jednoduchých prednáškach, ak mu je tematika

známa a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a zreteľne,
- podstatným informáciám rozhlasových správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči,

Čítanie s porozumením

Žiak rozumie jednoduchým textom informatívneho a faktografického charakteru, primerane náročným textom s tematikou každodenného života a jednoduchším beletrizovaným textom

Žiak:

- vie získať informácie z primerane náročných textov (tabuľky, grafy, oznamy, nápisy, a inzeráty) a vhodne používa stratégie čítania,
- rozumie obsahu jednoduchšieho autentického textu,
- vie pochopiť tému a hlavnú myšlienku primerane náročného textu,
- vie vyhľadať špecifické a detailné informácie v jednoduchšom texte,
- vie rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v jednoduchšom texte s jasnou a logickou štruktúrou,
- vie odhadnúť význam neznámych slov na základe kontextu v jednoduchšom texte,
- vie zachytiť a pochopiť logickú štruktúru jednoduchšieho textu aj na základe obsahu textu,

Ústny prejav – interakcia

Žiak vie jazykovo správne a primerane reagovať v bežných životných situáciách. Dokáže bezprostredne naviazať rozhovor na témy z každodenného života. *Ústny prejav - produkcia*

Žiak vie súvislo a s využitím jednoduchších jazykových prostriedkov hovoriť o svojich skúsenostiach, pocitoch, zážitkoch. Vie odôvodniť a vysvetliť svoj názor. Dokáže porozprávať jednoduchý príbeh a prerozprávať obsah prečítaného alebo vypočítaného textu a vyjadriť svoj postoj.

Žiak:

- reaguje na podnety jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii,
- vie začať, udržiavať a ukončiť rozhovor,
- vie správne reagovať na partnerove repliky v prirodzených a simulovaných situáciách,
- vie predniesť krátky monológ na určitú tému,
- vie opísať obrázky, mapy, diagramy, porovnať ich a vysvetliť súvislosti.

Písomný prejav

Žiak vie napísať jednoduchý súvislý prejav na témy z každodenného života a dokáže vyjadriť svoje postoje, pocity a dojmy. Vie správne používať základné lexikálne, gramatické, syntaktické a štylistické prostriedky vo formálnom a neformálnom písomnom prejave. Správne používa kompozičné postupy s ohľadom na obsah, adresáta písomného prejavu a slohový útvar.

Žiak vie:

- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie,

- napísať primerane náročný súkromný list,
- napísať kratší úradný list: žiadosť o informáciu, sprievodný list, krátku správu,
- opísať predmet, miesto, osobu, udalosť (opis),
- napísať príbeh (rozprávanie),
- napísať krátky súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Aby učiaci sa pochopil, ktoré metódy sú pre jeho učenie najefektívnejšie, musí mať možnosť stretávať sa čo s najväčším množstvom interaktívnych metód a klásť si otázky, ktoré mu objasnia procesnú stránku učenia sa. Ide o:

- participatívne metódy:
  - dialóg a diskusia: Rodina, Kultúra a umenie, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola a štúdium, Zamestnanie, Vzťahy medzi ľuďmi, Človek a príroda, Vedecko-technický rozvoj, Človek a spoločnosť, Komunikácia a jej formy
  - situačné (prípadové) metódy: Rodina, Obchod a služby, Šport
  - inscenačné metódy (metódy hrania role-play): Rodina, Kultúra a umenie, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Cestovanie, Škola a štúdium, Zamestnanie
  - brainstormingové metódy (burza dobrých nápadov):
  - kognitívne metódy: Rodina, Kultúra a umenie, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola a štúdium, Zamestnanie, Vzťahy medzi ľuďmi, Človek a príroda, Vedecko-technický rozvoj, Človek a spoločnosť, Komunikácia a jej formy
  - zážitkové metódy:
    - skúsenostné metódy: Cestovanie, Obchod a služby

Vo všetkých tematických celkoch sa pre čo najväčšiu efektivitu postupne striedajú jednotlivé metódy, ako sú: výklad, počúvanie, práca so slovníkom, písomné a ústne cvičenia, samostatná práca, skupinová práca, inscenačná metóda, brainstorming, projektová metóda, flipped learning (získanie prvej vedomosti prostredníctvom čítania, alebo cez video mimo vyučovacej hodiny), metóda riešenia problému, diskusia, debata, dialóg

Pri vyučovaní cudzích jazykov je dôležité striedať rôzne formy vyučovania, aby žiak sa čo najefektívnejšie zapájal do vyučovacieho procesu:

- výučba skupinová (rozdelenie žiakov do skupín podľa rôznych hľadísk, napríklad podľa záujmu, druhu činnosti, náročnosti úloh ap. Skupinu tvoria dvaja až siedmi žiaci. Práca v skupine na zlepšenie priebehu učenia a je vhodné využívať najmä vo fáze precvičovania a upevňovania poznatkov a zručností); Rodina, Šport, Cestovanie, Zamestnanie
- výučba vo dvojiciach (využíva sa predovšetkým pri role-play, pri riešení krížoviek, pri problémových úlohách a projektoch. Táto výučba by sa mala končiť diskusiou).; Vedecko-technický rozvoj, Človek a spoločnosť, Vzťahy medzi ľuďmi, Komunikácia a jej formy
- výučba kooperatívna (skupinové vyučovanie, pri ktorom sa zdôraznia sociálne aspekty. Do popredia sa dostávajú sociálno-komunikačné kompetencie, celoživotné

pravidlá ako sú aktívne počúvanie, dôvera, pravdivosť, úcta, maximálne osobné nasadenie – výkon;

Človek a spoločnosť, Zamestnanie, Rodina

- samoštúdium (realizovať hlavne vo vyšších ročníkoch. Zadanie témy musí byť reálne a musí zaujať a jej vypracovanie /analýza textu, mapa mysle, kritické zhodnotenie textu/ realizuje sa v škole v rámci vyučovania, ak je prístup k informáciám /na internete, v knižnici/a možnosť ďalších aktivít;

- výučba projektová (podstatou tejto organizačnej formy je riešenie určitej úlohy komplexného charakteru – projektu, ktorý buď vychádza z praktických potrieb, alebo je s praxou úzko spätý). Pri výbere témy je potrebné zohľadniť vek a osobnosť študenta a tematický plán v danom ročníku;

Rodina, Kultúra a umenie, Človek a príroda, Vedecko-technický rozvoj

- integrované tematické vyučovanie (nepritomnosť ohrozenia a podporujúce prostredie, zmysluplný obsah, možnosť výberu, obohatené prostredie, spolupráca, adekvátny čas, okamžitá spätná väzba, dokonalosť, cielený pohyb);

- problémové vyučovanie (problémové vyučovanie spočíva v tom, že v procese riešenia špeciálne vypracovaného systému problémov a problémových úloh žiaci získavajú skúsenosti z tvorivej činnosti, prebieha tvorivé osvojovanie poznatkov a spôsobov činnosti);

Človek a spoločnosť, Zamestnanie, Obchod a služby

- tradičné vyučovanie (rozumie sa pod tým hromadné vyučovanie a využíva sa predovšetkým pri výklade nového učiva alebo pri frontálnom skúšaní a opakovaní);

- vyučovanie v odborných učebniach;

- vyučovanie v prirodzenom prostredí.

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova, mediálna výchova, environmentálna výchova, tvorba projektu a prezentačné zručnosti, ochrana života a zdravia

3. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma (Obsah)	Cieľ	Výstup (spôsobilosti)	Počet hodín
Rodina	- základné informácie o žiakovi a jeho rodine, rodinné vzťahy, - čo je rodina, 4 základné typy rodín, - manželstvá, rozvody, - budúci rodinný život žiaka	Žiak bude vedieť hovoriť o rodine, rodinných príslušníkoch, rodinných vzťahoch. Bude vedieť vysvetliť pojem rodina a charakterizovať typy rodín. <i>Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj, Finančná gramotnosť</i>	Žiak: - vie porozprávať o svojej rodine a vzťahoch v nej, - vie zaradiť svoju rodinu do príslušného typu, - vie popísať predstavy o svojej budúcej rodine, - vie opísať obrázky s rôznymi typmi rodín.	4
Kultúra a umenie	- čo je umenie, - druhy umenia,	Žiak bude vedieť vysvetliť, čo je umenie,	Žiak: - vie vyjadriť svoj	6

	- známi umelci, - obľúbený umelec žiaka, - kultúrny život v žiakovom regióne, - film, druhy filmov, - filmový priemysel a jeho dejiny, - Hollywood, - známe osobnosti strieborného plátna	čo je výtvarné umenie, čo je aplikované umenie, čo je literatúra. Bude vedieť popísať konkrétne druhy umenia a ich predstaviteľov. Bude vedieť priblížiť históriu filmového priemyslu a popísať jeho najväčšie osobnosti. <i>Prierezová téma: Mediálna výchova</i>	názor na umenie a na umelcov, - vie popísať svojho obľúbeného umelca, - má základné poznatky o kultúrnych udalostiach v jeho regióne, - má prehľad o filmovom umení, - má základné poznatky o centre filmového umenia – o Hollywoode, - vie popísať svojho obľúbeného herca a svoj obľúbený film, - vie popísať obrázky týkajúce sa umenia, umelcov, umeleckých predstavení, filmov.	
Šport	- šport a hry, - rôzne športové disciplíny a ich kategorizácia, - športové náradie, športoviská, - prečo sa ľudia venujú športu, - športové súťaže, známi športovci, - hodiny telesnej výchovy v škole, - Olympijské hry – staroveké a moderné	Žiak bude vedieť definovať šport a vymenovať základné športové disciplína a ich zadelenie do kategórií. Bude vedieť podať základné informácie o športových súťažiach, vrátane Olympijských hier a o najznámejších športovcoch. <i>Prierezová téma: Ochrana života a zdravia</i>	Žiak: - vie opísať niekoľko športových disciplín, - vie vysvetliť, prečo sa ľudia venujú športu, - vie vyjadriť svoj názor na potrebu športu v živote človeka a na hodiny telesnej výchovy v škole, - má základné vedomosti o Olympijských hrách.	6
Bývanie	- typy domov, - dom/byt a miestnosti v ňom, - nábytok a bytové doplnky, - bývanie v meste a na vidieku, - vysnívaný dom/byt	Žiak bude vedieť popísať svoje obydlie - typ, miestnosti a ich zariadenie a vymenovať jeho výhody a nevýhody. Bude vedieť popísať základné typy domov na Slovensku a v anglicky hovoriacich krajinách. <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova, Finančná gramotnosť</i>	Žiak: - vie opísať obrázky s rôznymi typmi domov, - vie uviesť klady a zápory bývania v meste a na dedine, - vie podrobne opísať svoju izbu, - vie hovoriť o svojom vysnívanom dome.	4
Obchod a služby	- čo je konzumná spoločnosť, - typy nákupných možností, - reklama a iné	Žiak bude rozumieť pojmu konzumná spoločnosť. Bude vedieť popísať jednotlivé nákupné	Žiak: - vie vyjadriť svoj postoj k nakupovaniu, k materiálnym veciam, - vie popísať	4

	marketingové stratégie, - služby	možnosti a uviesť k nim konkrétne príklady, bude ich vedieť porovnať. Bude vedieť vymenovať a popísať rôzne služby. <i>Prierezová téma: Mediálna výchova, Finančná gramotnosť</i>	a porovnať svoje obľúbené miesta nákupov, - vie hovoriť o nákupných zvykoch svojej rodiny, - vie vyjadriť svoj postoj k reklame, - vie popísať služby, ktoré sú k dispozícii v jeho bydlisku.	
Starostlivosť o zdravie	- zdravie a choroba, - časti ľudského tela, orgány, - druhy ochorení, - medicína, rôzne spôsoby liečenia, alternatívna medicína, - prevencia chorôb, - ako zvládať stres, - návšteva u lekára, v lekárni	Bude vedieť definovať zdravie a chorobu a vymenovať bežné choroby. Bude vedieť porovnať západnú a alternatívnu medicínu. Bude vedieť hovoriť o prevencii chorôb, o zvládaní záťaže. <i>Prierezová téma: Ochrana života a zdravia</i>	Žiak: - vie popísať ľudské telo, jeho časti a orgány, - vie hovoriť o chorobách, ktoré prekonal, - vie popísať svoje skúsenosti s lekárskou pomocou, - vie, ako sa má brániť pred rôznymi ochoreniami a ako má zvládať stres, predovšetkým v období skúšania.	4
Cestovanie	- dôvody cestovania, - dopravné prostriedky a ich kategorizácia, - výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov, - cestovateľské zážitky	Žiak bude vedieť popísať jednotlivé dopravné prostriedky a zadeliť ich do jednotlivých skupín. Bude ich vedieť porovnať a vybrať tie najvhodnejšie pre rôzne typy ciest, dovoleníek. <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova, Finančná gramotnosť</i>	Žiak: - vie vyjadriť svoj názor na cestovanie, - vie popísať svoj obľúbený dopravný prostriedok, - vie porozprávať o svojich cestovateľských zážitkoch, - vie komunikovať s pracovníkom cestovnej kancelárie.	4
Škola a štúdium	- slovenský školský systém, - organizácia školského roka, - opis školy (budova a organizácia vyučovania), - vyučovacie predmety, vyučovanie cudzích jazykov	Žiak bude vedieť podrobne popísať slovenský školský systém, pričom popíše svoju školu (typ, organizáciu vyučovania, budovu, jej zariadenie). Bude vedieť popísať priebeh vyučovacej hodiny. <i>Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Žiak: - vie porovnať slovenský školský systém s britským/americkým, - vie vyjadriť názor na význam vzdelania v živote človeka a na kvalitu vyučovania na jeho škole, - vie sformulovať svoj postoj k potrebe učiť sa cudzie jazyky.	5
Zamestnanie	- rôzne druhy zamestnaní, ich	Žiak bude vedieť vymenovať rôzne	Žiak: - má dobrú slovnú	5

	dôležitosť na začiatku 21. storočia, - kritériá výberu zamestnania, - ako si nájsť zamestnanie, - pracovný pohovor, - žiakovo vysnívané povolanie/zamestnanie v budúcnosti	povolania a zadeli ich do príslušných kategórií. Bude vedieť popísať, ako si má v budúcnosti nájsť zamestnanie. <i>Prierezová téma: Tvorba projektu a prezentačné schopnosti, Finančná gramotnosť</i>	zásobu týkajúcu sa zamestnaní, - vie vysvetliť, ako sa má napísať úradný životopis a žiadosť o zamestnanie, - vie, ako sa má správať na pracovnom pohovore, - vie hovoriť o svojom vysnívanom zamestnaní.	
Vzťahy medzi ľuďmi	- medziľudské vzťahy, - priateľstvo, druhy priateľstva - môj najlepší priateľ	Žiak bude vedieť hovoriť o medziľudských vzťahoch všeobecne ako aj o svojich vlastných. Bude vedieť hovoriť o kamarátsve a priateľstve. <i>Prierezová téma: Ochrana života a zdravia</i>	Žiak: - vie popísať svoje vzťahy s inými ľuďmi, - vie charakterizovať svojho najlepšieho priateľa a vysvetliť, prečo je jeho priateľom, - pozná niekoľko ľudových múdrostí hovoriacich o vzťahoch.	4
Človek a príroda	- životné prostredie, ekológia, ekosystémy, - najzávažnejšie ekologické problémy a možnosti ich riešenia environmentálne organizácie, - podnebie a počasie, ako sa im prispôsobujeme, - význam zvierat v našom živote, - ohrozené živočíšne druhy a možnosti ich ochrany	Žiak bude ovládať základné pojmy z oblasti ekológie. Bude vedieť vymenovať a stručne popísať najzávažnejšie ekologické problémy. Bude vedieť popísať podnebie a jednotlivé ročné obdobia s typickým počasím na Slovensku a porovnať ich s Britániou/USA. <i>Prierezová téma: Environmentálna výchova</i>	Žiak: - vie reagovať na otázku životného prostredia, - vie sám navrhnúť riešenia na tieto problémy, - vie popísať, čo sám robí v záujme životného prostredia a ochrany zvierat, - vie navrhnúť riešenia problémov v jeho regióne, - vie popísať podnebie na Slovensku a rozumie predpovedi počasia.	6
Vedecko-technický rozvoj	- čo je veda, jej základné črty, - vedecké disciplíny, - vedecké metódy, - veda v škole, - veda v 20. a 21. storočí, - objavy a vynálezy, - významní vedci a vynálezcovia	Žiak bude vedieť charakterizovať vedu a vymenovať jednotlivé vedecké disciplíny. Bude vedieť popísať vedecké metódy, predovšetkým tie, ktoré sám v škole využíva. Bude vedieť hovoriť o najvýznamnejších objavoch a vynálezoch. <i>Prierezová téma: Environmentálna výchova</i>	Žiak: - vie popísať vyučovacie hodiny biológie, chémie, fyziky (t. j. prírodných vied), - vie rozlíšiť pojmy vynález, objav, bádanie, - vie popísať vynálezy, ktoré používa v bežnom živote.	4

Človek a spoločnosť	- spoločnosť, typy spoločenských zariadení, - spoločenské triedy, - etika, morálka, - etiketa, - správanie sa mladých ľudí	Žiak bude vedieť definovať spoločnosť a jednotlivé spoločenské vrstvy. Bude vedieť hovoriť o etike a etikete. Bude vedieť podrobne porozprávať o pravidlách platiacich na jeho škole. <i>Prierezová téma:</i> <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Žiak: - vie porovnať jednotlivé spoločenské vrstvy na Slovensku a v Británii, - vie porozprávať o pravidlách slušného správania a vie porovnať tie slovenské s britskými, - vie, ako sa má zachovať v rôznych spoločenských situáciách.	4
Komunikácia a jej formy	- komunikácia, - verbálna a neverbálna komunikácia, - moderné formy komunikácie a ich výhody/nevýhody, - svetové jazyky, - anglický jazyk – kde všade sa používa, - vývin anglického jazyka, - angličtina ako materinský/druhý/cudzí jazyk, - britská a americká angličtina	Žiak bude vedieť vysvetliť pojmy komunikácia, verbálna a neverbálna komunikácie. Bude vedieť popísať model komunikácie. Bude vedieť hovoriť o najmodernejších formách komunikácie (mobilné telefóny, internet) a o ich výhodách a nevýhodách. Žiak bude vedieť porozprávať o anglickom jazyku ako o najpoužívanejšom svetovom jazyku. <i>Prierezová téma:</i> <i>Mediálna výchova</i>	Žiak: - vie rozlíšiť formálnu a neformálnu komunikáciu, - vie dešifrovať najbežnejšie formy neverbálnej komunikácie (gestá, signály, piktogramy atď.), - vie zaujať postoj k špeciálnej forme komunikácie cez mobilné telefóny a internet, - vie rozlíšiť britskú a americkú angličtinu.	6

Zdroje:

Bilíková, A.: Angličtina – nová maturita (základná úroveň), Enigma Publishing, Nitra 2008, 2009

Bilíková, A.: Angličtina – nová maturita (vyššia úroveň), Enigma Publishing, Nitra 2008, 2009

Bérešová, J.: Nová maturita z angličtiny – prípadová na maturitu z anglického jazyka, Aktuell, Bratislava, 2003

Exam Activator – classroom and self-study exam preparation, Longman, V. Británia 2010

Gramatické príručky

Prekladové a výkladové slovníky

Časopisy Hello, Friendship, Bridge, Noviny a časopisy z anglicky hovoriacich krajín Beletria z edície Penguin Reader's vydavateľstva Longman, V. Británia

Filmy z produkcie anglicky hovoriacich krajín v pôvodnom znení

Rôzne webové stránky viažuce sa k jednotlivým témam

Hodnotenie:

- ústne (frontálne a individuálne), písomné (písomky, testy, slohové práce, projekty), sebahodnotenie.

4. ročník (2 hodín týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Človek a spoločnosť	Človek a jeho postavenie v spoločnosti, morálka a spoločenská etiketa	Vedieť vypracovať prezentáciu na základe vyhladaných informácií na danú tému a vhodne, zrozumiteľne ale plynule interpretovať, vedieť poskytnúť informácie o spoločenskej etikete Prierezová téma: multikulturálna výchova	Žiak vie Predniesť informácie na základe jeho spracovania vopred a dokáže vymenovať názory na danú tému. Vie poskytnúť informácie o spoločenskej etikete	4
Komunikácia a jazyk	Formy komunikácie a jej význam. Jazyk ako dorozumievací prostriedok. Anglický jazyk - vývin a charakteristika	Vedieť poukázať na rôzne formy komunikácie a vedieť ich aplikovať do praxe a dokázať ich využívať v reálnej komunikácii. Vedieť porozprávať o vývine anglického jazyka a vedieť rozlišovať rôzne nárečia a druhy anglického jazyka na základe počutého textu.	Žiak vie poukázať na rôzne formy komunikácie a vie ich aplikovať do praxe a dokáže ich využívať v reálnej komunikácii. Vie porozprávať o vývine anglického jazyka a vie rozlišovať rôzne nárečia a druhy anglického jazyka na základe počutého textu.	4
Média	Masovokomunikačné prostriedky, internet –výhody a nevýhody, vplyv médií na človeka	Vedieť vymenovať a charakterizovať rôzne druhy masovokomunikačných prostriedkov a porovnať ich. Porozprávať o výhodách a nevýhodách internetu a jeho vplyvu na človeka Prierezová téma: mediálna výchova.	Žiak vie vymenovať a charakterizovať masovokomunikačné prostriedky, vie ich porovnať a porozprávať o ich výhodách a nevýhodách	4
Mladí ľudia a ich svet	Charakteristika mladých ľudí a ich životný štýl. Problémy mladých ľudí. Predstavy mladých o ich budúcnosti.	Vedieť charakterizovať mladých ľudí podľa vekovej kategórie. Vedieť viesť alebo sa zapojiť do rozhovoru/diskusie o problémoch mladých ľudí a o ich životnom štýle Prierezová téma – Finančná gramotnosť	Žiak vie charakterizovať mladých ľudí podľa vekovej kategórie. Vedieť viesť alebo sa zapojiť do rozhovoru/diskusie o problémoch mladých ľudí a o ich životnom štýle.	4

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Bankovníctvo a financie	Potreba peňazí v živote človeka Banky a platby v hotovosti a cez banku	Vedieť zhodnotiť hodnotu peňazí v živote človeka Vedieť správne využívať služby bánk Prierezová téma – Finančná gramotnosť	Žiak ovláda slovnú zásobu spojenú s peniazmi a bankovníctvom Vie viesť rozhovor v banke pri získavaní informácií Vie zameniť peniaze na inú menu	2
Jedlo	Jedlá, nápoje, národné jedlá, stravovacie návyky, stravovacie možnosti a zariadenia. Príprava jedál zdravá životospráva	Vedieť vymenovať druhy jedál a nápojov, vedieť opísať kuchársky recept a prípravu jedla /nápoja/. Vedieť plynule a zrozumiteľne porozprávať o stravovacích zariadeniach a návykoch. Vedieť viesť rozhovor v reštaurácii pri objednávaní jedla. Vedieť porozprávať o správnej životospráve. Prierezová téma: tvorba projektu a prezenčná činnosť	Žiak vie vymenovať druhy jedál a nápojov, vedieť opísať kuchársky recept a prípravu jedla /nápoja/. Vedieť plynule a zrozumiteľne porozprávať o stravovacích zariadeniach a návykoch. Vie viesť rozhovor v reštaurácii pri objednávaní jedla. Vedieť porozprávať o správnej životospráve.	4
Voľný čas	Voľný čas a jeho význam v živote človeka, druhy záujmov a vplyv spoločnosti na trávenie voľného času	Vedieť porozprávať o voľnom a čase a záľubách. Vedieť viesť plynulý rozhovor o voľnočasových aktivitách a vedieť súhlasiť alebo nesúhlasiť s názorom iných	Žiak vie hovoriť o svojom voľnom čase a vie ho porovnať s trávením voľného času iných. Vie nájsť informácie o vplyvu spoločnosti na trávenie voľného času a následne ho interpretovať plynule.	2
Multikulturálna spoločnosť	Spolunažívanie kultúr Zjednotená Európa a globalizácia. Sviatky, zvyky a tradície	Žiak vie plynule vyjadriť svoj názor a porovnať kultúry, zvyky, tradície rôznych krajín a vie formou rozhovoru porovnať sviatky v svojej krajine a v anglicky hovoriacich krajinách Prierezová téma- Multikulturálna spoločnosť	Žiak vie plynule vyjadriť svoj názor a porovnať kultúry, zvyky, tradície rôznych krajín a vie formou rozhovoru porovnať sviatky v svojej krajine a v anglicky hovoriacich krajinách	4

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Mestá a miesta, turizmus	Turizmus a vplyv cestovania na životný štýl Rôzne druhy destinácií, miesta kde rád chodím	Vedieť si rezervovať a kúpiť cestovný lístok a dovolenku. Vedieť porozprávať o rozvoji turizmu v krajine, v Európe a svete. Vedieť porozprávať o miestach kde rád chodím	Vie si rezervovať a kúpiť cestovný lístok a dovolenku. Vie porozprávať o rozvoji turizmu v krajine, v Európe a svete. Vedieť porozprávať o miestach kde rád chodím a kde žijem.	6
Móda a obliekanie	Odev, doplnky, trendy. Vplyv rôznych faktorov na obliekanie. Obliekanie v minulosti a dnes	Vedieť vyjadriť názor na módné trendy, porozprávať o faktoroch ktoré ovplyvňujú obliekanie. Dokázať nadviazať plynulý rozhovor o móde, a vedieť nakupovať oblečenie alebo podať sťažnosť. prierezová téma: tvorba projektu a prezenčné zručnosti Finančná gramotnosť	Žiak vie plynule nadviazať rozhovor o móde a obliekaní, vie vyjadriť názor na trendy v móde a dokáže si kúpiť oblečenie alebo sa podať sťažnosť	4
Kniha-priateľ človeka	Literatúra a jej význam v živote človeka. Druhy kníh. Čítanie ako voľnočasová aktivita. Kríza v čítaní.	Vedieť porozprávať o literatúre a o význame a dôležitosti čítania pre človeka. Vedieť stručne a zrozumiteľne porozprávať obsah prečítanej knihy ktorý sa učí žiak.	Vie porozprávať o literatúre a o význame a dôležitosti čítania pre človeka. Vie stručne a zrozumiteľne porozprávať obsah prečítanej knihy v origináli/anglickom jazyku	4
Vzory a ideály	Pozitívne a negatívne vlastnosti hrdinov a celebrit. Reálni a fiktívni hrdinovia. Človek, ktorého si vážim. Ja ako hrdina	Vedieť porozprávať o vplyve hrdinov a celebrit na život mladých ľudí a človeka. Vedieť porozprávať o hrdinovi alebo človekovi ktorého si žiak váži a je mu vzorom.	Žiak vie porozprávať o vplyve hrdinov a celebrit na život mladých ľudí a človeka. Vedieť porozprávať o hrdinovi alebo človekovi ktorého si žiak váži a je mu vzorom	4
Anglicky hovoriace krajiny	Vedieť získavať správne informácie o krajinách Naučiť sa slovnú zásobu a fakty týkajúce sa	Vedieť porozprávať o týchto krajinách a porovnať ich kultúru	Žiak: -vie voľne a pútavo a plynule	6

	kultúry, geografie, života a jazyka anglicky hovoriacich krajín	Porozumieť filmu a vedieť vyriešiť úlohy týkajúceho sa filmu o týchto krajinách <i>Prierezová téma: Multikulturálna výchova</i>	porozprávať a žiť, geografii a kultúre anglicky hovoriacich krajín	
Slovensko	Krajina a obyvatelia, mestá a miesta, zvyky, tradície, konvencie, stereotypy a predsudky, miesto Slovenska v zjednotenej Európe, Slovensko ako krajina cestovného ruchu	Popísať rozlohu, polohu, krajinu a obyvateľov Slovenska, niektoré zvyky, tradície a festivaly, hovoriť o postavení Slovenska v zjednotenej Európe a predstaviť Slovensko ako krajinu cestovného ruchu	Žiak vie -opísať prírodné podmienky Slovenska -popísať obyvateľstvo -uviesť príklad na typické zvyky a tradície niektorých sviatkov -obhajovať miesto Slovenska v Európe pokúsiť sa predstaviť Slovensko ako krajinu cestovného ruchu	4

ZDROJE:

Učebnica – YES – nová maturita vyššia úroveň
 Bérešová, J.: Nová maturita z angličtiny – príprava na maturitu z anglického jazyka, Aktuell, Bratislava, 2003
 Exam Activator – classroom and self-study exam preparation, Longman, V. Británia 2010
 Gramatické príručky
 Prekladové a výkladové slovníky
 audiovizuálny materiál

časopisy Hello, Friendship
 denná tlač v anglickom jazyku
 beletria z edície Penguin Reader's vydavateľstva Longman, Veľká Británia
 filmy anglicky hovoriacich krajín v pôvodnom znení
 internet
 projekty v anglickom jazyku

HODNOTENIE:

- ústne (frontálne a individuálne)

- písomné hodnotenie (formou písomiek, slohových prác, projektov)
- sebahodnotenie

VÝCHOVNO-VZDELÁVACIE CIELE

- prebrať a upevňovať učivo podľa časovo-tematického plánu;
- zdokonaľovať všetky zručnosti a kompetencie – rozprávanie, písanie, posluš, čítanie;
- prehĺbovať vedomosti o anglicky hovoriacich krajinách;
- pripravovať na písomnú a ústnu časť maturitnej skúšky.

Učebné osnovy pre predmet **KONVERZÁCIA V NEMECKOM JAZYKU**

Charakteristika predmetu:

NEJ je štátnym jazykom v Nemecku, Rakúsku, Švajčiarsku a dorozumievacím jazykom v iných nemecky hovoriacich krajinách. Spoločenskou požiadavkou je jeho aktívne zvládnutie. Poňatie učebného predmetu, učebný obsah a vyučovacie metódy sú založené na princípoch komunikatívnosti, postupného rozvíjania vedomostí, zručností a návykov, primeranosti veku a postupne narastajúcej náročnosti v súčinnosti s princípmi humanity, vzájomnej tolerancie a demokracie, plne rešpektujúc individuálne schopnosti, sociálne a jazykové prostredie žiakov. NJ prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť sprostredkovanú materinským a štátnym jazykom. Poskytuje živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci EÚ. Osvojenie si NJ pomáha žiakovi prekonať bariéry a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce. NJ umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvára podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Požiadavky pre vzdelávanie v NJ vychádzajú zo spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky. Učenie sa NJ podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v NJ sú dôležité pre podporu mobility v rámci EÚ, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorých z jej členských štátov. Vo výučbe vzniká priestor pre nadpredmetové a predmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú.

V prvom cudzom jazyku učiaci sa aktívne pristupuje k získavaniu vedomostí nielen na hodinách cudzieho jazyka, ale i prostredníctvom všetkých dostupných médií (v rámci samoštúdia) v zhode so svojimi osobnými záujmami a profesijnou orientáciou. Požiadavky, ktoré sa kladú na učiaceho sa predpokladajú, že bude vedome a cielene pristupovať k osvojeniu si cudzieho jazyka. Táto koncepcia mu umožňuje, aby na základe vlastného uváženia rozhodol, do akej miery bude cudzí jazyk v budúcnosti používať.

Organizačné vymedzenie:

Vyučovací predmet Konverzácia v nemeckom jazyku úroveň B2 je do vyučovania v 4. ročníku štvorročného gymnázia zaradený s dotáciou 2 hodiny. Na hodinách sa využívajú doplnkové materiály, napr. časopis Freundschaft, videokurzy, posluchové materiály, rôzne materiály dostupné online, nástenné mapy a ďalší obrazový materiál a rôzne cvičebnice gramatiky.

Ciele:

Hlavný cieľ vyučovania predmetu obsahuje tri cieľové komponenty: komunikatívny, kognitívny a formatívny. Kľúčovým pojmom je komunikatívna kompetencia, čiže schopnosť žiaka porozumieť a tvoriť z lexikálnej a gramatickej stránky správne vety

ako aj schopnosť interakcie v bežných životných situáciách v súlade s jazykovými normami NJ.

Kompetencie- spôsobilosti - výstup:

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane rečových zručností. **Komunikačné jazykové kompetencie** sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii. Zapája sa do rečových činností, v rámci ktorých vytvára a prijíma texty vo vzťahu k témam z konkrétnych i abstraktných oblastí. Pri tomto procese si učiaci aktivuje tie stratégie učenia sa, ktoré sa mu zdajú na splnenie najvhodnejšie. Kompetencie pritom definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- **jazyková kompetencia**
- **sociolingvistická kompetencia**
- **pragmatická kompetencia**

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú

- **počúvanie s porozumením**
- **čítanie s porozumením**
- **písomný prejav**
- **ústny prejav** – dialóg
  - monológ

Základné **spôsobilosti** a základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učiaci sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity v jazyku, ktorý si učiaci sa osvojuje
- nadviazal kontakt v súlade s kom. situáciou
- vypočul si a podal informácie
- vyjadril svoj názor
- vyjadril svoju vôľu
- vyjadril svoju schopnosť
- vnímal a prejavoval svoje city
- vyjadril očakávania a reagoval na ne
- predstavil svoje záľuby a svoj vkus
- reagoval vo vyhrotenej situácii
- stanovil, oznámil a prijal pravidlá alebo povinnosti
- reagoval na príbeh alebo udalosť
- ponúkol a reagoval na ponuku
- reagoval na niečo čo sa udialo v minulosti
- reagoval pri prvom stretnutí
- korešpondoval
- telefonoval
- vymieňal si názory, komunikoval s niekým
- vypracoval prezentáciu/prednášku
- obohatil/doplnil štruktúrovanú prezentáciu/prednášku

- zúčastnil sa na diskusii/argumentoval
- uistil sa v diskusii, že jeho slová, jeho výklad, jeho argument boli pochopené
- porozprával niečo

Pedagogické stratégie – metódy a formy:

1. metódy slovné: Rodina, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola, Zamestnanie, Životné prostredie- ročné obdobia, Komunikácia, Stravovanie, Záluby a voľný čas, Krajina, jazyk ktorej sa učím, Moja vlasť
  2. metódy hovoreného slova: Rodina, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola, Zamestnanie, Životné prostredie- ročné obdobia, Komunikácia, Stravovanie, Záluby a voľný čas, Krajina, jazyk ktorej sa učím, Moja vlasť
- metódy písaného slova a grafického znázornenia: Rodina, Šport, Škola, Stravovanie, Záluby a voľný čas
- metódy názorno-demonštračné
3. metódy praktické:
  4. metódy reprodukčné: Rodina, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola, Zamestnanie, Životné prostredie- ročné obdobia, Komunikácia, Stravovanie, Záluby a voľný čas, Krajina, jazyk ktorej sa učím, Moja vlasť
  5. metódy produkčné: Rodina, Šport, Škola, Stravovanie, Záluby a voľný čas
  6. motivačné metódy: : Rodina, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola, Zamestnanie, Životné prostredie- ročné obdobia, Komunikácia, Stravovanie, Záluby a voľný čas, Krajina, jazyk ktorej sa učím, Moja vlasť
  7. expozičné metódy: : Rodina, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola, Zamestnanie, Životné prostredie- ročné obdobia, Komunikácia, Stravovanie, Záluby a voľný čas, Krajina, jazyk ktorej sa učím, Moja vlasť
  8. fixačné metódy: : Rodina, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola, Zamestnanie, Životné prostredie- ročné obdobia, Komunikácia, Stravovanie, Záluby a voľný čas, Krajina, jazyk ktorej sa učím, Moja vlasť
  9. diagnostické metódy: Rodina, Bývanie, Cestovanie, Komunikácia, Záluby a voľný čas
  10. aplikačné metódy: Obchod a služby, Životné prostredie, Komunikácia, Krajina, jazyk ktorej sa učím, Moja vlasť

Organizačné formy vyučovania:

frontálne – formy hromadnej práce: : Rodina, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola, Zamestnanie, Životné prostredie- ročné obdobia, Komunikácia, Stravovanie, Záluby a voľný čas, Krajina, jazyk ktorej sa učím, Moja vlasť

- skupinové – vyučovanie skupín žiakov: Rodina, Voľný čas, Moja vlasť, Stravovanie
- individuálne – vyučovanie s jednotlivcami
- krátkodobé: Rodina, Šport, Bývanie, Cestovanie, Škola
- dlhodobé
- formy zamerané na teoretické vyučovanie: : Rodina, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola, Zamestnanie, Životné prostredie- ročné obdobia, Komunikácia, Stravovanie, Záľuby a voľný čas, Krajina, jazyk ktorej sa učím, Moja vlasť
- formy zamerané na praktickú činnosť
spontánne vznikajúce činnosti: Rodina, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola, Zamestnanie, Životné prostredie- ročné obdobia, Komunikácia, Stravovanie, Záľuby a voľný čas, Krajina, jazyk ktorej sa učím, Moja vlasť
- aktivizujúce formy (napr. súťaže, kvízy)
- pasívne (návštevy rôznych podujatí)

Prierezové témy:

V predmete NJ sú realizované nasledujúce prierezové témy a ich tematické okruhy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

- pri projektoch, rozhovoroch, skupinovej práci
komunikácia
kreativita
sebarealizácia a sebaorganizácia

Mediálna výchova

- pri práci v rámci konverzačných tém, pri čítaní s porozumením
fungovanie a vplyv médií v spoločnosti

Multikultúrna výchova

- pri reáliách, poznávaní významu cudzieho jazyka ako prostriedku komunikácie, poznávaní kultúrnych zvyklostí nemecky hovoriacich krajín
kultúrna diferenciacia
multikulturalita

Environmentálna výchova

- pri diskusiách, projektoch, pri čítaní na danú tému
ľudské aktivity a problematika životného prostredia

Výchova k mysleniu v európskych a globálnych súvislostiach

- pri reáliách, konverzačných témach voľný čas – cestovanie, prázdniny, hudba, film a pod.
Európa a svet nás zaujímajú
Objavujeme Európu a svet

Ochrana života a zdravia

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

3.ročník – (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Rodina	Ja, rodina, vzťahy	Popísať osobné údaje, členov rodiny, rodinné vzťahy; Popísať predstavy o svojej budúcnosti a o spoločnosti	Žiak - popísal meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote, zovňajšok a charakter členov rodiny, ich záľuby, vzájomné vzťahy a svoje predstavy o budúcej rodine - definoval funkciu rodiny a porovnal rodinu kedysi a dnes	4
Šport	Druhy športu; význam športu, športové podujatia a negatívne javy v športe <i>PT: finančná gramotnosť</i>	Definovať šport, jeho druhy a význam športu pre rozvoj osobnosti Pomenovať významné športové podujatia, olympijské hry Uviesť príklady negatívnych javov v športe – sláva, peniaze, doping	Žiak - rozdelil druhy športu na letné, zimné, kolektívne, individuálne, aktívne, pasívne - diskutoval o význame športových podujatí a negatívnych javoch v športe	4
Bývanie	Môj domov, bývanie v meste na vidieku, ideálne bývanie, kultúra bývania a problém bývania	Viesť rozhovor o prostredí, v ktorom bývam, vybavenie miestností, porovnať výhody a nevýhody bývania v meste a na vidieku, popísať predstavy o ideálnom bývaní, hovoriť o domove a jeho význame v živote človeka, porovnať s inými krajinami a uviesť zopár príkladov na problémy s bývaním	Žiak - diskutoval o svojom vlastnom bývaní, o výhodách a nevýhodách bývania v meste a na vidieku, popísal ideálne bývanie, uviedol príklady kultúry bývania u nás a v iných krajinách ako aj problémy mladých rodín s kúpou bytu	4
Obchod a služby	Nákupné zariadenia, služby, reklama, druhy a spôsoby nákupu, export, import	Uviesť príklad nákupných zariadení u nás – obchody, hypermarkety, trhoviská, rozlíšiť služby a ich prínos pre obyvateľov, vyjadriť svoj názor	Žiak - popísal rôzne druhy obchodov, hovoril o službách v meste a na dedine - diskutoval o reklame v masovokomunikačných prostriedkoch	4

		k reklame a jej vplyvu na zákazníkov, uviesť iné možnosti nákupu a platenia, rozoznať pojmy export, import a uviesť pár príkladov	a jej vplyve na zákazníkov - uviedol aj príklad iných druhov a spôsobov nákupu - rozlíšil export, import	
Starostlivosť o zdravie	Ľudské telo, choroby, spôsob života, zdravotnícka starostlivosť, klasická a alternatívna medicína	Pomenovať jednotlivé časti ľudského tela, bežné a civilizačné choroby a úrazy, návštevu u lekára, popísať správnu životosprávu, telesnú a duševnú hygienu, vyjadriť možnosti prevencie, porovnať klasickú a alternatívnu medicínu	Žiak - pomenoval jednotlivé časti ľudského tela - uviedol príklady bežných, civilizačných chorôb a úrazov - popísal návštevu u lekára - diskutoval o prevencii ako aj možnostiach klasickej a alternatívnej medicíny	4
Cestovanie	Príprava na cestu, druhy cestovania, cestovanie včera a dnes, dopravné prostriedky <i>PT: finančná gramotnosť</i>	Hovoriť o význame cestovania, o rôznych možnostiach ako aj o príprave a výbere cesty, porovnať cestovanie včera a dnes, uviesť príklad cesty u nás a do zahraničia, pomenovať rôzne druhy cestovných prostriedkov, aj takých, ktoré nezaťažujú životné prostredie	Žiak - vyzdvihol význam cestovania pre ľudí - uviedol príklady rôznych destinácií, nielen doma ale v zahraničí - porovnal cestovanie kedysi a dnes a uviedol príklady cestovných prostriedkov a popísal cestovanie s nimi	5
Vzdelanie	Školský systém, škola, školský rok, študenti, študentský život, cudzie jazyky	Informovať o školskom systéme, porovnať školský systém u nás a v Nemecku, popísať vyučovanie, rozvrh hodín, prestávky a aktivity mimo vyučovania, hovoriť o žiakoch a ich živote, diskutovať o dôležitosti učenia sa cudzích jazykov a vyjadriť svoj názor	Žiak - analyzoval školský systém u nás a v SRN, popísal organizáciu školského roka - uviedol školské a mimoškolské aktivity - viedol rozhovor o nutnosti učiť sa cudzie jazyky	4
Zamestnanie	Práca a povolanie,	Definovať prácu a jej druhy, popísať	Žiak - označil pojmy práca,	4

	pracovný trh, pracovný a voľný čas, pracovné možnosti a kariéra	pracovný trh u nás pracovné možnosti, hovoriť o pracovnom a voľnom čase, porovnať pracovné možnosti doma a v zahraničí, viesť rozhovor o kariére	pracovný trh, pracovný a voľný čas - diskutoval o pracovných možnostiach doma a v zahraničí - vyjadril názor na otázku ďalšej kariéry muža a ženy	
Človek, príroda a životné prostredie	Ročné obdobia, fauna, flóra, krajina, ohrozené a chránené zvieratá a rastliny, životné prostredie	Zoradiť a popísať štyri ročné obdobia, vysvetliť kedy začínajú a čo je pre nich charakteristické, vymenovať druhy flóry a fauny, ako aj chránené a ohrozené zvieratá a rastliny, zhromaždiť informácie o okolí a životnom prostredí v ňom a mať záujem ho chrániť a zveľaďovať	Žiak - pomenoval a určil ročné obdobia a počasie v nich - uviedol príklady ohrozených a chránených zvierat a rastlín - popísal typy krajín - zhodnotil stav životného prostredia u nás - navrhol spôsob ochrany životného prostredia jednotlivcom	4
Komunikácia a jej formy	Typy komunikácie, komunikácia v rôznych situáciách, moderné formy komunikácie, jazyk ako prostriedok dorozumievania, typy jazyka	Rozoznať verbálnu a nonverbálnu komunikáciu a jej priebeh v rôznych situáciách, popísať rôzne formy komunikácie ako aj moderné komunikačné prostriedky, podporovať výučbu svetových jazykov a rozlíšiť jednotlivé typy jazyka	Žiak - pomenoval typy komunikácie a jej význam - hovoril o komunikácii na verejnosti, v súkromí, medzi mladými a starými, v škole, v rodine, v každodennom živote, vo výnimočných situáciách - popísal moderné formy komunikácie – mobilný telefón, počítač, internet - diskutoval o výučbe svetových jazykov, ich využití - uviedol príklad rôznych typov jazyka	4

Stravovanie	Jedlá a nápoje počas dňa, stravovacie možnosti a zariadenia, národné a medzinárodné kuchyne, zdravá kuchyňa <i>PT: finančná gramotnosť</i>	Uviest' príklad jedál počas dňa a možností a zariadení, v ktorých sa môžeme stravovať, zhromaždiť zvyky a špeciality národnej a medzinárodnej kuchyne, charakterizovať ich a porovnať rozdiely, viesť rozhovor na tému zdravá kuchyňa, návyky	Žiak - zostavil jedálny lístok na jeden deň - hovoril o jedlách národnej a medzi národnej kuchyne, zvyky a špeciality a porovnal ich - diskutoval o jedlách zdravej kuchyne	4
Záľuby, voľný čas a životný štýl	Možnosti trávenia voľného času, organizovaný voľný čas, individuálne záľuby, vplyv zmien v spoločnosti na voľný čas, voľný čas rôznych vekových kategórií	Popísať rôzne druhy trávenia voľného času, ako aj mimoškolské aktivity, krúžky, brigády, uviest' individuálne záľuby, diskutovať o voľnom čase kedysi a dnes a o trávení voľného času rôznych generácií	Žiak - rozlíšil rôzne druhy voľného času - popísal mimoškolské aktivity, krúžky, brigády - hovoril o svojich individuálnych záľubách vo voľnom čase - porovnal aktivity včera a dnes - diskutoval o trávení voľného času rôznych generácií	4
Krajina, ktorej jazyk sa učím	Prírodné podmienky, poloha a obyvateľstvo nemecky hovoriacich krajín, hlavné mestá, mestá, ktoré som navštívil alebo by som chcel navštíviť, zvyky, tradície krajín, stereotypy	Popísať polohu, rozlohu, obyvateľstvo krajín, hovoriť o ich hlavných a najzaujímavejších mestách, vysvetliť niektoré zvyky, tradície, výnimočnosti a konvencie krajín, diskutovať o stereotypoch a predsudkoch	Žiak - porovnal prírodné podmienky nemecky hovoriacich krajín – ich polohu, hranice, vodstvo, obyvateľstvo - hovoril o hlavných mestách - predstavil mesto, ktoré navštívil alebo by rád navštívil - argumentoval o stereotypoch a predsudkoch	12

	a predsudky, zjednotená Európa	a uviesť ich miesto v zjednotenej Európe	- ilustrovať ich miesto v zjednotenej Európe	
Moja vlasť	Krajina a obyvatelia, mestá a miesta, zvyky, tradície, konvencie, stereotypy a predsudky, miesto Slovenska v zjednotenej Európe, Slovensko ako krajina cestovného ruchu	Popísať rozlohu, polohu, krajinu a obyvateľov Slovenska, niektoré zvyky, tradície a festivaly, hovoriť o postavení Slovenska v zjednotenej Európe a predstaviť Slovensko ako krajinu cestovného ruchu	Žiak - opísal prírodné podmienky Slovenska - popísal obyvateľstvo - uviedol príklad na typické zvyky a tradície niektorých sviatkov - obhajoval miesto Slovenska v Európe - pokúsil sa predstaviť Slovensko ako krajinu cestovného ruchu	5

Zdroje:

Vzhľadom na to, že nie je jednotná učebnica na Konverzáciu nemeckého jazyka, zdrojom informácií sú dostupné učebnice, odborné príručky, časopisy, literatúra, PC a internet.

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia vychádza Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl .

Do hodnotenia sa zahŕňajú ústne a písomné odpovede, testy, projekty a slohové práce.

4 ročník –prvý cudzí jazyk (2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Rodina	Ja, rodina, vzťahy	Popísať osobné údaje, členov rodiny, rodinné vzťahy; Popísať predstavy o svojej budúcnosti a o spoločnosti	Žiak - popísal meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote, zovňajšok a charakter členov rodiny, ich záľuby, vzájomné vzťahy a svoje predstavy o budúcej rodine - definoval funkciu rodiny a porovnal rodinu kedysi a dnes	2
Kultúra a	Možnosti kultúry	Analyzovať kultúrne	Žiak	2

umenie	v meste a na vidieku, oblasti kultúry a umenia, festivaly a druhy umenia	možnosti v meste a na vidieku, oblasti kultúry a umenia, rôzne festivaly a uviesť príklad ďalších druhov umenia a najznámejšie umelecké osobnosti	- porovnal kultúrne možnosti v meste a na vidieku - popísal prípravu na návštevu kultúrneho podujatia - zhromaždil informácie o rôznych festivaloch, uviedol ďalšie druhy umenia a príklady umeleckých a kultúrnych osobností	
Šport	Druhy športu; význam športu, športové podujatia a negatívne javy v športe	Definovať šport, jeho druhy a význam športu pre rozvoj osobnosti Pomenovať významné športové podujatia, olympijské hry Uviesť príklady negatívnych javov v športe – sláva, peniaze, doping	Žiak - rozdelil druhy športu na letné, zimné, kolektívne, individuálne, aktívne, pasívne - diskutoval o význame športových podujatí a negatívnych javoch v športe	2
Bývanie	Môj domov, bývanie v meste na vidieku, ideálne bývanie, kultúra bývania a problém bývania	Viesť rozhovor o prostredí, v ktorom bývam, vybavenie miestností, porovnať výhody a nevýhody bývania v meste a na vidieku, popísať predstavy o ideálnom bývaní, hovoriť o domove a jeho význame v živote človeka, porovnať s inými krajinami a uviesť zopár príkladov na problémy s bývaním	Žiak - diskutoval o svojom vlastnom bývaní, o výhodách a nevýhodách bývania v meste a na vidieku, popísal ideálne bývanie, uviedol príklady kultúry bývania u nás a v iných krajinách ako aj problémy mladých rodín s kúpou bytu	2

Obchod a služby	Nákupné zariadenia, služby, reklama, druhy a spôsoby nákupu, export, import	Uviesť príklad nákupných zariadení u nás – obchody, hypermarkety, trhoviská, rozlíšiť služby a ich prínos pre obyvateľov, vyjadriť svoj názor k reklame a jej vplyvu na zákazníkov, uviesť iné možnosti nákupu a platenia, rozoznať pojmy export, import a uviesť pár príkladov	Žiak - popísal rôzne druhy obchodov, hovoril o službách v meste a na dedine - diskutoval o reklame v masovokomunikačných prostriedkoch a jej vplyve na zákazníkov - uviedol aj príklad iných druhov a spôsobov nákupu - rozlíšil export, import	2
Starostlivosť o zdravie	Ľudské telo, choroby, spôsob života, zdravotnícka starostlivosť, klasická a alternatívna medicína	Pomenovať jednotlivé časti ľudského tela, bežné a civilizačné choroby a úrazy, návštevu u lekára, popísať správnu životosprávu, telesnú a duševnú hygienu, vyjadriť možnosti prevencie, porovnať klasickú a alternatívnu medicínu	Žiak - pomenoval jednotlivé časti ľudského tela - uviedol príklady bežných, civilizačných chorôb a úrazov - popísal návštevu u lekára - diskutoval o prevencii ako aj možnostiach klasickej a alternatívnej medicíny	2
Cestovanie	Príprava na cestu, druhy cestovania, cestovanie včera a dnes, dopravné prostriedky	Hovoriť o význame cestovania, o rôznych možnostiach ako aj o príprave a výbere cesty, porovnať cestovanie včera a dnes, uviesť príklad cesty u nás a do zahraničia, pomenovať rôzne	Žiak - vyzdvihol význam cestovania pre ľudí - uviedol príklady rôznych destinácií, nielen doma ale v zahraničí - porovnal	3

		druhy cestovných prostriedkov, aj takých, ktoré nezaťažujú životné prostredie	cestovanie kedysi a dnes a uviedol príklady cestovných prostriedkov a popísal cestovanie s nimi	
Vzdelanie	Školský systém, škola, školský rok, študenti, študentský život, cudzie jazyky	Informovať o školskom systéme, porovnať školský systém u nás a v Nemecku, popísať vyučovanie, rozvrh hodín, prestávky a aktivity mimo vyučovania, hovoriť o žiakoch a ich živote, diskutovať o dôležitosti učenia sa cudzích jazykov a vyjadriť svoj názor	Žiak - analyzoval školský systém u nás a v SRN, popísal organizáciu školského roka - uviedol školské a mimoškolské aktivity - viedol rozhovor o nutnosti učiť sa cudzie jazyky	2
Zamestnanie	Práca a povolanie, pracovný trh, pracovný a voľný čas, pracovné možnosti a kariéra	Definovať prácu a jej druhy, popísať pracovný trh u nás pracovné možnosti, hovoriť o pracovnom a voľnom čase, porovnať pracovné možnosti doma a v zahraničí, viesť rozhovor o kariére	Žiak - označil pojmy práca, pracovný trh, pracovný a voľný čas - diskutoval o pracovných možnostiach doma a v zahraničí - vyjadril názor na otázku ďalšej kariéry muža a ženy	2
Vzťahy medzi ľuďmi	Medziľudské vzťahy, priateľstvo, láska, problémy v spoločnosti, negatívne javy a konflikty v spoločnosti	Rozoznať medziľudské vzťahy v škole, v rodine, medzi generáciami, susedmi, hovoriť o priateľstve, láske a problémoch s nimi, vyjadriť svoj názor na problémy a negatívne javy v spoločnosti, navrhnúť ich možné	Žiak - popísal medziľudské vzťahy v škole, v rodine, medzi súrodencami, susedmi a starými rodičmi - uviedol príklad na priateľstvo - pokúsil sa podať návrh na riešenie niektorých	2

		riešenie	konfliktov v spoločnosti	
Človek, príroda a životné prostredie	Ročné obdobia, fauna, flóra, krajina, ohrozené a chránené zvieratá a rastliny, životné prostredie	Zoradiť a popísať štyri ročné obdobia, vysvetliť kedy začínajú a čo je pre nich charakteristické, vymenovať druhy flóry a fauny, ako aj chránené a ohrozené zvieratá a rastliny, zhromaždiť informácie o okolí a životnom prostredí v ňom a mať záujem ho chrániť a zveľaďovať	Žiak - pomenoval a určil ročné obdobia a počasie v nich - uviedol príklady ohrozených a chránených zvierat a rastlín - popísal typy krajín - zhodnotil stav životného prostredia u nás - navrhol spôsoby ochrany životného prostredia jednotlivcom	4
Vedecko-technický rozvoj	Život v minulosti a dnes, objavy a vynález, veda a technika, zneužívanie výdobytkov vedy a techniky, technika a budúcnosť	Porovnať život v minulosti a dnes, zostaviť rebríček najdôležitejších objavov, vynálezov a osobností spojených s nimi, diskutovať o význame výdobytkov vedy a techniky pre človeka, ale aj o ich zneužívaní, vyjadriť názor na vzťah človeka k technike a jej využiti v budúcnosti	Žiak - vyjadril svoj názor a postoj na problematiku vedy a techniky v minulosti, súčasnosti a v budúcnosti	2
Človek a spoločnosť	Morálka, práva a povinnosti, normy spoločnosti, prejavy záujmu a pomoci spoluobčanov v núdzi, sponzorstvo, vplyv spoločnosti na rodinu	Definovať pojmy morálka, práva a povinnosti, spoločenské normy a ich porušovanie, konflikty, prejavíť záujem o pomoc spoluobčanom v núdzi, diskutovať o vplyve spoločnosti na rodinu	Žiak - rozoznal jednotlivé pojmy k témam, morálka, etiketa, spoločenské normy a ich porušovanie - diskutoval o vplyve spoločnosti na rodinu	2
Komunikácia	Typy komunikácie,	Rozoznať verbálnu a	Žiak	2

a jej formy	komunikácia v rôznych situáciách, moderné formy komunikácie, jazyk ako prostriedok dorozumievania, typy jazyka	nonverbálnu komunikáciu a jej priebeh v rôznych situáciách, popísať rôzne formy komunikácie ako aj moderné komunikačné prostriedky, podporovať výučbu svetových jazykov a rozlíšiť jednotlivé typy jazyka	- pomenoval typy komunikácie a jej význam - hovoril o komunikácii na verejnosti, v súkromí, medzi mladými a starými, v škole, v rodine, v každodennom živote, vo výnimočných situáciách - popísal moderné formy komunikácie – mobilný telefón, počítač, internet - diskutoval o výučbe svetových jazykov, ich využití - uviedol príklad rôznych typov jazyka	
Masmédiá	Typy masovokomunikačných prostriedkov, tlač, rozhlas, televízia, reklama, vplyv masmédií na život jednotlivca, internet	Rozprávať o typoch a úlohách masmédií, ich prednostiach a nedostatkoch, rozoznať jednotlivé rubriky v tlači, porovnať rozhlas a televíziu, hovoriť i vplyve médií na človeka a jeho život, vysvetliť možnosti využitia internetu	Žiak - uviedol rôzne typy, úlohy masmédií, ich prednosti a nedostatky - pomenoval jednotlivé rubriky v novinách a časopisoch - diskutoval o prednostiach a nedostatkoch rozhlasu, televízie a internetu - hovoril o vplyve médií na človeka a jeho život a vplyve reklamy - diskutoval o výhodách a nevýhodách internetu	2
Mládež a jej	Charakteristika	Charakterizovať	Žiak	2

svet	mladých, postavenie v spoločnosti, problémy, negatívne javy, predstavy a sny	mladých, ich zovňajšok, módu, popísať vnútorné a vonkajšie vlastnosti, záujmy, diskutovať o postavení mladých v spoločnosti, ich právach a povinnostiach, možnostiach štúdia, práce a problémoch mladých rodín, načrtnúť vzťahy medzi rovesníkmi a generačné vzťahy-konflikty, vyjadriť svoj názor na nezdravé javy v živote mladých, ako aj ich predstavy o budúcnosti	- popísal vnútorné a vonkajšie vlastnosti mladých ľudí - hovoril o ich postavení v spoločnosti - uviedol príklady problémov mladých, negatívnych javov v spoločnosti - diskutoval o svojich predstavách a snoch	
Stravovanie	Jedlá a nápoje počas dňa, stravovacie možnosti a zariadenia, národné a medzinárodné kuchyne, zdravá kuchyňa	Uviesť príklad jedál počas dňa a možností a zariadení, v ktorých sa môžeme stravovať, zhromaždiť zvyky a špeciality národnej a medzinárodnej kuchyne, charakterizovať ich a porovnať rozdiely, viesť rozhovor na tému zdravá kuchyňa, návyky	Žiak - zostavil jedálny lístok na jeden deň - hovoril o jedlách národnej a medzi národnej kuchyne, zvyky a špeciality a porovnal ich - diskutoval o jedlách zdravej kuchyne	3
Záľuby, voľný čas a životný štýl	Možnosti trávenia voľného času, organizovaný voľný čas, individuálne záľuby, vplyv zmien v spoločnosti na voľný čas, voľný čas rôznych vekových kategórií	Popísať rôzne druhy trávenia voľného času, ako aj mimoškolské aktivity, krúžky, brigády, uviesť individuálne záľuby, diskutovať o voľnom čase kedysi a dnes a o trávení voľného času rôznych generácií	Žiak - rozlíšil rôzne druhy voľného času - popísal mimoškolské aktivity, krúžky, brigády - hovoril o svojich individuálnych záľubách vo voľnom čase - porovnal aktivity včera a dnes	2

			- diskutoval o trávení voľného času rôznych generácií	
Multikultúr-na spoločnosť	Sviatky – zvyky, tradície, spolunažívanie rôznych národností v jednej krajine, zblížovanie kultúr, negatívne javy a kultúrne hodnoty	Reprodukovat' o sviatkoch, zvykoch a tradíciách vo svojej a v iných krajinách, rozprávať o niektorých sviatkoch, tradíciách a podujatiach (štátne a cirkevné), objasniť pojem multikultúrna spoločnosť, hovoriť o tolerancii medzi kultúrami navzájom, odsúdiť negatívne javy ako rasová diskriminácia, intolerancii, vzťah k menšinám, uviesť zopár príkladov na kultúrne hodnoty iných národov a spolužitie v Európe	Žiak - popísal zvyky, tradície, sviatky, podujatia u nás a v nemecky hovoriacich krajinách - hovoril o spolunažívaní rôznych národností jednej krajine - odsúdil negatívne javy v spoločnosti - uviedol príklad hodnôt iných národov - hovoril o spolužití v Európskej únii	4
Mestá a miesta	Dôležité miesta v mojom živote, zaujímavé miesta u nás, výhody a nevýhody života veľkého a malého mesta, mesto snov	Označiť dôležité miesta vo svojom živote – rodisko, miesto štúdia a popísať ich, porovnať výhody a nevýhody života vo veľkom a malom meste, vytvoriť miesto svojich snov	Žiak - zhromaždil informácie o svojom rodisku, o mieste štúdia a hovoril o ich zaujímavostiach - porovnal pre a proti života v malom a vo veľkomeste - diskutoval o mieste svojich snov	2
Obliekanie a móda	Vplyv počasia na odievanie, odev a doplnky na rôzne príležitosti, výber oblečenia, módné trendy, šaty na mieru alebo konfekcia	Hovoriť o vplyve počasia a podnebia na odievanie s ľuďmi, povedať svoj názor na odev a doplnky na rôzne príležitosti, argumentovať, čo je dôležité pri výbere oblečenia, diskutovať o módných trendoch,	Žiak - hovoril o vplyve počasia na módu a odievanie - pomenoval odev a doplnky na rôzne príležitosti - vysvetlil výber oblečenia podľa veku, vkusu a nálady,	2

		farby, tvorcovia, módne prehliadky, vyjadriť svoj názor na šaty na mieru alebo konfekciu	- starostlivosť o oblečenie - pomenoval pár módnych tvorcov, manekýnok - diskutoval o svojom názore na módu	
Kniha – priateľ človeka	Knihy – výber, čítanie, obľúbený autor a žánre, život a dielo autorov – obľúbený a nemecky píšuci autori, kríza v čítaní	Vymenovať žánre a druhy literatúry, hovoriť o začiatkoch v čítaní, uviesť svojho obľúbeného autora a autora krajiny, ktorej jazyk sa učím	Žiak - uviedol príklad na rôzne žánre a druhy literatúry - reprodukoval začiatky v čítaní - určil a zhodnotil život a dielo obľúbeného a nemecky píšuceho autora	2
Vzory a ideály	Charakterové vlastnosti človeka, človek, ktorého si vážim, skutoční a literárni hrdinovia, konanie človeka v hraničnej situácii, „ja“ ako hrdina	Usporiadať pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti, hovoriť o ideálnom človeku a kritériách hodnôt, uviesť príklad človeka, ktorého si vážim, porovnať skutočného a literárneho hrdinu, popísať konanie človeka v hraničnej situácii, predstaviť seba ako hrdinu	Žiak - vymenoval pozitívne a negatívne vlastnosti - vymedzil pojem ideálny človek a určil kritériá hodnôt - uviedol príklad človeka, ktorého si váži - rozlíšil skutočného a literárneho hrdinu - diskutoval o konaní ľudí v hraničnej situácii - pokúsil sa predstaviť seba ako hrdinu	2
Krajina, ktorej jazyk sa učím	Prírodné podmienky, poloha a obyvateľstvo riacich krajín, hlavné mestá, mestá, ktoré som navštívil alebo by som chcel navštíviť, zvyky,	Popísať polohu, rozlohu, obyvateľstvo krajín, hovoriť o ich hlavných a najzaujímavejších mestách, vysvetliť niektoré zvyky,	Žiak - porovnal prírodné podmienky nemecky hovoriacich krajín – ich polohu, hranice, vodstvo,	4

	tradície krajín, stereotypy a predsudky, zjednotená Európa	tradície, výnimočnosti a konvencie krajín, diskutovať o stereotypoch a predsudkoch a uviesť ich miesto v zjednotenej Európe	obyvateľstvo - hovoril o hlavných mestách - predstavil mesto, ktoré navštívil alebo by rád navštívil - argumentoval o stereotypoch a predsudkoch - ilustrovať ich miesto v zjednotenej Európe	
Moja vlasť	Krajina a obyvatelia, mestá a miesta, zvyky, tradície, konvencie, stereotypy a predsudky, miesto Slovenska v zjednotenej Európe, Slovensko ako krajina cestovného ruchu	Popísať rozlohu, polohu, krajinu a obyvateľov Slovenska, niektoré zvyky, tradície a festivaly, hovoriť o postavení Slovenska v zjednotenej Európe a predstaviť Slovensko ako krajinu cestovného ruchu	Žiak - opísal prírodné podmienky Slovenska - popísal obyvateľstvo - uviedol príklad na typické zvyky a tradície niektorých sviatkov - obhajoval miesto Slovenska v Európe - pokúsil sa predstaviť Slovensko ako krajinu cestovného ruchu	4

Zdroje:

Vzhľadom na to, že nie je jednotná učebnica na Konverzáciu nemeckého jazyka, zdrojom informácií sú dostupné učebnice, odborné príručky, časopisy, literatúra, PC a internet.

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia vychádza Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl .

Do hodnotenia sa zahŕňajú ústne a písomné odpovede, testy, projekty a slohové práce.

Učebné osnovy pre predmet
KONVERZÁCIA V ŠPANIELSKOM JAZYKU

Charakteristika predmetu:

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom. Cudzie jazyky poskytujú živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci Európskej únie. Osvojením si cudzích jazykov pomáha žiakovi prekonávať bariéry a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce. Cudzie jazyky umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenie a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Požiadavky pre vzdelávanie v cudzích jazykoch vychádzajú zo spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje rôzne úrovne ovládania cudzích jazykov. Štúdiom konverzácie v španielskom jazyku sa má dosiahnuť aktívne zvládnutie jazykových zručností, dorozumenie sa a komunikovanie v danom jazyku, úroveň B1, čo sa týka komunikačných zručností - v písomnom a ústnom prejave pre osobné, spoločenské a študijné účely v španielskom jazyku – toto všetko má smerovať k úspešnému zvládnutiu maturitnej skúšky zo španielskeho jazyka.

Ciele:

Základným cieľom výučby konverzácie v španielskom jazyku je:

- u žiakov postupne a cieľavedome rozvíjať všetky štyri rečové zručnosti t.j. ústny prejav, čítanie, počúvanie a písomný prejav na základe osvojenej slovnej zásoby a gramatiky a zároveň rozvíjať stratégie učenia sa, a to konkrétne:

- a) porozumenie hovoreného jazyka a schopnosť efektívne sa zúčastňovať rozličných konverzačných a posluchových aktivít,
- b) schopnosť čítať, porozumieť a reagovať na všetky typy textov a štýlov,
- c) schopnosť písať presným a vhodným jazykom a prispôbovať štýl čitateľom a účelu
- d) jednoznačné pochopenie gramatických štruktúr a schopnosť ich správneho a vhodného používania v hovorenej a písanej podobe,
- e) socio-kultúrne a sociolingvistické vedomosti o živote a kultúre v španielsky hovoriacich krajinách,
- f) schopnosť čítať originálne literárne texty;

- posilňovať cieľavedomosť, vytrvalosť a systematickosť v štúdiu cudzieho jazyka;

- osvojovať si tvorivý prístup k riešeniu úloh a rozvíjať vlastné kritické myslenie;

- viesť žiakov k využívaniu osvojených znalostí a zručností pri ďalšom štúdiu a v budúcej profesii;

- prehľbovať vzájomné porozumenie medzi národmi a toleranciu k iným

kultúram a zvykom prostredníctvom poznatkov z rôznych oblastí života ľudstva.

Kompetencie a spôsobilosti:

Kompetencie sú všeobecné požiadavky na vedomosti a zručnosti, ktoré si má žiak osvojiť, ak chce štúdium konverzácie v španielskom jazyku ukončiť maturitnou skúškou.

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie užívateľa cudzieho jazyka zahŕňajú jeho vedomosti, zručnosti, osobnú zainteresovanosť a schopnosť učiť sa cudzí jazyk.

Žiak:

- uplatňuje vedomosti týkajúce sa zemepisných, hospodárskych, spoločensko-ekonomických a kultúrnych reálií,
- porovnáva reálie anglofónnych krajín s reáliami vlastnej krajiny,
- správa sa v súlade s konvenciami príslušných krajín,
- uplatňuje získané vedomosti a zručnosti v každodennom živote,
- chápe potrebu celoživotného vzdelávania sa v španielskom jazyku,
- získava nové vedomosti a zručnosti uvedomelo,
- opakuje si osvojené vedomosti a dopĺňa si ich,
- uplatňuje stratégie učenia sa cudzieho jazyka,
- uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti v príprave na svoje budúce povolanie.

Komunikatívne kompetencie:

Na uskutočnenie komunikatívneho zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa španielskym jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňujú nasledovné zložky:

a) jazykovú kompetenciu

Žiak vie a používa:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia),
- morfológické a syntaktické javy (gramatická kompetencia),
- tvorenie slov a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia),
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortografická a ortoepická).

b) sociolingvistickú kompetenciu

Žiak vie:

- komunikovať v rôznych spoločenských úlohách v bežných komunikačných situáciách,
- používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so socio-kultúrnym úzom v španielsky hovoriacich krajinách,
- správne reagovať v rôznych spoločenských situáciách (pozdravy, oslovenie, nadviazanie rozhovoru, zvolania),

- dodržiava konvencie slušnosti (vyjadrenie záujmu o druhého, výmena názorov, informácií, vyjadrenie obdivu, srdečnosti, pohostinnosti, obdarovanie, vyhýbanie sa priamym príkazom, vyjadrenie poľutovania, ospravedlnenia, vyhýbanie sa opravovaniu, protirečeniu, poučovaniu, primerané používanie slov ďakujem, prosím, vyhýbanie sa vyjadreniu asertívnej nadradenosti, neprimeranému sťažovaniu sa, neprimeranej nespokojnosti),
- používa výrazy ľudovej múdrosti (príslovia, porekadlá, ustálené spojenia),
- uvedomuje si rozdiely registra (veľmi formálneho, formálneho, neformálneho, rodinného, intímneho).

Žiak dokáže uplatňovať širokú škálu jazykových funkcií, používajúc bežné prostriedky neutrálneho štýlu. Uvedomuje si konvencie slušnosti a podľa nich aj koná. Uvedomuje si najvýznamnejšie rozdiely medzi zvyklosťami, postojmi, životnými hodnotami v krajinách, ktorých jazyk sa učí, a porovnáva ich s vlastným postojom, životnými hodnotami a zvyklosťami vo vlastnej krajine.

c) pragmatickú kompetenciu

Žiak vie:

- ako prehovoriť (zámer, téma, následnosť, príčina, kohézia, koherencia, štýl, register, rétorika),
- ako funkčne využívať jazykové prostriedky na získavanie informácií, vyjadrenie postojov – súhlas, nesúhlas, modality – povinnosť, schopnosť, vôľa – túžby, zámery, emócie – radosť, uspokojenie, nevôľa, záujem, prekvapenie, rozčarovanie, strach, etické zásady – ospravedlnenie, ľútosť, poľutovanie, súhlas, nesúhlas, pozdravenie, žiadosť, odmietnutie, začatie, udržiavanie a ukončenie rozhovoru,
- ako zostaviť prehovor vzhľadom na interaktívnu (výmena informácií) alebo transakčnú (sprostredkovanie informácií) schému.

Rečové zručnosti

V oboch častiach maturitnej skúšky (externej i internej) sa preverujú receptívne (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) a produktívne (ústny prejav a písomný prejav) rečové zručnosti. Tieto zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

Počúvanie s porozumením

Žiak rozumie krátkym jednoduchým monologickým, dialogickým a kombinovaným ústnym prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v štandardnej angličtine a primeranom tempe reči.

Žiak rozumie:

- prejavu ako celku, téme a hlavnej myšlienke, rozumie podstatným a špecifickým informáciám, vie rozlíšiť hovoriacich,
- jednoduchým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy) v primeranom tempe reči a v štandardnom jazyku,
- kratšiemu jednoduchšiemu prejavu naratívneho charakteru (zážitok, príbeh),

- podstatným informáciám v jednoduchých prednáškach, ak mu je tematika známa a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a zreteľne,
- podstatným informáciám rozhlasových správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči,

Čítanie s porozumením

Žiak rozumie jednoduchým textom informatívneho a faktografického charakteru, primerane náročným textom s tematikou každodenného života a jednoduchším beletrizovaným textom

Žiak:

- vie získať informácie z primerane náročných textov (tabuľky, grafy, oznamy, nápisy, a inzeráty) a vhodne používa stratégie čítania,
- rozumie obsahu jednoduchšieho autentického textu,
- vie pochopiť tému a hlavnú myšlienku primerane náročného textu,
- vie vyhľadať špecifické a detailné informácie v jednoduchšom texte,
- vie rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v jednoduchšom texte s jasnou a logickou štruktúrou,
- vie odhadnúť význam neznámych slov na základe kontextu v jednoduchšom texte,
- vie zachytiť a pochopiť logickú štruktúru jednoduchšieho textu aj na základe obsahu textu,

Ústny prejav – interakcia

Žiak vie jazykovo správne a primerane reagovať v bežných životných situáciách. Dokáže bezprostredne nadviazať rozhovor na témy z každodenného života. *Ústny prejav - produkcia*

Žiak vie súvislo a s využitím jednoduchších jazykových prostriedkov hovoriť o svojich skúsenostiach, pocitoch, zážitkoch. Vie odôvodniť a vysvetliť svoj názor. Dokáže porozprávať jednoduchý príbeh a prerozprávať obsah prečítaného alebo vypočítaného textu a vyjadriť svoj postoj.

Žiak:

- reaguje na podnety jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii,
- vie začať, udržiavať a ukončiť rozhovor,
- vie správne reagovať na partnerove repliky v prirodzených a simulovaných situáciách,
- vie predniesť krátky monológ na určitú tému,
- vie opísať obrázky, mapy, diagramy, porovnať ich a vysvetliť súvislosti.

Písomný prejav

Žiak vie napísať jednoduchý súvislý prejav na témy z každodenného života a dokáže vyjadriť svoje postoje, pocity a dojmy. Vie správne používať základné lexikálne, gramatické, syntaktické a štylistické prostriedky vo formálnom a neformálnom písomnom prejave. Správne používa kompozičné postupy s ohľadom na obsah, adresáta písomného prejavu a slohový útvar.

Žiak vie:

- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie,
- napísať primerane náročný súkromný list,

- napísať kratší úradný list: žiadosť o informáciu, sprievodný list, krátku správu,
- opísať predmet, miesto, osobu, udalosť (opis),
- napísať príbeh (rozprávanie),
- napísať krátky súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Aby učiaci sa pochopil, ktoré metódy sú pre jeho učenie najefektívnejšie, musí mať možnosť stretávať sa čo s najväčším množstvom interaktívnych metód a klásť si otázky, ktoré mu objasnia procesnú stránku učenia sa. Ide o:

- participatívne metódy:
  - dialóg a diskusia: Rodina, Kultúra a umenie, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola a štúdium, Zamestnanie, Vzťahy medzi ľuďmi, Človek a príroda, Vedecko-technický rozvoj, Človek a spoločnosť, Komunikácia a jej formy
  - situačné (prípadové) metódy: Rodina, Obchod a služby, Šport
  - inscenačné metódy (metódy hrania role-play): Rodina, Kultúra a umenie, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Cestovanie, Škola a štúdium, Zamestnanie
  - brainstormingové metódy (burza dobrých nápadov):
  - kognitívne metódy: Rodina, Kultúra a umenie, Šport, Bývanie, Obchod a služby, Starostlivosť o zdravie, Cestovanie, Škola a štúdium, Zamestnanie, Vzťahy medzi ľuďmi, Človek a príroda, Vedecko-technický rozvoj, Človek a spoločnosť, Komunikácia a jej formy
  - zážitkové metódy:
  - skúsenostné metódy: Cestovanie, Obchod a služby

Pri vyučovaní cudzích jazykov je dôležité strieďať rôzne formy vyučovania, aby žiak sa čo najefektívnejšie zapájal do vyučovacieho procesu:

- výučba skupinová (rozdelenie žiakov do skupín podľa rôznych hľadísk, napríklad podľa záujmu, druhu činnosti, náročnosti úloh ap. Skupinu tvoria dvaja až siedmi žiaci. Práca v skupine na zlepšenie priebehu učenia a je vhodné využívať najmä vo fáze precvičovania a upevňovania poznatkov a zručností); Rodina, Šport, Cestovanie, Zamestnanie
- výučba vo dvojiciach (využíva sa predovšetkým pri role-play, pri riešení krížoviek, pri problémových úlohách a projektoch. Táto výučba by sa mala končiť diskusiou).; Vedecko-technický rozvoj, Človek a spoločnosť, Vzťahy medzi ľuďmi, Komunikácia a jej formy
- výučba kooperatívna (skupinové vyučovanie, pri ktorom sa zdôraznia sociálne aspekty. Do popredia sa dostávajú sociálno-komunikačné kompetencie, celoživotné pravidlá ako sú aktívne počúvanie, dôvera, pravdivosť, úcta, maximálne osobné nasadenie – výkon); Človek a spoločnosť, Zamestnanie, Rodina
- samoštúdium (realizovať hlavne vo vyšších ročníkoch. Zadanie témy musí byť reálne a musí zaujať a jej vypracovanie /analýza textu, mapa mysle, kritická zhodnotenie textu/ realizuje sa v škole v rámci vyučovania, ak je prístup k informáciám /na internete, v knižnici/a možnosť ďalších aktivít;

- výučba projektová (podstatou tejto organizačnej formy je riešenie určitej úlohy komplexného charakteru – projektu, ktorý buď vychádza z praktických potrieb, alebo je s praxou úzko spätý). Pri výbere témy je potrebné zohľadniť vek a osobnosť študenta a tematický plán v danom ročníku;

Rodina, Kultúra a umenie, Človek a príroda, Vedecko-technický rozvoj

- integrované tematické vyučovanie (nepřítomnosť ohrozenia a podporujúce prostredie, zmysluplný obsah, možnosť výberu, obohatené prostredie, spolupráca, adekvátny čas, okamžitá spätná väzba, dokonalosť, cielený pohyb);

- problémové vyučovanie (problémové vyučovanie spočíva v tom, že v procese riešenia špeciálne vypracovaného systému problémov a problémových úloh žiaci získavajú skúsenosti z tvorivej činnosti, prebieha tvorivé osvojovanie poznatkov a spôsobov činnosti);

Človek a spoločnosť, Zamestnanie, Obchod a služby

- tradičné vyučovanie (rozumie sa pod tým hromadné vyučovanie a využíva sa predovšetkým pri výklade nového učiva alebo pri frontálnom skúšaní a opakovaní);

- vyučovanie v odborných učebniach;

- vyučovanie v prirodzenom prostredí.

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova, mediálna výchova, environmentálna výchova, tvorba projektu a prezentačné zručnosti, ochrana života a zdravia

3. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický Celok	Téma (Obsah)	Cieľ	Výstup (spôsobilosti)	Počet hodín
Rodina	- základné informácie o žiakovi a jeho rodine, rodinné vzťahy, - čo je rodina, 4 základné typy rodín, - manželstvá, rozvody, - budúci rodinný život žiaka	Žiak bude vedieť hovoriť o rodine, rodinných príslušníkoch, rodinných vzťahoch. Bude vedieť vysvetliť pojem rodina a charakterizovať typy rodín. <i>Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj, Finančná gramotnosť</i>	Žiak: - vie porozprávať o svojej rodine a vzťahoch v nej, - vie zaradiť svoju rodinu do príslušného typu, - vie popísať predstavy o svojej budúcej rodine, - vie opísať obrázky s rôznymi typmi rodín.	4
Kultúra a umenie	- čo je umenie, - druhy umenia, - známi umelci, - obľúbený umelec žiaka, - kultúrny život v žiakovom regióne, - film, druhy filmov, - filmový priemysel a jeho dejiny,	Žiak bude vedieť vysvetliť, čo je umenie, čo je výtvarné umenie, čo je aplikované umenie, čo je literatúra. Bude vedieť popísať konkrétne druhy umenia a ich predstaviteľov. Bude vedieť priblížiť históriu filmového priemyslu a popísať jeho	Žiak: - vie vyjadriť svoj názor na umenie a na umelcov, - vie popísať svojho obľúbeného umelca, - má základné poznatky o kultúrnych udalostiach v jeho	6

	- Hollywood, - známe osobnosti strieborného plátna	najväčšie osobnosti. <i>Prierezová téma:</i> <i>Mediálna výchova</i>	regióny, - má prehľad o filmovom umení, - má základné poznatky o centre filmového umenia – o Hollywoode, - vie popísať svojho obľúbeného herca a svoj obľúbený film, - vie popísať obrázky týkajúce sa umenia, umelcov, umeleckých predstavení, filmov.	
Šport	- šport a hry, - rôzne športové disciplíny a ich kategorizácia, - športové náradie, športoviská, - prečo sa ľudia venujú športu, - športové súťaže, známi športovci, - hodiny telesnej výchovy v škole, - Olympijské hry – staroveké a moderné	Žiak bude vedieť definovať šport a vymenovať základné športové disciplíny a ich zadelenie do kategórií. Bude vedieť podať základné informácie o športových súťažiach, vrátane Olympijských hier a o najznámejších športovcoch. <i>Prierezová téma:</i> <i>Ochrana života a zdravia</i>	Žiak: - vie opísať niekoľko športových disciplín, - vie vysvetliť, prečo sa ľudia venujú športu, - vie vyjadriť svoj názor na potrebu športu v živote človeka a na hodiny telesnej výchovy v škole, - má základné vedomosti o Olympijských hrách.	6
Bývanie	- typy domov, - dom/byt a miestnosti v ňom, - nábytok a bytové doplnky, - bývanie v meste a na vidieku, - vysnívaný dom/byt	Žiak bude vedieť popísať svoje obydlie - typ, miestnosti a ich zariadenie a vymenovať jeho výhody a nevýhody. Bude vedieť popísať základné typy domov na Slovensku a v anglicky hovoriacich krajinách. <i>Prierezová téma:</i> <i>Multikultúrna výchova,</i> <i>Finančná gramotnosť</i>	Žiak: - vie opísať obrázky s rôznymi typmi domov, - vie uviesť klady a zápory bývania v meste a na dedine, - vie podrobne opísať svoju izbu, - vie hovoriť o svojom vysnívanom dome.	4
Obchod a služby	- čo je konzumná spoločnosť, - typy nákupných možností, - reklama a iné marketingové stratégie, - služby	Žiak bude rozumieť pojmu konzumná spoločnosť. Bude vedieť popísať jednotlivé nákupné možnosti a uviesť k nim konkrétne príklady, bude ich vedieť porovnať. Bude vedieť vymenovať a popísať rôzne služby. <i>Prierezová téma:</i> <i>Mediálna výchova,</i> <i>Finančná gramotnosť</i>	Žiak: - vie vyjadriť svoj postoj k nakupovaniu, k materiálным veciam, - vie popísať a porovnať svoje obľúbené miesta nákupov, - vie hovoriť o nákupných zvykoch svojej rodiny, - vie vyjadriť svoj	4

			postoj k reklame, - vie popísať služby, ktoré sú k dispozícii v jeho bydlisku.	
Starostlivosť o zdravie	- zdravie a choroba, - časti ľudského tela, orgány, - druhy ochorení, - medicína, rôzne spôsoby liečenia, alternatívna medicína, - prevencia chorôb, - ako zvládať stres, - návšteva u lekára, v lekárni	Bude vedieť definovať zdravie a chorobu a vymenovať bežné choroby. Bude vedieť porovnať západnú a alternatívnu medicínu. Bude vedieť hovoriť o prevencii chorôb, o zvládaní záťaže. <i>Prierezová téma: Ochrana života a zdravia</i>	Žiak: - vie popísať ľudské telo, jeho časti a orgány, - vie hovoriť o chorobách, ktoré prekonal, - vie popísať svoje skúsenosti s lekárskou pomocou, - vie, ako sa má brániť pred rôznymi ochoreniami a ako má zvládať stres, predovšetkým v období skúšania.	4
Cestovanie	- dôvody cestovania, - dopravné prostriedky a ich kategorizácia, - výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov, - cestovateľské zážitky	Žiak bude vedieť popísať jednotlivé dopravné prostriedky a zadeliť ich do jednotlivých skupín. Bude ich vedieť porovnať a vybrať tie najvhodnejšie pre rôzne typy ciest, dovoleniek. <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova, Finančná gramotnosť</i>	Žiak: - vie vyjadriť svoj názor na cestovanie, - vie popísať svoj oblúbený dopravný prostriedok, - vie porozprávať o svojich cestovateľských zážitkoch, - vie komunikovať s pracovníkom cestovnej kancelárie.	4
Škola a štúdium	- slovenský školský systém, - organizácia školského roka, - opis školy (budova a organizácia vyučovania), - vyučovacie predmety, vyučovanie cudzích jazykov	Žiak bude vedieť podrobne popísať slovenský školský systém, pričom popíše svoju školu (typ, organizáciu vyučovania, budovu, jej zariadenie). Bude vedieť popísať priebeh vyučovacej hodiny. <i>Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Žiak: - vie porovnať slovenský školský systém s britským/americkým , - vie vyjadriť názor na význam vzdelania v živote človeka a na kvalitu vyučovania na jeho škole, - vie sformulovať svoj postoj k potrebe učiť sa cudzie jazyky.	5
Zamestnanie	- rôzne druhy zamestnaní, ich dôležitosť na začiatku 21. storočia, - kritériá výberu zamestnania, - ako si nájsť zamestnanie,	Žiak bude vedieť vymenovať rôzne povolania a zadeliť ich do príslušných kategórií. Bude vedieť popísať, ako si má v budúcnosti nájsť zamestnanie.	Žiak: - má dobrú slovnú zásobu týkajúcu sa zamestnaní, - vie vysvetliť, ako sa má napísať úradný životopis a žiadosť o zamestnanie,	5

	- pracovný pohovor, - žiakovo vysnívané povolanie/zamestnanie v budúcnosti	<i>Prierezová téma:</i> <i>Tvorba projektu a prezentačné schopnosti, Finančná gramotnosť</i>	- vie, ako sa má správať na pracovnom pohovore, - vie hovoriť o svojom vysnívanom zamestnaní.	
Vzťahy medzi ľuďmi	- medziludzské vzťahy, - priateľstvo, druhy priateľstva - môj najlepší priateľ	Žiak bude vedieť hovoriť o medziludzských vzťahoch všeobecne ako aj o svojich vlastných. Bude vedieť hovoriť o kamarátsťve a priateľstve. <i>Prierezová téma:</i> <i>Ochrana života a zdravia</i>	Žiak: - vie popísať svoje vzťahy s inými ľuďmi, - vie charakterizovať svojho najlepšieho priateľa a vysvetliť, prečo je jeho priateľom, - pozná niekoľko ľudových múdrostí hovoriacich o vzťahoch.	4
Človek a príroda	- životné prostredie, ekológia, ekosystémy, - najzávažnejšie ekologické problémy a možnosti ich riešenia - environmentálne organizácie, - podnebie a počasie, ako sa im prispôsobujeme, - význam zvierat v našom živote, - ohrozené živočíšne druhy a možnosti ich ochrany	Žiak bude ovládať základné pojmy z oblasti ekológie. Bude vedieť vymenovať a stručne popísať najzávažnejšie ekologické problémy. Bude vedieť popísať podnebie a jednotlivé ročné obdobia s typickým počasím na Slovensku a porovnať ich so Španielskom/Latinská Amerika. <i>Prierezová téma:</i> <i>Environmentálna výchova</i>	Žiak: - vie reagovať na otázku životného prostredia, - vie sám navrhnúť riešenia na tieto problémy, - vie popísať, čo sám robí v záujme životného prostredia a ochrany zvierat, - vie navrhnúť riešenia problémov v jeho regióne, - vie popísať podnebie na Slovensku a rozumie predpovedi počasia.	6
Vedecko-technický rozvoj	- čo je veda, jej základné črty, - vedecké disciplíny, - vedecké metódy, - veda v škole, - veda v 20. a 21. storočí, - objavy a vynálezy, - významní vedci a vynálezcovia	Žiak bude vedieť charakterizovať vedu a vymenovať jednotlivé vedecké disciplíny. Bude vedieť popísať vedecké metódy, predovšetkým tie, ktoré sám v škole využíva. Bude vedieť hovoriť o najvýznamnejších objavoch a vynálezoch. <i>Prierezová téma:</i> <i>Environmentálna výchova</i>	Žiak: - vie popísať vyučovacie hodiny biológie, chémie, fyziky (t. j. prírodných vied), - vie rozlíšiť pojmy vynález, objav, bádanie, - vie popísať vynálezy, ktoré používa v bežnom živote.	4
Človek a spoločnosť	- spoločnosť, typy spoločenských zriadení, - spoločenské triedy, - etika, morálka, - etiketa,	Žiak bude vedieť definovať spoločnosť a jednotlivé spoločenské vrstvy. Bude vedieť hovoriť o etike a etikete. Bude vedieť podrobne porozprávať	Žiak: - vie porovnať jednotlivé spoločenské vrstvy na Slovensku a v Španielsku,	4

	- správanie sa mladých ľudí	o pravidlách platiacich na jeho škole. <i>Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	- vie porozprávať o pravidlách slušného správania a vie porovnať tie slovenské s britskými, - vie, ako sa má zachovať v rôznych spoločenských situáciách.	
Komunikácia a jej formy	- komunikácia, verbálna a neverbálna komunikácia, - moderné formy komunikácie a ich výhody/nevýhody, - svetové jazyky, - španielsky jazyk – kde všade sa používa, - vývin španielskeho jazyka, - španielčina ako materinský/druhý/cudzí jazyk, - španielska a stredoamerická španielčina	Žiak bude vedieť vysvetliť pojmy komunikácia, verbálna a neverbálna komunikácie. Bude vedieť popísať model komunikácie. Bude vedieť hovoriť o najmodernejších formách komunikácie (mobilné telefóny, internet) a o ich výhodách a nevýhodách. Žiak bude vedieť porozprávať o španielskom jazyku ako odruhom najpoužívanejšom svetovom jazyku. <i>Prierezová téma: Mediálna výchova</i>	Žiak: - vie rozlíšiť formálnu a neformálnu komunikáciu, - vie dešifrovať najbežnejšie formy neverbálnej komunikácie (gestá, signály, piktogramy atď.), - vie zaujať postoj k špeciálnej forme komunikácie cez mobilné telefóny a internet, - vie rozlíšiť španielsku a stredoamerickú španielčinu	6

4. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický Celok	Téma (Obsah)	Cieľ	Výstup (spôsobilosti)	Počet hodín
Rodina	- základné informácie o žiakovi a jeho rodine, rodinné vzťahy, - čo je rodina, 4 základné typy rodín, - manželstvá, rozvody, - budúci rodinný život žiaka	Žiak bude vedieť hovoriť o rodine, rodinných príslušníkoch, rodinných vzťahoch. Bude vedieť vysvetliť pojem rodina a charakterizovať typy rodín. <i>Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj, Finančná gramotnosť</i>	Žiak: - vie porozprávať o svojej rodine a vzťahoch v nej, - vie zaradiť svoju rodinu do príslušného typu, - vie popísať predstavy o svojej budúcej rodine, - vie opísať obrázky s rôznymi typmi rodín.	4
Kultúra a umenie	- čo je umenie, - druhy umenia, - známi umelci, - obľúbený umelec žiaka, - kultúrny život	Žiak bude vedieť vysvetliť, čo je umenie, čo je výtvarné umenie, čo je aplikované umenie, čo je literatúra. Bude vedieť popísať konkrétne druhy	Žiak: - vie vyjadriť svoj názor na umenie a na umelcov, - vie popísať svojho obľúbeného umelca,	6

	v žiakovom regióne, - film, druhy filmov, - filmový priemysel a jeho dejiny, - Hollywood, - známe osobnosti strieborného plátna	umenia a ich predstavitel'ov. Bude vedieť priblížiť históriu filmového priemyslu a popísať jeho najväčšie osobnosti. <i>Prierezová téma: Mediálna výchova</i>	- má základné poznatky o kultúrnych udalostiach v jeho regióne, - má prehľad o filmovom umení, - má základné poznatky o centre filmového umenia – o Hollywoode, - vie popísať svojho obľúbeného herca a svoj obľúbený film, - vie popísať obrázky týkajúce sa umenia, umelcov, umeleckých predstavení, filmov.	
Šport	- šport a hry, - rôzne športové disciplíny a ich kategorizácia, - športové náradie, športoviská, - prečo sa ľudia venujú športu, - športové súťaže, známi športovci, - hodiny telesnej výchovy v škole, - Olympijské hry – staroveké a moderné	Žiak bude vedieť definovať šport a vymenovať základné športové disciplína a ich zadelenie do kategórií. Bude vedieť podať základné informácie o športových súťažiach, vrátane Olympijských hier a o najznámejších športovcoch. <i>Prierezová téma: Ochrana života a zdravia</i>	Žiak: - vie opísať niekoľko športových disciplín, - vie vysvetliť, prečo sa ľudia venujú športu, - vie vyjadriť svoj názor na potrebu športu v živote človeka a na hodiny telesnej výchovy v škole, - má základné vedomosti o Olympijských hrách.	6
Bývanie	- typy domov, - dom/byt a miestnosti v ňom, - nábytok a bytové doplnky, - bývanie v meste a na vidieku, - vysnívaný dom/byt	Žiak bude vedieť popísať svoje obydlie - typ, miestnosti a ich zariadenie a vymenovať jeho výhody a nevýhody. Bude vedieť popísať základné typy domov na Slovensku a v anglicky hovoriacich krajinách. <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova, Finančná gramotnosť</i>	Žiak: - vie opísať obrázky s rôznymi typmi domov, - vie uviesť klady a zápory bývania v meste a na dedine, - vie podrobne opísať svoju izbu, - vie hovoriť o svojom vysnívanom dome.	4
Obchod a služby	- čo je konzumná spoločnosť, - typy nákupných možností, - reklama a iné marketingové stratégie, - služby	Žiak bude rozumieť pojmu konzumná spoločnosť. Bude vedieť popísať jednotlivé nákupné možnosti a uviesť k nim konkrétne príklady, bude ich vedieť porovnať. Bude vedieť vymenovať a popísať rôzne služby.	Žiak: - vie vyjadriť svoj postoj k nakupovaniu, k materiálным veciam, - vie popísať a porovnať svoje obľúbené miesta nákupov,	4

		<i>Prierezová téma: Mediálna výchova, Finančná gramotnosť</i>	- vie hovoriť o nákupných zvykoch svojej rodiny, - vie vyjadriť svoj postoj k reklame, - vie popísať služby, ktoré sú k dispozícii v jeho bydlisku.	
Starostlivosť o zdravie	- zdravie a choroba, - časti ľudského tela, orgány, - druhy ochorení, - medicína, rôzne spôsoby liečenia, alternatívna medicína, - prevencia chorôb, - ako zvládať stres, - návšteva u lekára, v lekárni	Bude vedieť definovať zdravie a chorobu a vymenovať bežné choroby. Bude vedieť porovnať západnú a alternatívnu medicínu. Bude vedieť hovoriť o prevencii chorôb, o zvládaní záťaže. <i>Prierezová téma: Ochrana života a zdravia</i>	Žiak: - vie popísať ľudské telo, jeho časti a orgány, - vie hovoriť o chorobách, ktoré prekonal, - vie popísať svoje skúsenosti s lekárskou pomocou, - vie, ako sa má brániť pred rôznymi ochoreniami a ako má zvládať stres, predovšetkým v období skúšania.	4
Cestovanie	- dôvody cestovania, - dopravné prostriedky a ich kategorizácia, - výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov, - cestovateľské zážitky	Žiak bude vedieť popísať jednotlivé dopravné prostriedky a zadelí ich do jednotlivých skupín. Bude ich vedieť porovnať a vybrať tie najvhodnejšie pre rôzne typy ciest, dovoleníek. <i>Prierezová téma: Multikultúrna výchova, Finančná gramotnosť</i>	Žiak: - vie vyjadriť svoj názor na cestovanie, - vie popísať svoj obľúbený dopravný prostriedok, - vie porozprávať o svojich cestovateľských zážitkoch, - vie komunikovať s pracovníkom cestovnej kancelárie.	4
Škola a štúdium	- slovenský školský systém, - organizácia školského roka, - opis školy (budova a organizácia vyučovania), - vyučovacie predmety, vyučovanie cudzích jazykov	Žiak bude vedieť podrobne popísať slovenský školský systém, pričom popíše svoju školu (typ, organizáciu vyučovania, budovu, jej zariadenie). Bude vedieť popísať priebeh vyučovacej hodiny. <i>Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Žiak: - vie porovnať slovenský školský systém s britským/americkým, - vie vyjadriť názor na význam vzdelania v živote človeka a na kvalitu vyučovania na jeho škole, - vie sformulovať svoj postoj k potrebe učiť sa cudzie jazyky.	5
Zamestnanie	- rôzne druhy zamestnaní, ich dôležitosť na začiatku 21. storočia,	Žiak bude vedieť vymenovať rôzne povolania a zadelí ich do príslušných kategórií. Bude	Žiak: - má dobrú slovnú zásobu týkajúcu sa zamestnaní,	5

	- kritériá výberu zamestnania, - ako si nájsť zamestnanie, - pracovný pohovor, - žiakovo vysnívané povolanie/zamestnanie v budúcnosti	vedieť popísať, ako si má v budúcnosti nájsť zamestnanie. <i>Prierezová téma:</i> <i>Tvorba projektu a prezentačné schopnosti, Finančná gramotnosť</i>	- vie vysvetliť, ako sa má napísať úradný životopis a žiadosť o zamestnanie, - vie, ako sa má správať na pracovnom pohovore, - vie hovoriť o svojom vysnívanom zamestnaní.	
Vzťahy medzi ľuďmi	- medziľudské vzťahy, - priateľstvo, druhy priateľstva - môj najlepší priateľ	Žiak bude vedieť hovoriť o medziľudských vzťahoch všeobecne ako aj o svojich vlastných. Bude vedieť hovoriť o kamarátstve a priateľstve. <i>Prierezová téma:</i> <i>Ochrana života a zdravia</i>	Žiak: - vie popísať svoje vzťahy s inými ľuďmi, - vie charakterizovať svojho najlepšieho priateľa a vysvetliť, prečo je jeho priateľom, - pozná niekoľko ľudových múdrostí hovoriacich o vzťahoch.	4
Človek a príroda	- životné prostredie, ekológia, ekosystémy, - najzávažnejšie ekologické problémy a možnosti ich riešenia - environmentálne organizácie, - podnebie a počasie, ako sa im prispôbujeme, - význam zvierat v našom živote, - ohrozené živočíšne druhy a možnosti ich ochrany	Žiak bude ovládať základné pojmy z oblasti ekológie. Bude vedieť vymenovať a stručne popísať najzávažnejšie ekologické problémy. Bude vedieť popísať podnebie a jednotlivé ročné obdobia s typickým počasím na Slovensku a porovnať ich so Španielskom/Latinská Amerika. <i>Prierezová téma:</i> <i>Environmentálna výchova</i>	Žiak: - vie reagovať na otázku životného prostredia, - vie sám navrhnúť riešenia na tieto problémy, - vie popísať, čo sám robí v záujme životného prostredia a ochrany zvierat, - vie navrhnúť riešenia problémov v jeho regióne, - vie popísať podnebie na Slovensku a rozumie predpovedi počasia.	6
Vedecko-technický rozvoj	- čo je veda, jej základné črty, - vedecké disciplíny, - vedecké metódy, - veda v škole, - veda v 20. a 21. storočí, - objavy a vynálezy, - významní vedci a vynálezcovia	Žiak bude vedieť charakterizovať vedu a vymenovať jednotlivé vedecké disciplíny. Bude vedieť popísať vedecké metódy, predovšetkým tie, ktoré sám v škole využíva. Bude vedieť hovoriť o najvýznamnejších objavoch a vynálezoch. <i>Prierezová téma:</i> <i>Environmentálna výchova</i>	Žiak: - vie popísať vyučovacie hodiny biológie, chémie, fyziky (t. j. prírodných vied), - vie rozlíšiť pojmy vynález, objav, bádanie, - vie popísať vynálezy, ktoré používa v bežnom živote.	4
Človek a spoločnosť	- spoločnosť, typy spoločenských	Žiak bude vedieť definovať spoločnosť a jednotlivé	Žiak: - vie porovnať	4

	zariadení, - spoločenské triedy, - etika, morálka, - etiketa, - správanie sa mladých ľudí	spoločenské vrstvy. Bude vedieť hovoriť o etike a etikete. Bude vedieť podrobne porozprávať o pravidlách platiacich na jeho škole. <i>Prierezová téma:</i> <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	jednotlivé spoločenské vrstvy na Slovensku a v Španielsku, - vie porozprávať o pravidlách slušného správania a vie porovnať tie slovenské s britskými, - vie, ako sa má zachovať v rôznych spoločenských situáciách.	
Komunikácia a jej formy	- komunikácia, - verbálna a neverbálna komunikácia, - moderné formy komunikácie a ich výhody/nevýhody, - svetové jazyky, - španielsky jazyk – kde všade sa používa, - vývin španielskeho jazyka, - španielčina ako materinský/druhý/cudzí jazyk, - španielska a stredoamerická španielčina	Žiak bude vedieť vysvetliť pojmy komunikácia, verbálna a neverbálna komunikácie. Bude vedieť popísať model komunikácie. Bude vedieť hovoriť o najmodernejších formách komunikácie (mobilné telefóny, internet) a o ich výhodách a nevýhodách. Žiak bude vedieť porozprávať o španielskom jazyku ako odruhom najpoužívanejšom svetovom jazyku. <i>Prierezová téma:</i> <i>Mediálna výchova</i>	Žiak: - vie rozlíšiť formálnu a neformálnu komunikáciu, - vie dešifrovať najbežnejšie formy neverbálnej komunikácie (gestá, signály, piktogramy atď.), - vie zaujať postoj k špeciálnej forme komunikácie cez mobilné telefóny a internet, - vie rozlíšiť španielsku a stredoamerickú španielčinu	6

Zdroje:

Španieska kniha Sí – nová maturita
 Španielsko- Slovenský frazeologický slovník, slovenské pedagogické nakladateľstvo
 1996-Ladisav Trup, Jana Bakytová
 Reálie španielsky hovoriacich krajín- Justa Carrasco Montero, Loudres Solé
 Bernardino
 Gramatické príručky
 Prekladové a výkladové slovníky
 Časopisy: Hola, Amigos
 Noviny a časopisy zo španiesky hovoriacich krajín
 Filmy z produkcie španielsky hovoriacich krajín v pôvodnom znení
 Rôzne webové stránky viažuce sa k jednotlivým témam

Hodnotenie:

- ústne (frontálne a individuálne),
- písomné (písomky, testy, slohové práce, projekty),
- sebahodnotenie

Učebné osnovy pre voliteľný predmet

Seminár z fyziky

Charakteristika predmetu:

Učebný predmet Seminár z fyziky je určený na zopakovanie, prehĺbenie a doplnenie učiva z predchádzajúcich ročníkov fyziky.

Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Ciele:

- **Intelektuálna oblasť** - vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy a vedieť navrhnúť metódy overenia javu, rozvíjať schopnosti myslieť systematicky, kreatívne, kriticky a analyticky, vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov, vedieť získavať, triediť a vyhodnocovať informácie z rozličných zdrojov pomocou IKT, vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch, zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách riešiť, problémové situácie.
- **Schopnosti a zručnosti** - porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním a meraním, nájsť súvislosti medzi prírodnými javmi a aplikovať ich v praxi, vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny a chemický experiment, dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania
- **Postojová oblasť** - vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky, osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.
- **Sociálna oblasť** - vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím, vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti, vedieť komunikovať a spolupracovať v tímoch, vedieť sa rozhodovať, prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti.
- **Identifikácia a správne používanie pojmov** - žiak vie správne používať základné pojmy a identifikovať ich v reálnych situáciách. Pritom nie je vhodné iba mechanické odrecitovanie definícií. Vedomosť týchto pojmov žiak dokáže tým, že rozumie textu, v ktorom sa vyskytujú a že ich aktívne používa v správnom kontexte.
- **Kvalitatívny popis objektov, systémov a javov a ich klasifikácia** – žiak vie popísať a popripade načrtnúť objekt, systém alebo jav, ktorý pozoruje podľa skutočnosti, modelu alebo nákresu vie popísať stavbu systému, vie nájsť spoločné a rozdielne vlastnosti látok, predmetov alebo javov (napríklad uviesť hlavné rozdiely medzi kovmi a nekovmi).
- **Kvantitatívny popis** – žiak vie vypočítať niektoré veličiny z iných. Vie v jednoduchých prípadoch porovnať dve veličiny rovnakého druhu, určiť ako sa určité

veličina mení. Vie určiť hodnotu niektorých veličín z grafu alebo z tabuľky alebo naopak.

- **Vysvetlenie javov** – žiak vie vysvetliť niektoré javy pomocou známych zákonov alebo pomocou jednoduchších javov
- **Predvídanie javov a určovanie kauzálnych súvislostí** – žiak vie v jednoduchých prípadoch predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, rozhodnúť, či za určitých okolností je daný jav možný alebo nie (napríklad určiť faktory, ktoré ovplyvňujú rýchlosť chemickej reakcie).
- **Pozorovanie, experimentovanie, meranie a odhady** – žiak vie zrealizovať jednoduchý experiment podľa návodu, navrhnuť a zrealizovať jednoduchý experiment, ktorý simuluje určitý jav, alebo dáva odpoveď na určitú otázku. Do tejto skupiny patria predovšetkým merania a odhady veľkosti niektorých veličín, zhromažďovanie a vhodné usporiadanie údajov (napríklad zistiť, či roztok je kyslý, zásaditý alebo neutrálny).
- **Aplikácia vedomostí** – žiak vie opísať niektoré prírodné alebo umelé systémy a v jednoduchších prípadoch opísať aj princíp ich fungovania. Vie uviesť príklady aplikácie určitých prírodných javov, rozhodnúť, kedy je daný jav výhodný a kedy nevýhodný. Vie posúdiť dôsledky určitých javov alebo ľudskej činnosti z ekologického, ekonomického alebo zdravotného hľadiska.

ŠTRUKTÚRA KOMPETENCIÍ ROZVÍJANÝCH VYUČOVANÍM PREDMETU SEMINÁR Z FYZIKY

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

Vzdelávací obsah predmetu podľa cieľových požiadaviek k maturitnej skúške z fyziky :

1. Fyzikálne veličiny a ich meranie.
2. Mechanika: - kinematika, - dynamika, - gravitačné pole, - práca a energia, - mechanika tuhého telesa, - mechanika kvapalín a plynov.
3. Molekulová fyzika a termodynamika:
  - základné poznatky molekulovej fyziky a termodynamiky, - štruktúra a vlastnosti plynov,
  - štruktúra a vlastnosti pevných látok, - štruktúra a vlastnosti kvapalín, - zmeny skupenstva látok.
4. Elektrický prúd: - elektrický náboj a elektrické pole, - elektrický prúd.
5. Magnetické pole: - stacionárne a nestacionárne magnetické pole, - striedavý prúd.

6. Mechanické kmitanie.
7. Vlnenie.
8. Základy fyziky mikrosveta.

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

Vyučovanie fyziky sa uskutočňuje vo fyzikálnej učebni.

Na precvičenie získaných poznatkov a získanie potrebnej zručnosti poslúžia aktivity s využitím súťaživosti a spolupráce.

Dôraz vyučovania je na samostatnej, aktívnej a tvorivej práci žiakov prostredníctvom riešenia zadaní, ktorých scenár vychádza z praktických úloh, ktoré je potrebné riešiť v reálnom živote. Tematika úloh by mala nadväzovať na vedomosti z učiva sprístupneného v iných predmetoch a na reálne skúsenosti žiakov zo známeho prostredia.

Ako podporná forma vyučovania bude využívaný e-learningový systém umožňujúci domáce štúdium, multimediálny spôsob prezentácie učiva a testovanie získaných vedomostí. Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej vyučovacej hodine dosiahnuť.

Metódy :

- expozičná metóda – využíva sa pri výklade nového učiva
- fixačná metóda – využíva sa pri opakovaní a upevňovaní učiva
- motivačná metóda – jej cieľom je žiaka zaujať, prebudiť v ňom kreativitu
- brainstorming – burza nápadov – dáva žiakovi možnosť vyjadriť svoj názor k danému problému, prípadne viesť diskusiu s ostatnými, s cieľom vybrať najvhodnejšie riešenie

Formy:

- klasický typ hodiny – opakovanie, výklad, upevňovanie učiva
- práca v skupinách
- tvorba a prezentácia projektov
- samostatná práca
- hodina s využitím IT
- riadený rozhovor – beseda
- diskusia

Prierezové témy:

Enviromentálna výchova –

V oblasti vedomostí, zručností a schopností:

schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;

schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;

poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;

rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;

vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;

schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce.

V oblasti postojov a hodnôt

vnímať život ako najvyššiu hodnotu;

pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;

posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;

posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;

schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;

rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niešť zodpovednosť.

Mediálna výchova:- praktickej schopnosti obhájiť svoj názor, argumentovať, diskutovať, verejne vystupovať

Multikultúrna výchova - Viest' žiakov k chápaniu činnosti človeka v jej prepojení na prirodzené životné prostredie.

Podnecovať samostatné uvažovanie o vzťahu človeka k životnému prostrediu.

Formovať toleranciu k odlišným životným štýlom.

Rozvíjať schopnosť prepájať poznatky z viacerých predmetov.

Prezentačné zručnosti- Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií a ďalšie spôsobilosti, napríklad dokážu:

vhodným spôsobom zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt,

zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, poznajú ich funkciu, formálnu úpravu a vedia

ju aplikovať, vytvoriť základné písomnosti osobnej agendy v elektronickej podobe, pri tvorbe

osobnej agendy využiť nástroje IKT, identifikovať a popísať problém, podstatu javu, navrhnuť

postup riešenia problému a spracovať algoritmus, získať rôzne typy informácií,

zhromažďovať, triediť a selektovať ich, na základe získaných informácií formulovať

jednoduché uzávery, na základe stanovených kritérií posúdiť rôzne riešenia a ich kvalitu,

kultivovane prezentovať svoje produkty, názory, prijať kompromis alebo stanovisko inej

strany.

Ochrana života a zdravia

Mechanika kvapalín a plynov - tlaková vlna, podtlak ako dôsledok tlakovej vlny,

použitie prúdnic pri hasení požiarov, meranie rýchlosti prúdenia, bezpečnosť leteckej

dopravy (vzdušné víry).

Molekulová fyzika a termodynamika - účinok tepelného žiarenia na ľudský organizmus, prvá

pomoc, premena tepla na mechanickú

Vlnenie - zisťovanie zdroja zvuku, určovania polohy a odhad vzdialenosti zdroja zvuku,

overovanie v noci, fyzikálna podstata hluku, šírenie hluku od zdrojov, nadmerný hluk na

pracovisku, psychohygienické účinky hluku na človeka a ich vplyv na pracovnú úrazovosť.

Elektrina a magnetizmus - statická elektrina, zákaz plnenia ľahko zápalných kvapalín do

nádob z plastov, nebezpečenstvo požiaru v prašnom prostredí, zásady použitia hasiacich

prístrojov pri hasení elektrických zariadení.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Môže sa napríklad realizovať prostredníctvom modelových situácií, diskusií, hier a iných

interaktívnych metód.

SEF- 4.ročník (2 hodín týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Obsah	Cieľ	Výstup	Počet hodín
Fyzikálne veličiny a ich meranie	Fyzikálne veličiny Skalárne a vektorové fyzikálne veličiny Fyzikálne konštanty	Vymenovať základné veličiny a ich jednotky v sústave SI. Rozlíšiť skalárne a vektorové fyzikálne veličiny. Vysvetliť význam fyzikálnych konštánt a odvodiť ich jednotky Odhad a znázornenie chyby merania. Použitie aritmetického priemeru pri meraní. Vyjadriť absolútnu a relatívnu odchýlku merania vzťahom.	Vedieť používať základné jednotky SI, pracovať s násobkami a dielmi jednotiek SI. Vyjadriť odvodené jednotky pomocou základných jednotiek sústavy SI. Zaokrúhľovať vypočítané hodnoty s ohľadom na presnosť hodnôt vstupujúcich do výpočtu	2
Mechanika	Kinematika, relativnosť pokoja a pohybu. Dynamika, Newtonove pohybové zákony, zotrvačné sily. Gravitačné pole ,pohyby telies v homogénnom gravitačnom poli , pohyby v radiálnom poli Zeme. Keplerové zákony.	Rozlíšenie pohybov (dejav) rovnomerných a nerovnomerných, zrýchlených a spomalených. Používanie fyzikálnych veličín konkretizovaných v tomto programe pri opise pozorovaných javov a dejov Skúmanie súvislosti medzi smerom a veľkosťou sily. Prvý Newtonov pohybový zákon. Druhý Newtonov pohybový zákon. Riešenie úloh, v ktorých vystupuje vzájomná súvislosť medzi výslednou pôsobiacou silou, zrýchlením a hmotnosťou telesa Vysloviť Newtonov gravitačný zákon Rozlišovanie pojmov gravitačné pole a tiažové pole. Popis pohybov v homogénnom gravitačnom poli Zeme a radiálnom poli. Keplerove zákony.	Vedieť vysvetliť relativnosť pokoja a pohybu. Definovať a vyjadriť vzťahom priemernú rýchlosť nerovnomerného pohybu. Vysvetliť význam pojmu okamžitá rýchlosť telesa. Analýza graficky znázornenej závislosti dráhy od času Chápať zmenu pohybového stavu ako účinok výslednice pôsobiacich síl Používať veličinu hybnosť Používať zákon zachovania hybnosti Pochopiť zmenu pohybového stavu ako účinok výslednice pôsobiacich síl Vedieť vysloviť Newtonov gravitačný zákon. Vyjadriť vzťah medzi veľkosťou vzájomných gravitačných síl pôsobiacich medzi dvoma hmotnými bodmi, ich hmotnosťami a vzdialenosťou. Vedieť rozlíšiť pojmy gravitačné pole a tiažové pole, gravitačné zrýchlenie a tiažové zrýchlenie,	12

	Práca a energia ,mechanická energia, výkon telesa a účinnosť. Mechanika tuhého telesa, moment sily, rovnovážna poloha. Mechanika kvapalín a plynov .Pascalov , Archimedov zákon, plávanie telies. Prúdenie kvapalín.	Práca a jej jednotka. Potenciálna energia telesa. Kinetická energia posuvného pohybu telesa. Celkovú mechanickú energia izolovanej sústavy. Zákon zachovania mechanickej energie. Výkon a jeho jednotka. Tuhé teleso, moment sily. momentová veta, ťažisko telesa, rovnovážne polohy tuhého telesa Tlak v kvapaline. Tlaková sila. Hydrostatický tlak. Atmosférický tlak. Vlastnosti kvapalín.	gravitačná sila Zeme a tiažová sila Zeme na povrchu Zeme a v jej okolí. Opísať a porovnať trajektórie telies pohybujúcich sa prvou a druhou kozmickou rýchlosťou. Opísať pohyb planét okolo Slnka podľa Keplerových zákonov. Definovať veličinu práca a jej jednotku. Vyjadriť a vysvetliť vzťah pre potenciálnu energiu Vyjadriť a vysvetliť vzťah pre kinetickú energiu Vysvetliť obsah pojmu izolovaná sústava telies. Vysvetliť zákon zachovania mechanickej energie. Definovať veličinu výkon a jeho jednotku. Definovať veličinu účinnosť a vyjadriť vzťah medzi účinnosťou, vykonanou prácou a dodanou energiou, výkonom a príkonom. Definovať tuhé teleso. Definovať pojmy – pôsobisko sily, vektorová priamka sily. Definovať rameno sily.. Vysvetliť momentovú vetu. Definovať pojem ťažisko a určiť polohu ťažiska telesa. Vedieť vysloviť Pascalov a Archimedov zákon. Poznať rozdiely medzi reálnou a ideálnou kvapalinou. Definovať veličinu tlak a jej jednotku. Vysvetliť pojmy hydrostatický a hydrodynamický paradox. Poznať súvislosť medzi tlakom v kvapaline a tlakovou energiou jednotkového objemu kvapaliny.	
Molekulová fyzika a termo - dynamika	Základné poznatky molekulevej fyziky a termodynamiky.	Modely štruktúry pevnej látky, kvapaliny a plynu. Termodynamická teplotná stupnica. Vzťah medzi teplom prijatým alebo	Vedieť charakterizovať štruktúry pevnej , kvapalnej a plynnej látky. Charakterizovať rovnovážny dej, tepelne izolovanú sústavu.	12

	odovzdaným telesom a zmenou jeho teploty .Použitie kalorimetrickej rovnice a prvej vety termodynamickej. tepelnou výmenou . Používanie stavovej rovnice. Izo – deje s ideálnym plynom Použitie Hookovho zákona pri riešení úloh. deformácie telesa. Povrchová vrstva kvapaliny, energia, sila, napätie. Kapilarita. Teplotná objemová rozťažnosť kvapalín. Skupenské premeny.	Charakterizovať Celziovu a termodynamickú teplotnú stupnicu, opísať výhody ich použitia. Vysvetliť zmenu vnútornej energie konaním práce a tepelnou výmenou. Vyjadriť vzťah medzi teplom prijatým alebo odovzdaným telesom a zmenou jeho teploty. Definovať ideálny plyn. Vysvetliť vzťahy medzi veličinami v stavovej rovnici ideálneho plynu. Vymenovať, charakterizovať a porovnať tepelné deje s ideálnym plynom. Opísať pevné látky z hľadiska štruktúry. Charakterizovať deformáciu pevného telesa, rôzne druhy deformácií. Definovať normálové napätie, absolútne a relatívne predĺženie telesa. Opísať a vysvetliť vlastnosti povrchovej vrstvy kvapaliny. Objasniť pojmy povrchová energia, povrchová sila, povrchové napätie. Kvalitatívne vysvetliť javy na rozhraní pevného telesa a kvapaliny, kapilárnej elevácie a depresie. Opísať a vysvetliť jednotlivé premeny skupenstva.		
	Štruktúra a vlastnosti plynov. Štruktúra a vlastnosti pevných látok Štruktúra a vlastnosti kvapalín. Zmeny skupenstva látok			
Elektrický prúd	Elektrický náboj a elektrické pole . Kondenzátor a kapacita vodiča. Elektrický prúd, elektrický zdroj. Ohmov zákon Kirhoffov zákon. Vedenie elektrického prúdu	Elektrický náboj, elektrické pole. Elektrická sila, elektrický potenciál, intenzita el. poľa, kapacita vodiča. Elektrický prúd. Charakteristika odporu vodiča. Závislosť odporu od teploty a od parametrov. Elektrické zdroje. Kirhoffov zákony Vedenie elektrického prúdu v polovodičoch. Faradayove zákony elektrolýzy.	Vedieť opísať vlastnosti elektrického náboja. Vysvetliť jav elektrostatická indukcia polarizácia dielektrika Vysvetliť obsah Coulombovho zákona. Definovať veličinu kapacita vodiča. Vysvetliť podmienky vzniku elektrického prúdu vo vodičoch, polovodičoch, kvapalinách a plynoch. Slovné a vzťahom vyjadriť Ohmov zákon	10

Magnetické pole	Stacionárne a nestacionárne magnetické pole. Magnetická indukcia a magnetický indukčný tok. Elektromagnetická indukcia. Striedavý prúd . činnosť generátora, transformátora.	Magnetické pole v okolí magnetov, vodičov s prúdom, cievok. magnetické pole Zeme. Magnetická indukcia, silové pôsobenie dvoch vodičov, častica v mag. poli Magnetická indukcia, elektromagnetická indukcia a magnetický indukčný tok. Vznik striedavého prúdu Hodnota striedavého prúdu a napätia. Výkon striedavého prúdu. Generátor Transformátor. Elektrická sieť.	Vedieť opísať a zdôvodniť magnetické účinky magnetického poľa Opísať magnetické pole Zeme a zdôvodniť jeho vplyv na magnetku. Definovať veličinu magnetická indukcia, Definovať veličinu magnetický indukčný tok. Opísať jav elektromagnetickej indukcie. Vysvetliť vznik striedavého napätia a prúdu. Vyjadriť výkon striedavého prúdu v obvode s R veličinovou rovnicou. Vysvetliť činnosť generátora striedavého prúdu. Vysvetliť činnosť transformátora, definovať transformačný pomer. Opísať a vysvetliť trojfázovú sústavu striedavých napätí.	10
Mechanické kmitanie. Vlnenie	Mechanické kmitanie. Energetické hľadisko kmitavého pohybu. Vlnenie. Rovnica postupnej mechanickej vlny. Optika a zobrazovanie. Zvuk.	Pohyby s konštantnou periódou. Periódou, frekvencia, amplitúda kmitania. Nútené kmitanie. Rezonancia. Kinematika a dynamika kmitavého pohybu. Postupné mechanické vlnenie. Rovnica postupnej vlny. Optické sústavy a optické zobrazovanie	Vedieť rozlíšiť a opísať vlastnosti postupného priečného a pozdĺžneho mechanického vlnenia. Definovať fyzikálnu veličinu vlnová dĺžka. Opísať experimenty, potvrdzujúce, že svetlo je elektromagnetické vlnenie . S využitím geometrickej optiky znázorniť zobrazenie predmetu zrkadlom, šošovkou alebo optickou sústavou .	10
Základy fyziky mikrosveta.	Fotoelektrický jav. Korpuskulárno-vlnový dualizmus. Laser. Jadrová energia.	Podstata fotoelektrického javu a jeho vysvetlenie. Riešenie úloh pomocou Einsteinovej teórie. Súčasný spôsob používania laserov . Opísať spôsob využitia jadrovej energie. Opísať základné spôsoby ochrany pred žiarením .	Opísať podstatu fotoelektrického javu a Einsteinovej teórie . Opísať súčasné spôsoby používania laserov . Vypočítať a porovnať polčas premeny vybraných rádionuklidov Ilustrovať na príklade ľubovoľnej jadrovej reakcie platnosť zákonov zachovania energie, hmotnosti, hybnosti a elektrického náboja .	4

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy
Fyzikálne veličiny a ich meranie	Expozičná, fixačná	Riadený rozhovor, práca v skupinách, tvorba a prezentácia projektov
Mechanika	Expozičná, fixačná, motivačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
Molekulová fyzika a termodynamika.	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov
Elektrický prúd	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách, riadený rozhovor
Magnetické pole	Expozičná, fixačná, motivačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
Mechanické kmitanie. Vlnenie	Expozičná, fixačná	Riadený rozhovor, práca v skupinách
Základy fyziky mikrosвета.	Brainstorming, motivačná	Riadený rozhovor, práca v skupinách, tvorba a prezentácia projektov

Zdroje :

Zmaturuj z fyziky, Tarábek a kol., Fyzika v kocke, internet, zbierka úloh z fyziky pre 1 a 2. Ročník, zbierka úloh z fyziky pre 1 a 2. Ročník, Nová maturita z fyziky I,II,III, Jozef Beňuška

Hodnotenie a klasifikácia žiakov :

Písomné formy preverovania vedomostí:

Jednotlivé úlohy sú ohodnotené počtom bodov, ktoré určí vyučujúci na základe náročnosti úlohy.

Písomným prácam vždy predchádza opakovanie.

Písomné práce sú hodnotené pomocou tabuľky percentuálnej úspešnosti:

Počet percent od:	Počet percent do:	Známka:
100	90	1
89,9	75	2
74,9	50	3
49,9	33,3	4
33	0	5

4. Previerka / test, po prebratí časti tematického celku (20 – 25 min)

5. Previerka/ test, po prebratí konkrétnej témy (10 – 15 min)

6. Päťminútovky – priebežne podľa potreby

Previerky do 15 minút nemusia byť vopred oznámené žiakom.

Ústne formy preverovania vedomostí

Sú ďalšou formou hodnotenia žiaka. Vo fyzike sa obvykle ústne hodnotí schopnosť žiaka riešiť konkrétnu úlohu ,popísať praktickú činnosť, charakterizovať a vysvetliť fyzikálne zákonitosti a vlastnosti. Poskytuje žiakovi spätnú väzbu o stave jeho vedomostí a zručností, účelom ktorej je, aby žiak vedel, v čom sú jeho slabé miesta, o čom má nesprávnu predstavu, v čom vyniká ap. Dôležitá je forma dialógu. Ústna forma preverovania vedomostí sa uplatňuje aj u žiakov s poruchami učenia, ktorí

majú odporúčanie od špeciálneho pedagóga hlavne v prípade keď žiak zle napíše písomnú prácu alebo nestihne v limite vypracovať celú písomnú prácu.

Čiastkové hodnotenie

Žiak môže získať tzv malé jednotky, body za aktivitu, za nadštandardnú aktivitu na hodine, ktorá súvisí s vyučovacím procesom, napríklad:

- tvorivé nápady, inovatívne, neštandardné postupy riešenia úloh
- objavovanie nových súvislostí
- riešenie úloh nad rámec povinných úloh
- za nadštandardný výkon na vyučovacej hodine
- za vynikajúce vypracovanie domácej úlohy
- za riešenie nepovinnéj úlohy podľa dohody s vyučujúcim ,zapojenie sa do fyz. súťaže , FO, ...

Učebné osnovy pre voliteľný predmet **CVIČENIA Z FYZIKY**

Charakteristika predmetu

Učebný predmet Cvičenia z fyziky spája teoretické znalosti získané z predchádzajúcich ročníkov fyziky. Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov. Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, matematikou a geografiou. Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém práca s informáciami.

Osvedčenou stratégiou je empirický model poznávania, ktorého súčasťou sú bádateľsky orientované aktivity. Učiteľ vzbudzuje u žiakov zvedavosť, vytvára v triede príležitosti na pozorovanie, meranie a experimentovanie. Podnecuje žiakov k hľadaniu informácií z vhodných zdrojov, vedie ich k aktívnej komunikácii a prezentácii výsledkov svojej práce.

Tento voliteľný predmet si môžu žiaci vyberať v 3. ročníku a 4. ročníku štvorročného gymnázia, s dvojhodinovou dotáciou so zvýšeným záujmom o predmet fyzika. Predmet napomáha k doplneniu všeobecného základu z povinných hodín fyziky.

Ciele:

Oblasť: Svet/prírodovedné poznatky a myšlienky

Žiaci opíšu spôsoby, ktorými prírodné vedy pracujú,

- vyhodnotia zisky a nedostatky aplikácií vedy,
- diskutujú na tému etických a morálnych otázok vyplývajúcich z aplikácie vedy,
- diskutujú o tom, ako je štúdium vedy podmienené kultúrnymi vplyvmi,
- považujú vedu za aktivitu spolupráce, demonštrujú znalosť vedeckých faktov, definícií, zákonov, teórií, modelov, demonštrujú schopnosť používať vhodnú terminológiu, vrátane použitia symbolov.

Oblasť: Komunikácia

Žiaci vyjadrujú myšlienky, argumenty, praktické skúsenosti z pozorovania

- použitím vhodného slovníka a jazyka, použitím grafov a tabuliek,
- použitím vhodného formátu laboratórneho protokolu,
-

Oblasť: Prírodovedné bádanie/vykonávanie experimentov

Žiaci formulujú problém vo forme otázky, ktorá môže byť zodpovedaná experimentom, formulujú hypotézu, testujú hypotézu v podmienkach riadenia jednej nezávisle premennej veličiny, plánujú experiment, komentujú chyby merania, vyhodnotia celkový experiment vrátane použitých postupov,

- postupujú podľa slovných i písaných inštrukcií, vyberú a bezpečne použijú experimentálnu zostavu, materiál, techniku vhodnú na meranie,
- vykonajú experiment bezpečne, zaznamenajú údaje z pozorovania a merania,
- použijú vhodné nástroje a techniku na zber dát,
- spolupracujú v skupine rovesníkov zostavenej učiteľom.

Oblasť: Spracovanie dát

Žiaci riešia úlohy s úplne definovaným problémom, ako aj úlohy s neúplne definovaným problémom, organizujú, prezentujú a vyhodnocujú dáta rôznymi spôsobmi, transformujú dáta prezentované jednou formou do inej formy vrátane matematických výpočtov, grafov, tabuliek, identifikujú trendy v dátach,

- odhadujú dáta na základe vlastnej skúsenosti, použijú poznatky na vysvetlenie záverov.

ŠTRUKTÚRA KOMPETENCIÍ ROZVÍJANÝCH VYUČOVANÍM PREDMETU CVIČENIA Z FYZIKY

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

Vzdelávací obsah predmetu podľa cieľových požiadaviek k maturitnej skúške z fyziky :

1. Fyzikálne veličiny a ich meranie.
2. Mechanika: - kinematika, - dynamika, - gravitačné pole, - práca a energia, - mechanika tuhého telesa, - mechanika kvapalín a plynov.

3. Molekulová fyzika a termodynamika:

- základné poznatky molekulovej fyziky a termodynamiky, - štruktúra a vlastnosti plynov,
- štruktúra a vlastnosti pevných látok,- štruktúra a vlastnosti kvapalín, - zmeny skupenstva látok.

4. Elektrický prúd: - elektrický náboj a elektrické pole, - elektrický prúd.

5. Magnetické pole: - stacionárne a nestacionárne magnetické pole, - striedavý prúd.

6. Mechanické kmitanie.

7. Vlnenie.

8. Základy fyziky mikrosveta.

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

Ak chceme dosiahnuť stanovené ciele je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viac foriem a metód. Ich striedanie môže prispieť k udržaniu pozornosti žiaka a vyhnúť sa stereotypu.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej vyučovacej hodine dosiahnuť.

Metódy :

- expozičná metóda – využíva sa pri výklade nového učiva
- fixačná metóda – využíva sa pri opakovaní a upevňovaní učiva
- motivačná metóda – jej cieľom je žiaka zaujať, prebudiť v ňom kreativitu
- brainstorming – burza nápadov – dáva žiakovi možnosť vyjadriť svoj názor k danému problému, prípadne viesť diskusiu s ostatnými, s cieľom vybrať najvhodnejšie riešenie
- projektová metóda

Formy:

- klasický typ hodiny – opakovanie, výklad, upevňovanie učiva
- práca v skupinách
- tvorba a prezentácia projektov
- praktické cvičenia
- samostatná práca
- hodina s využitím IT
- riadený rozhovor – beseda
- diskusia

Prierezové témy:

Enviromentálna výchova –

V oblasti vedomostí, zručností a schopností:

schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;

schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;

poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;

rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;

vedieť hodnotiť objektívnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;

schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce.

V oblasti postojov a hodnôt

vnímať život ako najvyššiu hodnotu;

pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;

posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;

podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;

posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;

schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;

rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

Mediálna výchova:- praktickej schopnosti obhájiť svoj názor, argumentovať, diskutovať, verejne vystupovať

Multikultúrna výchova - Viesť žiakov k chápaniu činnosti človeka v jej prepojení na prirodzené životné prostredie.

Podnecovať samostatné uvažovanie o vzťahu človeka k životnému prostrediu.

Formovať toleranciu k odlišným životným štýlom.

Rozvíjať schopnosť prepájať poznatky z viacerých predmetov.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti- Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií a ďalšie spôsobilosti, napríklad dokážu: vhodným spôsobom zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt, zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, poznajú ich funkciu, formálnu úpravu a vedia ju aplikovať, vytvoriť základné písomnosti osobnej agendy v elektronickej podobe, pri tvorbe osobnej agendy využiť nástroje IKT, identifikovať a popísať problém, podstatu javu, navrhnúť postup riešenia problému a spracovať algoritmus, získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich, na základe získaných informácií formulovať jednoduché uzávery, na základe stanovených kritérií posúdiť rôzne riešenia a ich kvalitu, kultivovane prezentovať svoje produkty, názory, prijať kompromis alebo stanovisko inej strany.

Ochrana života a zdravia

Mechanika kvapalín a plynov - tlaková vlna, podtlak ako dôsledok tlakovej vlny, použitie prúdnic pri hasení požiarov, meranie rýchlosti prúdenia, bezpečnosť leteckej dopravy (vzdušné víry).

Molekulová fyzika a termodynamika - účinok tepelného žiarenia na ľudský organizmus, prvá pomoc, premena tepla na mechanickú

Vlnenie - zisťovanie zdroja zvuku, určovania polohy a odhad vzdialenosti zdroja zvuku, overovanie v noci, fyzikálna podstata hluku, šírenie hluku od zdrojov, nadmerný hluk na pracovisku, psychohygienické účinky hluku na človeka a ich vplyv na pracovnú úrazovosť.

Elektrina a magnetizmus - statická elektrina, zákaz plnenia ľahko zápalných kvapalín do nádob z plastov, nebezpečenstvo požiaru v prašnom prostredí, zásady použitia hasiacich prístrojov pri hasení elektrických zariadení.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Môže sa napríklad realizovať prostredníctvom modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

3. ročník ,2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Tematický celok	Obsah	Cieľ	Výstup	Počet hodín
Pozorovanie, meranie, experiment	Tvorba a výber projektov. Eseje s fyzikálnou problematikou.	Učiť sa zostaviť a prezentovať vlastný projekt, navrhnuť skúmanú problematiku. Esej na vybraný fyzikálny problém, fyzikálnu tému	Vedieť prezentovať výsledky svojho projektu, popríklad aj predviesť výsledky praktického prototypu. Vedecký prednes eseje	10
Fyzikálne veličiny a ich meranie	Základné veličiny a ich jednotky v sústave SI. Skalárne a vektorové fyzikálne veličiny. Fyzikálne konštanty a ich jednotky.	Vymenovať základné veličiny a ich jednotky v sústave SI. Rozlíšiť skalárne a vektorové fyzikálne veličiny. Vysvetliť význam fyzikálnych konštánt a odvodiť ich jednotky.	Používať základné jednotky SI. Pracovať s násobkami a dielmi jednotiek SI. Vyjadriť odvodené jednotky pomocou základných jednotiek sústavy SI. Vyjadriť absolútnu a relatívnu odchýlku merania vzťahom. Vypočítať absolútnu a relatívnu odchýlku pri fyzikálnych meraniach.	4
Mechanika - kinematika	Hmotný bod, mechanický pohyb a vzťahná sústava. Modely Relatívnosť pokoja a pohybu. Priemerná rýchlosť nerovnomerného pohybu. Okamžitá rýchlosť telesa. Okamžitá rýchlosť a okamžité zrýchlenie telesa pre rôzne typy pohybov Grafy	Voľba vhodnej vzťahnej sústavy. Určiť polohu hmotného bodu pomocou súradníc. Aplikovať poznatky o pohyboch pri riešení fyzikálnych úloh. Riešiť úlohy na rovnomerný a rovnomerne zrýchlený posuvný pohyb telesa. Určiť z grafu závislosti rýchlosti ako funkcie času (len pre priamočiare úseky), graf dráhy v závislosti od času. Riešiť úlohy na voľný pád telesa. Riešiť úlohy na rovnomerný pohyb po kružnici (zistiť periódu, frekvenciu, uhlovú a obvodovú rýchlosť	Definovať pojem hmotný bod, mechanický pohyb a vzťahná sústava. Vysvetliť relatívnosť pokoja a pohybu. Definovať a vyjadriť vzťahom priemernú rýchlosť. Vysvetliť význam pojmu okamžitá rýchlosť telesa. Riešiť úlohy na rýchlosť, zrýchlenie a dráhu rovnomerne zrýchleného a spomaleného pohybu. Charakterizovať voľný pád. Definovať a vyjadriť vzťahom fyzikálne veličiny opisujúce rovnomerný pohyb po kružnici.	6
Mechanika -	Sila a jej účinky	Zdôrazniť vektorový	Ilustrovať na	6

dynamika	(kde treba, zdôrazniť vektorový charakter sily). Výslednica. Izolovaná sústava hmotných bodov/telies. Newtonové pohybové zákony. Fyzikálny význam Newtonových pohybových zákonov. Hybnosť slovne a príslušným vzťahom. Zákon zachovania hybnosti. Vzťažná sústava inerciálna a neinerciálna. Tretia sila. Vyjadriť závislosť veľkosti trecej sily od iných veličín. Rôzne druhy trenia. Dostredivá, odstredivá a zotrvačná sila. Stav bez tiaže.	charakter sily Určovať pre rôzne prípady sily pôsobiace na dané teleso a zakresliť ich do obrázka. V prípade potreby určiť ich výslednicu. Znenie Newtonových pohybových zákonov. Zadefinovať veličinu hybnosť slovne a príslušným vzťahom. Zákon zachovania hybnosti. Príčinu vzniku trecej sily. Vyjadriť závislosť veľkosti trecej sily od iných veličín. Rozlíšiť, opísať a vysvetliť rôzne druhy trenia. Stav bez tiaže. Úlohy pre teleso pohybujúce sa po naklonenej rovine bez trenia aj s trením. Používať zákon zachovania hybnosti pri riešení úloh v jednom rozmere. Vhodne pracovať s veličinami dostredivá, odstredivá a zotrvačná sila.	príkladoch silu a jej účinky Vysvetliť obsah pojmu izolovaná sústava hmotných bodov/telies. Vyjadriť znenie Newtonových pohybových zákonov. Vysvetliť ohraničenosť Newtonových pohybových zákonov. Definovať veličinu hybnosť slovne a príslušným vzťahom. Vysloviť zákon zachovania hybnosti. Rozhodnúť, či je daná vzťažná sústava inerciálna alebo neinerciálna. Zdôvodniť príčinu vzniku trecej sily. Vyjadriť závislosť veľkosti trecej sily od iných veličín. Vhodne používať pojmy dostredivá, odstredivá a zotrvačná sila. Vysvetliť stav bez tiaže. Používať Newtonove pohybové zákony pri riešení úloh.	
Mechanika – gravitačné pole	Newtonov gravitačný zákon. Rozlíšiť pojmy gravitačné pole a tiažové pole, gravitačné zrýchlenie a tiažové zrýchlenie, gravitačná sila Zeme a tiažová sila Zeme na povrchu Zeme a v jej okolí. Pohyby telies v homogénnom gravitačnom poli Zeme (voľný pád, vrh zvislý nahor,	Aplikovať Newtonov gravitačný zákon pri riešení fyzikálnych úloh. Vysvetliť fyzikálny význam gravitačnej konštanty. Počítať veľkosť gravitačného zrýchlenia v danom mieste gravitačného poľa. Riešiť úlohy na pohyby telies v homogénnom gravitačnom poli Zeme. Vedieť výpočtom určiť polohu a veľkosť rýchlosti	Vedieť Newtonov gravitačný zákon. Vyjadriť vzťah medzi veľkosťou vzájomných gravitačných síl pôsobiacich medzi dvoma hmotnými bodmi, ich hmotnosťami a vzdialenosťou. Rozlíšiť pojmy gravitačné pole a tiažové pole, gravitačné zrýchlenie a tiažové zrýchlenie, gravitačná sila	8

	vrh zvislý nadol, vodorovný vrh). Šikmý vrh telies v homogénnom gravitačnom poli Zeme. Trajektórie telies pohybujúcich sa prvou a druhou kozmickou rýchlosťou. Vzťah pre kruhovú rýchlosť telesa v radiálnom gravitačnom poli Zeme. Vyčísliť veľkosť prvej kozmickej rýchlosti. Pohyb planét okolo Slnka podľa Keplerových zákonov.	telesa v istom čase. Z prvej kozmickej rýchlosti určiť obežnú dobu telesa okolo Zeme. Aplikovať Keplerove zákony pri určení rýchlosti a doby obehu planét alebo družíc.	Zeme a tiažová sila Zeme na povrchu Zeme a v jej okolí. Opísať pohyby telies v homogénnom gravitačnom poli Zeme Opísať pohyby telies v radiálnom gravitačnom poli Zeme. Opísať a porovnať trajektórie telies pohybujúcich sa prvou a druhou kozmickou rýchlosťou. Odvodíť vzťah pre kruhovú rýchlosť telesa v radiálnom gravitačnom poli Zeme. Vyčísliť veľkosť prvej kozmickej rýchlosti. Opísať pohyb planét okolo Slnka podľa Keplerových zákonov.	
Mechanika- práca a energia	Mechanická práca silou vykonaná a silou spotrebovaná. Kinetická energia telesa. Potenciálna energia telesa. Energia pružnosti. Premeny mechanickej energie. Výkon, príkon, účinnosť.	Vykonať experiment podivuhodný odraz lopty. Skúmať, ako sa prejaví práca vykonaná silou pri pohybe telesa na vodorovnej podložke so započítaním odporových síl. Výpočet kinetickej energie hmotného bodu. Experimentálne skúmať prácu vykonanú pri zmene prevýšenia telesa nad vodorovnou rovinou, pri pôsobení sily na rôznych dráhach. Zobrazíť a odmerať vykonanú prácu v grafe závislosti sily od posunutia.	Vypočítať prácu vykonanú konštantnou silou (pre silu pôsobiacu v smere pohybu, pre silu nepôsobiacu v smere pohybu). Dokázať výpočtom, že pri voľnom páde telesa v izolovanej sústave platí zákon zachovania mechanickej energie. Riešiť jednoduché úlohy (pohyby v gravitačnom poli Zeme) na použitie zákona zachovania mechanickej energie. Aplikovať poznatky o práci, výkone, energii a účinnosti pri riešení úloh z praxe. Určiť z výkonu prácu vykonanú za daný čas.	6

Mechanika tuhého telesa	Stály tvar a objem pevných telies na základe časticovej štruktúry látok. Tuhé teleso. Pôsobisko sily, vektorová priamka sily. Rameno sily. Otáčavé účinky sily pôsobiacej na tuhé teleso v závislosti od veľkosti pôsobiacej sily a od vzdialenosti vektorovej priamky sily od osi otáčania. Moment sily vzhľadom na os otáčania, kolmú na smer sily, ako veličinu vyjadrujúcu otáčavý účinok sily na teleso. Momentová veta. Ťažisko Rovnovážne polohy tuhého telesa Stabilita. Moment zotrvačnosti tuhého telesa vzhľadom na os otáčania.	Vysvetliť stály tvar a objem pevných telies na základe časticovej štruktúry látok. Definovať tuhé teleso. Definovať pojmy – pôsobisko sily, vektorová priamka sily. Definovať rameno sily. Aplikovať definíciu v špecifických situáciách. Definovať veličinu moment sily Vysvetliť momentovú vetu. Definovať pojem ťažisko a určiť polohu ťažiska telesa. Vysvetliť, čo je mierou stability telies. Vysvetliť závislosť kinetickej energie rotujúceho telesa od iných fyzikálnych veličín. Charakterizovať kvalitatívne veličinu moment zotrvačnosti tuhého telesa vzhľadom na os otáčania.	Vedieť rozhodnúť či je pohyb tuhého telesa posuvný alebo otáčavý. Vysvetliť pojem voľná os otáčania. Rozhodnúť v rôznych prípadoch, či je os otáčania tuhého telesa voľná. Použiť v rôznych prípadoch pravidlo pravej ruky na určenie smeru momentu sily vzhľadom na os otáčania. Využiť vzťahy pre moment sily a momentovú vetu pri riešení úloh z bežného života a techniky. Určiť polohu ťažiska plochého tuhého telesa výpočtom, geometrickou konštrukciou. Charakterizovať jednotlivé rovnovážne polohy tuhého telesa. Rozlíšiť rôzne prípady rovnovážnych polôh telies. Porovnať kinetickú energiu telesa pohybujúceho sa posuvným pohybom a kinetickú energiu rotujúceho telesa.	6
Mechanika kvapalín a plynov	Molekulovej štruktúry kvapalných telies Pascalov a Archimedov zákon. Tlak a jednotka. Tlaková sila, hydrostatická vztlaková sila, hydrostatický tlak. Rozbor prípadov, či teleso z danej látky bude v	Riešenie úloh na pascalov zákon. Určenie tlaku, tlakovú silu alebo obsah plochy, na ktorú sila pôsobí, ak sú dané ostatné veličiny. Výpočet hydrostatického tlaku. Výpočet hydrostatickej tlakovej sily. Znázorniť prúdenie kvapaliny pomocou prúdnic.	Používať Pascalov zákon pri riešení úloh. Vypočítať hydrostatický tlak. Vypočítať hydrostatickú tlakovú silu na vodorovné dno a zvislú stenu nádoby. Vyjadriť vzťahom objemový a hmotnostný tok.	6

	kvapaline plávať, vznášať sa, alebo klesne ku dnu. Hydrostatický a hydrodynamický paradox. Atmosférický tlak. Normálny tlak. Vzťah medzi kinetickou energiou jednotkového objemu prúdiacej kvapaliny a veľkosťou jej rýchlosti. Odporová sila. Aerodynamická sila.	Vyjadriť vzťahom objemový a hmotnostný tok. Používať rovnicu kontinuity pri riešení úloh. Vysvetliť fyzikálny význam rovnice kontinuity. Vyjadriť vzťahom zákon zachovania energie pre prúdiacu kvapalinu. Aplikovať Bernoulliho rovnicu pri riešení úloh. Aplikovať poznatky pri riešení úloh. Aplikovať vzťah pre odporovú silu pri riešení úloh.	Aplikovať rovnicu kontinuity pri riešení úloh. Vysvetliť fyzikálny zmysel veličín objemový a hmotnostný tok. Vyjadriť vzťahom zákon zachovania energie pre prúdiacu kvapalinu. Aplikovať Bernoulliho rovnicu pri riešení úloh. Vysvetliť princíp určenia výtokovej rýchlosti kvapaliny vytekajúcej malým otvorom v stene nádoby.	
Molekulová fyzika a termodynamika- základné poznatky	Vnútna energia telesa, teplota, teplo, vedenie tepla, kalorimetrická rovnica Zákony ideálneho plynu, Stavová rovnica,	Zadefinovať pojem vnútorná energia telesa Osvojiť si deje s ideálnym plynom, znázornenie ich závislosti v pV diagrame Zadefinovať stavovú rovnicu. Vykonať experiment problém vriacej vody	Kvalitatívne diskutovať o prenose tepla na rôznych príkladoch, vedieť riešiť jednoduché úlohy na kalorimetrickú rovnicu Kvalitatívne poznať závislosť objemu, tlaku, teploty a množstva plynu v uzavretej nádobe	6
Štruktúra a vlastností látok	Štruktúra a vlastnosti pevných látok, deformácia pevného telesa. Povrchová energia kvapalín. Kapilárna elevácia a depresia. Teplotná objemová rozťažnosť látok. Stavová rovnica plynu. Tepelné deje v plynach. Práca plynu pri tepelných dejoch.	Opísať z hľadiska štruktúry pevné, kvapalné a plynné látky, ich základné vlastnosti Charakterizovať deformáciu pevného telesa, rôzne druhy deformácií. Vysvetliť vlastnosti povrchovej vrstvy kvapaliny. Objasniť pojmy povrchová energia, povrchová sila, povrchové napätie. • Kvalitatívne vysvetliť javy na rozhraní pevného telesa a kvapaliny. Opísať teplotnú objemovú rozťažnosť látok. Vymenovať,	Používať stavovú rovnicu pri riešení úloh. Využiť grafy závislostí tlaku, objemu a teploty na porovnávanie tepelných dejov ideálnych plynov. Určiť prácu plynu z grafu ako plochu. Vypočítať prácu plynu pre ľubovoľný tepelný dej. Znázorniť kruhové deje v $p - V$ diagramoch. Vysvetliť rozdiely v štruktúre látok. Na príkladoch z praxe ilustrovať	8

		charakterizovať a porovnať tepelné deje s ideálnym plynom. Opísať zmeny energie pri dejoch s ideálnym plynom. Určiť prácu plynu pri rôznych tepelných dejoch.	teplotnú rozťažnosť telies. Aplikovať kapilárne javy v úlohách z praktického života.	
Názov tematického celku		Stratégia vyučovania		
		Metódy	Formy	
1.	Pozorovanie, meranie, experiment, fyzikálne veličiny	Expozičná, fixačná	Riadený rozhovor, práca v skupinách, tvorba a prezentácia projektov	
2.	Mechanika – kinematika a dynamika	Expozičná, fixačná, motivačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách	
3.	Mechanika kvapalín a plynov	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov	
4.	Mechanika – gravitačné pole	Expozičná, fixačná, motivačná	Riadený rozhovor	
5.	Mechanika- práca a energia	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách, riadený rozhovor	
6.	Mechanika tuhého telesa	Expozičná, fixačná, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov	
7.	Molekulová fyzika a termodynamika-základné poznatky	Expozičná, fixačná, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov	
8.	Štruktúra a vlastností látok	Expozičná, fixačná, motivačná	Riadený rozhovor, práca v skupinách	

Zdroje:

17. Prezentácie a digitálna učebnica fyziky, J. Beňuška
18. Vachek, Bednažík, Fyziky pre 1.ročník gymnázií, SPN, 1993
19. Koubek, Lapitková, Demankin, Fyzika pre 1. ročník gymnázia, EDUCO, 2009
20. Demankin, Horváth, Chalupková, Šuhajová, Fyzika pre 2.ročník gymnázia a 6. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, EDUCO, 2010
21. J. Pišút a kol., fyzika pre 2. ročník gymnázia, SPN, 2005
22. Koubek, Lepil, Fyzika pre 3. ročník gymnázií, SPN, 2003
23. Digiskola DVO
24. planetavedomosti.iedu.sk/
25. www.zborovna
26. [Odborné časopisy](#)

4. ročník, 2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne

Tematický celok	Obsah	Cieľ	Výstup	Počet hodín
Fyzikálne veličiny a ich meranie	Fyzikálne veličiny a ich meranie Skalárne a vektorové fyzikálne veličiny	Zopakovanie a upevnenie spôsobov merania veličín Vyhodnocovanie	Navrhnuť meranie fyzikálne veličiny alebo určiť veličiny výpočtom	2

	Fyzikálne konštanty	výsledkov meraní.	zo vzťahu. Vybrať vhodné prístroje na meranie danej fyzikálnej veličiny. PT: BOZP	
Mechanika	Kinematika, relatívnosť pokoja a pohybu. Dynamika, Newtonove pohybové zákony, zotrvačné sily. Gravitačné pole ,pohyby telies v homogénnom gravitačnom poli , pohyby v radiálnom poli Zeme. Keplerové zákony. Práca a energia ,mechanická energia, výkon telesa a účinnosť. Mechanika tuhého telesa, moment sily, rovnovážna poloha. Mechanika kvapalín a plynov .Pascalov , Archimedov zákon , plávanie telies. Prúdenie kvapalín. Hydrostatický a hydrodynamický paradox.	Určovanie polohy bodu pomocou súradníc. Aplikovanie poznatkov o pohyboch pri riešení fyzikálnych úloh. Vysloviť Newtonov gravitačný zákon . Rozlišovanie pojmov gravitačné pole a tiažové pole. Popis pohybov v homogénnom gravitačnom poli Zeme a radiálnom poli. Keplerove zákony. Znázorniť pracovný diagram pri konštantnej sile .Riešenie úloh na prácu, výkon a účinnosť. Výpočty momentu, použitie Momentovej vety. Určovanie polohy ťažiska . Použitie Archimedovho zákona a vztlačovej sily pri riešení úloh. Rovnice pre prúdiacu kvapalinu.	Používať poznatky o pohyboch pri riešení fyzikálnych úloh. Určiť z grafu závislosti rýchlosti ako funkcie času graf dráhy v závislosti od času. Riešiť úlohy na pohyby telies v homogénnom gravitačnom poli Zeme. Vedieť výpočtom určiť polohu a veľkosť rýchlosti telesa v istom čase. Aplikovať. Vedieť zakresliť pracovný diagram. Vedieť riešiť úlohy na prácu, výkon a účinnosť. Obhajovať použitie momentovej vety pri riešení úloh. Vedieť určiť ťažisko telesa. Vedieť používať pri riešení úloh Archimedov zákon. Vedieť využiť rovnice pre prúdiacu kvapalinu.	12
Molekulová fyzika a termodynamika.	Základné poznatky molekulovej fyziky a termodynamiky. Štruktúra a vlastnosti plynov. Štruktúra a vlastnosti pevných látok	Modely štruktúry pevnej látky, kvapaliny a plynu. Charakteristika rovnovážneho deja, tepelne izolovanej sústavy. Vzťah medzi teplom prijatým alebo odovzdaným telesom a zmenou jeho teploty Riešenie úloh na zmenu vnútornej energie sústavy Používanie stavovej rovnice. Aplikácia vzťahu pre teplotnú rozťažnosť pri riešení úloh. Použitie Hookovho	Charakterizovať štruktúry pevnej , kvapalnej a plynnej látky. Vedieť riešiť úlohy na teplo, kalorimetrickú rovnicu. Riešiť komplexnejšie úlohy na zmenu vnútornej energie sústavy konaním práce alebo tepelnou výmenou. Vedieť používať stavovú rovnicu pri riešení úloh. Riešiť úlohy na teplotnú rozťažnosť. Riešiť	10

	Štruktúra a vlastnosti kvapalín. Zmeny skupenstva látok	zákona pri riešení úloh. Aplikácia kapilárnych javov v úlohách z praktického života. Aplikácia teplotnej objemovej rozťažnosti kvapalín pri riešení úloh.	úlohy s kapilárnou eleváciou a depresiou.	
Elektrický prúd	Elektrický náboj a elektrické pole , vlastnosti elektrického náboja. Coulombov zákon. Kondenzátor a kapacita vodiča. Elektrický prúd, elektrický zdroj. Ohmov zákon. Kirhoffov zákon. Vedenie elektrického prúdu v polovodičoch ,plynoch, v kvapalinách.	Výpočet elektrickej sily. Počítanie výslednej kapacity pri spájaní kondenzátorov. Charakteristika odporu vodiča. Závislosť odporu od teploty a od parametrov. Riešenie úloh s aplikáciou Ohmovho zákona, Kirhoffovho zákona. Úlohy na zmenu odporu v dôsledku zvýšenej teploty a zmeny parametrov. Vedenie elektrického prúdu v polovodičoch. Faradayove zákony elektrolýzy.	Vedieť vypočítať prácu vykonanú elektrickými silami pri prenesení elektrického náboja v homogénnom elektrickom poli. Používať pri príkladoch výslednú kapacitu kondenzátorov spojených za sebou a vedľa seba. Charakterizovať odpor vodiča, vysvetliť jeho závislosť od teploty a parametrov vodiča slovne aj matematickým vzťahom. Vedieť použiť Ohmov zákon pre časť elektrického obvodu, pre uzavretý elektrický obvod pri riešení fyzikálnych úloh .	12
Magnetické pole	Stacionárne a nestacionárne magnetické pole. Permanentný magnet a magnetické pole Zeme. Magnetická indukcia a magnetický indukčný tok. Elektromagnetická indukcia. Striedavý prúd . činnosť generátora, transformátora. Jednoduché obvody so striedavým prúdom.	Riešenie úloh pomocou magnetickej sily. Úlohy na magnetickú silu . Riešenie úloh na aplikáciu Faradayovho zákona elektromagnetickej indukcie. Úlohy na transformačný pomer. Spôsob výroby a prenosu elektrickej energie.	Vedieť aplikovať vzťah pre magnetickú silu pri riešení úloh. Vysvetliť závislosť veľkosti magnetickej sily. Aplikovať Faradayov zákon elektromagnetickej indukcie pri riešení úloh. Vedieť riešiť úlohy na transformáciu napätia. Nakresliť a vysvetliť zapojenie spotrebičov do hviezdy a trojuholníka. Vedieť opísať spôsob výroby a prenosu elektrickej	10

			energie.	
Mechanické kmitanie. Vlnenie	Mechanické kmitanie. Vzťahy medzi kinematickými veličinami. Energetické hľadisko kmitavého pohybu. Tlmené a netlmené kmitanie, rezonancia. Vlnenie. Rovnica postupnej mechanickej vlny. Optika a zobrazovanie. Žiarenie čierneho telesa. Zvuk.	Riešenie úloh na rovnicu kmitavého pohybu. Princíp superpozície pri skladaní izochrónnych kmitov v časovom diagrame a vo fázorovom diagrame. Aplikácia rovnice postupnej mechanickej vlny pri riešení úloh. Zobrazovacia rovnica na výpočet polohy a vlastností obrazu vytvoreného zrkadlom alebo šošovkou.	Vedieť vyjadriť zo známych veličín okamžitú výchylku, okamžitú rýchlosť a okamžité zrýchlenie kmitavého pohybu. Rozlíšiť a opísať vlastnosti postupného priečného a pozdĺžneho mechanického vlnenia. Vedieť opísať experimenty, potvrdzujúce, že svetlo je elektromagnetické vlnenie, s využitím geometrickej optiky znázorniť zobrazenie predmetu zrkadlom, šošovkou alebo optickou sústavou.	10
Základy fyziky mikrosveta.	Fotoelektrický jav. Korpuskulárno-vlnový dualizmus. Laser. Jadrová energia.	Podstata fotoelektrického javu a jeho vysvetlenie. Riešenie úloh pomocou Einsteinovej teórie. Súčasný spôsob používania laserov. Opísať spôsob využitia jadrovej energie. Opísať spôsob využitia rádionuklidov. Opísať základné zariadenia a metódy práce pre výskum elementárnych častíc. Opísať základné spôsoby ochrany pred žiarením.	Vedieť opísať podstatu fotoelektrického javu a Einsteinovej teórie. Charakterizovať súčasné spôsoby používania laserov. Vedieť vypočítať a porovnať polčas premeny vybraných rádionuklidov. Ilustrovať na príklade ľubovoľnej jadrovej reakcie platnosť zákonov zachovania energie, hmotnosti, hybnosti a elektrického náboja.	4
Názov tematického celku		Stratégia vyučovania		
		Metódy	Formy	
Fyzikálne veličiny a ich meranie		Expozičná, fixačná	Riadený rozhovor, práca v skupinách, tvorba a prezentácia projektov	
Mechanika		Expozičná, fixačná, motivačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách	
Molekulová fyzika a termodynamika.		Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov	
Elektrický prúd		Expozičná, fixačná,	Hodina s využitím IT, práca	

	brainstorming, motivačná	v skupinách ,riadený rozhovor
Magnetické pole	Expozičná, fixačná, motivačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
Mechanické kmitanie. Vlnenie	Expozičná, fixačná	Riadený rozhovor, práca v skupinách
Základy fyziky mikrosveta.	Brainstorming, motivačná	Riadený rozhovor, práca v skupinách, tvorba a prezentácia projektov

Zdroje :

Zmaturuj z fyziky, Tarábek a kol., Fyzika v kocke, internet, zbierka úloh z fyziky pre 1 a 2. Ročník, zbierka úloh z fyziky pre 1 a 2. Ročník, Nová maturita z fyziky I,II,III, Jozef Beňuška

Hodnotenie a klasifikácia žiakov :

Písomné formy preverovania vedomostí:

Jednotlivé úlohy sú ohodnotené počtom bodov, ktoré určí vyučujúci na základe náročnosti úlohy.

Písomným prácam vždy predchádza opakovanie.

Písomné práce sú hodnotené pomocou tabuľky percentuálnej úspešnosti:

Počet percent od:	Počet percent do:	Známka:
100	90	1
89,9	75	2
74,9	50	3
49,9	33,3	4
33	0	5

7. Preverka / test, po prebratí časti tematického celku (20 – 25 min)

8. Preverka/ test, po prebratí konkrétnej témy (10 – 15 min)

9. Päťminútovky – priebežne podľa potreby

Previerky do 15 minút nemusia byť vopred oznámené žiakom.

Ústne formy preverovania vedomostí

Sú ďalšou formou hodnotenia žiaka. Vo fyzike sa obvykle ústne hodnotí schopnosť žiaka riešiť konkrétnu úlohu ,popísať praktickú činnosť, charakterizovať a vysvetliť fyzikálne zákonitosti a vlastnosti. Poskytuje žiakovi spätnú väzbu o stave jeho vedomostí a zručností, účelom ktorej je, aby žiak vedel, v čom sú jeho slabé miesta, o čom má nesprávnu predstavu, v čom vyniká ap. Dôležitá je forma dialógu.Ústna forma preverovania vedomostí sa uplatňuje aj u žiakov s poruchami učenia, ktorí majú odporúčanie od špeciálneho pedagóga hlavne v prípade keď žiak zle napíše písomnú prácu alebo nestihne v limite vypracovať celú písomnú prácu.

Čiastkové hodnotenie

Žiak môže získať tzv malé jednotky, body za aktivitu, za nadštandardnú aktivitu na hodine, ktorá súvisí s vyučovacím procesom, napríklad:

- tvorivé nápady, inovatívne, neštandardné postupy riešenia úloh
- objavovanie nových súvislostí
- riešenie úloh nad rámec povinných úloh
- za nadštandardný výkon na vyučovacej hodine
- za vynikajúce vypracovanie domácej úlohy

- za riešenie nepovinnej úlohy podľa dohody s vyučujúcim
zapojenie sa do fyz. súťaže , FO, Projekty...

Učebné osnovy pre predmet **CHÉMIA PRE MATURANTOV**

Charakteristika predmetu:

Obsah vyučovacieho predmetu chémia pre maturantov nadväzuje na štátny vzdelávací program, oblasť Človek a príroda pre stupeň ISCED3A. Upevňuje, prehĺbuje, rozširuje a systematizuje poznatky žiakov získané v povinnom vyučovaní. V porovnaní s obsahovým a výkonovým štandardom vymedzeným Štátnym vzdelávacím programom pre predmet chémia je obsah predmetu rozšírený o vybrané pojmy, témy a zručnosti. Vytvára priestor pre zvýšený záujem študentov o chémiu, napomáha v ich ďalšej profesionálnej orientácii.

Sú v ňom zaradené aj témy, ktorých zvládnutie je nevyhnutné z hľadiska prípravy žiakov na maturitnú skúšku a nadväzne na prijímacie pohovory na vysoké školy.

Predmet je určený pre žiakov 4. ročníka štvorročného štúdia a 8. ročníka osemročného štúdia gymnázia v rozsahu 4 hodiny týždenne (120 hodín ročne).

Ciele:

Preopakovanie všetkých tém zo všeobecnej, anorganickej, organickej chémie a biochémie podľa cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z chémie. Cieľom predmetu je aj formovanie a rozvoj tvorivých schopností žiakov. Žiaci sa majú naučiť logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom aj iných vedných odborov, chápať a vysvetliť vybrané javy a procesy prebiehajúce v prírode, bežnom živote aj v technickej praxi.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

V učebnom predmete chémia pre maturantov by žiaci mali nadobudnúť a rozvíjať nasledovné kompetencie:

f) k učeniu

- schopnosť plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť,
- efektívne využívať rôzne stratégie učenia k získavaniu poznatkov a informácií,
- hľadať a rozvíjať účinné postupy vo svojom učení,
- kriticky pristupovať ku zdrojom informácií, informácie tvorivo spracovávať a využívať pri svojom štúdiu

g) komunikačné schopnosti

- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a údaje z rôznych zdrojov,
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
- zrozumiteľne prezentovať nadobudnuté vedomosti, skúsenosti a zručnosti,
- spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie

h) riešenie problémov

- analyzovať vybrané problémy,
- aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych problémových úloh,
- využívať informačné a komunikačné technológie pri riešení problémových úloh,
- posúdiť vhodnosť navrhnutého postupu riešenia problémovej úlohy,
- zhodnotiť úspešnosť riešenia problémovej úlohy,
- logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom chémie a iných učebných predmetov a využiť ich pri riešení problémových úloh

i) manuálne

- používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, osvojiť si zásady poskytovania prvej pomoci a vedieť ich využiť v praxi

j) sociálne

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách,
- vzájomne si pomáhať pri riešení úloh teoretického a praktického charakteru,
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti,
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- prijímať ocenenie, radu a kritiku a čerpať poučenie pre ďalšiu prácu

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

- reprodukčné - frontálne , individuálne skúšanie
- logického aspektu - analýza syntéza, indukcia, dedukcia, problémový výklad
- motivačné - rozprávanie, pozorovanie, rozhovor
- expozičné –vysvetľovanie, diskusia, práca s učebnicou, chemickými. tabuľkami, pracovným listom
- fixačné –pokus, demonštrácia, exkurzia
- diagnostické –ústne skúšanie, didaktický test, hodnotenie posteru, referátu
- aplikačné- žiacky poster, prezentácia, referát
- sociálne- individuálne, skupinové, frontálne
- aktivizujúce- heuristické, objavujúce, kvízy, súťaže, osemsmerovky, krížovky
- krátkodobé, dlhodobé

Organizačné formy: hodina základného typu (45 minút)

Tematický celok	Metódy	Formy
Sústavy látok	Frontálne, skupinové, problémový výklad, heuristický rozhovor, motivačný	Hodina základného typu

	rozhovor, demonštrácia, kvíz, práca s pracovným listom a literatúrou, ústne skúšanie, test	
Štruktúra atómov a iónov. PSP	Frontálne, skupinové, problémový výklad, heuristický rozhovor, motivačný rozhovor, demonštrácia, kvíz, práca s pracovným listom a literatúrou, ústne skúšanie, test	Hodina základného typu
Chemická väzba a štruktúra látok	Frontálne, skupinové, problémový výklad, heuristický rozhovor, motivačný rozhovor, demonštrácia, kvíz, práca s pracovným listom a literatúrou, ústne skúšanie, test	Hodina základného typu
Základy názvoslovia anorganických látok	Frontálne, skupinové, , kvíz, práca s pracovným listom, ústne skúšanie, test	Hodina základného typu
Chemické reakcie a ich priebeh. Chemické rovnice	Frontálne, skupinové, problémový výklad, heuristický rozhovor, motivačný rozhovor, demonštrácia, kvíz, práca s pracovným listom a literatúrou, ústne skúšanie, test	Hodina základného typu
Typy chemických reakcií	Frontálne, skupinové, problémový výklad, heuristický rozhovor, motivačný rozhovor, demonštrácia, kvíz, práca s pracovným listom a literatúrou, ústne skúšanie, test	Hodina základného typu
Prvky a ich zlúčeniny	Frontálne, skupinové, problémový výklad, heuristický rozhovor, motivačný rozhovor, demonštrácia, kvíz, práca s pracovným listom a literatúrou, ústne skúšanie, test	Hodina základného typu
Organická chémia. Uhľovodíky	Frontálne, skupinové, problémový výklad, heuristický rozhovor, motivačný rozhovor, demonštrácia, kvíz, práca s pracovným listom a literatúrou, ústne skúšanie, test	Hodina základného typu
Deriváty uhľovodíkov	Frontálne, skupinové, problémový výklad, heuristický rozhovor, motivačný rozhovor, demonštrácia, kvíz, práca s pracovným listom a literatúrou, ústne skúšanie, test	Hodina základného typu
Základy biochémie	Frontálne, skupinové, problémový výklad, heuristický rozhovor, motivačný rozhovor, demonštrácia, kvíz,	Hodina základného typu

	práca s pracovným listom a literatúrou, ústne skúšanie, test	

1. ročník (4 hodiny týždenne, 120 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Sústavy látok	Chémia –látky, chemicky čisté látky, zmesi, rozdelenie zmesí, oddeľovanie zložiek, sústavy látok. Roztoky - nasýtené a nenasýtené, elektrolyt, rozpustnosť, zloženie roztokov – hmotnostný zlomok, koncentrácia, objemový zlomok, zmiešavacia rovnica	Vymenovať po 3 príklady chemicky čistej látky a zmesi, rozlíšiť rovnorodé a rôznorodé zmesi pomocou charakteristických znakov. Navrhnuť vhodný spôsob oddelenia zložiek zmesi. Zefektívniť výpočty zloženia roztokov – hmotnostný zlomok, objemový zlomok, koncentráciu, zmiešavanie roztokov.	Uvedie príklady a vyčlení zo skupiny čisté látky a zmesi, navrhne vhodný spôsob oddelenia. Vypočíta zloženie roztokov podľa vzorcov, uvedie využitie roztokov v domácnosti a technickej praxi.	6
Štruktúra atómov a iónov. PSP.	Atóm, atómové jadro - zloženie, elektrónový obal -vrstvy, valenčná vrstva, kvantové čísla, orbitál, el.konfigurácia, pravidlá obsadzovania orbitálov elektrónmi, Z,N,A, nuklid, izotop, ióny. Periodický zákon, PSP- opis periódy, skupiny. elektronegativita, el.afinita, kovy, nekovy, polokovy .s- p- d- f- prvky. Acidobázické a redoxné vlastnosti prvkov.	Opísať zloženie atómového jadra a atómového obalu, chápať pojem orbitál, poznať význam kvantových čísel, napísať elektrónovú konfiguráciu atómov s využitím pravidiel pre obsadzovanie orbitálov elektrónmi, zapísať vznik kationu a aniónu. Chápať vzťah medzi štruktúrou a vlastnosťami. Analyzovať vlastnosti prvkov z PSP	Určí počet častíc v atóme a A,Z,N. Pochopí stabilitu jadier atómov – rádioaktivitu. Rozpíše el. konfiguráciu atómov a iónov. Určí el.konf. prvkov z PSP a ich vlastnosti, zaradí prvok do skupiny s-, p-, d-, f- prvkov, porovná acidobázické a redoxné vlastnosti prvkov na základe postavenia prvku v PSP.	10
Chemická väzba a štruktúra látok	Chemická väzba, molekula, väzbový a voľný elektrónový pár, kovalentná väzba- polárna a nepolárna, iónová väzba, vodíková väzba, van der Waalsove sily, koordinačná väzba, kovová väzba. Kryštalické látky, polarita molekuly, väzbová energia a väzbový uhol.	Pochopiť a aplikovať stavbu atómu na vznik chemickej väzby v zlúčeninách. Vyvodíť vlastnosti látok na základe zloženia a štruktúry (stabilita N ₂ , anomália vody). Popísať štruktúru diamantu a grafitu, vymenovať príklady kryštalických látok.	Vysvetlí energetické zmeny spojené so vznikom a zánikom väzby, určí väzbovosť atómu v molekule, vysvetlí princíp väzby kovalentnej, polárnej, nepolárnej, koordinačnej, iónovej, vodíkovej, kovovej a medzimolekulových síl. Vysvetlí stabilitu molekuly dusíka, kyseliny vodíka. Porovná vlastnosti H ₂ S, H ₂ O, HF a HCl, etanolu a dietyléru, etanol a kys. octová, amoniaku a fosfánu. Vysvetlí vodivosť kovov. Porovná vlastnosti látok podľa	10

			typu kryšt. štruktúr	
Základy názvoslovia anorganických látok	Chemické vzorce - kvalít. a kvant. význam, oxidačné čísla. chemické prvky a zlúčeniny. Názvoslovie oxidov, sulfidov, halogenidov, hydroxidov, bezkyslíkatých a kyslíkatých kyselín ich solí, hydrátov a hydrogénsolí, názvoslovie koordinačných zlúčenín	Na základe osvojených algoritmov určiť oxid. čísla prvkov v zlúčeninách, napísať vzorec, aplikovať pravidlá písania štruktúrnych vzorcov	Zaradí látky podľa názvu alebo vzorca do jednotlivých skupín látok. Ukáže pomocou konštitučných vzorcov geometriu molekuly, väzbové uhly polaritu molekuly (dvoatómové molekuly a molekuly s centrálnym prvkom z 2.a 3. periódy/	5
Chemické reakcie a ich priebeh, chemické rovnice	Chemická reakcia a rovnica, zákon zachovania hmotnosti a energie, rozdelenie reakcií podľa rôznych kritérií. Termochemická rovnica, exo a endotermické reakcie, entalpia, reakčné teplo, 1. a 2. termochemický zákon. Rýchlosť chemickej reakcie, faktory ovplyvňujúce rýchlosť, účinná zrážka, aktivovaný komplex, katalýza homo a heterogénna, inhibícia. Biokatalyzátory. Chemická rovnováha - dynamický charakter, rovnovážna koncentrácia látok a rov. konštanta, faktory ovplyvňujúce chemickú rovnováhu.	Rozumieť a rozšíriť význam pojmov, aplikovať na bežný život a priemysel - ekonomické aspekty. Prehľbovať predstavy o zákonitostiach chem. deja, diskutovať o nich .	Vymenuje a uvedie príklady jednotlivých kritérií klasifikácie chem. reakcií. Uvedie príklady a zapíše exo a endotermické reakcie z každodenného života. Zakreslí a vysvetlí graf zmeny energie počas chemickej reakcie, vypočíta zmenu entalpie. Definuje rýchlosť chem. reakcie a vysvetlí vplyv faktorov, ktoré ju ovplyvňujú –ich využitie v technickej praxi a v bežnom živote. Zapíše vyjadrenie rovnovážnej konštanty pre konkrétnu reakciu, vysvetlí, čo je chemická rovnováha, vymenuje faktory ovplyvňujúce chemickú reakciu a uvedie ich význam v praktickom živote.	10
Typy chemických reakcií	Protolytické reakcie, Brønstedova teória kyselín a zásad, konjugované páry, amfotérne látky, silné, slabé kyseliny a zásady, autoprotolýza vody, pH, prostredie	Poznať príklady silných kyselín a zásad, priradiť k daným časticiam ich konjugovanú kyselinu resp.zásadu, napísať rovnicu autoprotolýzy vody, poznať stupnicu pH a jej význam, poznať	Priradí konjugované páry ku kyseline/ zásade, pozná význam pH, napíše vzťah pre iónový súčin vody, vypočíta pH silných kyselín a zásad, napíše	10

	roztokov, indikátory, neutralizácia, hydrolyza solí. Oxidácia, redukcia, oxidovadlo, redukovadlo, rad napätia kovov – zákonitosti, ušľachtilé a neušľachtilé kovy, galvanický článok, elektrolyza. Zrážacia reakcia, jej iónový zápis, súčin rozpustnosti. Komplexná zlúčenina, centrálny atóm, ligand	vplyv silných kyselín a zásad na ľudský organizmus, napísať chemickú rovnicu neutralizácie, poznať aspoň 3 príklady solí, ktoré hydrolyzujú za vzniku kyslého, neutrálneho a zásaditého roztoku. Určovať oxidačné čísla atómov prvkov v redoxných reakciách, zapísať čiastkové reakcie oxidácie a redukcie, upraviť koeficienty v redoxných reakciách, vymenovať príklady látok, ktoré pôsobia ako oxidovadlá/redukovadlá, na základe usporiadania prvkov v rade napätia kovov Na, Mg, Al, Zn, Fe, Pb, H, Cu, Ag, Au rozdeliť kovy na ušľachtilé a neušľachtilé, poznať princíp priebehu elektrolyzy roztokov a tavenín (CuCl_2, NaCl), poznať priemyselné využitie elektrolyzy. Poznať podstatu korózie kovov a spôsob ochrany kovov proti nej, vedieť, akú úlohu má oxidácia v ľudskom organizme, poznať príklady redoxných reakcií prebiehajúcich v prírode. Vysvetliť pojem zrazenina, poznať iónový zápis zrážacej reakcie, poznať Využitie zrážacích a komplexných reakcií v analytickej chémii.	rovnicu neutralizácie, pozná jej význam, vysvetlí hydrolyzu solí na príkladoch. Určí oxidačné čísla prvkov v redoxných reakciách, vypočíta stechiometrické koeficienty, zapíše polreakcie oxidácie a redukcie, uvedie príklady oxidovadiel a redukovadiel, uvedie príklady redoxných reakcií prebiehajúcich v prírode a v ľudskom organizme. Na základe postavenia kovu v rade napätia kovov rozdelí kovy na ušľachtilé a neušľachtilé, pozná princíp elektrolyzy roztokov a tavenín, zapíše reakcie prebiehajúce na jednotlivých elektródach. Pozná priemyselné využitie elektrolyzy, galvanických článkov a akumulátorov. Vie, čo je korózia a uvedie príklady ochrany proti nej. Uvedie príklady a význam zrážacích reakcií. Popíše zloženie komplexných zlúčenín.	
Prvky a ich zlúčeniny. s-prvky	Vodík, alkalické kovy a ich zlúčeniny, kovy alkalických zemín a ich zlúčeniny, biogénne prvky, vodný kameň, tvrdosť vody	Poznať značky a názvy prvkov 1. a 2. Skupiny PSP, uviesť výskyt týchto prvkov v prírode, porovnať atómové polomery, elektronegativitu a 1. Ionizačnú energiu, poznať význam a použitie zlúčenín NaCl, NaOH, KOH, NaHCO_3 a Na_2CO_3. Vysvetliť rozdiel medzi prechodnou a trvalou tvrdosťou vody. Opísať základné vlastnosti	Pomenuje a napíše značky prvkov I.A a II.A skupiny, uvedie ich vlastnosti a popíše význam najdôležitejších zlúčenín týchto prvkov. Napíše rovnice prípravy CaO, Ca(OH)_2, princípu vzniku krasových javov. Vysvetlí rozdiel medzi trvalou a prechodnou	4

		vodíka.	tvrdosťou vody. Popíše význam a použitie zlúčenín NaCl, NaOH, KOH, NaHCO ₃ a Na ₂ CO ₃ , CaO a Ca(OH) ₂	
Prvky a ich zlúčeniny. p-prvky	Vzácne plyny a inertná atmosféra. Halogény, chalkogény ich zlúčeniny, ozón, kyslé dažde. Dusík, fosfor a ich zlúčeniny. Hnojivá. Uhlík, modifikácie C, dokonalé a nedokonalé spaľovanie, zlúčeniny kyslíkaté a bezkyslíkaté. Sklo, kremičitany a hlinítokremičitany, ich význam. Hliník, aluminotermia, amfotérnosť.	Poznať výskyt C, Si, Al, N, P, O, S, halogénov a ich zlúčenín v prírode. Odvodiť na základe elektrónových konfigurácií charakteristické typy väzieb u týchto prvkov. Porovnať a vysvetliť základné vlastnosti diamantu a tuhy. Poznať charakteristické vlastnosti prvkov p a ich dôležitých zlúčenín. Posúdiť vlastnosti CO a CO ₂ . Uviesť vlastnosti NH ₃ . Uviesť význam HCl pre organizmus. Poznať a zdôvodniť možnosti využitia halogénov a ich zlúčenín. Poznať využitie vzácnych plynov. Chemickou rovnicou zapísať princíp výroby SO ₂ , SO ₃ , H ₂ SO ₄ . Vysvetliť ekologické problémy súvisiace s kyslými dažďami a ozónovou vrstvou.	Pozná výskyt C, Si, Al, N, P, O, S, halogénov a ich zlúčenín v prírode. Vie zaradiť c, N, P, O, S, F, I medzi biogénne prvky. Pozná pôsobenie oxidov uhlíka na živé organizmy. Vie, že CO ₂ je skleníkovým plynom a že v hlavnej miere prispieva ku globálnemu otepľovaniu Zeme. Vie vymenovať a vysvetliť základné vlastnosti diamantu a tuhy. Chápe pozitíva a negatíva použitia NaHCO ₃ na zníženie kyslosti v žalúdku. Pozná základné vlastnosti Al a z toho vyplývajúce jeho využitie. Vie uviesť vlastnosti NH ₃ . Vie o znečistení životného prostredia oxidmi dusíka. Vie vysvetliť ekologické problémy súvisiace s ozónovou vrstvou Zeme a kyslými dažďami. Pozná vlastnosti S a jej zlúčenín, halogénov a ich zlúčenín.	6
Prvky a ich zlúčeniny. d-prvky	Umiestnenie v PSP, el. konfigurácia, vlastnosti prvkov d, korózia, hrdza, pasivácia kovov, oceľ, liatina, zliatina amalgám. Výskyt a výroba kovov	Popísať vlastnosti vybratých kovov (Fe, Cr, Mn, prvky I.B a II.B skupiny) a niektorých zlúčenín Poznať význam zliatin	Vysvetlí základný princíp výroby železa a ocele, ich využitie. Opíše základné vlastnosti Cu, Ag, Au, Zn, Hg, Cr, Mn. Pozná zloženie zliatin bronz, mosadz a ich využitie. Vymenuje faktory urýchľujúce koróziu Fe a opíše možnosti ochrany Fe pred	5

			koróziou	
Organická chémia - uhľovodíky	Organická chémia, org. zlúčenina, štruktúra org. zlúčenín, vlastnosti, izoméria konštitučná, cis, trans, stereoizoméria, druhy chem. vzorcov (empirický, sumárny, molekulový, konštitučný, racionálny), chemické väzby (jednoduchá, násobná), väzbovosť, reakčný mechanizmus, typy reakcií adícia, eliminácia, substitúcia, oxidácia, redukcia), činidlá v org. chémii (radikály, nukleofilné, elektrofilné), rozdelenie uhľovodíkov. Homologický rad, jednoväzbová skupina, hydrogenácia, dehydrogenácia, polymerizácia, polymerizačný stupeň, monomér, polymér, fosílna a recentná surovina, ropa, zemný plyn, frakčná destilácia ropy, odorizácia zemného plynu, benzín, oktánové číslo benzínu. Arény, delokalizačná energia, jednoväzbové skupiny, elektrofilné substitúcie.	Poznať príčinu existencie veľkého počtu organických zlúčenín uhlíka (schopnosť reťazenia). Určiť väzbovosť atómov C, H, S, O, N a halogénov v molekulách organických zlúčenín. Zaradiť organickú zlúčeninu na základe jej molekulového resp. konštitučného vzorca medzi uhľovodíky a deriváty uhľovodíkov. Zaradiť danú organickú zlúčeninu na základe jej konštitučného vzorca medzi alkány, alkény, alkény, alkadiény, alkíny, arény, nasýtené a nenasýtené zlúčeniny s cyklickým (rozvetveným a nerozvetveným) a cyklickým reťazcom, zlúčeniny obsahujúce heteroatóm. Určiť, či sa jedná o empirický, sumárny alebo konštitučný, resp. zjednodušený konštitučný vzorec zlúčeniny. Označiť uhľovodíkový zvyšok a funkčné skupiny v uvedených vzorcoch. Uviesť jednoduché príklady konštitučných a cis-trans izomérov. Napísať vzorce všetkých konštitučných izomérov alkánu, alkénu, cykloalkánu s daným molekulovým vzorcom (C ₃ – C ₄). Určiť na základe reakčnej schémy alebo rovnice, či sa jedná o adičnú, eliminačnú alebo substitučnú reakciu. Vedieť porovnať vlastnosti alkánov, alkénov, alkínov, arénov a ich typické reakcie. Poznať vzorce a triviálne názvy uhľovodíkov. Uviesť príklady alkánov, cykloalkánov, alkénov,	Zaradí org. zlúčeniny medzi uhľovodíky, deriváty, nasýtenú, nenasýtenú zlúč., určí druh vzorca, typ reakcie, izomér, určí rozpustnosť. Napíše typické reakcie pre alkány, alkény, alkíny, arény. Pozná triviálne názvy acetylén, izoprén, názvoslovie uhľovodíkov C ₁ až C ₁₀ , pozná charakteristické reakcie pre alkány, alkény, alkíny, odliší nasýtené a nenasýtené uhľovodíky, typické reakcie jednotlivých typov uhľovodíkov. Posúdi reaktivitu uhľovodíka vzhľadom na jeho štruktúru (prítomnosť násobnej alebo jednoduchej väzby). Napíše chemickú reakciu metánu s Cl ₂ , reakcie eténu s H ₂ O, HCl, H ₂ a využitie týchto reakcií pri výrobe etanolu, PVC a stužovaní tukov. Zapiše schému polymerizácie eténu a izoprénu. Aplikuje poznatky o rozpustnosti látok pri určovaní rozpustnosti organických látok v rôznych rozpúšťadlách. Zostaví modely znázorňujúce priestorové usporiadanie atómov v molekulách organických zlúčenín. Charakterizuje zemný plyn, ropu ako chemickú surovinu na výrobu	16

		alkadiénov, alkínov a arénov. Vedieť, že pre arénu sú typické substitučné elektrofilné reakcie. Poznať negatívny vplyv benzénu a jeho derivátov na zdravie. Charakterizovať zemný plyn (zloženie, výbušnosť, farba, zápach – odorizácia, horľavosť, ťažba, preprava, využitie ako surovina na výrobu organických látok a zdroj energie). Charakterizovať ropu (zloženie, horľavosť, farba, zápach, ťažba, preprava, spracovanie, základné frakcie, využitie ako surovina na výrobu organických látok a zdroj energie). Porovnať fosílna palivá z hľadiska ich vyčerpatelnosti, ekologických dôsledkov ich ťažby, spracovania a využitia, obsahu škodlivých prímiesí (kyslé dažde, skleníkový efekt).	organických látok, vplyv fosílnych palív na ŽP. Poznať negatívny vplyv benzénu a jeho derivátov na zdravie - karcinogénne účinky. Zdôvodní fakt, že pre arény sú typické substitučné elektrofilné reakcie, napíše chemickú schému polymerizácie styrénu, vysvetlí chemickú podstatu aromatického charakteru arénov.	
Deriváty uhľovodíkov	Halogénderiváty, hydroxyderiváty, alkoholy, fenoly, étery, karboxylové zlúčeniny, aldehydy, ketóny, nitroderiváty, amíny, PVC, teflón, insekticíd, freóny, karboxylová kyselina, indukčný a mezoméry efekt funkčnej skupiny	Vymenovať skupiny derivátov uhľovodíkov podľa funkčnej skupiny a uviesť príklady zlúčenín z jednotlivých skupín derivátov uhľovodíkov. Poznať charakteristické skupiny derivátov. Poznať najdôležitejšie triviálne názvy základných derivátov, názvoslovie derivátov. Poznať typy reakcií charakteristických pre halogénderiváty a hydroxyderiváty. Chápať, že oxidáciou primárnych alkoholov vznikajú aldehydy a ďalej karboxylové kyseliny, oxidáciou sekundárnych alkoholov vznikajú ketóny aj opačné redukčné procesy. Vedieť, že freóny a mnohé insekticídy majú charakter halogénderivátov. Posúdiť vplyv funkčnej skupiny na fyzikálne a chemické vlastnosti. Vysvetliť základný princíp výroby	Vie vymenovať skupiny derivátov uhľovodíkov podľa funkčnej skupiny a uviesť príklady zlúčenín z jednotlivých skupín derivátov uhľovodíkov. Pozná väzbovosť S, O, N a halogénov. Utvorí názov a napíše vzorec derivátu odvodeného od benzénu a alkánov C1 – C10 s maximálne jednou funkčnou skupinou uvedenou vyššie. Pozná typy reakcií charakteristických pre halogénderiváty a hydroxyderiváty. Napíše reakčnú schému oxidácie etanolu na acetaldehyd a kyselinu etánovú. Vie, že freóny a insekticídy sú	20

		etanolu a jeho využitie. Poznať využitie karboxylových kyselín.	halogénderiváty. Pozná využitie chloroformu, CCl₄, metanolu, glycerolu, etylénglykolu, formaldehydu, acetónu a ich účinok na ľudský organizmus a nebezpečenstvo pri manipulácii s nimi. Vysvetlí základný princíp výroby etanolu, jeho využitie a jeho účinky na ľudský organizmus. Pozná využitie karboxylových kyselín, význam derivátov karboxylových kyselín pre stavbu lipidov a bielkovín. Pozná využitie freónov, posúdiť vplyv ich chemického pôsobenia na ozónovú vrstvu a z toho vyplývajúce dôsledky pre životné prostredie.	
Základy biochémie	Lipidy, jednoduché lipidy, tuky, oleje, vosky, esenciálne kyseliny, stužovanie tukov, zmydelňovanie, mydlá, zložené lipidy, fosfolipidy, glykolipidy, hydrofóbne vlastnosti, cholesterol, ω-mastné kyseliny. Sacharidy -rozdelenie, biologická funkcia, aldózy, ketózy, triózy až hexózy, prehľad, optická izoméria, ribóza, deoxyribóza, glukóza, fruktóza, sacharóza, laktóza, škrob, glykogén, celulóza, energetická hodnota sacharózy, glykémia. Bielkoviny - rozdelenie, biologická funkcia, aminokyseliny, glycín, alanín, esenciálne aminokyseliny, peptidová väzba, štruktúra bielkovín,	Charakterizovať lipidy z hľadiska výskytu, štruktúry, vlastností, významu a zastúpenia vo výžive človeka. Charakterizovať výskyt cholesterolu v potravinách a vysvetliť jeho význam pre organizmus. Porovnať oleje a tuky z hľadiska štruktúry a z hľadiska ich významu pre organizmus. Charakterizovať výskyt, význam a zloženie glykolipidov a fosfolipidov. Poznať princíp beta oxidácie mastných kyselín. Charakterizovať pojem sacharidy z hľadiska významu, výskytu a pôvodu. Napísať všeobecnú schému fotosyntézy. Charakterizovať sacharidy podľa ich vlastností, štruktúry, zloženia a klasifikácie. Vysvetliť vznik alkoholov a kyselín	Vysvetlí rozdiel medzi tukmi a olejmi, HDL a LDL, vysvetlí pracie účinky mydla. Vysvetlí podstatu žitnutia tukov. Napíše Fisherov a Haworthov vzorec základných sacharidov. Klasifikuje sacharidy podľa zloženia a stavby molekúl. Porovná oxidačné a redukčné vlastnosti sacharidov, rozlíši redukujúce a neredukujúce sacharidy, uvedie negatívne účinky nadmerného príjmu sacharidov. Klasifikuje bielkoviny z hľadiska zloženia, štruktúry, výskytu a významu pre živé organizmy. Zapiše všeobecný konštitučný vzorec	18

	prehľad bielkovín, denaturácia. Heterocyklické zlúčeniny - 5,6-článkové, kondenzované, furán, tiofén, pyrol, pyrimidín, alkaloidy-návykové látky, využitie vo farmácii, nikotín, kofeín. Enzýmy-apoenzým, koenzým, biokatalyzátor, enzým-substrátový komplex, špecifický účinok, kompetitívna a nekompetitívna inhibícia, amyláza, pepsín. Nukleové kyseliny, nukleotid-zloženie, DNA, RNA-typy, kodón, antikodón, ATP Vitamíny-hyperhypovitaminóza, rozdelenie.	zo sacharidov. Popísať základné vlastnosti D-glukózy a D-fruktózy z hľadiska významnosti pre výživu človeka. Zaradiť sacharózu a laktózu z hľadiska významnosti pre výživu človeka. Poznať negatívny účinok nadmerného príjmu sacharózy pre človeka. Uviesť rôzne potravinové zdroje sacharózy a porovnať ich vplyv na zmenu glykémie. Porovnať aeróbný a anaeróbný metabolizmus sacharidov. Charakterizovať bielkoviny z hľadiska výskytu, významu a pôvodu, hľadiska ich klasifikácie, zloženia a vlastností. Vymenovať esenciálne aminokyseliny a potravinové zdroje s ich najvhodnejším zastúpením. Charakterizovať primárnu, sekundárnu, terciárnu a kvartérnu štruktúru bielkovín a jej význam pri denaturácií a zmene biologických funkcií bielkovín vplyvom bielkovinových jedov, teploty a pod. Uviesť možné príčiny denaturácie bielkovín. Vysvetliť princíp proteosyntézy. Charakterizovať nukleové kyseliny z hľadiska výskytu a významu, z hľadiska ich zloženia. Vysvetliť dôležitosť ATP a poznať makroergickú väzbu. Porovnať stavbu DNA a RNA. Charakterizovať mediátorovú, transferovú a ribozómovú RNA z hľadiska ich funkcie a výskytu v bunke. Vysvetliť význam pojmu komplementarita. Vysvetliť syntézu bielkovín a význam DNA a RNA pri tomto procese.	alfa- aminokyselín. Vymenuje esenciálne AMK, napíše vznik peptidovej väzby, opíše primárnu, sekundárnu, terciárnu a kvartérnu štruktúru bielkovín a jej význam. Opíše proces a možné príčiny denaturácie bielkovín a vysvetlí jej význam. Napíše základné chemické vzorce a reakcie heteroarénov, vysvetlí aromatický charakter, pyrolové farbivá, ich význam, pozná funkciu a účinok antibiotík. Vie o škodlivosti návykových látok na ľudský organizmus. Vysvetlí špecifickosť účinku enzýmov, druhy inhibícií a aktivácií, uvedie konkrétne príklady enzýmov a ich funkciu. Popíše zloženie DNA a RNA a väzby v nukleotidoch, opíše štruktúru NA, opíše hlavné fázy proteosyntézy, význam ATP. Uvedie potravinové zdroje vitamínov, rozdelí vitamíny na základe ich rozpustnosti vo vode, popíše ich význam pre zdravie človeka.	

		Poznať stavbu heterocyklov a vedieť vymenovať významné pre človeka dusíkaté bázy NK a alkaloidy.		

Zdroje :

- ISCED 3
- Učebnice pre gymnáziá: Chémia pre 1.roč.gymnázia: Vacík, Antala, Čtrnáctová:
- Základy chemického deja a jeho zákonitosti: Silný, Prokša
- Zloženie a štruktúra anorganických látok: Žurková, Brestenská, Vidrová:
- Príklady zo všeobecnej a anorganickej chémie: Ulická, Ulický:
- Základy chemického deja a jeho zákonitosti: Silný, P. a kol., 1993, SPN Bratislava
- Zloženie a štruktúra anorganických látok pre gymnáziá: Ľurková, Ľ. a kol., 2002 SPN Bratislava
- Názvoslovie anorganických látok, Sirota, A.-Adamkovič, E., 2003, SPN Bratislava
- Výpočty v stredoškolskej chémii: Kandráč, J. a kol., 1996, SPN Bratislava
- Učebnica chémie pre 2. ročník gymnázia: Pacák, J., Hrnčiar, P. a kol., 1998, SPN Bratislava
- Organická chémia a biochémia: Brestenská, B., Lisá, V., 2002, Príroda Bratislava
- Názvoslovie organických zlúčenín: Heger, J., Putala, M., 2004, SPN Bratislava
- Ľubovoľná literatúra týkajúca sa opakovania pojmov z chémie určená pre maturantov

Hodnotenie:

Hodnotenie a klasifikácia bude prebiehať na základe Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov SŠ

Metódy hodnotenia:

- ústne skúšanie
- písomné skúšanie: testy s tvorbou odpovede, testy s výberom odpovede
- hodnotenie schopnosti pri získavaní a spracovaní informácií, pri práci s internetom, pri príprave prezentácií

Učebné osnovy pre predmet **CVIČENIA Z CHÉMIE**

Charakteristika predmetu:

Voliteľný predmet vo štvrtom ročníku štvorročného štúdia a v ôsmom ročníku osemročného gymnázia má dvojhodinovú dotáciu týždenne. Obsah predmetu zohľadňuje študijné záujmy a potreby žiakov a prihliada na materiálne podmienky a vybavenie chemického laboratória so zreteľom na cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z chémie. Obsah predmetu zahŕňa:

- základné laboratórne techniky
- dôkazové reakcie
- prípravu anorganických látok a ich vlastností,
- prípravu organických látok a ich vlastnosti
- odmernú analýzu.
- chemické výpočty

Ciele:

Cieľom vyučovania je :

- prehĺbiť zručnosti pri zostavovaní a navrhovaní aparátúr /mikro a makro/,
- rozšíriť poznatky o vlastnostiach a chemických reakciách anorganických a organických látok,
- prehĺbiť logické myslenie a aktívne uplatňovať už osvojené poznatky,
- na vyššej úrovni pochopiť zákonité vzťahy medzi zložením, štruktúrou a vlastnosťami látok,
- prehĺbiť základné chemické výpočty – látkové množstvo, stechiometrické výpočty, roztoky, výpočty z chemických rovníc,
- riešiť aj náročnejšie chemické výpočty problémového charakteru.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

V učebnom predmete cvičenia z chémie by žiaci mali nadobudnúť a rozvíjať nasledovné kompetencie:

a) k učeniu

- schopnosť plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť,
- efektívne využívať rôzne stratégie učenia k získavaniu poznatkov a informácií,
- hľadať a rozvíjať účinné postupy vo svojom učení,
- kriticky pristupovať k zdrojom informácií, informácie tvorivo spracúvať a využiť pri svojom štúdiu a praxi,

b) komunikačné schopnosti

- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov,
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
- zrozumiteľne prezentovať nadobudnuté vedomosti, skúsenosti a zručnosti

- urobiť zápis o experimente pomocou textu, schém, náčrtu, obrázkov a tabuliek,
  - vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie
- c) riešenie problémov
- analyzovať vybrané problémy,
  - aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych problémových úloh,
  - používať základné myšlienkové operácie a metódy vedeckého poznávania pri riešení problémových úloh,
  - využívať informačné a komunikačné technológie pri riešení problémových úloh,
  - vedieť posúdiť vhodnosť navrhnutého postupu riešenia problémovej úlohy,
  - zhodnotiť úspešnosť riešenia problémovej úlohy,
  - logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom chémie a štúdiom iných učebných predmetov a využiť ich pri riešení problémovej úlohy,
- d) manuálne
- schopnosť plánovať činnosti pri realizácii experimentov,
  - používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach,
  - dodržiavať pravidlá bezpečnej práce a ochrany zdravia pri práci v chemickom laboratóriu,
- e) sociálne
- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
  - pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách,
  - vzájomne si pomáhať pri riešení úloh teoretického a praktického charakteru,
  - prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej práce a práce skupiny,
  - hodnotiť vlastné pokroky v učení,

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

- reprodukčné - frontálne , individuálne skúšanie
- logického aspektu - analýza syntéza, indukcia, dedukcia,
- motivačné - rozprávanie, pozorovanie, rozhovor
- expozičné – diskusia, práca s literatúrou, chemickými tabuľkami, pracovným listom
- fixačné –pokus, demonštrácia,
- diagnostické – didaktický test, hodnotenie posteru, laboratórneho protokolu
- aplikačné- žiacky poster, prezentácia,
- sociálne- individuálne, skupinové,
- aktivizujúce- heuristické, riešenie problémov
- krátkodobé, dlhodobé

Organizačné formy: laboratórne cvičenie (90 minút)

Tematický celok	Metódy	Formy
Bezpečnosť pri práci, základné laboratórne postupy	Frontálne, expozičné, skupinová práca, pozorovanie, pokus	Hodina základného typu Laboratórne cvičenie

Chemické výpočty	Reprodukčné, logické, práca s literatúrou, riešenie problémov	Hodina základného typu
Chemický dej a anorganická chémia	Pokus, práca s tabuľkami a literatúrou, skupinová práca, pozorovanie	Laboratórne cvičenie
Analytická chémia	Pokus, pozorovanie, skupinová práca	Laboratórne cvičenie
Vlastnosti a dôkaz organických zlúčenín	Pokus, pozorovanie, skupinová práca	Laboratórne cvičenie

Prierezové témy:

OZZ – ochrana života a zdravia

ENV – enviromentálna výchova

4.ročník (2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Bezpečnosť pri práci, základné laboratórne postupy	BOZP. Laboratórny poriadok. Základné chemické pomôcky Príprava roztokov Oddelovanie zložiek zmesi -destilácia, filtrácia, sublimácia, kryštalizácia	Poznať a dodržiavať pravidlá BOZP a laboratórny poriadok. Poznať laboratórne pomôcky. Naplánovať si pracovnú činnosť a realizovať experiment so zreteľom na BOZP. Urobiť záznam z cvičenia. Navrhnuť vhodný spôsob oddelenia zložiek zmesi (filtrácia, destilácia, kryštalizácia, usadzovanie, sublimácia). Pripraviť roztok danej koncentrácie a hmotnostného zlomku. Prierezové témy: OZZ, ENV	Pozná a dodržiava pravidlá bezpečnosti práce v chemickom laboratóriu. Pozná základné laboratórne pomôcky. Zostaví aparatúru a zrealizuje filtráciu, destiláciu, kryštalizáciu, sublimáciu a spracuje ich v laboratórnom protokole. Pripraví roztok danej koncentrácie a hmotnostného zlomku.	8
Chemické výpočty	Výpočty Ar, Mr ,látkového množstva, hmotnosti, objemu. Výpočty zloženia roztokov, prepočty koncentrácií a hmotnostného zlomku. Výpočty z chemických rovníc. Výpočet stechiometrického a molekulového vzorca. Výpočty pH a K_s	Využiť algoritmy pri riešení úloh, rozvoj logického myslenia. Vypočítať molárnu hmotnosť zlúčeniny zo známych hodnôt molárnych hmotností atómov prvkov. Vypočítať látkové množstvo. Vyriešiť úlohy na zloženie roztoku. Vypočítať hmotnosť reaktantu alebo produktu na	Rozlíšiť Ar, Mr, M vo výpočtoch. Vypočítať n, V, m, stechiometrický a molekulový vzorec látky. Vypočíta hmotnostný zlomok roztoku, jeho koncentráciu Vypočítať hmotnosť, látkové množstvo, objem reaktantov	12

		základe zápisu chemickej rovnice. Vypočítať pH silnej kyseliny a zásady. Prierezové témy: ENV	a produktov z chem. rovnice. Vypočíta pH roztoku silnej kyseliny a zásady, zistí koncentráciu na základe hodnoty pH, vypočíta K_S alebo určí potrebnú koncentráciu látky pre vznik zrazeniny.	
Chemický dej a anorganická chémia	Faktory ovplyvňujúce rýchlosť chem. reakcie. Zisťovanie pH roztokov. Redoxné reakcie – výpočty koeficientov v redoxných reakciách, redoxné vlastnosti prvkov a zlúčenín, elektrolýza a korózia kovov. Príprava látok chemickou reakciou. Príprava vodíka a kyslíka, amoniaku, oxidu uhličitého a ich vlastnosti. Prvky s. Porovnanie vlastností kovových a nekovových prvkov.	Poznať ako ovplyvní zmena koncentrácie reaktantov, teplota, katalyzátor a veľkosť povrchu tuhých látok rýchlosť chemickej reakcie. Rozdeliť roztoky na kyslé, neutrálne a zásadité pomocou vhodných indikátorov. Vypočítať stechiometrické koeficienty v redoxnej reakcii, určiť oxidovadlo a redukovadlo. Na základe usporiadania kovov v rade napätia rozdeliť kovy na ušľachtilé a neušľachtilé, porovnať ich redoxné vlastnosti. Poznať princíp elektrolýzy roztoku a taveniny NaCl a zrealizovať ju experimentálne. Vedieť pripraviť a dokázať kyslík, vodík, oxid uhličité, amoniak a ich najdôležitejšie vlastnosti. Poznať vlastnosti a reaktivitu alkalických kovov, vápnika, síry a uhlíka. Prierezové témy: OZZ, ENV	Experimentálne overí vplyv rôznych faktorov na rýchlosť chemickej reakcie. Za pomoci indikátora určí pH roztoku, dodržiava zásady bezpečnej práce s kyselinami a zásadami. Vie určiť koeficienty v redoxnej reakcii na základe zmien oxidačných čísel, vie určiť oxidovadlo a redukovadlo. Zrealizuje experimentálne elektrolýzu roztoku/taveniny NaCl a vplyv rôznych faktorov na koróziu železa. Na základe pokusu overí reakciu kovových a nekovových prvkov s vodou, správanie sa oxidov niektorých kovov a nekovov vo vode. Pripraví vodík, kyslík, oxid uhličité a amoniak a dokáže ich vlastnosti – horľavosť, reakciu s vodou.	16
Analytická chémia	Kvalitatívna a kvantitatívna analytická chémia, dôkaz iónov, odmerná analýza – neutralizačná titrácia.	Využiť zrážacie reakcie pri dôkazoch kationov a aniónov. Zapísať zrážacie reakcie iónovým zápisom. Dodržiavať zásady titrácie presnosť	Realizuje plameňové skúšky alkalických kovov a kovov alkalických zemín a zrážacie reakcie na dôkaz niektorých kationov a aniónov. Zostaví	4

		a čistota pri práci. Prierezové témy: OZZ, ENV	titračnú aparáturu a zrealizuje neutralizačnú titráciu.	
Vlastnosti a dôkaz organických zlúčenín	Dôkaz prvkového zloženia organických látok. Príprava metánu a eténu, ich dôkaz. Príprava jodoformu a dôkaz halogénov v organických zlúčeninách. Vlastnosti alkoholov, fenolov, karboxylových kyselín, sacharidy - redoxné vlastnosti, reakcie na rozlíšenie druhov sacharidov, dôkaz škrobu. Lipidy – príprava mydla a dôkaz jeho vlastností, dôkaz cholesterolu. Bielkoviny – dôkaz bielkovín, denaturácia bielkovín. Enzýmy – účinok slinnej amylázy. Vitamíny – ich vlastnosti a dôkaz.	Uviesť postup pri dôkaze základných prvkov v organických zlúčeninách. Pozorovať chemické reakcie vybraných chemických zlúčenín, overiť teoretické vedomosti, porovnať s údajmi v tabuľkách. Pripraviť mydlo a dokázať jeho vlastnosti – penivosť v tvrdej a mäkkej vode, zásaditosť. Vysvetliť na pokuse denaturáciu bielkovín. Dokázať redoxné vlastnosti vitamínu C. Dokázať na základe redoxných vlastností jednotlivé druhy sacharidov. Dodržiavať BOZP. Používať ochranné prostriedky. Prierezové témy: OZZ, ENV	Dokáže zloženie organických zlúčenín v podobe anorganických látok. Pripraví metán, etén, jodoform. Odlíši nasýtené a nenasýtené zlúčeniny. Overí vlastnosti derivátov uhľovodíkov, sacharidov, lipidov, bielkovín, enzýmov a vitamínov.	20

Zdroje :

- ŠVP ISCED 3, Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z chémie
- Kmeťová a kol.: Chémia pre 1. ročník gymnázia, EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o
- Kmeťová a kol.: Chémia pre 2. ročník gymnázia so 4-ročným štúdiom a 6. ročník gymnázia s 8-ročným štúdiom, EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o
- Kmeťová a kol.: Chémia pre 3. ročník gymnázia so 4-ročným štúdiom a 7. ročník gymnázia s 8-ročným štúdiom, Vydavateľstvo Matice slovenskej
- Vacík a kol. Chémia pre 1.ročník gymnázia SPN
- Pacák a kol. Chémia pre 2.ročník gymnázia SPN
- Čársky a kol. Chémia pre 3.ročník gymnázia SPN
- Silný, Brestenská: Prehľad chémie SPN 2000
- Sirota, Kandráč: Výpočty v stredoškolskej chémii SPN1989
- Podklady na prijímacie skúšky na VŠ

Hodnotenie:

- slovné,
- klasifikácia známokovaním – písomných prác z výpočtov, protokolov, zvolených postupov a manuálnych zručností

Učebné osnovy pre predmet

BOTANIKA

Charakteristika predmetu:

Cieľ: upevniť a rozšíriť poznatky z botaniky v nadväznosti na základné učivo biológie, s dôrazom na systém rastlín. Voliteľný predmet poskytuje žiakom so zvýšeným záujmom o biológiu, dostatočnú orientáciu v problematike systému rastlín. Umožní im lepšie chápať vývojové zákonitosti a vzájomné súvislosti medzi organizmami.

Proces: realizácia cieľa a obsahu závisí od výberu metód, foriem a prostriedkov vyučovania – výklad, referát, diskusia, projektové vyučovanie, práca s IKT.

Obsah predmetu

Obsah predmetu napĺňa cieľ voliteľného predmetu a pozostáva z viacerých celkov:

1. **Ríša rastlín – nižšie rastliny /stielkaté/** - charakterizovať nižšie rastliny, stavbu, štruktúru a systém rias, vedieť poznávať a rozlišovať dôležité oddelenia rias.
2. **Ríša rastlín – vyššie rastliny /cievnaté/** - charakterizovať systém výtrusných cievnatých rastlín, ich základné oddelenia a typických zástupcov, charakterizovať semenné rastliny z hľadiska morfológie, vysvetliť rozdiel medzi jednoklíčno a dvojkľúčolistovými rastlinami, poznať vybrané čeľade rastlín, vedieť ich určiť podľa typických znakov a rozlíšiť zástupcov dôležitých čeľadí.
3. **Huby** – charakterizovať základné znaky húb z hľadiska stavby tela, výživy, spôsobu života a rozmnožovania. Charakterizovať systém húb, popísať základné rozdiely medzi taxonomickými skupinami húb a poznať hospodársky význam húb. Vedieť určiť dôležité druhy jedlých a jedovatých húb.
4. **Lišajníky** – charakterizovať lišajníky ako podvojný organizmy, vysvetliť význam lišajníkov z fylogenetického hľadiska, popísať typy lišajníkov podľa ich stavby tela, vysvetliť symbiózu.

Kompetencie:

- schopnosť vnímať živú prírodu ako hierarchicky usporiadaný, neustále sa meniaci, dynamický systém;
- schopnosť chápať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím;
- vedieť odlišovať zákonité príčiny biologických procesov od ich vonkajších prejavov;
- schopnosť hľadať v prírodných javoch a procesoch príčinné súvislosti a tým podporovať logické myslenie;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;

- samostatne a slobodne (na základe poznania predmetu), voliť výberové a maturitné predmety, zodpovedne rozhodovať o svojom ďalšom štúdiu na VŠ a budúcej profesii.

2. Poznávať praktický význam živých organizmov pre život človeka.

Kompetencie:

- poznať najbežnejšie úžitkové a hospodársky významné druhy rastlín, húb
- poznať možnosti využitia vlastností a životných prejavov organizmov v biotechnológiách;
- poznať nebezpečné a patogénne organizmy, ich účinok na ľudský organizmus, možnosti liečby, prevencie a poskytnutia prvej pomoci.

3. Rozvíjať zručnosti pri práci v teréne a v prírodovednom laboratóriu.

Kompetencie:

- schopnosť pozorovať biologické objekty vo voľnej prírode;
- bezpečne manipulovať s bežným biologickým materiálom pri jeho zbere a spracovaní v laboratóriu;
- schopnosť pracovať s bežnými laboratórnymi pomôckami a prístrojmi

4. Formovať ucelenú predstavu o anatómii, morfológii človeka, o javoch a procesoch, ktoré v tele človeka prebiehajú, o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky živé organizmy. Získať poznatky pre formovanie zodpovedného prístupu k vlastnému zdraviu, poznať príčiny a prejavy poruchy činnosti orgánov, liečbe a prevencii.

Kompetencie:

- schopnosť vnímať živú prírodu a človeka ako hierarchicky usporiadaný, neustále sa meniaci, dynamický systém;
- schopnosť chápať vzájomné vzťahy medzi orgánmi, sústavami orgánov
- vedieť odlišovať zákonité príčiny biologických procesov v tele človeka od ich vonkajších prejavov; poznať princíp stavby a funkcie jednotlivých orgánov a sústav človeka a vedieť lokalizovať jednotlivé orgány
  - vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o vplyve nesprávnej životosprávy, výživy, význam zdravého životného štýlu mladého človeka
  - vedieť vysvetliť pojem reprodukčné zdravie a starostlivosť oň
  - posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k vlastnému telu, zdraviu a prostrediu v ktorom žijeme
  - samostatne a slobodne (na základe poznania predmetu), voliť výberové a maturitné predmety, zodpovedne rozhodovať o svojom ďalšom štúdiu na VŠ a budúcej profesii.

5. Poznávať praktický význam poznatkov pre starostlivosť o zdravie človeka a predchádzaniu chorôb, poznať prakticky zásady prvej pomoci

Kompetencie:

- rozpoznať najbežnejšie ochorenia a ich prejavy
- poznať vplyvy prostredia na organizmus, civilizačné ochorenia človeka
  - poznať nebezpečné a patogénne organizmy, ich účinok na ľudský organizmus, možnosti liečby, prevencie a poskytnutia prvej pomoci.
- poznať zásady prvej pomoci
- pochopiť a rozpoznať vplyv rizika na zdravie človeka

6. Rozvíjať zručnosti, ktoré súvisia so starostlivosťou o zdravie a starostlivosť o svoje telo.

Výchovné a vzdelávacie stratégie:

- poznať najbežnejšie úžitkové a hospodársky významné druhy rastlín a húb
- poznať možnosti využitia vlastností a životných prejavov organizmov v biotechnológiách;
- poznať nebezpečné a patogénne organizmy, ich účinok na ľudský organizmus, možnosti liečby, prevencie a poskytnutia prvej pomoci.
- schopnosť pozorovať biologické objekty vo voľnej prírode;
- bezpečne manipulovať s bežným biologickým materiálom pri jeho zbere a spracovaní v laboratóriu;
- schopnosť pracovať s bežnými laboratórnymi pomôckami a prístrojmi pri poznávaní biologického materiálu.

Stratégia vyučovania:

Na vyučovacích hodinách budeme využívať rôzne vyučovacie metódy, napr. práca s odbornou literatúrou, internetom, skupinové vyučovanie, príprava projektov, prezentácie projektov, problémové vyučovanie, organizovať vychádzky do prírody spojené s poznávaním prírody a okolia školy, uskutočniť exkurzie do botanickej alebo zoolologickej záhrady, organizovať besedy s odborníkmi /lekár, záchranár, psychológ/.

Tematický celok:

I. Životné prostredie a organizmy – vyučovacie metódy – vychádzky do prírody, exkurzie, práca s odbornou literatúrou, práca s internetom.

II. Prehľad systému živej prírody – taxonomické jednotky, mikrosvet – práca s odbornou literatúrou, práca s internetom, skupinové vyučovanie,

III. „Eukaryotické organizmy, extrémne podmienky – práca s odbornou literatúrou, práca s internetom, skupinové vyučovanie, príprava projektov, prezentácia projektov.

IV. Život na úkor iných – parazity – skupinové vyučovanie, práca s internetom, problémové vyučovanie, beseda s odborníkmi, vychádzky do prírody .

V. Život s človekom – príprava projektov, prezentácia projektov, problémové vyučovanie, beseda s odborníkmi, práca s odbornou

Prierezové témy:

Environmentálna výchova

Celé učivo kladie dôraz na rozvoj osobnosti žiaka v tejto oblasti, učí chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi organizmom a jeho životným prostredím. Poznaním stavby a súvislosti v rastlinnej a živočíšnej ríši má žiak vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a tým sa zodpovedne a uvedomelo správať.. / tematické celky Životné prejavy organizmov, Rozmnožovanie organizmov, Rast a vývin /.

V tematickom celku Dedičnosť a premenlivosť poukázať na možnosť vzniku mutácií a chorôb vplyvom faktorov vonkajšieho prostredia.

Poznanie stavby ľudského tela a súvislostí spojených so životným prostredím vedie žiaka hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a tým sa zodpovedne a uvedomelo správať.

Ochrana života a zdravia

Žiaci získavajú vedomosti o vplyve rizikových faktorov životného prostredia na organizmus človeka a potrebe ochrany zdravia. Poznatky z tohto predmetu vychovávajú žiakov k bezpečnému správaniu, ochrane pred úrazmi a prevencii.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti. Súčasťou učebných osnov a hodnotenia žiakov je tvorba projektu a jeho prezentácia. Tým rozvíjame u žiakov kompetencie tak, aby vedeli komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať a prezentovať sám seba, svoje schopnosti, ale spolupracovať aj v skupine. Pestovať kvalitné medziludské vzťahy.

Učebné osnovy podporujú aj rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí - prierezová téma - **Osobnostný a sociálny rozvoj.** Predmet rozvíja ľudský potenciál žiakov, zodpovednosť za svoje konanie, osobný život a životný štýl, partnerské vzťahy, sexuálne správanie, výchove k rodičovstvu a partnerstvu.

4 .ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok počet hodín		Výkonový štandard	Prostriedky hodnotenia

	Téma	Pojmy	Spôsobilosti	
1.Úvod do botaniky – 5 hodín	Biológia ako veda a predmet jej skúmania	-biológia, botanika, zoológia, antropológia, mikrobiológia, anatómia, morfológia, cytológia, ontogenéza, fylogenéza, genetika, ekológia, etológia, parazitológia, biochémia, biofyzika, biogeografia	-žiak musí vedieť jednotlivé biologické vedy -žiak vie rozdeliť biologické vedy podľa obsahu	-frontálne skúšanie -riešenie tajničiek, doplňovačiek -ústne skúšanie
	Dejiny biológie a jej významní predstavitelia	-Aristoteles, Theofrastos, Plinius, Galena, Avicena, Vesalius, Harvey, Hooke, Leeuwenhoek, Malpighi, Schleiden, Schwan, Purkyne, Pasteur, Linne, Lamarck, Darwin, Mendel, Watson, Crick, Woese	-žiak pozná dejiny biológie a ich hlavných predstaviteľov -žiak pozná významných predstaviteľov v a ich prínos pre biológiu	-opis významných predstaviteľov biológie podľa obrazov -riešenie krížoviek -testy IKT
2.Všeobec	Metódy štúdia živej prírody	-pozorovanie, pokus – experiment -hypotéza, -vedecké zákony -modelové organizmy		-praktická činnosť žiakov -využitie teoretických poznatkov v praxi
		-chemické zloženie -štruktúra -tok látok -tok energií		

né vlastnosti živých sústav – 2 hodiny	Príroda – jednota živého a neživého Všeobecné vlastnosti živých sústav Organizácia živých systémov	-regulácia -reprodukcia -vývoj -nebunkové organizmy -jednobunkové organizmy -prokaryotické a eukaryotické organizmy -bunkové kolónie -mnohobunkové organizmy -mikroskop -Robert Hooke -bunková teória -metabolizmus -anorganické látky voda, minerálne látky -organické látky cukry, tuky, bielkoviny, nukleové kyseliny	-žiak využíva metódy skúmania biológie -žiak volí najvhodnejšie metódy na pozorovanie prírody a vie ju opísať -žiak si vie stanoviť pri experimentoch hypotézu -žiak charakterizuje živé sústavy a vie ich odlišiť od neživých sústav	-ústne skúšanie -písomné testy -skúšanie formou testov -individuálne a frontálne skúšanie
3.Biológia bunky – 15 hodín	Objav bunky a bunková teória Všeobecné vlastnosti bunky Chemické vlastnosti bunky Štruktúra prokaryotickej bunky	-baktérie, sinice -nukleoid, inklúzie -slizové púzdro -bunkové povrchy -cytoplazma -bunkové organely -neživé súčasti bunky -amitóza -mitóza -meióza -interfáza	-žiak vie rozlíšiť jednotlivé typy živých organizmov -žiak pozná vývoj živých organizmov -žiak vie popísať	-písomné a ústne skúšanie -opakovanie formou krížoviek -individuálne skúšanie -frontálne opakovanie -popis bunky baktérií pomocou IKT -individuálne skúšanie -písomné testy

4. Biológia rastlín - 15 hodín	Štruktúra eukaryotickej bunky	-S-fáza -G1-fáza -G2-fáza -karyokinéza -cytokinéza -inhibícia -cytostatiká -zygota	mikroskop, vie ho používať -žiak pripravuje dočasné preparáty	-písomné testy -frontálne opakovanie učiva	
	Rozmnožovanie bunky	-totipotencia -kultivácia in vitro	-žiak vie popísať všeobecné vlastnosti bunky	-individuálne a frontálne opakovanie učiva -ústne skúšanie	
	Bunkový cyklus	-pasívny transport -aktívny transport - endocytóza - exocytóza	-žiak pozná chemické zloženie buniek -žiak pozná zloženie anorganických a organických látok	-individuálne opakovanie -písomné skúšanie	
	Príjem a výdaj látok bunkou	-štruktúra rastlinnej bunky – plastidy, vakuola, bunková stena, anorganické súčasti bunky	-delivé pletivá - meristémy -trváce pletivá – parenchým, kolenchým, sklerenchým, sklereidy, krycie pletivo, vodivé pletivo, základné pletivo	-žiak pozná funkciu anorganických a organických látok v bunke	-individuálne opakovanie -písomné skúšanie
	Stavba rastlinnej bunky		-vonkajšia stavba koreňa -vnútorná stavba koreňa -metamorfózy koreňa	-žiak vie nakresliť a popísať prokaryotickú bunku baktérií	-písomné skúšanie – nákras a popis organel bunky -ústne skúšanie
	Rastlinné pletivá		-vonkajšia stavba stonky -vnútorná stavba stonky -metamorfózy	-žiak vie opísať stavbu eukaryotických buniek -žiak vie nakresliť a popísať stavbu jednotlivých organel	-ústne a písomné skúšanie -skúšanie formou testov

5.Základy fyziológie rastlín 10 hodín	Rastlinné orgány - koreň	stonky -stavba kvetu jednopohlavného -stavba kvetu obojpohlavného -kvetný vzorec -kvetný diagram -súkveticie -opelenie a oplodnenie	eukaryotický ch buniek -žiak vie popísať jednotlivé typy rozmnožovan ia buniek -žiak vie určiť typ rozmnožovan ia pre bunky	-ústne a písomné skúšanie -ústne a písomné skúšanie
	Rastlinné orgány – stonka	-suché plody -dužinaté plody -anabolizmus, katabolizmus -substrát, enzým -funkčná a substrátová špecifickosť	-žiak vie popísať bunkový cyklus -žiak pozná jednotlivé fázy bunkového cyklu	-individuálne skúšanie -písomné skúšanie
	Rastlinné orgány – kvet	-primárne procesy fotosyntézy -sekundárne procesy fotosyntézy -vodíkové baktérie -sírne, železité, železnaté baktérie	-žiak vie opísať pasívny transport látok bunkou -žiak vie opísať aktívny transport látok bunkou	-písomné skúšanie -ústne skúšanie
	Rastlinné orgány - plod	-mixotrofia, saprofytizmus, poloparazitizmus, parazitizmus		-písomné skúšanie
	Metabolizmus rastlín	-anaeróbne a aeróbne dýchanie		-písomné skúšanie
		-príjem, vedenie		-žiak vie porovnať

6. Systém rastlín - 19 hodín	Výživa rastlín – autotrofia Fotasyntéza a chemosyntéza	a výdaj vody rastlinou -rodozmena – striedanie pohlavnej a nepohlavnej generácie rastlín	rastlinnú a živočíšnu bunku -žiak vie porovnať jednotlivé organely v rastlinných a živočíšnych bunkách	-ústne skúšanie
	Heterotrofia	-ontogenéza, fylogenéza -klíčenie, rast, vývin -vegetatívne orgány rastlín -generatívne orgány rastlín	-žiak vie rozlíšiť delivé a trváce pletivá -žiak vie rozdeliť jednotlivé typy pletív	-písomné skúšanie -písomné skúšanie
	Dýchanie rastlín	-nebunkové organizmy -prokaryotické organizmy	-žiak pozná stavbu a funkciu jednotlivých pletív	-písomné skúšanie
	Voda a život rastliny	fytoplanktón (sinice, riasy), zooplanktón (prvky, drobné bezstavovce),	-žiak pod mikroskopom vie rozlíšiť pletivá -žiak vie popísať jednotlivé pletivá	-ústne skúšanie
	Rozmnožovanie rastlín	výtrus, stielka,	-žiak pozná funkciu koreňa -žiak vie opísať vonkajšiu a vnútornú stavbu koreňa -žiak pozná metamorfózy koreňa	-ústne a písomné skúšanie Ústne skúšanie
	Rast a vývin rastlín	cievnaté rastliny, kvet,		
	Nebunkové a prokaryotické organizmy			

	- Vírusy - Baktérie - Archeóny Eukaryotické organizmy Ríša – jednobunkovce – Protista Ríša – rastliny – Plantae Ríša – Jednobunkovce - Protista Prvky - Protozoa Ríša – Rastliny - Plantae 1. Podríša – nižšie rastliny-Thallobionta - riasy - Algae 1. Oddelenie – Červené riasy - Rhodophyta 2.Oddelenie- Rôznobičíkaté riasy - Heterokontophyta 3.Oddelenie- Červenoočká - Euglenophyta 4.Oddelenie-Zelené rias y - Chlorophyta Zhrnutie a upevnenie učiva 2.Podríša- Vyššie rastliny - Cormobionta Výtrusné rastliny – Sporophyta Oddelenie – Machorasty - Bryophyta Oddelenie- Plavúňorasty - Lycopodiophyta Oddelenie- Prasličkorasty - Eguisetophyta Oddelenie-	piestik, tyčinka, vajíčko, peľ, semeno, plod, fotosyntéza demonštrovať postavenie vodných a pobrežných rastlín v ekosystéme dvojkličnolistové - ružovité, bôbovité, kapustovité, ľuľkovité, mrkvovité, makovité, lipovité, čajovníkovité a pod., jednokličnolistov é - lipnicovité, ľaliovité, -glykogén, -mykoríza	-žiak chápe funkciu stonky -žiak vie opísať vonkajšiu a vnútornú stavbu stonky -žiak pozná stavbu kvetov -žiak vie napísať kvetný vzorec a kvetný diagram -žiak vie opísať anatomickú stavbu a funkciu častí kvetov -žiak opíše proces opelenia a oplodnenia -žiak pozná jednotlivé druhy plodov -žiak pozná procesy metabolizmu rastlín -žiak	Písomné skúšanie Poznávanie a zaraďovanie rastlín do systému Ústne skúšanie Ústne skúšanie Testy Ústne skúšanie Ústne skúšanie Testy

	Sladičorasty - Polypodiophyta Zhrnutie a upevnenie učiva Semenné rastliny- Spermatophyta Oddelenie – Borovicorasty - Pinophyta Oddelenie- Magnóliorasty- Magnoliophyta Dvojkľíčnolistové – Magnoliopsida, Dicotyledonae Zhrnutie a opakovanie učiva Oddelenie- Magnóliorasty - Magnoliophyta Jednokľíčnolistové – Liliopsida, Monocotyledonae .Život pri vode – RASTLINY • vodné rastliny - významní zástupcovia morské riasy - stavba tela, zástupcovia, význam • rastliny lužných lesov, mokradí a močiarov – významní zástupcovia • výtrusné rastliny – charakteristika, zástupcovia • semenné rastliny – charakteristika • nahosemenné a krytosemenné rastliny-porovnanie • dvojkľíčnolistové a jednokľíčnolistové rastliny –		rozlišuje anabolické a katabolické procesy -žiak pozná procesy fotosyntézy a vie ich popísať podľa schémy -žiak vie porovnať fotosyntézu a chemosyntézu -žiak pozná heterotrofné druhy výživy -žiak vie opísať heterotrofné druhy výživy a uvedie príklady -žiak pozná rozdiel medzi anaeróbnym a aeróbnym dýchaním rastlín -žiak pozná význam vody pre rastliny, -žiak pozná procesy	-výklad, diskusia, rozhovor -využívanie názorných pomôcok, zbierky, práca v skupine -písomné preverovanie vedomostí – didaktický test -ústne skúšanie frontálne a individuálne

	Ríša: Huby – Fungi Oddelenie: Slizovky Oddelenie: Spájavé plesne Oddelenie: Vreckaté huby Oddelenie: Bazídiové huby Lichenizované huby		prijmu, vedenia a výdaja vody rastlinou -žiak vie rozlíšiť pohlavnú a nepohlavnú generáciu rastlín -žiak pozná cyklus rodozmeny Žiak vie opísať cyklus rodozmeny -žiak vie rozlíšiť jednotlivé procesy ontogenézy rastlín -žiak pozná postupný vývoj rastlín -žiak využíva odborné termíny pri komunikácií -žiak pozná nebunkové organizmy -žiak rozlišuje prokaryotické organizmy	
			• Pozna	

			ť základné zložky zooplanktónu a fytoplanktónu. • Vysvetliť význam planktónu pre vodný ekosystém. Na príklade vybraného zástupcu popísať vonkajšiu stavbu tela mnohobunkových rias • Poznať najznámejšie druhy vodných a pobrežných rastlín – byliny a dreviny. • Vedieť zatriediť a porovnať výtrusné a semenné, nahosemenné a krytosemenné	

			é, dvojkličnolist ové a jednokličnoli stové rastliny. • Pouká zať prostredníctv om konkrétnych zástupcov na zákonom chránené druhy rastlín. • Vedieť vysvetliť prispôsobenie rastlín životu vo vode a v jej okolí. • Prostr edníctvom konkrétnych zástupcov demonštrova ť postavenie vodných a pobrežných rastlín • Védie ť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o drevinách lužných lesov, o porastoch mokradí, močiarov a pod.	

			-žiak má vedieť vyhľadať , spracovať a prezentovať informácie o využití húb človekom, vedieť zatriediť huby do systému, poznať všeobecné vlastnosti húb a lišajníkov, ich význam, poznať najznámejšie vreckaté, bazídiové huby a plesne, paplesne, vedieť rozlíšiť škodlivé druhy húb od významných -žiak má poznať prvú pomoc pri	

			otrave hubami -žiak vie vysvetliť význam lišajníkov ako indikátorov	

Učebné osnovy pre predmet **CVIČENIA Z BIOLÓGIE**

Charakteristika predmetu:

Učebný predmet má spĺňať požiadavku modernej školy a to čo najužšie prepojenie teoretických poznatkov s praxou. Ťažiskom sú praktické cvičenia a laboratórne práce, ktorými si študenti overujú teoretické poznatky a „objaviteľským „ spôsobom získavajú nové.

Ciele:

úsilie o názornosť, o spojenie školy so životom a praxou, naučiť žiakov samostatne pozorovať, viesť ich k indukčným záverom a zovšeobecneniam, naučiť metodiku experimentovania, praktickým zručnostiam a technikám, naučiť žiakov samostatne vedecky myslieť, objektívne hodnotiť svoje pozorovania a vyvodzovať správne závery, upevňovať základné vzťahy medzi osvojenými faktami, objasňovať a prehĺbovať základné zákonitosti, učiť samostatne pozorovať, myslieť a pracovať.

Cieľom vyučovania sú pozorovania a pokusy so zameraním nielen reproduktívno-teoretickým, ale predovšetkým úvahovo-aplikačným, aby tak viedli k rozvíjaniu schopnosti kombinovať a spájať už osvojené poznatky s novými.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup:

- priblížiť biológii každému, kto má rád prírodu a pomôcť mu „pretlmočiť akademickú teóriu“ do individuálneho poznania cez zážitkovú hodnotu konkrétnej manipulácie s prírodninami.
- schopnosť pozorovať biologické objekty vo voľnej prírode;
- schopnosť hľadať v prírodných javoch príčinné súvislosti a podporovať logické myslenie
- posilňovať pocit zodpovednosti k životnému prostredie
- využívať poznatky o anatómii a fyziológii ľudského tela v starostlivosti o vlastné zdravie
- bezpečne manipulovať s bežným biologickým materiálom pri jeho zbere a spracovaní v laboratóriu;
- schopnosť pracovať s bežnými laboratórnymi pomôckami a prístrojmi
- schopnosť vyhľadávať informácie o živej prírode v literatúre a informačných médiách
- schopnosť tvorivo riešiť úlohy, navrhovať ich riešenia
- schopnosť pripraviť vlastné prezentácie
- schopnosť využívať prostriedky IKT
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine

Pedagogické stratégie - metódy a formy

a) slovné

- súvislý výklad učiteľa (prednáška)
- súvislý výklad žiaka (referát)
- heuristický rozhovor
- práce s textom (učebnicou, odbornou literatúrou)

b) názorné

- pozorovanie – prírodnín , modelov, filmu
- demonštrácia pokusu
- práca s obrázkami

c) praktické

- frontálne pokusy
- laboratórne práce

d) komplexné výukové

- frontálne vyučovanie
- skupinové vyučovanie
- partnerské vyučovanie
- individuálne vyučovanie, samostatná práca žiakov
- kritické myslenie
- projektové vyučovanie
- vyučovanie podporované počítačom

Prierezové témy:

Ochrana zdravia pri práci: BOZ

Environmentálna výchova : Botanika, Zoológia, Biológia človeka

Ochrana života a zdravia : Zoológia, Biológia človeka, Genetika

Ekológia : Botanika

4. ročník (2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
BOZ <i>/Ochrana zdravia pri práci/</i>	Laboratórny poriadok		aplikovať bezpečnostné predpisy v praxi	1
Botanika <i>/Environmentálna výchova, Ochrana života a zdravia, Ekológia/</i>	Rastlinná bunka a jej organely	vedieť pripraviť natívne preparáty, pozorovať tvar, sfarbenie a umiestnenie organel v bunke	rozlíšiť eukaryotickú bunku od prokaryotickej, poznať a pomenovať a uviesť význam organel	27
	Prokaryotické organizmy	pozorovať a identifikovať baktérie, potvrdiť ich prítomnosť v pôde, kyslom mlieku, v planktóne	vedieť využitie kvasných, hnilobných a fotosyntetizujúcich baktérií v prírode a pre človeka	
	Rastlinné pletivá	pripraviť natívne preparáty rôznych typov pletív - nácvik zručností mikroskopovania, rozlíšiť rôzne pletivá	vedieť rozlíšiť a pomenovať krycie, vodivé a základné pletivá, stručne ich charakterizovať a uviesť ich význam	
	Rastlinné orgány	pozorovať morfológickú a anatomickú stavbu vegetatívnych orgánov	poznať stavbu a funkcie vegetatívnych orgánov a ich význam pre rastlinu a pre človeka	
	Stielkaté rastliny	pozorovať machy, riasy, sladičorasty, prasličkorasty, oboznámiť sa s najbežnejšími druhmi	vedieť odlíšiť thallus od cormus, význam v prírode a pre človeka	
	Cormobionta - rastliny nahosemenné	určovať najznámejšie druhy našich ihličín, pripraviť natívny preparát z ihlice borovice	vedieť pomenovať ihličnany, ich charakteristické znaky, ktorými sa líšia a ich význam v prírode a pre človeka	
	Cormobionta - rastliny krytosemenné	určovať najbežnejšie rastliny podľa kľúča na určovanie rastlín, odlíšiť dvojkľúčolistové od jednokľúčolistových rastlín, porovnať	pomenovať, zatriediť a vedieť význam najbežnejších rastlín, vedieť narábať s kľúčom na určovanie rastlín	

		taxonomické znaky jednotlivých čeľadí		
	Huby	pripraviť preparáty plesne hlavičkatej, kvasinky pивnej, konídií paplesňotvarých húb	odlíšiť jednotlivé mikroskopické huby, vedieť ich význam	
		určovať bazídiové huby, porovnať spoločné a rozdielne znaky jednotlivých druhov	v liehovarníctve, v potravinárskom priemysle a v zdravotníctve, p oznať najznámejšie jedlé a jedovaté huby, vedieť poskytnúť prvú pomoc pri otrave hubami	
	Dôkazové reakcie v rôznych častiach rastlín	dokázať prítomnosť bielkovín, celulózy a škrobu v rastlinných pletivách, dokázať prítomnosť vitamínu C v rôznych šťavách	vedieť, že v rastlinnom tele sú prítomné organické zlúčeniny a poznať ich význam pre zdravú výživu človeka	
Zoológia <i>/Environmentálna výchova, Ochrana života a zdravia/</i>	Jednobunkovce a mnohobunkovce	pozorovať stavbu tela črievičky, pohyb, príjem potravy	poznať črievičku, ktorá sa podieľa na samočistiacich procesoch vôd	4
		poznať morfológickú stavbu a pohyb makkýšov, poznať príjem potravy	význam slizu pri pohybe, význam hladkého svalstva	
		poznať morfológickú stavbu a pohyb dážďovky zemnej a jej základné životné prejavy	poznať prostredie a význam dážďovky zemnej pri tvorbe humusu a detoxikácii znečistenej pôdy	
Biológia človeka <i>/Environmentálna výchova, Ochrana života a zdravia,</i>	Oporná a pohybová sústava	poznať jednotlivé kosti, ktoré tvoria skelet a hlavné kostrové svaly, zistiť hraničnú hodnotu činnosti svalov	vedieť topografiu a význam kostí a ich spojenia, význam priečne pruhovalých svalov pre pohyb, chybné držanie tela a z toho vyplývajúce poruchy chrbtice	22
	Tráviaca sústava	presvedčiť sa o tráviacich vlastnostiach slín a žlče	poznať význam tráviacich štiav, choroby tráviaceho traktu z nesprávnej životosprávy	
	Dýchacia sústava	zistiť vitálnu kapacitu	poznať svoju	

		plúc,zistiť zdatnosť organizmu,dokázať škodlivosť fajčenia pokusom	vitálnu kapacitu plúc,možnosť jej zlepšenia cvičením,športom,v edieť,že fajčenie znižuje vitálnu kapacitu plúc a negatívne vplýva aj na obehový systém	
	Cievna sústava	počúvať činnosť svojho srdca,zistiť počet tepov srdca v pokoji a po námahe,zistiť si hodnotu krvného tlaku	poznať optimálnu hodnotu krvného tlaku,prevencia proti hypertenzii	
	Vylučovacia sústava	dokázať prítomnosť chloridov v pote	vedieť zloženie potu	
	Nervová sústava	vyvolať niektoré nepodmienené reflexy ako zrenicový a patelárny a podmienené reflexy,zisťovať dominantnosť ruky a nohy	vedieť rozdiel medzi nepodmienenými a podmienenými reflexami,ich význam pre život a adaptabilitu	
	Zmyslové orgány	zistiť citlivosť kože na dotyk,presvedčiť sa, že každý odtlačok prsta je jedinečný,testovať citlivosť ľudského ucha,dokázať prítomnosť slepej škvrny na sietnici oka,zistiť zrakovú ostrosť	vedieť,že koža je orgán na vnímanie dotyku a tlaku,vedieť,že daktyloskopia sa využíva na identifikáciu osôb,zistiť citlivosť ucha,poukázať na význam žltej a slepej škvrny,vedieť zrakovú ostrosť a prijať príslušné opatrenia pre dobré videnie	
Genetika /Ochrana života a zdravia/	Mendelove zákony dedičnosti a ich využitie	riešiť autozómovú dedičnosť u monohybrida ako farbu očí,krvné skupiny,farba kvetov	vedieť riešiť jednoduché úlohy	6
		riešiť gonozómovú dedičnosť ako hemofília a daltonizmus		
	Populačná genetika	riešenie úloh podľa Hardy-Weinbergovho zákona	vedieť zisťovať početnosti jednotlivých genotypov v populácii	

Zdroje :

Biológia pre gymnáziá Praktické cvičenia a seminár č.7,č.8 Katarína Ušáková,
Elena Čipková, Soňa Nagyová Timea Gálová

Hodnotenie:

- percentuálne prepočítané na známku – ústna odpoveď
- bodové hodnotenie prepočítané na známku – písomná odpoveď

Učebné osnovy pre predmet **SEMINÁR Z BIOLÓGIE**

Charakteristika predmetu:

Poskytuje základný systém poznatkov o živej prírode, ako predpokladu formovania prírodovednej gramotnosti. Poznanie zákonov, ktorými sa riadi živá príroda, je základom pre pochopenie jej fungovania ako celku a je dôležité pre formovanie citlivého vzťahu k nej. Toto poznanie je zároveň nevyhnutným predpokladom zodpovedného prístupu k celému okolitému svetu ako aj sebe samému. Učebný predmet má spĺňať požiadavku modernej výučby biológie. Žiaci končiacich ročníkov si daný predmet volia v rámci disponibilných hodín s celkovou dotáciou 2 hodiny týždenne.

Ciele:

- získať vedomosti o stavbe živočíšnych organizmov a človeka
- vedieť podľa stavby bunky rozlíšiť o aký typ bunky ide
- získať poznatky o živočíšnych tkanivách
- získať poznatky o vonkajšej a vnútornej stavbe živočíšnych organizmov a človeka
- získať poznatky o fyziologických procesoch živočíchov a človeka
- získať poznatky o rozdelení živočíchov do systému
- získať poznatky z ekológie živočíchov

Kompetencie - spôsobilosti - výstup:

Priblížiť zoológiu a biológiu človeka každému, kto má rád prírodu a pomôcť mu „pretlmočiť akademickú teóriu“ do individuálneho poznania cez zážitkovú hodnotu konkrétnej manipulácie so živočíchmi. Priblížiť žiakom dôležitosť živočíchov a človeka pre život na Zemi.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších **klúčových kompetencií** žiakov:

- v oblasti komunikačných schopností:
  - identifikovať a správne používať základné biologické pojmy,
  - vysvetliť alebo zdôvodniť základné znaky biologických objektov a procesov, ich podstatu a vzájomné vzťahy,
  - vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme, - vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
  - porozumieť textovým, číselným a grafickým informáciám a využívať ich pri samostatnej a skupinovej činnosti,
  - vyhľadávať, triediť, spracovávať a využívať informácie a dáta z rôznych zdrojov,
  - zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti,
- v oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť:

- riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie,
- navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov, rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických úloh, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov,
- využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh, predpokladať a určiť príčinné súvislosti,
  - v oblasti rozvíjania sociálnych kompetencií:
- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupine, vzájomne si radiť a pomáhať, preberať zodpovednosť za seba,
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti,
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- v oblasti získavania, osvojovania a rozvíjania manuálnych zručností:
- využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky,
- rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami
- aplikovať teoretické poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

Tematické celky:

Biológia živočíchov a človeka, živočíšna bunka a tkanivá, Systém a fyziológia živočíchov, Ekológia živočíchov

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Metódy:

- **motivačné**
  - Biológia živočíchov a človeka, živočíšna bunka a tkanivá, Systém a fyziológia živočíchov, Ekológia živočíchov
- **expozičné**
  - Biológia živočíchov a človeka, živočíšna bunka a tkanivá, Systém a fyziológia živočíchov, Ekológia živočíchov
- **fixačné**
  - Biológia živočíchov a človeka, živočíšna bunka a tkanivá, Systém a fyziológia živočíchov, Ekológia živočíchov
- **diagnostické**
  - Biológia živočíchov a človeka, živočíšna bunka a tkanivá, Systém a fyziológia živočíchov, Ekológia živočíchov

Formy:

- **individuálna práca**
  - Biológia živočíchov a človeka, živočíšna bunka a tkanivá, Systém a fyziológia živočíchov, Ekológia živočíchov
- **skupinová práca**
  - Ekológia živočíchov
- **hromadná práca**
  - Biológia živočíchov a človeka, živočíšna bunka a tkanivá, Systém a fyziológia živočíchov, Ekológia živočíchov

4. ročník (2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Biológia živočíchov a človeka, živočíšna bunka a tkanivá. <i>Ochrana života a zdravia / Environmentálna výchova/ Osobnostný sociálny rozvoj/ Multikultúr na výchova</i>	Živočíšna bunka a tkanivá.		- žiak musí poznať stavbu živočíšnej bunky a základné typy tkanív	45
	Krycia sústava živočíchov a človeka	Poznať jednotlivé typy krycích sústav a ich význam.	- žiak musí vedieť stavbu kože, kožné deriváty, funkciu a význam kože.	
	Oporná sústava živočíchov a človeka.	Poznať vonkajšiu a vnútornú kostru živočíchov.	- žiak musí na konkrétnom príklade určiť typ kostry a jej zloženie.	
	Pohybová sústava živočíchov a človeka.	Poznať spôsoby pohybu živočíchov a typy svalstva.	- žiak musí vedieť spôsoby pohybu živočíchov, činnosť priečnepruhovaných svalov, poznať typy svalov u človeka.	
	Tráviaca sústava živočíchov a človeka.	Poznať typy tráviacich sústav a fyziológiu trávenia.	- žiak musí poznať stavbu jednotlivých tráviacich sústav a procesy prebiehajúce v jednotlivých častiach TS	
	Dýchacia sústava živočíchov a človeka.	Poznať typy dýchacích sústav a rozdiel medzi vonkajším	- žiak musí poznať stavbu jednotlivých dýchacích sústav	

		a vnútorným dýchaním.	a ich funkciu.	
	Vylučovacia sústava živočíchov a človeka.	Poznať vylučovacie sústavy vo fylogénéze.	- žiak musí poznať stavbu jednotlivých vylučovacích sústav a obličiek a tvorbu moču v obličkách.	
	Obehová sústava – telové tekutiny živočíchov a človeka	Stručne charakterizovať jednotlivé typy telových tekutín	- žiak musí vedieť zloženie telových tekutín a ich funkciu	
	Krvné obeh, stavba srdca vo fylogénéze živočíchov a človeka	Vedieť opísať krvné obeh, stavbu a funkciu srdca	- žiak musí vedieť stavbu srdca stavovcov a človeka, jeho funkciu a typy obehových sústav	
	Riadiace sústavy vo fylogénéze živočíchov a človeka – hormonálna sústava	Poznať endokrinné žľazy, hormóny, ktoré vylučujú – ich riadiace účinky	- žiak musí poznať funkciu jednotlivých hormónov pri riadení organizmu, dôsledky hyper a hypofunkcie	
	Nervová sústava živočíchov a človeka – stavba a funkcia	Poznať stavbu a funkciu nervových sústav vo fylogénéze, reflexný oblúk, vedieť rozdiel medzi podmienenými a nepodmienenými reflexami	- žiak musí poznať stavbu neurónu ako základnej anatomickej jednotky nervovej sústavy, vedieť konkrétne na jednotlivých živočíchoch.	
	Rozmnožovanie živočíchov a človeka	Poznať stavbu a funkciu rozmnožovacích ústrojov	- žiak musí vedieť odlíšiť samčie a samičie rozmnožovacie ústroje, proces oplodnenia a vývin zárodka a jedinca v postnatálnom vývine.	
Systém a fylogénéza a živočíchov.	Jednobunkové organizmy, charakteristika, význam. Stavba tela,	Poznať systém jednobunkovcov, jednotlivých zástupcov a ich	- žiak musí vedieť zatriediť jednobunkovce do systému, opísať	10

Environmen tálna výchova	spôsob života a zástupcovia.	význam.	stavbu tela hlavných predstaviťov, poznať ich význam v prírode a pre človeka	
	Mnohobunkové organizmy. Diblastika – hubky, prhlivce , nepřhlivce.	Porovnať dvojlistovce a trojlistovce, vedieť charakterizovať diblastika na konkrétnych zástupcoch	- žiak musí vedieť stavbu tela hubiek, přhlivcov a nepřhlivcov a ich systematické zatriedenie.	
	Prvoústovce – ploskavce, okružlovce, mäkkýše.	Porovnať stavbu tela prvoústovcov.	- žiak musí poznať stavbu tela prvoústovcov, životné prejavy a význam.	
	Obrúčkavce	Porovnať homonómnu a heteronómnu článkovanosť.	- žiak musí vedieť stavbu tela obručkavcov.	
	Článkonožce	Poznať stavbu tela, prehľad systému na hlavných zástupcoch jednotlivých taxónov.	- žiak musí vedieť zatriediť hlavných predstaviťov kmeňa, význam v prírode a pre človeka.	
	Druhoústovce – ostnatokožce a chordáty.	Porovnať prvoústovce a druhoústovce, prehľad systému.	- žiak musí vedieť charakteristiku druhoústovcov a popísať hlavných predstaviťov jednotlivých taxónov.	
	Stavovce – všeobecná charakteristika a rozdelenia. / ryby, obojživelníky, plazy, vtáky a cicavce/	Porovnanie jednotlivých tried stavovcov na hlavných zástupcoch.	- žiak musí opisovať morfologickú a anatomickú stavbu tela a poznať význam v prírode a pre človeka.	
Ekológia živočíchov Ochrana života a zdravia /	Ekológia, rozdelenie , vzťahy medzi živočíchmi, potravné reťazce.	Postavenie živočíchov v ekosystéme.	- žiak musí poznať vzťahy medzi živočíchmi navzájom a medzi živočíchmi a rastlinami.	5

<i>Environmentálna výchova</i>				
	Opakovanie	Upevnenie učiva	- žiak musí získať základné poznatky z ekológie živočíchov a aplikovať ich v praxi.	

Zdroje :

Biológia pre gymnáziá Katarína Ušáková, Elena Čipková, Soňa Nagyová, Timea Gálová
 Internet
 Atlasy a encyklopédie

Hodnotenie a klasifikácia žiakov zo seminára z biológie

Na záver tematického celku skúšanie formou testov a ústne skúšanie priebežne na každej hodine.

Stupnica hodnotenia pre písomné testy:

100% - 90% - výborný
 89% - 70% - chválitebný
 69% - 50% - dobrý
 49% - 30% - dostatočný
 29 % - 0% - nedostatočný

Stupnica hodnotenia pre ústne skúšanie:

Výborný:

pochopenie a aplikácia skúšanej témy a správne odpovede na kontrolné otázky zo strany učiteľa a spolužiakov

Chválitebný:

pochopenie a aplikácia preberanej látky, menšie chyby v odpovedi na kontrolné otázky zo strany učiteľa a spolužiakov

Dobrý:

pochopenie učiva, nedostatočná aplikácia učiva a jeho využitie, správne odpovede na kontrolné otázky za pomoci vyučujúceho

Dostatočný:

verbálne memorovanie učiva bez pochopenia a aplikácie a nedostatočné odpovede na kontrolné otázky

Nedostatočný:

slabé memorovanie učiva bez pochopenia a bez správnych odpovedí na kontrolné otázky

Učebné osnovy pre predmet **SEMINÁR Z DEJEPISU**

Charakteristika predmetu:

Charakteristika predmetu:

Seminár z dejepisu je samostatným predmetom a spolu s dejepisom s humánnou zložkou zemepisu a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Spolu s nimi predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Pomocou vyučovania semináru z dejepisu sa žiaci oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach. Postupne si osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania.

Hlavnou funkciou semináru z dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Ide predovšetkým o postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Seminár z dejepisu kladie dôraz najmä na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Vyučovanie semináru z dejepisu vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasť kultivovania ich historického vedomia. Pritom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektuje kultúrne a iné odlišnosti ľudí, rôznych skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Ciele:

predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencií

Za základnú cieľovú kategóriu výučby semináru z dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby semináru z dejepisu i dejepisných učebníc na stredných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania

a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Za základnú cieľovú kategóriu výučby semináru z dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom:

- poznávať históriu, ktorá nepredstavuje uzavretú minulosť (sumu faktov a letopočtov) so vždy konečnými a jednostrannými interpretáciami,
- poznávať históriu, ktorá je výsledkom mnohostranného a protirečivého procesu,
- poznávať históriu na základe kritickej analýzy primeraných multiperspektívnych (mnohostranných) školských historických prameňov, ktoré považujeme za základný prostriedok nadobúdania spôsobilosti rozumieť dejinám, preto aj za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i učebníc dejepisu,
- rozvíjať komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, prostredníctvom ktorých žiaci riešia uvedené úlohy a problémy,
- rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti,
- závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Kompetencie – spôsobilosti – výstup:

Žiaci sa naučia pochopiť a pracovať K1

• s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne
- rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti

• s historickým priestorom K2

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo
- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti

• s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním K3

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich

znakov

- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov

- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj
  - **aplikujú ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri analýze školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňov – stopách po minulosti K-4**
    - pri vymedzovaní predmetu skúmania, napr. kníhtlače, □
    - pri analyzovaní štruktúry problému skúmania o kníhtlači, □
    - pri rozlišovaní kľúčových problémov, otázok spojených so základnými znakmi kníhtlače, □
    - pri vyjadrovaní toho, čo už vieme a čo ešte musíme odhaliť o kníhtlači,
    - pri myslení v alternatívach, napr. prečo pisári odmietali vynález kníhtlače, □ pri vytvorení plánu skúmania kníhtlače, □
    - pri komunikácii v „skúmateľskom“ tíme o výsledkoch skúmania kníhtlače,
    - pri vytváraní záznamu zo skúmania kníhtlače

- **pri vyhľadávaní relevantných informácií K-5**

- z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
- z populárno vedeckej literatúry a historickej beletrie

- **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty K-6**

- vo vyberaní informácií
- v organizovaní informácií
- v porovnávaní informácií
- v rozlišovaní informácií
- v zaraďovaní informácií.
- v kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií

- **pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu K-7**

- tvorbe súboru vlastných prác v zoradení výsledkov, v rozpoznaní podstatného od nepodstatného
- □ pri zoradení výsledkov, napr. do chronologickej tabuľky, Vennovho diagramu, tezauru kľúčových pojmov, poznámok, □
- pri rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napr. vymedzovaním historických pojmov, vzťahov medzi pojmami, faktov v rôznorodých textoch, □
- pri určovaní podstatného, kľúčového, napr. tvorbou mentálnej mapy, □
- pri integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napr. pomocou časovej priamky, □
- pri vyhodnocovaní správnosti postupu, napr. kritickým overovaním historických faktov, - pri tvorbe súboru vlastných prác (portfólio), napr. rôznorodými opakovacími zápismi, schémami, náčrtmi, kresbami, súbormi vlastných i cudzích textov a pod.

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a

hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. 1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.“

Tematický celok – kompetencie

Od praveku k stredoveku K-1 – K-7

Stredovek a prechod k novoveku K-1 – K-7

Novovek K-1 – K-7

Najnovšie dejiny K-1 - K-7

Požiadavky na výstup:

Vzdelávacie výstupy sú ustanovenia o tom, čo žiak vie, chápe a je schopný urobiť, aby ukončil proces vzdelávania. Ide o popis spôsobilostí nevyhnutných pre výkon určitej pracovnej úlohy, činnosti alebo súboru činností. Vzdelávacie výstupy stanovujú zistenie k vedomostiam a pochopeniu, k intelektuálnym zručnostiam, k praktickým spôsobilostiam a ku kľúčovým spôsobilostiam.

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

- s historickým časom
- s historickým priestorom
- s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním
- aplikujú ich v nových situáciách pri pátraní v regionálnych dejinách či rodinných archívoch
- pri vyhľadávaní relevantných informácií
- pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty
- pri tvorbe vlastných prác

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Dejepisné vyučovanie na strednej škole vychádza z tendencie umožniť žiakom získať kompetencie, ktoré im vytvoria podmienky na aktívny prístup k pátraniu a skúmaniu minulosti. Získané spôsobilosti umožnia žiakom vyhľadávať a pátrať, pýtať sa na jednotlivé historické javy a procesy a tým spôsobom neprístupovať k histórii len ako k uzavretej minulosti.

V procese rozvíjania špecifických predmetových cieľov žiakov najvýznamnejším faktorom je učiteľ. Od toho ako vyučuje dejepis a ako vníma svoju úlohu na vyučovacej hodine, závisí aj kvalita rozvíjania uvedených cieľov. Poslaním učiteľa dejepisu je prekonať transmisívnu výučbu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov prevažne vysvetľujúcimi metódami. Učiteľ je ten, ktorý má na hodinách dejepisu aplikovať postupy a metódy, ktoré kladú dôraz na aktívny prístup žiakov v procese hľadania, objavovania a vytvárania poznatkov z uplynulých období. Je to proces, v ktorom sa má uplatniť žiakova vlastná činnosť, ktorá môže byť individuálna alebo kolektívna (kooperatívna) a ktorá v súlade so skúsenosťami a pod vedením učiteľa žiakom umožní získanie nových poznatkov, ale zároveň aj radosť z procesu

poznávania. Má vytvárať možnosti na prácu v malých vzájomne prepojených skupinách ako aj priestor na diskusiu v rámci celej triedy. Učiteľ je ten subjekt vo vyučovaní, ktorý musí zabezpečiť historický materiál a doniesť ho na hodinu dejepisu, umožniť žiakom prístup k rôznym dôkazovým materiálom alebo informovať žiakov o tom, kde priliehavý historický materiál je možné nájsť.

Za zmysluplné a efektívne vyučovanie semináru z dejepisu sa považuje také vyučovanie, ktoré zabezpečí:

- chronologické preberanie učiva
- synchronne vyučovanie svetových a národných dejín
- adekvátny dôraz na národné dejiny
- návštevu múzeí, galérií a realizáciu primeraných exkurzií
- vyučovanie regionálnych dejín.

Vo vyučovaní semináru z dejepisu je potrebné využívať poznatky, ktoré žiaci získajú z vyučovacích predmetov vlastiveda, geografia, občianska výchova, občianska náuka, slovenský jazyk a literatúra, využívať aj prierezové témy. Okrem individuálnej používať aj skupinovú prácu žiakov, zvlášť pri tvorbe a realizácii projektov.

Tematický celok – metódy

Od praveku k stredoveku – výklad, skupinová práca, problémové úlohy, diskusia, práca s historickou mapou, práca s historickým prameňom

Stredovek a prechod k novoveku - výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, tvorba prezentácií, diskusia

Novovek – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, tvorba a použitie prezentácií, diskusia

Najnovšie dejiny – výklad, problémové úlohy, skupinová práca, diskusia, práca s historickou mapou, vyhľadávanie informácií na internete, práca so štatistickými údajmi a ich vyhodnocovanie

Zdroje:

Okrem učebníc významným prostriedkom na realizáciu vyučovania semináru z dejepisu je súbor primeraných školských historických prameňov, historické mapy ako aj iné názorné učebné prostriedky (vystrihnuté články z novín a časopisov, karikatúry, grafy a pod.). Moderne vyučovať dejepis nie je možné bez používania počítača a internetu. Z internetu žiaci môžu získať rôzne informácie z dejepisnou problematikou. V tomto procese je veľmi významná úloha učiteľa, ktorý by mal byť skôr príjemným radcom a usmerňovateľom než prísny a neoblomným „staromódnym“ učiteľom. Za zmysluplné a efektívne vyučovanie dejepisu považujeme také vyučovanie, ktoré zabezpečí:

- chronologické preberanie učiva
- synchronne vyučovanie svetových a národných dejín
- adekvátny dôraz na národné dejiny
- návštevu múzeí, galérií a realizáciu primeraných exkurzií
- vyučovanie regionálnych dejín.

Vo vyučovaní dejepisu využívať poznatky, ktoré žiaci získajú z vyučovacích predmetov geografia, náuka o spoločnosti, estetická výchova, slovenský jazyk a využívať aj prierezové témy.

Okrem individuálnej používať aj skupinovú prácu žiakov zvlášť pri tvorbe a realizácii projektov.

Študijná literatúra:

Povinná:

BARTL, J. - KAMENICKÝ, M. - VALACHOVIČ, P. Dejepis pre prvý ročník gymnázií. SPN, Bratislava 2000.

BARTL, J. – KAČÍREK, Ľ. – OTČENÁŠ, M.: Dejepis. Národné dejiny pre 2. ročník gymnázií. Bratislava : SPN, 2003.

KAMENICKÝ, M. – KODAJOVÁ, D. – TONKOVÁ, M.: Dejepis. Svetové dejiny pre 2. ročník gymnázií. Bratislava : SPN, 2003.

BARTLOVÁ, A.-LETZ, R.: Dejepis. Národné dejiny pre 3. ročník gymnázií. Bratislava: SPN, 2005.

KODAJOVÁ, D.-TONKOVÁ, M.: Dejepis. Svetové dejiny pre 3. ročník gymnázií. Bratislava: SPN, 2006.

Odporúčaná:

A.Śpiesz: Dejiny Slovenska, Perfekt, Bratislava, 1992.

Kronika ľudstva

Kronika Slovenska 1

Ilustrované dejiny sveta

Kučera, M.: Slovensko v dobách stredovekých. Bratislava, 1985.

BĚLINA, P. a kol.: Dějiny evropské civilizace II. Praha : Paseka, 1997.

KŘIVSKÝ, P. a kol.: Věk starý a nový. Praha, 1985.

KOVÁČ, D. Dejiny Slovenska. Praha : Lidové noviny, 1998.

KAMENICKÝ, M. a kol.: Lexikón svetových dejín. Bratislava, 2003.

ŠKVARNA, D. a kol.: Lexikón slovenských dejín. Bratislava, 1999.

Dejiny Európy. Bratislava : Mladé letá, 1992.

BUTVIN, J. – KOSTICKÝ, B. – VARTÍKOVÁ, M.: Dejiny Slovenska slovom i obrazom. Martin, 1981.

TIBENSKÝ, J.: Dejiny vedy a techniky na Slovensku. Martin, 1977.

DAMANKOŠ, M.: Svetové dejiny I -III. Bratislava: Eurolitera, 2005.

BUDAJ, M.: Slovenské dejiny I- II. Bratislava: Eurolitera, 2009.

Časopis Historická revue

Hodnotenie:

Kritériá hodnotenia:

- dbať na informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu hodnotenia
- dbať na pravidelnosť v hodnotení
- kombinovať klasifikáciu so slovným hodnotením
- rešpektovať vekové a individuálne osobitosti žiaka
- pri priebežnom hodnotení žiaka prihliadať na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť
- pri súhrnom hodnotení objektívne hodnotiť kvalitu žiakových vedomostí, zručností a návykov

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov získavať týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavným diagnostikovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu žiaka
- rôznymi druhmi skúšok/ ústne i písomné/
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka
- konzultáciami s ostatnými učiteľmi podľa potreby
- rozhovormi so žiakom a jeho zástupcami

Hodnotiace portfólio

- ústne skúšanie
- písomné testy
- súťaže, projekty, referáty

4.ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma-obsah	Cieľ	Výstup spôsobilosti	P.hod
1. Od praveku do stredoveku	Úvod do štúdia, metódy a formy práce	Prehľbiť doterajšie historické poznanie, naučiť chápať históriu ako proces hľadania a poznania prameňov, metód historického výskumu.	Žiaci vedia : - Charakterizovať predmet historiografie. - Klasifikovať, rozlíšiť a analyzovať historické pramene a orientovať sa vo výskume pomocných vied historických. - Charakterizovať poznatky o zjednocovacích procesoch Slovanov - Vyzdvihnúť význam obdobia Veľkej Moravy a cyrilo-metodskej misie pre ďalší vývoj Slovanov. - Získavať rozširujúce informácie o konkrétnom historickom období a najmä o vývoji	12
	Historické pramene, historiografia			

			v regióne, kde študent žije. - Návštevou rôznych inštitúcií priamo v konkrétnom prostredí odovzdávať informácie	
	Osídlenie regiónu Slovania na našom území Veľká Morava Rozširujúce učivo : práca v historickej inštitúcii, MBKaH Modrý Kameň, poprípade archív.			
2. Stredovek a prechod k novoveku	Slovensko v stredovekom Uhorsku (do roku 1526)	Vysvetliť podmienky vzniku uhorského štátu, poukázať na postupné začleňovanie Slovenska doň.	<u>Žiaci sa naučia :</u> - Charakterizovať vznik a vývoj habsburskej monarchie. - Objasniť postavenie Slovenska v rámci habsburskej monarchie.	
	. – Habsburgovci v Európe (1526 – 1648)			- Vysvetliť proces urbanizácie v období vrcholného stredoveku na Slovensku,-- - Analyzovať štruktúru stredovekej spoločnosti,- - Zhodnotiť význam rozvoja vzdelanosti, umenia a kultúry v období vrcholného stredoveku na Slovensku.
	Habsburgovci v Európe (1648 – 1790)			
	Stredoveké mestá na	Prierezová téma: <i>Ochrana života a zdravia</i> <i>Enviromentálna výchova</i>		

	Slovensku Hont a Novohrad v stredoveku Doplňuje učivo dejepisu prvého a druhého ročníka, návšteva evanjelického kostola vo Veľkom Krtíši, evanjelickej fary – historických pamiatok vzťahujúcich sa k danému obdobiu.			
3. Novovek	I. fáza Slovenského národného obrodzenia II.fáza Slovenského národného obrodzenia	Dokumentovať rozvoj slovenského národného obrodzenia. Objasniť úlohu a význam Liptovského Mikuláša v slovenskom národnom obrození. Pracovať s historickými dokumentmi, pracovať v teréne, priamo na miestach, kde sa dané udalosti odohrávali, prípadne, kde o nich môžeme nájsť historické dokumenty a záznamy a pracovať s nimi – archív, matrika, pamätná izba, synagóga.	<u>Žiaci vedia :</u> - Objasniť príčiny, priebeh a dôsledky revolúcií 1848/49 v Európe. - Charakterizovať vývin rev. udalostí v roku 1848/49 v Uhorsku a objasniť postavenie Slovenska.	18

Prierezová téma:
*Ochrana života
a zdravia
Enviromentálna
výchova*

- **Analyzovať politický program Slovákov – Žiadosti slovenského národa.**
- Porovnať hospodársky, politický a kultúrny vývoj európskych štátov po revolúciách v 1818/49,
- Poukázať na rozdielnosť vývoja v západnej a východnej Európe.
- Charakterizovať hospodársky, politický a kultúrny vývoj na Slovensku v druhej polovici 19. storočia.
- Objasniť oživenie slovenského národného života zač. 60. rokov 19. storočia
- .
- Analyzovať politický program Slovákov-Memorandum národa slovenského.
- Rozšíriť vedomosti o špecifiká vývoja na Liptove v druhej polovici 19. Storočia
- Získať rozširujúce informácie o dianí a historických osobnostiach Liptova v druhej polovici 19. storočia.
- Získať rozširujúce informácie o dianí a historických osobnostiach Liptova v druhej polovici 19. storočia.

Tatrín
.Štúrovci a Hont
Revolučné roky
1848 – 1849
v Európe

Revolučné roky
1848 – 1849 na
Slovensku
Hospodársky,
politický a kultúrny

	vývoj v Európe v druhej polovici 19. storočia Hospodársky, politický a kultúrny vývoj na Slovensku v druhej polovici 19. storočia Osobnosti tohto obdobia z Hontu a Novohradu Slovensko na prelome 19. a 20. Storočia Rozširujúce učivo : Návšteva a prieskum pamätnými miestami, ktoré pripomínajú toto obdobie vo Veľkom Krtiši a v okolí.			
4. Najnovšie dejiny	Slováci a Česi počas prvej svetovej vojny Osobnosti tohto obdobia – M. R. Štefánik, V. Šrobár, M. Hodža	Objasniť príčiny, priebeh a dôsledky 1. svetovej vojny. Charakterizovať slovenský s český odboj v priebehu 1. svetovej vojny. Bližšie sa oboznámiť s osobnosťami tohto obdobia: M.R. Štefánik, V. Šrobár, M. Hodža.	<u>Žiaci sú schopní:</u> - Objasniť význam vzniku ČSR pre slovenský a český národ, ich boj za samostatnosť počas 1. svetovej vojny - Vysvetliť hospodárske, politické a kultúrne postavenie Slovenska v rámci ČSR.	24

Prierezová téma:
*Ochrana života
a zdravia
Enviromentálna
výchova*

- Charakterizovať podstatné vnútroštátne, zahranično – politické a medzinárodné problémy ČSR v medzivojnovom období.
- Vysvetliť špecifické postavenie Slovenska v rámci ČSR v medzivojnovom období.
- Vysvetliť základné znaky totalitného režimu – fašizmu. Porovnať taliansky a nemecký fašizmus.
- Charakterizovať politiku západných demokracií v medzivojnovom období a analyzovať postavenie ČSR v Európe.
- Vysvetliť príčiny vzniku 2. svetovej vojny, priebeh vojny, zmenu postojov veľmocí k Nemecku.
- Objasniť vznik a postavenie Slovenského štátu v Európe v pozadí 2. svetovej vojny, jeho vzťah k Nemecku.
- Vysvetliť príčiny vytvárania opozície, vyzdvihnúť národnosl. hnutie Slovenska (SNP).
- Objasniť a charakterizovať postavenie USA a ZSSR v priebehu 2. svetovej vojny.
- Objasniť príčiny,

priebeh a následky studenej vojny, vymedziť medzníky, systematizovať základné tendencie vývoja povojnového sveta.

- Vysvetliť situáciu po 2. svetovej vojne v Československu. Analyzovať dokument – Košický vládny program.
- Charakterizovať vnútropolitický zápas v povojnovom Československu do roku 1948.
- Upevniť poznatky o kľúčových udalostiach povojnového vývoja (1948 –1968).
- Objasniť príčiny rozpadu koloniálnej ríše, informovať o nových formách a metódach koloniálnej politiky.
- Charakterizovať obdobie tzv. normalizácie a konsolidácie. Vysvetliť príčiny a dôsledky zrušenia komunistického režimu v Československu.
- Charakterizovať politický, hospodársky a kultúrny vývoj vo svete do roku 1975.
- Charakterizovať vývoj kultúry a umenie po 2. svetovej vojne.

Vznik ČSR

Vznik ČSR

	Rozširujúce učivo tretieho ročníka. Návšteva a prierez pamätnými miestami, ktoré pripomínajú toto obdobie vo Veľkom Krtíši a v okolí.		

Zdroje:

Dejepisné vyučovanie vychádza z tendencie umožniť žiakom získať kompetencie, ktoré im vytvoria podmienky na aktívny prístup k pátraniu a skúmaniu minulosti. Získané spôsobilosti

umožnia žiakom vyhľadávať a pátrať, pýtať sa na jednotlivé historické javy a procesy a tým spôsobom

neprístupovať k histórii len ako k uzavretej minulosti.

V procese rozvíjania špecifických predmetových cieľov žiakov najvýznamnejším faktorom je učiteľ.

Od toho ako vyučuje seminár z dejepisu a ako vníma svoju úlohu na vyučovacej hodine závisí aj kvalita rozvíjania

uvedených cieľov. Poslaním učiteľa semináru z dejepisu je prekonať transmisívnu výučbu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov prevažne vysvetľujúcimi metódami. Učiteľ je ten, ktorý má na hodinách semináru dejepisu aplikovať postupy a metódy, ktoré kladú dôraz na aktívny prístup žiakov v procese hľadania, objavovania a vytvárania poznatkov z uplynulých období. Je to proces v ktorom sa má uplatniť žiakova vlastná činnosť, ktorá môže byť individuálna alebo kolektívna (kooperatívna) a ktorá v súlade so skúsenosťami a pod vedením učiteľa žiakom umožní získanie nových poznatkov ale zároveň aj radosť z procesu poznávania. Má vytvárať možnosti na prácu v malých vzájomne prepojených skupinách ako aj priestor na diskusiu v rámci celej triedy. Učiteľ je ten subjekt vo vyučovaní, ktorý musí zabezpečiť historický materiál a doniesť ho na hodinu dejepisu, umožniť žiakom prístup k rôznym dôkazovým materiálom alebo informovať žiakov o tom, kde priliehavý historický materiál je možné nájsť.

Okrem učebníc významným prostriedkom na realizáciu vyučovania semináru z dejepisu u je súbor primeraných školských historických prameňov, historické mapy ako aj iné názorné učebné prostriedky (vystrihnuté články z novín a časopisov, karikatúry, grafy a pod.).

Moderne vyučovať seminár z dejepisu nie je možné bez používania počítača a internetu. Z internetu žiaci môžu získať rôzne informácie z dejepisnou problematikou. V tomto procese je veľmi významná úloha učiteľa, ktorý by mal byť skôr príjemným radcom a usmerňovateľom než prísny a neoblomným „staromódnym“ učiteľom.

Za zmysluplné a efektívne vyučovanie semináru z dejepisu považujeme také vyučovanie, ktoré zabezpečí:

- chronologické preberanie učiva
- synchronne vyučovanie svetových a národných dejín
- adekvátny dôraz na národné dejiny
- návštevu múzeí, galérií a realizáciu primeraných exkurzií

- vyučovanie regionálnych dejín.

Vo vyučovaní semináru z dejepisu využívať poznatky, ktoré žiaci získajú z vyučovacích predmetov geografia, náuka o spoločnosti, slovenský jazyk a využívať aj prierezové témy. Okrem individuálnej používať aj skupinovú prácu žiakov zvlášť pri tvorbe a realizácii projektov.

Študijná literatúra:

Povinná:

- Bartl J., Kamenický M., Valachovič P.: *Dejepis pre 1. ročník gymnázií. PPgN Bratislava 2000*
- Kamenický M., Kodajová D., Tonaková M.: *Dejepis – svetové dejiny pre 2. ročník gymnázia. SPgN Bratislava 2003*
- Bartl J., Kačírek L., Otčenáš M.: *Dejepis – národné dejiny pre 2. ročník gymnázia. SPgN Bratislava 2006*
- Kodajová D., Tonková M.: *Dejepis – svetové dejiny pre 3. ročník gymnázia. SPgN Bratislava 2006*
- Bártlová A., Letz R.: *Dejepis – národné dejiny pre 3. ročník gymnázia. SPgN Bratislava 2005*

Odporúčaná:

- A.Špiesz: *Dejiny Slovenska*, Perfekt, Bratislava, 1992.
- *Kronika ľudstva*
- *Kronika Slovenska 1, 2*
- *Ilustrované dejiny sveta*
- *Pracovný zošit*
- časopis *Historická revue*
- časopis *História*

Hodnotenie :

Podklady pre hodnotenie žiakov budú získavané nasledovným spôsobom (poradie vyjadruje stupeň dôležitosti jednotlivých foriem):

1. písomné testy z opakovania tematických celkov (čas trvania 25 - 30 minút)
  2. individuálne ústne skúšanie
  3. čiastkové písomné odpovede preverujúce vedomosti z historickej faktografie, chronológie pojmov
  4. čiastkové ústne odpovede (zapájanie sa do heuristických rozhovorov a riešenia úloh)
  5. aktivita žiaka vo všetkých fázach vyučovacej hodiny a záujem prejavovaný nad rámec povinných úloh
- S požiadavkami na hodnotenie jednotlivými klasifikačnými stupňami budú žiaci oboznámení v úvodných hodinách

Učebné osnovy pre predmet **GEOGRAFIA PRE MATURANTOV**

Charakteristika predmetu:

Učebný predmet geografia v gymnaziálnom štúdiu rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Nadväzuje na učivo základnej školy. Pomáha správne chápať podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Učebný predmet – voliteľný pre 4. ročník štvorročného gymnázia a 8. ročník osemročného gymnázia

Počet hodín : 4 hodiny týždenne , 120 hodín ročne

Ciele:

Cieľom vyučovania je zvládnuť a správne vedieť využiť nadobudnuté geografické poznatky v praxi , vedieť využiť mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe ako základný zdroj informácií , vedieť správne interpretovať geografické informácie v rôznych formách (grafy, tabuľky, schémy, fotografie, filmy a. i.) , vyhľadať, porovnať, posúdiť pravdivosť dostupných informácií o krajine z rôznych informačných zdrojov, rozumieť podstate rozmanitosti ľudskej spoločnosti a jej variabilným prejavom, vedieť zaujať postoj k najväznejším otázkam existencie ľudstva na Zemi a ponúknuť vhodné riešenia, vedieť interpretovať zložitost' krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek, vedieť komplexne posúdiť perspektívy rozvoja jednotlivých regiónov

Ciele geografie:

- Rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať
- Všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny
- Prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta
- Vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – rôzne druhy máp, vrátane digitálnych
- Pracovať s informáciami o krajine ako časti Zeme – vyhľadať potrebné informácie a použiť ich pre praktické potreby v bežnom živote
- Rozumieť grafom, diagramom, tabuľkám
- Hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (riešiť projekt, prezentovať ho)
- Diskutovať o návrhoch
- Oceniť krásu prírodných pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť

Kompetencie – spôsobilosti – výstup :

9. Rozvíjanie kompetencie pracovať s informáciami
10. Aplikovať poznatky o zákonitostiach premien krajiny
11. Pochopenie globálnych trendov vývoja spoločnosti na Zemi
12. Komunikatívnu kompetenciu – využívaním samostatných prejavov žiakov a používaním správnej geografickej terminológie
13. Viest' žiakov k vnímaniu odlišnosti medzi národmi , kultúrami a náboženstvami
14. Spoznávanie kultúr a zvykov obyvateľov rôznych štátov , vedie k akceptácii ich spôsobu života
15. vedieť pracovať s mapou , čítať , interpretovať
16. vedieť vyhotoviť projekt a prezentovať ho

Kompetencie – spôsobilosti – výstup z geografie pre maturantov vo 4. ročníku:

- a) poznať významná historická obdobia vo vývoji geografie ako vednej disciplíny, vedieť porovnať úlohy a význam geografie v minulosti a dnes
- b) rozlíšiť informačné zdroje (dôveryhodné, menej dôveryhodné, nedôveryhodné) a vedieť vyhľadať a interpretovať štatistické údaje, fakty a dôležité skutočnosti z dôveryhodných informačných zdrojov, tvorivo využívať geografické poznatky v rôznych grafických podobách (obsah tematickej mapy, tabuľky, schémy, diagramy, kartogramy, kartodiagramy) a adekvátne používať údaje prezentované v GPS prístrojoch a navigátoroch
- c) poznať spôsoby, ktorými zobrazujeme zemský povrch do roviny a vedieť vysvetliť príčiny vzniku skreslenia a jeho prejavy, vedieť vypočítať skutočnú vzdialenosť miest na mape z číselnej alebo grafickej mierky a vyhľadať mesto (miesto, ulicu, pamiatku) v on-line dostupnej digitálnej mape a navrhnuť k nemu trasu
- d) poznať základné hypotézy týkajúce sa vzniku a stavby Zeme
- e) vysvetliť princípy obehu Zeme okolo Slnka a dôsledky sklonu zemskej osi k rovine jej obehu, vysvetliť príčiny vzniku rozdielov v dĺžke trvania dňa a noci na rôznych miestach Zeme v priebehu roka, určiť rozdiel v miestnom čase medzi dvoma bodmi na Zemi, zdôvodniť príčiny vzniku prírodných pásiem na Zemi
- f) zhodnotiť vplyv klimatotvorných činiteľov na podnebie vybraných miest na Zemi a vysvetliť príčiny vzniku prúdenia vzduchu v troposfére, poznať význam a spoľahlivosť meteorologických predpovedí a riziká atmosférických procesov, na konkrétnych príkladoch opísať globálne zmeny podnebia a ich možné dôsledky pre život na Zemi
- g) vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo fyzikálnych a chemických vlastnostiach vody oceánov, charakterizovať zákonitosti prúdenia vody v oceánoch a ich vplyv na živočíšne spoločenstvá a človeka a zdôvodniť vznik a prejavy slapových javov a opísať ich priebeh
- h) vysvetliť príčiny rozdielneho režimu odtoku riek sveta a uviesť ich príklady, zhodnotiť význam ľadovcov a podpovrchovej vody pre formovanie povrchu Zeme a život obyvateľstva, poznať hlavné zdroje pitnej vody a ich obmedzenú dostupnosť a hydrologické hrozby a riadiť sa pokynmi varovných systémov
- i) rozumieť dôvodom usporiadania jednotlivých vrstiev zemského telesa a poznať dôkazy zmeny usporiadania kontinentov a oceánov na Zemi v geologickej minulosti, vysvetliť príčiny pohybu litosferických dosiek, poznať dôsledky platňovej tektoniky na zmeny povrchu Zeme, identifikovať miesta zvýšeného rizika výskytu katastrofických prejavov tektonických procesov, porovnať vplyv vnútorných a vonkajších

geologických procesov na formovanie povrchu Zeme a poznať varovné systémy upozorňujúce na hrozbu živelných pohrôm a katastrofických udalostí

- j) poznať rozdiely medzi pôdou a rozdrobenou horninou zhodnotiť vplyv pôdotvorných činiteľov na vlastnosti pôdy a poznať nepriaznivé dôsledky ľudských aktivít na pôdy
- k) vysvetliť príčiny vzniku bioklimatických pásiem na Zemi a uviesť príklady najznámejších rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých bioklimatických pásmach Zeme, rozumieť príčinám a prejavom vertikálnej členitosti biosféry a opísať najväčšie ekologické problémy spôsobené činnosťou človeka
- l) uviesť a odôvodniť 3 príklady vyčleňovania regiónov Zeme, vysvetliť príčiny vzniku nových štátov na mape sveta,
- m) zdôvodniť význam a úlohu spolupráce medzi štátmi a regiónmi
- n) vysvetliť príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľstva v regióne
- o) poznať hlavné dôvody rozdielov v natalite a mortalite vyspelých a hospodársky najmenej rozvinutých regiónov a štátov na Zemi, zhodnotiť príčiny migrácie obyvateľstva, identifikovať na mape najdôležitejšie smery a oblasti migrácie obyvateľstva
- p) správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp
- r) poznať problémy života obyvateľov veľkomiest vo vyspelých a menej rozvinutých krajinách sveta, porovnať štáty s najväčším a najmenším HDP na obyvateľa a lokalizovať ich na mape
- s) poznať aktuálne problémy svetového hospodárstva a príčiny zväčšujúcej sa priepasti medzi bohatými a chudobnými, správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých štátov sveta a jej regiónov, zhodnotiť najdôležitejšie lokalizačné činitele ovplyvňujúce umiestnenie automobilového, chemického, potravinárskeho a textilného priemyselného závodu, poznať najvýznamnejšie oblasti a centrá cestovného ruchu na jednotlivých svetadieloch a lokalizovať ich na mape, zoradiť podľa významu jednotlivé typy dopravy a posúdiť ich význam podľa regiónov Zeme
- t) kategorizovať globálne problémy na Zemi a ich prejavy, porovnať jednotlivé svetadiely a ich regióny (zhodnotiť polohu regiónu identifikovať ho na mape, vyzdvihnúť nosné prírodné danosti regiónu, zhodnotiť súčasnú politickú situáciu v regióne, zaujať stanovisko k aktuálnym ohniskám vojnových konfliktov a náboženských sporov, správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých regiónov, štátov, správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva regiónu prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp)
- u) geografia a jej historický vývoj do 15.st., v období veľkých objavov, novodobá geografia, zmeny vo vývoji geografie oproti minulosti
- v) charakterizovať polohu Slovenska, hlavné etapy formovania povrchu Slovenska, uviesť príklady pôsobenia horotvorných procesov prebiehajúcich v geologickej minulosti na území Slovenska a ich dôsledky, určiť najvýznamnejšie povrchové tvary vznikajúce činnosťou ľadovca, vody a vetra, charakterizovať najväčšie pohoria, nížiny a kotliny Slovenska a identifikovať ich na mape
- w) vysvetliť príčiny premenlivosti počasia na Slovenska, zdôvodniť vznik a rozmiestnenie klimatických oblastí na území Slovenska
- y) vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo vodnom stave a prietokoch významných

slovenských riek počas roka, identifikovať na mape významné zdroje podzemnej vody a pramene termálnych vôd, rozlíšiť jazerá a vodné nádrže podľa využitia
z) charakterizovať typické rastlinné a živočíšne druhy žijúce v jednotlivých vegetačných stupňoch, kategorizácia NP,CHKO, lokality na Zozname svetového prírodného dedičstva UNESCO

Tematické celky:

- Geografia v praxi
- Mapovanie Zeme
- Planéta Zem
- Atmosféra
- Litosféra
- Hydrosféra
- Biosféra a pedosféra
- Humánna geografia
- Hospodárska výroba
- Geografia Slovenskej republiky

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Na geografii sa budú využívať nasledovné metódy :

Motivačné metódy

Expozičné metódy

Aktivizujúce a rozvíjajúce metódy

Fixačné metódy

Diagnostické a klasifikačné metódy

Projektová metóda

Prezentačné metódy

Práca s mapou

Metódy:

- **rozhovor** – Mapovanie Zeme, Geografia v praxi, Planéta Zem, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Humánna geografia, Hospodárstvo, , Geografia Slovenskej republiky
- **výklad** - Geografia v praxi, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Humánna geografia, Hospodárstvo
- **vysvetľovanie** – Mapovanie Zeme, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Humánna geografia, Hospodárstvo, , Geografia Slovenskej republiky
- **demonštrácia** – Planéta Zem, Mapovanie Zeme, Geografia v praxi, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, , Geografia Slovenskej republiky

- **práca s mapou, textom** – Mapovanie Zeme, Geografia v praxi, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Humánna geografia, Hospodárstvo, , Geografia Slovenskej republiky
- **didaktické hry** - Mapovanie Zeme, Geografia v praxi, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Humánna geografia, Hospodárstvo, , Geografia Slovenskej republiky
- **projektová metóda**- Mapovanie Zeme, Atm Humánna geografia, Hospodárstvo osféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Humánna geografia, Hospodárstvo, , Geografia Slovenskej republiky
- **zážitkové učenie** – Planéta Zem, Mapovanie Zeme, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Humánna geografia, Geografia Slovenskej republiky

Formy :

Vyučovacia hodina (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu)

- **individuálna práca** – Geografia v praxi, Mapovanie Zeme, Planéta Zem, Atmosféra, Biosféra, Litosféra, Humánna geografia, Hospodárstvo, , Geografia Slovenskej republiky
- **hromadná práca** - Geografia v praxi, Mapovanie Zeme, Planéta Zem, Atmosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra,
- **skupinová práca** - Geografia v praxi, Mapovanie Zeme, Planéta Zem, Atmosféra, Litosféra, Hydrosféra, Biosféra a pedosféra, Humánna geografia, Hospodárstvo, , Geografia Slovenskej republiky

Vychádzky a exkurzie - navrhnúť trasu geografickej exkurzie (vychádzky) a naplánovať jej program, odhadnúť náročnosť prístupu k zaujímavým bodom na turistickej mape (vrcholy, kultúrno-historické a prírodné pamiatky), pomocou prístroja GPS (mobilu) vyhľadať zaujímavé miesta a určiť ich dostupnosť, resp. využiť geocaching.

Prierezové témy:

Environmentálna výchova, Tvorba projektu a prezentácia, Osobnostný a sociálny rozvoj, Multikultúrna výchova, Mediálna výchova

Začlenenie prierezových tém

Prierezová téma	Vzdelávacie stratégie
Environmentálna výchova	Mapovanie Zeme Atmosféra, Hydrosféra, Litosféra, Biosféra a pedosféra, Humánna geografia, Hospodárstvo
Tvorba projektu	Geografia v praxi Mapovanie Zeme Atmosféra, Hydrosféra, Litosféra, Biosféra a pedosféra, Humánna geografia, Hospodárstvo
Osobnostný a sociálny rozvoj	Geografia v praxi Mapovanie Zeme Atmosféra, Hydrosféra, Litosféra, Biosféra a pedosféra
Multikultúrna výchova	Geografia v praxi, Humánna geografia, Hospodárstvo, , Geografia Slovenskej republiky
Mediálna výchova	Humánna geografia, Hospodárstvo, Geografia Slovenskej republiky

4.ročník (4 hodiny týždenne, 120 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Historická geografia	Geografia do 15.st Obdobie námorných objavov, Novodobá geografia Zmeny vo vývoji geografie	Poznať historický vývoj geografie, geografických objaviteľov v historickom kontexte	Vedieť uviesť príklady významných geografických objavov Vedieť diskutovať o zmenách vo vývoji geografie v minulosti a dnes	4
Geografia v praxi Zdroje poznávania v geografii	Mapa Súradnice na mapách Obsah mapy Tematická mapa a jej obsah Diagram Schéma Tabuľka Kartogram a kartodiagram GPS	Určiť polohu ľubovoľného bodu na Zemi pomocou geografických súradníc Získať údaje z rôznych tematických máp a použiť údaje pri riešení úloh Orientovať sa na mape	Diskutovať o možnostiach uplatnenia geografických informácií v každodennom živote. Tvorivo využívať geografické poznatky v rôznych grafických podobách (obsah	5

		Rozumieť a adekvátne používať údaje prezentované v GPS prístrojoch a navigátoroch. Porovnať využitie GPS s mapou v každodennom živote	tematickej mapy, tabuľky, schémy, diagramy, kartogramy, kartodiagramy), Rozlíšiť informačné zdroje (dôveryhodné, menej dôveryhodné, nedôveryhodné), Vyhľadať a interpretovať štatistické údaje, fakty a dôležité skutočnosti z dôveryhodných informačných zdrojov Orientovať sa s mapou v krajine alebo plánom v meste	
Mapovanie Zeme	Glóbus Kartografické zobrazenia Skreslenie Obsah mapy Legenda Mierka mapy GPS navigátor	Poznať spôsoby, ktorými zobrazujeme zemský povrch do roviny Vysvetliť príčiny vzniku skreslenia a jeho prejavy Zhodnotiť význam a vplyv technológie GPS na bežný život	Vypočítať skutočnú vzdialenosť miest na mape z číselnej alebo grafickej mierky Vyhľadať mesto (miesto, ulicu, pamiatku) v on-line dostupnej digitálnej mape a navrhnúť k nemu trasu	3
Planéta Zem	Veľkosť Zeme Polomer Zeme – guľa ,elipsoid Rotácia Zeme/hviezdny	Porovnať veľkosť Zeme pri aproximácii jej tvaru ako gule a elipsoidu Uviesť príklady dôsledkov tvaru Zeme na usporiadanie typov krajín na Zemi Demonštrovať pohyby Zeme na modeloch ,	Opísať spôsob výpočtu rozdielu	5

	deň , slnečný deň , dátumová hranica, časové pásma / Obeh Zeme okolo Slnka / tropický rok a dôsledky obehu / Mesiac	nákresoch a uviesť dôsledky jej pohybov Opísať obeh Zeme okolo Slnka , vysvetliť dôsledky obehu na ľubovoľné miesto na Zemi Vysvetliť vznik slapových javov	časov miest v ľubovoľných časových pásmach Určiť rozdiel v miestnom čase medzi dvoma bodmi na Zemi, Zdôvodniť príčiny vzniku prírodných pásiev na Zemi.	
Atmosféra	Zloženie atmosféry Počasie , klíma a procesy v atmosfére Rozloženie zrážok a teploty na Zemi Prúdenie vzduchu v atmosfére Klimatické pásma a oblasti Zmeny klímy Meteorologické predpovede	Charakterizovať zloženie atmosféry a význam jej jednotlivých vrstiev Charakterizovať zmeny klímy na Zemi a jej príčiny Zdôvodniť rozdiely v počasí a klíme v troposfére. Na základe tabuliek a mapy vedieť ich charakterizovať Zhrnúť rozloženie zrážok a teplôt na Zemi Vysvetliť príčiny vzniku prúdenia vzduchu v troposfére Poznať význam a spoľahlivosť meteorologických	Analyzovať obsah tabuliek . Interpretovať tematické mapy a klimatické diagramy. Diskutovať o možnostiach eliminovania	8

		predpovedí, na konkrétnych príkladoch opísať globálne zmeny podnebia	dopadov zmeny klímy na prírodu a človeka a ich možné dôsledky pre život na Zemi	
Hydrosféra	Obeh vody na Zemi a jeho bilancia Svetový oceán /moria a oceány/ Vlastnosti vody oceánov a morí Pohyby oceánskej morskej vody, morské prúdy, slapové javy. Význam oceánu pre človeka Vodstvo na súši, jazerá, rieky, vodopády, podpovrchová voda. Vodou podmienené procesy a formy reliefu. Pitná voda, jej zdroje, ich dostupnosť a jej ochrana	Zhodnotiť zdroje pitnej vody Zemi a na Slovensku. Zhodnotiť ich dostupnosť a navrhnúť význam jej ochrany. Vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo fyzikálnych a chemických vlastnostiach vody oceánov Opísať tri vodou podmienené procesy formujúce zemský povrch, zhodnotiť význam ľadovcov a podpovrchovej vody pre formovanie povrchu Zeme a život obyvateľstva Poznať hydrologické hrozby a varovné signály	Zhodnotiť vplyv klimatotvorných činiteľov na podnebie vybraných miest na Zemi a vysvetliť príčiny vzniku prúdenia vzduchu v troposfére, Na konkrétnych príkladoch opísať globálne zmeny podnebia a ich možné dôsledky pre život na Zemi Zdôvodniť vznik a prejavy slapových javov Vysvetliť príčiny rozdielneho režimu odtoku riek sveta a uviesť ich príklady, Poznať hlavné zdroje pitnej vody a ich obmedzenú dostupnosť	8
Litosféra	Stavba Zeme Litosferické dosky Pohyb litosferických dosiek Príčiny a dôsledky pohybu litosferických dosiek	Poznať stavbu zemského telesa, základných jednotiek pevnín, ich mobilitu, príčiny mobility a dopady na horotvornú činnosť, Sopečnú činnosť a	Vedieť vysvetliť spôsob usporiadania jednotlivých vrstiev zemského telesa a poznať dôkazy o zmenách usporiadania kontinentov a	9

		zemetrasia	oceánov na Zemi v geologickej minulosti Vysvetliť príčiny pohybu litosferických dosiek, poznať dôsledky platňovej tektoniky na zmeny povrchu Zeme Vedieť identifikovať miesta zvýšeného rizika výskytu katastrofických prejavov tektonických procesov Poznať varovné systémy upozorňujúce na hrozbu živelných pohrôm a katastrofických udalostí	
	Pohoria , kotliny , rift ,priekopová prepadlina , sopka Zemetrasné pásma, okraje litosferických dosiek	Porovnať mechanizmy pôsobenia vnútorných a vonkajších geologických procesov na formovanie povrchu Zeme Zdôvodniť miesta výskytu zemetrasení , tsunami a sopečných erupcií A možnosti ochrany človeka pred nimi, poznať varovné signály		
Biosféra a pedosféra	Štruktúra a vlastnosti pôdy Pôdny druhy, pôdne typy	Zhodnotiť vplyv pôdotvorných činiteľov na vlastnosti pôdy Zdôvodniť rozšírenie pôd v Európe	Poznať rozdiely medzi pôdou a rozdrobenou horninou Poznať a vedieť zhodnotiť nepriaznivé dôsledky ľudských	9

	Bioklimatické pásma Horizontálne a vertikálne členenie biosféry Dôsledky ľudskej aktivity na pôdy a biosféru	Bioklimatické pásma a zóny ako príčiny vertikálneho členenia biosféry. Opísať dôsledky ľudských aktivít na pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo. Analyzovať proces odlesňovania a jeho riziká, uviesť príklady	aktivít na pôdy Vysvetliť príčiny vzniku bioklimatických pásiem na Zemi a uviesť príklady najznámejších rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých bioklimatických pásmach Zeme Vysvetliť príčiny vertikálnej členitosti biosféry Na príkladoch uviesť najväčšie ekologické problémy spôsobené činnosťou človeka Uviesť a odôvodniť 3 príklady vyčleňovania regiónov Zeme, vysvetliť príčiny vzniku nových štátov na mape sveta	
Humánna geografia	Rozmiestnenie obyvateľstva a hustota obyvateľstva	Poznať oblasti s vysokou koncentráciou a oblasti s nízkou hustotou zaľudnenie	Podľa mapy určiť oblasti a vysvetliť príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľstva v rôznych častiach sveta	10
	Dynamika obyvateľstva	Poznať hodnoty populačných procesov natality a mortality Poznať príčiny a populačnej explózie	Vedieť vysvetliť príčiny rozdielov v natalite a mortalite vyspelých a hospodárske menej rozvinutých krajín vedieť ich ukázať	

			na mape
	Mechanický pohyb obyvateľstva	Poznať základné druhy a príčiny mechanického pohybu Vedieť zhodnotiť príčiny mechanického pohybu	Vedieť zdôvodniť význam migrácie Diskutovať o problémoch migrantov Ukázať na mape najdôležitejšie smery a oblasti migrácie
	Veková štruktúra obyvateľstva	Vekové kategórie Vekové pyramídy	Vedieť čítať vekové pyramídy, grafy, tabuľky a tematické mapy
	Rasová štruktúra Jazyková a národnostná štruktúra	Základné , prechodné a zmiešané formy rasovej štruktúry Vymenovať základné jazykové rodiny a národy sveta	Vedieť pracovať s mapou a ukázať oblasti rozšírenia
	Náboženská štruktúra	Svetové , regionálne a kmeňové náboženstvá Základné znaky a charakteristika	Priestorové rozšírenie jednotlivých náboženstiev Vedieť ich ukázať na mape Význam náboženstva v živote ľudí a spoločnosti Diskutovať o problémových oblastiach a ich príčinách
	Sídla osídlenie v jednotlivých štátoch sveta	Poznať základné pojmy osídlenie sídlo , obec , mesto, aglomerácia konurbácia megalopolis	Z dostupných zdrojov určiť 15 najľudnatejších miest sveta
	Sídlna štruktúra Štruktúra mesta	Rast miest funkcie mesta Kultúrna rôznorodosť	Porovnať na konkrétnych príkladoch rast miest

		Poznať problémy veľkomiest vo vyspelých aj menej rozvinutých regiónoch sveta	Diskutovať o problémoch v mestách, o životnej úrovni a kvalite života Porovnať mestá v rozvinutých a menej rozvinutých štátoch
	Vidiecke sídla	Poznať jednotlivé typy a charakterizovať ich	Porovnať vidiecke sídla v jednotlivých oblastiach svet Diskutovať o živote vo vidieckych sídlach

Hospodárs tvo	Štruktúra svetového hospodárstva	Vedieť rozdeliť hospodárstvo na výrobné a nevýrobné odvetvia Poznať aktuálne problémy svetového hospodárstva a príčiny zväčšujúcej sa priepasti medzi bohatými a chudobnými vedieť porovnať štáty s najväčším a najmenším HDP na obyvateľa	Správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých štátov sveta a jej regiónov Lokalizovať na mape	32
	Lokalizačné činitele priemyslu	Poznať a zhodnotiť najdôležitejšie lokalizačné činitele ovplyvňujúce umiestnenie automobilového, chemického, potravinárskeho a textilného priemyselného závodu	Vysvetliť a vyhodnotiť vplyv nerastných surovín na rozvoj hospodárstva Diskutovať o surovinovej kríze a možnosti riešenia	

	Dopravné systémy	Základné členenie dopravy Dopravné systémy v regiónoch sveta Vplyv prírodných pomerov na dopravné systémy	Lokalizovať na mape priestorové rozmiestnenie Diskutovať o trendoch, význame a o vplyve dopravy na životné prostredie Zoradiť podľa významu jednotlivé typy dopravy a posúdiť ich význam podľa regiónov Zeme
	Poľnohospodárstvo	Základné rozdelenie Rastlinná a živočíšna výroba Význam poľnohospodárskej pôdy	Vyhodnotiť súčasný stav
	Cestovný ruch Rozdelenie cestovného ruchu Oblasti cestovného ruchu	Poznať základné pojmy a poznať vplyv prírodných a ekonomických podmienok na cestovný ruch Charakterizovať postavenie cestovného ruchu v ekonomike štátov sveta Poznať najvýznamnejšie oblasti a centrá cestovného ruchu na jednotlivých svetadieloch a vedieť ich lokalizovať na mape	Pracovať s mapou Ukázať na mape oblasti Prezentácie projekty Navrhnúť trasu možnej exkurzie vo vybranom regióne

	Zahraničný obchod	Vysvetliť podstatu zahraničného obchodu a vedieť určiť najvýznamnejších importérov a exportérov v regiónoch a na svete	Lokalizovať na mape významné miesta odbytu	
Geografia Slovenskej republiky	Vývoj štátneho územia v historickom kontexte Geografická poloha Rozloha , hranice Prírodné pomery SR Geologický vývoj Reliéf Geomorfologické procesy , ktoré formovali reliéf Geomorfologické členenie Klíma a počasie Vodstvo Pôdy , rastlinstvo Živočíšstvo Zásahy človeka do krajiny Ochrana prírody	Poznať etapy vývoja štátnosti Zhodnotiť polohu SR v geografickej sieti , na vzdialenosť k oceánom a nadmorskú výšku Vysvetliť súvislosť medzi vytváraním reliéfu v jednotlivých geologických dobách a horninovým zložením Vedieť vymenovať klimatické činitele a charakterizovať ich ,posúdiť ich vplyv Charakterizovať riečnu sieť Vedieť vymenovať pôdne druhy ,typy, vegetačné pásma Zástupcov živočíšstva Vedieť posúdiť zásahy a vplyv	Vedieť pracovať s mapou a orientovať sa Určiť polohu na mape Pomocou mapy charakterizovať vývoj Karpát a Panónskej panvy Aplikácia na miestny región Prezentácia Podľa mapy určiť teplotu ,klimatické pásma Vedieť čítať klimatické diagramy Pomocou mapy lokalizovať rieky, jazerá ,vodné nádrže Podľa mapy lokalizovať pôdy , vegetačné oblasti Živočíšstvo Pomocou mapy lokalizovať oblasti negatívnych	21

			vplyv Jednotlivé kategórie chránených území Prierezové témy : Environmentálna výchova Prezentácie	

ZDROJE :

Učebnica - Geografia pre 1./ 1994 /, 2., 3. ročník gymnázií / 2009 /
Geografia pre maturantov / 2015 /
Atlas sveta, mapy rôzneho typu, digitálne mapy
Internet
Odborná literatúra, odborné časopisy, DVD a pohľadnice

HODNOTENIE :

Bude prebiehať podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Hodnotiť sa budú ústne odpovede, písomné testy , tvorba prezentácií, aktivita na hodine.

Typ hodnotenia: známku

Cieľom hodnotenia je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky a aké pokroky naopak dosiahol, prípadne poskytnúť systém krokov, ako postupovať ďalej. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce. V procese hodnotenia budeme uplatňovať primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi a humánny prístup. Zohľadníme aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka.

Pri hodnotení a klasifikácii budeme vychádzať z metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu. Využijeme aj slovné hodnotenie (klady a nedostatky práce žiaka), motivačné hodnotenie a hodnotenie čiastkových úloh. U žiakov budeme rozvíjať správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom.

Písomné odpovede budú hodnotené podľa percentuálnej tabuľky:

100% - 90%	- 1
89% - 75%	- 2
74% - 50%	- 3
49% - 30%	- 4
29% - 0%	- 5

Hodnotiť sa bude:

- 3. Verbálna forma** - zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu, súvislosť a presnosť prejavu (primerane veku), ovládanie odbornej terminológie a samostatnosť pri riešení úloh

4. **Písomná forma – test** na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém, zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu.
3. **Samostatná práca žiakov, aktivita**
4. **Prezentácia projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľa a žiakov.

Učebné osnovy pre predmet **SEMINÁR Z GEOGRAFIE**

Charakteristika predmetu:

Učebný predmet geografia v gymnaziálnom štúdiu rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Nadväzuje na gymnaziálne učivo. Pomáha správne chápať podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Učebný predmet – voliteľný pre 4. ročník štvorročného gymnázia a 8. ročník osemročného gymnázia

Počet hodín : 2 hodiny týždenne , 60 hodín ročne

Ciele:

Cieľom vyučovania je zvládnuť a správne vedieť využiť nadobudnuté geografické poznatky v praxi , vedieť využiť mapy rôzneho druhu: v digitálnej aj tlačenej podobe ako základný zdroj informácií) , vedieť správne interpretovať geografické informácie v rôznych formách (grafy, tabuľky, schémy, fotografie, filmy a. i.) , vyhľadať, porovnať, posúdiť pravdivosť dostupných informácií o krajine z rôznych informačných zdrojov, rozumieť podstate rozmanitosti ľudskej spoločnosti a jej variabilným prejavom, vedieť zaujať postoj k najväznejším otázkam existencie ľudstva na Zemi a ponúknuť vhodné riešenia, vedieť interpretovať zložitost' krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek, vedieť komplexne posúdiť perspektívy rozvoja jednotlivých regiónov

Ciele geografie:

- Rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať
- Všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny
- Prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta
- Vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – rôzne druhy máp, vrátane digitálnych
- Pracovať s informáciami o krajine ako časti Zeme – vyhľadať potrebné informácie a použiť ich pre praktické potreby v bežnom živote
- Rozumieť grafom, diagramom, tabuľkám
- Hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (riešiť projekt, prezentovať ho)
- Diskutovať o návrhoch
- Oceniť krásu prírodných pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť

Kompetencie – spôsobilosti – výstup :

17. Rozvíjanie kompetencie pracovať s informáciami
18. Aplikovať poznatky o zákonitostiach premien krajiny
19. Pochopenie globálnych trendov vývoja spoločnosti na Zemi
20. Komunikatívnu kompetenciu – využívaním samostatných prejavov žiakov a používaním správnej geografickej terminológie
21. viesť žiakov k vnímaniu odlišnosti medzi národmi , kultúrami a náboženstvami
22. Spoznávanie kultúr a zvykov obyvateľov rôznych štátov , vedie k akceptácii ich spôsobu života
23. vedieť pracovať s mapou , čítať , interpretovať
24. vedieť vyhotoviť projekt a prezentovať ho

Kompetencie – spôsobilosti – výstup zo seminára z geografie vo 4. ročníku:

- a) vysvetliť príčiny vzniku nových štátov na mape sveta a zdôvodniť význam a úlohu spolupráce medzi štátmi a regiónmi
- b) vysvetliť príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľstva v regióne
- c) poznať hlavné dôvody rozdielov v natalite a mortalite vyspelých a hospodársky najmenej rozvinutých regiónov a štátov na Zemi a zhodnotiť príčiny migrácie obyvateľstva
- d) identifikovať na mape najdôležitejšie smery a oblasti migrácie obyvateľstva, správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp
- e) z dostupných informačných zdrojov určiť 15 najľudnatejších miest sveta, lokalizovať ich na mape a určiť ich zastúpenie v určitom regióne, poznať problémy života obyvateľov veľkomiest vo vyspelých a menej rozvinutých krajinách sveta
- f) porovnať štáty s najväčším a najmenším HDP na obyvateľa a lokalizovať ich na mape
- g) poznať aktuálne problémy svetového hospodárstva a príčiny zväčšujúcej sa priepasti medzi bohatými a chudobnými
- h) správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých štátov sveta a jej regiónov
- i) zhodnotiť najdôležitejšie lokalizačné činitele ovplyvňujúce umiestnenie automobilového, chemického, potravinárskeho a textilného priemyselného závodu
- j) poznať najvýznamnejšie oblasti a centrá cestovného ruchu na jednotlivých svetadieloch a lokalizovať ich na mape
- k) zoradiť podľa významu jednotlivé typy dopravy a posúdiť ich význam podľa regiónov Zeme
- l) kategorizovať globálne problémy na Zemi a ich prejavy
- m) porovnať jednotlivé svetadiely a ich regióny (zhodnotiť polohu regiónu identifikovať ho na mape, vyzdvihnúť nosné prírodné danosti regiónu, zhodnotiť súčasnú politickú situáciu v regióne, zaujať stanovisko k aktuálnym ohniskám vojnových konfliktov a náboženských sporov, správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých regiónov, štátov, správne interpretovať informácie o vývoji a

zložení obyvateľstva regiónu prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp)

n) zhodnotiť geografické súvislosti vyplývajúce z polohy Slovenska

o) poznať hlavné etapy formovania povrchu Slovenska, uviesť príklady pôsobenia horotvorných procesov prebiehajúcich v geologickej minulosti na území Slovenska a ich dôsledky, určiť najvýznamnejšie povrchové tvary vznikajúce činnosťou ľadovca, vody a vetra, charakterizovať najväčšie pohoria, nížiny a kotliny Slovenska a identifikovať ich na mape

p) vysvetliť príčiny premenlivosti počasia na Slovensku, zdôvodniť vznik a rozmiestnenie klimatických oblastí na území Slovenska

r) vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo vodnom stave a prietokoch významných slovenských riek počas roka, identifikovať na mape významné zdroje podzemnej vody a pramene termálnych vôd, rozlíšiť jazerá a vodné nádrže podľa využitia

s) charakterizovať typické rastlinné a živočíšne druhy žijúce v jednotlivých vegetačných stupňoch

t) zosumarizovať príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľov na území Slovenska

u) identifikovať významné funkcie najľudnatejších miest Slovenska, ich hospodársku vybavenosť a perspektívy rozvoja

v) správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva Slovenska, prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp

y) odôvodniť veľké hospodárske zaostávanie Slovenska v minulosti, poznať príčiny aktuálnych problémov slovenského hospodárstva a dôvody nerovnomerného rozmiestnenia priemyslu na území Slovenska, odhadnúť vývoj a možné riziká zmien v kľúčových odvetviach priemyslu Slovenska, správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele popisujúce hospodársku výkonnosť Slovenska a jeho regiónov

z) analyzovať údaje o nezamestnanosti v jednotlivých regiónoch Slovenska, porovnať rozvinuté a menej rozvinuté regióny Slovenska

x) zhodnotiť potenciál rozvoja najvýznamnejších oblastí cestovného ruchu na Slovensku, poznať najvýznamnejšie centrá cestovného ruchu

Tematické celky:

- Regionálna geografia sveta
- Regionálna geografia Slovenska

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Na geografii sa budú využívať nasledovné metódy :

Motivačné metódy

Expozičné metódy

Aktivizujúce a rozvíjajúce metódy

Fixačné metódy

Diagnostické a klasifikačné metódy

Projektová metóda

Prezentačné metódy

Práca s mapou, so štatistickým materiálom

Metódy:

- **rozhovor** – Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Zahraničný obchod, Cestovný ruch, Regióny SR
- **výklad** - Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Zahraničný obchod, Regióny SR
- **vysvetľovanie** - Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Zahraničný obchod, Cestovný ruch, Regióny SR
- **demonštrácia** – Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Sídla, Cestovný ruch, regióny SR
- **práca s mapou, textom** – Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Zahraničný obchod, Regióny SR
- **didaktické hry** – Po
- vrch, Vodstvo, Sídla, Cestovný ruch, Regióny SR
- **projektová metóda**- Poloha, Povrch, Podnebie, Vodstvo, Rastlinstvo a živočíšstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Hospodárstvo, Doprava, Zahraničný obchod, Cestovný ruch, Regióny SR
- **zážitkové učenie** – Podnebie, Vodstvo, Obyvateľstvo, Sídla, Cestovný ruch, Regióny SR

Metódy:

- **rozhovor**
- **výklad**
- **vysvetľovanie**
- **demonštrácia**
- **práca s mapou, textom**
- **didaktické hry**
- **projektová metóda**
- **zážitkové učenie**

Formy :

Vyučovacia hodina (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu)

- **individuálna práca**
- **hromadná práca**
- **skupinová práca**

Prierezové témy:

Environmentálna výchova, Tvorba projektu a prezentácia, Multikultúrna výchova, Mediálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj

Začlenenie prierezových tém

Prierezová téma	Vzdelávacie stratégie
Environmentálna výchova	Humánna a regionálna geografia
Tvorba projektu	Humánna a regionálna geografia
Osobnostný a sociálny rozvoj	Humánna a regionálna geografia
Multikultúrna výchova	Obyvateľstvo, Sídla, Humánna geografia, Regionálna geografia
Mediálna výchova	Politická mapa sveta, Medzinárodné a regionálne zoskupenia štátov, Hospodárstvo, Regionálna geografia geografia

4. ročník (2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup Spôsobilosť	Počet hodín
Geografia Slovenskej republiky	Vývoj štátneho územia v historickom kontexte Geografická poloha Rozloha , hranice Prírodné pomery SR Geologický vývoj Reliéf Geomorfologické procesy , ktoré formovali reliéf Geomorfologické členenie Klíma a počasie	Poznať etapy vývoja štátnosti Zhodnotiť polohu SR v geografickej sieti , na vzdialenosť k oceánom a nadmorskú výšku Vysvetliť súvislosť medzi vytváraním reliéfu v jednotlivých geologických dobách a horninovým zložením Vedieť vymenovať klimatické činitele a charakterizovať ich ,posúdiť ich vplyv Charakterizovať riečnu sieť Vedieť vymenovať pôdne druhy ,typy,	Vedieť pracovať s mapou a orientovať sa Určiť polohu na mape Pomocou mapy charakterizovať vývoj Karpát a Panónskej panvy Aplikácia na miestny región Prezentácia Podľa mapy určiť teplotu ,klimatické pásma Vedieť čítať klimatické diagramy Pomocou mapy	18

	Vodstvo Pôdy , rastlinstvo Živočíšstvo Zásahy človeka do krajiny Ochrana prírody	vegetačné pásma Zástupcov živočíšstva Vedieť posúdiť zásahy a vplyv	lokalizovať rieky, jazerá ,vodné nádrže Podľa mapy lokalizovať pôdy , vegetačné oblasti Živočíšstvo Pomocou mapy lokalizovať oblasti negatívnych vplyvov Jednotlivé kategórie chránených území Prierezové témy : Environmentálna výchova Prezentácie	
	Obyvateľstvo a sídla Vývoj osídľovania Štruktúra obyvateľstva Sídelná štruktúra Hospodárstvo Priemysel Poľnohospodárstvo Cestovný ruch Doprava Služby Zahraničný obchod	Charakterizovať súčasný stav a Vedieť zdôvodniť jeho zmeny Vedieť charakterizovať jednotlivé odvetvia hospodárstva Charakterizovať oblasti možnosťami využitia pre CR Navrhnuť trasu exkurzie , výletu	Vedieť pracovať s mapou a štatistickými údajmi Aplikácia na miestny región Pomocou mapy lokalizovať priemyselné závody , oblasti ťažby nerastných surovín Lokalizovať poľnohospodárske oblasti Oblasti Cestovného ruchu Dopravné trasy Podľa	

			štatistického materiálu zhodnotiť a porovnať zahraničný obchod SR Prierezové témy : Regionálna výchova Prezentácie	
	Oblasti Slovenska Západná Stredná Východná	Vedieť charakterizovať jednotlivé oblasti Posúdiť potenciál jednotlivých oblastí	Lokalizovať oblasti na mape Vedieť vyhľadávať informácie Vedieť prezentovať jednotlivé oblasti	
Regionálna geografia sveta	Európa Oblasti – regióny Európy a ich fyzickogeografická a humánna charakteristika	Vedieť určiť polohu Lokalizovať na mape prvky horizontálnej a vertikálnej členitosti Vysvetliť vplyv klimatických činiteľov na podnebie Porovnať obyvateľstvo podľa vybraných znakov Vedieť lokalizovať všetky štáty Zhodnotiť stupeň urbanizácie Charakterizovať štruktúru hospodárstva	Vedieť pracovať s mapou Štatistickými údajmi Prezentácie	10
	Ázia Regióny Ázie a ich fyzickogeografická a humánna charakteristika	Vedieť vyčleniť regióny podľa zvoleného kritéria Lokalizovať prvky horizontálnej	Vedieť pracovať s mapou Pomocou štatistických	8

		a vertikálnej členitosti Vysvetliť odlišnosti klímy v jednotlivých oblastiach vo väzbe na bioklimatické pásma Vedieť porovnať -- hustotu zaľudnenia jednotlivých oblastí - náboženskú štruktúru - národnostnú štruktúru Vedieť charakterizovať hospodárske pomery a príčiny rozdielnej úrovne	údajov vedieť vyhodnotiť zaľudnenie , prirodzený prírastok , stupeň urbanizácie Prezentácie Prierezové témy : Multikultúrna výchova	
	Amerika Regióny Ameriky a ich fyzickogeografická a humánna charakteristika	Vedieť vyčleniť regióny podľa zvoleného kritéria Vedieť určiť - - polohu regiónov - prvky horizontálnej a vertikálnej členitosti - analyzovať hodnoty základných klimatických charakteristík - bioklimatické pásma Vedieť zdôvodniť - nerovnomerné osídlenie - rasovú a národnostnú štruktúru - urbanizáciu	Vedieť pracovať s mapou a štatistickými údajmi Vedieť komplexne charakterizovať oblasti Ameriky Vedieť aplikovať najnovšie informácie o Amerike Prezentácie Prierezové témy : Multikultúrna výchova Mediálna výchova Environmentálna	8

		- kultúru Porovnať hospodársku úroveň oblastí	výchova	
	Afrika Regióny Afriky a ich fyzickogeografická a humánna charakteristika	Vedieť vyčleniť regióny podľa zvoleného kritéria Vedieť určiť:- - polohu - horizontálnu a vertikálnu členitosť Zhodnotiť vplyv klimatických činiteľov na podnebie Zdôvodniť princípy vzniku a rozloženia bioklimatických pásiem Analyzovať : - -rozmiestnenie obyvateľstva -rasovú a národnostnú štruktúru Opísať zameranie hospodárstva v jednotlivých oblastiach Analyzovať hodnoty HDP na obyvateľa afrických štátov	Vedieť pracovať s mapou a štatistickými údajmi Vedieť komplexne charakterizovať oblasti Afriky Diskutovať o problémoch obyvateľstva Prierezové témy . Prezentácie Multikultúrna výchova Mediálna výchova Environmentálna výchova	8

	Austrália a Oceánia Austrálsky zväz Nový Zéland Oceánia	Vedieť: - určiť polohu - horizontálnu a vertikálnu členitosť - podnebné pásma a bioklimatické pásma - špecifické znaky rastlinstva a živočíšstva Charakterizovať Štruktúru obyvateľstva a sídel Zhodnotiť zameranie priemyselnej a Poľnohospodárskej výroby Analyzovať predpoklady pre CR	Vedieť pracovať s mapou a štatistickými údajmi Vedieť komplexne charakterizovať Austráliu a Oceániu Vedieť zhodnotiť súčasné premeny Austrálie a Oceánie Diskutovať o najnovších informáciách Prierezové témy : Prezentácie Mediálna a multikultúrna výchova Environmentálna výchova	4
	Polárne oblasti Arktída Antarktída	Vedieť určiť polohu Vedieť porovnať odlišnosti klimatické a hospodárske využitie Význam	Vedieť pracovať s mapou Vedieť zhodnotiť využitie polárnych oblastí Prierezové témy : Prezentácie Environmentálna výchova	2
	Svetový oceán	Vedieť:	Vedieť pracovať	2

		- určiť polohu - hospodárske využitie	s mapou Komplexne charakterizovať jednotlivé oceány Prierezové témy : Environmentálna výchova Prezentácie	

Zdroje :

Učebnice – Geografia pre 2. ročník, doc. RNDr. L. Tolmáči PhD. A kol.,VKÚ
Učebnice – Geografia pre 3. ročník, doc. RNDr. L. Tolmáči PhD. A kol.,VKÚ
Harmanec 2010
Odborná literatúra
Štatistická literatúra
Mapy , atlasy
IKT, Internet
DVD, video

Hodnotenie:

bude prebiehať podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu . Hodnotiť sa budú ústne odpovede , písomné didaktické testy , prezentácie , projekty.

Typ hodnotenia: známkou

Cieľom hodnotenia je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky a aké pokroky naopak dosiahol, prípadne poskytnúť systém krokov, ako postupovať ďalej. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce. V procese hodnotenia budeme uplatňovať primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi a humánny prístup. Zohľadníme aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka.

Pri hodnotení a klasifikácii budeme vychádzať z metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu. Využijeme aj slovné hodnotenie (klady a nedostatky práce žiaka), motivačné hodnotenie a hodnotenie čiastkových úloh. U žiakov budeme rozvíjať správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom.

Písomné odpovede budú hodnotené podľa percentuálnej tabuľky:

100% - 90% - 1
89% - 75% - 2
74% - 50% - 3
49% - 30% - 4

29% - 0% - 5

Hodnotiť sa bude:

5. **Verbálna forma** - zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu, súvislosť a presnosť prejavu (primerane veku), ovládanie odbornej terminológie a samostatnosť pri riešení úloh
6. **Písomná forma – test** na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém, zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu.
3. **Samostatná práca žiakov, aktivita**
4. **Prezentácia projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľa a žiakov.

Učebné osnovy pre predmet
SPOLOČENSKOVEDNÝ SEMINÁR

Charakteristika predmetu:

Je to voliteľný predmet, ktorý sa vyučuje v 3. ročníku s dvojhodinovou týždennou dotáciou a v 4. ročníku so štvorhodinovou týždennou dotáciou v rámci disponibilných hodín a ktorý oboznamuje žiakov s vybranými poznatkami z oblasti psychológie, sociológie, politológie, práva, ekonómie, sveta práce a filozofie. Je koncipovaný tak, aby svojim obsahom poskytoval možnosť pre rozširovanie, prehĺbovanie a systematizáciu vedomostí a zručností, ktoré žiaci získali v povinnom predmete občianska náuka. Pomáhal žiakom orientovať sa v sociálnej realite a ich začleňovaní do rôznych spoločenských vzťahov. Otvára cestu k realistickému sebapoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a k pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií. Oboznamuje žiakov so vzťahmi v rodine a v škole, činnosťou dôležitých politických inštitúcií a orgánov a s možnými spôsobmi zapojenia sa jednotlivcov do občianskeho života. Rozvíja občianske a právne vedomie žiakov, posilňuje zmysel jednotlivcov pre osobnú i občiansku zodpovednosť a motivuje žiakov k aktívnej účasti na živote demokratickej spoločnosti. Poskytuje základy ekonomickej gramotnosti, učí žiakov základnej orientácii a uplatneniu sa na pracovnom trhu aj v medzinárodnom meradle, oboznamuje so základným kategoriálno-pojmovým aparátom filozofie, prezentuje filozofiu a jej dejiny ako určité laboratórium ľudského myslenia.

Tento predmet je určený najmä študentom, ktorí majú záujem o spoločenskovednú problematiku, chcú sa jej venovať aj na vysokej škole a pre študentov, ktorí chcú maturovať z predmetu občianska náuka.

Ciele predmetu:

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií: sociálnych a personálnych, spoločenských a občianskych, iniciatívnosť a podnikavosť, schopnosť naučiť sa učiť.

Vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- orientácii v politických, právnych a ekonomických faktov tvoriacich rámec každodenného života,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerance,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznávaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- osvojovaní si základov ekonomickej gramotnosti, dôležitej na orientáciu v zložitých podmienkach modernej trhovej ekonomiky a k orientovaniu a rozhodovaniu sa v rôznych situáciách na trhu,

- získaniu základných vedomostí o formách a nástrojoch politiky zamestnanosti a trhu práce, ktoré mu umožnia základnú orientáciu o uplatnení sa na pracovnom trhu aj v medzinárodnom meradle,
- zvládnutiu základného kategoriálno-pojmového aparátu filozofie,
- prezentovaniu filozofie a jej dejín ako určité laboratórium ľudského myslenia a výkony jednotlivých filozofov ako inšpirujúcu ukážku toho, ako sa ľudské myslenie rodilo, v čase menilo a precizovalo v strete s inými myšlienkovými platformami,
- uplatňovaniu vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraniu schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaniu mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania
- príprave na maturitnú skúšku z predmetu občianska náuka

Kompetencie – spôsobilosti - výstup:

Žiak:

- vie opísať podstatu ľudskej psychiky,
- vie vysvetliť odlišnosť prejavov správania ľudí,
- pozná zásady duševnej hygieny,
- vie uviesť príčiny a dôsledky stresu,
- vie vysvetliť poslanie a funkcie rodiny, svoje miesto v rodine, vie vysvetliť práva a povinnosti členov rodiny,
- na príkladoch vie uviesť fungovanie vzťahov v rôznych typoch rodín,
- vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby využívania voľného času,
- uvedomuje si význam hodnôt týkajúcich sa rodiny, školy a spoločnosti vo svojom živote,
- je schopný angažovať sa v škole, v spoločnosti,
- pozná svoje práva a povinnosti ako aj práva iných,
- aktívne sa podieľa na tvorbe pravidiel v triede a v škole a riadi sa nimi,
- vie pomenovať sociálne roly a statusy,
- vie rozlišovať kladné i záporné vlastnosti seba i ostatných ľudí,
- vie komunikovať s rôznymi orgánmi štátu /štátne orgány, orgány miestnej samosprávy, orgány zabezpečujúcimi ochranu ľudských práv/, vie riešiť problémy,
- vie sa prakticky orientovať v problematike trhového mechanizmu, trhu práce, v problematike zamestnanosti,
- pozná finančné inštitúcie a ich produkty, daňový systém štátu,
- vie prezentovať a vhodne obhajovať vlastný postoj, názor, vlastné myšlienky, city a rešpektovať iné názory,
- pozná základný kategorický aparát filozofie,
- dokáže prezentovať filozofiu a jej dejiny

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Rozhovor, beseda, riadený dialóg, zážitkové učenie, modelové situácie, výklad.
Individuálna práca, skupinová práca, exkurzia.

Prierezové témy:

Multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, enviromentálna výchova, ochrana života a zdravia, finančná gramotnosť

3. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup – spôsobilosť	Počet hodín
Úvod do predmetu				1
Psychológia	Psychológia ako veda	Vedieť vysvetliť, čím sa psychológia zaoberá	Žiak vie: -vysvetliť, čím sa psychológia zaoberá -uviesť príklady životných situácií, v ktorých možno využiť psychologické poznatky -na príkladoch rozlíšiť základné psychologické disciplíny -na príkladoch porovnať základné psychologické disciplíny (behaviorizmus, psychoanalýza, kognitívna psychológia, humanistická psychológia)	7
	Psychika a psychické procesy	Uvedomiť si svoju vlastnú jedinečnosť, identitu, identitu iných ľudí a rešpektovať ju. Vedieť sa seba pozorovať a sebahodnotiť. Dokázať rozpoznať psychické procesy. Pochopiť základy zdravej duševnej hygieny a riadiť sa ňou.	-vysvetliť vzťah medzi telesnou a duševnou stránkou človeka -vysvetliť pojem psychiky - na príkladoch rozlíšiť psychické procesy, porovnať vnem a predstavu -na konkrétnych príkladoch ilustrovať, čo je efekt, nálada, strach, tréma a zlosť - vysvetliť vzťah medzi telesnou a duševnou stránkou človeka -vysvetliť pojem psychiky - na príkladoch rozlíšiť psychické procesy, porovnať vnem a predstavu -na konkrétnych príkladoch ilustrovať, čo je efekt, nálada, strach, tréma a zlosť - opísať, ako sa prejavujú psychické procesy na správaní -rozlíšiť psychické javy (stavy, procesy, javy)	

	Človek ako osobnosť <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Vytvárať pozitívne vzťahy k sebe a k iným. Uplatňovať toleranciu	- vysvetliť príčiny individuálnych rozdielov medzi ľuďmi -na príkladoch rozpoznať prejavy ľudí rôzneho temperamentu -rozlišovať typológiu osobnosti Hyppokrata a Junga -porovnať, čo je to charakter a povaha -uviesť význam a úlohu záujmov, hodnôt, noriem a postojov v živote - porovnať rôzne druhy učenia -rozlišovať medzi pojmami schopnosti, inteligencia, nadanie -aplikovať v živote primerané relaxačné cvičenia	
Sociológia	Sociológia ako veda	Poznať základy sociológie ako vedy	-vysvetliť úlohu a predmet sociológie, - charakterizovať podstatu sociologických teórií -vymedziť účel usporiadania spoločnosti -vymedziť pojmy kultúra a uviesť prvky kultúry -posúdiť spoločenské problémy prameniace z rozdielnosti kultúr -vymenovať kroky sociologického výskumu	18
	V spoločnosti nie si sám	Vedieť žiť v spoločnosti Rešpektovať a uplatňovať mravné hodnoty, princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania. Uplatňovať pravidlá spoločenského spolunažívania a preberať zodpovednosť za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.	-charakterizovať spoločnosť -porovnať sociálny status, rolu a deviáciu -vysvetliť pozitíva a nebezpečenstvá deviácie pre spoločnosť -na príkladoch uviesť rôzne druhy sociálnych skupín -uviesť príklady na rôzne formy komunikácie a popísať problémy komunikácie ako možné zdroje konfliktov -rozlíšiť pojmy evolúcia, revolúcia, pokrok,	

Právo a politológia	/ Socializácia osobnosti <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Ludské práva a základné slobody	Poznať podstatu začlenenia sa človeka do spoločnosti Poznať ľudské práva a vedieť uplatniť ich.	sloboda, modernizácia -uviesť zdroje sociálnych zmien a možnosti ich odstránenia -rozpoznať prejavy extrémistického správania sa skupín -na základe historického poznania uviesť príklady priebehu sociálnych zmien v spoločnosti -vysvetliť proces socializácie -posúdiť funkciu rodiny v procese socializácie -zostaviť niekoľko typových modelov rodinnej výchovy, analyzovať súčasné problémy rodiny a určiť príčiny krízy v rodine -pochopiť význam sociálne kontroly a sebakontroly -vysvetliť sociálnu interakciu v skupinách -porovnať pojmy organizácia a komunita -zhodnotiť životnú úroveň obyvateľstva v SR a zostaviť jej úrovňové hranice -rozlíšiť pojmy ľudské práva a občianske práva, pracovať s Ústavou SR, rozlišovať členenie ľudských práv -určiť generácie ľudských práv a zaradiť do nich ľudské práva -poznať svoje práva z Dohovoru o právach dieťaťa -pracovať so Všeobecnou deklaráciou ľudských práv a Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd -prezentovať vlastný názor na riešenie porušovania ľudských práv -uviesť orgány OSN, Rady Európy a Európskej únie,	27

	Právny systém a zákonnosť	Byť schopný podieľať sa na tvorbe práva a obrátiť sa s konkrétnym problémom na príslušné orgány ochrany práva..	ktoré sa zaoberajú ochranou ľudských práv -vysvetliť pojmy hodnota, norma, právna norma, právny systém, právna sila -pracovať s dokumentmi právnej povahy -vysvetliť rozdiel medzi vnútroštátnym a medzinárodným právom -porovnať etapy legislatívneho procesu, uviesť ako sa jednotlivec môže podieľať na tvorbe práva -na príkladoch zo života uviesť mieru právomocí polície, advokácie, notárov, súdov -popísať štruktúru súdov - určiť postavenie Ústavného súdu na základe jeho právomocí -zdôvodniť potrebu práva	
	Odvetvia slovenského právneho poriadku	Byť schopný orientovať sa v slovenskom právnom poriadku a presadzovať svoje práva	-porovnať etapy ústavného vývoja u nás, pracovať s Ústavou, poznať jej vnútorné členenie, vybrať z II. hlavy Ústavy práva, ktoré sa ho bezprostredne dotýkajú a analyzovať ich -zostaviť vlastnú listinu práv a slobôd -rozlíšiť v 4 kompetenciách právomoci najvyšších štátnych orgánov -vymedziť predmet občianskeho práva, rozlíšiť pojmy právna spôsobilosť a spôsobilosť na právne úkony (uviesť kedy vznikajú a kedy zanikajú), vysvetliť na konkrétnych príkladoch, ktoré osobné práva chráni občianske právo, uviesť druhy sankcií v občianskom práve, na konkrétnych príkladoch vysvetliť, kedy ide o subjektívnu a kedy o objektívnu	

			zodpovednosť, uviesť príklady nadobudnutia vlastníctva, spôsoby dedenia a podmienky vydedenia, analýzou rôznych zmlúv rozlišovať kúpnu, záložnú, nájomnú, poisťovaciu zmluvu a zmluvu o dielo a uviesť, aké konkrétne záväzky z nich vyplývajú, zostaviť jednoduchú zmluvu -vymedziť predmet rodinného práva, vysvetliť, v čom spočíva právny význam manželstva a rodiny, vymenovať 4 zásady rodinného práva, rozlíšiť 2 formy uzavretia manželstva, analyzovať žiadosť o uzavretie manželstva a uviesť podmienky vzniku manželstva, objasniť svoje individuálne práva a z nich odvodiť povinnosti rodičov voči deťom a naopak, porovnať formy náhradnej rodinnej výchovy, na konkrétnych príkladoch posúdiť, či je možné uzavrieť manželstvo alebo nie, prípadne za akých podmienok, na konkrétnych príkladoch posúdiť, aké práva detí, resp. rodičov boli porušené -vymedziť, čo je predmetom pracovného práva, uviesť spôsoby vzniku pracovného pomeru, pomocou príkladov z praxe rozlíšiť jednotlivé druhy pracovných pomerov, analyzovať pracovnú zmluvu a uviesť čo musí obsahovať, na konkrétnych príkladoch posúdiť, či nedošlo k porušeniu práv zamestnancov	

			a zamestnávateľov, na príkladoch vysvetliť, prečo došlo k rozviazaniu pracovného pomeru, vymenovať spôsoby rozviazania pracovného pomeru, zdôvodniť, prečo štát stanovuje dĺžku pracovného času, dovolenku, pracovné podmienky mladistvých a žien -vymedziť predmet trestného práva, definovať, čo naše trestné právo považuje za trestné(trestný čin, pokus o trestný čin, spolupáchateľstvo, príprava trestného činu), uviesť a porovnať príklady trestných činov a priestupkov, vysvetliť, od kedy nadobúda občan trestnú zodpovednosť, uviesť druhy trestov -vymedziť predmet správneho práva, vysvetliť, čo je správny delikt a ktorý orgán verejnej správy ukladá sankcie, uviesť sankcie, ktoré sa uplatňujú pri postihovaní priestupkov, rozlišovať medzi orgánmi miestnej samosprávy	
	Ochrana spotrebiteľa	Poznať a uplatňovať svoje spotrebiteľské práva	-objasniť potrebu ochrany spotrebiteľa -ako sa uplatňujú práva a povinnosti spotrebiteľa a predávajúceho -popísať postup a podmienky reklamácie tovaru -na ktoré štátne orgány a inštitúcie má spotrebiteľ právo obrátiť sa o pomoc	
	Právny štát – základ občianskej demokracie	Pochopiť fungovanie jednotlivých typov štátu	-z genézy vývoja ľudstva vysvetliť príčiny vzniku štátu -uviesť a vysvetliť znaky štátu -opísať štátne symboly SR -zdôvodniť potrebu deľby	

	Demokracia a princíp jej uplatnenia v právnom štáte	Poznať svoje možnosti uplatnenia sa v demokratickom štáte	štátnej moci v demokratických štátoch, analyzovať rozdiely medzi horizontálnym a vertikálnym členením štátnej moci -príkladmi uviesť a analyzovať parlamentnú, kabinetnú a prezidentskú formu vlády -vysvetliť základné rozdiely medzi unitárnym štátom, federáciou a konfederáciou -porovnať monarchiu a republiku -porovnať rôzne formy štátneho režimu -charakterizovať právny štát a vysvetliť jeho znaky	
	Politický systém a politický pluralizmus	Vedieť sa orientovať v politickom systéme štátu	-definovať pojem demokracia, vysvetliť základné princípy demokracie a ich vývoj -poznať podstatu priamej demokracie, porovnať formy priamej demokracie: referendum a plebiscit -zhodnotiť výhody a nevýhody priamej a zastupiteľskej demokracie -vysvetliť princípy volebného práva SR -porovnať volebné systémy, zhodnotiť ich výhody a nevýhody -objasniť funkciu volieb v demokratických štátoch -pochopiť rozdiely medzi parlamentnými, prezidentskými, komunálnymi voľbami a voľbami do vyšších územných celkov	
			-vysvetliť pojem politický systém, vymenovať jeho prvky a ich zámer -pomenovať konkrétne ekonomické a neekonomické nátlakové	

	Národ a menšiny v politike <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana zdravia a života Multikultúrna výchova	Viesť k tolerancii k rôznym menšinám	združenia, na konkrétnych príkladoch uviesť, aké prostriedky používajú nátlakové skupiny na presadzovanie svojich požiadaviek -vysvetliť, prečo sú politické strany a hnutia najdôležitejšie subjekty politického systému -rozlíšiť politické strany podľa politickej orientácie -aké je národnostné zloženie SR -zdôvodniť potrebu ochrany národnostných, etnických, jazykových, náboženských menšín	
Ekonómia a ekonomika	Vzťah ekonomie a ekonomiky <i>Prierezová téma:</i> <i>Finančná gramotnosť</i>	Oboznámiť sa so základnými ekonomickými kategóriami	-porovnať potreby a statky a uviesť na ne príklady -vymedziť vstupy a výstupy výroby -porovnať pojmy ekonómia a ekonomika -na príkladoch vysvetliť, ktoré problémy rieši mikroekonómia a ktoré makroekonómia -určiť rozdiel medzi pozitívnou a normatívnou ekonómiou a uviesť príklady -vysvetliť, ako môže využiť poznatky z ekonomie vo svojom súkromnom živote -stručne charakterizovať vývoj ekonomického myslenia -charakterizovať dôchodky výrobných faktorov: mzda, renta, úrok, zisk -vysvetliť pojem kapitál a jeho význam z hľadiska rozvoja spoločnosti -vysvetliť príčiny a formy nezamestnanosti	12

	Trh a trhový mechanizmus <i>Prierezová téma: Finančná gramotnosť</i>	Získať prehľad o fungovaní trhovej ekonomiky	-analyzovať štatistické údaje a charakterizovať vývoj nezamestnanosti v SR -porovnať, ako sa riešia 3 základné ekonomické otázky v rôznych typoch ekonomík -na príklade SR charakterizovať prechod z centrálnej ekonomiky na zmiešanú(sociálno-trhovú) -na príkladoch rozlíšiť jednotlivé typy trhov a stručne ich charakterizovať -popísať správanie sa subjektov na trhu -objasniť princípy fungovania trhu na príkladoch vzťahu medzi dopytom, ponukou a cenou -vysvetliť úlohu konkurencie v trhovej ekonomike -charakterizovať domácnosť ako subjekt trhu a na základe štatistických údajov posúdiť jej životnú úroveň -analyzovať príčiny zlyhávania trhového mechanizmu a zdôvodniť potrebu zásahov štátu do ekonomiky	
	Podnik a formy podnikania <i>Prierezová téma: Finančná gramotnosť</i>	Oboznámenie sa s rôznymi možnosťami podnikania	-vysvetliť, čo je podnik a podnikanie a čo je jeho zmyslom -uviesť základné právne normy pre oblasť podnikania v SR -rozlíšiť pojmy fyzická, právnická osoba, právna subjektivita, ekonomická samostatnosť, obchodný register -charakterizovať živnosti a obchodné spoločnosti a vzájomne ich porovnať -na príklade uviesť, ako štát podporuje rozvoj podnikania v SR	

	Peniaze a bankový systém v zmiešanej ekonomike <i>Prierezová téma: Finančná gramotnosť</i>	Pochopiť podstatu monetárnej a fiškálnej politiky v zmiešanej ekonomike	-na konkrétnych príkladoch uviesť formy privatizácie a reštitúcie v SR -vysvetliť formy a funkcie peňazí v modernej zmiešanej ekonomike -na konkrétnych príkladoch určiť rôzne možnosti použitia peňazí a posúdiť ich výhody a nevýhody -vysvetliť príčiny vzniku inflácie -na príkladoch určiť, aké dôsledky majú jednotlivé formy inflácie na vývoj ekonomiky - vysvetliť rozdiel medzi valutou, dovízou a šekom -charakterizovať vzťah subjektov dlžník-veriteľ a vysvetliť pojmy úver, úrok -určiť pozíciu centrálnej banky v bankovej sústave a jej hlavné úlohy -vysvetliť, aké bankové operácie vykonávajú obchodné banky a poisťovne -na príkladoch vysvetliť, ako možno využívať nástroje monetárnej politiky -zostaviť základnú tabuľku príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu	
	Národné a svetové hospodárstvo <i>Prierezová téma:</i>	Poznať základné ukazovatele národného a svetového hospodárstva a podstatu ekonomickej integrácie	-uviesť najdôležitejšie ciele hospodárskej politiky štátu -vymenovať základné ukazovatele, ktorými sa meria výkonnosť ekonomiky -uviesť, ktoré ukazovatele najlepšie charakterizujú rozdiely medzi vyspelými a rozvojovými krajinami -vysvetliť úlohy a ciele Európskej únie -charakterizovať podstatu	

Aktualizácia učiva	Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana zdravia a života		a formy ekonomickej integrácie -na príkladoch uviesť výhody a nevýhody vstupu SR do EÚ	1

Zdroje:

Sopóci, J., Búzik, B.: Základy sociológie, Bratislava SPN, 2009. ISBN 978-80-10-01444-6

Krsková, A., Krátka, D.: Základy práva a ochrana spotrebiteľa, Bratislava SPN, 2006. ISBN 80-10-00918-0

Košč, M.: Základy psychológie, Bratislava SPN, 2003. ISBN 80-10-00202-X

Okruhlicová, A., Zelina, M.: Základy psychológie pre stredné školy, Bratislava Litera, 1997. ISBN 80-85452-63-4

Tóth, R.: Základy politológie, Bratislava SPN, 2004. ISBN 80-10-00599-1

Šlosár, R., Búrová, S., Fabová, L., Lisý, J.: Základy ekonómie a ekonomiky, Bratislava SPN, 1997. ISBN 80-08-02639-1

Novák, J., Šlosár, R.: Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy, Bratislava SPN, 2008. ISBN 978-80-10-01346-3

a internet, učebnice, časopisy, príručky a iné aktuálne zdroje.

Hodnotenie:

Žiaci sú hodnotení na základe platnej legislatívy. Podkladom pre hodnotenie je ústna odpoveď, testy, aktivita na hodinách, projekty.

4. ročník (4 hodiny týždenne, 120 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup – spôsobilosť	Počet hodín
Úvod do predmetu				1
Psychológia	Psychológia ako veda	Vedieť vysvetliť, čím sa psychológia zaoberá	Žiak vie: -vysvetliť, čím sa psychológia zaoberá -uviesť príklady životných situácií, v ktorých možno využiť psychologické poznatky -na príkladoch rozlíšiť základné psychologické disciplíny -na príkladoch porovnať základné psychologické disciplíny (behaviorizmus,	7

	Psychika a psychické procesy	Uvedomiť si svoju vlastnú jedinečnosť, identitu, identitu iných ľudí a rešpektovať ju. Vedieť sa seba pozorovať a sebahodnotiť. Dokázať rozpoznávať psychické procesy. Pochopiť základy zdravej duševnej hygieny a riadiť sa ňou.	psychoanalýza, kognitívna psychológia, humanistická psychológia) - vysvetliť vzťah medzi telesnou a duševnou stránkou človeka - vysvetliť pojem psychiky - na príkladoch rozlíšiť psychické procesy, porovnať vnem a predstavu - na konkrétnych príkladoch ilustrovať, čo je efekt, nálada, strach, tréma a zlosť - opísať, ako sa prejavujú psychické procesy na správaní - rozlíšiť psychické javy (stavy, procesy, javy)	
	Človek ako osobnosť <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Vytvárať pozitívne vzťahy k sebe a k iným. Uplatňovať toleranciu	- vysvetliť príčiny individuálnych rozdielov medzi ľuďmi - na príkladoch rozpoznať prejavy ľudí rôzneho temperamentu - rozlišovať typológiu osobnosti Hyppokrata a Junga - porovnať, čo je to charakter a povaha - uviesť význam a úlohu záujmov, hodnôt, noriem a postojov v živote - porovnať rôzne druhy učenia - rozlišovať medzi pojmi schopnosti, inteligencia, nadanie - aplikovať v živote primerané relaxačné cvičenia	

Sociológia	Sociológia ako veda	Poznať základy sociológie ako vedy	-vysvetliť úlohu a predmet sociológie, charakterizovať podstatu sociologických teórií -vymedziť účel usporiadania spoločnosti -vymedziť pojmy kultúra a uviesť prvky kultúry -posúdiť spoločenské problémy prameniace z rozdielnosti kultúr -vymenovať kroky sociologického výskumu	18
	V spoločnosti nie si sám	Vedieť žiť v spoločnosti Rešpektovať a uplatňovať mravné hodnoty, princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania. Uplatňovať pravidlá spoločenského spolunažívania a preberať zodpovednosť za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.	-charakterizovať spoločnosť -porovnať sociálny status, rolu a deviáciu -vysvetliť pozitíva a nebezpečenstvá deviácie pre spoločnosť -na príkladoch uviesť rôzne druhy sociálnych skupín -uviesť príklady na rôzne formy komunikácie a popísať problémy komunikácie ako možné zdroje konfliktov -rozlíšiť pojmy evolúcia, revolúcia, pokrok, sloboda, modernizácia -uviesť zdroje sociálnych zmien a možnosti ich odstránenia -rozpoznať prejavy extrémistického správania sa skupín -na základe historického poznania uviesť príklady priebehu sociálnych zmien v spoločnosti	
	Socializácia osobnosti	Poznať podstatu začlenenia sa človeka do spoločnosti	-vysvetliť proces socializácie -posúdiť funkciu rodiny v procese socializácie -zostaviť niekoľko typových modelov rodinnej výchovy, analyzovať súčasné problémy rodiny a určiť príčiny krízy v rodine -pochopiť význam sociálne kontroly	

Právo a politológia	<i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Ludské práva a základné slobody Právny systém a zákonnosť	Poznať ľudské práva a vedieť uplatniť ich. Byť schopný podieľať sa na tvorbe práva a obrátiť sa s konkrétnym problémom na príslušné orgány ochrany práva..	a sebakontroly -vysvetliť sociálnu interakciu v skupinách -porovnať pojmy organizácia a komunita -zhodnotiť životnú úroveň obyvateľstva v SR a zostaviť jej úrovňové hranice -rozlíšiť pojmy ľudské práva a občianske práva, pracovať s Ústavou SR, rozlišovať členenie ľudských práv -určiť generácie ľudských práv a zaradiť do nich ľudské práva -poznať svoje práva z Dohovoru o právach dieťaťa -pracovať so Všeobecnou deklaráciou ľudských práv a Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd -prezentovať vlastný názor na riešenie porušovania ľudských práv -uviesť orgány OSN, Rady Európy a Európskej únie, ktoré sa zaoberajú ochranou ľudských práv -vysvetliť pojmy hodnota, norma, právna norma, právny systém, právna sila -pracovať s dokumentmi právnej povahy -vysvetliť rozdiel medzi vnútroštátnym a medzinárodným právom -porovnať etapy legislatívneho procesu, uviesť ako sa jednotlivci môže podieľať na tvorbe práva -na príkladoch zo života uviesť mieru právomocí polície, advokácie, notárov, súdov -popísať štruktúru súdov - určiť postavenie Ústavného súdu na základe jeho právomocí	27

	Odvetvia slovenského právneho poriadku	Byť schopný orientovať sa v slovenskom právnom poriadku a presadzovať svoje práva	-zdôvodniť potrebu práva -porovnať etapy ústavného vývoja u nás, pracovať s Ústavou, poznať jej vnútorné členenie, vybrať z II. hlavy Ústavy práva, ktoré sa ho bezprostredne dotýkajú a analyzovať ich -zostaviť vlastnú listinu práv a slobôd -rozlíšiť v 4 kompetenciách právomoci najvyšších štátnych orgánov -vymedziť predmet občianskeho práva, rozlíšiť pojmy právna spôsobilosť a spôsobilosť na právne úkony (uviesť kedy vznikajú a kedy zanikajú), vysvetliť na konkrétnych príkladoch, ktoré osobné práva chráni občianske právo, uviesť druhy sankcií v občianskom práve, na konkrétnych príkladoch vysvetliť, kedy ide o subjektívnu a kedy o objektívnu zodpovednosť, uviesť príklady nadobudnutia vlastníctva, spôsoby dedenia a podmienky vydedenia, analýzou rôznych zmlúv rozlišovať kúpnu, záložnú, nájomnú, poisťovnú zmluvu a zmluvu o dielo a uviesť, aké konkrétne záväzky z nich vyplývajú, zostaviť jednoduchú zmluvu -vymedziť predmet rodinného práva, vysvetliť, v čom spočíva právny význam manželstva a rodiny, vymenovať 4 zásady rodinného práva, rozlíšiť 2 formy uzavretia manželstva, analyzovať žiadosť o uzavretie manželstva a uviesť podmienky vzniku	

			manželstva, objasniť svoje individuálne práva a z nich odvodit' povinnosti rodičov voči deťom a naopak, porovnať formy náhradnej rodinnej výchovy, na konkrétnych príkladoch posúdiť, či je možné uzavrieť manželstvo alebo nie, prípadne za akých podmienok, na konkrétnych príkladoch posúdiť, aké práva detí, resp. rodičov boli porušené -vymedziť, čo je predmetom pracovného práva, uviesť spôsoby vzniku pracovného pomeru, pomocou príkladov z praxe rozlíšiť jednotlivé druhy pracovných pomerov, analyzovať pracovnú zmluvu a uviesť čo musí obsahovať, na konkrétnych príkladoch posúdiť, či nedošlo k porušeniu práv zamestnancov a zamestnávateľov, na príkladoch vysvetliť, prečo došlo k rozviazaniu pracovného pomeru, vymenovať spôsoby rozviazania pracovného pomeru, zdôvodniť, prečo štát stanovuje dĺžku pracovného času, dovolenku, pracovné podmienky mladistvých a žien -vymedziť predmet trestného práva, definovať, čo naše trestné právo považuje za trestné(trestný čin, pokus o trestný čin, spolupáchateľstvo, príprava trestného činu), uviesť a porovnať príklady trestných činov a priestupkov, vysvetliť, od kedy nadobúda občan trestnú zodpovednosť,	

			uviesť druhy trestov -vymedziť predmet správneho práva, - vysvetliť, čo je správny delikt a ktorý orgán verejnej správy ukladá sankcie, uviesť sankcie, ktoré sa uplatňujú pri postihovaní priestupkov, - rozlišovať medzi orgánmi miestnej samosprávy	
	Ochrana spotrebiteľa	Poznať a uplatňovať svoje spotrebiteľské práva	-objasniť potrebu ochrany spotrebiteľa -ako sa uplatňujú práva a povinnosti spotrebiteľa a predávajúceho -popísať postup a podmienky reklamácie tovaru -na ktoré štátne orgány a inštitúcie má spotrebiteľ právo obrátiť sa o pomoc	
	Právny štát – základ občianskej demokracie	Pochopiť fungovanie jednotlivých typov štátu	-z genézy vývoja ľudstva vysvetliť príčiny vzniku štátu -uviesť a vysvetliť znaky štátu -opísať štátne symboly SR -zdôvodniť potrebu deľby štátnej moci - v demokratických štátoch, analyzovať rozdiely medzi horizontálnym a vertikálnym členením štátnej moci -príkladmi uviesť a analyzovať parlamentnú, kabinetnú a prezidentskú formu vlády -vysvetliť základné rozdiely medzi unitárnym štátom, federáciou a konfederáciou -porovnať monarchiu a republiku -porovnať rôzne formy štátneho režimu -charakterizovať právny štát a vysvetliť jeho znaky	
	Demokracia a princíp jej uplatnenia	Poznať svoje možnosti uplatnenia	-definovať pojem demokracia, vysvetliť	

	v právnom štáte Politický systém a politický pluralizmus Národ a menšiny v politike <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana zdravia a života Multikultúrna výchova	sa v demokratickom štáte Vedieť sa orientovať v politickom systéme štátu Viesť k tolerancii k rôznym menšinám	základné princípy demokracie a ich vývoj -poznať podstatu priamej demokracie, porovnať formy priamej demokracie: referendum a plebiscit -zhodnotiť výhody a nevýhody priamej a zastupiteľskej demokracie -vysvetliť princípy volebného práva SR -porovnať volebné systémy, zhodnotiť ich výhody a nevýhody -objasniť funkciu volieb v demokratických štátoch -pochopiť rozdiely medzi parlamentnými, prezidentskými, komunálnymi voľbami a voľbami do vyšších územných celkov -vysvetliť pojem politický systém, vymenovať jeho prvky a ich zámer -pomenovať konkrétne ekonomické a neekonomické nátlakové združenia, na konkrétnych príkladoch uviesť, aké prostriedky používajú nátlakové skupiny na presadzovanie svojich požiadaviek -vysvetliť, prečo sú politické strany a hnutia najdôležitejšie subjekty politického systému -rozlíšiť politické strany podľa politickej orientácie -aké je národnostné zloženie SR -zdôvodniť potrebu ochrany národnostných, etnických, jazykových, náboženských menšín	

	Podnik a formy podnikania <i>Prierezová téma: Finančná gramotnosť</i>	Oboznámenie sa s rôznymi možnosťami podnikania	-vysvetliť úlohu konkurencie v trhovej ekonomike -charakterizovať domácnosť ako subjekt trhu a na základe štatistických údajov posúdiť jej životnú úroveň -analyzovať príčiny zlyhávania trhového mechanizmu a zdôvodniť potrebu zásahov štátu do ekonomiky -vysvetliť, čo je podnik a podnikanie a čo je jeho zmyslom -uviesť základné právne normy pre oblasť podnikania v SR -rozlíšiť pojmy fyzická, právnická osoba, právna subjektivita, ekonomická samostatnosť, obchodný register -charakterizovať živnosti a obchodné spoločnosti a vzájomne ich porovnať -na príklade uviesť, ako štát podporuje rozvoj podnikania v SR -na konkrétnych príkladoch uviesť formy privatizácie a reštitúcie v SR	
	Peniaze a bankový systém v zmiešanej ekonomike <i>Prierezová téma: Finančná gramotnosť</i>	Pochopiť podstatu monetárnej a fiškálnej politiky v zmiešanej ekonomike	-vysvetliť formy a funkcie peňazí v modernej zmiešanej ekonomike -na konkrétnych príkladoch určiť rôzne možnosti použitia peňazí a posúdiť ich výhody a nevýhody -vysvetliť príčiny vzniku inflácie -na príkladoch určiť, aké dôsledky majú jednotlivé formy inflácie na vývoj ekonomiky - vysvetliť rozdiel medzi valutou, dovízou a šekom -charakterizovať vzťah subjektov dlžník-veriteľ a vysvetliť pojmy úver,	

	Národné a svetové hospodárstvo <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana zdravia a života Systematická filozofia	Poznať základné ukazovatele národného a svetového hospodárstva a podstatu ekonomickej integrácie Porozumieť základným filozofickým pojmom	úrok -určiť pozíciu centrálnej banky v bankovej sústave a jej hlavné úlohy -vysvetliť, aké bankové operácie vykonávajú obchodné banky a poisťovne -na príkladoch vysvetliť, ako možno využívať nástroje monetárnej politiky -zostaviť základnú tabuľku príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu -uviesť najdôležitejšie ciele hospodárskej politiky štátu -vymenovať základné ukazovatele, ktorými sa meria výkonnosť ekonomiky -uviesť, ktoré ukazovatele najlepšie charakterizujú rozdiely medzi vyspelými a rozvojovými krajinami -vysvetliť úlohy a ciele Európskej únie -charakterizovať podstatu a formy ekonomickej integrácie -na príkladoch uviesť výhody a nevýhody vstupu SR do EÚ -vysvetliť predmet filozofie v jednotlivých obdobiach dejín filozofie -používať základné filozofické pojmy: bytie, logos, subjekt, objekt, podstata, idea, hmota a vybrať z prameňov texty obsahujúce problematiku bytia a poznania a zaujať k nim stanovisko -vysvetliť rozdiel medzi monizmom, dualizmom, pluralizmom a uviesť k nim príklady -porovnať základné filozofické prístupy k otázke vzťahu k Bohu:	52

	Antická filozofia	Oboznámiť sa s filozofickým myslením antického Grécka	teizmus, deizmus, panteizmus, ateizmus -vysvetliť predpoklady vzniku filozofie v Grécku -vysvetliť prečo sa menil predmet filozofie v Grécku -porovnať názory predstaviteľov ranej gréckej filozofie na chápanie pralátky a pohybu -zhodnotiť aktuálnosť Sokratovej filozofie v súčasnosti -analýzou výrokov Sokrata vysvetliť jeho filozofiu -vysvetliť podstatu Platónovej filozofie -porovnať rozdielnosť prístupov Platóna a Aristotela v metafyzike -vysvetliť podstatu Aristotelovej filozofie	
	Stredoveká filozofia	Oboznámiť sa s filozofickým myslením stredoveku	-pomocou poznatkov z dejepisu vysvetliť spoločensko-politické predpoklady vzniku stredovekej filozofie -vymedziť základné problémy učenia A. Augustína -analyzovať učenie T. Akvinského	
	Obdobie renesancie a humanizmu	Poznať myslenie renesancie a humanizmu	-zdôvodniť nástup humanizmu a renesancie, nový pohľad na svet a človeka -vysvetliť pojmy renesancia a humanizmus -charakterizovať panteizmus G. Bruna	
	Novoveká filozofia	Pochopiť základy filozofického uvažovania v období novoveku	-vysvetliť, čo je zdrojom poznania v racionalizme a v empirizme v novovekej filozofii -zdôvodniť, prečo sa kľúčovou disciplínou tohto obdobia stáva teória poznania	

			-aplikovať indukciu a dedukciu ako 2 rôzne metódy poznávania -na Descartovom výroku „Myslím, teda som“ vysvetliť jeho dualizmus -charakterizovať učenie F. Bacona a jeho náuku o idoloch -porovnať učenie F. Bacona a R. Descarta a zhodnotiť ich rínos pre ďalší filozofický vývoj -objasniť prínos J. Locka do teórie poznania a teórie štátu -zdôvodniť, prečo filozofia B. Spinozu je panteistická a monistická -vysvetliť, ako chápal G. W. Leibniz monády a problematiku pluralizmu	
	Filozofia osvietenstva	Spoznať myšlienkové hnutie osvietenstva	-uviesť hlavné znaky osvietenstva -vysvetliť prínos F.M.A. Voltaira pre filozofiu a spoločenskú prax -rozobrať a zdôvodniť odporúčania Voltaira na riešenie situácie vo Francúzsku v diele Filozofické listy -vysvetliť podstatu učenia Ch. L. Montesquieuh -porovnať teóriu deľby moci J. Locka a Ch. L. Montesquieuh -porovnať názory J. J. Rousseaua a jeho súčasníkov -rozobrať hlavné myšlienky diela Spoločenská zmluva -charakterizovať prínos encyklopedistov	
	Nemecká klasická filozofia			
	Nemecká klasická filozofia	Poznať prínos nemeckého klasického idealizmu	-objasniť podmienky vzniku a prínos nemeckého klasického idealizmu -vymedziť podstatné problémy Kantovej filozofie -vysvetliť, ako I. Kant	

Aktualizácia učiva a záverečné opakovanie učiva	Poklasická filozofia Filozofia 20. storočia	Oboznámiť sa s pluralizmom poklasickej filozofie Spoznať filozofický pluralizmus typický pre 20. storočie	riešil otázku poznania v diele Kritika čistého rozumu -objasniť pojem kategorický imperatív -pochopiť podstatu Hegelovej filozofie -vysvetliť Heglovo nazeranie na svet a porovnať ho s učením Platóna -zistiť, ktoré myšlienky nemeckých filozofov inšpirovali Štúrovcov -charakterizovať antropologické a scientisticke prúdy poklasickej filozofie 19. storočia -zdôvodniť opodstatnenosť pluralizmu v poklasickej filozofii -vysvetliť podstatu pozitivismu – A. Comte -vysvetliť podstatu filozofie existencie – S. Kierkegaard -posúdiť podmienky ovplyvňujúce predmet filozofických smerov 20. storočia -stručne charakterizovať existencializmus – J. P. Sartre -vysvetliť miesto a poslanie filozofie v súčasnej kultúre a uviesť príklady z dejín filozofie na prepojenie svetovej filozofie so slovenskou vedou a filozofiou -uviesť príklady na aplikáciu niektorých filozofických teórií v súčasnej praxi -posúdiť, ktoré filozofie mali najväčší vplyv na rozvoj filozofického myslenia na Slovensku	3

Zdroje:

- Sopóci, J., Búzik, B.: Základy sociológie, Bratislava SPN, 2009. ISBN 978-80-10-01444-6
- Krsková, A., Krátka, D.: Základy práva a ochrana spotrebiteľa, Bratislava SPN, 2006. ISBN 80-10-00918-0
- Košč, M.: Základy psychológie, Bratislava SPN, 2003. ISBN 80-10-00202-X
- Okruhlicová, A., Zelina, M.: Základy psychológie pre stredné školy, Bratislava Litera, 1997. ISBN 80-85452-63-4
- Tóth, R.: Základy politológie, Bratislava SPN, 2004. ISBN 80-10-00599-1
- Šlosár, R., Búrová, S., Fabová, Ľ., Lisý, J.: Základy ekonómie a ekonomiky, Bratislava SPN, 1997. ISBN 80-08-02639-1
- Novák, J., Šlosár, R.: Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy, Bratislava SPN, 2008. ISBN 978-80-10-01346-3
- Fürstová, M., Trinks, J.: Filozofia, Bratislava SPN, 1998.
- Kiczko, L., Marcelli, M., Waldschütz, E., Dejiny filozofie, Bratislava, SPN, 1996. a internet, učebnice, časopisy, príručky a iné aktuálne zdroje.

Hodnotenie:

Žiaci sú hodnotení na základe platnej legislatívy. Podkladom pre hodnotenie je ústna odpoveď, testy, aktivita na hodinách, projekty.

Učebné osnovy pre predmet
CVIČENIA Z OBČIANSKEJ NÁUKY

Charakteristika predmetu:

Je to voliteľný predmet, ktorému sú venované 2 hodiny týždenne z disponibilných hodín a ktorý oboznamuje žiakov s vybranými poznatkami z oblasti psychológie, sociológie, politológie, práva, ekonómie, sveta práce a filozofie. Je koncipovaný tak, aby svojim obsahom poskytoval možnosť pre rozširovanie, prehĺbovanie a systematizáciu vedomostí ale najmä zručností, ktoré žiaci získali v povinnom predmete občianska náuka a voliteľnom predmete spoločenskovedný seminár, keďže v rámci hodín tohto predmetu žiaci získané vedomosti a zručnosti praktizujú na konkrétnych životných situáciách. Pomáha žiakom orientovať sa v sociálnej realite a ich začleňovaniu do rôznych spoločenských vzťahov. Otvára cestu k realistickému sebaopoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a k pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií. Oboznamuje žiakov so vzťahmi v rodine a v škole, činnosťou dôležitých politických inštitúcií a orgánov a s možnými spôsobmi zapojenia sa jednotlivcov do občianskeho života. Rozvíja občianske a právne vedomie žiakov, posilňuje zmysel jednotlivcov pre osobnú i občiansku zodpovednosť a motivuje žiakov k aktívnej účasti na živote demokratickej spoločnosti. Poskytuje základy ekonomickej gramotnosti, učí žiakov základnej orientácii a uplatneniu sa na pracovnom trhu aj v medzinárodnom meradle, oboznamuje so základným kategoriálno-pojmovým aparátom filozofie, prezentuje filozofiu a jej dejiny ako určité laboratórium ľudského myslenia.

Tento predmet je určený najmä študentom, ktorí majú záujem o spoločenskovednú problematiku, chcú sa jej venovať aj na vysokej škole a pre študentov, ktorí chcú maturovať z predmetu občianska náuka.

Ciele predmetu:

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií: sociálnych a personálnych, spoločenských a občianskych, iniciatívnosť a podnikavosť, schopnosť naučiť sa učiť.

Vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebaopoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- orientácii v politických, právnych a ekonomických faktov tvoriacich rámec každodenného života,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerance,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznavaniu stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,

- osvojovaniu si základov ekonomickej gramotnosti, dôležitej na orientáciu v zložitých podmienkach modernej trhovej ekonomiky a k orientovaniu a rozhodovaniu sa v rôznych situáciách na trhu,
- získaniu základných vedomostí o formách a nástrojoch politiky zamestnanosti a trhu práce, ktoré mu umožnia základnú orientáciu o uplatnení sa na pracovnom trhu aj v medzinárodnom meradle,
- zvládnutiu základného kategoriálne-pojmového aparátu filozofie,
- prezentovaniu filozofie a jej dejín ako určité laboratórium ľudského myslenia a výkony jednotlivých filozofov ako inšpirujúcu ukážku toho, ako sa ľudské myslenie rodilo, v čase menilo a precizovalo v strete s inými myšlienkovými platformami,
- uplatňovaniu vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraniu schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaniu mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania
- príprave na maturitnú skúšku z predmetu občianska náuka

Kompetencie – spôsobilosti - výstup:

Žiak:

- vie opísať podstatu ľudskej psychiky,
- vie vysvetliť odlišnosť prejavov správania ľudí,
- pozná zásady duševnej hygieny,
- vie uviesť príčiny a dôsledky stresu,
- vie vysvetliť poslanie a funkcie rodiny, svoje miesto v rodine, vie vysvetliť práva a povinnosti členov rodiny,
- na príkladoch vie uviesť fungovanie vzťahov v rôznych typoch rodín,
- vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby využívania voľného času,
- uvedomuje si význam hodnôt týkajúcich sa rodiny, školy a spoločnosti vo svojom živote,
- je schopný angažovať sa v škole, v spoločnosti,
- pozná svoje práva a povinnosti ako aj práva iných,
- aktívne sa podieľa na tvorbe pravidiel v triede a v škole a riadi sa nimi,
- vie pomenovať sociálne roly a statusy,
- vie rozlišovať kladné i záporné vlastnosti seba i ostatných ľudí,
- vie komunikovať s rôznymi orgánmi štátu /štátne orgány, orgány miestnej samosprávy, orgány zabezpečujúcimi ochranu ľudských práv/, vie riešiť problémy,
- vie sa prakticky orientovať v problematike trhového mechanizmu, trhu práce, v problematike zamestnanosti,
- pozná finančné inštitúcie a ich produkty, daňový systém štátu,
- vie prezentovať a vhodne obhajovať vlastný postoj, názor, vlastné myšlienky, city a rešpektovať iné názory,
- pozná základný kategorický aparát filozofie,
- dokáže prezentovať filozofiu a jej dejiny

Pedagogické stratégie - metódy a formy:

Rozhovor, beseda, riadený dialóg, zážitkové učenie, modelové situácie, individuálna práca, skupinová práca, ktoré sa uplatňujú pri každej preberanej téme.

Prierezové témy:

Multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, enviromentálna výchova, ochrana života a zdravia.

4. ročník (2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup – spôsobilosť	Počet hodín
Úvod do predmetu				1
Psychológia	Psychológia ako veda	Vedieť vysvetliť, čím sa psychológia zaoberá	Žiak vie: -vysvetliť, čím sa psychológia zaoberá -uviesť príklady životných situácií, v ktorých možno využiť psychologické poznatky -na príkladoch rozlíšiť základné psychologické disciplíny -na príkladoch porovnať základné psychologické disciplíny (behaviorizmus, psychoanalýza, kognitívna psychológia, humanistická psychológia)	4
	Psychika a psychické procesy	Uvedomiť si svoju vlastnú jedinečnosť, identitu, identitu iných ľudí a rešpektovať ju. Vedieť sa seba pozorovať a sebahodnotiť. Dokázať rozpoznávať psychické procesy. Pochopiť základy zdravej duševnej hygieny a riadiť sa ňou.	-vysvetliť vzťah medzi telesnou a duševnou stránkou človeka -vysvetliť pojem psychiky - na príkladoch rozlíšiť psychické procesy, porovnať vnem a predstavu -na konkrétnych príkladoch ilustrovať, čo vysvetliť vzťah medzi telesnou a duševnou stránkou človeka -vysvetliť pojem psychiky - na príkladoch rozlíšiť psychické procesy, porovnať vnem a predstavu -na konkrétnych príkladoch ilustrovať, čo je efekt, nálada, strach, tréma a zlosť	

Sociológia	Človek ako osobnosť <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj	Vytvárať pozitívne vzťahy k sebe a k iným. Uplatňovať toleranciu	- opísať, ako sa prejavujú psychické procesy na správaní -rozlíšiť psychické javy (stavy, procesy, javy) - vysvetliť príčiny individuálnych rozdielov medzi ľuďmi -na príkladoch rozpoznať prejavy ľudí rôzneho temperamentu -rozlišovať typológiu osobnosti Hyppokrata a Junga -porovnať, čo je to charakter a povaha -uviesť význam a úlohu záujmov, hodnôt, noriem a postojov v živote - porovnať rôzne druhy učenia -rozlišovať medzi pojmami schopnosti, inteligencia, nadanie -aplikovať v živote primerané relaxačné cvičenia	7
	Sociológia ako veda	Poznať základy sociológie ako vedy	-vysvetliť úlohu a predmet sociológie, - charakterizovať podstatu sociologických teórií -vymedziť účel usporiadania spoločnosti -vymedziť pojme kultúra a uviesť prvky kultúry -posúdiť spoločenské problémy prameniace z rozdielnosti kultúr -vymenovať kroky sociologického výskumu	
	V spoločnosti nie si sám	Vedieť žiť v spoločnosti Rešpektovať a uplatňovať mravné hodnoty, princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania.	-charakterizovať spoločnosť -porovnať sociálny status, rolu a deviáciu -vysvetliť pozitíva a nebezpečenstvá deviácie pre spoločnosť -na príkladoch uviesť	

Právo a politológia	/ Socializácia osobnosti <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Ľudské práva a základné slobody	Uplatňovať pravidlá spoločenského spolunažívania a preberať zodpovednosť za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania. Poznať podstatu začlenenia sa človeka do spoločnosti Poznať ľudské práva a vedieť uplatniť ich.	rôzne druhy sociálnych skupín -uviesť príklady na rôzne formy komunikácie a popísať problémy komunikácie ako možné zdroje konfliktov -rozlíšiť pojmy evolúcia, revolúcia, pokrok, sloboda, modernizácia -uviesť zdroje sociálnych zmien a možnosti ich odstránenia -rozpoznať prejavy extrémistického správania sa skupín -na základe historického poznania uviesť príklady priebehu sociálnych zmien v spoločnosti -vysvetliť proces socializácie -posúdiť funkciu rodiny v procese socializácie -zostaviť niekoľko typových modelov rodinnej výchovy, analyzovať súčasné problémy rodiny a určiť príčiny krízy v rodine -pochopiť význam sociálne kontroly a sebakontroly -vysvetliť sociálnu interakciu v skupinách -porovnať pojmy organizácia a komunita -zhodnotiť životnú úroveň obyvateľstva v SR a zostaviť jej úrovňové hranice -rozlíšiť pojmy ľudské práva a občianske práva, pracovať s Ústavou SR, rozlišovať členenie ľudských práv -určiť generácie ľudských práv a zaradiť do nich ľudské práva	15

			-poznať svoje práva z Dohovoru o právach dieťaťa -pracovať so Všeobecnou deklaráciou ľudských práv a Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd -prezentovať vlastný názor na riešenie porušovania ľudských práv -uviesť orgány OSN, Rady Európy a Európskej únie, ktoré sa zaoberajú ochranou ľudských práv	
	Právny systém a zákonnosť	Byť schopný podieľať sa na tvorbe práva a obrátiť sa s konkrétnym problémom na príslušné orgány ochrany práva..	-vysvetliť pojmy hodnota, norma, právna norma, právny systém, právna sila -pracovať s dokumentmi právnej povahy -vysvetliť rozdiel medzi vnútroštátnym a medzinárodným právom -porovnať etapy legislatívneho procesu, uviesť ako sa jednotlivec môže podieľať na tvorbe práva -na príkladoch zo života uviesť mieru právomocí polície, advokácie, notárov, súdov -popísať štruktúru súdov -určiť postavenie Ústavného súdu na základe jeho právomocí -zdôvodniť potrebu práva	
	Odvetvia slovenského právneho poriadku	Byť schopný orientovať sa v slovenskom právnom poriadku a presadzovať svoje práva	-porovnať etapy ústavného vývoja u nás, pracovať s Ústavou, poznať jej vnútorné členenie, vybrať z II. hlavy Ústavy práva, ktoré sa ho bezprostredne dotýkajú a analyzovať ich -zostaviť vlastnú listinu práv a slobôd -rozlíšiť v 4 kompetenciách právomoci najvyšších štátnych	

			orgánov -vymedziť predmet občianskeho práva, rozlíšiť pojmy právna spôsobilosť a spôsobilosť na právne úkony (uviesť kedy vznikajú a kedy zanikajú), vysvetliť na konkrétnych príkladoch, ktoré osobné práva chráni občianske právo, uviesť druhy sankcií v občianskom práve, na konkrétnych príkladoch vysvetliť, kedy ide o subjektívnu a kedy o objektívnu zodpovednosť, uviesť príklady nadobudnutia vlastníctva, spôsoby dedenia a podmienky vydedenia, analýzou rôznych zmlúv rozlišovať kúpnu, záložnú, nájomnú, poisťovaciu zmluvu a zmluvu o dielo a uviesť, aké konkrétne záväzky z nich vyplývajú, zostaviť jednoduchú zmluvu -vymedziť predmet rodinného práva, vysvetliť, v čom spočíva právny význam manželstva a rodiny, vymenovať 4 zásady rodinného práva, rozlíšiť 2 formy uzavretia manželstva, analyzovať žiadosť o uzavretie manželstva a uviesť podmienky vzniku manželstva, objasniť svoje individuálne práva a z nich odvodiť povinnosti rodičov voči deťom a naopak, porovnať formy náhradnej rodinnej výchovy, na konkrétnych príkladoch posúdiť, či je možné uzavrieť manželstvo alebo nie,	

			prípadne za akých podmienok, na konkrétnych príkladoch posúdiť, aké práva detí, resp. rodičov boli porušené -vymedziť, čo je predmetom pracovného práva ,uviesť spôsoby vzniku pracovného pomeru, pomocou príkladov z praxe rozlíšiť jednotlivé druhy pracovných pomerov, analyzovať pracovnú zmluvu a uviesť čo musí obsahovať, na konkrétnych príkladoch posúdiť, či nedošlo k porušeniu práv zamestnancov a zamestnávateľov, na príkladoch vysvetliť, prečo došlo k rozviazaniu pracovného pomeru, vymenovať spôsoby rozviazania pracovného pomeru, zdôvodniť, prečo štát stanovuje dĺžku pracovného času, dovolenku, pracovné podmienky mladistvých a žien -vymedziť predmet trestného práva, definovať, čo naše trestné právo považuje za trestné(trestný čin, pokus o trestný čin, spolupáchateľstvo, príprava trestného činu), uviesť a porovnať príklady trestných činov a priestupkov, vysvetliť, od kedy nadobúda občan trestnú zodpovednosť, uviesť druhy trestov -vymedziť predmet správneho práva, vysvetliť, čo je správny delikt a ktorý orgán verejnej správy ukladá	

			sankcie, uviesť sankcie, ktoré sa uplatňujú pri postihovaní priestupkov, rozlišovať medzi orgánmi miestnej samosprávy	
	Ochrana spotrebiteľa	Poznať a uplatňovať svoje spotrebiteľské práva	-objasniť potrebu ochrany spotrebiteľa -ako sa uplatňujú práva a povinnosti spotrebiteľa a predávajúceho -popísať postup a podmienky reklamácie tovaru -na ktoré štátne orgány a inštitúcie má spotrebiteľ právo obrátiť sa o pomoc	
	Právny štát – základ občianskej demokracie	Pochopiť fungovanie jednotlivých typov štátu	-z genézy vývoja ľudstva vysvetliť príčiny vzniku štátu -uviesť a vysvetliť znaky štátu -opísať štátne symboly SR -zdôvodniť potrebu deľby štátnej moci - v demokratických štátoch, analyzovať rozdiely medzi horizontálnym a vertikálnym členením štátnej moci -príkladmi uviesť a analyzovať parlamentnú, kabinetnú a prezidentskú formu vlády -vysvetliť základné rozdiely medzi unitárnym štátom, federáciou a konfederáciou -porovnať monarchiu a republiku -porovnať rôzne formy štátneho režimu -charakterizovať právny štát a vysvetliť jeho znaky	
	Demokracia a princíp jej uplatnenia v právnom štáte	Poznať svoje možnosti uplatnenia sa v demokratickom štáte	-definovať pojem demokracia, vysvetliť základné princípy demokracie a ich vývoj	

			-poznať podstatu priamej demokracie, porovnať formy priamej demokracie: referendum a plebiscit -zhodnotiť výhody a nevýhody priamej a zastupiteľskej demokracie -vysvetliť princípy volebného práva SR -porovnať volebné systémy, zhodnotiť ich výhody a nevýhody -objasniť funkciu volieb v demokratických štátoch -pochopiť rozdiely medzi parlamentnými, prezidentskými, komunálnymi voľbami a voľbami do vyšších územných celkov	
	Politický systém a politický pluralizmus	Vedieť sa orientovať v politickom systéme štátu	-vysvetliť pojem politický systém, vymenovať jeho prvky a ich zámer -pomenovať konkrétne ekonomické a neekonomické nátlakové združenia, na konkrétnych príkladoch uviesť, aké prostriedky používajú nátlakové skupiny na presadzovanie svojich požiadaviek -vysvetliť, prečo sú politické strany a hnutia najdôležitejšie subjekty politického systému -rozlíšiť politické strany podľa politickej orientácie	
	Národ a menšiny v politike <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana zdravia a života	Viesť k tolerancii k rôznym menšinám	-aké je národnostné zloženie SR -zdôvodniť potrebu ochrany národnostných, etnických, jazykových, náboženských menšín	

Ekonomía a ekonomika	Multikultúrna výchova Vzťah ekonomie a ekonomiky	Oboznámiť sa so základnými ekonomickými kategóriami	-porovnať potreby a statky a uviesť na ne príklady -vymedziť vstupy a výstupy výroby -porovnať pojmy ekonomia a ekonomika -na príkladoch vysvetliť, ktoré problémy rieši mikroekonomia a ktoré makroekonomia -určiť rozdiel medzi pozitívnou a normatívnou ekonomikou a uviesť príklady -vysvetliť, ako môže využiť poznatky z ekonomie vo svojom súkromnom živote -stručne charakterizovať vývoj ekonomického myslenia -charakterizovať dôchodky výrobných faktorov: mzda, renta, úrok, zisk -vysvetliť pojem kapitál a jeho význam z hľadiska rozvoja spoločnosti -vysvetliť príčiny a formy nezamestnanosti -analyzovať štatistické údaje a charakterizovať vývoj nezamestnanosti v SR -porovnať, ako sa riešia 3 základné ekonomické otázky v rôznych typoch ekonomík -na príklade SR charakterizovať prechod z centrálnej ekonomiky na zmiešanú(sociálno-trhovú)	3
	Trh a trhový mechanizmus	Získať prehľad o fungovaní trhovej ekonomiky	-na príkladoch rozlíšiť jednotlivé typy trhov a stručne ich charakterizovať -popísať správanie sa	

	<i>Prierezová téma: Finančná gramotnosť</i>		subjektov na trhu -objasniť princípy fungovania trhu na príkladoch vzťahu medzi dopytom, ponukou a cenou -vysvetliť úlohu konkurencie v trhovej ekonomike -charakterizovať domácnosť ako subjekt trhu a na základe štatistických údajov posúdiť jej životnú úroveň -analyzovať príčiny zlyhávania trhového mechanizmu a zdôvodniť potrebu zásahov štátu do ekonomiky	
	Podnik a formy podnikania	Oboznámenie sa s rôznymi možnosťami podnikania	-vysvetliť, čo je podnik a podnikanie a čo je jeho zmyslom -uviesť základné právne normy pre oblasť podnikania v SR -rozlíšiť pojmy fyzická, právnická osoba, právna subjektivita, ekonomická samostatnosť, obchodný register	
	<i>Prierezová téma: Finančná gramotnosť</i>		-charakterizovať živnosti a obchodné spoločnosti a vzájomne ich porovnať -na príklade uviesť, ako štát podporuje rozvoj podnikania v SR -na konkrétnych príkladoch uviesť formy privatizácie a reštitúcie v SR	
	Peniaze a bankový systém v zmiešanej ekonomike	Pochopiť podstatu monetárnej a fiškálnej politiky v zmiešanej ekonomike	-vysvetliť formy a funkcie peňazí v modernej zmiešanej ekonomike -na konkrétnych príkladoch určiť rôzne možnosti použitia peňazí a posúdiť ich výhody a nevýhody	
	<i>Prierezová téma: Finančná gramotnosť</i>		-vysvetliť príčiny vzniku	

Filozofia	Národné a svetové hospodárstvo <i>Prierezová téma:</i> Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana zdravia a života Systematická filozofia	Poznať základné ukazovatele národného a svetového hospodárstva a podstatu ekonomickej integrácie Porozumieť základným filozofickým pojmom	inflácie -na príkladoch určiť, aké dôsledky majú jednotlivé formy inflácie na vývoj ekonomiky - vysvetliť rozdiel medzi valutou, dovízou a šekom -charakterizovať vzťah subjektov dlžník-veriteľ a vysvetliť pojmy úver, úrok -určiť pozíciu centrálnej banky v bankovej sústave a jej hlavné úlohy -vysvetliť, aké bankové operácie vykonávajú obchodné banky a poisťovne -na príkladoch vysvetliť, ako možno využívať nástroje monetárnej politiky -zostaviť základnú tabuľku príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu -uviesť najdôležitejšie ciele hospodárskej politiky štátu -vymenovať základné ukazovatele, ktorými sa meria výkonnosť ekonomiky -uviesť, ktoré ukazovatele najlepšie charakterizujú rozdiely medzi vyspelými a rozvojovými krajinami -vysvetliť úlohy a ciele Európskej únie -charakterizovať podstatu a formy ekonomickej integrácie -na príkladoch uviesť výhody a nevýhody vstupu SR do EÚ -vysvetliť predmet filozofie v jednotlivých obdobiach dejín filozofie -používať základné	27

			filozofické pojmy: bytie, logos, subjekt, objekt, podstata, idea, hmota a vybrať z prameňov texty obsahujúce problematiku bytia a poznania a zaujať k nim stanovisko -vysvetliť rozdiel medzi monizmom, dualizmom, pluralizmom a uviesť k nim príklady -porovnať základné filozofické prístupy k otázke vzťahu k Bohu: teizmus, deizmus, panteizmus, ateizmus	
	Antická filozofia	Oboznámiť sa s filozofickým myslením antického Grécka	-vysvetliť predpoklady vzniku filozofie v Grécku -vysvetliť prečo sa menil predmet filozofie v Grécku -porovnať názory predstaviteľov ranej gréckej filozofie na chápanie pralátky a pohybu -zhodnotiť aktuálnosť Sokratovej filozofie v súčasnosti -analýzou výrokov Sokrata vysvetliť jeho filozofiu -vysvetliť podstatu Platónovej filozofie -porovnať rozdielnosť prístupov Platóna a Aristotela v metafyzike -vysvetliť podstatu Aristotelovej filozofie	
	Stredoveká filozofia	Oboznámiť sa s filozofickým myslením stredoveku	-pomocou poznatkov z dejepisu vysvetliť spoločensko-politické predpoklady vzniku stredovekej filozofie -vymedziť základné problémy učenia A. Augustína -analyzovať učenie T. Akvinského	

	Obdobie renesancie a humanizmu	Poznať myslenie renesancie a humanizmu	-zdôvodniť nástup humanizmu a renesancie, nový pohľad na svet a človeka -vysvetliť pojmy renesancia a humanizmus -charakterizovať panteizmus G. Bruna	
	Novoveká filozofia	Pochopiť základy filozofického uvažovania v období novoveku	-vysvetliť, čo je zdrojom poznania v racionalizme a v empirizme v novovekej filozofii -zdôvodniť, prečo sa kľúčovou disciplínou tohto obdobia stáva teória poznania -aplikovať indukciu a dedukciu ako 2 rôzne metódy poznávania -na Descartovom výroku „Myslím, teda som“ vysvetliť jeho dualizmus -charakterizovať učenie F. Bacona a jeho náuku o idoloch -porovnať učenie F. Bacona a R. Descarta a zhodnotiť ich rínos pre ďalší filozofický vývoj -objasniť prínos J. Locka do teórie poznania a teórie štátu -zdôvodniť, prečo filozofia B. Spinozu je panteistická a monistická -vysvetliť, ako chápal G. W. Leibniz monády a problematiku pluralizmu	
	Filozofia osvietenstva	Spoznať myšlienkové hnutie osvietenstva	-uviesť hlavné znaky osvietenstva -vysvetliť prínos F.M.A. Voltaira pre filozofiu a spoločenskú prax -rozobrať a zdôvodniť odporúčania Voltaira na riešenie situácie vo Francúzsku v diele Filozofické listy	

	Nemecká klasická filozofia		-vysvetliť podstatu učenia Ch. L. Montesquieuho -porovnať teóriu del'by moci J. Locka a Ch. L. Montesquieuho -porovnať názory J. J. Rousseaua a jeho súčasníkov -rozobrať hlavné myšlienky diela Spoločenská zmluva -charakterizovať prínos encyklopedistov	
	Nemecká klasická filozofia	Poznať prínos nemeckého klasického idealizmu	-objasniť podmienky vzniku a prínos nemeckého klasického idealizmu -vymedziť podstatné problémy Kantovej filozofie -vysvetliť, ako I. Kant riešil otázku poznania v diele Kritika čistého rozumu -objasniť pojem kategorický imperatív -pochopiť podstatu Hegelovej filozofie -vysvetliť Heglovo nazeranie na svet a porovnať ho s učením Platóna -zistiť, ktoré myšlienky nemeckých filozofov inšpirovali Štúrovcov	
	Poklasická filozofia	Oboznámiť sa s pluralizmom poklasickej filozofie	-charakterizovať antropologické a scientistické prúdy poklasickej filozofie 19. storočia -zdôvodniť opodstatnenosť pluralizmu v poklasickej filozofii -vysvetliť podstatu pozitivizmu – A. Comte -vysvetliť podstatu filozofie existencie – S. Kierkegaard	

Aktualizácia učiva a záverečné opakovanie učiva	Filozofia 20. storočia	Spoznať filozofický pluralizmus typický pre 20. storočie	-posúdiť podmienky ovplyvňujúce predmet filozofických smerov 20. storočia -stručne charakterizovať existencializmus – J. P. Sartre -vysvetliť miesto a poslanie filozofie v súčasnej kultúre a uviesť príklady z dejín filozofie na prepojenie svetovej filozofie so slovenskou vedou a filozofiou -uviesť príklady na aplikáciu niektorých filozofických teórií v súčasnej praxi -posúdiť, ktoré filozofie mali najväčší vplyv na rozvoj filozofického myslenia na Slovensku	3

Zdroje:

- Sopóci, J., Búzik, B.: Základy sociológie, Bratislava SPN, 2009. ISBN 978-80-10-01444-6
- Krsková, A., Krátka, D.: Základy práva a ochrana spotrebiteľa, Bratislava SPN, 2006. ISBN 80-10-00918-0
- Košč, M.: Základy psychológie, Bratislava SPN, 2003. ISBN 80-10-00202-X
- Okruhlicová, A., Zelina, M.: Základy psychológie pre stredné školy, Bratislava Litera, 1997. ISBN 80-85452-63-4
- Tóth, R.: Základy politológie, Bratislava SPN, 2004. ISBN 80-10-00599-1
- Šlosár, R., Búrová, S., Fabová, L., Lisý, J.: Základy ekonómie a ekonomiky, Bratislava SPN, 1997. ISBN 80-08-02639-1
- Novák, J., Šlosár, R.: Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy, Bratislava SPN, 2008. ISBN 978-80-10-01346-3
- Fürstová, M., Trinks, J.: Filozofia, Bratislava SPN, 1998.
- Kiczko, L., Marcelli, M., Waldschütz, E., Dejiny filozofie, Bratislava, SPN, 1996.
- a internet, učebnice, časopisy, príručky a iné aktuálne zdroje.

Hodnotenie:

Žiaci sú hodnotení na základe platnej legislatívy. Podkladom pre hodnotenie je ústna odpoveď, testy, aktivita na hodinách, projekty.

Učebné osnovy pre predmet

EKONOMIKA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ekonomika na gymnáziu ako voliteľný maturitný predmet má žiakom sprostredkovať potrebné vedomosti, zručnosti a spôsobilosti, pomocou ktorých získajú základnú orientáciu vo fungovaní ekonomického systému spoločnosti. Zároveň žiaci nadobudnú schopnosť narábať so základnými ekonomickými kategóriami, pojmami, procesmi a javmi, s ktorými sa budú stretávať v každodennom živote. Ekonomika je veľmi dôležitý predmet najmä v súčasnom svete, keď je pre každého človeka dôležité orientovať sa v základných životných situáciách a keď musí robiť každodenné ekonomické rozhodnutia.

Ekonomika na našej škole má významnú úlohu v procese prípravy žiaka nielen na získanie teoretických ekonomických poznatkov, ktoré budú ďalej rozvíjať na vysokých školách, ale aj nadobudnutie určitých zručností a postojov, ktoré sa týkajú ekonomického života spoločnosti i každodenného života občana v nej, aby získali praktické zručnosti spojené s využívaním ekonomických ukazovateľov a právnych noriem. Tento predmet je úzko prepojený s inými predmetmi, ako je náuka o spoločnosti, dejepis, geografia, ale aj etická výchova. Žiaci totiž okrem teoretických poznatkov a praktických zručností sú vedení k určitým etickým princípom, ako je etika podnikania a spoločensky zodpovedný prístup k podnikaniu.

DIDAKTICKÉ CIELE PREDMETU

Všetky aktivity v rámci výuky ekonomiky sa odvíjajú od zvládnutia a správneho využitia nadobudnutých teoretických ekonomických poznatkov a zručností v praxi.

To znamená:

-Dokázať aplikovať a hodnotiť ekonomické informácie (z médií, literatúry, internetu a osobných skúseností) a vedieť pomocou nich relevantne rozhodovať.

- Žiaci dokážu rozpoznať možnosti a spôsoby uplatnenia informácií ekonomického rázu v bežnom živote, napr. analyzovať makroekonomické ukazovatele a výsledky hospodárenia, odvodiť všeobecné zákonitosti na základe poznania princípu a ovplyvňujúcich faktorov, získavať informácie z diagramov, schém, tabuliek, posúdiť súčasnú ekonomickú situáciu u nás i v rôznych častiach sveta a pod.

Hlavným cieľom ekonomiky je teda v širokej miere uplatniť nadobudnuté poznatky a kompetencie v praxi.

Medzi základné zručnosti, ktorý by mali žiaci v tomto predmete získať, patria::

1. pochopiť fungovanie reálnej ekonomiky na mikroekonomickej úrovni, makroekonomickej úrovni i na svetovej úrovni, vedieť porovnať fungovanie jednotlivých ekonomík a analyzovať ich problémy.

2. oboznámiť sa so stručným vývojom ekonomického myslenia a historickou podmienenosťou ekonomiky, dokázať porovnávať jednotlivé prístupy ekonomických teórií k riešeniu problémov spoločnosti a hľadať súvislosti historického vývoja spoločnosti a ekonomických javov.

3. osvojiť si poznatky o rôznych typoch ekonomických systémov, charakterizovať ich, vedieť nájsť ich pozitíva a nedostatky, pochopiť nevyhnutnosť kolapsu niektorých ekonomických systémov a pochopiť zmeny, ktoré bolo treba urobiť počas transformácie od príkazovej ku trhovej ekonomike..

4. získať vedomosti o základných formách podnikania a základných princípoch fungovania trhovej ekonomiky, vedieť aplikovať nadobudnuté poznatky v praxi , vedieť sa rozhodnúť pre určitú formu podnikania, vedieť zostaviť podnikateľský zámer...

5. ovládať ekonomické funkcie štátu, vedieť posúdiť, do akej miery sú vhodné štátne zásahy do ekonomiky, analyzovať ich možné dôsledky a na príkladoch z reálneho ekonomického prostredia zhodnotiť úspešnosť, resp. neúspešnosť štátnych zásahov do trhového prostredia.

6. oboznámiť sa s históriou, úlohami peňazí v zmiešanej ekonomike a so vzťahmi národného

hospodárstva a svetovej ekonomiky, porovnať výhody a nevýhody integračného procesu a globalizácie, vedieť zhodnotiť dôsledky prístupového procesu..

7. uvedomiť si nevyhnutnosť etického prístupu k podnikaniu a ekonomickým rozhodnutiam jednotlivcov, firiem i politických predstaviteľov.

8. Výchovným cieľom ekonomiky je dosiahnuť, aby ekonomické rozhodnutia žiakov boli etické , dbali na ochranu životného prostredia, ochranu zdravia a života.

VÝKONOVÉ A OBSAHOVÉ ŠTANDARDY

TÉMY, OBSAH A VÝSTUP PREDMETU

Ekonomika - 4. ročník

01 História ekonómie

Najvýznamnejšie smery ekonomického myslenia od staroveku až po súčasné smery /ekonomické myšlienky v antickej filozofii, stredoveku, merkantilizmus, fyziokracia, klasická ekonómia, marxizmus, neoklasická ekonómia, monetarizmus, súčasné smery ekonomického myslenia/

02 Vymedzenie základných predpokladov fungovania ekonomického systému

Potreby, statky, výroba, spotreba, výrobné faktory, deľba práce, základný ekonomický problém, triáda základných ekonomických otázok, alternatívne náklady, typy ekonomických systémov, prechod od centrálne riadenej ekonomiky ku trhovej, resp. zmiešanej ekonomike

03 Trh a trhový mechanizmus

Trh, typy trhov, subjekty trhu, nedostatky a nedokonalosti trhu, trhový mechanizmus, zákon ponuky a dopytu, trhová rovnováha, elasticita ponuky a dopytu, monopol a konkurencia, trhové štruktúry

04 Výrobné faktory

Základné pojmy: hraničný produkt, príjem z hraničného produktu, hraničné náklady, trh pôdy a renta, agrárna politika štátu a Európskej únie /CAP/, trh práce a mzdové rozdiely a mzdová diskriminácia, úloha odborov na trhu práce, trh kapitálu a úrok, zisk a dividenda

05 Základné formy podnikania

Charakteristika podniku, podnikateľskej činnosti, založenie a zrušenie podniku, likvidácia

a konkurz, obchodný a živnostenský register, podnikateľský plán, typy podnikov, právne formy podnikania /v.o.s., komanditná spol., s.r.o., akciová spoločnosť, živnosti. Manažment – vývoj manažmentu, školy manažmentu – klasická, neoklasická, súčasné školy manažmentu – americká, japonská, európska škola. Funkcie manažmentu, štýly manažmentu, osobnosť manažéra. Manažment ľudských zdrojov, personálny manažment. Vznik a vývoj marketingu, odbytová politika podniku, prieskum trhu, nástroje marketingu - marketingový mix, výrobová politika,

distribučná politika, cenová politika, podpora predaja – reklama, marketingové stratégie

06 Ekonomická úloha štátu

Hospodárska politika, ciele a nástroje, ekonomické funkcie štátu – efektívnosť, rovnosť, cenová stabilita, hospodárska politika a jej ciele, nástroje hospodárskej politiky, typy hospodárskej politiky – fiškálna, monetárna, príjmová a dôchodková, cenová, zahranično-obchodná. Daňový systém v SR, priame, nepriame dane, daňové priznanie.

07 Makroekonomické pojmy

Základné makroekonomické ciele, kolobeh peňazí v otvorenej ekonomike, základné makroekonomické ukazovatele – hrubý domáci produkt, hrubý národný produkt, národný dôchodok, meranie HDP, agregátny dopyt, agregátna ponuka, ekonomický rast a jeho činitele, hospodársky cyklus, teórie hospodárskych cyklov

08 Makroekonomické ukazovatele – nezamestnanosť a inflácia

Ekonomický rast a jeho činitele, hospodársky cyklus, teórie hospodárskych cyklov Pracovná sila, práceschopné obyvateľstvo, zamestnaní, nezamestnaní, formy nezamestnanosti, príčiny nezamestnanosti, opatrenia vlády na zamedzenie nezamestnanosti, Inflácia, priame a nepriame meranie inflácie, príčiny vzniku inflácie, dôsledky inflácie, formy inflácie, opatrenia vlády na zamedzenie inflácie

09 Peniaze a bankový systém

Vznik, formy, vlastnosti a funkcie peňazí v trhovej ekonomike, hodnota peňazí, peňažné agregáty, ponuka a dopyt po peniazoch, súčasné formy peňazí, teórie peňazí. Banková sústava, postavenie a úlohy centrálnej banky, obchodné banky, ich služby, likvidita, burza a cenné papiere, ich úloha v ekonomike

10 Svetové hospodárstvo a národné hospodárstvo

Medzinárodný obchod, medzinárodná deľba práce a špecializácia, teória komparatívnych výhod, medzinárodný menový fond typy zahraničnej obchodnej politiky – protekcionizmus a liberálna politika, nástroje obchodnej politiky, obchodná a platobná bilancia, zahraničný obchod SR. Vývoj a formy medzinárodnej ekonomickej integrácie – pásmo voľného obchodu, colná únia, spoločný trh, hospodárska únia, menová únia, úplná ekonomická integrácia, globalizácia, obchodné zoskupenia, Európska únia, Slovensko a EÚ Hospodárska politika, ciele a nástroje, ekonomické funkcie štátu – efektívnosť, rovnosť, cenová stabilita, hospodárska politika a jej ciele, nástroje hospodárskej politiky, typy hospodárskej politiky – fiškálna, monetárna, príjmová a dôchodková, cenová, zahranično-obchodná. Daňový systém v SR, priame, nepriame dane, daňové priznanie.

Prierezové témy a ich realizácia v predmete prostredníctvom práce s autentickými materiálmi

(nahrávky, texty), diskusií, referátov, besied, exkurzií na súd alebo projektu:

1. Multikultúrna výchova sa priebežne realizuje v tematických celkoch Management, Marketing, Medzinárodné menové vzťahy, Medzinárodné ekonomické vzťahy, Medzinárodná ekonomická integrácia, Bankový systém.

2. Mediálna výchova sa realizuje najmä v tematických celkoch Management, Marketing, Peniaze, Bankový systém, . Medzinárodné ekonomické vzťahy, Medzinárodná ekonomická integrácia

3. Environmentálna výchova sa realizuje v tematických celkoch Trh výrobných faktorov, Podniky ,Management, Marketing.

4. Ochrana zdravia a života sa realizuje v tematických celkoch Trh výrobných faktorov, Podniky, Management, Ekonomická úloha štátu

5. Finančná gramotnosť sa realizuje v tematických celkoch Trh práce a mzda, Podnikanie v trhovej ekonomike, Management, Peniaze a finančné inštitúcie, Inflácia, nezamestnanosť, Ekonomická úloha štátu (rozpočtová politika, daňový systém)

Požiadavky na výstup

- uplatňovať získané vedomosti a zručnosti v každodennom živote,
- chápať potrebu predmetu v každodennom živote,
- získavať nové vedomosti a zručnosti uvedomelo,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- dokázať viesť bežný dialóg na témy ekonomiky,
- vedieť robiť správne ekonomické rozhodnutia
- chápať rozdiely medzi rôznymi smermi ekonomického myslenia
- pochopiť rozdiely medzi jednotlivými ekonomickými systémami
- porozumieť základným princípom fungovania trhového mechanizmu a trhovej ekonomiky
- dokázať si založiť podnik, zrušiť podnik, viesť podnik, získať zručnosti vo vedení jednotlivých oddelení v podniku
- vedieť rozlíšiť medzi jednotlivými formami podnikania a vybrať si tú najvhodnejšiu
- ovládať základné prvky marketingu, uplatňovať rôzne marketingové stratégie, vedieť si vybrať účinnú reklamu pre svoj výrobok
- rozlišovať medzi rôznymi formami majetku podniku, ako aj jeho pasívami, pochopiť a získať prax v tvorbe podnikových výkazov
- orientovať sa v makroekonomických vzťahoch, pochopiť úlohu vlády v ekonomike
- pochopiť význam merania výkonnosti ekonomiky a rozlišovať jednotlivé makroekonomické ukazovatele
- porozumieť úlohe peňazí v ekonomike, rozlišovať ich jednotlivé formy, získať praktické poznatky o úlohe bánk v ekonomike
- naučiť sa čo najefektívnejšie využívať služby bánk a orientovať sa v bežných peňažných operáciách

STRATÉGIE VYUČOVANIA – METÓDY A FORMY PRÁCE

Vo vyučovacom predmete ekonomika využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Komunikatívne a sociálne interakčné spôsobilosti

- Ø sprostredkovať informácie vhodným spôsobom (PC prezentácie, text, hovorené slovo) tak, aby každý každému porozumel,
- Ø vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) vlastný názor a záver,
- Ø kriticky hodnotiť informácie (časopis, internet),
- Ø správne interpretovať získané fakty, vyvodzovať z nich závery, dôsledky a aplikovať ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri analýze predstavených celkov z odbornej literatúry.

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

- Ø rozvíjať prácu v kolektíve, v družnej a priateľskej atmosfére,
- Ø osvojiť si pocit zodpovednosti za seba a spoluzodpovednosti za prácu v kolektíve,
- Ø hodnotiť a rešpektovať svoju vlastnú prácu a prácu druhých.

Schopnosti riešiť problémy

- Ø rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- Ø vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,

Ø hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,

Ø používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

Ø získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii (verbálne, obrazové, grafické a kombinované texty, učebnice, slovníky, noviny, časopisy, webové stránky, odborná literatúra),

Ø zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojeniu si nových poznatkov.

Metódy vyučovania:

informačnoreceptívna – výklad,
reproduktívna – riadený rozhovor,
heuristická – rozhovor, riešenie úloh

Formy práce:

frontálna výučba, frontálna a individuálna práca žiakov, skupinová práca žiakov práca s knihou a rôznymi druhmi prameňov

Pri štúdiu odbornej literatúry takisto môžeme využívať nasledovné, konkrétne metódy:

Ø písomné, prezentačné aktivity, zamerané na rozvoj slovnej zásoby, správnu aplikáciu fráz, orientácia v autentickom texte,

Ø štúdium jednotlivých po sebe nasledujúcich sekcií má pomôcť študentovi, aby sa oboznámil predovšetkým s relevantnou terminológiou, pričom aplikačnú rovinu získaných poznatkov môže následne uplatniť vďaka cvičeniam, modelovým situáciám,

Ø vyučujúci môže na základe kvalitatívneho a kvantitatívneho zloženia cieľovej skupiny žiakov zvoliť primeranú metodiku práce – v praxi: v prípade potreby skupinu vnútorne rozdeliť na menšie jednotky, aby mohol zadať úlohy podľa jazykových schopností členov príslušnej skupiny, týmto prístupom možno dosiahnuť to, aby schopnosti niektorých žiakov neboli ani predimenzované, ani nevyužité,

Ø postupnosť štúdia od jednoduchších po náročnejšie textové jednotky.

Metódy práce:

1. Výklad (s použitím tabule, pracovných listov, dataprojektora ap)

Jedná sa o klasickú formu vyučovania, kedy dochádza ku frontálnemu prenosu poznatkov z učiteľa na žiaka. Využívanie dataprojektora, pracovných listov a elektronických prezentácií prispieva k lepšiemu zapamätaniu si vedomostí a osvojovania mentálnych zručností u žiakov.

2. Skupinové vyučovanie

Práca v skupinkách v rámci vyučovacej hodiny je spestrením klasickej frontálnej výuky. Osvojovanie ekonomických (a najmä analytických) zručností žiaka prebieha pomocou intenzívnej spolupráce žiakov navzájom. Táto metóda zvlášť prispieva k osvojovaniu si praktických zručností žiakov. Učiteľ potom preberá úlohu facilitátora a kontroluje činnosť žiakov na hodine.

3. Problémové vyučovanie

Prehľbovanie analytických a rozhodovacích kompetencií je možné dosahovať pomocou problémového vyučovania. Žiaci zdefinujú problém týkajúci sa istého

učiva (témy, tematického celku) a následne sa snažia dospieť ku určitým vzťahom a procesom, ktoré vedú k istým následkom.

Žiaci sami navrhujú riešenia problému a rozhodujú o optimalizácii zásahov vlády do trhového prostredia, príp. o efektívnom správaní sa jednotlivcov a súkromných firiem v procese ekonomického rozhodovania sa..

Súčasťou problémového vyučovania je aj problémový výklad, pričom učiteľ zadefinuje problém a spoločne so žiakmi sa ho snaží vyriešiť.

4. Prezentácia

Určitou formou zážitkového vyučovania sú bezpochyby prezentácie, či sa už jedná o prezentácie študentov alebo prezentácie pripravené učiteľom či získané z iných zdrojov. Tieto prezentácie oživujú obrazotvornosť žiakov, pomáhajú lepšie pochopiť preberanú tematiku a sú oživením vyučovacej hodiny.

5. Exkurzia, beseda.

Exkurzie do inštitúcií, podnikov, besedy s odborníkmi z praxe – mimoškolského prostredia prispievajú k utvrdzovaniu si vedomostí a nadobudnutých zručností.

6. Simulačné hry

Prostredníctvom simulačných hier /programov/ sa žiaci vžijú do ekonomického prostredia a sú nútení robiť ekonomické rozhodnutia, pričom môžu okamžite sledovať ich dôsledky.

4. ročník (4 hodiny týždenne, 120 hodín ročne)

Tematický celok	Téma – obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
História ekonomie	Vznik a začiatky ekonómie. Ekonomická teória v 16.-19. Storočí. Najvýznamnejší predstavitelia ekonómie. Súčasný smery ekonómie. Charakteristika ekonómie a ekonomiky. Typy ekonomík. Základné ekonomické pojmy a otázky ekonómie. Ekonomika Slovenska	Naučiť žiakov základné ekonomické pojmy. Poukázať na význam vedy pre každodenný život jednotlivca v spoločnosti. <i>Prierezová téma :</i> Dejiny filozofie.	Vedieť teoretické základy predmetu. Mať prehľad o historickom vývoji Poznať súvislosti medzi pojmami. Posúdiť prednosti ekonomík z hľadiska histórie.	15
Trh a trhový mechanizmus	Charakteristika pojmu trh. Fungovanie trhového mechanizmu. Subjekty trhu. Typy trhov. Proces tvorby dopytu. Proces tvorby ponuky. Rovnováha na trhu. Trvanie rovnováhy na trhu. Nedostatky na trhu. Konkurencia na trhu.	Vysvetliť žiakom základné ekonomické zákonitosti. Poukázať na príčiny úspechu trhových ekonomík sveta. Zdôrazniť žiakom nedokonalosti na trhu vyvodit' uzávery z teórie o trhu.	Žiak dokáže posúdiť reálnu situáciu na trhu pri výrobe nejakého tovaru alebo služby. Získať prehľad o tom ako funguje Hospodársky systém krajiny. Posúdiť efektívnosť Výroby a dopytu na nejaký tovar.	15
Výrobné faktory	Charakteristika výrobného faktora – práca. Dopyt a ponuka po práci. Odmena za prácu – mzda. Podstata a formy mzdy.	Objasniť žiakom trh s výrobnými faktormi Vysvetliť dôležitosť práce pri podnikaní. Uviesť výrobné vstupy	Vedieť aký je význam poctivej práce. Získať základné znalosti o tvorbe kapitálu	15

	Charakteristika pôdy. Dopyt a ponuka pôdy. Úrodnosť a cena pôdy. Vysvetlenie pojmu kapitál. Potenciálny a reálny kapitál. Vysvetlenie úverového vzťahu a úroku. Vysvetlenie trhu s kapitálom Dôležitosť zisku pre ekonomiku. Rozdelenie investícií.	v nejakom podniku. Charakterizovať jednotlivé zložky mzdy. Riziko práce s kapitálom, riziko investovania do nebankových subjektov, možnosť úplného krachu pri podnikaní.	a zisku. Mať prehľad o rozdielnych cenách pôdy v rôznych regiónoch Slovenska. Posúdiť aká je možnosť zamestnania v našom regióne.	
Základné formy podnikania	Charakteristika bežného podniku v trhovej ekonomike. Rozdiel medzi podnikom a podnikaním. Právne a iné predpoklady podnikania Typy podnikov. Právne formy podnikania. Vysvetlenie živností. Delenie obchodných spoločností. Manažment a marketing. Družstvá a ich špecifiká. Výrobné faktory v podniku. Význam obchodného zákona. Nadnárodné spoločnosti. Možnosti skrytého podnikania. Návšteva podniku v našom okrese. Spôsob založenia podniku.	Vysvetliť význam podnikov pre ekonomiku. Objasniť dôležitosť legálneho podnikania pre ekonomiku. Zdôrazniť výhody jednotlivých typov podnikov. Zamerať sa na konkrétne príklady z nášho okolia. Poukázať aj na neúspešné firmy z nášho okolia. Vyzdvihnúť dlhodobých úspešných podnikateľov z regiónu a v rámci SR. Poukázať na ťahúňov našej ekonomiky.	Získať prehľad o ekonomickej situácii v našom okrese. Vidieť perspektívy nášho regiónu. Mať znalosti o službách v okrese. Pochopiť vplyv konkurencie na podnikanie. Žiaci využijú skúsenosti svojich rodičov v danej problematike. Študenti budú vedieť teoretické predpoklady pre možnosť podnikania.	15
Makro - ekonomické pojmy	Základné makroekonomické ciele. Hrubý národný produkt. Hrubý domáci produkt. Ekonomický rast krajiny. Čistý národný produkt. Hrubý národný produkt. Nominálny a reálny produkt Vzťahy medzi spotrebou, úsporami a investíciami. Členenie investícií. Charakteristika nezamestnanosti. Vymedzenie pojmu štátny rozpočet. Ekonomický ukazovateľ inflácia. Ďalšie makroekonomické ukazovatele. Podstata ekonomických cyklov. Výhody a nevýhody krízy	Naučiť žiakov základnú teóriu o ekonomických ukazovateľoch. Vyzdvihnúť v čom je Slovensko výborné a v ktorých smeroch zaostáva za vyspelými krajinami. Prebrať so žiakmi aj ďalšie makroekonomické ukazovatele, okrem základných štyroch. Poukázať na príčiny zlých ekonomických ukazovateľov. Vyzdvihnúť tie odvetvia, ktoré sú ťahúňom ekonomiky.	Získať prehľad o stave nšej ekonomiky. Vedieť ako si počínajú okolité štáty v makroekonomických výsledkoch. Poukázať na niektoré výsledky z minulosti. Načrtnúť predpokladaný vývoj v ekonomike Slovenska do budúcnosti.	15

	v ekonomike.			
Ekonomická úloha štátu	Hospodárska politika štátu. Makroekonomické ciele. Makroekonomické nástroje. Úloha štátu – vlády v ekonomike. Aká je úloha vlády, parlamentu a politikov pri riadení hospodárstva. Význam európskych inštitúcií pre našu ekonomiku. Monetárna politika štátu. Rozpočtová politika štátu. Dôchodková politika. Zahraničnoobchodná politika Slovenska.	Naučiť žiakov základnú teóriu o úlohe štátnych inštitúcií pre ekonomiku krajiny. Využiť prierezovú tému: z náuky o spoločnosti a z dejepisu. Získať znalosti o konkrétnych číslach slovenskej ekonomiky a tiež aj o číslach susedných štátov. Vedieť aká budúcnosť sa očakáva pre náš región a pre ekonomiku Slovenskej republiky.	Žiaci budú mať prehľad o úrovni Hospodárstva. Študenti budú vedieť potrebnú teóriu tak aby získali prehľad o našom hospodárstve. Budú tiež ovládať to, aký je vplyv politikov na ekonomiku štátu.	15
Ukazovatele: nezamestnanosť a inflácia	Charakteristika pracovnej sily. Definície zamestnaných a nezamestnaných občanov. Formy nezamestnanosti. Príčiny nezamestnanosti. Výpočet nezamestnanosti. Nezamestnanosť v regióne. Faktory, ktoré môžu do budúcnosti zmeniť ukazovateľ. Charakteristika inflácie. Typy inflácie. Vzťah peňazí, cien a inflácie. Príčiny vzniku inflácie. Vplyv inflácie na iné ekonomické ukazovatele. Inflácia v regiónoch Slovenska.	Naučiť žiakov poznatky z oblasti inflácie a nezamestnanosti. Priblížiť žiakom význam týchto ukazovateľov na príkladoch zo života. Čerpať skúsenosti z minulého vývoja v ekonomikách sveta. Využiť poznatky z dejepisu a náuky o spoločnosti. <i>Prierezová téma</i> : osobnostný a sociálny rozvoj	Vedieť poukázať na dôležitosť zamestnania sa po skončení školy. Poznať dôsledky Vysokej nezamestnanosti a tiež aj vplyvu inflácie na ceny. Pri odpovediach na otázky z tejto kapitoly treba použiť aj príklady zo svojho okolia, z domácností, od rodičov, zo školy a podobne.	10
Peniaze a bankový systém	História peňazí – prierezová téma z dejepisu. Funkcie peňazí v ekonomike. Súčasný typy peňazí. Vplyv množstva peňazí na ceny. Typy bánk na Slovensku. Význam centrálnej banky. Komerčné banky na trhu. Operácie komerčných bánk. Nebankové subjekty. Poistovne na trhu. Význam burzy v ekonomike	Vysvetliť históriu peňazí z ekonomického hľadiska. Priblížiť žiakom prijateľnú teóriu z oblasti bankovníctva. Urobiť prehľad v sieti komerčných bánk. Vysvetliť úlohu poisťovní na trhu. Poukázať na riziko investovania do nebankových subjektov.	Žiaci by mali vedieť teóriu o peniazoch a bankách. Študenti budú mať aj vlastné skúsenosti z finančnej oblasti, z oblasti bankovníctva, turistiky, cestovania, skúsenosti rodičov a tiež musia pochopiť riziká v danej oblasti.	10

	Obchodovanie s cennými papiermi.			
Svetové a národné hospodárstvo	Medzinárodná deľba práce. Podstata medzinárodného obchodu. Obchodná politika štátu. Formy ekonomickej integrácie. Charakteristika integračných zoskupení. Medzinárodné menové vzťahy. Medzinárodná menová sústava. MMF a Svetová banka. Význam Európskej únie. Inštitúcie Európskej únie. Slovensko a Európska únia.	Získať znalosti o ekonomikách sveta. Využiť poznatky z dejepisu a geografie. Poznať historické súvislosti. Vedieť aký je vplyv politiky na ekonomiku. Poznať históriu Európskej únie a Slovenska. Použiť príklady zo svojho okolia. <i>Prierezová téma :</i> História európskej únie.	Absolventi predmetu ekonomika budú mať všeobecný prehľad o hospodárení respektíve o nehospodárení v niektorých oblastiach života. Žiaci sa dozvedia o kladoch a záporoch ekonomickej integrácie.	10

UČEBNÉ ZDROJE

Pomôcky: počítače a periférne zariadenia, dataprojektor, učebnice

Učebné zdroje:

E.Hartmanová, M.Jakubechová: Ekonomika pre študijné odbory výrobného a nevýrobného zamerania. Bratislava SPN

K. Hontyová, J. Lisý, B. Satková. Základy ekonómie a ekonomiky. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm

Ďalšie zdroje:

Internet

Štatistický úrad

MF SR

Občiansky zákon

Obchodný zákon

Zákonník práce

Živnostenský zákon

Zákonník práce

Noviny (denníky – SME, Pravda a pod.)

Počítačové simulačné hry (MESE, INVESTLAND)

HODNOTENIE PREDMETU

Pri klasifikácii v predmete ekonomika sa v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov hodnotí:

a) schopnosť uplatňovať osvojené poznatky a zručnosti pri riešení spoločenskovedných teoretických a praktických úloh a pri posudzovaní spoločenských javov a zákonitostí,

b) schopnosť vykonávať požadované intelektuálne a praktické činnosti,

c) kvalita myslenia, predovšetkým jeho logickosť, samostatnosť a tvorivosť,

d) schopnosť vyhľadávať informácie z digitálnych zdrojov, ich spracovanie a primeranú prezentáciu, v prípade potreby aj prostriedkami informačných a komunikačných technológií,

e) schopnosť riešiť úlohy a prezentovať informácie samostatne, ale aj v tíme.

Výchovno-vzdelávacie výsledky žiaka sa v predmete ekonomika klasifikujú nasledovne:

Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak obsahový a výkonový štandard predmetu ovláda aspoň na 90 %. Pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a praktické činnosti. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí. Chápe vzťahy medzi spoločenskými javmi, zákonitosťami a teóriami, myslí logicky správne, zreteľne sa u neho prejavuje samostatnosť a tvorivosť. Jeho ústny a písomný prejav je správny, presný a výstižný. Svoje vedomosti a zručnosti vie prezentovať na zodpovedajúcej úrovni.

Stupňom 2 – chváľitebný sa žiak klasifikuje, ak obsahový a výkonový štandard predmetu ovláda aspoň na 75 %. Pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a praktické činnosti, pri riešení teoretických a praktických úloh postupuje samostatne, len s malými podnetmi učiteľa. Myslí správne, v jeho myslení sa prejavuje logika a tvorivosť, vie analyzovať predložené problémy a samostatne navrhnúť postup na ich riešenie. Svoje znalosti a zručnosti vie prezentovať na zodpovedajúcej úrovni.

Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak obsahový a výkonový štandard predmetu ovláda aspoň na 50 %. Osvojené vedomosti a zručnosti interpretuje samostatne s občasnými usmerneniami vyučujúceho. Ústny a písomný prejav je čiastočne správny, kvalita jeho výsledkov je na dobrej úrovni.

Stupňom 4 – dostatočný sa žiak klasifikuje, ak obsahový a výkonový štandard predmetu ovláda aspoň na 30 %. Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a praktických činností je málo pohotový, osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh zvláda na zníženej úrovni, iba za aktívnej pomoci vyučujúceho. Jeho logika myslenia je na nižšej úrovni a myslenie nie je tvorivé.

Stupňom 5 – nedostatočný sa žiak klasifikuje, ak obsahový a výkonový štandard predmetu ovláda na menej ako 30 %. Vedomosti a zručnosti zo spoločenskovednej oblasti požadované vzdelávacími štandardmi, si osvojil na najnižšej úrovni, má v nich závažné nedostatky, chyby nevie opraviť ani s pomocou vyučujúceho. Neprejavuje samostatnosť v myslení.

Skúšanie prebieha:

a) ústnou formou

b) písomnou formou

c) prezentáciou seminárnej práce – kombinácia písomnej a ústnej formy

ad. a) Skúšanie ústnou formou je individuálne alebo frontálne (opakovanie preberaného učiva) a prebieha v rámci triedy. Žiak má možnosť samohodnotenia, pričom pedagóg mu aj slovne vysvetlí, za čo danú známku, alebo bod za aktivitu dostal, alebo mu bol odňatý. To znamená, že sa dodržiava pravidlo, že žiak vždy vie, akou známku, alebo bodmi je ohodnotený a za čo ho pedagóg hodnotí.

ad. b) Skúšanie písomnou formou sa realizuje prostredníctvom didaktických testov, ktoré si zostavujú jednotliví vyučujúci individuálne, pričom ich výsledky vzájomne konzultujú. Pri tvorbe týchto testov sa zohľadňuje predovšetkým to, čo má žiak vedieť z daného predmetu, skúšajú sa podstatné pojmy, nie

Prezentácie študentov

Žiaci majú možnosť získať ďalšie body pomocou prezentácií k vybraným témam, spravidla maturitným zadaniam. Zoznam tém prezentácií bude zverejnený na začiatku každého školského roka, resp. pripomenuté na začiatku každého polroka. Ide o samostatnú prácu žiaka, pričom si sám vyhledá potrebné informácie, ktoré

spracuje a prezentuje na hodine vo forme prijateľného a zrozumiteľného výstupu (graf, tabuľka, prezentácia, fotodokumentácia a pod.).

Aktivita na hodine

Podstatnou zložkou práce žiaka je samotné fungovanie na hodine. Táto aktivita je hodnotená extra bodmi.

Učebné osnovy pre predmet **APLIKOVANÁ EKONÓMIA**

Charakteristika predmetu:

Tento predmet budú študenti potrebovať ako doplnok k predmetu Ekonomika. Žiaci získajú hlavne praktické ekonomické poznatky, ktoré môžu následne rozvíjať na vysokých školách ale aj v bežnom živote. Nadobudnú tiež aj určité zručnosti a postoje, ktoré súvisia s každodenným ekonomickým životom spoločnosti. V predmete je tiež množstvo praktických príkladov zo života podnikateľov a iných subjektov hospodárstva. Na hodinách preberáme výpočet základných ekonomických pojmov, hovoríme si o konkrétnych príkladoch z praxe. Sledujeme vývoj ekonomických ukazovateľov u nás a v okolitých krajinách. Súčasťou výučby je aj praktická návšteva podnikateľského subjektu v našom okrese.

Ciele:

Cieľom vyučovania je zvládnutie a správne využívanie nadobudnutých teoretických ekonomických poznatkov a zručností v praxi. Absolvent je schopný aplikovať a vyhodnocovať ekonomické informácie z rôznych médií, literatúry, internetu a na základe osobných skúseností. Dôležité je tiež uplatnenie získaných poznatkov z iných predmetov v rámci ekonomiky. Na základe všeobecných zákonitostí by mal žiak vedieť posúdiť ekonomickú úroveň podnikov a podnikateľov. Tiež má vedieť čo hlavne ovplyvňuje zisk alebo stratu podnikateľa a aké sú prednosti a nedostatky nášho regiónu v konkurenčnom prostredí. Študent má poznať hlavne zásady trhovej a zmiešanej ekonomiky v praxi.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

Žiaci budú po absolvovaní predmetu spôsobilí uchádzať sa o štúdium na akejkoľvek vysokej škole ekonomického zamerania. Zároveň získajú prehľad o hospodárstve krajiny, o podnikateľoch, budú si vážiť hodnoty, ktoré život prináša, budú sa sami správať hospodárne, budú mať záujem o hlbšie štúdium ekonómie. Absolventi získajú aj prehľad v právnom a politickom systéme štátu a o dôsledkoch zlého hospodárenia podniku.

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

Najosvedčenejšou metódou je výklad nového učiva vysvetľovaný na príkladoch z praxe a z bežného života domácnosti, podnikateľa a iných subjektov. Často používame zážitkové učenie. Dôležitý je aj individuálny prístup k žiakom a ich skúsenosti s preberanou problematikou. Na hodinách používame aj informačné a komunikačné technológie. Využívame často praktickú formu vyučovania. V niektorých kapitolách robíme praktické cvičenia.

Prierezové témy:

V predmete využívame aj poznatky z iných oblastí života: z náuky o spoločnosti, geografie, filozofie, dejepisu, politológie, práva, pôdohospodárstva a iných oblastí.

4. ročník (2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma – obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
História ekonomie	Aplikácia ekonomickej teórie v praxi. Uplatnenie teórií pri hospodárskych krízach. Súčasný smery ekonomie. Príklady na typy ekonomík. Príklady na základné ekonomické pojmy a otázky ekonomie. Perspektíva ekonomiky Slovenska.	Precvičiť so žiakmi základné ekonomické pojmy. Poukázať na význam príkladov pre každodenný život. <i>Prierezová téma :</i> Dejiny filozofie.	Vedieť teoretické základy predmetu. Poznať príklady z histórie a súčasnosti. Poznať súvislosti medzi pojmami. Posúdiť prednosti ekonomík z hľadiska histórie.	6
Trhový mechanizmus	Fungovanie trhového mechanizmu s konkrétnym tovarom. Subjekty trhu - príklady. Typy trhov v praxi. Proces tvorby dopytu na konkrétnom tovare a službe. Proces tvorby ponuky s nejakým tovarom. Rovnováha na trhu. Príklady na nedokonalú konkurenciu na trhu.	Vysvetliť žiakom príklady z trhového mechanizmu. Poukázať na príčiny úspechu trhových ekonomík sveta. Zdôrazniť žiakom nedokonalosti na trhu. Vyvodit' uzávery z teórie o trhu. Nájsť riešenie pri nesprávnom fungovaní trhového mechanizmu.	Študent bude vedieť posúdiť reálnu situáciu na trhu pri výrobe nejakého tovaru alebo služby. Získať prehľad o tom ako funguje hospodársky systém krajiny. Posúdiť efektívnosť výroby a dopytu na nejaký tovar.	6
Výrobné činitele	Príklady na výrobný faktor – práca. Ďalšie výrobné vstupy v podniku. Schéma podniku. Príklady rozdielnej ceny pôdy. Charakteristika pôdy. Rozdelenie a význam kapitálu. Vysvetlenie úverového vzťahu a úroku na príklade. Vysvetlenie trhu s kapitálom Výpočet zisku podnikateľa.	Vysvetliť dôležitosť práce pri podnikaní. Špecifiká pri podnikateľskej činnosti. Príklady výpočtu mzdy. Výpočet ceny pôdy. Príklady investovania do nebankových subjektov, možnosť úplného krachu.	Vedieť aký je význam poctivej práce. Získať základné znalosti o tvorbe kapitálu a zisku. Mať prehľad o rozdielnych cenách pôdy v rôznych regiónoch Slovenska.	6
Podnikanie	Návšteva bežného podniku v trhovej ekonomike. Príklady na podniky. Príklady úspešného podnikania. Právne formy podnikania. Príklady živností v našom okrese. Družstvá v našom regióne. Výrobné faktory v podniku. Práca s obchodným zákonom.	Vidieť výrobu v konkrétnom podniku. Zdôrazniť výhody jednotlivých typov podnikov. Zamerať sa na konkrétne príklady z nášho okolia. Poukázať aj na neúspešné firmy z nášho okolia. <i>Prierezová téma :</i> základy práva	Získať prehľad o ekonomickej situácii v našom okrese. Vidieť naživo činnosti v podniku. Mať znalosti o službách v okrese. Žiaci využijú skúsenosti svojich rodičov v danej problematike.	6

Aplikovaná Ekonomia	Ukázať žiakom spôsob založenia podniku. Precvičiť si na príkladoch bežné činnosti v podniku. Návšteva v podniku služieb. Špecifiká podnikov služieb. Komunikácia s bankou. Podnik a úrady . Podnik a dane. Príklady vedenia jednoduchého účtovníctva. Príklad vedenia peňažného denníka. Príklad z činnosti akcionárov na našej škole. Vyplnenie základnej dokumentácie v podniku. Príklad z obchodného registra. Práca s obchodným zákonom. Práca s peniazmi v podniku.	Pracovať s konkrétnymi tlačivami a dokumentáciou podniku. Vyplniť základné tlačivá. Návšteva banky v meste. Precvičiť prevod peňazí na účet. Poukázať na korupciu a vymáhateľnosť práva. Precvičiť si podnikateľský zámer. Čerpať zo skúseností rodičov a známych. <i>Prierezová téma :</i> bankovníctvo, právo a náuka o spoločnosti	Vedieť narábať so základnou dokumentáciou. Poznať podniky s dobrým imidžom. Poučiť sa z chýb neúspešných podnikateľov. Použiť svoje skúsenosti v budúcnosti vlastnej firmy. Urobiť vlastný podnikateľský zámer.	12
Makro - ekonomické pojmy	Príklady na výpočet HNP. Konkrétne čísla HNP. Spôsob vyjadrenia životnej úrovne. Príklady na investície v SR a v regióne. Výpočet nezamestnanosti. Príklady na nezamestnanosť. Zostavenie štátneho rozpočtu. Ekonomický ukazovateľ inflácia – výpočet. Príklady na krízy v ekonomike.	Vyzdvihnúť v čom je Slovensko výborné a v ktorých smeroch zaostáva za vyspelými krajinami. Poukázať na príčiny zlých ekonomických ukazovateľov. Vyzdvihnúť tie odvetvia, ktoré sú ťahúňom ekonomiky. <i>Prierezová téma :</i> Štatistika.	Získať prehľad o stave našej ekonomiky. Vedieť ako si počínajú okolité štáty v makroekonomických výsledkoch. Poukázať na niektoré výsledky z minulosti v oblasti investícií.	6
Marketing a manažment	Uviesť príklady oddelení v podniku. Úlohy marketingu v podnikaní. Dôležitosť reklamy v podnikaní. Úlohy manažmentu. Príklady manažérskych škôl vo svete. Príklady úspešných manažérov vo svete a doma. Príklady úspešnej reklamy na tovar a službu.	Využiť prierezovú tému: z náuky o spoločnosti a z dejepisu. Získať znalosti o konkrétnych manažéroch slovenskej ekonomiky a regiónu. Vyskúšať si marketingový mix. Urobiť vlastnú reklamu.	Žiaci budú mať základný prehľad o úrovni manažérov a marketingových pracovníkov. Študenti budú pracovať na vlastnej hospodárstve. Budú tiež ovládať to, aký je vplyv politikov na ekonomiku štátu.	6
Podniková ekonomika	Charakteristika nákladov. Členenie nákladov. Charakteristika výnosov.	Získať praktické znalosti z výpočtu konkrétnych ekonomických	Žiaci budú ovládať základné majetkové poznatky o podnikoch	6

	Čínenie výnosov. Výpočet nákladov, výnosov a hospodárskeho výsledku. Príklady šetrenia nákladov a výnosov. Použitie hospodárskeho výsledku. Majetok v podniku.	výsledkov. Zamyslieť sa nad zvyšovaním efektívnosti a produktivity práce. Vedieť možnosti znižovania nákladov.	o hospodárení v podniku a o efektívnosti v podniku.	
Peniaze a bankový systém	Funkcie peňazí v ekonomike. Súčasný typy peňazí. Príklady bánk na Slovensku. Komerčné banky na trhu. Príklady nebankových subjektov. Poistovne na trhu. Činnosť poisťovní na trhu. Študentské zľavy v banke a Pri pôžičkách.	Precvičiť vyplňovanie niektorých bankových tlačív, napr. prevodných príkazov. . Vyskúšať internet banking v praxi. Oboznámiť sa s najúspešnejšími komerčnými bankami. Vysvetliť úlohu poisťovní na trhu. Poukázať na riziko investovania do nebankových subjektov.	Žiaci by mali mať Praktickú skúsenosť s bankami. Študenti budú mať aj vlastné skúsenosti z finančnej oblasti, z oblasti bankovníctva, turistiky, cestovania, skúsenosti rodičov a tiež musia pochopiť riziká v danej oblasti.	6

Zdroje :

Podniková ekonomika, Šlosár a kol., SPN 1995
 Základy ekonómie a ekonomiky, Šlosár a kol. , SPN 2006
 Základy ekonómie a ekonomiky pre SŠ, Novák a Šlosár, 2008
 Ekonomika pre 3.ročník obchod. akademií, Majtán o kol., SPN,1993
 Ekonomika výrobných odvetví, Filipek, Proxima press, 2004

Hodnotenie:

Študenti budú hodnotení na základe ústnych odpovedí, ktoré budú robené náhodným výberom zo žiakov. Tiež budú písomne hodnotení po prebratí tematických celkov.

Učebné osnovy pre predmet
PODNIKANIE V CESTOVNOM RUCHU

Charakteristika predmetu:

Predmet Podnikanie v cestovnom ruchu má všeobecno – vzdelávací charakter . Je jedným z programov ponuky Junior Achievement Slovensko – mládež pre budúcnosť / JASR / pre školy.

Učí mládež orientovať sa v zložitom ekonomickom prostredí, pomáha orientovať sa vo svete cestovného ruchu, učí umeniu komunikácie . Žiakov spája so svetom informácií a tieto informácie získavajú prostredníctvom internetu. Aktívne zapája mládež do diania vo svojom okolí a učí hľadať nové riešenia pre rozvoj podnikania a aktívnu turistiku vo všetkých regiónoch. Výsledky práce môžu oblastiam s menej rozvinutým cestovným ruchom pomôcť objaviť možnosti rozvoja regiónu. Predmet Podnikanie v cestovnom ruchu ako súčasť medzinárodného programu Travel and Tourism Business, je vytvorený so zámerom podporovať spoluprácu jeho účastníkov nielen v rámci regiónov jednej krajiny , ale tiež po celom svete. Spolupráca s partnerskou školou rôznych regiónov Slovenska alebo ostatných krajín pomáha rozvíjať vnímavosť a chápanie regionálnych , národných a kultúrnych odlišností.

Do štruktúry programu sú zapojení tiež konzultanti – odborníci z podnikateľskej praxe, ktorí na báze dobrovoľnosti pravidelne žiakov navštevujú a vnášajú praktické pohľady a skúsenosti.

Program má 10 tematických blokov a obsahuje tri sekcie :

1. aktivity v triede
2. aktivity v teréne
3. prácu na programových webových stránkach

Predmet vznikol využitím 2 disponibilných hodín v 2. ročníku a 2 disponibilných hodín v 3. ročníku.

Predmet pomáha pozitívnej propagácii Slovenska na území nášho štátu i vo svete.

Ciele:

- predstaviť mladým ľuďom oblasť cestovného ruchu ako najrýchlejšie sa rozvíjajúce odvetvie , tak perspektívne odvetvie budúceho rozvoja a zdroja národného HDP ako aj zdroja vytvárania nových pracovných príležitostí
- posilniť u žiakov aktívny postoj k riešeniu vlastnej budúcnosti / štúdium , profesijná orientácia / a zváženie oblasti cestovného ruchu ako jednej z perspektívnych oblastí ich budúcej profesijnej realizácie sa
- podporiť u žiakov zodpovedné rozhodovanie a zvažovanie rizík / z hľadiska podnikateľského subjektu i klienta v odvetví cestovného ruchu /
- podporiť a rozvinúť záujem žiakov o poznanie regiónov Slovenska očami Návštevníka a následne tak posilniť pochopenie významu vysokej kvality Poskytovaných služieb v oblasti cestovného ruchu
- neformálna prezentácia regiónov Slovenska medzi mladými ľuďmi
- podporiť prezentáciu nových možností rozvoja domáceho cestovného ruchu

Kompetencie - spôsobilosti - výstup:

Metódy:

- **aktivizujúce** – Úvod a ciele programu Podnikanie v cestovnom ruchu, Poznanie lokálneho trhu, Význam používanie informácií pre správne podnikateľské rozhodnutia, Výber podnikateľskej aktivity, Ako získať zákazníkov, Poistenie v cestovnom ruchu, Poslanie, vízia a ciele podniku, Tvorba produktového portfólia, Organizačná štruktúra podniku, Distribúcia, Komunikácia, Spätné väzby
- **kooperatívne vyučovanie** - Poznanie lokálneho trhu, Získavanie skúseností v cestovnom ruchu, Výber podnikateľskej aktivity, Organizácia a riadenie podnikateľských aktivít, Ako získať zákazníkov, Založenie a efektívne riadenie malého podniku v cestovnom ruchu, Analýza primárnej a sekundárnej ponuky v CR, Analýza mikro a makroprostredia v cestovnom ruchu, Segmentácia trhu, Tvorba produktového portfólia, Komunikácia, Realizácia pripravených ponúk, Spätné väzby
- **práca v teréne** – Poznanie lokálneho trhu, Segmentácia trhu, Význam a používanie informácií pre správne podnikateľské rozhodnutia, Výber podnikateľskej aktivity, Tvorba produktového portfólia, Analýza mikro a makroprostredia v CR, Výber podnikateľskej aktivity, Realizácia pripravených ponúk
- **projekty a prezentácia prác** - Poznanie lokálneho trhu, Význam používanie informácií pre správne podnikateľské rozhodnutia, Získavanie skúseností v cestovnom ruchu, Organizácia a riadenie podnikateľských aktivít, Založenie a efektívne riadenie malého podniku v cestovnom ruchu, Analýza primárnej a sekundárnej ponuky v CR, Analýza mikro a makroprostredia v cestovnom ruchu, Tvorba produktového portfólia, Organizačná štruktúra podniku, Realizácia pripravených ponúk, Spätné väzby

Formy :

Vyučovacia hodina (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu)

- **individuálna práca**
- **hromadná práca**
- **skupinová práca**
- **práca v teréne**
-

Prierezové témy:

Environmentálna výchova, Tvorba projektu a prezentácia, Multikultúrna výchova, Mediálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj

Začlenenie prierezových tém

Prierezová téma	Vzdelávacie stratégie
Multikultúrna výchova	Poznanie lokálneho trhu, Význam používanie informácií pre správne podnikateľské rozhodnutia, Získavanie

	skúseností v cestovnom ruchu, Založenie a efektívne riadenie malého podniku v cestovnom ruchu, Tvorba produktového portfólia, Organizačná štruktúra podniku, Realizácia pripravených ponúk
Mediálna výchova	Význam používanie informácií pre správne podnikateľské rozhodnutia, Získavanie skúseností v cestovnom ruchu, Založenie a efektívne riadenie malého podniku v cestovnom ruchu, Tvorba produktového portfólia, Organizačná štruktúra podniku, Realizácia pripravených ponúk, Spätné väzby
Environmentálna výchova	Poznanie lokálneho trhu, Získavanie skúseností v cestovnom ruchu, Analýza primárnej a sekundárnej ponuky v CR, Analýza mikro a makroprostredia v cestovnom ruchu, Tvorba produktového portfólia, Realizácia pripravených ponúk, Spätné väzby
Tvorba projektu	Poznanie lokálneho trhu, Význam používanie informácií pre správne podnikateľské rozhodnutia, Získavanie skúseností v cestovnom ruchu, Organizácia a riadenie podnikateľských aktivít, Založenie a efektívne riadenie malého podniku v cestovnom ruchu, Analýza primárnej a sekundárnej ponuky v CR, Analýza mikro a makroprostredia v cestovnom ruchu, Tvorba produktového portfólia, Organizačná štruktúra podniku, Realizácia pripravených ponúk, Spätné väzby
Osobnostný a sociálny rozvoj	Poznanie lokálneho trhu, Získavanie skúseností v cestovnom ruchu, Výber podnikateľskej aktivity, Založenie a efektívne riadenie malého podniku v cestovnom ruchu, Analýza primárnej a sekundárnej ponuky v CR, Analýza mikro a makroprostredia v cestovnom ruchu, Tvorba produktového portfólia, Komunikácia, Spätné väzby

2.ročník / 2 hodiny týždenne , 66 hodín ročne /

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Počet hodín
Úvod a ciele programu	Ako porozumieť iným kultúram – partnerské krajiny Ekonomický zmysel a význam cestového ruchu Súvislosť s rozvojom miestnej , lokálnej i globálnej	Žiaci mali byť schopní : Vysvetliť základné pojmy v cestovnom ruchu Rozlišovať rôzne druhy cestovného ruchu Porozumieť , že	Žiaci majú : Pochopiť základné kultúry a porozumieť im Zhodnotiť reálne lokalizačné , selektívne a realizačné	8

	Ekonomiky Praktické používanie informačných technológií , webstránok Rôzne typy cestovného ruchu Význam marketingového Prieskumu pri zisťovaní potrieb klientov	cestovný ruch je oblasť podnikania poskytuje pracovné príležitosti ,ovplyvňuje rozvoj národného hospodárstva a prispieva k rastu HDP v krajinách Používať webstránky , prezentovať sa na verejnosti	predpoklady Posúdiť možnosti rozvoja CR Vedieť komunikovať a správať sa marketingovo v CR	
Poznanie lokálneho /regionálneho / trhu	Identifikácia miestnych oblastí cestovného ruchu Zmapovanie miestnych podnikateľov pôsobiacich v oblasti CR Zmapovanie miestnych prírodných atrakcií , kultúrneho a historického dedičstva Ekologický aspekt Jednoduchý marketingový prieskum s vyhodnotením dotazníkov Ako vyberať dôležité informácie Materiálno technická základňa Kategorizácia regiónov a stredísk CR SR	Žiaci budú schopní : Získať informácie o podnikateľských Aktivitách v miestnej oblasti Zhodnotiť predpoklady CR Identifikovať miestne oblasti CR Uskutočniť jednoduchý marketingový prieskum trhu Definovať a posúdiť , čo je základom dobrého prieskumu trhu	Žiaci majú : Vedieť zhodnotiť predpoklady CR Zmapovať subjekty pôsobiace v CR Realizovať marketingový prieskum	12
Význam používania informácií	Možnosti správnej manažérskej voľby – analýza prieskumom	Popísať a charakterizovať možnosti manažérskej	Žiaci majú : Vyhodnocovať Jednoduché	10

pre správne podnikateľské rozhodnutia	získaných dát , voľba kritérií Miestne potreby , dopyt trhu porovnať s partnerskými školami Prehľad výsledkov dotazníka , ich prezentácia grafickou formou	voľby Popísať miestne potreby Zhodnotiť jednotlivé informácie	dotazníky a riadené rozhovory Prezentovať získané údaje v rôznych grafických formách	
Získavanie skúseností v cestovnom ruchu	Analýza lokálnych potrieb trhu Brainstorming – výber vlastnej aktivity Odlíšnosti podnikania v cestovnom ruchu Tour operátor , provízny predajca Význam podnikateľského plánu Ako začať pripravovať plán a organizáciu malého výletu	Žiaci budú schopní : Zrealizovať prieskum zaujímavostí regiónu pre CR Aplikovať informácie získané v prieskumoch na konkrétne podnikateľské situácie Posúdiť reálnosť jednotlivých podnikateľských zámerov a zaujať k nim postoj	Žiaci majú : Začať hľadať a zvažovať kritéria realizovateľnosti Vlastných potenciálnych podnikateľských operácií	8
Výber podnikateľskej aktivity	Analýza lokálnych potrieb trhu Vplyv informácií , osobných odborných zručností Začiatok práce na malom žiackom projekte	Žiaci budú schopní : Urobiť analýzu lokálnych potrieb Vytvoria vlastný systém zhodnotenia a vyhodnotenia zozbieraných nápadov a návrhov Tvoriť vlastný modelový podnikateľský plán formou žiackeho projektu	Žiaci majú : Tvoriť model vlastného podnikateľského plánu	8
Organizácia a riadenie	Základné informácie o marketingu ,	Žiaci budú schopní :	Žiaci majú :	2

podnikateľských aktivít	financiách , realizácií výroby , službách Kvalita služieb , reklama , predaj , ľudské zdroje Faktory úspešnosti pri podnikaní v CR Popis pracovnej náplne v jednotlivých oblastiach Žiadosť o prijatie na konkrétnu pozíciu	Získať informácie o marketingu Poznať kľúčové faktory úspechu Poznať pracovnú náplň vybraných podnikateľských aktivít Napísať jednoduchú formu štrukturovaného životopisu	Pochopiť spôsoby , akými sa podnikateľské činnosti stávajú výnimočnými Určiť kľúčové faktory úspechu stimulovaného projektu Vytvoriť písomnú podobu popisu pracovnej náplne v modelovej podnikateľskej činnosti	
Ako zostaviť reálny podnikateľský plán Zdroje financovania podnikateľských aktivít	Formálne zásady písania podnikateľského plánu Zostavovanie podnikateľského plánu Rozpočet Simulácia podnikateľského plánu formou plánu prípravy a realizácie malého žiackeho projektu Jednoduché finančné plány Úvery , akcie , zdroje a fondy EU	Žiaci budú schopní : Poznať teoretické základy písania podnikateľského plánu Poznať postupnosť pri zostavovaní Vytvoriť jednoduchú žiadosť o poskytnutie úveru Zhodnotiť jednotlivé informácie o úveroch , akciách , fondoch	Žiaci majú : Prostredníctvom Praktickej realizácie malého žiackeho projektu dokázať a obhájiť realnosť navrhnutého podnikateľského plánu z oblasti CR Posúdiť a zhodnotiť výhody a nevýhody jednotlivých foriem financovania podnikateľských aktivít	6
Ako získavať zákazníkov	Tvorba marketingových materiálov – loga , firemná identita Prezentačné brožúry , katalógy	Žiaci budú schopní : Porozumieť a vysvetliť pojem firemná identita	Žiaci majú : Vytvoriť logo , ktoré bude prezentovať značku simulovanej modelovej firmy Propagačné materiály	2
Poistenie	Poistenie	Žiaci budú schopní :	Žiaci majú :	4

v cestovnom ruchu	podnikateľských aktivít Poistenie klientov v cestovnom ruchu Zákon o cestovných kanceláriách	Poznať základné pojmy Poznať riziká v oblasti podnikania v CR históriu poisťovníctva na Slovensku Formy poistenia Legislatívu	Vedieť sa orientovať v základných legislatívnych predpisoch v oblasti poistenia v CR Vedieť aplikovať Získané vedomosti pri riešení modelovej situácie	
Založenie a efektívne riadenie malého podniku v cestovnom ruchu	Formy podnikania v CR Právna stránka podnikania , rady ako postupovať pri založení malého podniku v CR Kritéria úspešnosti , porovnanie plánovaných predstáv s reálnym stavom	Žiaci budú schopní : Poznať základné legislatívne kroky vedúce k založení firmy Osvojiť si základné pojmy - právne formy podnikania - marketingový mix - kritéria úspešnosti	Žiaci majú : Pripraviť agendu potrebnú k založení firmy V jednoduchej forme aplikovať praktický legislatívny postup pri začatí podnikania v CR	4

3.ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup	Počet hodín
Poslanie , vízia a ciele podniku	Pochopenie poslania ,vízie a cieľov vznikajúceho podniku	Pochopiť základné teoretické východiská	Vysvetliť základné pojmy V CR	4
	Metóda SMART	Posúdiť možnosti rozvoja CR		
	Formulácia a definovanie poslania spoločnosti		Vedieť komunikovať a správať sa marketingovo v CR	
	Práca v teréne Komunikácia s cudzincami a obyvateľmi vlastného mesta			
Analýza primárnej a sekundárnej ponuky CR	Spracovanie analýzy primárnej ponuky v miestnej oblasti	Pochopiť základné teoretické pojmy	Vedieť zhodnotiť predpoklady CR	4
	Spracovanie analýzy supraštruktúry CR	Vedieť pracovať s informáciami		
	Spracovanie všeobecnej infraštruktúry			
	Objekty primárnej a sekundárnej ponuky v CR			
Analýza mikro a makroprostredia podniku CR	Teoretické základy marketingového makroprostredia	Charakterizovať možnosti poskytovania služieb v regiónoch		5
	Analýza konkurencie , spokojnosti zákazníka	Zhodnotiť jednotlivé informácie	Vedieť charakterizovať možnosti podnikania vo vybranej lokalite	
	SWOT analýza			
	Modelové			

	situácie			
	Práca v teréne			
Segmentácia trhu	Teoretické základy segment segmentácia	Pochopiť základné ekonomické pojmy	Vedieť zhodnotiť jednotlivé segmenty	4
	Fázy segmentácie			
	Zásady tvorby dotazníka			
	Spracovanie výsledkov dotazníka			
Tvorba produktového portfólia	Teoretické základy	Popísať jednotlivé možnosti produktov	Vedieť zhodnotiť jednotlivé informácie	7
	Postupnosť tvorby produktu	Charakterizovať sprievodcovské služby	Vedieť zhodnotiť význam sprievodcovských a animačných služieb	
	Proces tvorby produktu CR			
	Sprievodcovské služby			
	Animačné služby	Charakterizovať animačné služby		
	Spracovanie ponuky v CR			
	Modelové situácie			
Organizačná štruktúra podniku	Definovanie pracovných príležitostí v Š.S v CR	Vedieť popísať založenie podniku	Zrealizovať založenie podniku	2
	Spracovanie dokumentácie			
	Š.S.v CR			
Založenie podniku	Kroky k spusteniu prevádzky študentskej cestovnej spoločnosti	Popísať vznik podniku	Zrealizovať založenie podniku	9
	Príprava podnikateľského plánu	Vedieť právne formy podnikania		
	Príprava			

	dokumentácie			
	Predaj akcií			
	Príprava VZ			
	Samotná činnosť študentskej spoločnosti			
Distribúcia	Priama a nepriama distribúcia	Poznať právne formy podnikania	Vedieť zásady dobrej propagácie a reklamy	14
	Viazanosť k zvolenému segmentu trhu			
	Spôsoby ponuky produktu			
Komunikácia	Ciele komunikácie			
	Propagácia			
	Metódy a prostriedky propagácie			
	Tvorba komunikačného plánu			
	Príprava rozpočtu			
	Metóda AIDA			
Kalkulácia a cenotvorba	Kalkulácia ceny	Poznať právne formy podnikania	Poznať praktický prínos cenotvorby	5
	Náklady a výnosy	Vedieť teoretické základné pojmy		
	Porovnanie cien s konkurenciou			
	Cenová elasticita			
	Príklady z praxe			
Prepočet rentability a efektivity	Prepočet rizika z neobsadenia	Poznať základné ekonomické pojmy		2
	Zhodnotenie príjmov a výdavkov			
	Analýza nulového bodu			
Realizácia pripravených ponúk	Analýza súčasného stavu	Poznať teoretické základné pojmy		6

	Plánovanie			
	Príprava informačnej brožúry			
	Realizácia ponuky			
	Vyhodnotenie realizácie			
Spätné väzby	Hodnotenie realizácie		Uskutočniť vyhodnotenie práce	4
	Dotazníkový prieskum			

Zdroje :

učebné texty , on line učebnica, cvičenia a aktivity, web stránky, atlasy , mapy, katalógy CK, propagačný materiál CK

Hodnotenie:

bude prebiehať podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu . Hodnotiť sa bude aktivita žiakov, ústne odpovede , písomné didaktické testy , prezentácie projektov, projekty, účasť a na súťažiach a príprava na súťaže (Vitajte v našom regióne, Mój projekt pre región) .

Žiaci dostanú platný certifikát od Junior Achievement

Typ hodnotenia: známku

Cieľom hodnotenia je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky a aké pokroky naopak dosiahol, prípadne poskytnúť systém krokov, ako postupovať ďalej. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce. V procese hodnotenia budeme uplatňovať primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi a humánný prístup. Zohľadníme aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka.

Pri hodnotení a klasifikácii budeme vychádzať z metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu. Využijeme aj slovné hodnotenie (klady a nedostatky práce žiaka), motivačné hodnotenie a hodnotenie čiastkových úloh. U žiakov budeme rozvíjať správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom.

Písomné odpovede budú hodnotené podľa percentuálnej tabuľky:

100% - 90%	- 1
89% - 75%	- 2
74% - 50%	- 3
49% - 30%	- 4
29% - 0%	- 5

Hodnotiť sa bude:

- 1. Verbálna forma** - zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu, súvislosť

a presnosť prejavu (primerane veku), ovládanie odbornej terminológie a samostatnosť pri riešení úloh

2. **Písomná forma – test** na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém, zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu.
3. **Samostatná práca žiakov, aktivita, účasť a príprava na súťaže**
4. **Prezentácia projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľa a žiakov.

Učebné osnovy pre predmet

PSYCHOLÓGIA

Charakteristika predmetu:

Predmet psychológia sa podieľa na vytváraní základných odborných spôsobilostí a vedomostí. Cieľom je naučiť žiakov aktívne využívať poznatky zo psychologických disciplín pri kontakte s ľuďmi, pri riešení problémových situácií

v pracovnom procese aj v osobnom živote, vnímať jednotlivca ako osobnostný celok prechádzajúci vývinom a fungujúci v sociálnom prostredí.

Žiak:

- má schopnosť orientovať sa v teoretických základoch psychológie, ovláda základnú terminológiu, dokáže samostatne študovať odbornú literatúru;
- rozumie vlastnostiam osobnosti, psychickým procesom, stavom osobnosti;
- má poznatky o vývine a formovaní psychických vlastností a procesov v celej šírke života človeka podmienené zvláštnosťami sociálneho prostredia a očakávanými sociálnymi rolami objavujúcimi sa v priebehu života jedinca, s úlohami a normami kladenými na určité vekové a rodové odlišné skupiny;
- vie využívať vedomosti z jednotlivých psychologických disciplín pre sebaopoznávanie a autoreguláciu;
- pozná metódy zvládania náročných životných situácií a zásady duševnej hygieny;
- prostredníctvom predmetu psychológia sú rozvíjané vlastnosti osobnosti:
- uvedomovanie a utváranie pocitu zodpovednosti a povinnosti k spoločnej práci, utváranie žiaducej formy ašpirácie k skupinovej činnosti;
- tolerancia odlišných názorov, presvedčení a postojov iných osôb;
- kultivácia sociálnych vzťahov, prejavovanie vzájomnej osobnej sympatie, senzibility a empatie, zabezpečenie priaznivej socio-emočnej klímy;
- rozvoj kultúrneho správania a podporovanie prosociálneho konania.

Ciele:

Cieľom vyučovania psychológie je poskytnúť žiakom základné poznatky o duševnom živote človeka, jeho zákonitostiach, naučiť ich chápať duševné procesy. Tieto poznatky budú žiakom pomáhať orientovať sa v meniacom sa spoločenskom prostredí, spoznávať samých seba a iných ľudí, chápať ich správanie. Zároveň výučba psychológie umožňuje odbornú prípravu študentov na ďalšie štúdium na vysokej škole, v odboroch, kde psychologické poznatky sú súčasťou odbornej prípravy (učiteľstvo, vychovávateľstvo, medicína a pod.). Žiaci získané poznatky, zručnosti a postoje môžu využiť pri práci s ľuďmi, v medziľudských vzťahoch, pri realizácii rodičovského poslania a pod.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

1 – kompetencie k učeniu

- vedieť vyberať a využiť efektívne spôsoby, metódy a stratégie učenia,
- plánovať, organizovať a riadiť vlastné učenie,
- zistiť svoj učebný štýl.

2 – kompetencie k riešeniu problémov

- rozpoznávať a pochopiť problém,
- premyslieť a naplánovať riešenie problému,
- schopnosť samostatne riešiť problém s dôrazom na etický princíp k druhým ľuďom a k životnému prostrediu,
- kriticky myslieť, hľadať kritéria pre voľbu riešenia problémov,
- zdôvodniť návrhy svojich riešení.

3 – kompetencie komunikačné

- vecne správne sa vyjadrovať verbálne a písomne k danej učebnej téme,
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,

- identifikovať a správne používať základné pojmy, objektívne opísať, vysvetliť alebo zdôvodniť základné znaky psychologických procesov, podstatu procesov a vzťahov,
- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov, zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti.

4 – kompetencie sociálne

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti, pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách,
- vzájomne radiť a pomáhať, prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti,
- tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných,
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení.

Tematické celky:

Úvod do štúdia, Metódy psychológie, Determinácia psychiky, Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Psychohygiena, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Postoje, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti, Poruchy duševného vývinu

Pedagogické stratégie – metódy a formy :

- reprodukčné - frontálne, individuálne skúšanie
- logického aspektu - analýza syntéza, indukcia, dedukcia, problémový výklad
- motivačné - rozprávanie, rozhovor
- expozičné – vysvetľovanie, diskusia, práca s odbornou literatúrou
- fixačné – opakovanie, upevňovanie učiva
- diagnostické – ústne skúšanie, didaktický test, hodnotenie posteru, referátu
- aplikačné - žiacky poster, prezentácia, referát
- sociálne - individuálne, skupinové, frontálne
- aktivizujúce - heuristické, kvízy, súťaže,
- krátkodobé, dlhodobé

Metódy:

▪ **motivačné**

- Úvod do štúdia, Metódy psychológie, Determinácia psychiky, Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Psychohygiena, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Postoje, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti, Poruchy duševného vývinu

▪ **expozičné**

- Úvod do štúdia, Metódy psychológie, Determinácia psychiky, Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti,

Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Psychohygiena, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Postoje, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti, Poruchy duševného vývinu

- **fixačné**

- Úvod do štúdia, Metódy psychológie, Determinácia psychiky, Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Psychohygiena, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Postoje, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti, Poruchy duševného vývinu

- **diagnostické**

- Úvod do štúdia, Metódy psychológie, Determinácia psychiky, Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Psychohygiena, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Postoje, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti, Poruchy duševného vývinu

-

Formy:

- **individuálna práca**

- Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Sociálne správanie

- **hromadná práca**

- Úvod do štúdia, Metódy psychológie, Determinácia psychiky, Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Psychohygiena, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Postoje, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti, Poruchy duševného vývinu

- **skupinová práca**

- Poznávacie procesy, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Sociálna psychológia, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti

Prierezové témy:

Multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova, ochrana života a zdravia.

4. ročník (4 hodiny týždenne, 120 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín

Úvod do štúdia	• Teória psychológie - história • Predmet psychológie – prežívanie, správanie • Psychika – vedomie, nevedomie	• Žiaci získajú informácie o vede psychológia. Prierezová téma: <i>Ochrana života a zdravia</i>	• Žiak pozná historický vývoj psychológie od praveku až po súčasnosť. • Dokáže charakterizovať vonkajšiu a vnútornú stránku psychiky. • Vie charakterizovať vedomie a nevedomie a vie porovnať rozdiely medzi nimi.	3
Metódy psychológie	• Metódy psychológie – pozorovanie, rozhovor, dotazník, experiment, psychologické testy, rozbor ľudskej činnosti, anamnéza, kazuistika,	• Informovať žiakov o význame psychologických metód v praxi.	• Vie charakterizovať jednotlivé psychologické metódy a je schopný vysvetliť použitie psychologických metód v praxi.	1
Determinácia psychiky	• Determinácia • Biologická determinácia – činitele • Sociálna determinácia-činitele	• Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. Prierezová téma: <i>Environmentálna výchova</i>	• Vie vysvetliť pojem determinizmus a determinácia psychiky. • Vie potvrdiť vplyv biologickej a sociálnej determinácie psychiky v živote človeka. • Vie charakterizovať teóriu performizmu, environmentalizmu a konverencie.	3
Poznávacie procesy	• Pociťovanie • Vnímanie • Predstavy a fantázia • Pamäť • Myslenie a reč • Pozornosť • City • Učenie	• Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi. Prierezová téma: <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	• Vie definovať pojem pociťovanie, horný a dolný podnetový prah a dokáže rozdeliť pocity podľa analyzátorov. • Vie popísať proces vnímania, vymenovať druhy vnemov a zákony organizácie	8

			percepčného poľa, porovnať pociťovanie a vnímanie, • Pozná druhy predstáv a fantázií, podmienky tvorenia predstáv. • Vie vysvetliť rozdiel medzi predstavou a vnemom. • Pozná typy a fázy pamäte, vie vysvetliť pojem amnézia. • Vie vymenovať a charakterizovať typy, druhy myslenia, myšlienkové operácie, druhy a poruchy reči. • Vie definovať pojem a druhy pozornosti, vymenovať činitele pozornosti a čo ju ovplyvňuje. • Pozná rozdiel medzi emóciami a citmi, vie definovať afekty, nálady, vášne, strach, druhy a poruchy citov. • Vie charakterizovať pojem, fázy, druhy a typy učenia.	
Psychológia osobnosti	• Psychológia osobnosti –predmet, • Činitele ovplyvňujúce vývin osobnosti • Štruktúra osobnosti – aktivačno-motivačné, vzťahovo-postojové, výkonové, sebaregulačné a dynamické vlastnosti	• Poskytnúť žiakom informácie, aby pochopili pojem osobnosti a vedeli význam činiteľov, ktoré ju ovplyvňujú. Prierezová téma: <i>Multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova</i>	• Žiak vie definovať osobnosť zo psychologického hľadiska a vie vymenovať znaky osobnosti. • Vie vymenovať a charakterizovať činitele vývinu a znaky vlastností. • Pozná vrodené mechanizmy, záujmy, záľuby, sklony, ideály, životné plány	5

			a ašpirácie. • Vie definovať pojmy charakter, postoj, sebauvedomenie, sebapoznanie, sekoncepciu, svedomie, sebakritiku, schopnosti, vlohy, vedomosti, zručnosti, návyky, zvyky, vôľu a jej vlastnosti, temperament a jeho typy. Pozná štruktúru temperamentu a druhy schopností.	
Typológie osobnosti	• Teórie osobnosti • Klasická psychoanalýza • Analytická psychológia • Interpersonálna psychológia • Behaviorálna psychológia • Osobnosť ako sociálne učenie • Humanistická psychológia	• Oboznámiť žiakov s jednotlivými teóriami osobnosti a typickými znakmi pre dané teórie. Prierezová téma: <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	• Pozná životopis Freuda, vie vysvetliť ako definuje pojmy id, ego, superego, vedomie, nevedomie, pudy, prenos, protiprenos, odpor, obrany a vie vymenovať a popísať fázy sexuálneho vývoja. • Vie charakterizovať Jungove chápanie osobnosti ako súhrn ja, ega, osobného a kolektívneho nevedomia. Vie vymenovať a popísať metódy jeho práce s pacientom. • Vie definovať Adlerovu teóriu osobnosti, rodinnú konšteláciu a komplex menejcennosti. Pozná čo vyvoláva úzkosť u dieťaťa, kategórie vzťahov a neurotické potreby podľa	14

			Horneyovej. Vie vymenovať a charakterizovať štádia Sullivanovej teórie osobnosti. Pozná Frommova zložky osobnosti – temperament a charakter, ktoré sú založené na dvoch procesoch socializácia a asimilácia. Vie vymenovať a charakterizovať Eriksonove epigenetické štádia vývinu osobnosti. • Pozná predstaviteľov behaviorálnej psychológie – Pavlov, Skinner, Watson a je schopný definovať klasické, operatívne podmieňovanie, systematickú desenzibilizáciu, averzívne podmieňovanie a asertívny výcvik. • Vie definovať observačné učenie, internalizačný proces a jeho typy. • Pozná princípy humanistickej psychológie, Rogersovu teóriu zameranú na klienta a Maslowovu hierarchiu potrieb.	
Vývinová psychológia	• Pojem a podstata vývinu • Činitele vývinu • Vývinové obdobia	• Oboznámiť žiakov so základnou psychologickou disciplínou. • Poskytnúť žiakom informácie o prenatálnom, perinatálnom a postnatálnom	• Pozná teoretickú a praktickú časť vývinovej psychológie, jej význam a zákonitosti vývinu. • Dokáže charakterizovať	11

		vývine jedinca. Prierezová téma: <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, ochrana života a zdravie</i>	pojmy biogenetický základ, prostredie, vlastná aktivita jedinca, socializácia, individualita a vývinové zmeny. • Vie definovať telesný a duševný vývin počas vnútro maternicového obdobia, počas novorodeneckého obdobia, dojčat'a, batolaťa, predškolského veku, mladšieho a staršieho školského veku, adolescencie, dospelosti a staroby.	
Psychológia činnosti	• Aktivácia ľudského správania • Aktivačné činitele • Psychológia konania a správania • Správanie človeka v konfliktoch • Riešenie konfliktov	• Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi. Prierezová téma: <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	• Vie vysvetliť pojmy aktivácia, smerovosť a cieľovosť správania. • Vie definovať pojem potreby, pozná rozdiel medzi vyššími a nižšími potrebami, vie vymedziť pojem pud a dokáže uviesť príklady na pudy. • Vie vysvetliť ako potreby a pudy aktivizujú človeka k činnosti. • Je schopný charakterizovať výkonnosť človeka a jej determinanty. Vie vysvetliť vplyv prostredia na výkon človeka. • Dokáže vymedziť pojem konflikt. Pozná príčiny, druhy a typy konfliktov. • Vie, že riešenie konfliktov má svoje kroky a to –	8

			vymedzenie podstaty konfliktu, povedať, prečo chcem konflikt riešiť, zozbierať a prezentovať informácie, podávanie návrhov na riešenie konfliktov a výber najvhodnejšieho riešenia.	
Poruchy duševného zdravia	• Normalita • Neuróza a psychóza • Psychopatie	• Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. Prierezová téma: <i>Ochrana života a zdravia</i>	• Vie vysvetliť pojem norma a hľadiská normality. • Vie interpretovať význam normy pre sociálnu skupinu. • Pozná pojem neuróza, psychóza a vie povedať príčiny ich vzniku. • Vie charakterizovať psychopatie, vie popísať psychotické prežívanie a pozná rozdiely medzi neurózou, psychózou a psychopatiou.	4
Psychohygiena	• Mentálna hygiena • Stres	• Vysvetliť žiakom význam psychohygieny v každodennom živote. Prierezová téma: <i>Ochrana života a zdravia</i>	• Vie definovať pojem psychohygiena, pozná jej význam a prostriedky – životospráva, úprava prostredia, úprava sociálnych vzťahov, sebvýchova a autoregulácia. • Vie definovať pojem stres, pozná prejavy stresu a techniky odolávania stresu.	3
Sociálna psychológia	• Prierez históriou, východiská SP • Socializácia osobnosti • Školská trieda,	• Oboznámiť žiakov o základnej psychologickej disciplíne	• Pozná historické etapy vývoja sociálnej psychológie. Vie	6

	pracovná a rovesnícka skupina • Poruchy socializácie	a poskytnúť im informácie o základných pojmoch sociálnej psychológie. Prierezová téma: <i>Multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj</i>	definovať sociálnu determináciu, sociálne prostredie a sociálny kontakt. Vie charakterizovať socializáciu, uskutočňovanie socializácie a socializačnú funkciu rodiny. • Vie definovať školskú triedu, pracovnú a rovesnícku skupinu a pozná jej socializačný vplyv na jedinca. • Vie vymenovať znaky poruchového správania, charakterizovať demonštratívne, utlmené, nedôsledné a asociálne správanie. Vie vysvetliť vplyv vrodených osobnostných faktorov a neprimeraného sociálneho prostredia na vznik poruchového správania.	
Človek – sociálna bytosť	• Sociálna stránka osobnosti • Sociálna kompetencia, zrelosť, dimenzie osobnosti • Pozícia, rola, status • Sociálna motivácia – motivácia k sociálnej začlenenosti, činnosti a výkonnosti	• Informovať žiakov o sociálnych stránkach osobnosti. Prierezová téma: <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	• Vie charakterizovať človeka ako biologickú a sociálnu bytosť a pozná pojmy sociálna bunka, vzťahy v nej a sociálny systém. • Vie definovať pojmy sociálna kompetencia, zrelosť a jej zisťovanie pri nástupe do ZŠ, dimenzie osobnosti – extroverzia, introverzia,	5

			emocionálna labilita a stabilita. • Pozná pojmy pozícia, status a sociálnopsycho logické charakteristiky, ktoré sa podieľajú na jeho tvorbe, rola, jej druhy a Meadovu teóriu rolí. • Pozná energizujúcu, regulujúcu a cieľovú funkciu motivácie. Vie charakterizovať dvojfaktorovú teóriu motivácie, teóriu motivácie vychádzajúcu z koncepcie valencie a teóriu afiliácie.	
Postoje	• Postoje – pojem charakteristika, znaky • Tvorba a zmena postojov • Hodnoty a postoje • Sociálna interakcia – pojem, význam, časti • Sociálna percepcia – pojem, podstata • Sociálna komunikácia	• Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. Prierezová téma: <i>Multikultúrna výchova</i>	• Vie definovať pojem postoj a dokáže vymenovať zložky postoja. • Dokáže charakterizovať súrodú a nesúrodú zmenu postoja. Vie, že zmena postoja závisí od znakov postoja, od osobnostných charakteristík, od príslušnosti k skupine a od informácií. • Vie definovať pojem postoj a pozná jeho význam. Vie vymenovať a charakterizovať formy a podoby vzťahov. • Chápe, že sociálne vnímanie je jedna zo zložiek interakcie. Pozná 3 základné typy realizácie, komponenty, cykly, objekt a subjekt	8

			vnímania. • Vie definovať pojem komunikácia, efektívna komunikácia, pozná predpoklady úspešnej komunikácie, hlavné funkcie prijímača a poruchy komunikácie. Pri verbálnej komunikácii vie definovať aktívne počúvanie, prácu s otázkami, jazyk v poradenstve, akceptáciu, kongruenciu a empatiu. Pri neverbálnej komunikácii dokáže definovať pojmy mimika, gestikulácia, haptika, kinezika, posturoológia, proxemika, paralingvistika, produkcia, teritorialita a spätná väzba.	
Sociálne správanie	• Sociálne správanie – pojem, sociálne normy, deviácie • Kooperácia a súperenie • Prosociálnosť a hostilita • Náročné životné situácie	• Poskytnúť žiakom informácie o sociálnom správaní a vedieť vysvetliť príčinu a riešenie náročných životných situácií. Prierezová téma: <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, ochrana života a zdravie</i>	• Vie vysvetliť pojem sociálne správanie, dokáže analyzovať ako tlak skupiny vplyva na dodržiavanie noriem, vie vymenovať alternatívy, prečo človek dodržiava normy a chápe, že odklonenie od noriem je považované za deviáciu. • Vie definovať pojem kooperácia a pozná faktory, ktoré ovplyvňujú kvalitu a priebeh kooperácie. Vie charakterizovať	8

			pojem súperenie. Pozná výhody a nevýhody používania súperenia v skupine a medzi skupinami. • Vie vysvetliť pojmy prosociálnosť a hostilita a chápe ich ako dve protikladné druhy správania. • Dokáže charakterizovať náročné životné situácie a vie ich rozdeliť podľa náročnosti. Vie definovať odolnosť voči náročným životným udalostiam a pozná aj činitele od ktorých závisí. Vie vymenovať a definovať formy vyrovnávania sa s náročnými životnými situáciami odvodenými od útoku, úniku a špeciálne techniky.	
Sociálne prostredie	• Sociálne prostredie – pojem, funkcia, sociálne skupiny • Malé skupiny – charakteristika, delenie, ciele, normy, štruktúra a dynamika • Vodcovstvo – typy vodcov • Veľké skupiny – charakteristika, typy, kultúra, kultúrne vzorce	• Rešpektovať a uplatňovať mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania v skupine. Prierezová téma: <i>Multikultúrna výchova</i>	• Vie definovať pojem sociálne prostredie a vymenovať 4 typy sociálnopsychologických aspektov spoločnosti. • Vie rozlíšiť veľké spoločenské skupiny od malých. • Pozná psychológov, ktorý sa venovali výskumu malých sociálnych skupín a vie definovať výsledky ich výskumov. • Vie rozdeliť	12

			skupiny na rôzne druhy a typy. • Vie vymenovať základné znaky sociálnej skupiny – ciele, normy, štruktúru, atmosféru a dynamiku. • Vie vysvetliť význam príslušnosti k sociálnej skupine pre život jednotlivca. • Vie vymenovať znaky vodcov a dokáže charakterizovať autoritatívneho, demokratického a liberálneho vodcu. • Vie definovať veľké skupiny a príčiny vďaka, ktorým sa ľudia stávajú členmi veľkej skupiny. • Vie rozlíšiť explicitnú a implicitnú kultúru a charakterizovať kultúrne vzorce – obyčaje, mravy, zákony a tabu	
Človek v spoločnosti	• Človek v dave – dav a davové situácie • Spoločnosť a človek	• Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť Prierezová téma: <i>Multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj</i>	• Vie definovať dav, jeho charakteristiky a správanie človeka v dave. Dokáže charakterizovať druhy davov – vystúpenie hudobných skupín, náboženské obrady, manifestácie, športové podujatia a život ohrozujúce situácie. • Pozná význam sociálne žiaduceho, nežiaduceho správania,	4

			agresia, sociálna manipulácia a jej prostriedky. • Vie definovať reklamu a jej vplyv na príjemcu. Pozná rôzne reklamné triky, ktoré vzbudzujú záujem o predkladaný predmet.	
Poruchy duševného vývinu	• Poruchy duševného vývinu – vplyv na socializáciu	• Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi. Prierezová téma: <i>Ochrana života a zdravia</i>	• Vie definovať a vysvetliť príčiny vzniku deprivácie, konfliktu a frustrácie. • Dokáže analyzovať vplyv vonkajších a vnútorných faktorov na vznik deprivácie v rodine.	2
Maturitné zadania	• Opakovanie maturitných zadaní	• Sceliť nadobudnuté poznatky z celého roka.	• Vie uplatniť poznatky z jednotlivých psychologických disciplín. Dokáže prepojiť nadobudnuté poznatky zo psychológie s konkrétnymi životnými skúsenosťami. Upevňovanie získaných vedomostí z celého roka.	15

Zdroje :

1. Boroš, J., *Základy sociálnej psychológie*. Bratislava: IRIS, 2001. ISBN 80-89018-20-3.
2. Helus, Z. et. al. *Psychológia III*. Bratislava : SPN. 1986.
3. Klindová, Ľ., Rybárová, E. *Psychológia II*. Bratislava : SPN. 1985.
4. Koščo, M., *Základy psychológie*. Bratislava : SPN, 2009. ISBN 978-80-10-01677-8.
5. Zdrojom informácií pre vyučujúcich a žiakov je predovšetkým dostupná odborná literatúra, odborné časopisy a internet

Hodnotenie:

Žiaci sú hodnotení na základe platnej legislatívy. Podkladom pre hodnotenie je ústna odpoveď, testy, aktivita na hodinách, projekty.

Stupnica hodnotenia pre písomné testy:

- 100% - 90% - výborný
- 89% - 75% - chváľitebný
- 69% - 50% - dobrý
- 49% - 30% - dostatočný
- 29 % - 0% - nedostatočný

Stupnica hodnotenia pre ústne skúšanie:

Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak ovláda poznatky, fakty, pojmy, definície a zákonitosti, ktoré požadujú výkonové štandardy, obsahové štandardy, učebné osnovy pre psychológiu, celistvo, presne a úplne a chápe vzťahy medzi nimi. Pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a motorické činnosti. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí. Myslí logicky správne, zreteľne sa u neho prejavuje samostatnosť a tvorivosť. Jeho ústny a písomný prejav je správny, presný a výstižný. Výsledky jeho činnosti sú kvalitné, iba s menšími nedostatkami. Je schopný samostatne študovať vhodné texty.

Stupňom 2 – chváľitebný sa žiak klasifikuje, ak ovláda poznatky, fakty, pojmy, definície a zákonitosti, ktoré požadujú výkonové štandardy, obsahové štandardy, učebné osnovy pre psychológiu, v podstate celistvo, presne a úplne. Pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a motorické činnosti. Samostatne a produktívne alebo s menšími podnetmi učiteľa uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí. Myslí správne, v jeho myslení sa prejavuje logika a tvorivosť. Ústny a písomný prejav máva menšie nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. Kvalita výsledkov činnosti je spravidla bez podstatných nedostatkov. Žiak je schopný samostatne alebo s menšou pomocou študovať vhodné texty.

Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak má v celistvosti, presnosti a úplnosti osvojenia požadovaných poznatkov, faktov, pojmov, definícií a zákonitostí nepodstatné medzery. Požadované intelektuálne a motorické činnosti nevykonáva vždy presne. Podstatnejšie nepresnosti a chyby vie za pomoci učiteľa korigovať. Osvojené vedomosti a zručnosti aplikuje pri riešení teoretických a praktických úloh s chybami. Uplatňuje poznatky a hodnotí javy a zákonitosti podľa podnetov učiteľa. Jeho myslenie je vcelku správne, nie je vždy tvorivé. V ústnom a písomnom prejave má nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. V kvalite výsledkov jeho činnosti sú častejšie nedostatky. Je schopný samostatne študovať podľa návodu učiteľa.

Stupňom 4 – dostatočný sa žiak klasifikuje, ak má v celistvosti, presnosti a úplnosti osvojenia požadovaných vedomostí závažné medzery. Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a motorických činností je málo pohotový a má väčšie nedostatky. V uplatňovaní osvojených vedomostí a zručností pri riešení teoretických a praktických úloh sa vyskytujú závažné chyby. Pri využívaní vedomostí pri výklade a hodnotení javov je nesamostatný. V logickosti myslenia sa vyskytujú závažné chyby a myslenie je spravidla málo tvorivé. Jeho ústny a písomný prejav má spravidla závažné nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. Závažné

nedostatky a chyby vie žiak za pomoci učiteľa opraviť. Pri samostatnom štúdiu má veľké nedostatky.

Stupňom 5 – nedostatočný sa žiak klasifikuje, ak si neosvojil vedomosti požadované učebnými osnovami celistvo, presne a úplne, má v nich závažné a značné nedostatky. Jeho schopnosť vykonávať požadované intelektuálne a praktické činnosti má veľmi podstatné nedostatky. V uplatňovaní osvojených vedomostí a zručností pri riešení teoretických a praktických úloh sa vyskytujú veľmi závažné chyby. Pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí nevie svoje vedomosti uplatniť, a to ani na podnet učiteľa. Neprejavuje samostatnosť v myslení, vyskytujú sa u neho časté logické nedostatky. V ústnom a písomnom prejave má závažné nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. Závažné nedostatky a chyby nevie opraviť ani s pomocou učiteľa. Nevie samostatne študovať.

Učebné osnovy pre predmet **CVIČENIA ZO PSYCHOLÓGIE**

Charakteristika predmetu:

Predmet cvičenia zo psychológie slúži na praktické precvičenie učiva z predmetu psychológia. Cieľom je naučiť žiakov aktívne využívať poznatky zo psychologických disciplín pri kontakte s ľuďmi, pri riešení problémových situácií v pracovnom procese aj v osobnom živote, vnímať jednotlivca ako osobnostný celok prechádzajúci vývinom a fungujúci v sociálnom prostredí. Žiaci končiacich ročníkov si

daný predmet volia v rámci disponibilných hodín s celkovou dotáciou 2 hodiny týždenne.

Žiak:

- má schopnosť orientovať sa v teoretických základoch psychológie, ovláda základnú terminológiu, dokáže samostatne študovať odbornú literatúru;
- rozumie vlastnostiam osobnosti, psychickým procesom, stavom osobnosti;
- má poznatky o vývine a formovaní psychických vlastností a procesov v celej šírke života človeka podmienené zvláštnosťami sociálneho prostredia a očakávanými sociálnymi rolami objavujúcimi sa v priebehu života jedinca, s úlohami a normami kladenými na určité vekové a rodové odlišné skupiny;
- vie využívať vedomosti z jednotlivých psychologických disciplín pre sebaopoznávanie a autoreguláciu;
- pozná metódy zvládania náročných životných situácií a zásady duševnej hygieny;
- prostredníctvom predmetu psychológia sú rozvíjané vlastnosti osobnosti:
- uvedomovanie a utváranie pocitu zodpovednosti a povinnosti k spoločnej práci, utváranie žiaducej formy ašpirácie k skupinovej činnosti;
- tolerancia odlišných názorov, presvedčení a postojov iných osôb;
- kultivácia sociálnych vzťahov, prejavovanie vzájomnej osobnej sympatie, senzibility a empatie, zabezpečenie priaznivej socio-emočnej klímy;
- rozvoj kultúrneho správania a podporovanie prosociálneho konania.

Ciele:

Cieľom vyučovania psychológie je poskytnúť žiakom základné poznatky o duševnom živote človeka, jeho zákonitostiach, naučiť ich chápať duševné procesy. Tieto poznatky budú žiakom pomáhať orientovať sa v meniacom sa spoločenskom prostredí, spoznávať samých seba a iných ľudí, chápať ich správanie. Zároveň výučba psychológie umožňuje odbornú prípravu študentov na ďalšie štúdium na vysokej škole, v odboroch, kde psychologické poznatky sú súčasťou odbornej prípravy (učiteľstvo, vychovávateľstvo, medicína a pod.). Žiaci získané poznatky, zručnosti a postoje môžu využiť pri práci s ľuďmi, v medziľudských vzťahoch, pri realizácii rodičovského poslania a pod.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

1 – kompetencie k učeniu

- vedieť vyberať a využiť efektívne spôsoby, metódy a stratégie učenia,
- plánovať, organizovať a riadiť vlastné učenie,
- zistiť svoj učebný štýl.

2 – kompetencie k riešeniu problémov

- rozpoznávať a pochopiť problém,
- premyslieť a naplánovať riešenie problému,
- schopnosť samostatne riešiť problém s dôrazom na etický princíp k druhým ľuďom a k životnému prostrediu,
- kriticky myslieť, hľadať kritéria pre voľbu riešenia problémov,
- zdôvodniť návrhy svojich riešení.

3 – kompetencie komunikačné

- vecne správne sa vyjadrovať verbálne a písomne k danej učebnej téme,
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,

- identifikovať a správne používať základné pojmy, objektívne opísať, vysvetliť alebo zdôvodniť základné znaky psychologických procesov, podstatu procesov a vzťahov,
- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov, zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti.

4 – kompetencie sociálne

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti, pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách,
- vzájomne radiť a pomáhať, prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti,
- tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných,
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení.

Tematické celky:

Úvod do štúdia, Metódy psychológie, Determinácia psychiky, Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Psychohygiena, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Postoje, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti, Poruchy duševného vývinu

Pedagogické stratégie – metódy a formy :

- reprodukčné - frontálne, individuálne skúšanie
- logického aspektu - analýza syntéza, indukcia, dedukcia, problémový výklad
- motivačné - rozprávanie, rozhovor
- expozičné – vysvetľovanie, diskusia, práca s odbornou literatúrou
- fixačné – opakovanie, upevňovanie učiva
- diagnostické – ústne skúšanie, didaktický test, hodnotenie posteru, referátu
- aplikačné - žiacky poster, prezentácia, referát
- sociálne - individuálne, skupinové, frontálne
- aktivizujúce - heuristické, kvízy, súťaže,
- krátkodobé, dlhodobé

Metódy:

▪ **motivačné**

- Úvod do štúdia, Metódy psychológie, Determinácia psychiky, Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Psychohygiena, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Postoje, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti

▪ **expozičné**

- Úvod do štúdia, Metódy psychológie, Determinácia psychiky, Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného

zdravia, Psychohygiena, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Postoje, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti

- **fixačné**

- Úvod do štúdia, Metódy psychológie, Determinácia psychiky, Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Psychohygiena, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Postoje, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti

- **diagnostické**

- Úvod do štúdia, Metódy psychológie, Determinácia psychiky, Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Psychohygiena, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Postoje, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti

-

Formy:

- **individuálna práca**

- Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Sociálne správanie

- **hromadná práca**

- Úvod do štúdia, Metódy psychológie, Determinácia psychiky, Poznávacie procesy, Psychológia osobnosti, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Psychohygiena, Sociálna psychológia, Človek sociálna bytosť, Postoje, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti

- **skupinová práca**

- Poznávacie procesy, Typológie osobnosti, Vývinová psychológia, Psychológia činnosti, Poruchy duševného zdravia, Sociálna psychológia, Sociálne správanie, Sociálne prostredie, Človek v spoločnosti

Prierezové témy:

Multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova, ochrana života a zdravia.

4. ročník (2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín

Úvod do štúdia	• Teória psychológie - história • Predmet psychológie – prežívanie, správanie • Psychika – vedomie, nevedomie	• Žiaci získajú informácie o vede psychológia. Prierezová téma: <i>Ochrana života a zdravia</i>	• Žiak pozná historický vývoj psychológie od praveku až po súčasnosť. • Dokáže charakterizovať vonkajšiu a vnútornú stránku psychiky. • Vie charakterizovať vedomie a nevedomie a vie porovnať rozdiely medzi nimi.	1
Metódy psychológie	• Metódy psychológie – pozorovanie, rozhovor, dotazník, experiment, psychologické testy, rozbor ľudskej činnosti, anamnéza, kazuistika,	• Informovať žiakov o význame psychologických metód v praxi.	• Vie charakterizovať jednotlivé psychologické metódy a je schopný vysvetliť použitie psychologických metód v praxi.	1
Determinácia psychiky	• Determinácia • Biologická determinácia – činitele • Sociálna determinácia-činitele	• Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. Prierezová téma: <i>Environmentálna výchova</i>	• Vie vysvetliť pojem determinizmus a determinácia psychiky. • Vie potvrdiť vplyv biologickej a sociálnej determinácie psychiky v živote človeka. • Vie charakterizovať teóriu performizmu, environmentalizmu a konverencie.	1
Poznávacie procesy	• Pociťovanie • Vnímanie • Predstavy a fantázia • Pamäť • Myslenie a reč • Pozornosť • City • Učenie	• Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi. Prierezová téma: <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	• Vie definovať pojem pociťovanie, horný a dolný podnetový prah a dokáže rozdeliť pocity podľa	8

			analyzátorov. • Vie popísať proces vnímania, vymenovať druhy vnemov a zákony organizácie percepčného poľa, porovnať pociťovanie a vnímanie, • Pozná druhy predstáv a fantázií, podmienky tvorenia predstáv. • Vie vysvetliť rozdiel medzi predstavou a vnemom. • Pozná typy a fázy pamäte, vie vysvetliť pojem amnézia. • Vie vymenovať a charakterizovať typy, druhy myslenia, myšlienkové operácie, druhy a poruchy reči. • Vie definovať pojem a druhy pozornosti, vymenovať činitele pozornosti a čo ju ovplyvňuje. • Pozná rozdiel medzi emóciami a citmi, vie definovať afekty, nálady, vášne, strach, druhy a poruchy citov. • Vie charakterizovať pojem, fázy, druhy a typy učenia.	
Psychológia osobnosti	• Psychológia osobnosti –predmet,	• Poskytnúť žiakom informácie, aby	• Žiak vie definovať osobnosť zo	3

	• Činitele ovplyvňujúce vývin osobnosti • Štruktúra osobnosti – aktivačno-motivačné, vzťahovo-postojové, výkonové, seberegulačné a dynamické vlastnosti	pochopili pojem osobnosti a vedeli význam činiteľov, ktoré ju ovplyvňujú. Prierezová téma: <i>Multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova</i>	psychologického hľadiska a vie vymenovať znaky osobnosti. • Vie vymenovať a charakterizovať činitele vývinu a znaky vlastností. • Pozná vrodené mechanizmy, záujmy, záľuby, sklony, ideály, životné plány a ašpirácie. • Vie definovať pojmy charakter, postoj, sebauvedomenie, sebaopoznanie, sekonceptciu, svedomie, sebakritiku, schopnosti, vlohy, vedomosti, zručnosti, návyky, zvyky, vôľu a jej vlastnosti, temperament a jeho typy. Pozná štruktúru temperamentu a druhy schopností.	
Typológie osobnosti	• Teórie osobnosti • Klasická psychoanalýza • Analytická psychológia • Interpersonálna psychológia • Behaviorálna psychológia • Osobnosť ako sociálne učenie • Humanistická psychológia	• Oboznámiť žiakov s jednotlivými teóriami osobnosti a typickými znakmi pre dané teórie. Prierezová téma: <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	• Pozná životopis Freuda, vie vysvetliť ako definuje pojmy id, ego, superego, vedomie, nevedomie, pudy, prenos, protiprenos, odpor, obrany a vie vymenovať a popísať fázy sexuálneho vývoja. • Vie charakterizovať Jungove chápanie osobnosti ako súhrn ja, ega, osobného a kolektívneho nevedomia. Vie vymenovať a popísať metódy jeho práce	7

			s pacientom. • Vie definovať Adlerovu teóriu osobnosti, rodinnú konšteláciu a komplex menejcennosti. Pozná čo vyvoláva úzkosť u dieťaťa, kategórie vzťahov a neurotické potreby podľa Horneyovej. Vie vymenovať a charakterizovať štádia Sullivanovej teórie osobnosti. Pozná Frommove zložky osobnosti – temperament a charakter, ktoré sú založené na dvoch procesoch socializácia a asimilácia. Vie vymenovať a charakterizovať Eriksonove epigenetické štádia vývinu osobnosti. • Pozná predstaviteľov behaviorálnej psychológie – Pavlov, Skinner, Watson a je schopný definovať klasické, operatívne podmieňovanie, systematickú desenzibilizáciu, averzívne podmieňovanie a asertívny výcvik. • Vie definovať observačné učenie, internalizačný proces a jeho typy. • Pozná princípy humanistickej psychológie,	

			Rogersovu teóriu zameranú na klienta a Maslowovu hierarchiu potrieb.	
Vývinová psychológia	• Pojem a podstata vývinu • Činitele vývinu • Vývinové obdobia	• Oboznámiť žiakov so základnou psychologickou disciplínou. • Poskytnúť žiakom informácie o prenatálnom, perinatálnom a postnatálnom vývine jedinca. Prierezová téma: <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, ochrana života a zdravia</i>	• Pozná teoretickú a praktickú časť vývinovej psychológie, jej význam a zákonitosti vývinu. • Dokáže charakterizovať pojmy biogenetický základ, prostredie, vlastná aktivita jedinca, socializácia, individualita a vývinové zmeny. • Vie definovať telesný a duševný vývin počas vnútromaternicového obdobia, počas novorodeneckého obdobia, dojčat'a, batol'aťa, predškolského veku, mladšieho a staršieho školského veku, adolescencie, dospelosti a staroby.	9
Psychológia činnosti	• Aktivácia ľudského správania • Aktivačné činitele • Psychológia konania a správania • Správanie človeka v konfliktoch • Riešenie konfliktov	• Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi. Prierezová téma: <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	• Vie vysvetliť pojmy aktivácia, smerovosť a cieľovosť správania. • Vie definovať pojem potreby, pozná rozdiel medzi vyššími a nižšími potrebami, vie vymedziť pojem pud a dokáže uviesť príklady na pudy. • Vie vysvetliť ako potreby a pudy aktivizujú človeka k činnosti. • Je schopný charakterizovať	4

			výkonnosť človeka a jej determinanty. Vie vysvetliť vplyv prostredia na výkon človeka. • Dokáže vymedziť pojem konflikt. Pozná príčiny, druhy a typy konfliktov. • Vie, že riešenie konfliktov má svoje kroky a to – vymedzenie podstaty konfliktu, povedať, prečo chcem konflikt riešiť, zozbierať a prezentovať informácie, podávanie návrhov na riešenie konfliktov a výber najvhodnejšieho riešenia.	
Poruchy duševného zdravia	• Normalita • Neuróza a psychóza • Psychopatie	• Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. Prierezová téma: <i>Ochrana života a zdravia</i>	• Vie vysvetliť pojem norma a hľadiská normality. • Vie interpretovať význam normy pre sociálnu skupinu. • Pozná pojem neuróza, psychóza a vie povedať príčiny ich vzniku. • Vie charakterizovať psychopatie, vie popísať psychotické prežívanie a pozná rozdiely medzi neurózou, psychózou a psychopatiou.	2
Psychohygiiena	• Mentálna hygiena • Stres	• Vysvetliť žiakom význam psychohygieny v každodennom živote. Prierezová téma: <i>Ochrana života a zdravia</i>	• Vie definovať pojem psychohygiiena, pozná jej význam a prostriedky – životospráva, úprava prostredia, úprava	2

			sociálnych vzťahov, sebvýchova a autoregulácia. • Vie definovať pojem stres, pozná prejavy stresu a techniky odolávania stresu.	
Sociálna psychológia	• Prierez históriou, východiská SP • Socializácia osobnosti • Školská trieda, pracovná a rovesnícka skupina • Poruchy socializácie	• Oboznámiť žiakov o základnej psychologickéj disciplíne a poskytnúť im informácie o základných pojmoch sociálnej psychológie. Prierezová téma: <i>Multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj</i>	• Pozná historické etapy vývoja sociálnej psychológie. Vie definovať sociálnu determináciu, sociálne prostredie a sociálny kontakt. Vie charakterizovať socializáciu, uskutočňovanie socializácie a socializačnú funkciu rodiny. • Vie definovať školskú triedu, pracovnú a rovesnícku skupinu a pozná jej socializačný vplyv na jedinca. • Vie vymenovať znaky poruchového správania, charakterizovať demonštratívne, utlmené, nedôsledné a asociálne správanie. Vie vysvetliť vplyv vrodených osobnostných faktorov a neprimeraného sociálneho prostredia na vznik poruchového správania.	5
Človek – sociálna bytosť	• Sociálna stránka osobnosti • Sociálna kompetencia, zrelosť, dimenzie osobnosti • Pozícia, rola, status	• Informovať žiakov o sociálnych stránkach osobnosti. Prierezová téma: <i>Osobnostný a sociálny</i>	• Vie charakterizovať človeka ako biologickú a sociálnu bytosť a pozná pojmy	2

	• Sociálna motivácia – motivácia k sociálnej začlenenosti, činnosti a výkonnosti	rozvoj	sociálna bunka, vzťahy v nej a sociálny systém. • Vie definovať pojmy sociálna kompetencia, zrelosť a jej zisťovanie pri nástupe do ZŠ, dimenzie osobnosti – extroverzia, introverzia, emocionálna labilita a stabilita. • Pozná pojmy pozícia, status a sociálnopsycho logické charakteristiky, ktoré sa podieľajú na jeho tvorbe, rola, jej druhy a Meadovu teóriu rolí. • Pozná energizujúcu, regulujúcu a cieľovú funkciu motivácie. Vie charakterizovať dvojfaktorovú teóriu motivácie, teóriu motivácie vychádzajúcu z koncepcie valencie a teóriu afiliácie.	
Postoje	• Postoje – pojem charakteristika, znaky • Tvorba a zmena postojov • Hodnoty a postoje • Sociálna interakcia – pojem, význam, časti • Sociálna percepcia – pojem, podstata • Sociálna komunikácia	• Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. Prierezová téma: <i>Multikultúrna výchova</i>	• Vie definovať pojem postoj a dokáže vymenovať zložky postoja. • Dokáže charakterizovať súrodú a nesúrodú zmenu postoja. Vie, že zmena postoja závisí od znakov postoja, od osobnostných charakteristík, od príslušnosti k skupine a od informácií. • Vie definovať pojem postoj a pozná jeho	4

			význam. Vie vymenovať a charakterizovať formy a podoby vzťahov. • Chápe, že sociálne vnímanie je jedna zo zložiek interakcie. Pozná 3 základné typy realizácie, komponenty, cykly, objekt a subjekt vnímania. • Vie definovať pojem komunikácia, efektívna komunikácia, pozná predpoklady úspešnej komunikácie, hlavné funkcie prijímača a poruchy komunikácie. Pri verbálnej komunikácii vie definovať aktívne počúvanie, prácu s otázkami, jazyk v poradenstve, akceptáciu, kongruenciu a empatiu. Pri neverbálnej komunikácii dokáže definovať pojmy mimika, gestikulácia, haptika, kinezika, posturoológia, proxemika, paralingvistika, produkcia, teritorialita a spätná väzba.	
Sociálne správanie	• Sociálne správanie – pojem, sociálne normy, deviácie • Kooperácia a súperenie • Prosociálnosť a hostilita • Náročné životné situácie	• Poskytnúť žiakom informácie o sociálnom správaní a vedieť vysvetliť príčinu a riešenie náročných životných situácií. Prierezová téma: <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, ochrana života</i>	• Vie vysvetliť pojem sociálne správanie, dokáže analyzovať ako tlak skupiny vplyva na dodržiavanie noriem, vie vymenovať alternatívy, prečo	4

		<i>a zdravia</i>	človek dodržiava normy a chápe, že odklonenie od noriem je považované za deviáciu. • Vie definovať pojem kooperácia a pozná faktory, ktoré ovplyvňujú kvalitu a priebeh kooperácie. Vie charakterizovať pojem súperenie. Pozná výhody a nevýhody používania súperenia v skupine a medzi skupinami. • Vie vysvetliť pojmy prosociálnosť a hostilita a chápe ich ako dve protikladné druhy správania. • Dokáže charakterizovať náročné životné situácie a vie ich rozdeliť podľa náročnosti. Vie definovať odolnosť voči náročným životným udalostiam a pozná aj činitele od ktorých závisí. Vie vymenovať a definovať formy vyrovnávania sa s náročnými životnými situáciami odvodenými od útoku, úniku a špeciálne techniky.	
Sociálne prostredie	• Sociálne prostredie – pojem, funkcia, sociálne skupiny • Malé skupiny – charakteristika, delenie, ciele, normy, štruktúra a dynamika	• Rešpektovať a uplatňovať mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania v skupine.	• Vie definovať pojem sociálne prostredie a vymenovať 4 typy sociálnopsychologických aspektov	5

	• Vodcovstvo – typy vodcov • Veľké skupiny – charakteristika, typy, kultúra, kultúrne vzorce	Prierezová téma: <i>Multikultúrna výchova</i>	spoločnosti. • Vie rozlíšiť veľké spoločenské skupiny od malých. • Pozná psychológov, ktorý sa venovali výskumu malých sociálnych skupín a vie definovať výsledky ich výskumov. • Vie rozdeliť skupiny na rôzne druhy a typy. • Vie vymenovať základné znaky sociálnej skupiny – ciele, normy, štruktúru, atmosféru a dynamiku. • Vie vysvetliť význam príslušnosti k sociálnej skupine pre život jednotlivca. • Vie vymenovať znaky vodcov a dokáže charakterizovať autoritatívneho, demokratického a liberálneho vodcu. • Vie definovať veľké skupiny a príčiny vďaka, ktorým sa ľudia stávajú členmi veľkej skupiny. • Vie rozlíšiť explicitnú a implicitnú kultúru a charakterizovať kultúrne vzorce – obyčaje, mravy, zákony a tabu	
Človek v spoločnosti	• Človek v dave – dav a davové situácie • Spoločnosť a človek	• Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť Prierezová téma: <i>Multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny</i>	• Vie definovať dav, jeho charakteristiky a správanie človeka v dave. Dokáže charakterizovať druhy davov – vystúpenie	2

		rozvoj	hudobných skupín, náboženské obrady, manifestácie, športové podujatia a život ohrozujúce situácie. • Pozná význam sociálne žiaduceho, nežiaduceho správania, agresia, sociálna manipulácia a jej prostriedky. • Vie definovať reklamu a jej vplyv na príjemcu. Pozná rôzne reklamné triky, ktoré vzbudzujú záujem o predkladaný predmet.	

Zdroje :

1. Boroš, J., *Základy sociálnej psychológie*. Bratislava: IRIS, 2001. ISBN 80-89018-20-3.
2. Helus, Z. et. al. *Psychológia III*. Bratislava : SPN. 1986.
3. Klindová, L., Rybárová, E. *Psychológia II*. Bratislava : SPN. 1985.
4. Koščo, M., *Základy psychológie*. Bratislava : SPN, 2009. ISBN 978-80-10-01677-8.
5. Zdrojom informácií pre vyučujúcich a žiakov je predovšetkým dostupná odborná literatúra, odborné časopisy a internet

Hodnotenie:

Žiaci sú hodnotení na základe platnej legislatívy. Podkladom pre hodnotenie je ústna odpoveď, testy, aktivita na hodinách, projekty.

Stupnica hodnotenia pre písomné testy:

- 100% - 90% - výborný
- 89% - 75% - chválitebný
- 69% - 50% - dobrý
- 49% - 30% - dostatočný
- 29 % - 0% - nedostatočný

Stupnica hodnotenia pre ústne skúšanie:

Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak ovláda poznatky, fakty, pojmy, definície a zákonitosti, ktoré požadujú výkonové štandardy, obsahové štandardy, učebné osnovy pre psychológiu, celistvo, presne a úplne a chápe vzťahy medzi nimi. Pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a motorické činnosti. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí. Myslí logicky správne, zreteľne sa u neho prejavuje samostatnosť a tvorivosť. Jeho ústny a písomný prejav je správny, presný a výstižný. Výsledky jeho činnosti sú kvalitné, iba s menšími nedostatkami. Je schopný samostatne študovať vhodné texty.

Stupňom 2 – chváľitebný sa žiak klasifikuje, ak ovláda poznatky, fakty, pojmy, definície a zákonitosti, ktoré požadujú výkonové štandardy, obsahové štandardy, učebné osnovy pre psychológiu, v podstate celistvo, presne a úplne. Pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a motorické činnosti. Samostatne a produktívne alebo s menšími podnetmi učiteľa uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí. Myslí správne, v jeho myslení sa prejavuje logika a tvorivosť. Ústny a písomný prejav máva menšie nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. Kvalita výsledkov činnosti je spravidla bez podstatných nedostatkov. Žiak je schopný samostatne alebo s menšou pomocou študovať vhodné texty.

Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak má v celistvosti, presnosti a úplnosti osvojenia požadovaných poznatkov, faktov, pojmov, definícií a zákonitostí nepodstatné medzery. Požadované intelektuálne a motorické činnosti nevykonáva vždy presne. Podstatnejšie nepresnosti a chyby vie za pomoci učiteľa korigovať. Osvojené vedomosti a zručnosti aplikuje pri riešení teoretických a praktických úloh s chybami. Uplatňuje poznatky a hodnotí javy a zákonitosti podľa podnetov učiteľa. Jeho myslenie je vcelku správne, nie je vždy tvorivé. V ústnom a písomnom prejave má nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. V kvalite výsledkov jeho činnosti sú častejšie nedostatky. Je schopný samostatne študovať podľa návodu učiteľa.

Stupňom 4 – dostatočný sa žiak klasifikuje, ak má v celistvosti, presnosti a úplnosti osvojenia požadovaných vedomostí závažné medzery. Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a motorických činností je málo pohotový a má väčšie nedostatky. V uplatňovaní osvojených vedomostí a zručností pri riešení teoretických a praktických úloh sa vyskytujú závažné chyby. Pri využívaní vedomostí pri výklade a hodnotení javov je nesamostatný. V logickosti myslenia sa vyskytujú závažné chyby a myslenie je spravidla málo tvorivé. Jeho ústny a písomný prejav má spravidla závažné nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. Závažné nedostatky a chyby vie žiak za pomoci učiteľa opraviť. Pri samostatnom štúdiu má veľké nedostatky.

Stupňom 5 – nedostatočný sa žiak klasifikuje, ak si neosvojil vedomosti požadované učebnými osnovami celistvo, presne a úplne, má v nich závažné a značné nedostatky. Jeho schopnosť vykonávať požadované intelektuálne a praktické činnosti má veľmi podstatné nedostatky. V uplatňovaní osvojených vedomostí a zručností pri riešení teoretických a praktických úloh sa vyskytujú veľmi závažné chyby. Pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí nevie svoje vedomosti uplatniť, a to ani na podnet učiteľa. Neprejavuje samostatnosť v myslení, vyskytujú sa u neho časté logické nedostatky. V ústnom a písomnom prejave má závažné nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. Závažné nedostatky a chyby nevie opraviť ani s pomocou učiteľa. Nevie samostatne študovať.

Učebné osnovy pre predmet
CVIČENIA Z MATEMATIKY

Charakteristika predmetu:

Učebný predmet je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament: „Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických znalostí sa dôraz kladie na postup

a aktivitu, ako aj na vedomosti. Matematická kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky).“

Cvičenia z matematiky na gymnáziách je voliteľný predmet, ktorý slúži na:

- preberanie rozširujúceho učiva, ktorý nie je uvedený v učebných osnovách povinného predmetu matematika,
- precvičovanie už známeho učiva matematiky, upevňovanie poznatkov, prehĺbovanie matematických zručností,
- práca so žiakmi, ktorí majú o matematiku hlbší záujem, s talentovanými a nadanými žiakmi,
- prípravu žiakov na maturitu a prijímacie skúšky na vysoké školy.

Ciele:

- používať matematiku a matematické myslenie vo svojom budúcom živote,
- rozvíjať logické a kritické myslenie,
- argumentovať, komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému,
- čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- využívať pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh,
- vyhľadávať, získať a spracovať informácie vrátane samostatnej práce s učebnicou a ďalšími textami,
- osvojiť si základné matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy,
- spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry
- **tvoriť jednoduché hypotézy a skúmať ich pravdivosť**
- **používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy)**
- **orientácie v rovine a priestore**
- **používať algoritmické myslenie**
- **pracovať s návodmi a tvoriť ich**
- **správne používať matematickú symboliku a znázorňovanie**
- **čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy**
- **využívať pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh**
- **chápať matematizáciu reálnej situácie a tvorbu matematických modelov**
- **používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií**

Ciele uvedené v predchádzajúcom odseku sa týkajú žiakov, ktorí budú z matematiky maturovať. Maturant v porovnaní so žiakom, ktorý nebude z matematiky maturovať, má dosiahnuť vyšší stupeň automatizácie výpočtových zručností, používať väčší rozsah matematických nástrojov a dosiahnuť vyšší stupeň formalizácie matematických poznatkov (vrátane používania symboliky a odbornej terminológie) a abstrakcie.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších **klúčových kompetencií** žiakov:

5. v oblasti kompetencie k celoživotnému učeniu sa

- uvedomovať si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja,
- dokázať reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňovať rôzne stratégie učenia sa,
- dokázať kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať

6. v oblasti komunikatívne a sociálne interakčné spôsobilosti

- efektívne využívať dostupné informačno-komunikačné technológie,
- aktívne používať odborný jazyk,
- kriticky hodnotiť informácie (kniha, internet a iné)
- čítať slovné úlohy s porozumením,
- vyjadrovať sa jasne, presne, zrozumiteľne a vecne.

7. v oblasti uplatňovať matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky

- používať matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používať základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov,

8. v oblasti schopnosti riešiť problémy

- uplatňovať pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu problému,
- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- korigovať nesprávne riešenia problému,
- inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh.

Vzdelávací obsah predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov:

6) *Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy*

7) *Geometria a meranie*

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viac foriem a metód. Ich striedanie môže prispieť k udržaniu pozornosti žiaka a vyhnúť sa stereotypu.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej vyučovacej hodine dosiahnuť.

Metódy :

- expozičná metóda – využíva sa pri výklade nového učiva
- fixačná metóda – využíva sa pri opakovaní a upevňovaní učiva
- motivačná metóda – jej cieľom je žiaka zaujať, prebudiť v ňom kreativitu

- □ brainstorming – burza nápadov – dáva žiakovi možnosť vyjadriť svoj názor k danému problému, prípadne viesť diskusiu s ostatnými, s cieľom vybrať najvhodnejšie riešenie

Formy:

- □ klasický typ hodiny – opakovanie, výklad, upevňovanie učiva
- □ práca v skupinách
- □ tvorba a prezentácia projektov
- □ hodina s využitím IT
- □ riadený rozhovor – beseda
- □ diskusia

□

2. ročník (2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Opakovanie a prehĺbovanie vedomostí. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj.</i>	Výrazy. Lineárne rovnice.	Vedieť modelovať jednoduché vzťahy.	Dosadiť do vzorca. Zapísať jednoduché vzťahy opísané slovne pomocou premenných, konštánt, rovností a nerovností.	10
	Funkcie. Vlastnosti funkcií.	Rozvíjanie funkčného myslenia, chápanie priradovania ako pravidla, hľadanie vhodného modelu.	Odčítať s dostatočnou presnosťou veľkosť funkčnej hodnoty. Nájsť pre dané hodnoty nezávislých premenných hodnotu závisle premennej.	
	Trojuholník.	Správne klasifikovať trojuholníky a vedieť základné vlastnosti.	Poznať vlastnosti trojuholníkov. Rozhodnúť, či dva trojuholníky sú zhodné alebo podobné. Odvodiť Pytagorovu a Euklidove vety. Použiť geometriu pravouhlého trojuholníka na výpočet veľkosti jeho uhlov a strán.	
Geometria a meranie. <i>Osobnostný a sociálny</i>	Súradnicová sústava, rovinné vzťahy, analytické vyjadrenie niektorých geometrických útvarov, vzájomná poloha priamok,	Rozvíjať poznatky v rovine a v priestore. Využívať súradnicovú sústavu pri opise a analýze rovinných	Zostrojiť obrazy bodov, ak pozná ich súradnice a určiť súradnice bodov.	40

<i>rozvoj, enviromentál na výchova</i>	uhol priamok, vzdialenosť bodu od priamky, súradnicová sústava v priestore, rovnice priamky a roviny v priestore, vzájomná poloha priamok a rovín, uhly a vzdialenosti.	vzťahov.	Vypočítať súradnice stredu úsečky. Napísať analytické vyjadrenie priamky, roviny. Vypočítať uhol priamky a roviny, uhol dvoch priamok. Riešiť jednoduché metrické úlohy.	
	Kružnica, kružnica a priamka, analytické vyjadrenie, guľa, guľová plocha.	Poznať analytické vyjadrenia lineárnych útvarov, kružnice, gule.	Vedieť napísať rovnice kružnice, guľovej plochy.	
Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, enviromentál na výchova</i>	Kvadratická funkcia, jej vlastnosti, graf.	Poznať vlastnosti funkcií a vedieť ich určovať z grafu.	Zostrojiť graf kvadratickej funkcie.	16
	Mocninové funkcie.	Vedieť modelovať jednoduché vzťahy, vytvárať grafickú reprezentáciu vzťahu dvoch veličín, ilustrovať užitočnosť na príkladoch rôznych závislostí.	Načrtnúť a porovnať grafy funkcií $y=x^n$, pre rôzne hodnoty n .	
	Goniometrické funkcie	Modelovanie jednoduchých vzťahov, vytvárať grafickú reprezentáciu, ilustrovať užitočnosť na príkladoch .	Načrtnúť grafy funkcií $\sin x$, $\cos x$, $\operatorname{tg} x$. Nájsť pomocou kalkulačky riešenie rovnice $f(x)=a$, kde f je niektorá z goniometrických funkcií.	
	Sínusová a kosínusová veta.			

Názov tematického celku		Stratégia vyučovania	
		Metódy	Formy
1.	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy	Expozičná, fixačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
2.	Geometria a meranie	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov

Zdroje:

- Kubáček Z.: Matematika pre 1. ročník gymnázií 1. časť, SPN Bratislava 2009
- Kubáček Z.: Matematika pre 1. ročník gymnázií 2. časť, SPN, Bratislava 2010

8. Hecht T. : Funkcie. Matematika pre 2.ročník gymnázií a SOŠ. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 1997
9. Odvárko O.: Matematika pre 2. ročník gymnázia, Funkcie II, SPN Bratislava 1990
10. Bušek I.: Zbierka úloh z matematiky pre 3. ročník gymnázia, SPN Bratislava 1987
11. planetavedomosti.iedu.sk/
12. www.zborovna

4. ročník (4 hodiny týždenne, 120 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. hodín
Logika, dôvodenie, dôkazy. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i>	Logika a množiny Výrok, pravdivostná hodnota, logické spojky, negácia, kvantifikátory, priamy a nepriamy dôkaz, dôkaz sporom.	Používať matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách. Uplatňovať pri riešení problémov vhodné metódy založené na analytickom kritickom a tvorivom myslení.	Rozlíšiť používanie logických spojok a kvantifikátorov. Zistiť pravdivostnú hodnotu zloženého výroku. Rozhodnúť, či je výrok negáciou daného výroku. Vytvoriť negáciu zloženého výroku.	8
	Množina Prvky množiny, podmnožina, prienik, zjednotenie a rozdiel množín, Vennove diagramy, disjunktné množiny, konečná a nekonečná množina.	Množina, prvky množiny, podmnožina, prienik, zjednotenie a rozdiel množín, Vennove diagramy, disjunktné množiny, konečná a nekonečná množina.	Zapísať a určiť množinu vymenovaním jej prvkov charakteristickou vlastnosťou. Rozhodnúť o konečnosti či nekonečnosti danej množiny. Určiť zjednotenie, prienik a rozdiel množín i doplnok množiny A (ak A je podmnožinou B) vzhľadom na množinu B. Použiť vzťah pre počet prvkov zjednotenia dvoch množín pri hľadaní počtu prvkov týchto množín, resp. ich prieniku alebo zjednotenia pri riešení úloh o množinách použiť	

			ako pomôcku Vennove diagramy.	
Čísla, premenná a početvé výkony s číslami. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, finančná gramotnosť</i>	Čísla a výrazy Konštanta, premenná, výraz, obor definície výrazu, mnohočlen, doplnenie do štvorca, vynímanie pred zátvorku, úprava na súčin, prirodzené, celé, racionálne, iracionálne a reálne čísla, mocnina, odmocnina, exponent a základ mocniny, absolútna hodnota čísla, úmera, pomer, percento, promile, desiatková sústava, interval.	Vedieť počítať s približnými hodnotami viacerými spôsobmi, efektívne využívať IKT.	Zaokrúhľovať čísla, upraviť reálne číslo na tvar $a \cdot 10^n$, kde n je celé číslo a a číslo z intervalu. Vypočítať absolútnu hodnotu reálneho čísla. Zapísať vzdialenosť na číselnej osi pomocou absolútnej hodnoty. Znázorňovať čísla na číselnú os, porovnávať čísla na číselnej osi, odčítať čísla z číselnej osi. Pre konkrétne n všeobecne zapísať n -ciferné číslo. Upravovať mnohočlen na súčin vynímaním pred zátvorku a pozitívím vzťahov pre rozklady výrazov. Používať percentá a úmeru.	7
	Teória čísel Deliteľ, násobok, deliteľnosť, NSD, NSN, prvočíslo, zložené číslo, prv číselný rozklad.		Zistiť bez delenia, či je dané číslo deliteľné niektorým z čísel uvedených v znakoch deliteľnosti. Nájsť NSN, NSD daných čísel.	
Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, environmentál na výchova.</i>	Funkcia Funkcia, definičný obor, obor hodnôt, graf funkcie, rastúca, klesajúca, monotónna funkcia, maximum (minimum) funkcie, ohraničenosť funkcie, inverzná funkcia, zložená funkcia, periodická funkcia.	Rozvíjať funkčné myslenie, chápať priradovanie ako pravidlo hľadania vhodného modelu. Vedieť modelovať jednoduché vzťahy, vytvárať grafickú reprezentáciu vzťahu dvoch veličín, ilustrovať užitočnosť na príkladoch rôznych závislostí.	Nájsť definičný obor funkcie, rozhodnúť, či dané číslo patrí do oboru hodnôt. Nájsť funkčnú hodnotu funkcie v danom bode. Určiť jej priesečníky so súradnicovými osami. Nájsť priesečníky grafov dvoch funkcií. Načrtnúť grafy funkcií. Načrtnúť graf inverznej funkcie, ak pozná graf prostej funkcie. Určiť intervaly, na ktorých je funkcia rastúca resp.	40

			klesajúca. Rozhodnúť, ktoré z nich sú na danom intervale prosté, zdola (zhora) ohraničené.
	Lineárna funkcia, lineárna rovnica a nerovnica a sústavy rovníc. Kvadratická funkcia, kvadratická rovnica a nerovnica.	Opísať základné vlastnosti lineárnej funkcie. Načrtnúť graf danej lineárnej funkcie. Správne interpretovať pojem funkcia s absolútnou hodnotou. Načrtnúť graf kvadratickej funkcie. Vyšetriť vlastnosti kvadratickej funkcie.	Nájsť predpis kvadratickej funkcie. Nájsť všetky riešenia rovníc. Nájsť množinu všetkých riešení nerovnice.
	Mocninová a lineárna lomená funkcia. Mocnina, mocnina s prirodzeným, celočíselným a racionálnym exponentom, n-tá odmocnina, polynóm, mocninová funkcia, lineárna lomená funkcia, asymptoty grafu lineárnej lomenej funkcie.	Poznať základné vlastnosti mocninovej funkcie. Načrtnúť graf mocninovej funkcie.	Schematicky načrtnúť a porovnať grafy funkcií $y=x^n$ pre rôzne hodnoty $n \in \mathbb{Z}$. Nájsť rovnice asymptot grafu lineárnej lomenej funkcie. Riešiť rovnice a nerovnice s polynomickými, mocninovými a lineárnymi lomenými funkciami. Využiť poznatky o mocninách a odmocninách (resp. o príslušných funkciách) pri riešení rovníc s neznámou v odmocnenci.
	Exponenciálna funkcia, rovnica a nerovnica Logaritmická funkcia, rovnica a nerovnica Základ exponenciálnej a logaritmickkej funkcie, logaritmus, prirodzený logaritmus	Poznať vlastnosti exponenciálnej a logaritmickkej funkcie. Poznať vety o logaritmoch a vedieť ich využívať pri riešení úloh. Riešiť základné exponenciálnej a logaritmickkej rovnice a nerovnice.	Kresliť grafy exponenciálnych a logaritmických funkcií. Odhadovať logaritmus daného čísla a naopak. Odhadovať číslo, ktorého logaritmus je známy. Používať dekadický logaritmus pri zjednodušovaní numerických výpočtov.

			Riešiť základné exponenciálne a logaritmické rovnice. Využívať vlastnosti exponenciálnych a logaritmických funkcií (prostosť a monotónnosť) pri riešení exponenciálnych a logaritmických rovníc. Používať metódu substitúcie a zámény základov pri riešení logaritmických a exponenciálnych rovníc.	
	Goniometrická funkcia Sínus, kosínus, tangens, perióda.	Poznať a vedieť používať grafy goniometrických funkcií. Poznať základné vzťahy medzi goniometrickými funkciami a mať zručnosť v úpravách jednoduchých goniometrických výrazov	Vyjadriť hodnoty goniometrických funkcií pre uhly ako pomery strán pravouhlého trojuholníka. Použiť goniometrické funkcie pri výpočte prvkov pravouhlého trojuholníka. Načrtnúť grafy funkcií $\sin x$, $\cos x$, $\operatorname{tg} x$, určiť hodnoty v bodoch. Určiť najmenšie periódy týchto grafov. Určiť pod intervaly daného ohraničeného intervalu, na ktorých sú funkcie $\sin x$, $\cos x$, $\operatorname{tg} x$ rastúce, resp. klesajúce rozhodnúť o ohraničenosti funkcie $\operatorname{tg} x$ na danom intervale. Riešiť goniometrické rovnice a nerovnice.	
Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy.	Aritmetická postupnosť Diferencia aritmetickej postupnosti.	Rozhodnúť, či daná postupnosť je aritmetická alebo geometrická.	Určiť hodnotu ľubovoľného člena aritmetickej postupnosti, ak pozná :	20

<i>Osobnostný a sociálny rozvoj, enviromentál na výchova.</i>		Rozvíjať funkčné myslenie, chápať priraďovanie ako pravidlo hľadania vhodného modelu.	- jeden jej člen a diferenciu, - dva rôzne členy. Pre aritmetickú postupnosť (danú explicitne) napísať zodpovedajúci rekurentný vzťah nájsť súčet n (pre konkrétne n) za sebou nasledujúcich členov danej aritmetickej postupnosti.	
	Geometrická postupnosť Kvocient geometrickej postupnosti.	Vedieť popísať postupnosť, určiť členy postupnosti zo vzorca, postupnosť daná rekurentne, vedieť zostrojiť graf postupnosti v rovine a na priamke, vedieť z grafu čítať vlastnosti, poznať aritmetickú a geometrickú postupnosť. Aplikovať poznatky o postupnostiach.	Vedieť popísať postupnosť, určiť členy postupnosti zo vzorca, postupnosť daná rekurentne, vedieť zostrojiť graf postupnosti v rovine a na priamke, vedieť z grafu čítať vlastnosti, poznať aritmetickú a geometrickú postupnosť. Aplikovať poznatky o postupnostiach.	
Geometria a meranie. <i>Multikultúrna výchova</i>	Základné rovinné útvary Lineárne útvary, kružnica a kruh, trojuholník, štvoruholníky a mnohoúhelníky.	Rozoznávať preberané rovinné útvary, formulovať, nové súvislosti, rozvíjať priestorovú predstavivosť.	Približne vypočítať obvod a obsah narysovaných trojuholníkov, n-uholníkov, kruhov a ich častí. Vypočítať v trojuholníku, jednoznačne určenom jeho stranami, resp. stranami a uhlami, zvyšné strany a uhly, dĺžky ťažníc, výšok, obvod a obsah. Rozhodnúť, či sú dva trojuholníky zhodné alebo podobné. Vlastnosti zhodnosti a podobnosti použiť vo výpočtoch. Vypočítať obvod a	15

			obsah kruhu a kruhového výseku. Rozhodnúť o vzájomnej polohe: - priamky a kružnice, - dvoch kružníc, ak pozná ich polomery a vzdialenosť stredov. Vypočítať plošný obsah rovnobežníka, lichobežníka, resp. rozkladom na trojuholníky aj obsah iných mnohoúhelníkov.	
	Analytická geometria v rovine Súradnicová sústava na priamke a v rovine, súradnice bodu, všeobecná rovnica priamky, smernica priamky, smernicový tvar rovnice priamky, rovnica kružnice.		Zostrojiť obrazy bodov, ak pozná ich súradnice, a určiť súradnice daných bodov. Vypočítať súradnice stredu úsečky. Napísať analytické vyjadrenie priamky: - prechádzajúcej dvoma danými bodmi, - daným bodom rovnobežne s danou priamkou, - prechádzajúcej daným bodom kolmo na danú priamku. Určiť vzájomnú polohu dvoch priamok (ak sú dané ich rovnice) a nájsť súradnice ich prípadného priesečníka. Vypočítať: - vzdialenosť dvoch bodov, - vzdialenosť bodu od priamky, - vzdialenosť dvoch rovnobežných priamok, - obsah trojuholníka určeného jeho vrcholmi, - uhol dvoch priamok. Napísať rovnicu kružnice, ak pozná	

			jej stred a polomer. Určiť z rovnice kružnice jej stred a polomer. Rozhodnúť o vzájomnej polohe: - priamky a kružnice, - dvoch kružníc.	
Geometria a meranie.	Zhodné a podobné zobrazenie Osová súmernosť, stredová súmernosť, posunutie, otočenie, orientovaný uhol, osovo a stredovo súmerný útvar.	Pochopiť podstatu zhodného zobrazenia v rovine. Vedieť riešiť jednoduché konštrukčné úlohy pomocou zhodných zobrazení. Vedieť použiť vety o podobnosti trojuholníkov.	Zobrazíť daný bod v danom zhodnom zobrazení. Rozhodnúť, či je daný útvar osovo (stredovo) súmerný. Napísať súradnice bodu: - v súmernosti podľa začiatku súradnej sústavy, - v súmernosti podľa niektorej súradnej osi, - v posunutí. Zostrojíť obraz daného útvaru v danom zhodnom zobrazení, resp. útvar podobný s daným útvarom, pri danom pomere podobnosti.	5
Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika. <i>Mediálna výchova</i>	Kombinatorika a pravdepodobnosť Kombinatorické pravidlo súčtu a súčinu, permutácie, variácie a variácie s opakovaním, kombinácie, faktoriál, kombinačné číslo, Pascalov trojuholník, pravdepodobnosť, doplnková pravdepodobnosť, náhodný jav, nezávislé javy.	Vypisovať možnosti, tvoriť diagramy, zisťovať počet. Využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, mať adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu uplatnenia.	Riešiť jednoduché kombinatorické úlohy: - vypisovaním všetkých možností, pričom - vie vytvoriť systém (strom logických možností) na vypisovanie všetkých možností (ak sa v tomto strome vyskytujú niektoré možnosti viackrát, vie určiť násobnosť ich výskytu), - dokáže objaviť podstatu daného systému a pokračovať vo vypisovaní všetkých možností, - použitím kombinatorického pravidla súčtu a súčinu,	10

			- využitím vzťahov pre počet kombinácií, variácií, variácií s opakovaním, permutácií a permutácií s opakovaním . Rozhodnúť o závislosti javov A, B, ak pozná $P(A)$, $P(B)$ a v jednoduchých prípadoch o správnosti použitia rovnosti. Riešiť úlohy na pravdepodobnosť, založené na hľadaní pomeru všetkých priaznivých a všetkých možností, resp. všetkých nepriaznivých a všetkých priaznivých možností, ak vie tieto počty určiť riešením jednoduchých kombinatorických úloh. Riešiť úlohy pomocou doplnkovej pravdepodobnosti.	
	Štatistika Diagram-graf (stĺpcový, obrázkový, kruhový, lomený, spojitý, histogram), základný súbor, výberový súbor, rozdelenie, modus, medián, aritmetický priemer, smerodajná odchýlka, rozptyl, triedenie.	Vyhľadávať, vyhodnotiť a spracovať údaje, na základe toho porovnávať súbory údajov, interpretovať ich prostredníctvom diagramov, grafov a tabuliek. Určiť početnosť súboru a aritmetický priemer.	Vypočítať aritmetický priemer daných čísel. Získavať informácie z rôznych tabuliek a diagramov. Spracovať údaje do vhodných diagramov. Zistiť v danom súbore modus, medián, strednú hodnotu, priemer Uviesť príklad súboru s požadovanými podmienkami na modus, medián, strednú hodnotu, priemer, rozptyl, smerodajnú odchýlku.	

			Znázorniť a vyhodnotiť namerané hodnoty. Urobiť triedenie a znázorniť ho.	
Geometria a meranie. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj, enviromentál na výchova</i>	Základné spôsoby zobrazovania priestoru do roviny Premietanie, priemet priestorového útvaru do roviny. Súradnicová sústava v priestore Sústava súradníc v priestore, bod a jeho súradnice, vzdialenosť bodov.	Dokázať kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať.	Použiť vlastnosti voľného rovnobežného premietania pri zobrazovaní kocky, pravidelných hranolov. Zostrojiť obrazy bodov, ak pozná ich súradnice. Určiť súradnice stredu úsečky.	15
	Lineárne útvary v priestore – polohové úlohy Bod, priamka a rovina v priestore, rovnobežné, rovnobežné a mimobežné priamky, rovnobežnosť a rôznobežnosť priamky a roviny, rovnobežné a rôznobežné roviny, priesečnica dvoch rovín, rez telesa rovinou.		Opísať možnosti pre vzájomné polohy ľubovoľných dvoch lineárnych útvarov. Rozhodnúť o vzájomnej polohe dvoch lineárnych útvarov pomocou ich obrazu vo voľnom rovnobežnom premietaní. Zostrojiť vo voľnom rovnobežnom priemete jednoduchého telesa priesečník priamky s rovinou steny daného telesa. Zostrojiť rovinný rez kocky, kvádra rovinou určenou tromi bodmi ležiacimi v rovinách stien, z ktorých aspoň dva ležia v tej istej stene daného telesa.	
	Lineárne útvary v priestore – metrické úlohy Uhol dvoch priamok, kolmosť priamok a rovín, priamka kolmá k rovine, uhol dvoch rovín, kolmý priemet bodu a priamky do roviny, vzdialenosť dvoch		Označiť na zobrazených telesách: -úsečky, ktorých skutočná veľkosť predstavuje vzdialenosť daných lineárnych útvarov, - uhly, ktorých	

	lineárnych útvarov, uhol priamky s rovinou.		skutočná veľkosť predstavuje uhol daných lineárnych útvarov.
	Telesá Teleso, mnohosten, vrchol, hrana, stena, kocka, hranol, kolmý a pravidelný hranol, kváder, rovnobežnosten, ihlan, štvorsten, pravidelný štvorsten, podstava, guľa valec, kužeľ, objemy a povrchy telies.		Riešiť úlohy, ktorých súčasťou je výpočet objemu, resp. povrchu kocky, kvádra, pravidelného kolmého hranola, pravidelného ihlana, gule, valca, kužeľa a vie pri tom nájsť a aktívne použiť vzťahy pre výpočet objemov a povrchov telies potrebné pre vyriešenie úlohy.

Názov tematického celku		Stratégia vyučovania	
		Metódy	Formy
1.	Čísla, premenná a početové výkony s číslami	Expozičná, fixačná	Klasický typ, riadený rozhovor
2.	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy	Expozičná, fixačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
3.	Geometria a meranie	Expozičná, fixačná, brainstorming, motivačná	Hodina s využitím IT, tvorba a prezentácia projektov
4.	Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika	Expozičná, fixačná	Hodina s využitím IT, práca v skupinách
5.	Logika, dôvodenie, dôkazy	Expozičná, brainstorming	Tvorba a prezentácia projektov

Zdroje:

1. Kubáček Z.: Matematika pre 1. ročník gymnázií 1. časť, SPN Bratislava 2009
2. Kubáček Z.: Matematika pre 1. ročník gymnázií 2. časť, SPN, Bratislava 2010
3. Hecht T. : Funkcie. Matematika pre 2.ročník gymnázií a SOŠ. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 1997
4. Hecht T. : Planimetria. Matematika pre 1.ročník gymnázií a SOŠ. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 1996
5. Kubáček Z.: Matematika pre druhý ročník gymnázií prvá časť, Orbis Pictus Istropolitana, spol. s. r. o., Bratislava 2009
6. Kubáček Z.: Matematika pre druhý ročník gymnázií druhá časť, Orbis Pictus Istropolitana, spol. s. r. o., Bratislava 2010
7. Smida J a kol.: Matematika pre 1. ročník gymnázia. SPN, Bratislava 1984
8. Smida J a kol.: Zbierka úloh z matematiky pre 1. ročník gymnázia. SPN, Bratislava 1985
9. Smida J a kol.: Zbierka úloh z matematiky pre 2. ročník gymnázia. SPN, Bratislava 1985
10. Kubáček Z.: Matematika pre 3. ročník gymnázia a 7.ročník gymnázia s osemročným štúdiom 1. časť, SPN – Mladé letá, s.r.o., 2012

11. Kubáček Z.: Matematika pre 3. ročník gymnázia a 7.ročník gymnázia s osemročným štúdiom 2. časť, SPN – Mladé letá, s.r.o., 2013
12. Bušek I a kol.: Zbierka úloh z matematiky pre 3. ročník gymnázia. SPN, Bratislava 1987
13. www.zborovna.sk
14. planetavedomosti.iedu.sk/
15. **internet**

Hodnotenie a klasifikácia žiakov:

Písomné formy preverovania vedomostí:

Úlohy majú komplexný charakter, pri ich riešení má žiak využiť známe algoritmy výpočtov, ako aj individuálny prístup k riešeniu zadanej úlohy. Jednotlivé úlohy sú ohodnotené počtom bodov, ktoré určí vyučujúci na základe obtiažnosti úlohy.

Učiteľ na základe zváženia a potreby zaradí nasledovné previerky:

10. Previerka po prebratí časti tematického celku (20 – 25 min)
11. Previerka po prebratí konkrétnej témy (10 – 15 min)
12. Päťminútovky – priebežne podľa potreby

Previerky do 25 minút nemusia byť vopred oznámené žiakom.

Písomné previerky sú hodnotené pomocou tabuľky percentuálnej úspešnosti:

Počet percent od:	Počet percent do:	Známka:
100	90	1
89,9	75	2
74,9	50	3
49,9	33,3	4
33	0	5

Ústne formy preverovania vedomostí

Je ďalšou formou hodnotenia žiaka. V matematike sa obvykle ústne hodnotí schopnosť žiaka riešiť konkrétnu úlohu. Poskytuje žiakovi spätnú väzbu o stave jeho vedomostí a zručností, účelom ktorej je, aby žiak vedel, v čom sú jeho slabé miesta, o čom má nesprávnu predstavu, v čom vyniká ap.

Ústna forma preverovania vedomostí sa uplatňuje aj u žiakov s poruchami učenia, ktorí majú odporúčanie od špeciálneho pedagóga hlavne v prípade keď žiak zle napíše písomnú prácu alebo nestihne v limite vypracovať celú písomnú prácu.

Čiastkové hodnotenie

Žiak môže získať tzv malé jednotky za nadštandardnú aktivitu na hodine, ktorá súvisí s vyučovacím procesom, napríklad:

- tvorivé nápady, inovatívne, neštandardné postupy riešenia úloh
- objavovanie nových súvislostí
- riešenie úloh nad rámec povinných úloh
- za nadštandardný výkon na vyučovacej hodine
- za vynikajúce vypracovanie domácej úlohy
- za riešenie nepovinných úloh podľa dohody s vyučujúcim

Za tri malé jednotky sa udelí jedna veľká 1 - výborný.

Učebné osnovy pre predmet
CVIČENIA Z INFORMATIKY

Charakteristika predmetu :

Voliteľný predmet **Cvičenia z informatiky** má rozšíriť vedomosti a zručnosti žiakov, ktoré získali v povinnom predmete informatika. Žiaci sa majú podrobnejšie oboznámiť s informačnými a komunikačnými technológiami (IKT), s vlastnosťami výpočtových procesov, s tokmi údajov a ich formami, s počítačovými systémami a algoritmizáciou.

Vedomosti a zručnosti získané absolvovaním tohto predmetu majú pomôcť žiakom pri práci v stredoškolskej odbornej činnosti, v príprave na súťaže (olympiády, korešpondenčné semináre a pod.) a v príprave na vysokoškolské štúdium. Predmet má tiež pomôcť žiakom pri príprave na maturitu z Informatiky.

Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty

Ciele:

Cieľom vyučovania predmetu je aby žiaci

- naučili sa analyzovať a zostavovať komplexnejšie programy s využitím základných i zložených údajových a riadiacich štruktúr. Spoznali ďalšie postupy pri riešení problémov, rozvíjali svoje logické myslenie a formálne postupy,
- zdokonaľovali sa v tímovej práci s využitím IKT a v zručnostiach potrebných pre výskumnú prácu,
- prehĺbili svoj rešpekt k intelektuálnemu vlastníctvu a autorstvu softvéru, hlbšie pochopili sociálne, etické a právne aspekty komunikačných technológií.

Obsah predmetu tvoria základné informácie a poznatky o informatickej vede a o práci s informačnými technológiami s dôrazom na programové vybavenie. Vzdelávací obsah predmetu rozvíja a prehľbuje kompetencie žiakov v tematickom okruhu, ktorým sa zaoberali v predmete Informatika: **Algoritmické riešenie problémov.**

Ciele v jednotlivých okruhoch:

Algoritmické riešenie problémov

- naučiť sa analyzovať problémy a navrhovať programy, rozšíriť si predchádzajúce vedomosti,
- spoznať ďalšie zložené údajové a riadiace štruktúry, rekurziu,
- riešiť zaujímavé aplikačné úlohy s dôrazom na ich interaktívnosť (riadenie klávesnicou a myšou) a na vizualizáciu výpočtu, údajov, výsledkov,
- naučiť sa analyzovať a navrhovať vhodné spôsoby KGUI (grafického interfejsu) pre svoje programy.
- naučiť sa vytvárať intuitívne predstavy o výpočtovej zložitosti (lacné a drahé výpočty), a zložitosti algoritmov v závislosti na "veľkosti" problémov. Žiaci by mali pochopiť, že niektoré úlohy sú zložité, ťažké alebo neriešiteľné svojou podstatou.
- prakticky si vyskúšať tímovú prácu na tvorbe aplikácie.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

Algoritmické riešenie problémov

- Poznať ďalšie údajové a riadiace štruktúry. Procedúry a funkcie.
- Vedieť riešiť problémy s reálnou aritmetikou, operácie s maticami.
- Programovať interaktívne projekty, napr. hier.
- Programovať projekty s grafickým užívateľským rozhraním.
- Poznať základné princípy tvorby softvéru, údržby softvéru, bezpečnosť.
- Rozpoznať a odstrániť syntaktické chyby, opraviť chyby vzniknuté počas behu programu, identifikovať miesta programu, na ktorých môže dôjsť k chybám počas behu programu.
- Dodržiavať zásady čitateľného zápisu algoritmu.

Metódy a formy :

Vyučovanie sa uskutočňuje v počítačovej učebni formou cvičení. Trieda sa delí na skupiny podľa príslušných predpisov o bezpečnosti práce. Efektívne delenie je také, aby každý žiak pracoval pri jednom počítači.

Pri delbe na skupiny sa prihliada na záujem a predchádzajúce vedomosti a zručnosti žiakov.

Na precvičenie získaných poznatkov a získanie potrebnej zručnosti poslúžia aktivity s využitím súťaživosti a spolupráce. Na záver preberanej témy má nasledovať zhrnutie (čo sme sa naučili, prípadne odkazy na ďalšie zdroje).

V priebehu školského roku žiaci realizujú niekoľko projektov s písomnou (elektronickou) dokumentáciou, prezentáciou resp. záverečnou obhajobou.

Aspoň jeden projekt žiaci realizujú v skupine.

Dôraz vyučovania je na samostatnej, aktívnej a tvorivej práci žiakov prostredníctvom riešenia zadaní, ktorých scenár vychádza z praktických úloh, ktoré je potrebné riešiť v reálnom živote. Tematika úloh by mala nadväzovať na vedomosti z učiva sprístupneného v iných predmetoch a na reálne skúsenosti žiakov zo známeho prostredia.

Ako podporná forma vyučovania bude využívaný e-learningový systém umožňujúci domáce štúdium, multimedialný spôsob prezentácie učiva a testovanie získaných vedomostí

Vo vyučovaní predmetu využívame nasledovné stratégie vyučovania:

4. ročník

Tematický celok	Téma	Stratégia vyučovania
Algoritmické riešenie problémov	Algoritmus, vlastnosti algoritmu	práca s textom, rozhovor, diskusia, získavanie zručností – praktické cvičenie
	Algoritmizácia úlohy	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	Programovanie vo vyššom programovacom jazyku	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	Úvod do OOP	výkladovo-ilustratívna metóda, deduktívna metóda pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači

4. ročník
(2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Algoritmické riešenie problémov	• Algoritmus, vlastnosti algoritmu, • Algoritmizácia úlohy, • Programovanie vo vyššom programovacom jazyku ○ použitie procedúr, ○ použitie funkcií, ○ štruktúrované údajové typy – pole, dvojrozmerné pole, záznam, súbor, ○ udalosti myši, ○ udalosti klávesnice, ○ ošetrenie výnimiek, ○ ladenie programu • Úvod do OOP ○ trieda, ○ objekt, ○ metódy objektu, ○ konštruktor objektu, ○ dedičnosť, ○ polymorfizmus	• Byť schopný uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT • Byť schopný vytvoriť interaktívny program • Byť schopný vytvoriť program s vlastným grafickým užívateľským rozhraním Prierezová téma: • Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	• Analyzovať problém, navrhnúť algoritmus riešenia problému, • Na základe algoritmu vytvoriť program riešiaci problém • Overiť správnosť riešenia problému.	60

Priebežne:

E-learning, dištančné vzdelávanie, vzdelávania využitím IKT

Zdroje :

Učebnice

1. Informatika - učebnica pre SŠ
2. Tvorivá informatika. Prvý zošit z programovania
3. Tvorivá informatika. Prvý zošit s internetom
4. Informatika pre SS - tem. zošit Práca s tabuľkami
5. Tvorivá informatika. Prvý zošit s obrázkami + CD
6. Tvorivá informatika. Prvý zošit o práci s textom + CD
7. Informatika okolo nás
8. Tvorivá informatika Prvý zošit o práci s číslami + CD
9. Informatika na maturity a prijímacie skúšky
10. Informatika pre SŠ. Programovanie v Delphi
11. Informatika pre SŠ. Práca s multimédiami

Hodnotenie:

Bodový spôsob hodnotenia s percentuálnym záverom, prepočítavaný na známku.

Učebné osnovy pre predmet **SEMINÁR Z INFORMATIKY**

Charakteristika predmetu:

Predmet seminár z informatiky je určený najmä tým žiakom, ktorí sa pripravujú na maturitnú skúšku z informatiky a ich cieľom je ďalej pokračovať v štúdiu na vysokej škole so zameraním na informatiku, informačné technológie alebo na škole technického prípadne prírodovedného zamerania. Rozširuje a systematizuje vedomosti získané štúdiom v predchádzajúcom období.

Ciele:

Cieľom vyučovania v 4 ročníku je pripraviť žiakov na maturitnú skúšku z informatiky a na prijímacie skúšky na vysoké školy. Naučiť žiakov základné pojmy a postupy programovania. Naučiť sa používať programovacie prostredie na tvorbu a vývoj programov.

Predmet nadväzuje na učivo informatiky v ŠVP, toto rozvíja do hĺbky i šírky tak, aby žiaci

- sa hlbšie oboznámili s výpočtovými procesmi a prostriedkami na manipuláciu s údajmi, spôsobmi ich zbierania, spracovania a prezentácie,
- naučili sa analyzovať a zostavovať komplexnejšie programy s využitím základných i zložených údajových a riadiacich štruktúr. Spoznali ďalšie postupy pri riešení problémov, rozvíjali svoje logické myslenie a formálne postupy,
- pochopili architektúru počítačových systémov, systémov riadených počítačom, základnú štruktúru operačného systému, prenos údajov a komunikáciu medzi komponentami počítačového systému,
- zdokonaľovali sa v tímovej práci s využitím IKT a v zručnostiach potrebných pre výskumnú prácu,
- získali hlbší prehľad o používaní IKT v rôznych odboroch a zamestnaniach, o vplyve IKT na spoločnosť a štruktúru trhu práce,
- prehĺbili svoj rešpekt k intelektuálnemu vlastníctvu a autorstvu softvéru, hlbšie pochopili sociálne, etické a právne aspekty komunikačných technológií.

Obsah predmetu tvoria základné informácie a poznatky o informatickej vede a o práci s informačnými technológiami s dôrazom na programové vybavenie. Vzdelávací obsah predmetu rozvíja a prehľbuje kompetencie žiakov v tematických okruhoch, ktorými sa zaoberali v predmete Informatika: **Reprezentácie a nástroje, Komunikácia a spolupráca, Algoritmické riešenie problémov, Softvér a hardvér, Informačná spoločnosť**

Ciele v jednotlivých okruhoch:

Reprezentácie a nástroje

- významne prehĺbiť vedomosti a zručnosti žiakov z povinného predmetu informatika
- popri praktických skúsenostiach s prácou s počítačovým balíkom pre kancelárske prostredie majú žiaci hlbšie spoznať výpočtové procesy, toky a formy údajov, a tiež problémy, ktoré sa v takomto prostredí bežne riešia.

- poznať možnosti kooperácie rôznych aplikácií (dynamické väzby medzi súbormi, napr. medzi obrázkami a textom a pod.), definovať a používať makrá pre opakovanie určitej činnosti,
- poznať zásady tvorby, štruktúrovania a spracovania dokumentov
- vedieť diskutovať o programovom vybavení kancelárií,
- poznať základy bezpečnosti informačných systémov, ochranu údajov, archivovanie údajov,
- vedieť zvoliť pre daný problém vhodný komponent kancelárskeho balíka.

Komunikácia a spolupráca

- oboznámiť sa s Internetom a jeho službami ako prostriedkom na komunikáciu a vyhľadávanie, získavanie a výmenu odborných a záujmových informácií,
- vedieť využiť vhodné aplikácie na prezentáciu odborných a záujmových informácií na Internete
- rozvinúť informačné zručnosti žiakov, ktoré sú nevyhnutné pri vzdelávaní sa v ľubovoľnej oblasti, a tiež v budúcej profesionálnej práci,
- nadobudnúť také vedomosti a zručnosti, aby žiaci mohli v tejto problematike diskutovať, hodnotiť, tvoriť hypotézy a obhajovať ich.

Algoritmické riešenie problémov

- naučiť sa analyzovať problémy a navrhovať programy, rozšíriť si predchádzajúce vedomosti,
- spoznať ďalšie zložené údajové a riadiace štruktúry,
- riešiť zaujímavé aplikačné úlohy s dôrazom na ich interaktívnosť (riadenie klávesnicou a myšou) a na vizualizáciu výpočtu, údajov, výsledkov,
- naučiť sa analyzovať a navrhovať vhodné spôsoby GUI (grafického interfejsu) pre svoje programy.
- naučiť sa vytvárať intuitívne predstavy o výpočtovej zložitosti (lacné a drahé výpočty), a zložitosti algoritmov v závislosti na "veľkosti" problémov. Žiaci by mali pochopiť, že niektoré úlohy sú zložité, ťažké alebo neriešiteľné svojou podstatou.
- prakticky si vyskúšať tímovú prácu na tvorbe aplikácie.

Softvér a hardvér

- oboznámiť sa s reprezentáciou čísel v dvojkovej sústave,
- poznať základy architektúry počítača (s dôrazom na architektúru PC),
- vzhľadom na rýchly rozvoj informačných technológií je potrebné pochopiť informácie principiálneho charakteru.

Informačná spoločnosť

- rozšíriť kompetencie žiakov v používaní IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti,
- prehľbovať zručnosti využiteľné v praktickom živote žiakov – spracovanie rôznych typov informácií (spracovanie videa, zvukových a grafických súborov a pod.)
- pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám
- viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií

Pedagogické stratégie - metódy a formy :

Vyučovanie sa uskutočňuje v počítačovej učebni formou cvičení. Trieda sa delí na skupiny podľa príslušných predpisov o bezpečnosti práce. Efektívne delenie je také, aby každý žiak pracoval pri jednom počítači.

Pri delbe na skupiny sa prihliada na záujem a predchádzajúce vedomosti a zručnosti žiakov.

Na precvičenie získaných poznatkov a získanie potrebnej zručnosti poslúžia aktivity s využitím súťaživosti a spolupráce. Na záver preberanej témy má nasledovať zhrnutie (čo sme sa naučili, prípadne odkazy na ďalšie zdroje).

V priebehu školského roku žiaci realizujú niekoľko projektov s písomnou (elektronickou) dokumentáciou, prezentáciou resp. záverečnou obhajobou.

Aspoň jeden projekt žiaci realizujú v skupine.

Dôraz vyučovania je na samostatnej, aktívnej a tvorivej práci žiakov prostredníctvom riešenia zadaní, ktorých scenár vychádza z praktických úloh, ktoré je potrebné riešiť v reálnom živote. Tematika úloh by mala nadväzovať na vedomosti z učiva sprístupneného v iných predmetoch a na reálne skúsenosti žiakov zo známeho prostredia.

Ako podporná forma vyučovania bude využívaný e-learningový systém umožňujúci domáce štúdium, multimediálny spôsob prezentácie učiva a testovanie získaných vedomostí.

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

V jednotlivých okruhoch nadobudnú žiaci nasledujúce kompetencie:

Reprezentácie a nástroje

- Vedieť efektívne použiť pokročilé spracovanie textov, hromadnú korešpondenciu, slovníky, makrá.
- Vytvoriť a spracovať počítačovú grafiku.
- Vedieť efektívne pracovať v prostredí tabuľkového kalkulátora, využiť tabuľkový kalkulátor na štatistické spracovanie informácií.
- Vedieť efektívne používať prezentačný softvér.

Softvér a hardvér

- Vedieť počítať v dvojkovej sústave, v iných sústavách,
- Poznať základy reálnej aritmetiky.
- Poznať základnú architektúru počítača.
- Poznať periférne zariadenia počítača.
- Poznať základy fungovania operačného systému. Vedieť pracovať vo viacerých operačných systémoch.

Komunikácia a spolupráca

- Poznať spôsoby práce na vzdialenom počítači - pripojenie sa na vzdialený počítač (telnet, ssh) a prenos súborov (ftp), základy teórie o počítačových sieťach, streaming.

- Vedieť efektívne používať aplikácie na Internete – elektronické podateľne, knižničné systémy a katalógy, nakupovanie cez Internet, bankovníctvo.
- Vedieť pracovať s aplikáciami pre publikovanie na Internete. Poznať serve ponúkajúce priestor na stránku.
- Poznať základy programovania na Webe - príklady s JavaScriptom a PHP.
- Poznať pravidlá počítačovej bezpečnosti, klady a zápory siete typu Internet, sociálne aspekty.

Algoritmické riešenie problémov

- Poznať ďalšie údajové a riadiace štruktúry. Procedúry a funkcie.
- Vedieť riešiť problémy s reálnou aritmetikou, operácie s maticami.
- Programovať interaktívne projekty, napr. hier.
- Programovať projekty s grafickým užívateľským rozhraním.
- Poznať základné princípy tvorby softvéru, údržby softvéru, bezpečnosť.
- Rozpoznať a odstrániť syntaktické chyby, opraviť chyby vzniknuté počas behu programu, identifikovať miesta programu, na ktorých môže dôjsť k chybám počas behu programu.
- Dodržiavať zásady čitateľného zápisu algoritmu.

Informačná spoločnosť

- Poznať a vedieť použiť aplikácie na editáciu a konverziu zvukových súborov.
- Poznať a vedieť použiť aplikácie na editáciu a konverziu videa.
- Charakterizovať jednotlivé typy softvéru z hľadiska právnej ochrany (freeware, shareware, ...) a rozumieť, ako sa dajú používať.
- Vysvetliť pojmy „licencia na používanie softvéru“, „autorské práva tvorcov softvéru“, multilicencia.
- Vymenovať jednotlivé typy softvérového pirátstva.
- Charakterizovať činnosť počítačových vírusov, vysvetliť škody, ktoré môže spôsobiť a princíp práce antivírusových programov.

Prierezové témy:

Multikultúrna výchova, tvorba projektov a prezentačné činnosti

Vo vyučovaní predmetu využívame nasledovné stratégie vyučovania:

4. ročník

Tematický celok	Téma	Stratégia vyučovania
Softvér a hardvér	Časti počítača von Neumannovského	výkladovo-problémová metóda, samostatná práca s pracovným listom

	typu	
	Úlohy a funkcie operačného systému	výkladovo-problémová metóda, samostatná práca s pracovným listom pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy)
	Počítačové siete	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	Internet	výkladovo-problémová metóda, samostatná práca s pracovným listom
Reprezentácie a nástroje	Databázové systémy	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) získavanie zručností – praktické cvičenie
	Práca s grafikou	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) získavanie zručností – praktické cvičenie
Komunikácia a spolupráca	Publikovanie informácií na webe	výkladovo-problémová metóda, pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
Informačná spoločnosť	Riziká informačných technológií	výkladovo-problémová metóda, samostatná práca s pracovným listom samostatná práca- praktické cvičenie na počítači

4. ročník
(2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Softvér a hardvér	• Časti počítača von Neumannovského typu • Princíp fungovania a parametre ○ procesora, ○ zberníc, ○ vnútorných a vonkajších pamätí • Úlohy a funkcie operačného systému ○ správa procesov ○ správa pamäte ○ správa prídavných zariadení ○ súborový systém • Počítačové siete ○ model OSI, TCP/IP ○ zariadenia používané pri budovaní sietí ○ prepájanie sietí, adresovanie v sieti • Internet – protokoly IP, TCP, UDP, HTTP, FTP, SMTP, POP, IMAP	• Poznať princípy fungovania a parametre častí počítača von Neumannovského typu • Poznať úlohy a funkcie jednotlivých modulov operačného systému • Poznať princípy komunikácie v počítačovej sieti • Poznať princípy fungovania základných protokolov Internetu	• Vedieť porovnať výkonnosť počítačových zostáv na základe poznania parametrov častí počítača, • Rozumieť fungovaniu operačného systému, • Vedieť konfigurovať vlastnosti operačného systému • Vedieť navrhnúť topológiu a adresovanie lokálnej siete a demonštrovať funkciu návrhu v simulačnom programe	20
Reprezentácie a nástroje	• Databázové systémy ○ návrh štruktúry, ○ vytvorenie relačnej databázy, ○ spracovanie údajov v relačnej databáze, • Práca s grafikou – vektorová grafika ○ práca s vektorovým editorom ○ vytvorenie animovaného obrázka	• Poznať princípy fungovania databázových systémov • Poznať pravidlá navrhovania databáz • Poznať základné postupy práce s vektorovou grafikou Prierezová téma: • Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	• Vedieť navrhnúť a realizovať databázový systém pre riešenie konkrétnej úlohy pre spracovanie údajov, • Vedieť vytvoriť grafiku pre použitie v tlačенých aj elektronických publikáciách	20
Komunikácia a spolupráca	• Publikovanie informácií na webe ○ použitie CSS ○ tvorba stránky pomocou PHP	• Poznať základy práce s CSS a PHP	• Vedieť vytvoriť www stránku s použitím CSS a PHP	14
Informačná spoločnosť	• Riziká informačných technológií ○ vírusy, ochrana proti vírusom	• Poznať riziká informačných technológií • Poznať právne aspekty využívania	• Efektívne používať prostriedky na ochranu počítača pred vírusmi a inými hrozbami	6

	○ ochrana počítača proti prienikom zvonku ○ autorské práva na softvér, licencia	softvéru	• Využívať softvér v súlade s právnymi a licenčnými podmienkami	

Priebežne:

E-learning, dištančné vzdelávanie, vzdelávania využitím IKT

Zdroje :

Učebnice

1. Informatika - učebnica pre SŠ
2. Informatika pre SS - tem. zošit Práca s tabuľkami
3. Tvorivá informatika. Prvý zošit s obrázkami + CD
4. Tvorivá informatika. Prvý zošit o práci s textom + CD
5. Informatika okolo nás
6. Tvorivá informatika Prvý zošit o práci s číslami + CD
7. Informatika na maturity a prijímacie skúšky
8. Informatika pre SŠ. Práca s multimédiami

Hodnotenie:

Bodový spôsob hodnotenia s percentuálnym záverom, prepočítavaný na známku.

SPRACOVANIE INFORMÁCIÍ

Charakteristika predmetu :

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete **Spracovanie informácií** je potrebné rozšíriť vedomosti a zručnosti žiakov, ktoré získali v povinnom predmete informatika. Žiaci sa majú podrobnejšie oboznámiť s informačnými a komunikačnými technológiami (IKT), s vlastnosťami výpočtových procesov, s tokmi údajov a ich formami, s počítačovými systémami a algoritmizáciou.

Predmet má oboznámiť žiakov s IKT, ktoré sú k dispozícii v škole, aby ich mohli využívať pri učení sa a zefektívniť aj svoju prípravu na rôzne učebné predmety. Predmet má tiež pomôcť talentovaným žiakom pri práci v stredoškolskej odbornej činnosti, v príprave na súťaže (olympiády, korešpondenčné semináre a pod.) a v príprave na vysokoškolské štúdium.

Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty

Ciele:

Cieľom vyučovania predmetu je aby žiaci

- sa hlbšie oboznámili s výpočtovými procesmi a prostriedkami na manipuláciu s údajmi, spôsobmi ich zbierania, spracovania a prezentácie,
- naučili sa analyzovať a zostavovať komplexnejšie programy s využitím základných i zložených údajových a riadiacich štruktúr. Spoznali ďalšie postupy pri riešení problémov, rozvíjali svoje logické myslenie a formálne postupy,
- pochopili architektúru počítačových systémov, systémov riadených počítačom, základnú štruktúru operačného systému, prenos údajov a komunikáciu medzi komponentami počítačového systému,
- zdokonaľovali sa v tímovej práci s využitím IKT a v zručnostiach potrebných pre výskumnú prácu,
- získali hlbší prehľad o používaní IKT v rôznych odboroch a zamestnaniach, o vplyve IKT na spoločnosť a štruktúru trhu práce,
- prehľadili svoj rešpekt k intelektuálnemu vlastníctvu a autorstvu softvéru, hlbšie pochopili sociálne, etické a právne aspekty komunikačných technológií.

Obsah predmetu tvoria základné informácie a poznatky o informatickej vede a o práci s informačnými technológiami s dôrazom na programové vybavenie. Vzdelávací obsah predmetu rozvíja a prehĺbuje kompetencie žiakov v tematických okruhoch, ktorými sa zaoberali v predmete Informatika: **Reprezentácie a nástroje, Komunikácia a spolupráca, Algoritmické riešenie problémov, Softvér a hardvér, Informačná spoločnosť**.

Ciele v jednotlivých okruhoch:

Reprezentácie a nástroje

- významne prehliť vedomosti a zručnosti žiakov z povinného predmetu informatika
- popri praktických skúsenostiach s prácou s počítačovým balíkom pre kancelárske prostredie majú žiaci hlbšie spoznať výpočtové procesy, toky a formy údajov, a tiež problémy, ktoré sa v takomto prostredí bežne riešia.
- poznať možnosti kooperácie rôznych aplikácií (dynamické väzby medzi súbormi, napr. medzi obrázkami a textom a pod.), definovať a používať makrá pre opakovanie určitej činnosti,
- poznať zásady tvorby, štruktúrovania a spracovania dokumentov
- vedieť diskutovať o programovom vybavení kancelárií,
- poznať základy bezpečnosti informačných systémov, ochranu údajov, archivovanie údajov,
- vedieť zvoliť pre daný problém vhodný komponent kancelárskeho balíka.

Komunikácia a spolupráca

- oboznámiť sa s Internetom a jeho službami ako prostriedkom na komunikáciu a vyhľadávanie, získavanie a výmenu odborných a záujmových informácií,
- vedieť využiť vhodné aplikácie na prezentáciu odborných a záujmových informácií na Internete
- rozvinúť informačné zručnosti žiakov, ktoré sú nevyhnutné pri vzdelávaní sa v ľubovoľnej oblasti, a tiež v budúcej profesionálnej práci,
- spoznať sociálne, etické a právne aspekty komunikácie na Internete,
- rozumieť základom bezpečnosti a ochrany údajov pri prenose,
- nadobudnúť také vedomosti a zručnosti, aby žiaci mohli v tejto problematike diskutovať, hodnotiť, tvoriť hypotézy a obhajovať ich.

Algoritmické riešenie problémov

- naučiť sa analyzovať problémy a navrhovať programy, rozšíriť si predchádzajúce vedomosti,
- spoznať ďalšie zložené údajové a riadiace štruktúry, rekurziu,
- riešiť zaujímavé aplikačné úlohy s dôrazom na ich interaktívnosť (riadenie klávesnicou a myšou) a na vizualizáciu výpočtu, údajov, výsledkov,
- naučiť sa analyzovať a navrhovať vhodné spôsoby GUI (grafického interfejsu) pre svoje programy.
- naučiť sa vytvárať intuitívne predstavy o výpočtovej zložitosti (lacné a drahé výpočty), a zložitosti algoritmov v závislosti na "veľkosti" problémov. Žiaci by mali pochopiť, že niektoré úlohy sú zložité, ťažké alebo neriešiteľné svojou podstatou.
- prakticky si vyskúšať tímovú prácu na tvorbe aplikácie.

Softvér a hardvér

- oboznámiť sa s reprezentáciou čísel v dvojkovej sústave,
- poznať základy architektúry počítača (s dôrazom na architektúru PC),
- poznať základné funkcie operačných systémov a základy architektúry LAN a WAN.

- vzhľadom na rýchly rozvoj informačných technológií je potrebné pochopiť informácie principiálneho charakteru.

Informačná spoločnosť

- rozšíriť kompetencie žiakov v používaní IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti,
- prehĺbovať zručnosti využiteľné v praktickom živote žiakov – spracovanie rôznych typov informácií (spracovanie videa, zvukových a grafických súborov a pod.)
- pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám
- viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií

Kompetencie - spôsobilosti - výstup :

V jednotlivých okruhoch nadobudnú žiaci nasledujúce kompetencie:

Reprezentácie a nástroje

- Vedieť efektívne použiť pokročilé spracovanie textov, hromadnú korešpondenciu, slovníky, makrá.
- Vytvoriť a spracovať počítačovú grafiku.
- Vedieť efektívne pracovať v prostredí tabuľkového kalkulátora, vyhľadávať a filtrovať údaje, využiť tabuľkový kalkulátor na štatistické spracovanie informácií.
- Pracovať s databázou - vyhľadávanie, dotaz, základy relačného jazyka.
- Vedieť efektívne používať prezentačný softvér.
- Vedieť efektívne používať plánovací softvér.

Softvér a hardvér

- Vedieť počítať v dvojkovej sústave, v iných sústavách,
- Poznať základy reálnej aritmetiky.
- Poznať základnú architektúru počítača.
- Poznať periférne zariadenia počítača.
- Poznať základy fungovania operačného systému. Vedieť pracovať vo viacerých operačných systémoch.
- Poznať architektúru počítačových sietí, technickú podporu Internetu.

Komunikácia a spolupráca

- Vedieť efektívne využívať neinteraktívnu komunikáciu - elektronická pošta, diskusné skupiny, blog.
- Vedieť efektívne využívať interaktívnu komunikáciu na Internete – Skype, videokonferencie.
- Vedieť vyhľadávať informácie - vyhľadávanie e-poštových adries, vyhľadávanie súborov (FTP servrov).
- Poznať spôsoby práce na vzdialenom počítači - pripojenie sa na vzdialený počítač (telnet, ssh) a prenos súborov (ftp), základy teórie o počítačových sieťach, streaming.

- Vedieť efektívne používať aplikácie na Internete – elektronické podateľne, knižničné systémy a katalógy, nakupovanie cez Internet, bankovníctvo.
- Vedieť pracovať s aplikáciami pre publikovanie na Internete. Poznať servre ponúkajúce priestor na stránku.
- Poznať základy programovania na Webe - príklady s JavaScriptom a PHP.
- Poznať pravidlá počítačovej bezpečnosti, klady a zápory siete typu Internet, sociálne aspekty.

Algoritmické riešenie problémov

- Poznať ďalšie údajové a riadiace štruktúry. Procedúry a funkcie.
- Vedieť riešiť problémy s reálnou aritmetikou, operácie s maticami.
- Programovať interaktívne projekty, napr. hier.
- Programovať projekty s grafickým užívateľským rozhraním.
- Poznať základné princípy tvorby softvéru, údržby softvéru, bezpečnosť.
- Rozpoznať a odstrániť syntaktické chyby, opraviť chyby vzniknuté počas behu programu, identifikovať miesta programu, na ktorých môže dôjsť k chybám počas behu programu.
- Dodržiavať zásady čitateľného zápisu algoritmu.

Informačná spoločnosť

- Poznať a vedieť použiť aplikácie na editáciu a konverziu zvukových súborov.
- Poznať a vedieť použiť aplikácie na editáciu a konverziu videa.
- Charakterizovať jednotlivé typy softvéru z hľadiska právnej ochrany (freeware, shareware, ...) a rozumieť, ako sa dajú používať.
- Vysvetliť pojmy „licencia na používanie softvéru“, „autorské práva tvorcov softvéru“, multilicencia.
- Vymenovať jednotlivé typy softvérového pirátstva.
- Charakterizovať činnosť počítačových vírusov, vysvetliť škody, ktoré môže spôsobiť a princíp práce antivírusových programov.

Disponibilné hodiny

Rámcový učebný plán pre gymnáziá s osemročným štúdiom s vyučovacím jazykom slovenským predpisuje aby žiaci absolvovali počas celého štúdia 6 hodín informatiky. V školskom vzdelávacom programe Gymnázium A. H. Škultétyho pridáva na vyučovanie povinnej informatiky 2 disponibilné hodiny.

Disponibilné hodiny sú určené na hlbšie osvojenie si zručností, v témach okruhov s vyučovacím jazykom slovenským Reprezentácie a nástroje, Komunikácia a spolupráca a Algoritmické riešenie problémov.

V 2. a 3. ročníku majú žiaci možnosť vybrať si ako voliteľný predmet po dve hodiny predmetu Spracovanie informácií. Obsah predmetu má rozšíriť vedomosti a zručnosti žiakov z povinného predmetu informatika v predchádzajúcich ročníkoch a aplikovať ich pri tvorbe a spracovaní projektu. Je vhodný aj pre žiakov, ktorí nemajú k informatike hlbší vzťah a nebudú sa jej v štúdiu ďalej venovať.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Vo vyučovacom predmete Spracovanie informácií využívame pre utváranie a rozvíjanie jednotlivých kľúčových kompetencií nasledovné výchovné a vzdelávacie stratégie z pohľadu žiaka:

kompetencie k celoživotnému učeniu sa

- uvedomiť si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie
- a osobného rozvoja
- kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,

sociálne komunikačné kompetencie

- využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu
- prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používať odborný jazyk
- chápať význam a uplatňovať formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú
- základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti

kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- efektívne využívať informačno-komunikačné technológie pri svojom vzdelávaní, tvorivých aktivitách, projektovom vyučovaní, vyjadrovaní svojich myšlienok a postojov a riešení problémov reálneho života,
- nadobudnúť schopnosť prostredníctvom internetu a IKT získavať a spracovávať informácie v textovej aj grafickej podobe,
- vedieť algoritmicky myslieť a využívať tieto schopnosti v reálnom živote,
- uvedomovať si rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- rozumieť príležitostiam a možným rizikám, ktoré sú spojené s využívaním internetu a informačno-komunikačných technológií

kompetencie riešiť problémy

- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri práci s IKT,
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- posudzovať riešenie daného algoritmického problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- korigovať nesprávne riešenia problému,

Vyučovanie sa uskutočňuje v počítačovej učebni formou cvičení. Trieda sa delí na skupiny podľa príslušných predpisov o bezpečnosti práce.

Na precvičenie získaných poznatkov a získanie potrebnej zručnosti poslúžia aktivity s využitím súťaživosti a spolupráce. Na záver preberanej témy má nasledovať zhrnutie (čo sme sa naučili, prípadne odkazy na ďalšie zdroje).

V priebehu školského roku žiaci realizujú niekoľko projektov s písomnou (elektronickou) dokumentáciou, prezentáciou resp. záverečnou obhajobou. Aspoň jeden projekt žiaci realizujú v skupine.

Dôraz vyučovania je na samostatnej, aktívnej a tvorivej práci žiakov prostredníctvom riešenia zadaní, ktorých scenár vychádza z praktických úloh, ktoré je potrebné riešiť v reálnom živote.

Tematika úloh by mala nadväzovať na vedomosti z učiva sprístupneného v iných predmetoch a na reálne skúsenosti žiakov zo známeho prostredia.

Ako podporná forma vyučovania bude využívaný e-learningový systém umožňujúci domáce štúdium, multimediálny spôsob prezentácie učiva a testovanie získaných vedomostí.

Vo vyučovaní informatiky využívame nasledovné stratégie vyučovania:

2. ročník

Tematický celok	Téma	Stratégia vyučovania
Softvér a hardvér	práca so súbormi a priečinkami	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) získavanie zručností – praktické cvičenie
	práca v operačnom systéme	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) získavanie zručností – praktické cvičenie
	počítač a prídavné zariadenia	práca s textom, rozhovor, diskusia, získavanie zručností – praktické cvičenie
Reprezentácie a nástroje	práca s textom	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) získavanie zručností – praktické cvičenie
	práca s grafikou	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) získavanie zručností – praktické cvičenie
Komunikácia a spolupráca	práca s webovou stránkou	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	vyhľadávanie na webe	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
	práca s nástrojmi na komunikáciu •	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači

3. ročník

Tematický celok	Téma	Stratégia vyučovania
Softvér a	práca v počítačovej	pozorovanie a predvádzanie

hardvér	sieti a na internete	(demonštračné metódy) získavanie zručností – praktické cvičenie
	práca proti vírusom a špehovaniu	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) získavanie zručností – praktické cvičenie
Reprezentácie a nástroje Reprezentácie a nástroje	práca s textom	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy)
	informácie	práca s textom, rozhovor, diskusia, získavanie zručností – praktické cvičenie
Informačná spoločnosť	bezpečnosť a riziká	práca s textom, rozhovor, diskusia, získavanie zručností – praktické cvičenie
Reprezentácie a nástroje	práca s prezentáciami	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
Softvér a hardvér	práca v operačnom systéme	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači
Reprezentácie a nástroje	práca s multimédiami •	pozorovanie a predvádzanie (demonštračné metódy) samostatná práca- praktické cvičenie na počítači

2. ročník
(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Reprezentá-cie a nástroje	práca s textom	Procesy: vytvorenie dokumentov s použitím pokročilých spôsobov spracovania textových informácií Prierezová téma: Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Žiak vie/dokáže - Efektívne používať nástroje aplikácií na spracovanie textových informácií (zlučovacie polia, stĺpcová sadzba, zabezpečenie dokumentov...) - Využívať spoluprácu jednotlivých aplikácií kancelárskeho balíčka.	8
	práca s prezentáciami prezentácie	Procesy: vytvorenie prezentácií s použitím pokročilých spôsobov nastavenia vlastností snímok a objektov Prierezová téma: Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Žiak vie/dokáže - využívať akcie a odkazy na tvorbu nelineárnych prezentácií - vklaďať multimedialne súbory do prezentácie - použiť nastavenia vlastností prezentácie.	8
	práca s grafikou .	Procesy: práca s fotoaparátom, získanie a spracovanie digitálnych fotografií, práca v prostredí bitmapového a vektorového grafického editora	Žiak vie/dokáže - efektívne používať digitálny fotoaparát - vytvárať a upravovať rôzne formáty grafiky - pracovať s bitmapovým editorom (práca s vrstvami, použitie masky, uplatnenie efektov - pracovať s vektorovým editorom (transformácia objektov, samostatná práca)	20

Tematický	Téma - obsah	Cieľ	Výstup -	Poč.

celok			spôsobilosti	Hodin
Reprezentá-cie a nástroje	• práca s tabuľkami	• Procesy: vytvorenie dokumentov s použitím pokročilých spôsobov spracovania informácií vo forme tabuliek Prierezová téma: Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Žiak vie/dokáže • používať pokročilejšie funkcie pre: • spracovanie textových reťazcov – left, right, mid, zreťazenie • spracovanie dátumu a času • štatistické funkcie • filtrovanie – automatický filter, logické „a“ a „alebo“ v nastavení filtrov • zoradenie • spracovanie databázy pomocou kontingenčnej tabuľky	16
	• práca s databázou • vlastnosti databázových systémov • príklady použitia DB systému • práca v databázovom systéme • tabuľky – vytvorenie a definovanie polí a ich typu, primárneho kľúča • pridávanie, editovanie, vymazávanie, vyhľadávanie, filtrovanie záznamov, tvorba „query“ • dotazy – vytvorenie, úprava a použitie, • formuláre – vytvorenie, úprava a prepojenie formulára s tabuľkou • nastavenie relácií • zostavy – tvorba, úprava a použitie	• Pojmy: záznam, pole, dotaz, formulár • Vlastnosti a vzťahy: index, primárny kľúč • Procesy: pohyb (navigácia) databáze, vkladanie údajov, ich upravovanie výstup Prierezová téma: Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Žiak vie/dokáže • vytvárať tabuľky – definovanie polí a ich typu, primárneho kľúča • pridávať, editovať, vymazávať, vyhľadávať, filtrovať záznamy, tvorba „query“ • dotazy – vytvorenie, úprava a použitie, • formuláre – vytvorenie, úprava a prepojenie formulára s tabuľkou • nastavenie relácií • zostavy – tvorba, úprava	14

3. ročník
(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Algoritmic k riešenie problémov	Algoritmy programovanie	Procesy: žiak je schopný uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT, vytvoriť interaktívny program, vytvoriť program s vlastným grafickým užívateľským rozhraním	Žiak vie/dokáže - analyzovať problém, navrhnúť algoritmus riešenia problému, - na základe algoritmu vytvoriť program riešiaci problém - overiť správnosť riešenia problému, - používať štruktúrované údajové typy – textový súbor, pole, záznam.	24
Reprezentácia a nástroje	práca s multimédiami	Procesy: vie s použitím základných pravidiel použitia videokamery natočiť a spracovať video Prierezová téma: Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	- Žiak vie/dokáže - napísať scenár videa, - efektívne využívať možnosti videokamery - efektívne používať nástroje aplikácií na prácu s videom (strih videa, prechody medzi klipmi, efekty, miešanie zvuku, titulky, export videa - dodržiavať základné pravidlá a odporúčania spracovania videa.	24

Tematický celok	Téma - obsah	Cieľ	Výstup - spôsobilosti	Poč. Hodín
Reprezentácia a nástroje	• prezentovanie informácií prostredníctvom webovej stránky • Úvod do tvorby dynamických www stránok • html – základy html potrebné pre php • JavaScript ○ syntax jazyka ○ typy premenných ○ operátory ○ cykly a vetvenie výpočtu • php – jazyk na tvorbu dynamicky generovaných stránok na strane servera ○ syntax jazyka PHP ○ typy premenných ○ operátory ○ cykly a vetvenie výpočtu ○ PHP a súborový systém ○ práca so súbormi – čítanie a zápis ○ html, php a formuláre	• Procesy: vytvorenie dynamických www stránok s využitím základných možností práce s JavaScriptom a PHP	Žiak vie/dokáže • efektívne používať nástroje aplikácií na tvorbu dynamických www stránok (JavaScript ○ syntax jazyka ○ typy premenných ○ operátory ○ cykly a vetvenie výpočtu - php – jazyk na tvorbu dynamicky generovaných stránok na strane servera ○ syntax jazyka PHP ○ typy premenných ○ operátory ○ cykly a vetvenie výpočtu ○ PHP a súborový systém ○ práca so súbormi – čítanie a zápis ○ html, php a formuláre • pozná a dodržiava základné pravidlá a odporúčania pre tvorbu www stránok	18

Zdroje :

Učebnice

1. Informatika - učebnica pre SŠ
2. Tvorivá informatika. Prvý zošit z programovania
3. Tvorivá informatika. Prvý zošit s internetom
4. Informatika pre SS - tem. zošit Práca s tabuľkami
5. Tvorivá informatika. Prvý zošit s obrázkami + CD
6. Tvorivá informatika. Prvý zošit o práci s textom + CD
7. Informatika okolo nás
8. Tvorivá informatika Prvý zošit o práci s číslami + CD
9. Informatika na maturity a prijímacie skúšky
10. Informatika pre SŠ. Programovanie v Delphi
11. Informatika pre SŠ. Práca s multimédiami

Hodnotenie:

Bodový spôsob hodnotenia s percentuálnym záverom, prepočítavaný na známku.